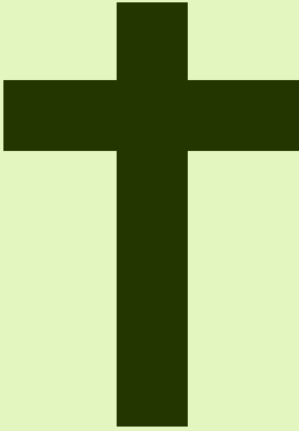

Kazuwambani ka savu n Tsikimba n aƙon a ɗa a

ɗangasai a kazuwambani ka cau

New Testament in Tsikimba (NI:kdI:Tsikimba)

Kazuwamgbani ka savu n Tsikimba n a6on a 6a a dangasai a kazuwamgbani ka cau New Testament in Tsikimba (NI:kdl:Tsikimba)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsikimba

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsikimba

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
a4f6a28b-3d6d-50b4-a81b-06ae05a66010

Contents

Matiyu	1
Marku	59
Luka	93
Yahaya	151
Asuki	194
Roma	247
1 Korintiya	274
2 Korintiya	299
Galatiya	316
Afisu	325
Filibi	335
Kolosi	342
1 Tasaloniya	348
2 Tasaloniya	354
1 Timoti	358
2 Timoti	366
Taitu	372
Filimo	376
Kagali ka Ibirahi	378
Yakubu	398
1 Bituru	405
2 Bituru	413
1 Yahaya	418
2 Yahaya	425
3 Yahaya	427
Yahuza	429
Kuwene	432

Kadyanshi ka Shinga ka Matiyu

Ukukpa u kadyanshi

Matiyu uza da korongi tagarada u na vi, wa ta a asuvu a asuki a Yesu. Uza u Yahuda u da, kpam u korongu ta tagarada vi tsara u wenike aza a Yahuda an Yesu da Kawauwi ka a ka vana vi.

Matiyu reve ta Yesu aya magono ma mayun mi, wa lya ta tsugono tsu likimba gba. U wenike ta mayun da an Yesu shadangi kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa ka nsumate n Kazuwamgbani ka Cau n yain kadyanshi a kaci ka Kawauwi ka ka woko magono ma pige. Matiyo wenishike ta tsugono tsi tsu likimba u na tsa wa, kpaci ucun tsugono tsu nala tsi tsa kotso ta. Tsugono tsu Yesu tsa shamgba ta hal ubana. U kana ta magono ma yain n ucira, tsara u wenike ucira u ne, Yesu lya ta kaci ka ukpa an u 'yangai a kasaun ka ne. Gba ili i na yi n i'ya i buwai i'a ta pini a tagarada u na vi.

Matiyu banga ta Atoni a gogo-na kpaci u todugbuso ta tyoku da Yesu shadangi afofi a Kashila a da wa tuko ama evu n eyi. An Adamu nusukai Kashila, ama a pecene ta n eyi. Udarakpusa u Kazuwamgbani ka Cau u takpa m6ala n na mi wa. Matiyo wenike ta tyoku da Yesu wokoi udarakpa u da u asakai ama a woko evu n Kashila, kpam Yesu u nala vi aya wa lya tsugono tsu ili dem a likimba u tsunu ara.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Nkoshi n cau n ilimaci i Yesu (1:1-2:23)

Akani a Yahaya kalyubugi (3:1-12)

Ulyubugu n ukondo u Yesu (3:13-4:11)

Manyan ma Yesu a Galili (4:12-18:35)

Yesu asakai Galili ubana a Urishelima (19:1-20:34)

A'ayan a shindere a makorishi a Yesu: Ukondo n ukpa u ne. (21:1-27:66)

Yesu wa ta n uma. (28:1-20)

Nkoshi n cau n Yesu

(Luka 3:23-38)

¹ Yesu† Kawauwi† u wuta ta a kuwa ku Dawuda† Magono, matsikaya ma Ibrahi.† Makeci ma nkoshi n cau n ne ma na:

² Ibrahi da tata u Ishaku.†

Ishaku da tata u Yakubu.†

Yakubu da tata u Yahuza† na mmuku ma a'ali n roku.

³ Yahuza da tata u mpeshe n da a ka isa Farisa n Zera.

(Mma u le da Tama.)

Farisa da tata u Hesuruna.

Hesuruna da tata u Aram.

⁴ Aram da tata u Aminadabu.

Aminadabu da tata u Nashon.

Nashon da tata u Salumuna.

⁵ Salumuna da tata u Boza.

(Mma u ne kpam Raha.)†*

Boza da tata u Ubida.

(Mma u ne kpam Rutu.)†

Ubida da tata u Yese.†

⁶ Yese da tata u Dawuda Magono.

* 1:5 Raha kashankala ka Awulawa ka. † 1:5 Rutu Kawulawa ka.

Dawuda ɗa tata u Solomo.

(Mma u ne kpmam Beteshaba ɗa uza ɗa Dawuda bokoi ara Uriya.)‡

7 Solomo ɗa tata u Rihobuwam.

Rihobuwam kpmam tata u Abija.

Abija ɗa tata u Asa.

8 Asa ɗa tata u Johoshafa.

Johoshafa kpmam tata u Joram.

Joram ɗa tata u Azariya.

9 Azariya ɗa tata u Jotam.

Jotam ɗa tata u Ahazu.

Ahazu ɗa tata u Hazikaya.

10 Hazikaya ɗa tata u Manase.

Manase ɗa tata u Amo.

Amo ɗa tata u Josaya.

11 Josaya ɗa tata u Jakoniya na mmuku ma a'ali n roku. (A'ayin yi a ɗa a kɗa le ubana a uyamba u Babila.)†

12 An a bidya le ubana a Babila:

Jakoniya ɗa tata u Shayalaṭiya.

Shayalaṭiya ɗa tata u Zerubabe.

13 Zerubabe ɗa tata u Abihuda.

Abihuda ɗa tata u Eliyakim.

Eliyakim ɗa tata u Azuro.

14 Azuro ɗa tata u Saduku.

Saduku ɗa tata u Akimu.

Akimu ɗa tata u Aliyuda.

15 Aliyuda ɗa tata u Iliyazara.

Iliyazara ɗa tata u Matan.

Matan ɗa tata u Yakubu.

16 Yakubu ɗa tata u Isuhu.†

Isuhu ɗa vali u Meri.†

Meri kpmam aya mma u Yesu uza ɗa ama a ka isa Kirisiti† Kawauwi.

17 Gba aza ɗa a kecei nala vi, akaya a ɗa a'ari pini a ɗa; akaya kupa n a nishi ili i'ya i kɗaɗi Ibirahi hal ubana a'ayin a Dawuda Magono, n akaya kupa n a nishi ili i'ya i kɗaɗi a'ayin a Dawuda hal ubana a'ayin a ɗa a purɗa le ubana a Babila tsugbashi. N akaya kupa n a nishi ili i'ya i kɗaɗi a'ayin a ɗa a purɗa le ubana a Babila tsugbashi utuwa a'ayin a Kawauwi.

Ilimaci i Yesu Kawauwi

18 Tyoku ɗa ilimaci i Yesu Kawauwi i'ari ɗa na: Mma u ne u ɗa Meri uza ɗa Isuhu kenei tsumana. Shegai eyi a makere bawu u revei vali, aku u kɗaɗi katsuma n Kulu Keri.†

19 Isuhu kamana ka Meri, vuma ɗa u tsu rongo uyan ili i'ya i'ari derere, wa ciga u nei Meri vi uwono a a'eshi a ama wa, aku u yawunsai u asaka yi usokongi.

20 A'ayin a ɗa wari pini uyawunsa ukuna vi, aku katsumate ka zuba† ka Magono ma Zuba ka wenikei kaci ka ne ara ne a asuvu a alavutanshi, u danai, "Isuhu, matsikaya ma Dawuda, kotsu vu pana uwonvo u ɗa va zuwa kamana ka vonu Meri wa, kpaci Kulu Keri ka ku zuwa yi u kɗaɗi katsuma ki.

21 Wa matsa ta maku ma vali, aku vu neke yi kala Yesu,§ kpaci wa wauwa ta ama a asuvu a unyushi u cingi u le."

‡ 1:6 Dawuda vaku ta n Beteshaba eyi n u woli Uriya, aku u yain ili i roku tsara vali u ne Uriya u kuwa. A ka tsara ta alabari a na yi a tagarada u 2 Sama'ila 11:1-27. § 1:21 Kalen ka kala ka "Yesu" ka "Iwauwi."

²² Ukuna u na vi u gita ta tsara kazuwamgbani ka Magono ma Zuba ka shadangu, tyoku da Ishaya† matsumate† u danai caupa,

²³ “Makere ma bawu ma revei vali ma yan ta katsuma, u matsa maku ma vali, aku a isa yi Imanuwe.”

Kalen ka kala ki ka, “Kashila ka ta kabolo n atsu.”

²⁴ A'ayin a da Isuhu rikpanakai, aku u yain dere tyoku da katsumate ki ka tonuko yi. U tukoi Meri a kuwa u woko uka u ne.

²⁵ Shegai u vaku n eyi wa hal u matsai maku mi. Aku Isuhu neke yi kala Yesu.

2

Arevi a tuwai a danasa Yesu

¹ A matsa ta Yesu a ilyuci i Batalami a uyamba u Yahuda, a'ayin da Hiridu* wari magono. Ama roku aza da a yain kaneshi u ukuna u atala, a wutai a kasana a tuwai a Urishelima†

² n a wecishiki, “Nte magono ma aza a Yahuda† ma a matsai yi? Tsu wene ta katala a kasana ka ka wenikei an a matsa yi, kpam tsu tuwai tsu lyaka yi kayala.”

³ An Hiridu Magono u panai nala, u dambula ta cika, nala dem aza da a'ari a Urishelima a rongoi a kadambula.

⁴ Aku u isai adarakpi a pige† n awenishiki a Mele† u wece le, “Nte a ka matsa Kawauwi ki?”

⁵ Aku a wushunku yi, “A ilyuci i Batalami i'ya a Yahuda. Kpaci ili i'ya Mika matsumate u korongi i'ya:

⁶ “Avu, Batalami u uyamba u Yahuda, va ta n kalen pini a asuvu a ilyuci i pige i pige i Yahuda.

A ka matsa ta magono a asuvu a vunu,

uza da wa woko yavu kaliniki ka ama a va, aza a Isara'ila†.’ ” ◇

⁷ Pini nala, magono mi ma isai amoci a da a wutai a kasana ki a ba a sheshei ukpawunsi, kpam a tonuko yi derere a'ayin a da katala ki ka wutai.

⁸ Aku u tonuko le, “Yangai i wala ubana a Batalami vi i boli maku mi mai. I wene yi baci, i gono i tuwai i tonuko mu, tsara mpa dem n ba n lyaka yi kayala.”

⁹ Arevi yi an a panai ili i'ya magono mi ma danai, aku a lazai. Kpam katala ka a wenei a kasana ka lazai a kapala ka le hal ka ba ka shamgbai a asu u da maku mi mari.

¹⁰ An a wenei katala ki, a yan ta mazanga!

¹¹ A'ayin a da ama yi a uwai pini a kuwa ki, a wene ta maku mi n Meri mma u ne, a kudangi a lyaka yi kayala. A bidyai kune ku le ku zinariya, n ucanga u magulani, n mar† a naka yi.†

¹² Shegai Kashila ka rono le atsuva a asuvu a alavutanshi, u da a gono a asu u magono vi wa. Aku a gonoi a uyamba u le a ure u roku kau.

A sumai ubana a Masar

¹³ An arevi yi a lazai, katsumate ka Magono ma Zuba ka tuwai ara Isuhu a asuvu a alavutanshi, u danai, “Yanga vu daraka vu bidya maku mi na mma u ne ubana a Masar!† Vu shamgba de she a'ayin a da n tonuko vu vu gono, kpaci magono ma pini ma bolo maku mi tsara u wuna.”

* **2:1** Hiridu Magono aya Hiridu Uzapige. Maku ma ne Hiridu Antiba aya magono an Yesu kuwai.

◇ **2:6** Mik. 5:2. † **2:11** Ucanga u da arevi a tukoi Yesu vi, ili i magulani yi furankinsen da a tsu isa i'ya kpam cirakpa tsu madanga tsa.

14 Aku u 'yangai u bidyai maku mi na mma u ne a lazai n kayin ubana a Masar,

15 nte a rongoi de hal a'ayin da magono mi ma kuwai. Ili yi i gita ta kotsu i wenike ili i'ya Magono ma Zuba ma danai a una u Hosiya matsumate, "N isa ta maku ma va ma wuta a Masar." ◇

Hiridu wunusai mmuku ma a'ali

16 A'ayin da magono ma wenei arevi yi a'ene a da a vurusai yi a da, aku u panai upan. U zuwai a wunusa gba mmuku ma a'ali a Batalami, n ilyuci i kenu i kenu i'ya i'ari evu evu gba, aza a ayen a re ubana a iyamba. U reve ta a'ayin a da a matsai maku mi cinda arevi yi a danai.

17 Nala ili i'ya Kashila ka danai a una u Irimiyat matsumate i wokoi mayun:

18 "A pana ta kalagatsu a Rama, uza roku wa sa adama a unambukatsuma. Rahilat da wa sa adama a mmuku n ne, u 'yuwain u asaka uza u ne yi kadyanshi, an u wokoi a kuwa de." ◇

A gonoi a Nazara

19 An Magono mi ma kuwai, katsumate ka Magono ma Zuba ka tuwai ara Isuhu a asuvu a alavutanshi a'ayin da wari pini a Masar vi.

20 Katsumate ki ka danai, "Yangai vu bidya maku mi na mma u ne vu gono a uyamba u Isara'ila, kpaci aza da a ka ciga a wuna maku mi a kuwa de."

21 Aku Isuhu 'yangai u bidyai maku mi na mma u ne a gonoi a Isara'ila.

22 Shegai an u revei magono ma savu mi maku ma Hiridu Magono ma; wata, Akilayu,‡ uwonvo u kana yi. Aku u lavutansai kpam, Kashila ka rono yi atsuvu u gono a uyamba u Galili.

23 Pini nala, a ba a dusuki a ilyuci i'ya a ka isa Nazara. Adama a nala a shadangu ta ili i'ya nsumate n danai: "A ka isa yi ta uza u Nazara."

3

Yahaya Kalyubugi fobusoi ure (Marku 1:1-8; Luka 3:1-18; Yahaya 1:19-28)

1 An a yain ayen ushani, Yahayat Kalyubugi gitai kuɓari a kakamba ka Yahada.

2 U da, "Kpatalait i asaka tsicingi tsu de, i gono a asu u Kashila, kpaci tsugono tsu zuba tsu yan de evu n uyan."

3 Ishaya matsumate u yan ta kadyanshi a kaci ka Yahaya, u da, "Uza roku wa salasa a kakamba, 'Lapulai ure adama a Asheku, shamkpai u da mai tsara u wala!' " ◇

4 Yahaya uka ta aminya a da a cai n tsileme tsu karakuma. U sirai kagbawatsu ka ukpan a cuku tsu ne, kpam ilikulya i ne i'ya abaruma n ishigi.

5 Ama ushani a wuta ta a Urishelima n Yahuda n iyamba i'ya i'ari ubongu u Agata a Urudu a tuwai tsara a pana ka yi.

6 An a dansai unyushi u cingi u le, aku u lyubugu le pini a Agata a Urudu yi.

7 Afarishit n aza a Sadusi ushani a tuwa ta dem a asu u da Yahaya wa lyubugusu ama yi tsara a lyubugu le. An Yahaya wene le, u danai, "Eda a'eku a da! Ya rono da atsuvu i suma mavura ma Kashila ka tuko n maloko?"

8 Yanyi ili i'ya ya wenike an i asakai unyushi u de.

◇ 2:15 Hos. 1:1. ◇ 2:18 Iri. 31:15. ‡ 2:22 Hiridu Akilayu magono ma cingi ma aku a loko a karatsu ka tsugono. Pini nala, utoku u ne Hiridu Antiba wokoi magono. ◇ 3:3 Isha. 40:3.

⁹ Kotsu i dana ya wura mavura mi an i'ari mmuku n tsikaya mi Ibirahi wa. N tonuko da, Kashila ka fuda ta ka bidya atali a na u gonuko a da mmuku n tsikaya mi Ibirahi!

¹⁰ Gogo-na naha gbam, kagovu ka ta ufofusi ka kapa ndanga hal a asuvu a alu a le. Madanga ma baci dem bawu ma matsai ilimaci i shinga, a ka kapa ta ma a varangu a asuvu a akina.

¹¹ "N mini ma ma lyubugusu da tsara u wenike an i asakai tsicingi tsu de, shegai uza da wa tuwa a kucina ku va, wa lyubugu da ta n Kulu Keri n akina. U la mu ta ucira cika, hal gbam n ratsa n bana akpata a ne wa.

¹² Wa tuwa ta n kasasu ka uwelikpe ka ne adama a kuwelikpu. U wutukpa ilya kau a asuvu a kopo. Aku u tsungu ilya i shinga yi a asuvu a mapon ma ne, kopo kpam u runukpa ka n akina a da bawu a ka cimba."

Yahaya lyubugi Yesu

¹³ A'ayin a nala yi a da Yesu asakai Galili u banai a Agata a Urudu tsara Yahaya lyubugu yi.

¹⁴ Yahaya wari wa ciga ta u 'yuwan, u danai, "Ada u gain vu lyubugu mu. Ndayi i zuwai vu tuwai ara va tsara n lyubugu vu?"

¹⁵ Yesu wushuki, "N gogo-na nala u gain u woko, kpaci u kana ta tsu yain gba ili i'ya Kashila ka ciga tsu tsu yain." Aku Yahaya wushuki.

¹⁶ An a lyubugi Yesu, u wuta de la vi pini a mini mi, aku zuba† u kukpai, u wenei Kulu Keri ku Kashila ku cipa yi yavu kadya.

¹⁷ A panai kalagatsu a zuba, ka danai, "Maku ma va ma na vi, uza da ma ciga, kpam ma pana ta kayanyan ka ne cika."

4

Yesu n Kalapansi

(Marku 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Kulu Keri ku tonoi n Yesu ubana a kakamba, kotsu Kalapansi† ka kondo yi.

² A'ayin amangare kaara n kayin Yesu lya ilikulya wa. An a kotsoi, aku u panai kambulu.

³ Pini nala, Kalapansi ka tuwai ka tonuko yi, "Avu Maku ma Kashila† ma baci, gonuko atali a na a woko iburodi."

⁴ Yesu wushunku yi, "A korongu ta a Tagarada u Kashila,†
"N burodi da koshi vuma wa yan uma wa,
she gba n kadyanshi ka ka wutai a unu u Kashila." †

⁵ Aku Kalapansi ka banka yi a Urishelima ilyuci i uwulukpi,† u zuwa yi a bilibili u Kuwa ku Kashila.†

⁶ Aku u danai, "Avu Maku ma Kashila ma baci, radugu a ubana a iyamba, kpaci ukorongi u da wari a Tagarada u Kashila:

"Kashila ka yanka ta atsumate a ne kadyanshi adama a vunu, kpam a ka kibatsa vu ta a akere a le, tsara vu gbashu kune ku vunu a katali wa." †

⁷ Yesu wushunku yi, "Tagarada u Kashila u dana ta dem, 'Va kondo Magono ma Zuba Kashila ka vunu wa.'" †

⁸ Pini nala, Kalapansi ka bidya yi ubana a zuba u masasa ma ugaƙi, u wenike yi gba tsugono tsu likimba kau-kau n tsupige tsu le.

⁹ Aku u danai, "Va lyaka mu baci kayala, ma naka vu ta i'ya gba."

¹⁰ Yesu wushunku yi, "Wala vu ne mu ure Kanangasi,†* Tagarada u Kashila

† 4:4 U.Ml. 8:3. † 4:6 Ishp. 91:11-12. † 4:7 U.Ml. 6:16. * 4:10 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

u dana ta,

“Lyaka Magono ma Zuba kayala, kpam aya koshi va gbashika.” ◊

¹¹ Aku Kalapansi ka lazai ka asaka yi, pini nala, atsumate a zuba a tuwai a kiranai n eyi.

Yesu gitai manyan ma ne

(Marku 1:14-15; Luka 4:14-15)

¹² An Yesu panai alabari a da a ukai Yahaya Kalyubugi a kuwa ku a'ali, aku u gonoi a uyamba u Galili.

¹³ Shegai da wa rongo a ilyuci i Nazara, aku u ba u rongoi a Kafarnahum a ikengi i Kushiva ku Galili a kaƙon ka Zebulun n Nafutali.

¹⁴ Nala gita ta tsara ili i'ya Ishaya matsumate u danai i shadangu:

¹⁵ “A kaƙon ka Zebulun n Nafutali, a ure ubana a kushiva, a kapashi ka Agata a Urudu, a Galili, a asu u da kakuma ka Awulawaƙ kari.

¹⁶ Ama da a ka rongo a karimbi,

a ka wene ta katyashi ka pige.

A'ari a ka rongo ta a una u ukpa,

shagai katyashi ka wantukpa ta ara le.” ◊

¹⁷ Pini nala, Yesu gitai kuƙari, u danai, “Kpatalai i asaka unyushi u cingi u de, i gono a asu u Kashila, kpaci tsugono tsu zuba tsu yan de evu.”

Yesu isaƙi akani a adan ama a nishi

(Marku 1:16-20; Luka 5:1-11)

¹⁸ Kain ka te, tyoku da Yesu wari nwalu a ikengi i Kushiva ku Galili, aku u wenei ama a re uza n vangu. Uza u te aya Simo, uza da dem a tsu isa Bituru, n Andurawu. Gba le akani a adan a da, a ka vutalasa ibilili i le a kushiva ki.

¹⁹ Aku Yesu tonuko le, “Tono numu! Ma wenike da ta tyoku da ya tukuso ama, shegai adan kpam wa.”

²⁰ Kute-kute a asaka ibilili i le, a tono yi.

²¹ An a walai kenu, aku a wenei ama a re, uza n vangu u ne, Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi. Ele pini a kpatsu n tata u le n a lapulusi ibilili, aku Yesu isa le.

²² Kute-kute a asaka kpatsu ki n tata u le a tono yi.

Yesu yankai ama aganda

(Luka 6:17-19)

²³ Yesu kyawain uyamba u Galili gba n u wenishiki a agata a Kashila, n u yansi kuƙari ku Kadyanshi ka Shingaƙ ka tsugono tsu zuba, n u tanasi aza a mbala.

²⁴ Alabari a ne a kyawain gba uyamba u Galili, aku a tukusoi aza a mƙala, hal gbam n ama da a'ari a uyamba u Suriya, n aza da a ka pana ikyamba tsara a tanasa le. Aza roku a asuvu a le a'a ta n ityoni i cingi, aza roku ipori, hal gbam n awunu. Shegai Yesu tanasa le gba.

²⁵ Kakuma ka ama ka ka wuta a Galili, n Dikafoli, n Urishelima, n gba uyamba u Yahuda hal n aza da a'ari a Agata a Urudu a kasana ka tono yi.

5

Yesu wenishikei a masasa

¹ An Yesu wenei kakuma ka ama, aku u ba u yuwai a masasa u dusuki. Atoni a ne a kyawan yi,

² aku u gita le uwenishike:

*Mazanga ma maci**(Luka 6:20-23)*

³“Kashila ka zuwuka ta aza da a revei a ka ciga ubanga ara ne unā u shinga, kpaci tsugono tsu zuba tsu le tsa!

⁴Kashila ka zuwuka ta aza da a'ari n unamgbukatsuma unā u shinga, kpaci wa tansa ta atakasuvu a le.

⁵Kashila ka zuwuka ta aza da a vakunki kaci ka le unā u shinga, kpaci likimba wa woko ta u le.

⁶Kashila ka zuwuka ta aza da a'ari n maluwa ma uyan ili i maci unā u shinga,

kpaci wa naka le ta ili i'ya a ka ciga vi.

⁷Kashila ka zuwuka ta aza a asuvayali unā u shinga,

kpaci wa pana ta dem asuvayali a le.

⁸Kashila ka zuwuka ta aza da atakasuvu a le a'ari sarara unā u shinga, kpaci a ka rongo ta kabolo n eyi.

⁹Kashila ka zuwuka ta aza da a ka ciga a tuko ndishi n shinga unā u shinga, kpaci wa isa le ta mmuku n ne.

¹⁰Kashila ka zuwuka ta aza da a ka yan mavura an a ka yansa ili i'ya Kashila ka ciga unā u shinga,

kpaci tsugono tsu zuba tsu le tsa.

¹¹Kashila ka zuwuka da ta unā u shinga, a'ayin a da baci ama a wisha da. Kashila ka zuwuka da ta unā u shinga, a'ayin a da baci ama a ka yan da mavura. Kashila ka zuwuka da ta unā u shinga, a'ayin a da baci ama a takpa da ukuna u ingi adama a va.

¹²Ama a ka yanka da ta ili i cingi tyoku da a yankai ntsumate n cau. Yanyi mazanga n ipeli, kpaci katsupi ka de ka pige ka vana da ta a zuba.”

*Mkpaɗi n katyashi**(Marku 9:50; Luka 14:34-35)*

¹³Yesu lyai kapala n kadyanishi, “Eɗa mkpaɗi n likimba. Shegai nte kalen ka mkpaɗi ma baci n kayanyan wa? Nida uza wa yankpusa kpm n da? Shegai a wotsongu n da a kpatsasa yavu ili i gbani.

¹⁴“Eɗa katyashi ka likimba. Ilyuci i'ya a mai a zuba u masasa a ka fuda a ka sokongu i'ya wa.

¹⁵A tsu sapa macikalu a kimba ma n kakotsu wa. Shegai a zuwa ma a kashamkpatu ka ne, tsara katyashi ki ka wakana aza da a'ari a pini kuwa ki.

¹⁶Nala kpm dem, i woko katyashi a asu u ama, tsara a wene manyan ma shinga ma de a cikpala Tata u de u da wari a zuba.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka Mele

¹⁷Yesu doki u danai, “Kotsu i wene yavu tuwa da n tuwai tsara n wacinsa Mele ma Musa† ko kpm uwenishike u ntsumate wa. N tuwa n wacinsa i'ya wa, shegai n tuwa ta tsara ili i'ya a danai vi i shadangu.

¹⁸Mayun da ma tonuko da, ili i'a la ya puwan a Mele mi wa, she a'ayin a da zuba n likimba a kotsoi. Ko ufyani u kenu ko u kenukulu wa la wa puwan wa, she ili i na yi i shadangu.

¹⁹Adama a nala, gba uza da baci u goroi mele ma kenukulu a asuvu a Mele hal u wenishikei ama a yain dem nala, a ka gonuko yi ta dem uza u kenukulu a tsugono tsu zuba. Shegai uza da baci u tonoi Mele mi mai, u wenishikei ma kpm, wa tsara ta asu u shinga a tsugono tsu zuba.

²⁰U kana ta utono u Mele ma Kashila u de u lai tyoku da Afarishi n awenishiki a Mele a tsu yan. U la baci nala wa, n tonuko da ya uwa a tsugono tsi wa, ko kenu.”

*Uwenishike u Yesu a kaci ka upan
(Luka 12:58-59)*

²¹ Yesu doki u danai, “I pana tã ili i'ya Mele ma Musa ma danai, ‘Kotsu i wuna uma u vuma gbani wa,’ kpam ‘U kanã tã a kidãga uza ða baci dem u wunai uma u vuma gbani ugana.’ [◇]

²² Shegai n tonuko ða, va yan baci upan n uza u vunuu, a ka kidãga vu tã ugana. Vu isa baci uza u vunuu “Katengeshi,” a ka banka vu tã a asu u Asheshi a Pige.† Vu tonuko baci uza u vunuu “Vãri n kalen wa,” vu yan tã evu n u ða a ka banka vu a akinat a ða bawu a'ari n utyoku.*

²³ “Vã baci kushani a kapala ka a asudãrakpa† a Kuwa ku Kashilã va naãa Kashilã kune, kute-kute aku vu cibai an uza roku wãri n ukuna a kaci ka vunuu,

²⁴ asãka ve kune ki a asudãrakpa vi, vu ba vu foli uza u nide vi, aku vu gono vu yain kune ku vunuu.

²⁵ “Vã baci n ukuna n uza roku hal wa banka vu a asu u afada, darãka vu sheshi n eyi tun i'ari a ure kahu i rawa a kuwa ku afada ki. Kawa i rawa baci ðe, a ka naãangu vu tã a asu u uza u afada. Eyi kpam u naãa adãgari a ne a banka vu a kuwa ku a'ali.

²⁶ Mayun n tonuko vu, va wutã pini a asu vi wa, she a'ayin a ða vu tsupai ili i'ya a ka tonu vu gbã.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka tsishankala

²⁷ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “I pana tã Mele ma Musa ma danai, ‘Kotsu vu vaku n uka u uza wa.’ [◇]

²⁸ N tonuko vu, vu wene baci uka, aku vu bankai uma u vunuu n ukuna u gbani, vu yan ðe la vi tsishankala n eyi a katakasuvu ka vunuu.

²⁹ Keshi ka ulyaki ka vunuu ka zuwa vu baci vu yain unyushi u cingi, fofo ka vu varangu. Wa laka vu tã tsulobo vu namba kapashi ka ikyamba i vunuu, n u ða a ka varangu ikyamba i vunuu gbã a asuvu a akina.

³⁰ Kukere ku ulyaki ku zuwa vu baci vu yain unyushi u cingi,† kida ka vu varangu! Wa laka vu tã tsulobo vu namba kapashi ka ikyamba i vunuu, n u ða ikyamba i vunuu gbã ya uwa a asuvu a akina.”

*Uwenishike u Yesu a kaci ka upece u iyolo
(Marku 10:11-12; Luka 16:18)*

³¹ Yesu doki u danai, “I pana tã Mele ma Musa ma danai, ‘Uza ða baci dem wa pece iyolo n uka u ne, u kanã tã u naãa yi tagarãda u upece u iyolo.’

³² Shegai n tonuko ða, kotsu vu pecene n uka u vunuu wa, shegai u vaku baci n vali roku. Vu asãka yi baci, va zuwa yi tã u woko kashankala, nala kpam ko ya baci u zuwa yi, wã tã n unyushi u ða u bidyayi uka u uza roku.”

Yesu wenishikei a kaci ka utsina

³³ Yesu doki u danai, “I pana tã kpam ili i'ya Mele ma Musa ma danai, ‘Kotsu vu kpadã ushadangu kazuwamgbani ka vunuu wa. U kanã tã vu shadangu kazuwamgbani ka vu yain n Magono ma Zuba.’ [◇]

³⁴ N tonuko ða, kotsu vu tsina n ili i roku a'ayin a ða baci ya yan kazuwamgbani wa! Zuba a asu u ða Kashilã kari ndishi u ða. Adama a nala, kotsu vu tsina n zuba wa.

[◇] 5:21 Uwt. 20:13; U.Ml. 5:17. * 5:22 Asheshi, alya nkoshi n pige m aza a Yahuda. Shegai kalen ka pige ka ne pini na ka, uza ða baci u yain upan wa bana tã a asu u afada a Kashilã a asu u ða Kashilã n kaci ka ne wa yanka yi afada n ucira. [◇] 5:27 Uwt. 20:14. [◇] 5:33 Adkp. 19:12; Mkc. 30:2; U.Ml. 23:21.

³⁵ Likimba asu u da a'ene a ne a tsu wunvuga da. Adama a nala, kotsu vu tsina n likimba wa. Urishelima ilyuci i Magono ma Pige i'ya, adama a nala kotsu vu tsina n i'ya wa.

³⁶ Kotsu vu tsina n kaci ka vunu wa, kpaci va fuda va gonuko kenji ka te ka vunu pun ko dan wa.

³⁷ A'ayin a da baci ya yan kazuwamgbani, ili i'ya i gain vu dana i'ya na koshi, 'Nala wari,' ko tani 'Nala wa.' Vu dana baci i'ya i lai la, a asu u uza u cingi vi da i wutai."

Yesu wenishikei a kaci ka utsupa tsicingi

(Luka 6:29-30)

³⁸ Yesu doki u lyai kapala n kadyanshi, "I pana ta ili i'ya Mele ma Musa ma danai, 'Uza u fodo baci utoku u ne a keshi, ko u takpa yi kanga, eyi dem a ka fodo yi ta keshi ka ne ko takpa kanga ka ne.' ◇

³⁹ Shegai n tonuko da, kotsu i tsupa ukuna u cingi u da uza roku u yanka da n ukuna u cingi wa. Uza u basa vu baci a kagbaguzu ka ulyaki, kpatalaka yi ka ire ki dem.

⁴⁰ Gaawan uza roku u dana ta vu nusuka yi, aku u tonukoi uza u afada u wushika yi matogo ma vunu, kotsu vu asanka yi dem kunya.

⁴¹ Kasoje ka matsa vu baci vu canka yi ucanga ubana mel u te, canka yi mel u re.

⁴² Uza u folo vu baci ili i roku, vu naka yi. Uza roku u bolo baci akopi ara vunu, vu naka yi."

Ciga atokulalu

(Luka 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yesu doki u danai, "I pana ta ili i'ya ama a danai, 'Ciga uza u karen u vunu, aku vu kovi utokulalu u vunu.'

⁴⁴ Shegai n tonuko da i cigi atokulalu a de, i yanka uza da baci dem wa yan da mavura gbani-gbani kavas.

⁴⁵ I yan baci nala, ya woko ta mmuku n maci n Tata u de da wari a zuba. U tsu zuwa ta kaara ka wuta adama a aza a cingi n aza a maci. U tsu ro ta mini a asu u aza da a ka yan ili i shinga n aza da a ka yan ili i cingi.

⁴⁶ Nida ya ciga Kashila ka naka da katsupi ka malen ma manyan ma de, i ciga baci aza da a ka ciga da koshi? Ko aza a uwusha u utafa dem nala a tsu yansa!

⁴⁷ Aje a de a da baci ya yansa ili i shinga koshi, i lamgbana n ama da a buwai wa. Ko aza da bawu a revei Kashila a tsu yan ta dem ili i shinga a asu u aje a le.

⁴⁸ Adama a nala, u kana ta i woko ushadangi, tyoku da Tata u de u zuba wari ushadangi."

6

Uwenishike u Yesu a kaci ka kune

¹ Yesu lyai kapala n u wenishiki atoni a ne, "Kiranai a'ayin a da ya yan ili i shinga, kotsu i yain i'ya adama a da ama a ka wene i'ya a cikpala da wa. I yan baci nala, ya tsara katsupi ka malen ma manyan ma de a asu u Tata u de uza da wari a zuba wa.

² "Va ne baci aza a unambi kune, kotsu vu fula ukakaci tsara ama a pana a reve i'ya va yan wa, tyoku da aza a maci a ka'an a tsu yansa a agata a Kashila n ire tsara ama a naka le karinga." Mayun n tonuko da, aza a maci a ka'an a nala yi a tsara de katsupi ka malen ma manyan ma le.

³ A'ayin a ɗa baci va ne aza a unambi kune, vu yain ka usokongi, tsarā kukere ku ugulā ku reve ili i'ya kukere ku ulyaki ka yan wa.

⁴ Naḳa kune ku vunu usokongi, Tata u vunu, uza ɗa u revei ili i'ya i'ari usokongi, wa naḳa vu ta katsupi ka malen ma manyan ma vunu.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka kavas

(Luka 11:2-4)

⁵ Yesu doki u danai, “A'ayin a ɗa baci ya yan kavas, i woko tyoku u aza a maci a kaɓan wa! A tsu ciga ta a shangba a agata a Kashila n ire a yain kavas tsarā ama a wene le. Mayun n tonuko ɗa, a tsā de katsupi ka malen ma manyan ma le.

⁶ A'ayin a ɗa baci va yan kavas, uwa a asuvu a kunu ku vunu vu gidaku utsutsu. Vu yain kavas ubana a asu u Kashila Tata u vunu uza ɗa wari a asu u usokongi u nala vi. Tata u vunu uza ɗa wa wene ili i'ya va yan usokongi, wa naḳa vu ta katsupi ka malen ma manyan ma vunu.

⁷ Va yan baci kavas, kotsu vu woko tyoku u ama ɗa bawu a revei Kashila wa. A la ta uyan kadyanshi ka bawu kari n kalen. N a dani Kashila ka panaka le adama a kakuma ka kadyanshi.

⁸ Kotsu i woko tyoku u le wa. Tata u de u reve ta ili i'ya ya ciga kahu gbam i weci yi.

⁹ “Ya yan baci kavas, i vasi naha:

“Tata u tsunu uza ɗa wari a zuba.

A kirana n kala ka vunu n uwulukpi.

¹⁰ Tsugono tsu vunu tsu tuwa.

Aṣaka a yain ili i'ya va ciga a yain a likimba, tyoku ɗa ka yansa i'ya a zuba.

¹¹ Ne tsu ilikulya i ara.

¹² Vu cimbusuka tsu unyushi u tsunu, tyoku ɗa tsu tsu cimbusuka aza ɗa a tsu nusuka tsu.

¹³ Kotsu vu aṣaka tsu tsu rukpa a ukondo wa, shegai vu wauwa tsu a asu u uza u cingi vi.]”

¹⁴ “Mayun ɗa, vu cimbusuka baci ama unyushi u cingi u le, Tata u vunu u ɗa wari a zuba wa cimbusuka vu ta dem.

¹⁵ Shegai vu cimbusuka baci ama wa, Tata dem wa cimbusuka vu unyushi u cingi u vunu wa.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka kakuli

¹⁶ Yesu doki u danai, “Ya yan baci kakuli, kotsu i wenike kadambula tyoku ɗa aza a maci a kaɓan a tsu yan wa. A tsu gacuwunsa ta a'eshi a le tsarā ya dem reve an a ka yan kakuli. Mayun n tonuko ɗa, aza a maci a kaɓan a nala yi a tsā de katsupi ka malen ma manyan ma le.

¹⁷ Shegai va yan baci kakuli, vu zaɗi kenji ka vunu aku vu sawa a'eshi.

¹⁸ Adama a nala, uza wa la wa reve an va yan kakuli wa, she Tata koshi, uza ɗa bawu tsa wene. U reve ta gba ili i'ya i'ari usokongi, aya kpm wa naḳa vu katsupi ka malen ma manyan ma vunu.”

Utsari a zuba

(Luka 12:33-34)

¹⁹ Yesu doki u danai, “Zuwukai kaci ka de utsari a likimba wa. Kpaci karan n urumgba wa nangasa ta u ɗa, kpm aboki a ka tsarā ta a uwa a yain uboki.

* **6:13** Akorongi a cau a roku aza ɗa a purai a tagarada u Matiyu a korongu ta idani i “Kpaci tsugono n ucira n tsupige tsu vunu tsa ubana. Ami.”

²⁰ Shegai zuwukai kaci ka de utsari a zuba, a asu u da bawu wa rumgba ko tani karan ka nangasa, kpam aboki a ka fuda a ka yan uboki wa.

²¹ Asu u da baci utsari u de wari, nte dem katakasuvu ka de ka rongo de.

Macikalu ma ikyamba

²² "A'eshi a'a ta tyoku u macikalu ma ikyamba. A'eshi a vunu a lobono baci, ikyamba i vunu dem ya shadangu ta n katyashi.

²³ Shegai a'eshi a vunu a lobono baci wa, ikyamba i vunu ya shadangu ta n karimbi. Katyashi ka kari a asuvu a vunu ka karimbi ka baci, va ta a asuvu a karimbi ka pige.

Kashila n utsari

(Luka 16:13)

²⁴ "Vuma wa la wa gbashika azakuwa a re wa. Kpaci wa kovo ta uza u te, aku u cigi uza u te. Ko tani u toni ukuna u uza u te, aku u goro u uza u te. Va fuda wa gbashika Kashila kabolo n utsari wa."

Kotsu i dambula wa

(Luka 12:22-31)

²⁵ Yesu doki u danai, "N tonuko da, kotsu i yain kadambula adama a ilikulya n ili i'ya ya so kotsu i rongo n uma wa. Kotsu i yain kadambula adama a ili i'ya ya uka a ikyamba i de wa. Uma u la ta ilikulya, ikyamba kpam i la ta aminya.

²⁶ Webelele ve nnu n zuba! A tsu ce wa a tsu kapa tani wa. A'a na mpon ko kuzuwate ku ucanga wa. Gba n nala, Tata u zuba u tsu lyatangu le ta. I reve i lai nnu kalen cika wa?

²⁷ Ya wa fuda wa doku kaci ka ne uma a ulapa u uwule u te adama a kadambula?

²⁸ "Ndya i zuwai i'ari kadambula adama a aminya? Webelele tyoku da apala a mete a tsu gbonguro. A tsu yan manyan wa, a tsu jilaka kaci ka le aminya wa.

²⁹ Shegai n tonuko da, ko Solomo n tsupige tsu ne gba u uka aminya a ikali a da a lobonoi tyoku u a le wa.

³⁰ Kashila ka fuda baci ka gufa apala a mete a da a'ari n uma ara, nakpan a vutala le a akina. Ya fuda ta ya wushuku an Kashila ka gufa da. Kotsu i rongo n upifyanangu u kenu wa.

³¹ "Kotsu i dambula i dana, 'Ndya tsa lya?' ko 'Ndya tsa so?' ko 'Ndya tsa uka?'

³² Ama da bawu a revei Kashila alya a tsu dambula n ili i nala yi koshi. Tata u de u zuba u reve ta ya ciga ili i nala yi gba.

³³ Ili i'ya i gain i gita i zami i'ya tsugono tsu Kashila† n ili i'ya wa ciga. Aku ili i'ya i buwai dem a ka naka da ta.

³⁴ Kotsu i dambula adama a nakpan wa, kpaci nakpan wa ta n kadambula ka kaci ka ne. Kain dem ka ta n kadambula ka ne."

7

Iyanka uza afada wa

(Luka 6:37-38, 41-42)

¹ Yesu lyai kapala n u wenishiki atoni a ne, "Kotsu i yanka uza u afada wa, adama a da Kashila ka yanka da dem.

² Kakundatsu ka i yankai aza a de afada, ka dem a ka yanka manyan tyoku da eda dem i yain.

³ "Ndya i zuwai vu wenei macuku ma kenukulu ma mari a keshi ka utoku u vunu, aku bawu vu wenei kagbukulu ka kari a keshi ka vunu?"

⁴ Nida va fuda va tonuko yi, 'Utoku u va, asaka n takpa vu macuku ma mari a keshi ka vunu,' avu tani vu wene kagbukulu ka kari a keshi ka vunu wa?

⁵ Avu uza u maci u kaƙan, gita ve vu takpa kagbukulu ka kari a keshi ka vunu. Aku vu fuda vu wene kpam vu takpa macuku ma mari a keshi ka utoku u vunu.

⁶ "Kotsu i naka nshe ili i'ya i'ari i Kashila wa. A ka fuda ta a yiralakpa a lumusa da. Kotsu i vutala igbegu i ikebe a kapala ka mburusunu wa, kpaci a ka kpatsa ta i'ya."

Folusoi, bolusoi, kudusai utsutsu

(Luka 11:9-13)

⁷ Yesu doki u danai, "Rongoi ufolo, a ka ne da ta i'ya i foloi vi. Rongoi ubolo ili i'ya ya ciga, ya tsara ta. Kudusai utsutsu, Kashila ka zuwa ta a giduwuka da utsutsu vi.

⁸ Adama a nala, gba uza da baci dem u foloi, a ka ne yi ta. Uza da baci kpam u boloi, wa tsara ta. Kpam ama a lya baci kapala n ukudusa utsutsu, Kashila ka giduwuka le ta.

⁹ "Uza wa la a asuvu a de maku ma ne ma folo yi burodi, aku u naka yi katali?"

¹⁰ Ko tani u foli yi kadan, aku u naka yi kali?

¹¹ Eda aza a unyushi u cingi, i tsu naka baci mmuku n de ili i shinga, bele Tata u de uza da wari a zuba uza u shinga, wa naka ta ili i shinga a asu u uza da baci dem u folo yi.

¹² Yankai ama tyoku da dem ya ciga a yanka da. Kalen ka Mele ma Musa n uwenishike u ntsumate u da gai la vi."

Utsutsu u kenu

(Luka 13:24)

¹³ Yesu danai, "Uwai a tsugono tsu Kashila a utsutsu u kenu. Kpaci utsutsu n ure u da u tsu banka a akina wa ta n upeti cika, kpam u loboƙo ta nwalu. Ama ushani a da a tsu wala pini.

¹⁴ Shegai utsutsu u utsara uma u kenu u da, ure vi kpam u wuyana ta nwalu. Ama da a ka wala pini a'ga ushani wa."

Madanga n ilimaci i ne

(Luka 6:43-45)

¹⁵ Yesu lyai kapala n kadyanshi, "Kiranai na ntsumate n kaƙan. Aza da a tsu tuwa ara de yavu ncon, shegai a asuvu a le a'ga ta n tsicingi yavu nleweni.

¹⁶ Ya fuda ta ya reve le a icun i manyan ma le, tyoku da i tsu reve madanga a ilimaci i ne. A tsu ta ilimaci i kapopi a kawana wa, ko kpam cinwi a kaworo wa.

¹⁷ Madanga ma shinga ma tsu matsa ta ilimaci i shinga, madanga ma cingi kpam ma tsu matsa ta ilimaci i cingi.

¹⁸ Madanga ma shinga ma tsu matsa ilimaci i cingi wa, nala kpam madanga ma cingi ma tsu matsa ilimaci i shinga wa.

¹⁹ Ama a tsu kapa ta madanga ma ma kpaɗai unaka ilimaci i shinga a varangu ma a asuvu a akina.

²⁰ Nala kpam dem ya fuda ya reve ama a icun i manyan i le."

"N reve da wa ko kenu!"

(Luka 13:25-27)

²¹ Yesu doki u danai, "Gba aza da a ka isasa mu Asheku, Asheku da a ka uwa a tsugono tsu zuba wa. Ama da koshi a ka uwa a tsugono tsi alya aza da a ka yansa ili i'ya Tata u va u zuba wa ciga.

²² Kain ka afada, ama a ka isa mu ta Asheku a le, a dana, 'Tsu yan ta kuɓari a asuvu a kala ka vunu, kpam tsu wutukpusa ta itiyoni i cingi n kala ka vunu, tsu yansai kpam ikunesavu ushani.'

²³ Aku n wushunku le, 'N reve da wa ko kenu, banka numu dan, eda aza a uyansa ukuna u cingi!' "

Amai a a'uwa ama a re
(Luka 6:47-49)

²⁴ Yesu danai, "Uza da baci dem u panai kadyanshi ka va wa yan manyan n ka, wa ta tyoku u kamai ka kari n ugboji, uza da u taɗangi kuma ku ne a katali ka upeti.

²⁵ An a roi mini ma pige, agata a shadangusi, uwule kpam u lapai kuwa ki, shegai ka ku rukpa wa, kpaci u ma ta ka a katali ka upeti.

²⁶ "Shegai uza da baci dem u panai kadyanshi ka va, aku u 'yuwain ka uyanka manyan, wa ta tyoku katengeshi ka ka mai kuwa ku ne a kayala.

²⁷ A'ayin a da a roi, agata a shadangusi, uwule kpam u lapai kuwa ki, aku ku wasai."

Ucira u Yesu
(Marku 1:22; Luka 4:32)

²⁸ A'ayin a da Yesu kotsoi kadyanshi ki gba, aku kakuma ka ama ki kari uyan majiyan ma uwenishike mi.

²⁹ Wa tyoku u awenishiki a Mele wa, shegai u wenishike ta yavu uza da wari n ucira.

8

Yesu tanasai makutu
(Marku 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ A'ayin a da Yesu cipai a masasa mi, aku kakuma ka ama ka tono yi.

² Kute-kute vuma roku uza da wari makutu u tuwai u kudangi a kapala ka ne, u danai, "Asheku, vu wushuku baci, tanasa mu."

³ Yesu barakpai kukere ku ne u sawa yi, u danai, 'N wushuku ta, tana.' Kute-kute tsukutu tsi tsu asaka yi.

⁴ Yesu rono yi atsuvu, "Kotsu vu tonuko uza wa, shegai wala vu bana a asu u kardaɗkpiɗ u wene vu, aku vu naka kune ku Mele ma Musa ma danai ama da baci a tanaɗi a naka. Nala wa wenike ta ama an n tanasa vu."

Yesu tanasai kagbashi ka katigi
(Luka 7:1-10)

⁵ Aku Yesu banai a Kafarnahum. An u uwai a ilyuci yi, katigiɗ ka asoje a Romaɗ ka roku ka cina yi u folo yi u ɓanga yi.

⁶ Katigi ki ka danai, "Asheku, ma ta n kagbashi ka ka pana ikyamba, wa ta de a kuwa nvain bawu wa fuda wa wala. Mabaɗa mi ma ma foro yi wa wa."

⁷ Yesu danai, "Ma bana ta n tanasa yi."

⁸ Katigi ki ka wushuki, "Asheku, mpa n rawa vu tuwa a kuwa ku va wa, shegai yan kadyanshi koshi tsara kagbashi ki ka tana.

⁹ Azapige a asoje a da pini aza da a tsu tonuko mu ili i'ya ma yan, mpa kpam ma ta n asoje a da n tsu tonuko ili i'ya a ka yan. N tsu tonuko ta uza u na, 'Wala,' aku u wala. N tonuko kpam uza u nide, 'Tuwa,' aku u tuwa. N tonuko kpam kagbashi, 'Yan naha,' aku tani u yain. N reve ta udani u vunu wa ta dem n ucira."

¹⁰ An Yesu panai nala, aku u yain majiyan. U tonukoi aza da a ka tono yi vi, "Mayun n tonuko da, upityanangu u na vi u la ta gba upityanangu u da n wenei a uyamba u Isara'ila.

11 Ama ushani a ka wutā tā a kasana n kalivi a dusuku a lyai kaḅolo n Ibrahi, n Ishaku, n Yakubu a tsugono tsu zuba.

12 Shegai aza ḁa a'ari a gain a yain pini a tsugono tsi, a ka vutaḁa le tā a asuvu a karimbi. Pini ḁa a ka sā n ulumusa u a'anga."

13 Aku Yesu tonukoi katigi ki, "Wala vu bana a kuwa, kagbashi ka vunu ka taṅa tā tyoku ḁa vu pityanangi vi." Pini a asuvu a ulapa u uwule u nala vi u ḁa kagbashi ki ka taṅāi.

Yesu taṅasāi ama ushani

(Marku 1:29-34; Luka 4:38-41)

14 Pini nala, Yesu banai a kuwa ku Bituru, aku u wenei mma u uka u Bituru vi nvain n usudugbi u ikyamba.

15 Aku u sawa yi kukere, pini nala, maḅalā mi ma aṣakā yi, u 'yangāi u gitā yi ufoḅusuko ilikulya.

16 An kuvuli ku yain, ama a tukusoi Yesu aza a ityoni i cingi. N udani u ḁa koshi u tsu wutukpā ityoni i cingi yi aku i aṣakā le. U taṅasāi dem gbā aza a mḅala.

17 U yansa tā ili i na yi tsarā a shadangu udani u Ishaya matsumate u ḁa u danai, "U takpai mḅalā n tsunu, kpm̄ u takpa tsu upana u ikyamba u tsunu."

◇

Ama a ka ciga a toni Yesu

(Luka 9:57-62)

18 An Yesu wenei kakumā ka ama ka kyawan yi, aku u tonukoi atoni a ne a wala a pasamgbana kushivā ki a gono a upashi u niḁe.

19 Kawenishiki ka Mele ka tuwāi ara ne, u danai, "Kawenishiki, ma tono vu tā a asu u ḁa dem va bana."

20 Yesu tonuko yi, "Iryanji i'ā tā n a'ele a le, nnu kpm̄ a'ā tā n ikinda i le. Shegai Mpa Maku ma Vuma mā n kuwa ku kaci ku vā wa, kpm̄ mā gḅam n a asu u uwunvugusa wa."

21 Aku uza roku a asuvu a atoni a Yesu, u tonuko yi, "Asheku, aṣakā ve n ba n cidangu tata u vā."

22 Shegai Yesu tonuko yi, "Tono mu, aṣakā akushe a cidangu atoku a le akushe."

Yesu vakunki aḅali

(Marku 4:35-41; Luka 8:22-25)

23 Yesu uwai a kpatsu kaḅolo n atoni a ne a ka pasa kushivā.

24 Aku uwule u pige u 'yangāi pini a kushivā ki, aḅali kpm̄ a ka gḅaḁasā kpatsu ki hal ka ciga ushumbugu. Shegai Yesu pini nvain wa lavuta.

25 Aku atoni yi a banai ara ne a 'yangaṣā yi n a salaṣi, "Asheku, wauwa tsu! Tsa shumbugu de!"

26 U wushunku le, "Nḁya i zuwai i panai uwonvo naha? Eḁa aza ḁa upityanangu u ḁe u gusāi." U 'yangāi u baranai uwule n aḅali yi, aku asu vi paḁai kuwin.

27 Atoni yi a gitai majiyan n a wecemgbeni, "Ucun u vuma u eni u ḁa na vi, hal uwule n aḅali dem a ka panāka yi?"

Yesu taṅasāi ama a re aza a ityoni i cingi

(Marku 5:1-20; Luka 8:26-39)

28 An Yesu rawai a upashi u kushivā a kaḅon ka uyamba u aza a Garasa, ama roku ama a re aza ḁa a'ari n ityoni i cingi a tuwāi ara ne. Ama a na yi a asu u asaun a ḁa a tsu rongoso, kpm̄ uza u tsu fudā u wala pini a ure vi wa adama a tsicingi tsu le.

²⁹ Aku a gita yi usalāsaka n a dansi, “Nɗya i zuwai va damgbaraṣa tsu, avu Maku ma Kashila? Vu rawa vu zuwa tsu tsu pana ikyamba bawu a'ayin a da Kashila ka danai a yain wa.”

³⁰ Evu n asu vi, ushiga u mburusunu u da pini wa lina.

³¹ Ityoni i cingi yi a foloi Yesu, a danai, “Vu wutukpa tsu baci a asuvu a ama na na yi, vu asaƙa tsu tsu uwa a asuvu a mburusunu n nala mi.”

³² Aku u tonuko le, “Walai!” Ityoni i cingi yi a asaƙai ama yi a ba a uwai a asuvu a mburusunu mi. Pini nala, mburusunu mi gba a sumai a uwai a kushiva a kuwai pini.

³³ Aliniki yi a sumai a banai a ilyuci a tonukoi ama ili i'ya i gitai, kaɓolo n ili i'ya i gitai n ama a re aza a ityoni i cingi yi.

³⁴ Aku ama a ilyuci yi gba a wutai a ba a cinai Yesu, an a wene yi, a folo yi u asanka le uyamba u le.

9

Yesu tanasai kawunu

(Marku 2:1-12; Luka 5:17-26)

¹ Yesu uwai a kpatsu, aku u gonoi a ilyuci i ne.

² An u rawai pini, ama roku a tuko yi kawunu nvain a kajiba. An u wenei upityanangu u ama da a canga yi vi, aku u tonukoi kawunu ki, “Maku, gbama asuvu, a cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu.”

³ Aku awenishiki a Mele a roku a ka dansa utyoku u le, a danai, “Vuma na wa yan kadyanshi yavu aya Kashila!”

⁴ Yesu tani u reve ta ili i'ya a ka yawunsa, aku u wece le, “Niɗa ya yan uyawunsa u tsicingi a asuvu a atakasuvu a de?”

⁵ Nɗya i lai shana da a ka dana, ‘A cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu,’ ko ‘Yanga vu wala?’

⁶ Shegai ma wenike da ta an Mpa Maku ma Vuma† mari n ucira a likimba u da ma cimbusa unyushi u cingi.” U tonukoi kawunu ki, “Yanga vu bidya kajiba ka vunu vu wala a kuwa.”

⁷ Aku vuma vi u 'yanga u laza a kuwa.

⁸ An ama yi a wenei nala, aku a ka yan majiyan kpam a cikpai Kashila an u nakai uza roku ucun u ucira u na.

Yesu isai Matiyo

(Marku 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹ An Yesu asaƙai asu vi, aku u wenei vuma roku uza u kala Matiyo ndishi a kakinda ka uwusha u utafa. Aku u tonuko yi, “Tono mu.” U 'yanga u tono yi.

¹⁰ Pini nala, Yesu n atoni a ne a tuwai a ka lya ilikulya a kuwa ku Matiyo. Awushi a utafa† n aza a unyushi a tuwai a ɓolomgbonoi pini a asu vi ushani.

¹¹ An Afarishi a wenei nala, aku a wecei atoni a ne, “Nɗya i zuwai kawenishiki ka de ka lya kaɓolo n icun i ama a na?”

¹² An Yesu panaka le, aku u wushunku le, “Aza da a'ari n alafiya a ka ciga uza u aguma wa, she aza a mɓala.”

¹³ Walai i ba i rotsongusu kalen ka Tagarada u Kashila u da u danai, ‘N u da ya yanka mu udarakpa, n la ta uciga i woko aza a asuvayali a asu u atoku a de.’ N tuwa adama a da ma isa aza a maci a tono mu wa, shegai aza a unyushi u cingi.” ◊

*Keci a kaci ka kakuli**(Marku 2:18-22; Luka 5:33-39)*

¹⁴ Kain ka te, atoni a Yahaya Kalyuḅugi a tuwaj ara Yesu a wece yi, “Nifa atsu n Afarishi tsa yansa kakuli, shegai atoni a vunu a ka yansa wa?”

¹⁵ U wushunku le, “Aje a valisavu a ka namgba katsuma a'ayin a da wari kabolo n ele wa. Shegai a'ayin a'a ta utuwa a da a ka bidya valisavu vi a mere ma le, a'ayin a nala a da a ka yan kakuli.

¹⁶ “Vuma wa padara kunya ku cau n kakashi ka savu wa. U yan baci nala, kakashi ka savu ki ka pada ta ka zuwa kunya ku cau ki ku doku ku kara. Hal gban u lai ukara u cau vi.

¹⁷ Vuma wa tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka ukpan ka cau wa. Kpaci ma shita baci ma tasa ta kadele ki, aku mini ma cinwi mi ma wotsongu. Shegai a tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka savu. Pini nala, gba kadele ki n mini ma cinwi mi a ka lobono ta.”

*Makere ma ma kuwa n uka uza u mballa**(Marku 5:21-43; Luka 8:40-56)*

¹⁸ An Yesu wari a kadyanshi, aku uzapige u kagata ka Kashila u tuwaj ara ne, u kudangi a kapala ka ne u danai, “Maku ma va makere ma kuwa de gogo-na. Vu tuwa baci vu tadanu yi kukere wa 'yanga ta.”

¹⁹ Aku Yesu n atoni a ne a 'yangai a tono yi.

²⁰ Uka da wa lala mpasa hal ayen kupa n a re u tuwaj a kucina ku Yesu, aku u sawai kaletsu ka kunya ku ne.

²¹ Kpaci u yawunsa ta a katakasuvu ka ne, u danai, “Ko kunya ku ne ka baci n sawai koshi, ma tana ta.”

²² An Yesu kpatalai u wene yi, aku u danai, “Uka, gbama asuvu, upityanangu u vunu u tansa vu de.” Kute-kute aku uka vi u tana.

²³ An Yesu rawai a kuwa ku uzapige ki, aku u wenei a ka fulusa ugbali u ukpa n ama ushani a ka sa.

²⁴ Aku u tonuko le, “Ya dem wuta. Makere mi ma kuwa wa, alavu a da yi!” Shegai ama yi a ka dosuso yi idyoshi i magori.

²⁵ An a wutukpai ama yi, aku Yesu banai a asu u da makere mi mari nvain. U kana kukere ku ne, aku u makere mi ma 'yanga.

²⁶ Pini nala, alabari a ne a tamburai ko nte wa a asuvu a uyamba vi.

Yesu tansa arumba ama a re

²⁷ An Yesu asakai asu vi, eyi pini n u wali, aku arumba ama a re a gita yi utono n a salasi, “Maku ma Dawuda, pana asuvayali a tsunu!”

²⁸ An u uwai a kuwa, aku arumba yi a tuwaj ara ne. U wece le, “I wushuku ma fuda ma zuwa da i fuda i wene?”

A wushuki, “Eye, Asheku.”

²⁹ Aku u sawai a'eshi a le, u danai, “Adama a upityanangu u de, nala wa woko.”

³⁰ Kute-kute a'eshi a le a kukpai a wenei asu. Shegai u rono le atsuvu cika u danai, “I tonuko uza ukuna u na vi wa.”

³¹ Shegai a tamburai uyamba vi gba n a yangi alabari a ne.

Yesu tansa kabebe

³² Ama a re yi n a lazi, aku ama roku a doku a tukoi Yesu kabebe, uza da ityoni i cingi i kana i bishinka yi kadyanshi.

³³ An u wutukpai ityoni i cingi yi, aku vuma vi u yain kadyanshi. Aku kakuma ka ama ki ka yan majiyan, a danai, “Kotsu tsu wene ukuna a Isara'ila naha wa.”

³⁴ Shegai Afarishi a danai, “Magono ma ityoni i cingi ma ma naka yi ucira u uwutukpa le.”

Yesu panai asuvayali a ama

(Marku 1:39; Luka 4:44)

³⁵ Yesu kyawunsa ta gba ilyuci n une n u wenishiki a agata a Kashila n u yanyi kubari ku tsugono tsu Kashila. U tanasa ta dem aza a mbala icun kau-kau n aza da a ka pana ikyamba.

³⁶ An u wenei kakuma ka ama kari udoku n ka doki, aku katakasuvu ka ne ka shadangi n asuvayali, kpaci a dambula ta cika kpam ubanga wa la wa. Tyoku u ncon n da bawu mari n kaliniki da a'ari.

³⁷ Aku u tonukoi atoni a ne, “Manyan ma ukapa ma ta ushani, shegai ayain a manyan yi kenu da a'ari.

³⁸ Adama a nala, foloi Magono ma Zuba uza u manyan ma ukapa mi u tuko aza a ukapa, a yanka yi manyan ma ukapa mi.”

10

Yesu dangasai atoni kupa n ama a re

(Marku 3:13-19; Luka 6:12-16)

¹ Yesu isa i atoni a ne kupa n ama a re, u naka le ucira u da a ka wutukpa ityoni i cingi a tanasa kpam aza a mbala.

² Uza u kagita aya Simo uza da dem a tsu isa Bituru, n Andurawu utoku u ne eyi dem kasuki† ka. Nala dem Yakubu maku ma Zabidi n utoku u ne Yahaya.

³ N Filibu, n Batalamawu, n Toma, n Matiyu kawushi ka utafa, n Yakubu maku ma Halfa, n Tadawu ele dem asuki a da.

⁴ Aza da a buwai vi alya Simo Ziloti,* n Yahuza Isikariyoti uza da u tuwai u neke yi.

Yesu suki Kupanamere vi

(Marku 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ An Yesu suki Kupanamere† vi, u tonuko le ta ili i na yi, “Kotsu i bana a asu u Awulawa ko tani i uwa a ilyuci i Samariya† wa.

⁶ A asu u aza a Isara'ila koshi da ya bana, kpaci tyoku u ushiga u nlala n da n puwai da a'ari.

⁷ A'ayin a nwalu yi, i tonusuko le tsugono tsu zuba tsu yan de evu.

⁸ I tanasa aza a mbala, i 'yangasa akushe, i tanasa aza da a'ari n tsukutu, kpam i wutukpa ityoni i cingi. Gbani da i wushai, nala kpam dem ya naka bawu a tsupa da.

⁹ Kotsu i bidya ikebe ko zinariya, ko azurufa ko tani urim u shili wa.

¹⁰ Kotsu i bidya katsan ko matogo ma ire, ko akpata, ko kalangu wa. Ama da ya banga vi a ka naka da ta ili i'ya ya ciga.

¹¹ “A ilyuci i'ya baci dem i uwai, i zami vuma u maci i rongo pini a kuwa ku ne hal ubana a'ayin a da ya laza.

¹² A'ayin a da baci ya uwa a kuwa, i dana, ‘Azakuwa, ndishi n shinga n rongo n ada.’

¹³ Ama yi a wusha da baci, asaka ndishi n shinga n de n rongo pini. Shegai a wusha da baci wa, asaka ndishi n shinga mi n gono da.

¹⁴ Kpam kuwa ko tani ilyuci i'ya baci i uwai aku a 'yuwan da uryabusa ko a 'yuwan da upanaka, kapatsai kabuta ka a'ene a de i asaka asu vi.

¹⁵ Mayun n tonuko da, kain ka afada, Kashila ka pana ta ama a Sodom† n Gomora† asuvayali cika hal a lai tyoku da wa pana ama a ilyuci i nala yi!”

* **10:4** Kalen ka kala ka Ziloti ka uza da wari n maluwa ma uyan ili cika.

*Upana u ikyamba u da wa tuwa
(Marku 13:9-13; Luka 21:12-17)*

¹⁶ Yesu Iyai kapala n kadyanshi, “Mpa na ma suku *da* tyoku u ncon a mere ma nleweni. I woko aza a ugboji tyoku u kali, kpm i woko aza *da* a'ari yuwu tyoku u a'adya.

¹⁷ She i kirana, kpaci a ka *kanā da ta* a banka *da* a asu u Asheshi a Pige, a bawan *da* a asuvu a agata a Kashila.

¹⁸ A rono *da* ubana a kapala ka igomuna *na* ngono, kpaci *eda* atoni a *va* a *da*. Nala wa woko *ta* ure u *da* ya yanka le kadyanshi ka *va* kpm hal likimba u reve n ka.

¹⁹ Shegai a'ayin a *da* baci a *kanā da* vi, kotsu i dambula a ili i'ya ya dana ko tani tyoku *da* ya dana i'ya wa. A'ayin a nala yi Kashila ka *naḳa da ta* ili i'ya ya dana.

²⁰ Shegai kadyanshi ka ya dansa vi ka *de* ka wa, Kulu ku Tata u *de* ka ka dansa a asuvu a *de*.

²¹ “Ama a ka neke *ta* atoku a le a wuna le. Nala dem isheku ya yanka mmuku n le. Mmuku kpm n 'yangasaka isheku i le hal a zuwa a wuna le.

²² Ama *gba* a ka 'yuwan *da ta* adama a kala ka *va*. Shegai *gba* ama *da* baci dem a pityanangi hal ubana a makorishi, a ka wauwa le *ta*.

²³ Ilyuci i'ya baci dem ama a 'yuwan *da*, i daraka i bana a ilyuci i roku. Mayun n tonuko *da*, kahu i kyawan ilyuci ilyuci i Isara'ila *gba*, Maku ma Vuma ma tuwa *ta*.

²⁴ “Karotsongishi ka tsu la kawenishiki ka ne wa, ko tani kagbashi ka lai uzakuwa u ne wa.

²⁵ U rawa *ta da* karotsongishi ka woko tyoku u kawenishiki ka ne, kagbashi kpm ka woko tyoku u uzakuwa u ne. A isa baci Mpa uza *da mari* uzakuwa, ‘Magono ma ityoni i cingi,’ wata, Ba'alzabu,† *eda* aza a kuwa a *va* tani ndya a ka isa *da*?”

*Uza da u gain a pana uwonvo
(Luka 12:2-7)*

¹⁶ Yesu danai, “Panai uwonvo u ama a nala yi wa, kpaci ili i'ya baci dem i'ari usokongi gogo-na ama a ka tuwa *ta* a ka reve i'ya.

²⁷ N tonuko *da ta* ukuna u na vi a karimbi, shegai ma ciga *ta* i tonuko le i'ya a katyashi. Ili i'ya baci ya pana ma dansa n tsubini a atsuvu a *de*, i dana i'ya cika a zuba u kukpa ama a pana.

²⁸ “Kotsu i pana uwonvo u aza *da* a ka wuna *da* wa. Ikyamba i *de* i'ya koshi a ka wuna, shegai a ka sawa uma u *de* wa. Kashila ka koshi ya pana uwonvo, kpaci aya uza *da* wa fuda wa nangasa *gba* uma n ikyamba a akina.

²⁹ Mberikele n re n *da* a tsu denge kanini ka te,† shegai *gba* n nala, ma te ma la ma kuwa bawu Tata u *de* u revei n ma wa.

³⁰ Kashila ka reve *ta gba* ko kenji ka yain ka kaci ka vun.

³¹ Adama a nala kotsu i pana uwonvo wa, kpaci tsupige tsu *de* tsu la *ta* tsu mberikele ushani.

*Tonuko ama ukuna u Kawauwi
(Luka 12:8-9)*

³² “Uza *da* baci dem u tonukoi aza roku eyi uza u *va* u *da* a kapala ka ama, mpa dem ma tonuko *ta* Tata u *va* u zuba uza nala vi katonit ka *va* ka.

³³ Shegai vu 'yuwan mu baci, mpa kpm ma tonuko *ta* Tata u *va* u zuba avu uza u *va da* wa.”

† 10:29 Kondo “Anini” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

Ndishi n shinga n da n tukoi wa
(Luka 12:51-53; Luka 14:26-27)

³⁴ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Kotsu i bidya a asuvu a atakasuvu a de i dana ndishi n shinga n da n tukoi a likimba wa. N tuwa tsara n tuko ndishi n shinga wa, shegai kushulu.

³⁵ N tuwa ta n ‘zuwa uza u yain tsilala n asheku a ne, makere ma yain tsilala na mma u ne, kajene kpam ka yain tsilala n anuku a le.

³⁶ Atokulalu a ka yan ta pini a asuvu a kumaci ku de!’ ◊

³⁷ “Gba aza da baci a lai uciga asheku n anuku a le kapala na mpa, a ratsa a woko atoni a va wa. Gba aza da baci a ka ciga mmuku n le kapala na mpa, a ratsa a woko atoni a va wa.

³⁸ Vu canga baci mawandambani ma wunu vu tono mu wa, vu ratsa vu woko katoni ka va wa.

³⁹ Gba uza da baci wa kirana n uma u ne, wa namba ta u da. Uza da tani u namba uma u ne adama a va, wa wauwa ta u da.”

Katsupi ka malen ma manyan ma
(Marku 9:41)

⁴⁰ Yesu danai, “Uza da baci dem u wusha da, mpa u wushai. Uza da baci kpam u wusha mu, u wusha ta uza da u suku mu.

⁴¹ Uza da u wushai matsumate adama a da matsumate mi ma yanka yi kadyanshi ka Kashila, Kashila ka naka yi ta katsupi ka malen ma manyan ma ne dere n matsumate mi. Uza da baci kpam u wushai vuma u maci adama a da vuma u nala vi wari uza u maci, a ka naka yi ta katsupi ka malen ma manyan ma ne dere n vuma u maci nala vi.

⁴² Uza da baci u nei katoni ka kenu ka va mako ma mini adama a da wari katoni ka va, mayun n tonuko da, vuma u nala vi wa tsara ta katsupi ka malen ma manyan ma ne.”

11

Yesu n Yahaya Kalyubugi
(Luka 7:18-35)

¹ An Yesu kotsoi utonuko Kupanamere yi ukuna u na vi, aku u asakai a asu vi u banai a ilyuci a asuvu a Galili tsara u wenshike u yain kpam ku6ari.

² Yahaya Kalyubugi wa ta a asuvu a kuwa ku a'ali. An u panai ili i'ya Kirsiti wa yansa, aku u suki atoni a ne a roku ama a re.

³ A ba a wece yi, “Ada uza da wa tuwa vi, ko tsu vana uza roku?”

⁴ U wushunku le, “Walai i tonuko Yahaya ili i'ya i wenei n ili i'ya i panai.

⁵ Arumba a wene ta, awunu kpam a wala ta, nkutu n tana ta, agulani a pana ta, akushe kpam a 'yangai a gonoi n uma. A yanka ta aza a unambi ku6ari ku Kadyanshi ka Shinga.

⁶ Kashila ka zuwuka ta uza da bawu u 'yuwan mu adama a ili i'ya n yain unu a shinga.”

⁷ An atoni a Yahaya a lazai, aku Yesu gitai uyanka ama yi kadyanshi ka Yahaya, u danai, “An i banai a kakamba ki, ucun u vuma u eni u da i banai uwene? Wa tyoku u asomini a da uwule u tsu purusa a asu u da baci dem u lapanai?”

⁸ Ucuu u vuma u eni u da i banai uwene? Vuma da u ukai aminya a ikali? Aza da a tsu uka aminya a ikali a a'e6ile a ngono a da a'ari.

⁹ Ya i banai uwene? Matsumate ma? Eye. N tonuko da u la ta matsumate.

¹⁰ Tagarada u Kashila u yan ta kadyanshi a kaci ka ne, “Ma suku ta katsumate ka va a kapala ka wunu,

uza da wa lapuluka vu ure.' [◇]

11 “Mayun n tonuko da, Yahaya Kalyuɓugi u la ta gba uza da baci wari n uma. Shegai uza u kenukulu gba a asuvu a tsugono tsu zuba u la yi ta.

12 Ili i'ya i bidyai a'ayin a da Yahaya Kalyuɓugi tuwai hal utuwa gogo-na, tsugono tsu zuba tsar ta udoku ucira, kpam ya dem wa modono ta tsara u uwa tsa.*

13 Gba nsumate n Mele ma Musa a dana ta ukuna u tsugono tsu Kashila hal utuwa a'ayin a Yahaya.

14 I wushuku baci n ele, Yahaya vi aya Iliya† matsumate ma ya vana vi.

15 I'a baci n atsuvu, panai!

16 “Nida ma dansa ukuna u ama a gogo-na? Ndiya a rotsoi? A'a ta tyoku u mmuku n da mari ndishi a kuden, n a ikamgbani,

17 “ ‘Tsu fulaka da ta ugbali, shegai i 'yuwain kuje!
Tsu shipuka da ushipa u ukpa,
shegai i sa wa!’

18 “An Yahaya tuwai, u lafa ulya ilikulya wa, u so tani mini ma cinwi wa, aku i danai, ‘Wa ta n ityoni i cingi!’

19 Shegai an Mpa Maku ma Vuma ma lya na n soyi, aku i danai, ‘Kalyai ka n kasoi, kpam kaje ka aza a uwusha u utafa n aza a unyushi u cingi ka.’ Ugboji u tsu wenike ta kaci ka ne a asu u manyan ma maci ma u tsu yansa.”

Yesu bongoi ama
(Luka 10:13-15)

20 A ilyuci i'ya Yesu yansai ikunesavu i ne cika, ama yi a 'yuwan ta ukpatala a gono a asu u Kashila. U gita le ubongo,

21 “Ter de, aza a Korasinu! Ter de, aza a Besaida! A da baci ikunesavu i'ya n yain a asuvu a de i'ya n yain a Taya n Sida, an a'ari a kpatala de caupa. A uka ta akashi a rongoi a upoluso kakomo, tsara a wenike an a kpatalai a asakai unyushi u cingi u le!

22 N tonuko da, kain ka afada, Kashila ka laka ta uyanka ama a Taya n Sida ajebigi kapala n ada!

23 Eda kpam aza a Kafarnahum, 'yangasa da wa a ka 'yangasa da a zuba? A ka vutala da ta a asuvu a akina! A da baci ikunesavu i'ya a yain ara de i'ya a yain a Sodom, an wari wa buwa ta pini hal n gogo-na.

24 N tonuko da, kain ka afada, Kashila ka pana ta iyali i Sodom kapala n ada!”

Yesu nakai ama uwunvuga
(Luka 10:21-22)

25 A'ayin a nala yi, Yesu danai, “Tata, Magono ma zuba n likimba, n cikpa vu ta, kpaci vu sokongu ta ukuna u na vi a asu u aza a ugboji n arevi, shegai vu wenikei u da a asu u aza da bawu a revei ili.

26 Tata, nala vu wenei u gain vu yain!

27 “Tata u va u naka mu ta ili yi gba. Uza wa la u revei Maku mi wa, she Tata vi. Kpam uza wa la u revei Tata vi wa, she Maku mi n uza da Maku mi ma dangasai u tonuko.

28 “Tuwai ara va, gba de aza da a wowoi n ucanga wa araji, ma naka da ta uwunvuga.

29 Panaka numu, tsara i woko ama a va. Tuwai i rotsongusu ara va, kpaci mpa ma ta n uvakunku kaci kpam ya tsara ta uwunvuga.

[◇] 11:10 Mal. 3:1. * 11:12 Ure u roku u da wa reve udani u aza a Heline vi u da: “kpam aza a cingi a ka shilakanaka tsa tsara a wushi tsa n ucira.”

³⁰ Uwenishike u ɗa n danai i wushuku n u ɗa vi, wā t̄a shana, kpam ucanga u vā u r̄azugbā wa.”

12

Yesu ɗa Asheku a kain ka Ashibi

(Marku 2:23-28; Luka 6:1-5)

¹ Kain ka te n kain ka Ashibi,† Yesu n atoni a ne a ka wala a mere ma ashina a ilya. Atoni a ne a ka pana kambulu, aku a git̄ai ukoduso aratu a ilya n a yuruwi n a takumi.

² An Afarishi a wenei nala, aku a tonukoi Yesu, “U gan atoni a vunu a yain nala wa! Mele ma kain ka Ashibi ma b̄ishinka t̄a uyan manyan n kain ka Ashibi.”

³ Yesu wushuki, “Ma wundya i yan k̄aneshi u ili i'ya Dawuda n aje a nwalu a ne a yain an a ka pana kambulu vi?”

⁴ U uwai a Kuwa ku Kashilā u takumai iburodi i uwulukpi, ko an u wokoi Mele ma b̄ishinka t̄a a takuma i'ya. Adar̄akpi a ɗa koshi a wushunki a takuma u ɗa. ◊

⁵ Ma wundya i yan k̄aneshi u Mele ma Musa ma ma danai adar̄akpi a ɗa koshi a ka yan manyan a Kuwa ku Kashilā n kain ka Ashibi ki? Shegai ko uza wā la u danai a nusuka mele ma Ashibi wa.

⁶ N tonuko ɗa, uza ɗa u lai Kuwa ku Kashilā aya pini naha.

⁷ A ɗa baci i revei kalen ka Tagar̄ada u Kashilā u na vi, ‘N la t̄a uciga i woko aza a asuvayali a asu u atoku a ɗe, n u ɗa ya yanka mu udar̄akpa,† ◊ i'ari ya kidaga ama a na yi aza ɗa bawu a'ari n unyushi ugana wa.

⁸ Adama a nala, mpa Maku ma Vuma Asheku a ɗa, hal n a kain ka Ashibi dem.”

Yesu tanasqi vuma ɗa ili i soi kukere

(Marku 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹ An Yesu asak̄ai a asu vi, aku u ba u uwai a kagata ka Kashilā ka kari evu.

¹⁰ U cina t̄a pini vuma ɗa ili i soi kukere. Afarishi a zuwuka yi a'eshi tsarā a tsarā ili i'ya a ka sapula yi n i'ya, aku a wece yi, “Wā dere a tanas̄a vuma n kain ka Ashibi?”

¹¹ U wushunku le, “I'ā baci n macont̄ aku ma rukp̄ai a ilyukoi n kain ka Ashibi, ya wutukp̄a ma wa? Mayun tani ya wutukp̄a t̄a ma.

¹² Ama a la t̄a ncon kalen, adama a nala, dere ɗa a yain ili i shinga n kain ka Ashibi.”

¹³ Yesu tonukoi vuma vi, “Bar̄akp̄a kukere ku vunu.” An u bar̄akp̄ai kukere ki, aku ku gonoi mai tyoku ku ire ki.

¹⁴ Pini nala, Afarishi yi a wut̄ai a ka sheshe tyoku ɗa a ka wuna Yesu.

Kagbashi ka Kashilā ka dangasai

¹⁵ Yesu reve t̄a ili i'ya Afarishi a ka yawunsa, aku u asak̄ai asu vi. Ama ushani a tono yi, kpam u tanas̄a t̄a gb̄a aza a mb̄alā.

¹⁶ Shegai u ronoi ama yi atsuvu kotsu a tonuko uza ko eyi yayi wa.

¹⁷ U yan t̄a ili i na yi tsarā a shadangu ili i'ya Kashilā ka danai a unā u Ishaya matsumate:

¹⁸ “Kagbashi ka vā ka na, uza ɗa n dangasai.

Ma ciga yi t̄a, kpam u zuwa mu t̄a n panai kayanyan cika.

Ma nak̄a yi t̄a Kulu ku vā,

kpam wa tonuko t̄a gb̄a iyamba an ukuna u vā wari dere.

¹⁹ Wa nanamgbana ko tani u salasa wa,

ko kɓam u yain kuɓari n isali a ire wa.

²⁰ Wa koɗuso asomini a ɗa a kaɗalaɗai wa, wa cimɓuɗa tani macikalu ma ma ciga ucimɓa wa. Nala wa rongu uyansa hal she ukuna u ɗa wari dere u lya kaci ka ukuna u cingi.

²¹ Iyamba gɓa a ka zuwa ta uma u le ara ne.” ◊

Yesu n Ba'alzabu

(Marku 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Aku ama roku a tukoɗi Yesu karumba kɓam kabebe ka, adama a ityoni i cingi. Aku Yesu taɗasaɗi vuma vi, kute-kute u gitai kadyanshi kɓam u wenei asu.

²³ Gɓa ama yi a yain majiyan, a danai, “Gaawan vuma u na vi Maku ma Dawuda ma, Kirisiti Kawauwi!”

²⁴ An Afarishi a panai nala, a wushunku le, “U wutukpa ta ityoni i cingi kɓaci magono ma le Ba'alzabu u naɗa yi ta ucira u ɗa wa yan nala.”

²⁵ Yesu reve ta ili i'ya a ka yawunsa, aku u tonuko le, “Uyamba u ɗa baci u pecei kaci ka ne n u shilakani, u ɗa wa ɓarakaɓa wa. Kɓam ilyuci ko kuwa ka baci ku pecei n ku shilakani, ka rukpa ta!”

²⁶ Kanangasi ka wutukpa baci Kanangasi,* nala u wenike ta tsugono tsu ne tsu pece ta abon abon, kɓam tsa ɓarakaɓa wa aku tsu rukpa.

²⁷ I ɗa n wutukpa ta ityoni i cingi adama a ɗa Ba'alzabu naɗa mu ucira u ɗa ma yan nala. Nala baci, ya naɗai atoni a ɗe ucira u ɗa a ka wutukpa le dem? Ili i'ya atoni a ɗe a tsu yan i wenike ta an kadyanshi ka i tsu yansa a kaci ka va ka dere wa.

²⁸ Shegai mpa ma wutukpusa baci ityoni i cingi n Kulu Keri ku Kashila, tsugono tsu Kashila tsa tsu tuwa ɗe la vi a asuvu a ɗe.

²⁹ “Uza wa ciga baci u uwa a kuwa ku uza u ucira u yain uboki, she u matsa u sira ve uza u ucira vi, aku u fuda u yain uboki a kuwa ki.

³⁰ “Uza ɗa baci bawu wari a asu u va, tsilala tsa wa yan na mpa, uza ɗa kɓam bawu wa ɓanga mu ucirangusu, wacinsa ɗa wa wacinsa.

³¹ N tonuko ɗa, Kashila ka cimbusuka ta uza ɗa u nusukai aza roku, hal n uza ɗa wa yan kadyanshi ka cingi a ukuna u Kashila. Shegai Kashila ka cimbusuka uza ɗa wa yanka Kulu Keri kadyanshi ka cingi wa.

³² Kashila ka cimbusuka ta uza ɗa baci dem u nusukai Mpa Maku ma Vuma n kadyanshi. Shegai Kashila ka cimbusuka uza ɗa wa yanka Kulu Keri kadyanshi ka cingi wa, ili i'ya i bidyai gogo-na hal ubana a'ayin a ɗa a ka tuwa.”

Madanga n ilimaci i ne

(Luka 6:43-45)

³³ Yesu lyaɗi kapala n kadyanshi, “I tsu reve ta madanga a ilimaci i ne. Madanga ma shinga ma tsu matsa ta ilimaci i shinga, madanga ma cingi kɓam ma tsu matsa ta ilimaci i cingi.

³⁴ Eda a'eku! Eda ama a cingi a ɗa, niɗa ya dana ili i shinga? Unu u tsu dana ta ili i'ya i'ari a katakasuvu.

³⁵ Ama a maci a'a ta n ili i shinga a atakasuvu a le, kɓam i'ya a tsu dana. Ama a cingi kɓam a'a ta n ili i cingi a atakasuvu a le, ele dem i'ya a tsu dana.

³⁶ N tonuko ɗa, kain ka afada ya wenike ta gɓa kadyanshi ka gbani ka i dansai caupa vi.

³⁷ I shinga i'ya baci i dansai, Kashila ka dana ta eda aza a unyushi a ɗa wa. Shegai i cingi i'ya baci i dansai, wa dana ta eda aza a unyushi a ɗa.”

◊ 12:21 Isha. 42:1-4. * 12:26 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

*Ama a wecikei iryoci**(Marku 8:11-12; Luka 11:29-32)*

³⁸ Pini nala, awenishiki a Mele n Afarishi a tuw̄ai ara Yesu, a danai, “Kawenishiki, tsa ciga t̄a tsu wene iryoci tsar̄a tsu reve an a asu u Kashil̄a ḡa wu wut̄ai.”

³⁹ U wushunku le, “I ciga t̄a iryoci kpaci eḡa aza a cingi a ḡa, kpam ya wushuku wa. Shegai iryoci i Inusa† matsumate i'ya ya tsar̄a koshi.

⁴⁰ Inusa rongo t̄a a asuvu a katsumaḡa ka kadan ka pige hal ḡba a'ayin a tatsu. Nala kpam wa woko, Mpa Maku ma Vuma ma rongo t̄a a kasaun hal ḡba a'ayin a tatsu.

⁴¹ Kain ka afada ama a Niniba† a ka 'yanga t̄a a wenike ama unyushi u ḡe. A kpatala t̄a a asu u Kashil̄a an Inusa yanka le kuḡari. Gogo-na uza ḡa u lai Inusa aya pini na.

⁴² Magono ma Sheba uka, wa 'yanga t̄a u wenike ama unyushi u ḡe. U yan t̄a nwalu ma m̄bari tsar̄a u tuw̄a u pana ukuna u ugboji u Solomo n kaci ka ne. Gogo-na uza ḡa u lai Solomo aya pini na.”

*Ugono u ityoni i cingi**(Luka 11:24-26)*

⁴³ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “A'ayin a ḡa baci ityoni i cingi i te i wut̄ai a asuvu a vuma, i tsu bana t̄a a asu u ekpi ubolo asu u ḡa wa wunvuga, shegai wa tsar̄a wa.

⁴⁴ Aku u dana, ‘Ma gono t̄a a kuwa ka n asak̄ai vi!’ An u gonoi, aku u cinai uza wa pini a kuwa ki wa. A wujumaḡa ka ḡe sarara a kalai ka.

⁴⁵ Aku ityoni yi i lazai i ba i tukoi ityoni i cingi i shindere i roku aza ḡa a la yi tsicingi, aku a rongo pini. Vuma u nala vi wa kotso t̄a ndishi n ne n upana u ikyamba u ḡa u lai u caupa vi. Ili i'ya ya git̄a n ama a cingi a gogo-na ḡa la vi.”

*Mma n a'angu a Yesu**(Marku 3:31-35; Luka 8:19-21)*

⁴⁶ Yesu pini a kadyanshi n ama, aku mma u ne n a'angu a ne a rawai. A shamgbai a uwotsu a ḡa a tonuko yi a ka ciga a wene yi.

⁴⁷ Aku uza roku u tonuko yi, “Mma u vunu n a'angu a vunu alya pini a uwotsu a ka ciga a wene vu.”

⁴⁸ U wushunku yi, “Ya mma u vaḡ? An ya a'angu a vaḡ?”

⁴⁹ Aku u sapunki atoni a ne kukere, u danai, “Mma n a'angu a vaḡ a ḡa na.

⁵⁰ Uza ḡa baci wa panaka Tata u vaḡ u zuba, aya mma u vaḡ, n vangu u vaḡ, n utaku u vaḡ.”

13*Agisani a uza ḡa u wacangusi icun**(Marku 4:1-9; Luka 8:4-8)*

¹ Kain ka nala ki, Yesu wut̄ai a kuwa ki u banai a ikengi i kushivaḡ u dusuki wa wenishike.

² Kakumaḡa ka ama ka kyawan yi cika hal ka zuwa yi u uwai a kpatsu u dusuki, ama yi kpam a shamgbai a kagida.

³ U wenishike le ili ushani n agisani, u danai,

“A yan t̄a vuma roku uza ḡa u banai uwacangusu icun a kashina ka ne.*

⁴ A'ayin a ḡa w̄ari a uwacangusu icun yi, aku i roku i rukpaḡi a ure, nnu n kaḡasaḡi i'ya.

* **13:3** Iacun i'ya a ka dansaka pini na vi, aza a Yahuda a tsu ce i'ya n kushe wa, shegai a wacangusu i'ya.

⁵ I roku kpam i rukpai a iyamba i atali a asu u da bawu kayala kari pini ushani. Iacun yi i lazai i binyai, kpaci kayala ka maci ka pini wa.

⁶ An kaara ka yain, aku ka runukpai i'ya, kpaci alu a le a gbonguro cika wa, aku i lazai i ekpei.

⁷ Iacun i roku i rukpai a asu u awana, an i gbonguroi, aku awana yi a sapusai i'ya.

⁸ Iacun i roku kpam i rukpai a iyamba i shinga, i wutai i matsai mmuku. Gba icun i'ya kacimbi ki ka wacangusi vi, i roku i naka ta mmuku aman-gatawun-amangatawun, i roku tani amangatatsu-amangatatsu, i roku kpam kamankupa-kamankupa.

⁹ Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana."

Ili i'ya i zuwai Yesu tsu dansa n agisani
(Marku 4:10-12; Luka 8:9-10)

¹⁰ Aku atoni a ne a wece yi, "Ndya i zuwai vu tsu dansa n ama n agisani?"

¹¹ U wushunku le, "A dangasa da ta i reve ili i tsugono tsu zuba i'ya i'ari usokongi, shegai aza roku a ka reve ili i'ya i'ari usokongi vi wa.

¹² Kashila ka doku ta ka naka uza da wari n ili cika, shegai ama da a bawu a'ari n ili, a ka namba ta hal gbam i kenu i'ya a'ari n i'ya vi.

¹³ Ili i'ya i zuwai n tsu dansa n ele n agisani i'ya:

"A ka webele ta, shegai a ka wene wa,
a ka pana ta, shegai a ka reve wa.

¹⁴ Kazuwambani ka Kashila ka woko de mayun, tyoku da Ishaya matsumate u danai:

"Ya panasa ta kadyanshi ka va,
shegai ya reve wa.

Ya wenishe ta ili i'ya ma yansa,
shegai ya reve kalen ka ne wa.

¹⁵ Kpaci atakasuvu a le a gbama de,
atsuvu a le kpam a ka pana wa.
A kimbade a'eshi a le tsara a wene wa,
kpam tsara atsuvu a le a pana wa.
Kpam atakasuvu a le a ka reve wa,
bele a kpatala ara va
n tanasa le.' ◊

¹⁶ "Shegai Kashila ka zuwuka da de unu u shinga, kpaci a'eshi a de a ka wene ta, atsuvu a de kpam a ka pana ta!

¹⁷ Mayun n tonuko da, nsumate ushani n ama a maci a ciga ta a vana a wene ili i'ya i wenei, a pana kpam ili i'ya i panai, shegai a wene wa, a pana tani wa.

Yesu wutukpai kalen ka agisani ki
(Marku 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ "Panai mai kalen ka agisani ka icun i'ya a wacangusi vi.

¹⁹ Iacun i'ya i rukpai a ure vi, alya ama da a panai ukuna u tsugono tsu zuba, shegai a reve u da wa. Aku uza u cingi vi u tuwai u fulai u da a atakasuvu a le.

²⁰ Iacun i'ya i rukpai a iyamba i atali tani, alya ama da a panai ukuna vi n mazanga, kpam a wushai u da mai.

²¹ Shegai alu a le a uwa a iyamba cika wa. A garakpa n uwusha ukuna vi wa, an a'ayin a ukondo a rawai adama a ukuna u tsugono vi, aku a rukpai.

²² Iacun i'ya i rukpai a asuvu a awana, alya ama da a panai ukuna vi, shegai adama a kadambula ka ili i'ya uma u nambai, n uciga u utsari u lapana le. Pini nala, kadambula ki ka gbagbala le hal a kpaɗai unaka ilimaci.

²³ Iacun i'ya kpm i rukpai a iyamba i shinga, alya ama da a panai ukuna u tsugono vi a revei u da mai. A gbonguro ta hal a matsai mmuku ushani, aza roku amangatawun-amangatawun, aza roku amangatatsu-amangatatsu, aza roku kpm kamankupa-kamankupa.”

Agisani a ilya n akan

²⁴ Yesu doki u yanka le agisani a roku, “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Vuma roku u da u cei ilya a kashina ka ne.

²⁵ Kain ka te n kayin cina ya dem lavuta de, aku utokulalu u ne u tuwai u wacangusi akan pini a asu u ilya vi, aku u lazai.

²⁶ An ilya yi i wutai i gitai ugbonguro ya matsa, aku akan yi dem a gbonguroi.

²⁷ Pini nala, agbashi a vuma yi a tuwai ara ne, a danai, ‘Vu ce ta ilya i shinga a kashina ka vunu, shegai nte akan a naha a wutai?’

²⁸ “Vuma vi u wushuki, ‘Utokulalu u va da u cei a da.’

“Aku a wece yi, ‘Va ciga tsu kapusa a da?’

²⁹ “U danai, ‘Asakai a da pini, kpaci i da baci ya kapusa a da, ya kapusa ta dem ilya yi.

³⁰ Asakai a da n ilya yi a gbonguro kaɓolo hal ubana a'ayin a ukapa, aku n tonuko ayain a manyan yi: Gitai ve i bolomgbono akan yi i sira a da a asu u te, tsara a tuwa a daɓa a da. Ilya yi kpm i bolomgbono i'ya i tuko i'ya a mapon ma va.’”

Agisani a icun i musta

(Marku 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Yesu doki u tonuko le agisani a roku, “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Vuma roku da u bidyai ucun u musta u cei a kashina ka ne.

³² Ucun u kenu u da gba gba a asuvu a icun, shegai an u gbonguroi, aku u wokoi u pige a asuvu a nwurete gba. U wokoi mawurete ma hal nnu n cai pini ikinda a nsabu n ne.”

Agisani a yisti

(Luka 13:20-21)

³³ Yesu doki kpm u yanka le agisani a roku, “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Uka roku da bidyai yisti,† aku u vurai u da a akundatsu a pige a tatsu a kira a mabara u vurai mai hal ku shitai cika.”

Yesu tsu dansa ta n agisani

(Marku 4:33-34)

³⁴ Yesu tsu dansa ta n kakuma ka ama n agisani, u tsu tonuko le ili bawu u bolomgbonuko le n agisani wa.

³⁵ Yan da u tsu yan nala tsara u shadangu udani u da Ishaya matsumate u danai:

“Ma dansa ta n ada n agisani,

n tonuko da ili i'ya i'ari usokongi tun a'ayin a da Kashila ka yain likimba.”

◇

Yesu wutukpai kalen ka agisani a ilya yi

³⁶ An Yesu asakai kakuma ka ama ki, u uwai a kuwa. Atoni a ne a tuwai ara ne, a danai, “Tonuko tsu kalen ka agisani a akan a kashina yi.”

³⁷ U wushunku le, “Uza da u cei icun i shinga yi Maku ma Vuma ma.

³⁸ Kashina ki likimba ɗa, icun i shinga yi kpam alya ama ɗa a'ari a tsugono. Icun i akan yi kpam alya aza ɗa a'ari a asu u uza u cingi vi.

³⁹ Utokulalu uza ɗa u wacangusi icun i akan yi aya Kalapansi. A'ayin a ukapa yi a ɗa a'ayin a makorishi ma likimba. Ayain a manyan aza ɗa a ka bolomgbono ilya yi, alya atsumate a zuba.

⁴⁰ “Akan a ɗa a ka bolomgbono a ɗaɓa. Nala wa woko a a'ayin a makorishi.

⁴¹ Mpa Maku ma Vuma ma suku ta atsumate a va, kpam a ka wutukpa ta gba ili i'ya ya tuko unyushi u cingi hal n aza ɗa a ka yan tsicingi dem a tsugono tsu va.

⁴² Atsumate yi a ka vutala le ta a asuvu a kudiyu ku akina a asu u ɗa a ka rongo kushen hal n ulumusa u a'anga.

⁴³ Shegai ama a shinga a ka laɗa ta yavu kaara a tsugono tsu Tata u le. Uza ɗa baci wari n atsuva a upana, u pana!

Agisani a kuzuwate ku ucanga ka kari usokongi

⁴⁴ “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Vuma roku ɗa u tsarai kuzuwate ku ucanga ka uza roku u sokongi a kashina. U lapulai u sokongi ka, wa yan ipeli u ba u dengei gba ili i'ya wari n i'ya, aku u gonoi u tsilai kashina ki.

Agisani a igbegu i ikebe

⁴⁵ “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Uza u tsilaga u roku ɗa wa bolo igbegu i ikebe i shinga.

⁴⁶ An u tsarai u te u tsulobo cika, u ba u dengei ili i'ya wari n i'ya gba, aku u ba u tsilai u ɗa n ikebe yi.”

Agisani a ibilili

⁴⁷ Yesu doki u yanka le agisani a roku u danai, “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Akani a adan a roku a ɗa a vutalaji ibilili i le a kushiva, aku a kanasai icun i adan kau-kau.

⁴⁸ An ibilili yi i shadangi, a wutukpai i'ya a ikengi a dusuki a ka pecene adan yi. A zuwai a shinga yi a asuvu a mabana, aku a wotsongi a ɗa bawu a gain.

⁴⁹ Nala wa woko a a'ayin a makorishi. Atsumate a zuba a ka tuwa ta a pecene ama a cingi a asuvu a ama a maci.

⁵⁰ Atsumate yi a ka vutala ta ama a cingi yi a asuvu a kudiyu ku akina, nte a ka rongo pini kushen n ulumusa u a'anga.”

Kuzuwate ku ucanga ku savu n ku cau

⁵¹ Yesu wece le, “I reve kalen ka ili i nala yi gba?”

A wushuki, “Tsu reve ta.”

⁵² Aku u tonuko le, “Gba kawenishiki ka Mele ka ka wokoi karotsongishi a tsugono tsu zuba, wa ta tyoku u uza u kuwa ɗa u wutukpai kuzuwate ku ucanga ku savu n ku cau a kunu ku kuzuwate ku ucanga.”

Aza a Nazara a yuwain Yesu

(Marku 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ An Yesu kotsoi udansa agisani yi, aku u lazai u asakai asu vi

⁵⁴ u gonoi a Nazara, a ilyuci i ne. An u wenishikei pini a kagata ka Kashila, ya dem u gitai majiyan n a dansi, “Nte ɗa u tsarai kakiri ka ne n uyansa ikunesavu naha?”

⁵⁵ Maku ma kashei ma na vi wa? Tsa wundya mma u ne u ɗa Meri vi? A'angu a ne kpam alya an Yakubu, Isuhu, n Simo n Yahuza?

⁵⁶ Ataku a ne kpam a'a ta na kabolo n atsu. Nida wa yansa ili i na yi gba?”

⁵⁷ Adama a nala ama yi a yuwan yi uwusha.

Shegai Yesu tonuko le, “Matsumate ma tsu yan n tsupige a ilyuci i ne n kuwa ku ne wa, she a kateshe.”

⁵⁸ Adama a nala, u yansa ikunesavu ushani wa, kpaci a'a n upityanangu wa.

14

Ukpa u Yahaya Kalyubugi

(Marku 6:14-29; Luka 9:7-9)

¹ A'ayin a nala yi, Hiridu Antiba magono ma Galili u pana ta ukuna u Yesu.

² Aku u tonukoi agbashi a ne, “Yesu vi Yahaya Kalyubugi da, uza da u 'yangai a ukpa, da gai i zuwai wa yansa ikunesavu yi.”

³ A'ayin a da a wurai nide, Hiridu kana ta Yahaya, u sira yi u zuwa yi a kuwa ka a'ali. U yan ta nala adama a Hiridiya, uka u vangu u ne Filibu u da u bokoi u wokoi uka u ne.

⁴ Yahaya Kalyubugi tonusuko yi ta, “Wa dere vu zuwa Hiridiya wa!”

⁵ Hiridu wa ciga u wuna Yahaya, shegai wa pana ta uwonvo u ama, kpaci a wushuku ta Yahaya matsumate ma.

⁶ Kain ka te an a ka yan abiki† a uci6usa n kain ka ilimaci i Hiridu, maku ma makere ma Hiridiya ma u matsakai Filibu u gitai kuje a kapala ka Hiridu n amoci a ne, aku u panai kayanyan.

⁷ Aku u tsinai u da wa naka yi ta gba ili i'ya baci dem wa ciga.

⁸ Aku mma u makere vi u tonuko yi u ba u dana, “Ma ciga ta kaci ka Yahaya Kalyubugi a mabaluwa gogo-na!”

⁹ Magono mi ma pana kayanyan n ili i'ya u foloi vi wa. Shegai an u wokoi bawu wa ciga u kpa6a ushadangu kazuwamgbani ka u yain a kapala ka amoci a ne yi, aku u tonukoi asoje a ne,

¹⁰ a bana a kuwa ku a'ali a kida kaci ka Yahaya Kalyubugi.

¹¹ A tukoi ka a mabaluwa a nakai makere mi. Aku u bidyai ka u tukoi mma u ne.

¹² Pini nala, atoni a Yahaya a tuwai a bidyai ikyamba i ne a ba a cidangi. Aku a ba a tonukoi Yesu.

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Marku 6:30-44; Luka 9:10-17; Yahaya 6:1-14)

¹³ An Yesu panai alabari a Yahaya, aku u 'yangai u uwai a kpatsu wa bana a kakamba utyoku u ne. Shegai an kakuma ka ama ka revei, aku a tono yi n a wali a ikengi i kushiva.

¹⁴ An u rawai kakamba ki, u cinai kakuma ka ama cika ka vana yi. U panai asuvayali a le, u tanasai kpa6a aza da a'ari na m6ala.

¹⁵ An kaara ka yain evu n urukpa, atoni a ne a tuwai ara ne a danai, “Kuvuli ku yan de, kpa6a a kakamba ka tsari. Asaka ama yi a laza a bana a une une a tsilaka kaci ka le ilikulya.”

¹⁶ Shegai Yesu wushunku le, “U kana she ama yi a laza wa. Eda naka le ili i roku a lyai.”

¹⁷ Aku a danai, “Iburodi i tawun n adan a re a da tsu koshi.”

¹⁸ U danai, “Tuko numu iburodi n adan yi.”

¹⁹ Aku u tonukoi ama yi a dusukusu a mete mi. U bidyai iburodi i tawun n adan a re yi, u gadigbai kaci ka ne a zuba u cikpai Kashila adama a ilikulya yi. U jibamgbanasai i'ya, u nakai atoni a ne a pecike ama yi.

²⁰ Gba ama yi a takuma ta hal a cuwusai. Aku atoni a ne a 6olomgbonoi abuwai a da buwai vi hal a shadangi mbanu kupa na n re.

²¹ A'ali a da a'ari pini a asu vi a rafansa ta ama azu a tawun (5,000), bamu gbam n aka na mmuku.

*Yesu walai a zuba u mini
(Marku 6:45-52; Yahaya 6:15-21)*

²² Kute-kute, Yesu tonukoi atoni a ne a uwa a kpatsu a pasamgbana kushiva. Eyi wa shamgba ta ve u asaka ama yi a laza ugono a kuwa.

²³ An u asaka le a lazai, aku u banai a masasa utyoku u ne wa yan kavasuu. Cina kayin ka yan de kpam aya wari pini utyoku u ne.

²⁴ A'ayin a nala yi, kpatsu ku atoni a ne ka ka ta a mere ma kushiva, aku uwule u pige u 'yangai, a'ari umodono n a'ali a pige.

²⁵ N kpasani ku de, Yesu tuwai ara le n u wali a zuba u mini.

²⁶ An a wene yi, aku uwonvo u kana le. Aku a salai, a danai, "Kafofu ka!"

²⁷ Shegai Yesu yanka le kadyanshi, "U rasta ta, mpa! Panai uwonvo wa."

²⁸ Bituru danai, "Asheku, ada baci mayun, tonuko mu n tuwa a mini mi."

²⁹ U tonuko yi, "Tuwa."

Bituru wutai a kpatsu ki u walai a zuba u mini ubana ara ne.

³⁰ Shegai an u wenei uwule n a'ali, aku uwonvo u kana yi, u gitai ulifa. Aku u salai, "Asheku, wauwa mu!"

³¹ Kute-kute, Yesu barakpai kukere ku ne u kana yi. U danai, "Upityanangu u vunu u gusa ta. Nda ya zuwai va yan malala?"

³² An a uwai a kpatsu, uwule vi kpam u vaki.

³³ Aku aza da a'ari pini a kpatsu ki a lyakai Yesu kayala, a danai, "Mayun da, avu Maku ma Kashila ma!"

*Yesu tanasai aza a mbala a Janisara
(Marku 6:53-56)*

³⁴ An a pasamgbana kushiva, aku a rawai a uyamba u Janisara.

³⁵ An ama yi a revei Yesu, aku a tonukoi ama a asu yi gba, "Yesu tuwa ta." Aku ama yi a tukusoi aza a mbala ara ne.

³⁶ A folo yi u asaka aza a mbala yi a sawa kaletsu ka kunya ku ne. Gba aza da a sawa yi vi a tana ta.

15

*Gorimukoi Mele ma Kashila
(Marku 7:1-13)*

¹ Afarishi n awenishiki a Mele a roku a asakai Urishelima a tuwai ara Yesu, a wece yi,

² "Nda ya zuwai atoni a vunu bawu a ka gorimuko ili i'ya nkoshi n cau n tsunu n wenishikei? Kpaci a tsu sawa akere a le kahu a lyai ilikulya wa."

³ Yesu wushunku le, "Nda ya zuwai bawu ya gorimuko kadyanshi ka Kashila aku ya tono uwenishike u kaci u de?"

⁴ Kashila ka dana ta, 'Naka tata u vunu na mma u vunu tsupige,' kpam 'Vu wisha baci tata ko mma u vunu, a ka wuna vu ta.' [◇]

⁵ Shegai ya wenishike n i dansi ama a'a baci n ili i'ya a ka banga tata ko mma u le, aku a danai, 'Ili i na yi i Kashila i'ya,'

⁶ adama a nala u kana a naka asheku a le wa. I 'yuwan ta udani u Kashila adama a agadu a de.

⁷ Eda ama a maci a kaban! Ishaya matsumate u korongu ta dere ili i'ya Kashila ka danai:

⁸ "Ama a na yi n unu u da a ka naka mu tsupige koshi, shegai a atakasuvu a le a yan de mbari na mpa.

⁹ Ugbashika u da a ka gbashika mu vi u gbani u da.

[◇] 15:4 Uwt. 20:12; Uwt. 21:17.

Ili i'ya kpam a ka wenishike udani u vuma u da.' ” ◊

Ili i'ya i tsu nangasa vuma

(Marku 7:14-23)

¹⁰ Yesu isaɪ kakuma ka ama ki, u tonuko le, “Panai kpam i reve ili i'ya ma tonuko da.

¹¹ Ili i'ya ama a ka lyuku a una u le i'ya ya nangasa le wa, she ili i'ya ya wuta a asuvu a una u le i'ya i tsu nangasa le.”

¹² Aku atoni a ne a tuwai a danai, “Vu reve gbam an vu nangasai Afarishi katsuma n ili i'ya vu danai nala vi?”

¹³ U wushunku le, “Gbā madanga ma baci bawu Tata u va u zuba u shigbai, wa muɗa ta ma n alu a ne dem.

¹⁴ Kiranaɪ n Afarishi a nala yi! A'a ta tyoku u arumba a da a ka rono atoku a le arumba, kpam gba le a ka rukpa ta a kaɗaka.”

¹⁵ Aku Bituru wushuki, “Nɗya kalen ka kadyanshi ka vu yain a ukuna u ili i'ya ya nangasa ama yi?”

¹⁶ Yesu danai, “Hal n gogo-na kotsu i reve wa?”

¹⁷ Mayun i reve ta gai ilikulya i'ya i uwai a una ya bana ta a katsuma aku i wuta.

¹⁸ Shegai kadyanshi ka cingi ka ka wutaɪ a una ka wuta ta a katakasuvu, kpam ili i'ya ya nangasa da i'ya gai la vi.

¹⁹ A katakasuvu ka uyawunsa u cingi n uwuna uma u vuma gbani u tsu wuta. Nvain n uka u uza roku n tsishankala a katakasuvu ka dem a tsu wuta. Nala kpam dem uboki, n kaɓan, n kadyanshi ka cingi a kaci ka atoku.

²⁰ Ili i'ya ya nangasa da i'ya la vi. Ulya ilikulya bawu usawa u akere u tsu nangasa da wa.”

Yesu ɓangai uka da wari Kawulawa

(Marku 7:24-30)

²¹ Yesu asaɗai asu nala vi, u lazaɪ ubana a ilyuci i Taya n Sida.

²² An u rawai, uka u aza a Ka'ana† roku uza da wari pini na ndishi u tuwai ara ne n u salaɪ, “Asheku, Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va! Ityoni i cingi i shaɗangu de makere ma va.”

²³ Shegai Yesu dana uka vi ili wa. Aku atoni a ne a tuwai a folo yi, “Tonuko uka vi u laza a asu u na vi. Aya pini wa tonu tsu n u salaɪ.”

²⁴ Yesu danai, “Adama a aza a Isara'ila da koshi a suku mu. A'a ta tyoku u ushiga u ncon n da n puwain.”

²⁵ Aku uka vi tuwai ara ne u kuɗangi a kapala ka ne, u danai, “Asheku, ɓanga mu!”

²⁶ U wushunku yi, “Dere da vuma u bidya ilikulya i mmuku u naka nshe wa.”

²⁷ Uka vi danai, “Nala wari Asheku, shegai nshe n tsu lya ta agashi a ilikulya i'ya i tsu rukpusa.”

²⁸ U wushunki uka vi, “Uka, va ta n upityanangu u pige, ma yanka vu ta ili i'ya vu danai n yanka vu.” Dere u ulapa u uwule u nala vi u da makere ma ne ma tanaɪ.

Yesu tanasai ama ushani

(Marku 7:31-37)

²⁹ Pini nala, Yesu asaɗai asu vi u lazaɪ ubana a ikengi i Kushiva ku Galili, u yuwaɪ a kagidali ka masasa u dusuki.

³⁰ Kakuma ka ama ka tuwai a tuko yi awunu ushani n aza da ikyamba i le i soi. A tuko'i dem abebe, n arumba, n aza a m6ala icun kau-kau. A zuwa le a kapala ka ne, aku u tanasa le gba.

³¹ Ya dem wari a majiyan ma ili i'ya u wenei n i'ya u panai. Abebe a fudai a dansai. Aza da ikyamba i le i soi, a tanai. Awunu a ka wala. Arumba kpan a ka fuda a ka wene. Pini nala, ya dem wari ucikpalasa Kashila ka aza a Isara'ila.

Yesu lyatangi ama azu a nishi
(Marku 8:1-10)

³² Yesu isai atoni a ne a asu u te, u tonuko le, "Ma pana ta asuvayali i ama a na yi. A'a ta kabolo na mpa ara kain tatsu da pa vi, bawu ili i ulya. Ma ciga n asaka le a laza n kambulu wa, kotsu a rukpa a ure a'ayin a da a ka gono a kuwa wa."

³³ Atoni a ne a wushuki, "Asu u na vi kakamba ka. Nte tsa tsara ilikulya i'ya tsa lyatangu kakuma ka ama ka na ki?"

³⁴ Yesu wece le, "Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya?"
A wushuki, "I shindere i'ya n adan a shawu kenu."

³⁵ Yesu tonukoi ama yi a dusuku a iyamba.

³⁶ Pini nala, u bidyai iburodi i shindere n adan yi, u cikpai Kashila. U jibamgbanasai i'ya u nakai atoni a ne, aku a pecikei ama yi.

³⁷ Ya dem takuma ta hal u cuwai. Aku atoni yi a cirangi abuwai a da a buwai vi hal a shadangi mbana n pige n shindere.

³⁸ A'ali azu a nishi (4,000) a da a takumai iburodi yi, bamu gbam n aka na mmuku.

³⁹ An Yesu asakai ama yi a lazai, aku u uwai a kpatsu u pasamgbanai kushiva. U tuwai u cipai a iyamba i'ya i'ari evu n ilyuci i Magadan.

16

Azapige a wecikei ukunosavu
(Marku 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Afarishi n aza a Sadusi a tuwai ara Yesu a ka ciga a wanda yi n keci, a tonuko yi u yanka le iryoci i roku, tsara u wenike le an Kashila ka wushuki n eyi.

² Shegai Yesu wushunku le, "A'ayin a da i wenei kaara ka rukpa, i tsu dana ta 'Usana wa lobono ta, kpaci i wene ta zuba u shilamgbanai.'

³ N usana kpan i wene baci zuba u shilamgbanai aku u tuwai u limanai, i tsu dana ta, "Ara wa ro ta." I wenei iryoci i na a zuba i fudai i revei kalen ka le. Nala dem i wenei ili i'ya ma yansa gogo-na, shegai i fuda i reve kalen ka le wa.

⁴ Ama a cingi n aza a ukpada u upityanangu u a'ayin a na a wecike ta iryoci, shegai a ka naka iryoci wa, she iryoci i Inusa matsumate koshi." Aku Yesu asaka le u lazai.

Kiranai n uwenishike u da bawu wari dere
(Marku 8:14-21)

⁵ An atoni a Yesu a pasamgbanai upashi u kushiva, a asansai a bidya burodi wa.

⁶ Yesu tonuko le, "Kiranai, i yain ugboji n yisti u Afarishi n u aza a Sadusi."†

⁷ Atoni yi a ka dansa utyoku u le, "U kana ta u dana nala kpaci tsu tuko burodi wa."

⁸ An Yesu revei ili i'ya a ka tono, aku u wece le, "Ndya i zuwai ya dansa utyoku u de a ukuna u da bawu i'ari n burodi? Upityanangu u de u gusa ta."

⁹ Hal n gogo-na kotsu i reve wa? Cibai n iburodi i tawun i'ya n lyatangi ama azu a tawun (5,000), kpmam cibai hal i cirangi abuwi a da a buwai mbana ushani.

¹⁰ Nida ukuna u iburodi i shindere i'ya n lyatangi ama azu a nishi (4,000)? Mbana n yain n da i shadangi n abuwi a da a buwai?

¹¹ Mpa kadyanshi ka burodi ka ma yanka da wa. Ndya i zuwai i kpaɗai ureve? Tonuko da ma tonuko da i yain ugboji n yisti u Afarishi n u aza a Sadusi."

¹² A makorishi a tuwai a revei an kadyanshi ka yisti n burodi ka wa yan wa, shegai ukuna u uwenishike u kaɓan u Afarishi n aza a Sadusi.

*Bituru danai Yesu da Kawauwi
(Marku 8:27-30; Luka 9:18-21)*

¹³ Yesu n atoni a ne a ka walaka, an a rawai a kaɓon ka kari evu n ilyuci i Kasariya Filibi, u wece le, "Ya ama a ka dansa Maku ma Vuma mari?"

¹⁴ Aku a wushuki, "Aza roku a danai avu Yahaya Kalyuɓugi da. Aza roku a danai avu Iliya da, aza roku a danai avu Irimiya da, aza roku kpmam a danai avu uza u te da a asuvu a ntsumate n cau."

¹⁵ Aku u wece le, "Eda tani, ya ya dansa mari?"

¹⁶ Simo Bituru wushuki, "Avu Kawauwi ka, Maku ma Kashila Uza u Uma."

¹⁷ Yesu danai, "Avu uza u una u shinga u da wari, Simo maku ma Inusa, kpaci ko uza u wenishike vu i'ya wa. Tata u va u zuba u da u wenike vu uza da mari.

¹⁸ Adama a nala, ma isa vu ta Bituru; wata, 'Katali.' A katali ka nala ka ma ma kunu ku atoni a va, kpmam ucira u ukpa wa varangu ka wa.

¹⁹ Ma naka vu ta nkukpunku n tsugono tsu zuba. Ili i'ya bawu va asaka uza roku u yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka a yain i'ya wa. Ili i'ya va asaka uza roku u yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka ta a yain i'ya."

²⁰ Aku Yesu ronoi atsuvu a atoni a ne kotsu a tonuko uza a dana aya Kawauwi ki wa.

*Yesu danai tyoku da wa kuwa
(Marku 8:31-9:1; Luka 9:22-27)*

²¹ Pini nala, Yesu gitai utonusuko atoni a ne ili i'ya ya tuwa ya gita n eyi. U danai, "U kana ta n bana a Urishelima a asu u nkoshi, n adarakpi a pige, n awenishiki a Mele. A ka zuwa mu ta n pana ikyamba cika, kpmam a wuna mu, shegai a kain ka tatsu aku n 'yanga n uma."

²² Bituru rono yi a ikengi, u tonuko yi, "Asaka icun kadyanshi ka nala ki, Asheku, Kashila ka asaka ili i nala yi i gita n avu wa."

²³ Aku Yesu webele yi, u danai, "Kanangasi,* batsa dan na mpa! Va kangu mu ta uyan ili i'ya Kashila ka ciga mu n yain, kpaci uyawunsa u vunu tyoku u vuma da wari, tyoku u Kashila da wa."

²⁴ Aku Yesu tonukoi atoni a ne, "Uza da baci wa ciga u woko katoni ka va, u kana ta u nani kaci ka ne. U kana ta kpmam u canga mawandamgbani ma ne kain dem u tono mu.

²⁵ Kpaci uza da baci wa ciga u wauwa uma u ne, wa namba ta u da. Uza da baci u nambai uma u ne adama a va, wa tsara ta u da.

²⁶ Nte kalen ka vuma wa tsara likimba u na gba, aku u namba uma u ne? Ndya kpmam vuma wa fuda wa tsupa tsara u wauwa uma u ne?

²⁷ Kpaci Maku ma Vuma ma tuwa ta n tsupige tsu Tata u ne, n atsumate a zuba a ne, u tsupa ya dem a ili i'ya u yain.

* 16:23 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

²⁸ Mayun n tonuko ɗa, aza roku a ɗa pini a asuvu a ɗe n gogo-na naha, a ka kuwa wa, she a wene mu utuwa n tsugono tsu va mpa Maku ma Vuma.”

17

Uyansaka u Yesu

(Marku 9:2-13; Luka 9:28-36)

¹ An a'ayin a teli a wurai, Yesu bidyai Bituru kaɓolo n Yakubu n vangu u ne Yahaya. A yuwaɗi a zuba u masasa ma ugadi a rongoi ɗe utyoku u le.

² Ele pini, aku a wenei u yansaƙai pini a kapala ka le, upetiwa'eshi u ne wa laɗa yavu kaara, aminya a ne kpam a waramaɗi pun yavu katyashi.

³ Kute-kute, Musa n Iliya a wenikei kaci ka le ara Yesu a gitai kadyanshi n eyi.

⁴ Aku Bituru danai, “Asheku, u lobono ta an tsari pini na! Asaka tsu yain atani a tatsu, ka te ka vunu, ka te ka Musa, ka te kpam ka Iliya.”

⁵ Tyoku ɗa wari a kadyanshi, aku kalishi ka katyashi ka kimba le. A panai kalagatsu pini a asuvu a kalishi ki, ka danai, “Maku ma va ma na vi, uza ɗa ma ciga cika, kpam ma pana ta kayanyan n eyi. Panaƙa ni!”

⁶ An atoni a ne a panai kalagatsu ki, aku uwonvo u kana le hal a rukpai a varai upetiwa'eshi u le a iyamba.

⁷ Aku Yesu tuwaɗi u sawa le, u danai, “Yangaɗi, kotsu i pana uwonvo wa!”

⁸ An a gadigbai a'aci a le, a wene uza wa, she Yesu koshi.

⁹ Ele n a cipi a masasa mi, aku Yesu tonuko le, “Kotsu i tonuko uza ili i'ya i wenei na vi wa, she a'ayin a ɗa mpa, Maku ma Vuma, n 'yanga a ukpa.”

¹⁰ Aku atoni yi a wece yi, “Nɗya i zuwai awenishiki a Mele a danai u kana ta Iliya tuwa kahu Kawauwi?”

¹¹ Aku u tonuko le, “Mayun ɗa, Iliya wa tuwa ta u foɓuso ili gba.

¹² N tonuko ɗa, eyi u tuwa ɗe, shegai ama a reve yi wa. A yanka yi tyoku ɗa u gan le. Nala dem a ka zuwa Maku ma Vuma ma pana ikyamba.”

¹³ Pini nala, ɗa atoni yi a revei an Yesu ukuna u Yahaya Kalyufugi u ɗa wa dansa n ele.

Yesu tansaɗi maku uza u itiyoni i cingi

(Marku 9:14-29; Luka 9:37-43a)

¹⁴ An Yesu n atoni a ne a rawai a kami ka masasa mi, kakuma ka ama kari le uvana pini. Vuma roku u tuwaɗi u kudangi a kapala ka ne,

¹⁵ u danai, “Asheku, pana asuvayali a maku ma va! Wa ta n itiyoni i cingi i ipori i ucira, kpam a'ayin a roku i tsu varangu yi ta a asuvu a akina ko a mini.

¹⁶ N tuko yi a asu u atoni a vunu tsara a tansaɗi yi, shegai uza wa la u fudai u tansaɗi yi wa.”

¹⁷ Yesu tonuko le, “Eɗa i ryagbaja ta, kpam i'a n upityanangu wa. Hal ubana nwere ɗa ma rongo n aɗa? Kpam hal ubana nwere ɗa ma fuda ma kawunku n aɗa?” U tonukoɗi vuma vi, “Tuko maku mi na.”

¹⁸ Aku Yesu baranai itiyoni yi, aku i asakaɗi maku mi. Kute-kute, maku mi ma tanaɗi.

¹⁹ An Yesu wari utyoku u ne, aku atoni a ne a tuwaɗi ara ne a wece yi, “Nɗya i zuwai a tsu tsu kpaɗai uwutukpa itiyoni yi?”

²⁰ U wushunku le, “Upityanangu u ɗe u gusa ta. Mayun n tonuko ɗa, a ɗa baci i'ari n upityanangu ko kenukulu tyoku u ucun u musta, ya fuda ta i tonuko masasa ma na, 'Muda pini na vu gono nife,' kpam she ma muda. Ili i'a la ya kpaɗa uyan wa. [

²¹ Icun i ili i na yi ya wuta wa she n kvasu n kakuli koshi.”] *

Yesu doki u danai ukuna u ukpa u ne
(Marku 9:30-32; Luka 9:43b-45)

²² Kain ka te an a gonoi a Galili, Yesu tonuko le, “Uza roku wa neke ta Maku ma Vuma a akere a ama.

²³ A ka wuna yi ta, shegai kain ka tatsu wa 'yanga ta a ukpa.” Aku atoni yi a shadangi n unamgbukatsuma cika.

Yesu dansai ukuna u utsupa utafa

²⁴ An Yesu n atoni a ne a rawai a Kafarnahum, aza roku aza da a ka wushika Kuwa ku Kashila utafa u ikebe i azurufa i re i re[†] a tuwai ara Bituru, a wece yi, “Kawenishiki ka de ka tsu tsupa utafa a Kuwa ku Kashila?”

²⁵ Bituru wushunku le, “U tsu tsupa ta.”

An u gonoi a kuwa, kahu gbam u kukpa unā u dana ukuna, Yesu tonuko yi, “An ya ngono n tsu kidaga utafa, ama a le ko gai amoci?”

²⁶ Aku Bituru danai, “Amoci a da.”

Yesu tonuko yi, “U kana la vi ama a le a tsupa utafa wa.

²⁷ Shegai tsa ciga tsu nangasa le atakasuvu wa, adama a nala wala vu bana a kushiva u yain kafula. Kadan ka baci dem vu gitai kana, ka va bidya. Vu kukpa baci unā u ne, va wene ta ukebe u azurufa u pige u te[‡] pini a asuvu u da u rawai u tsupa utafa u va n u vunu. Aku vu bidya u da vu banka le.”

18

Uzapige a tsugono tsu zuba
(Marku 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ A'ayin a nala yi, atoni yi a tuwai ara Yesu a wece yi, “Ya wa laka tsupige a tsugono tsu zuba?”

² Yesu isai maku ma kenu ma tuwai ma shamgbai a kapala ka le.

³ U danai, “Mayun n tonuko da, u kana ta i sava da i woko tyoku u mmuku n kenu, tsara i uwa a tsugono tsu zuba.

⁴ Adama a nala, uza da baci dem u vakunki kaci ka ne tyoku u maku ma kenu ma na, aya uzapige a tsugono tsu zuba.

⁵ “Kpam uza da baci dem u wushai maku ma kenu tyoku u naha n kala ka va, mpa u wushai.”

Pana uwonvo u uyan unyushi
(Marku 9:42-48; Luka 17:1-2)

⁶ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Uza da baci u zuwai uza u kenu gba a asuvu a atoni a va a na u nusai, vuma u nala vi wa laka yi ta tsulobo a varangu yi a asuvu a kushiva n katali ka kira ka araji usiri a udyoku u ne.

⁷ “Wa wuyana tani n ni n ama a likimba n ukuna u da wa zuwa le a yain unyushi u cingi. Ukuna u nala wa gitā ta, shegai ter n uza da wa zuwa u gitā vi.

⁸ Kukere ku vunu ko kune ku vunu ku zuwa vu baci unyushi, kidamgbana ka vu varangu. Wa laka vu ta shana vu namba kapashi ka ikyamba ka vunu ka te tsara vu barakpa, n u da va yan n akere a re ko a'ene a re, aku a varangu vu a kuwa ku akina a da bawu a ka kotso.

* **17:21** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Matiyu a kalatsa ta makpanda ma 21.

† **17:24** Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. ‡ **17:27** Kondo “Ikebe i azurufa i pige” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

⁹ Keshi ka vunu ka zuwa vu baci unyushi, fofo ka vu varangu. Wa laka vu ta shana vu ɓaraka n keshi ka te, n u da wa yan n a'eshi a re aku a varangu vu a kuwa ku akina a da bawu a ka kotso.”

Agisani a macon ma ma puwain

(Luka 15:3-7)

¹⁰ Yesu doku ta u danai, “Kiranai, kotsu vu goro ko maku ma te a asuvu a mmuku n na mi wa. N tonuko da, a'a ta n atsumate a zuba a da a ka rongo n Tata u va u zuba.” [

¹¹ Kpam mpa Maku ma Vuma n tuwa ta n wauwa i'ya i puwain.]*

¹² “A dana kaliniki ka na ncon amangatawun, aku ma te ma karai kakamba ma puwain, ndya wa yan? Wa asaka ta amanganishinkupa n kuci n da n buwai vi na n lini a kagidali ka masasa u bana ubolo ma te ma ma puwain vi.

¹³ U wene baci ma, n tonuko da, wa la ta upana kayanyan a kaci ka ma te ma nala mi kapala n amanganishinkupa n kuci n da bawu n puwain vi. ¹⁴ Nala dem wari n Tata u de uza da wari a zuba, wa ciga uza u te a asuvu a mmuku n kenu n na mi u puwan wa.”

Uza roku u nusuka vu baci

(Luka 17:3)

¹⁵ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Utoku u vunu u nusuka vu baci, bana ara ne vu tonuko yi i'ya u yanka vu vi. Shegai i yain kadyanshi ki utyoku u de ama a re. U wushuku baci, vu gonuko yi de la vi a ure.

¹⁶ Shegai u 'yuwan baci uwushuku, doku vu bana ara ne n uza roku ko ama a re. Vu yan baci nala vu shadangu ta udani u da Tagarada u Kashila u danai, ama a re ko ama a tatsu a da a gain a reve n ukuna kahu a bidya uza uza u unyushi. ◊

¹⁷ U 'yuwan le baci upanaka, aku vu tonuko atoku a Atoni. U 'yuwan baci upanaka Atoni yi, aku i bidya yi yavu uza da bawu u wushuki n Kashila, ko kpam yavu kawushi ka utafa.”

Ubishinka ko kpam u'asaka uyan

¹⁸ Yesu doki u danai, “Mayun n tonuko da, ili i'ya bawu va asaka uza roku u yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka a yain i'ya wa. Ili i'ya va asaka a yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka ta i'ya.

¹⁹ “Kpam i'ya baci ama a re a de a wushuki n i'ya a likimba hal i yankai i'ya kvasu, Tata u va uza da wari a zuba wa yanka da ta i'ya.

²⁰ Kpaci asu u da baci ama a re ko ama a tatsu a bolongi a asuvu a kala ka va, ma ta pini n ele.”

Kagbashi ka ka 'yuwain ucimbusuka

²¹ Pini nala, Bituru tuwai ara Yesu u wece yi, “Asheku, utoku u va u lya baci kelime n uyanaka mu unyushi, ku yain ka u gain n cimbusuka yi, hal ubana kushindere?”

²² U wushuki, “Kushindere ka wa, shegai kushindere kadofo amangatat-sunkupa.

²³ “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: A yan ta magono ma roku uza da u yawunsai u wushi ikebe i'ya wa tonu agbashi a ne.

²⁴ Tyoku da wari pini a uwusha ikebe yi, aku a tuko yi kagbashi ka roku uza da magono mi ma tonu ikebe i zinariya i pige i pige azu kupa (10,000).†

* **18:11** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Matiyu a kalatsa ta makpanda ma 11.

◊ **18:16** U.M.I. 19:15. † **18:24** Kondo “Ikebe i zinariya i pige i pige” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

²⁵ Kagbashi ki ka n ikebe i'ya wa fuda wa tsupa kutan ku ne ki wa. Pini nala, magono ma danai gba ili i'ya kagbashi kari n i'ya a denge i'ya, hal n kagbashi ki n uka u ne na mmuku n ne dem. Tsara a bidya ikebe yi a tsupa magono mi kutan ku ne.

²⁶ “Shegai kagbashi ki ka kudangi ka folo yi, ‘Yanka mu ahankuri, ma tsupa vu ta gba i'ya va tono mu.’

²⁷ Pini nala, magono mi ma panai vuma vi asuvayali. U asakai vuma vi u lazai, kpam u tonuko yi u asaka kotsu u tsupa kpam ikebe yi wa.

²⁸ “Tyoku da kagbashi ki kari a nwalu, aku u gawunsai n kagbashi ka roku uza da wa tono ikebe i azurufa amangatawun (100).[‡] Pini nala, u gaga yi udyoku, n u tonusuko yi, ‘Tsupa mu i'ya ma tono vu!’

²⁹ “Aku kagbashi ki ka kudangi ka folo yi, ‘Yanka mu ahankuri, ma tsupa vu ta i'ya va tono mu vi.’

³⁰ “Shegai kagbashi ka kagita ki ka 'yuwan yi upana iyali, u zuwai a banka yi a kuwa ku a'ali hal a'ayin a da u tsupai kutan ki.

³¹ An agbashi a da a buwai vi a panai i'ya i gitai, asuvu a le a namgba ta cika. Pini nala, a banai a asu u magono a tonuko yi i'ya i gitai.

³² “Aku magono ma isa kagbashi ka kagita ki u tonuko yi, ‘Avu kagbashi ka gbani, an vu folo mu n asansa n i'ya ma tono vu, aku n tonuko vu vu asaka she vu tsupa wa vi.

³³ She vari vu pana dem utoku u vunu kagbashi ki iyali, tyoku da n pana vu iyali.’

³⁴ Magono mi ma yan ta upan cika hal u zuwai a banka yi a kuwa ku a'ali tsara a yanka yi mavura cika, hal she a'ayin a da u fudai u tsupai i'ya magono mi ma tono yi.

³⁵ “Magono ma nala mi ma yan ta i'ya Tata u va uza da wari a zuba wa yanka da i 'yuwan baci ucimbusuka atoku a de a asuvu a atakasuvu a de.”

19

*Uwenishike u Yesu a kaci ka upece u iyolo
(Marku 10:1-12; Luka 16:18)*

¹ An Yesu kotsoi udansa ili i nala yi, aku u lazai u asakai Galili u banai a ubongu u Yahuda a upashi u Agata a Urudu.

² Kakuma ka ama ushani ka tono yi, u tanasai aza a m6ala a le.

³ Afarishi a roku a tuwai a ka ciga a wanda yi n keci, a da, “Mele ma wushunku vuma u asaka uka u ne a ukuna u da baci dem u wenei u yanyi?”

⁴ Yesu wushuki, “I yan ta kaneshi a Tagarada u Kashila an Kashila ka yain likimba, ‘U yan le ta vali n uka.

⁵ Ili i'ya i zuwai vali wa asaka tata u ne na mma u ne u padara n uka u ne i'ya gai la vi. Ama a re a le a ka woko ta uza u te.’[◇]

⁶ A ka yan kpam ama a re wa, shegai uza u te. Adama a nala, ili i'ya baci Kashila ka gawain, kotsu uza u peci i'ya wa.”

⁷ Afarishi yi a wece yi, “Nda i zuwai Musa nakai Mele u da uza u naka uka u ne tagarada u upece iyolo aku u asaka yi u wala?”

⁸ U wushuki, “Asaka da Musa asaka da i peci n aka a de adama a da i ryagbajai i kpadai upana uwenishike u Kashila, shegai a kagita Kashila ka wushuku n ukuna u nala wa.

[‡] 18:28 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. [◇] 19:5 Kag. 1:27; Kag. 5:2; Kag. 2:24.

⁹ Kpam n tonuko ɗa, uza ɗa baci dem u pecei n uka u ne adama a tsishankala a ɗa baci wa, aku u zuwai u roku, tsishankala tsa vuma u nala vi wa yan n eyi.”

¹⁰ Atoni a ne a tonuko yi, “Nala baci wari a mere ma vali n uka u ne, wa laka ta la vi uza u rongo bawu u zuwai uka.”

¹¹ U wushuki, “Uwenishike u na u kana uza dem wa, shegai aza ɗa Kashila ka nakai u da.

¹² Ukuna u da pini u da wa zuwa aza roku a kpaɗa uzuwa aka. Aza roku a matsa le ta a ka fuda a ka matsa wa. Aza roku cina a matsa le de, aku aza roku a yanka le. Aza roku kpam a bidiga ta kaci ka le a ka zuwa aka wa adama a tsugono tsu zuba. Shegai uza ɗa baci dem uwenishike vi u kana, she u wushuku n u da.”

Yesu na mmuku n kenu

(Marku 10:13-16; Luka 18:15-17)

¹³ Ama roku a tukoi mmuku n le ara Yesu tsara u tafanku le akere u yanka le kavasu, aku atoni a ne a bananai ama yi a asaka yi udamgarasa.

¹⁴ Shegai u danai, “Asakai mmuku n kenu n tuwa ara va, kotsu i bishinka le wa. Ama da a'ari icun i mmuku n na mi alya aza a tsugono tsu zuba.”

¹⁵ An u tafanki mmuku mi akere, aku u lazai.

Kalobo ka utsari

(Marku 10:17-31; Luka 18:18-30)

¹⁶ An nala u wurai, aku kalobo ka roku ka tuwai ara Yesu u wece yi, “Kawenishiki, icun i ili i shinga i eni i'ya ma yan aku n tsara uma u da bawu wa kotsu?”

¹⁷ Yesu tonuko yi, “Nda i zuwai va wece mu a kaci ka ili i shinga? Kashila ka koshi uza u shinga. Va ciga baci vu tsara uma u da bawu wa kotsu, u kana ta vu naka mele ma ne tsupige.”

¹⁸ Kalobo ki ka wecikei, “Ucun u mele ma eni?”

U wushuki, “Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa. Kotsu vu vaku n uka u da bawu wari u vunu wa. Kotsu vu boko wa. Kotsu vu siraka kaban kabetsu wa.

¹⁹ Naka mma n tata u vunu karinga. ‘Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu.’ ” ◊

²⁰ Kalobo ki ka danai, “Ma yansa ta ili i nala yi gba. Nda kpam i buwai i'ya i gain n yain?”

²¹ U wushuki, “Va ciga baci vu woko uza maci, wala vu ba vu denge gba i'ya vari n i'ya, vu banga aza a unambi n ikebe yi, va yan ta n utsari a zuba. Pini nala, vu tuwa vu woko katoni ka va.”

²² An kalobo ki ka panai nala, aku u lazai n unambukatsuma cika. Kpaci wa ta n utsari cika.

²³ Yesu tonukoi atoni a ne, “Mayun n tonuko da, wa wuyana ta uza u utsari u uwa a tsugono tsu zuba.

²⁴ N tonuko da, wa laka ta shana karakuma ka wura a kpele ka kujulu, n u da uza u utsari wa uwa a tsugono tsu Kashila.”

²⁵ An atoni a ne a panai nala, a yain majiyan cika hal a wecikei, “Ya wa uza da wa tsara iwauwi?” †

²⁶ U kondono le u danai, “Ili i'ya bawu vuma wa fuda wa yan i'ya la vi, shegai Kashila ka fuda ta ka yan ko ndya wa.”

²⁷ Bituru tonuko yi, “Tsu asaka de gba ili i'ya tsari n i'ya tsara tsu tonu vu, ndya wa tsa tsara?”

28 U tonuko le, “Mayun n tonuko dā, mpa Maku ma Vuma n dusuku baci a karatsu ka pige ka tsugono a a'ayin a savu, edā aza da i tonu mu, ya dusuku t̄ dem a aratsu kupa n a re, i yanka agali kupa n a re a Isara'ila afada.

29 Gbā uza da baci u aṣakai i'ya wari n i'ya adama a va; (wata, a'uwa, ko tata ko mma, ko atoku aka n a'ali, ko mmuku, ko ashina), a ka tsupa yi t̄ i'ya hal kadofo amangatawun (100). Wa tsarā t̄ kpm uma u da bawu wa kotso.

30 Shegai n gogo-na ama ushani aza da a'ari aza a kagita a ka woko t̄ aza a makorishi, ama kpm ushani aza da a'ari a makorishi a ka woko t̄ aza a kagita.”

20

Azamaninga a kashina ka cinwi

1 An Yesu wari a utono tyoku da tsugono tsu zuba tsari, u da, “A yan t̄ vuma roku uza da wari n kashina ka cinwi.† Kain ka te n kpasani, u wutai tsarā u boli azamaninga aza da a ka yanka yi manyan a kashina ka ne.

2 U wushuku t̄ wa tsupa le ikebe i uliva; wata, ukebe u azurufa u te. * Aku u tutsuku le a ba a yanka yi manyan a kashina ka ne.

3 “An kaara ka gadigba, aku wa wura a mere ma kuden, pini nala, u wenei ama roku kushani bawu a ka yan ko ili.

4 Aku u bidya le u tonuko le wa tsupa le t̄ ili i'ya i gain u tsupa le kaara ka kotso baci.

5 A laza i ba a yain manyan a kashina ka ne.

“An kaara ka rawai a kaci, n ulapa u uwule u tatsu kpm, u doku t̄ dem u yain nala.

6 An ulapa u uwule u te u manyan u wokoi, eyi pini a asuvu a ilyuci yi, aku u wenei ama roku kushani. U wece le, ‘Nda ya zuwai ara ya livā bawu manyan?’

7 “A wushuki, ‘Tsu tsarā uza da u bidya tsu manyan wa.’

“Vuma vi u tonuko le, ‘Walai i ba i yain manyan a kashina ka va.’

8 “An kaara ka kotsoi, aku u tonukoi uzapige u azamaninga vi, ‘Isa azamaninga yi vu tsupa le. Gitā vu tsupa aza da n korusoi ubidya ubana a asu u aza a kagita.’

9 “An azamaninga aza da a yain manyan ma ulapa u uwule u te koshi a tuwai uwusha ikebe i le, ya dem u wushai ukebe u azurufa u te.

10 An aza da a gitai manyan ili i kpasani a tuwai uwusha i le, ya dem zuwa t̄ uma u da wa tsarā i'ya i lai i aza a nide. Shegai gbā le a naḳa le dere tyoku u aza a kagita.

11 An a naḳai ya dem i ne, aku a tonukoi uza u kashina vi,

12 ‘Aza da a korusoi utuwa manyan ma ulapa u uwule u te u da koshi a yain. Shegai vu tsupa le dere n aṭsu. Kpm tsu livā t̄ a manyan a kaara ka shen.’

13 “Uza u kashina vi u wushunki uza u te u le, ‘Uza u va, n ryafa dā wa. N tsupa dā t̄ dere tyoku da tsu zuwamgbana.

14 Bidya ukebe u vunu vu wala! Ma ciga t̄ n tsupa aza da n korusoi ubidya dere tyoku da n tsupa dā.

15 Ma yan t̄ ili i'ya ma ciga n ikebe i va. Malyon ma ya yan an n yankai ama a nala yi ili i shinga?’ ”

16 Aku Yesu danai, “Nala wari. Uza u kagita wa woko t̄ a makorishi, uza u makorishi kpm u woko uza u kagita.”

* 20:2 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

Yesu doki u danai tyoku da wa kuwa
(Marku 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ An Yesu wari nwalu ubana a Urishelima, aku u isai Kupanamere vi paki, u tonuko le,

¹⁸ "Tsu bana baci a Urishelima, a ka neke ta Maku ma Vuma a akere a adarakpi a pige n awenishiki a Mele. A ka kidaga yi ta ugana u ukpa.

¹⁹ Aku a nakangu yi a akere a Awulawa a yan yi mavura, a bawin yi, aku kpam a wandambana yi a mawandambani. Shegai wa 'yanga ta a kain ka tatsu."

Ufolu u mma u Yakubu n Yahaya
(Marku 10:35-45)

²⁰ Aku mma u mmuku n Zabidi u tuwai ara Yesu na mmuku n ne n re, Yakubu n Yahaya. Aku u kudangi wa folo yi u yanka yi ili i shinga.

²¹ Yesu wece yi, "Ndya va ciga n yanka vu?"

U danai, "Vu uwa baci a tsugono tsu vunu, va asaka mmuku n re n va n dusuku evu n avu, uza u te a ulyaki uza u te kpam a ugula u vunu?"

²² Shegai Yesu wushunku le, "I reve kalen ka ili i'ya ya wecike vi wa. Ya fuda ya so mako ma upana u ikyamba ma ma so?"

Alobo yi a wushuki, "Tsa fuda ta."

²³ Yesu wushunku le, "Mayun da ya so mako ma upana u ikyamba ma ma so. Shegai ma fuda ma dangasa uza da wa dusuku a ulyaki u va ko a ugula u va wa. Asu u nala vi u ama da Tata u va u fobusukoi u da."

²⁴ An atoni kupa a da a buwai vi a panai nala, aku a ka pana upan u ama a re a nala yi.

²⁵ Yesu isai atoni yi gba a asu u te, u tonuko le, "I reve ta ngono ma Awulawa a tsu wenike ta ama ucira. Kpam azapige a le a tsu yan ta manyan n tsupige tsu le a kaci ka ama.

²⁶ Shegai ugan nala gita n ada wa. Uza da baci dem wa ciga u woko uzapige a mere ma de, u kana ta u woko kagbashi ka de.

²⁷ Ko ya baci wa ciga u woko a kapala ka de, u kana ta u gbashika da.

²⁸ Ko mpa gbam Maku ma Vuma n tuwa adama a da ama a ka gbashika mu wa, shegai n gbashika ama, kpam n naka uma u da wa wauwa ama ushani a unyushi u cingi u le."

Yesu tanasai arumba ama a re
(Marku 10:46-52; Luka 18:35-43)

²⁹ An Yesu n atoni a ne a ka wuta a Jeriko, kakuma ka ama ushani ka tono le.

³⁰ Arumba ama a re a da a'ari ndishi a ikengi i ure a panai a da Yesu da wa wura, aku a gitai isali, n a dansi, "Asheku, Maku ma Dawuda! Pana asuvayali a tsunu!"

³¹ Aku kakuma ki ka tonuko le a pada, shegai a doku a salai cika, "Asheku, Maku ma Dawuda! Pana asuvayali a tsunu!"

³² An Yesu panaka le, aku u shamgbai, u wece le, "Ndya ya ciga mu n yanka da?"

³³ A wushuki, "Asheku, tsa ciga ta tsu wene asu!"

³⁴ Aku Yesu pana le asuvayali, u sawai a'eshi a le. Kute-kute a wenei asu, aku a tono yi.

21

Yesu uwai a Urishelima
(Marku 11:1-11; Luka 19:28-40; Yahaya 12:12-19)

1 An Yesu n atoni a ne a ka rawa evu n Urishelima, aku a uwai a ilyuci i Betafaji a Masasa ma Zayitum.† Aku u tutsuki ama a re a wala a kapala ka le.

2 U tonuko le, “Walai i bana a une u da wari a kapala. I rawa baci de, ya cina ta maku ma makparyagi na mma u ne. I tatsukpa n da i tuko. 3 Uza roku u wece da baci ili i'ya i zuwai ya tatsukpa n da, i tonuko yi, ‘Asheku a da a ka ciga n da.’ Kute-kute wa asaƙa da ta i laza na n da.”

4 Nala u gita ta tsara a shadangu ili i'ya Zakariya matsumate u danai:

5 “Tonukoi aza a Sihiyona:†*

‘Magono ma de ma la ma tuwa!

Uza u uvakunku kaci da, wa wala ka makparyagi.

Wari a utuwa a zuba u maku ma makparyagi.’ ” ◇

6 Aku atoni yi a lazai a ba a yain ili i'ya Yesu tonuko le a yain.

7 A tukoi maku ma makparyagi mi na mma u ne dem, aku a poloi aminya a le a zuba u le, u yuwa.

8 Ama ushani a polusoi aminya a le a ure, aza roku kpa m a koƙusoi avuku a ndanga a polusoi a ure.

9 Aza roku a walai a kapala ka Yesu, aza roku kpa m a tono yi a kucina n a salasi,

“Hosana,† cikpalai Maku ma Dawuda!”

“Kashila ka zuwuka yi unā u shinga, eyi uza da wari a utuwa n kala ka Magono ma Zuba!”

“Hosana, cikpalai Kashila!”

10 An Yesu uwai a Urishelima, gba ama a shadangi n ipeli. A wecikei, “Ya kumbu vuma u na vi?”

11 Aku kakuma ka ama ki ka danai, “Vuma u na vi aya Yesu, matsumate uza u ilyuci i Nazara u uyamba u Galili.”

*Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashila
(Marku 11:15-19; Luka 19:45-48; Yahaya 2:13-22)*

12 Yesu uwai a asuvu a Kuwa ku Kashila, aku u lokoi gba aza da a ka yan pini tsilaga. Aku u kpatalai u wacinsai gba iteburu i ama da a ka savadasa icun i ikebe kau-kau. U wacinsai kpa m iƙirika i aza da a ka dengishe ntambara.

13 U tonuko le, “A korongu ta a Tagarada u Kashila a da, ‘A ka isa ta kuwa ku va kuwa ku kavasu.’ Shegai i gonukoi ka kaƙuru ka aza a magalaka.”

14 Arumba n awunu a tuwai ara ne pini a Kuwa ku Kashila ki, aku u tansa le.

15 Adaraki pi ge n awenishiki a Mele a wene yi wari uyansa ili i majiyan, a wenei kpa m mmuku ma cikpalasa yi pini a Kuwa ku Kashila ki, n a dansi, “Hosana, cikpalai Maku ma Dawuda.” Gba ili i nala yi i zuwai adaraki pi ge n awenishiki a Mele yi a panai upan cika.

16 Aku a wecei Yesu, “Vu pana gba m ili i'ya mmuku n naha mi mari udansa?”

U wushunku le, “N pana ta. Kotsu i taƙa ukanshi a Tagarada u Kashila wa, a asu u da u danai, ‘Kashila, vu wenishike ta mmuku n shawu na mmuku n shila a shipi ishpa i icikpali?’ ” ◇

17 Aku u lazai u asaƙai ilyuci yi ubana a Batani, nte u wansai de.

*Yesu yankai madanga ma kapopi unā
(Marku 11:12-14, 20-24)*

18 N kpasani ku de an Yesu wa gono a ilyuci, aku kambulu ka kana yi cika.

* 21:5 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ 21:5 Zak. 9:9. † 21:9 “Hosana” idyani i'ya ama a tsu dana sa uzapige i'ya tsara a naka yi tsupige. Kalen ka ne ka, “Kashila ka wauwa yi!” ko kpa m “A cikpala yi.” ◇ 21:16 Ishp. 8:2.

19 U wenei madanga ma kapopi a ikengi i ure, u banai pini, shegai u cina pini ilimaci wa, she avuku koshi. Pini nala, u tonukoi madanga mi, "Va doku va matsa ilimaci kpam wa!" Kute-kute madanga mi ma ekpei.

20 An atoni a ne a wenei nala, a yain majiyan. A wecikei, "Niɗa madanga mi ma ekpei gogo?"

21 U wushunku le, "Mayun n tonuko ɗa, i'a baci n upityanangu bawu i yain malala, ya fuda ta dem ya yan ili i'ya n yankai madanga ma na mi hal gbam i'ya i lai la. Ya fuda ta i tonuko masasa ma na, 'Wala ba vu rukpa a mala.' I'a baci n upityanangu, nala wa woko.

22 U wushuku baci, ya tsara ta gba ili i'ya i wecikei a'ayin a da baci i yain kvasu."

*A yain malala ma ucira u Yesu
(Marku 11:27-33; Luka 20:1-8)*

23 Yesu gonoi a Kuwa ku Kashila u gitai uwenishike. Aku adarakpi a pige na nkoshi a tuwai ara ne, a wece yi, "Ucira u eni u da va yansa ka ili i na yi? Kpam ya naka vu u da?"

24 U wushunku le, "Ma ta n keci ku te ka ma ciga n yan da. I fuda baci i wushuki ka, ma tonuko da ta tyoku da n tsara ucira u da ma yansa ka ili i na yi.

25 Ya nakai Yahaya ucira u ulyubugusu?† Kashila ka zuba ka ka naka yi u da, ko gai a asu u ama da u wutai?"

Aku a dansai utyoku u le, a danai, "Tsu dana baci, 'A zuba u da u wutai,' wa dana ta, 'Nda ya zuwai bawu i wushuki n eyi?"

26 Tsu dana baci, 'A asu u ama da u wutai,' tsa pana ta uwonvo u ili i'ya ama yi a ka yanka tsu, kpaci a bidya ta Yahaya matsumate ma."

27 Aku a wushunku yi, "Tsu reve wa."

U danai, "Mpa dem ma tonuko da uza da u naka mu ucira u da ma yansa ili i na yi wa."

Agisani a mmuku m alobo ama a re

28 Yesu danai, "Ma yanka da ta alabari a vuma roku uza da wari na mmuku n re, aku i tonuko mu ili i'ya i yawunsai. Tata u le u banai ara maku ma ne ma pige, u danai, 'Wala ba vu yain manyan a kashina ka cinwi ara!'

29 "Maku mi ma wushuki, 'Ma bana wa.' Shegai u gonoi u banai.

30 "Aku tata u le vi u banai a asu u maku ma ire mi, u tonuko yi, 'Wala ba vu yain manyan a kashina ka cinwi ara.'

Aku maku mi ma wushuki, 'Ma bana ta,' shegai u bana wa.

31 "A asuvu a mmuku n re n na mi, ya nakai tata vi karinga?"

Aku adarakpi na nkoshi n pige mi a wushuki, "Maku ma kagita ma."

Yesu tonuko le, "Mayun n tonuko da, awushi a utafa n ashankala a ka uwa ta a tsugono tsu Kashila kahu eda i uwa.

32 Yahaya Kalyubugi tuwa ta tsara u wenike da ure u da ya tsara uma. Shegai i 'yuwain uwushuku n eyi, aku awushi a utafa n ashankala a wushuku ta. Ko an i wenei ukuna u na vi, i kpaɗai ukpatala i asaka ure u de kpam i wushuku n eyi wa."

*Agisani a azamaninga a cingi
(Marku 12:1-12; Luka 20:9-19)*

33 Yesu danai, "Panai alabari a na yi: A yan ta vuma roku uza da wari n kashina ka cinwi. U kanzai ka n kasaga, aku u gawai kadaka ka ukpokuso ilimaci i cinwi yi. U mai kpam kunukuzuba ku uza u uwundya kashina ki. Aku u nakai acimbi a roku haya, eyi kpam u lazai nwalu.

³⁴ An a'ayin a uta ilimaci yi a yain, aku u suki agbashi a ne a ba a wushika yi kapashi ka ne ka ilimaci yi.

³⁵ “Shegai acimbi yi a kaṅai agbashi yi. Aku a lapai uza u te, a wunai uza u ire, uza u tatsu kpm a varasa yi n atali hal u kuwai.

³⁶ Aku uza u kashina vi u suki agbashi a roku ushani a ba a wushika yi ilimaci yi. Pini nala, a yanka le dere tyoku da a yankai aza a kagitā yi.

³⁷ Uza u kashina vi u korusoi u suki maku ma ne ubana a asu u ama vi, kpaci u yawunsa ta ko a ka wene karinga ka ne.

³⁸ “Shegai an ama yi a wenei maku mi, a dansai utyoku u le, ‘Maku ma na ma lya ta agadu a kashina yi. Tsu wuna yi baci, ka woko ta ka tsunu!’

³⁹ Aku a kaṅa yi, a rono yi uwuta a kashina ka cinwi ki a wuna yi.”

⁴⁰ Yesu wecei adarakpi a pige n Afarishi yi, “Uza u kashina u nala vi u tuwa baci, ndya i wenei wa yanka ama a nala yi?”

⁴¹ Aku a wushuki, “Wa wuna le ta, aku u naka aza roku kashina ki, aza da a ka naka yi kapashi ka ilimaci i kashina i ne a a'ayin a da a gain.”

⁴² Yesu tonuko le, “Nala wari, i yan ta kaneshi u ukuna u na vi a Tagarada u Kashila, u da u danai:

“Katali ka aza a kuma a 'yuwain,
ka ka lakai kalen cika a asu u kuma.

Magono ma Zuba ma ma yain ili i na yi,
kpm ili i majiyan i'ya ara tsunu.’ [◊]

⁴³ “N tonuko da ukuna u mayun, a ka bidya ta tsugono tsu Kashila ara de a naka aza da a ka yan ili i'ya Kashila ka ciga a tsugono tsu ne.

⁴⁴ Vuma da u rukpai a katali ka na wa koduso ta, kpm uza da katali ki ka varai, vuma u nala vi wa yuruwa ta yuku-yuku.”[‡]

⁴⁵ An adarakpi a pige n Afarishi a panai alabari a da u yansa ka le, aku a revei an n ele da wa yan.

⁴⁶ A ka ciga a kana yi, shegai a ka pana ta uwonvo u ama yi, kpaci ama yi a wushuku ta Yesu matsumate ma.

22

Agisani a abiki a iyolo

(Luka 14:15-24)

¹ Yesu doki u yain manyan n alabari tsara u wenishike ama,

² “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: A yan ta magono ma roku uza da u fobusukoi maku ma ne abiki a iyolo.

³ U libanai ama roku a asu u abiki vi. An a ka gitā abiki yi, aku u suki agbashi a ne a isa ama yi, shegai a 'yuwain utuwa.

⁴ “Aku u doki u suki agbashi a roku, u danai, ‘Tonukoi ama da n libanai vi a fobuso de abiki yi. A kida ta anaka a shinga a da n lakai uciga a fobusoi inyama yi. Tuwai a asu u abiki vi.’

⁵ “Shegai aza da u libanai vi a tuwa wa. Aza roku a lazai ubana a ashina, aza roku kpm ubana a kuden.

⁶ Aza roku kpm a kaṅai agbashi yi a lapa le, a wunai.

⁷ Pini nala, u yain upan cika, u suki asoje a wuna aza a magalaka yi kpm a runukpa ilyuci i le.

⁸ “Aku magono mi ma tonukoi agbashi yi, ‘A kotso de afofi a abiki a iyolo yi. N libana ta ama, shegai a ratsa a tuwa wa.

[◊] 21:42 Ishp. 118:22-23. [‡] 21:44 Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Matiyo a kalatsa ta mapanda ma 44.

9 Adama a nala, walai a ire i ilyuci yi, uza da baci dem i wenei i libana yi u tuwa a asu u abiki vi.'

10 Pini nala, agbashi yi a lazai a ba a bolomghonoi gba aza da a wenei, aza a shinga n aza a cingi. Aku a asu u abiki vi u shadangi n amoci.

11 "An magono mi ma tuwai tsara u wene amoci yi, aku u wenei vuma roku uza da bawu u ukai aminya a shinga.

12 U wece yi, 'Avu, nida bawu vu ukai aminya a shinga utuwa a asu u abiki vi?' Vuma vi u fuda u dana ko ili wa.

13 "U tonukoi agbashi a roku, 'Sira niyi akere n a'ene, i vutala yi a asuvu a karimbi, nte ama a ka sa pini n ulumusa u a'anga adama a mbala.'

14 "Mayun da, a libana ta ama ushani, shegai kenu da a dangasai."

*Keci a kaci ka utsupa u utafa
(Marku 12:13-17; Luka 20:20-26)*

15 Aku Afarishi a bolomghonoi kaci tsara a wandi Yesu u dana ili i roku kotsu a tsara ili i'ya a ka kana yi n i'ya.

16 Aku a sukunku yi atoni a le a roku n atoni a Hiridu. A danai, "Kawenishiki, tsu reve ta avu vuma u maci u da, kpam va wenishike ta ili i shinga i ure u Kashila. Vu bidya ta ya dem una u te, ko ya tani baci wari.

17 Tonuko tsu uyawunsa u vunu. U gan tsu tsupa utafa ara Kaisa magono ko tsu kpada utsupa?"

18 U reve ta uyawunsa u cingi u le, aku u tonuko le, "Eda aza a maci a kaƙan! Nda i zuwai ya ciga i wanda mu?"

19 Wenike numu ukebe u azurufa* u da i tsu tsupa utafa n i'ya." Aku ama yi a wenike yi ukebe vi.

20 U wece le, "Kulu n kala ka yai ka kari pini?"

21 Aku ama a wushuki, "Ka Kaisa Magono ka."

U tonuko le, "Nakai Kaisa ili i'ya i'ari i ne, Kashila kpam i naka yi ili i'ya i'ari i Kashila."

22 An a panai nala, a yain majiyan. Aku a lazai a asaka yi.

*Keci a kaci ka u'yangā u ukpa
(Marku 12:18-27; Luka 20:27-40)*

23 Aza a Sadusi a wushuku an ama a ka 'yangā a ukpa a kuwa baci wa. Kain ka ka nala ki, aza a Sadusi a roku a tuwai ara Yesu a wece yi,

24 "Kawenishiki, Musa dana ta, 'Vuma u kuwa baci bawu mmuku, u kana ta utoku u ne u sotuku uka vi tsara u matsaka yi mmuku.' ◇

25 A yan ta ama a roku ama a shindere uza n utoku aza da a rongoi pini na. Uza u kagita u zuwai uka, shegai u kuwai bawu maku, aku uza u ire u sotuki marana mi.

26 Eyi dem u kuwai bawu mmuku, aku uza u tatsu u sotuki dem marana mi. Nala a rongoi uyansa hal u bansa le iyolo gba.

27 A makorishi, uka vi dem u kuwai.

28 Kashila ka 'yangasa baci akushe, uka u yai u da wa woko? Kpaci u wolo ta ama a shindere a le gba."

29 U wushunku le, "Eda i reve wa, kpaci i reve ili i'ya Tagarada u Kashila u danai wa, kpam i reve n ucira u Kashila wa.

30 A'ayin a da baci akushe a 'yangai, a ka yan iyolo ko kpam a wutukpa iyolo wa. A ka woko ta tyoku u atsumate a zuba.

31 Mayun da i yan ta kaneshi u ili i'ya Kashila ka danai a ukuna u u'yangā u ukpa.

* 22:19 Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U6anga. ◇ 22:24 U.Ml. 25:5-6.

³² Kashilā ka dana tā, ‘Mpa Kashilā ka Ibirahi, n Kashilā ka Ishaku, n Kashilā ka Yakubu.’ ◇ Kashilā aya Kashilā ka aza a uma, shegai ka akushe wa.”

³³ An kakumā ka ama ka panai nala, aku a yain majiyan ma uwenishike u ne.

Mele ma ma lai ugbonguro

(Marku 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ An Afarishi a panai a da aza a Sadusi a fudā a wushuku wa, aku a bolomgbonoi.

³⁵ Uza u te a asuvu a le, kawenishiki ka Mele ka, u maṣṣai wa ciga u wandi Yesu n keci ku na:

³⁶ “Kawenishiki, mele ma eni ma ma lai ugbonguro a asuvu a Mele ma Musa?”

³⁷ U wushuki, “ ‘Ciga Magono ma Zuba Kashilā ka vunū n katakasuvu ka vunū gba. Vu cigi yi n uma u vunū n kakiri ka vunū gba.’ ◇

³⁸ Mele ma kagitā ma la vi ma kpam ma lai ugbonguro.

³⁹ Mele ma ire dem unā u te da maṛi: ‘Ciga uza u karen u vunū tyoku da va ciga kaci ka vunū.’ ◇

⁴⁰ A kaci ka Mele ma re ma na ma uwenishike u Musa n u ntsumate waṛi.”

Kawauwi ki Maku ma yai ma?

(Marku 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹ Afarishi yi pini a asu u te, aku Yesu wece le,

⁴² “Uyawunsa u eni u da i'ari uyan a kaci ka Kawauwi? Maku ma tsikaya ma yai ma?”

A wushuki, “Ma Dawuda ma.”

⁴³ Aku u tonuko le, “Nida Dawuda isa yi ‘Asheku’? Kulu Keri ku zuwa ta Dawuda danai,

⁴⁴ “ ‘Magono ma Zuba ma tonuko ta Asheku a va:

Dusuku a ulyaki u va

hal n zuwa atokulalu a vunū a kere ka adeshikpetsu a vunū.’ ◇

⁴⁵ “An u wokoi Dawuda isa yi Asheku, nida kpam wa woko maku ma ne?”

⁴⁶ Ko uza u fudā u wushunku yi wa, kpam ko uza u wuta karara bawu uwonvo u wece yi keci ku roku wa.

23

Yesu nakai azapige a roku unyushi

(Marku 12:38-39; Luka 11:43, 46; Luka 20:45-46)

¹ Yesu tonukoi kakumā ka ama ki kaḅolo n atoni a ne,

² “Awenishiki a Mele n Afarishi a'a ta n ucira u da a ka tonuko da ili i'ya Mele ma Musa ma danai.

³ Adama a nala, i toni i'ya a wenishike da, shegai kotsu i yain tyoku da ele a ka yansa wa. Kpaci i'ya a tsu dansa kau da n i'ya a tsu yansa.

⁴ A tsu tadanku ta ama ucanga u araji u da bawu a ka fuda a ka canga. Kpam a tsu dambula gbam a dana asaka a banka majubu a banga le ucanga wa.

⁵ “A tsu yan ta ili i shinga tsara ama a wene le. Kpam ya dem u tsu sira ta alawu a da a'ari n Kadyanshi ka Kashila, shegai alawu a Afarishi a la ta ugbonguro. Ikali i'ya l'ari a ikengi i aminya a le i la ta dem ugbonguro.

⁶ A la ta uciga a asu u ndishi u shinga a asu u abiki n asu u ndishi u kapala a agata a Kashila.

⁷ Kpam a'a baci a kuden, a tsu la ta uciga ama a danasa le n kala ka karinga; wata, 'Kawenishiki.'

⁸ "Shegai eda she i asaka uza u isa da 'Kawenishiki' wa, kpaci Kawenishiki ka te ka l'ari n ka, kpam atoku a da l'ari.

⁹ Kpam kotsu i isa uza n kala ka karinga 'Tata' a likimba wa, kpaci Tata u te u da l'ari n u da uza da wari a zuba.

¹⁰ Kotsu i asaka uza u isa da 'Uzakuwa' wa, kpaci Uzakuwa u te da; wata, Kawauwi.

¹¹ Uza da baci wari uzapige, she u woko kagbashi ka atoku.

¹² Uza da baci u bidyai kaci ka ne uzapige, a ka gonuko yi ta kenu. Uza da kpam u bidyai kaci ka ne kenu, a ka gonuko yi ta uzapige.

¹³ "Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaaban! Kpaci i kangi ama utsutsu u u'uwa a tsugono tsu zuba. Eda i uwa a tsugono tsi wa, i asaka tani aza da a ka ciga uwa a uwa wa. [

¹⁴ Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaaban! Eda aza da i tsu lya ucanga u nranan a'uwa a le, i yain kpam kvasu ka ugadi tsara ama a wene da. A ka yan da ta mavura cika ma ma lai ma aza da a buwai.]*

¹⁵ "Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaaban! Kpaci i tsu pasamgbana ta mala i bana a iyamba i mbari tsara i zuwa uza u te u woko katonni. A'ayin a da baci i tsara yi aku i gono i zuwa yi u woko uza u akina hal u la da cika.

¹⁶ "Ter de eda aza da ya tonon ama, dana arumba a da l'ari! I da, 'Ama a tsina baci n Kuwa ku Kashila a'ayin a da a ka ya kazuwamgbani, wa n ukuna wa. Shegai a tsina baci n zinariya u da wari a Kuwa ku Kashila ki, u kana ta a shamkpa kazuwamgbani ki mai.'

¹⁷ "Eda arumba a gbani, atengeshi. Ndyawa ve i lakai kalen: zinariya vi ko gai Kuwa ku Kashila ka ku zuwai zinariya vi wa rongo uwulukpi?

¹⁸ Kpam i danai,

'Ama a tsina baci n asudarakpa, wa n ukuna wa. Shegai a tsina baci n kune ku kari a asudarakpa vi, u kana ta a shamkpa kazuwamgbani ki.'

¹⁹ "Icun i urumba u eni u da wa la! Ndyawa ve i lakai kalen: kune ki ko gai a asudarakpa u da u zuwai kune ki kari uwulukpi?

²⁰ Adama a nala, uza wa tsina baci n asudarakpa, tsina da la vi wa tsina n u da n kune ku kari pini a zuba u ne.

²¹ Nala dem uza wa tsina baci n Kuwa ku Kashila, tsina da wa tsina n ka hal n Kashila ka ka rongo pini vi.

²² Uza u tsina baci kpam n zuba, u tsina ta dem n karatsu ka tsugono tsu Kashila n uza da u dusuki pini.

²³ "Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaaban! I tsu naka ta Kashila ili i te a asuvu a kupa a ili i'ya i tsarai, hal gbam n icanga i awanli i kusan i'ya i lakai kenukulu, n icun i kenukulu gba. Shegai i varangi iwenishike i Mele i pige; wata, uyanka ama ili i'ya i'ari dere, n upana iyali, n ushamkpa ukuna u Kashila mai. I'ya gai i gain i yain i'ya la vi kabolo n i nide yi.

²⁴ Eda arumba a da ya tonon ama, i'a ta tyoku u vuma da u sherei mini ma uso ma ne tsara u takpa maku ma kagushi, aku u gonon u sofugi karakuma!†

²⁵ "Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaaban! I tsu za ta kucina ku nko n de n apara a de, shegai asuvu a le a'a ta ushadangi n ili i'ya i tsarai a asu u uryafusa ama n i'ya ya zuwa da i pana kayanyan koshi.

* **23:14** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Matiyu a kalatsa ta makpanda ma 14.

† **23:24** Yesu dana da danai, "I dambulai a kaci ka ukuna u kenu, shegai ya yansa inyushi icingi i pige i pige."

²⁶ Edā Afarishi arumba a da! Gitai ve i zai asuvu a nko yi n apara yi, kateshe ki kpam ka yan ta sarara!

²⁷ Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, edā aza a maci a kaḅan! Tyoku u asaun a da a kalai pun da i'ari. A tsu yan ta n tsulobo a kateshe, shegai asuvu a le a'a ta ushadangi n atele a akushe n ili i'ya i shamusai.

²⁸ Nala dem i'ari, i lobono ta uwundya a kateshe, shegai asuvu a de a'a ta ushadangi n ikuna i maci i kaḅan n tsicingi.

²⁹ "Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, edā aza a maci a kaḅan! I tsu yanka ta ntsumate a asu u kacida ka shinga, kpam i tsu kala ta asaun a aza a maci.

³⁰ I da,

'A da baci tsari tsu rongoi a'ayin a nkoshi n cau n tsunu, tsara tsa banga le uwuna ntsumate wa.'

³¹ "Adama a nala i varangu ta kaci ka de an i danai edā mmuku n tsikaya† ma aza da a wunai ntsumate n da i'ari.

³² Lyayi kelime i koruso ili i'ya nkoshi n cau n de n gitai vi!

³³ "Edā a'eku na mmuku ma a'eku! Nida ya yan i dana ya wura a uvarangu da a akina?"

³⁴ Adama a nala, ntsumate, arevi n awenishiki a da la ma sukunku da. Ya wuna ta aza roku a le, ya vara ta aza roku ikusa a mawandamgbani. Aza roku tani ya bawan le ta a agata a Kashila hal i tono le ubana ilyuci ilyuci n i yanki le mavura.

³⁵ Adama a nala, Kashila ka yanka da ta mavura adama mpasa m aza da i wunai bawu unyushi. Edā aza a Yahuda i gitai ta i wunai Habila† vuma u maci, aku i lyai kelime n uwunusa ama hal ubana a'ayin a Zakariya maku ma Barikiya uza da i wunai a mere ma Asu u Uwulukpi u Kuwa ku Kashila n asudarakpa.

³⁶ Mayun n tonuko da, ukuna u nala vi wa gitai ta dem n aza da i'ari n uma gogo-na."

*Yesu ciga ta Urishelima
(Luka 13:34-35)*

³⁷ Yesu lyai kapala n kadyanshi, "Edā aza a Urishelima! Ama a de a wuna ta ntsumate kpam a varasai atsumate a da a sukunku da. N tsu ciga ta n bolongu da tyoku da matoku ma tsu bolongu mmuku n ne a ashan a ne, aku i 'yuwain.

³⁸ Nala Kashila ka asaka Kuwa ku Kashila ku de, kpam ka woko ta bawu uza pini.

³⁹ N tonuko da, ya doku ya wene mu wa, she a'ayin a da ya dana, 'Kashila ka zuwuka uza da wa tuwa n kala ka Magono ma Zuba unu u shinga.' "

24

*A ka wacinsa ta Kuwa ku Kashila
(Marku 13:1-2; Luka 21:5-6)*

¹ Yesu asakai Kuwa ku Kashila ki u kanai ure u lazai, aku atoni a ne a tuwai ara ne a wenike yi kuma ku Kuwa ku Kashila.

² Shegai u tonuko le, "I wene kuma ku na ki? Mayun n tonuko da, ko katali ka te a ka asaka ka a zuba u utoku u ne wa. Katali dem a ka wasa ta ka."

*Kubari a kaci ka upana u ikyamba
(Marku 13:3-13; Luka 21:7-19)*

³ A'ari pini, Yesu ndishi a Masasa ma Zayitum, aku atoni a ne a cina yi utyoku u ne, a danai, "Tonuko tsu, nwere da ukuna u nala vi wa gitai? Kpam ndya ya woko iryoci i'ya ya wenike an a'ayin a utuwa u wunu n ukotso u a'ayin a da a rawai?"

⁴ U tonuko le, "Kiranai kotsu i asaka uza u puwunsa da wa.

⁵ Ama ushani a ka tuwā tā n kala ka vā, a dana alyā Kawauwi, kpmā a ka puwunṣā tā ama ushani.

⁶ Ya pana tā ukuna u kuvon n alabari a kuvon a ḏa a ka tuwā, shegai kotsu i pana uwonwo wa. Gbā ili i nala yi i kaṇā tā i gita kahu makorishi ma tuwā.

⁷ Kaletsu ka ama ka 'yangasakā tā aletsu, tsugono kpmā tsa 'yangasakā tā tsugono. A ka yan tā a'ayin a kambulu kuten gbām wa. Iyamba ya gbāḏā tā a asu kau-kau.

⁸ Gbā mḃalā ma ili i na yi mā tā tyoku u mḃalā ma kagita ka ilimaci i maku.

⁹ “Ama a ka kaṇā ḏā tā, a ka neke ḏā tā tsarā a yanka ḏā mavura, kpmā a ka wuna ḏā tā. Gbā ama a ka kovo ḏā tā an u woko i wushuki nā mpa.

¹⁰ Kpmā ama ushani a ka aṣakā mu tā utono. A ka kpatalākā tā atoku a le kpmā a 'yuwan atoku a le.

¹¹ Ntsumate n kaḃan ma tuwā tā ushani n laḃanāṣā ama ushani.

¹² Tscingi tsa tambura tā tsu zuwa ama a 'yuwan uciga atoku a le.

¹³ Shegai aza ḏa a kawunki hal ubana a makorishi, Kashilā ka wauwa le tā.

¹⁴ A'ayin a ḏa baci Kadyanshi ka Shinga ka kyawain gbā likimba n iyamba, a tonusokoi kpmā gbā aletsu, aku makorishi ma tuwā.

Upana u ikyamba u pige

(Marku 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵ “A'ayin a ka tuwā tā a ḏa ya wene ili i'ya Daniyan matsumate u danai: 'Ili i icadi i'ya bawu i gain i'ya i nangasai

Asu u Uwulukpi u Kuwa ku Kashilā.’ [◊] (Eḏā aza ḏa ya yan kaṇeshi i reve tā kalen ka ili i na yi.)

¹⁶ A a'ayin a nala yi, u kaṇā tā aza a Yahuda a suma ubana a nsasa tsarā a lai.

¹⁷ Uza ḏa wāri a uwotsu u kuwa, kotsu u uwa a asuvu upurā ucanga wa.

¹⁸ Uza ḏa wāri a kashina, kotsu u gono a kuwa uzama u kunya wa.

¹⁹ A a'ayin a nala yi, ter ḏe aka a ḏa a'ari n atuma, ko kpmā aza ḏa a'ari nā mmuku n shili!

²⁰ “Yanyi kavasū a asu u Kashilā, kotsu i suma n ilyushi ko tani a kain ka Ashibi wa!

²¹ Nala wa woko tā a'ayin a upana u ikyamba u pige. Tun an a yain likimba, kpmā a ka doku a ka yan upana u ikyamba tyoku u nala wa.

²² Shegai Kashilā ka jebe ḏe kakuma ka a'ayin ki; a ḏa baci wāri u yain nala wa, uza wā la wa yan uma wa. Shegai Kashilā ka jebe ḏe a'ayin yi adama ama a ne a ḏa u dangasai.

²³ A a'ayin a nala yi, uza roku wa tonuko ḏā tā, 'Wundyai, Kawauwi ka la!' Ko kpmā uza roku wa dana tā, 'Aya na!' Kotsu i tono le wa.

²⁴ Awauwi a kaḃan nā ntsumate n kaḃan a ka tuwā tā a yain iryoci kpmā n ikunesavu. A ka zuwa tā ama a tono le, hal gbām n ama ḏa Kashilā ka dangasai, hal gai wa yan baci nala.

²⁵ Panai, n rono ḏā tā atsuvu gampā kahu ukuna vi u gita.

²⁶ “Uza roku u tonuko ḏā baci, 'Wundyai, Kawauwi ka nife a kakamba,' kotsu i bana i kondo wa. Ko kpmā, 'Wundyai, aya la ukpawin,' kotsu i wushuku wa!

²⁷ Maku ma Vuma ma tuwā baci, ya dem wa wene yi tā, tyoku ḏa ulāḏa u tsu wutā a kasana ubana a kalivi.

²⁸ Asu u ḏa baci kakushe kari, nte asakali a tsu ḃolomḃono pini. Ili i na iryoci i'ya ya wenike an makorishi ma yan ḏe evu i'ya.”

[◊] 24:15 Dan. 9:27; Dan. 11:31; Dan. 12:11.

Utuwa u Maku ma Vuma

(Marku 13:24-27; Luka 21:25-28)

29 “A'ayin a da baci upana u ikyamba u nala u kotsoi, kute-kute

“Kaara ka kimba ta,

kpm uwoto wa doku wa naka katyashi wa.

Atala a ka rukpusa ta,

a ka gbadā ta kpm ili i pige i pige i'ya i'ari u zuba.’ ◊

30 “A a'ayin a nala yi, iryoci i Maku ma Vuma ya wuta ta a kalishi. Gba ama a likimba a ka sa ta adama a uwonvo. A ka wene ta Maku ma Vuma utuwa a zuba a asuvu a kalishi n ucira u pige n tsupige.

31 Wa tutsuku ta atsumate a zuba a ne a kapala n mawura ma pige ma ukakaci, a ka bolomgbono ta aza da u dangasai ili i'ya i kana'i a kasana ubana a kalivi n gadi ubana a daka; wata, ili i'ya i bidyai a mbari n likimba n naha ubana a n nife.

Udani a kaci ka madanga ma kapopi

(Marku 13:28-31; Luka 21:29-33)

32 “Gogo-na rotsongusi a iryoci i madanga ma kapopi: A'ayin a da baci i wenei atyangi a ne a limanai, aku a ka topo avuku, ya reve ta an ilyushi i yain evu.*

33 I wene baci gba ili i na yi ya gitasa, kotsu i reve an a'ayin a yan de evu n utuwa.

34 N tonuko da, gba ili i na yi ya gita ta kahu ama da a'ari n uma gogo-na a kuwusa.

35 Zuba n likimba wa cimba ta, shegai kadyanshi ka va ka yan ta pini bawu utyoku.

Uza reve kain ka ugono u Yesu wa

(Marku 13:32-37; Luka 17:26-30, 34-36)

36 “Uza wa la u revei kain ka nala ki ko kpm ulapa u uwule vi wa. Ko atsumate a zuba, hal dem n Maku mi dem u reve wa, she Tata vi utyoku u ne.

37 A'ayin a da baci Maku ma Vuma ma gono, ili gba ya woko ta tyoku da i'ari a a'ayin a Nuhu.†

38 A'ayin a nala yi kahu mini ma pige ma tuwa, ama a rongo ta ulya n a soyi kpm n a yansi iyolo hal ubana kain ka Nuhu uwai a kpatsu.

39 A 'yanga ureve ili i'ya ya gita wa, she na mini ma pige ma tuwai ma wunai ama gba. Nala wa woko a'ayin a da Maku ma Vuma ma gono.

40 A'ali ama a re a ka yan manyan a kashina. A ka bidya ta uza u te, a asaka uza u te.

41 Aka ama a re a ka wurya kira a kutali. A ka bidya ta uza u te, aku a asaka uza u te.

42 “Adama a nala, she i rongo ufofusi, kpaci i reve a'ayin a da Asheku a de a ka tuwa wa.

43 A da baci uza u kuwa u revei a'ayin a da kaboki ka tuwa, wari wa rongo ta ufofusi, wa asaka kaboki ki ka uwa yi a kuwa wa.

44 Eda dem u kana ta i rongo ufofusi kain dem. Kpaci Maku ma Vuma ma gono ta a'ayin a da bawu i zuwai uma.

Kagbashi ka shinga

(Luka 12:41-48)

◊ 24:29 Isha. 13:10. * 24:32 A iyamba i aza a Isara'ila, ndanga n tsu topo ta kahu usufugbi u yain.

45 “Kagbashi ka eni ka a wushuki n eyi kparam kari n ugboji? Aya uza da uzakuwa u ne u zuwa yi u woko uzapige u agbashi a ne u nakaṣa le ilikulya a'ayin dem.

46 Uzakuwa u ne u gono baci u cina yi u yain manyan ma maci, wa tsara ta katsupi ka pige ka malen ma manyan ma ne.

47 Mayun n tonuko da, uzakuwa u nala vi wa zuwa yi ta u kirana n utsari u ne gba.

48 Shegai kagbashi ka cingi ka baci, wa tonuko ta kaci ka ne uzakuwa u va wa gono gogo wa.

49 Aku u gita ulapusa atoku a ne agbashi, n u lyayi n u soyi hal u gutukpa kaḅolo n atoku a ne asoi.

50 Uzakuwa vi wa tuwa ta a a'ayin a da bawu u zuwai uma wa tuwa.

51 Aku uzakuwa vi u tasha yi ikyamba n kaburu, u wutukpa yi kaḅolo n aza a maci a kaḅan, nte ama a ka sa pini n ulumusa u a'anga adama a upana u ikyamba.”

25

Agisani a nkere kupa

1 Yesu lai kapala n kadyanshi, u da, “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: A yan ta nkere n roku ama kupa aza da a bidyai ncikalun le tsara a bana a kangu valisavu.

2 Ama a tawun a asuvu a le atengeshi a da, shegai ama a tawun a da a buwai vi a'a ta n ugboji.

3 Aza da a'ari atengeshi yi a bidyai ncikalun le, shegai a banga manivi ma roku wa.

4 Aza da kparam a'ari n ugboji vi a bidyai ncikalun le manivi a adele a le.

5 An valisavu vi u barakpai bawu u rawai go, aku a gitai agbadigi hal a lavutai.

6 “N kayin ka pige, aku a panai isali, ‘Valisavu u da la utuwa! Tuwai tsu kangu yi!’

7 “Nkere mi gba a 'yangai a fobusoi ncikalun le.

8 Aku aza da a'ari atengeshi yi a tonukoi aza a ugboji yi, ‘Ne tsu manivi ma de kenu, kpaci ncikalun tsunu ma cimba de.’

9 “Shegai a wushunku le, ‘Tsara n ma ma rawa tsu gba tsunu wa. Walai i bana a asu u aza da a ka dengishe i tsilaka kaci ka de.’

10 “A'ayin a da nkere n tawun mi a laza i ba a tsila manivi mi, aku valisavu vi u rawai. Nkere n da mari ufofusi vi a uwai a asu u abiki a iyolo yi kaḅolo n valisavu vi. Aku a gidaki utsutsu.

11 “A'ari pini, aku nkere n nide mi n rawai, n salai, ‘Uzakuwa! Uzakuwa! Kukpunka tsu utsutsu!’

12 “Shegai valisavu vi u wushuki, ‘Mayun n tonuko da, n reve da wa.’”

13 Aku u danai, “Rongoi ufofusi, kpaci i reve kain ko kparam a'ayin a da ukuna u na vi wa gita wa.”

Agisani a agbashi a tatsu

(Luka 19:11-27)

14 Aku Yesu tonuko le agisani a na yi, u da, “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Vuma roku u da pini uza da u fobusoi nwalu ubana a iyuci i roku. Kahu u laza, aku u isa agbashi a ne u tonuko le, ‘Kotsu i guḅuka mu ucanga u va, n laza baci.’

15 Vuma vi u reve tã ili i'ya kagbashi dem ka yan. Aku u naƙai uza u kagita ikebe i zinariya i pige i pige i tawun,* uza u ire kpam u naƙa yi i re, uza u tatsu kpam u naƙa yi i te. Aku u 'yanga'i u lazai.

16 An vuma vi u lazai, kagbashi ka u naƙai ikebe i tawun yi u yain tsilaga n i'ya, u tsarai i tawun i roku.

17 Uza da kpam u naƙai i re yi u yain nala, eyi dem u tsarai i re i roku.

18 Shegai kagbashi ka u naƙai ukebe u te vi, u gava'i kpele u sokongi u da pini.

19 "An a barakpai, aku uzakuwa vi u gonoi, u wecei agbashi yi ili i'ya ya dem yankai ikebe yi.

20 Kagbashi ka u naƙai ikebe i tawun yi u tukoi i ne n i'ya u tsarai vi dem. U danai, 'Uzakuwa, vu naƙa mu tã ikebe i zinariya i pige i pige i tawun, kpam n doku tã n tsarai ikebe i tawun n i'ya.'

21 "Uzakuwa vi u wushuki, 'Vu yan tã mai. Avu kagbashi ka shinga ka, uza da n wushuki n avu. Adama a da vu yain naha n ili i kenu i va, ma asaƙa vu tã vu kirana n ili i pige. Tuwa vu pana kayanyan na mpa.'

22 "Aku kagbashi ka u naƙai i re yi u tuwai u danai, 'Uzakuwa, vu naƙa mu tã ikebe i zinariya i pige i pige i re, kpam n doku tã n tsarai i re n i'ya.'

23 "Uzakuwa vi u wushuki, 'Vu yan tã mai. Avu kagbashi ka shinga ka, uza da n wushuki n avu. Adama a da vu yain naha n ili i kenu i va, ma asaƙa vu tã vu kirana n ili i pige. Tuwa vu pana kayanyan na mpa.'

24 "Kagbashi ka u naƙai u te vi u tuwai, u danai, 'Uzakuwa, n reve tã va yuwu wa. Vu tsu zuwa tã uma vu kapi ili i'ya vuma roku u cei.

25 Adama a nala, n pana tã uwonvo aku n bidyai ukebe u zinariya vi n gava'i kpele n sokongi u da pini. Ukebe u vunu u da na.'

26 "Aku uzakuwa vi u wushuki, 'Avu kagbashi ka cingi ka, kpam kawonvoli. Vu da vu reve tã n tsu kapa a kashina ka uza roku u cei.

27 Wari u gan tã gban vu zuwa ikebe yi a kuwa ku ikebe tsara n tsara ili i'ya i uwa mu pini.'

28 "Aku uzakuwa vi u tonukoi agbashi a da a buwai vi, 'Wusha niyi ukebe vi i naƙa kagbashi ka kari n ikebe kupa vi.

29 Uza u yan baci ili i maci n i'ya wari n i'ya, Kashila ka doku tã ka naƙa yi, kpam wa tsara tã i'ya ushani. Shegai uza da bawu wari n ili, Kashila ka wusha tã i kenukulu i'ya wari n i'ya vi.

30 Gogo-na vutala'i kagbashi ka gbani ka nala ki a asuvu a karimbi a asu u da ama a ka sa n ulumusa u a'anga adama a upana u ikyamba.' "

Magono ma yanka tã ama gba afada

31 Yesu lyai kapala n uwenishike, "Maku ma Vuma ma tuwa tã a asuvu a tsupige tsu ucira tsu ne, n atumate a zuba a ne gba. Wa woko tã Magono aku u dusuku a karatsu ka pige ka tsugono tsu ne.

32 Gba aletsu a likimba a ka 6olomgbono tã a kapala ka ne, kpam wa pece le tã aƙo a re tyoku da kaliniki ka tsu pece ncon na nryadiga.

33 U zuwa ncon a ulyaki u ne, nryadiga kpam a ugula u ne.

34 "Aku magono mi ma tonuko ama da a'ari a ulyaki u ne, 'Tuwai, Tata u va u zuwuka da de unã u shinga u ne. Wushai tsugono tsa Kashila ka fobusuko da tun a'ayin a da u yain likimba.

35 A'ayin a da ma pana kambulu, i ne mu tã ilikulya n lyai. An ma pana kakuli, i ne mu tã mini n soi. An ma yan tsumoci, i wusha mu tã.

* 25:15 Kondo "Ikebe i zinariya i pige i pige" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U6anga.

36 An ɱari kataɓa, i naƙa mu ta aminya n ukai. An ɱari a maɓala, i kirana ta na mpa, kpam an ɱari a kuwa ka a'ali, i konduso mu ta.'

37 "Ama a maci yi a ka wushuku ta, 'Asheku, nwere da tsu wene vu n kambulu, aku tsu ne vu ilikulya? Ko kpam va pana kakuli, aku tsu ne vu mini?"

38 Nwere da tsu wene vu a tsumoci, aku tsu uka vu a a'uwa a tsunu? Nwere da tsu wene vu kataɓa, aku tsu naƙa vu aminya?"

39 Nwere da tsu wene vu a maɓala ko kpam a kuwa ka a'ali, aku tsu kiranai n avu?"

40 "Magono mi ma wushuku ta, 'N tonuko da, a'ayin a da baci i yankai ama a va, ko aza da a lakai kenukulu, mpa i yankai.'

41 "Aku Magono mi ma tonuko aza da a'ari a ugula u ne, 'Batsai dan na mpa, eɗa ama da Kashila ka yankai unā u cingi. Walai i ba i uwa a akina a da bawu a ka kotso a da a foɓusukoi Kalapansi n atsumate a ne!"

42 An ma pana kambulu, i ne mu ilikulya n lyai wa. An ma pana kakuli, i ne mu mini n soi wa.

43 An ma yan tsumoci, i wusha mu wa. Kpam an ɱari kataɓa, i naƙa mu aminya n uka wa. An ɱari a maɓala, kpam ɱari a kuwa ku a'ali, i kirana na mpa wa.'

44 "Ama a nala yi a ka wushuku ta, 'Asheku, nwere da tsu kpaɗa vu uɓanga a'ayin a da va pana kambulu, ko kakuli, ko va yan tsumoci, ko ɱari kataɓa, ko kpam ɱari a kuwa ku a'ali bawu tsu ɓanga vu?"

45 "Magono mi ma wushuku ta, 'N tonuko da, a'ayin a da baci i kpaɗai uɓanga ama a va, ko nida tani baci a'ari kenukulu, mpa i kpaɗai uɓanga.'

46 "Ama a nala yi a ka uwa ta a asuvu a mavura ma bawu ɱari n utyoku, shegai ama a maci yi a ka yan ta uma bawu utyoku."

26

A sheshei tsara a wuna Yesu

(Marku 14:1-2; Luka 22:1-2; Yahaya 11:45-53)

1 An Yesu kotsoi udansa ili i na yi, aku u tonukoi atoni a ne,

2 "I reve ta gai a'ayin a re a da a buwai kotsu a yain Abiki a Upasamgbana, t kpam a ka neke ta mpa Maku ma Vuma a wandamgbana mu."

3 A'ayin a nala yi, adarakpi a pige na nkoshi a ba a gawunsai a kuwa ku Magono ma Adarakpi, uza da a ka isa Kayafa.

4 A sheshei tyoku da a ka kana Yesu tsara a wuna yi usokongi.

5 Shegai a danai, "U gan tsu yain ukuna u na vi a'ayin a Abiki a na wa, kawa ama a ka 'yangasaka tsu ta."

A tsunki Yesu manivi ma magulani

(Marku 14:3-9; Yahaya 12:1-8)

6 Ele n a foɓusi nala, cina Yesu pini a Batani a kuwa ku Simo uza da caupa wari makutu.

7 Eyi pini a kuwa ki n u lyayi ilikulya, aku uka roku u tuwai n majuju ushadangi n manivi ma magulani ma ikebe cika. U tsunki Yesu a kaci.

8 An atoni a ne a wenei nala, a panai upan cika, a danai, "Icun i koli ka ikebe ka eni ka naha!"

9 Wari u gan ta u denge ma n ikebe cika, aku u naƙa aza a unambi ikebe yi."

10 Yesu kpam reve ta gba i'ya a ka tono, aku u tonuko le, "Nda ya zuwai ya damgbarasa uka u na vi? Ili i shinga n i tsulobo i'ya u yanka mu.

11 Ya rongo t̄a kaḅolo n aza a unambi kain dem, shegai mpa ma rongo n aḁa a'ayin ushani wa.

12 Tsunku ḁa u tsunku mu ma, tsar̄a u foḅuso ikyamba i va adama a kaciḁa.

13 Mayun n tonuko ḁa, asu u ḁa baci dem a yain Kadyanshi ka Shinga a asuvu a likimba, a ka dana t̄a ili i'ya uka u na vi u yain, kpam ama a ka ciḁa t̄a n eyi.”

*Yahuza wushuki u neke Yesu
(Marku 14:10-11; Luka 22:3-6)*

14 Aku uza u te a asuvu a Kupanamere yi, uza ḁa a ka isa Yahuza Isikariyoti u ba u dansai n adar̄kpi a pige,

15 “Nḁya ya naḁa mu n naḁa ḁa baci Yesu?” Aku a naḁa yi ikebe i azurufa kamankupa.*

16 Pini nala, u git̄ai uzama tyoku ḁa wa neke yi ara le.

*Yesu lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana
(Marku 14:12-21; Luka 22:7-13, 21-23; Yahaya 13:21-30)*

17 Kain ka kagit̄a ka Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti, Kupanamere yi a tuw̄ai ara Yesu a wece yi, “Nte va ciga tsu ba tsu foḅuso ulya u Ilikulya i Abiki a Upasamgbana?”

18 U wushuki, “Walai i bana a asuvu a ilyuci a asu u yama roku i tonuko yi, ‘Kawenishiki ka danai: A'ayin a ḁa a dangas̄aka mu a van ḁe evu n urawa. Ma ciga t̄a n lyai ilikulya yi n Kupanamere a kuwa ku vunu.’ ”

19 Aku a yain dere tyoku ḁa u tonuko le, a ba a foḅusoi ilikulya yi pini.

20 An kaara ka kotsoi, Yesu n Kupanamere yi a dusuki ulya u ilikulya.

21 Ele pini n a lyayi, aku u tonuko le, “Mayun n tonuko ḁa, uza u te a asuvu a ḁe wa neke mu t̄a.”

22 A namgba t̄a katsum̄a cika, aku a git̄a yi keci maten-maten, “Mpa ma neke vu vi, Asheku?”

23 U wushuki, “Vuma ḁa u ḁaḁai kusan un̄a u te n̄a mpa a kabelu, aya gai wa neke mu vi.

24 U kana t̄a Mpa Maku ma Vuma n kuwa, tyoku ḁa a korongi a kaci ka va a'ayin ushani a ḁa a wurai. Shegai ter n uza ḁa wa neke mu vi. A'ari a matsa yi baci wa, wari wa laka yi t̄a tsulobo.”

25 Yahuza uza ḁa wa neke yi vi u danai, “Kawenishiki, ko mpa ma neke vu vi?”

U wushunku yi, “Nala wari, aḁa.”

*Ulya u Ilikulya i Asheku
(Marku 14:22-26; Luka 22:14-20)*

26 Ele pini n a lyayi ilikulya yi, aku Yesu bidyai burodi. U cikpai Kashil̄a aku u jib̄amgbanas̄ai u ḁa, u naḁai atoni a ne u danai, “Wushai burodi na vi i takuma, kpaci ikyamba i va i'ya.”

27 Aku u bidyai kpam mako, u cikpai Kashil̄a u naḁai atoni a ne, u danai, “Ya dem u soi.

28 Kpaci mpasa n va n ḁa, iryoci i kazuwamgbani ka Kashil̄a ka yain n ama a ne, n ḁa a wotsongi adama a ḁa Kashil̄a ka cimbus̄a unyushi u le.

29 N tonuko ḁa, ma doku ma so mini ma cinwi wa, she kain ka ma doku ma so ma savu n aḁa a tsugono tsu Tata u va.”

30 Aku a shipai ushipa u icikpali, pini nala, a lazai ubana a Masasa ma Zayitum.

* 26:15 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uḁanga.

*Bituru wa nana ta Yesu**(Marku 14:27-31; Luka 22:31-34; Yahaya 13:36-38)*

³¹ Yesu tonukoi atoni a ne, “Ara n kayin ka na gbā de ya suma ta i asaka mu utyoku u va, tyoku da Zakariya matsumate u korongi, ‘Kashila ka gala ta kaliniki ki, ncon mi kpam ma wacuwa ta.’”

³² “Shegai a'ayin a da baci n 'yanga a ukpa, ma laza ta ubana a Galili n lasa da urawa.”

³³ Bituru danai, “Ko ama gbā a 'yuwan vu baci, mpa ma 'yuwan vu wa!”

³⁴ U tonuko yi, “Mayun n tonuko vu, ara gbam kahu kapen ka sala, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.”

³⁵ Shegai Bituru danai, “Ma nana vu wa! Ma kuwa ta gbam kabolo n avu!” Nala dem atoni a da a buwai vi a danai.

*Yesu yain kvasu a Getisimani**(Marku 14:32-42; Luka 22:39-46)*

³⁶ Yesu n atoni a ne a banai a asu u roku u da a ka isa Getisimani, u tonuko le, “Dusuki pini na, ma bana ta nide n yain kvasu.”

³⁷ U bidyai Bituru na mmuku n Zabidi n re a banai kabolo. U namgba ta katsuma kpam u dambula ta cika.

³⁸ U tonuko le, “Uma u va wa pana ta ikyamba cika yavu ma kuwa. Shamgbai pini na i rongo uma na mpa.”

³⁹ U lazai ubana a kapala kenu, aku u kudangi u varai kaci ka ne a iyamba u vasai, “Tata u va, wari wa yan baci, takpa mu mako ma upana u ikyamba ma na mi. Shegai u la ta tsulobo vu yain ili i'ya va ciga, shegai bamu n i'ya mpa ma ciga.”

⁴⁰ Aku u gonoi a asu u atoni a tatsu yi u cina le a ka lavuta. U tonukoi Bituru, “Ndayi i zuwai ama a tatsu a de gbā bawu i fudai i rongoi uma a uwundya ko u ulapa uwule u te da baci?”

⁴¹ Kotsu i lavuta wa, yanyi kvasu kotsu i tsara ucira u da ya shamgba a ukonduso. Kulu ku ciga ta ku yain ili i'ya i gain, shegai ikyamba i'a n ucira wa.”

⁴² Aku u asaka le u vasai, “Tata u va! Va takpa mu baci mako ma na mi wa, she a'ayin a da n soi ma, ma yan ta ili i'ya va ciga.”

⁴³ U gonoi u cina le a ka lavuta, a kukpa gbam a'eshi a le wa.

⁴⁴ Aku Yesu asaka le u'asaka utatsu, u ba u yain kvasu tyoku u kvasu ka gagita.

⁴⁵ U gonoi a asu u atoni yi u tonuko le, “Nida i'ari alavu n i wunvugusi hal n gogo-na? A'ayin a yan de gogo-na. Mpa Maku ma Vuma ma a ka neke a akere a aza a unyushi u cingi.

⁴⁶ 'Yanga tsu walai. Kondonoi, vuma da u neke mu vi, aya wa tuwa la.”

*A kana Yesu**(Marku 14:43-50; Luka 22:47-53; Yahaya 18:3-12)*

⁴⁷ Yesu pini a kadyanshi, aku Yahuza, uza u te a asuvu a Kupanamere yi, u rawai kabolo n kakuma ka ama n iburundu na mkpaukpau. Adarakpi a pige na nkoshi alya a suki ama a na yi.

⁴⁸ Yahuza tonuko le ta kahu a tuwa, “Ya reve ta vuma vi a'ayin a da baci n ba n danasa yi n uwambatsa, i kana yi.”

⁴⁹ An a rawai, aku Yahuza banai karara she ara Yesu, u danasa yi, u danai, “Uzapige!” Pini nala, u wambatsa yi.

⁵⁰ Yesu wushunku yi, “Kaje ka va, yan ili i'ya vu tuwai uyan.” Aku ama yi a tuwai a kana Yesu.

⁵¹ Uza u te a asuvu a atoni a Yesu u talai burundu, u kapamgbanai kutsuvu ku kagbashi ka Magono ma Adaraki.

⁵² Shegai Yesu tonuko yi, “Gonuko burundu u wunu a ivin i ne. Uza da baci dem u shilakanai n burundu, n burundu da dem a ka wuna yi.

⁵³ Mayun i reve ta gai ma fuda ma wece Tata u va, u naka mu abolo a atumate a zuba kupa n a re a da a ka yanka mu kuvon ma ciga baci.[†]

⁵⁴ Shegai u kana ta u woko naha, tsara a shadangu ili i'ya i'ari ukorongi.”

⁵⁵ U tonukoi kakuma ka ama ki, “I tuwa mu ukana n iburundu na mpaukpau yavu uza u magalaka da mari! Kain dem n tsu dusuku ta a Kuwa ku Kashila uwenishike, kpam i kana mu wa.

⁵⁶ Shegai gba ili i na yi i gita ta, tsara ikorongi i nsumate i shadangu.” Aku atoni a ne gba a sumai a asaka yi.

Yesu a kapala ka Asheshi a Pige

(Marku 14:53-65; Luka 22:54-55, 63-71; Yahaya 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Aza da a kana Yesu vi a banka yi a kuwa ku Kayafa Magono ma Adaraki, a asu u da awenishiki a Mele na nkoshi a bolomgbonoi.

⁵⁸ Bituru tonole a kucina a mbari she pini a kuwa ku Magono ma Adaraki mi. Aku u dusuki evu n awundi a kuwa yi tsara u wene ili i'ya a ka yan n Yesu.

⁵⁹ Adaraki a pige yi n Asheshi a Pige[‡] a da a buwai vi gba a ka ciga a wuna Yesu. Aku a zamai ama roku aza da a ka dansa kadyanshi ka kaban a kaci ka ne pini a kuwa ku asheshi ki.

⁶⁰ Ama ushani a tuwai a dansai kadyanshi ka kaban a kaci ka ne, shegai Asheshi a Pige yi a tsara yi n unyushi u da u rawai a wuna yi wa.

Aku ama a re a tuwai a danai,

⁶¹ “Vuma u na vi dana ta ‘Ma wasa ta Kuwa ku Kashila aku n gono n mai kpam ka a asuvu a a'ayin a tatsu.’ ”

⁶² Magono ma Adaraki mi ma 'yangai u tonukoi Yesu, “Va n ili i'ya va dana a ukuna u na vi?”

⁶³ Shegai u dana ko ili wa.

Aku Magono ma Adaraki mi ma doku ma tonuko yi, “A asuvu a kala ka Kashila Uza u Uma n zuwa ta vu tsina: Tonuko tsu ko ada Kawauwi, Maku ma Kashila.”

⁶⁴ Yesu wushunku yi, “Nala wari tyoku da vu danai vi. Shegai n tonuko da gba de: ili i'ya i bidyai gogo-na ubana, ya wene ta Maku ma Vuma ndishi a uliyaki u Kashila Uza u Ucirra Gba utuwa a asuvu a kalishi a zuba!”

⁶⁵ An Magono ma Adaraki ma panai nala, aku u karamgbanai aminya a ne adama a unamgbi u asuvu, u danai, “Vuma u na u yanka ta Kashila kadyanshi ka cingi! Tsa ciga kpam aza da a ka dana ukuna u roku a kaci ka ne wa: eda dem i pana ta ili i'ya u danai.

⁶⁶ Nda i wenei a ka yan n eyi?”

Aku a wushuki, “U yan ta ili i'ya i ratsai a wuna yi.”

⁶⁷ Aku a cikpuka yi atatsa a upetiwa'eshi, a sugbusa yi. Aza roku kpam a basasa yi.

⁶⁸ A danai, “Tonuko tsu ili i'ya ya gita, cinda a da Kawauwi! Ya sugba vu?”

[†] 26:53 Ka'olole dem ka ta n asoje azu a teli (6,000): Yesu danai wa fuda ta u isa atumate a zuba azu amangatsunkupa n azu a re (72,000) a iyamba a ganga yi u dangasa baci u yain nala. [‡] 26:59 Roku a tsu isa ta Asheshi a Pige yi Sanhidiren.

*Bituru nanai Yesu**(Marku 14:66-72; Luka 22:56-62; Yahaya 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ A'ayin a nala yi, Bituru pini ndishi a kuwa ki a ulanga, aku kagbashi ka kari makere ka tuwai ka danai, "Avu dem va ta kabolo n Yesu uza u Galili."

⁷⁰ Pini a kapala ka ama, Bituru danai, "Nala wa! N reve gbam ili i'ya va tono wa!"

⁷¹ U wutai a utsutsu u ba u shamgbai a uwotsu, makere ma roku ma wene yi, aku u tonukoi ama da a'ari pini vi, "Vuma u na vi wa ta dem n Yesu uza u Nazara."

⁷² Bituru doku u nanai, "N tsina ta, mpa n reve vuma u na vi wa!"

⁷³ An a tsarai a barakpai kenu, aza da a'ari pini kushani, a banai ara Bituru a danai, "Mayun da, va ta kabolo n ama da a ka tono Yesu. Kpaci tyoku da va dansa da u wenikei ko ya vari."

⁷⁴ Bituru danai, "N tsina ta, ukuna u mayun u da ma dansa! Asaka Kashila ka yan mu mavura n yanka da baci kaban! N reve vuma u na vi wa!"

Kute-kute, aku kapen ka salai.

⁷⁵ Bituru cibai n ili i'ya Yesu tonuko yi: "Kahu kapen ka sala, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu." Pini nala, u wutai u sai cika n unambukatsuma.

27*A bankai Yesu ara Bilatu**(Marku 15:1; Luka 23:1-2; Yahaya 18:28-32)*

¹ Kain n ka wansi n kpasani, aku gba adarakpi a pige na nkoshi a sheshei a kaci ka Yesu tsara a wuna yi.

² Aku a sira yi a lazai n eyi ubana ara Bilatu gomuna.

*Ukpa u Yahuza**(Asuki 1:18-19)*

³ An Yahuza uza da u nekei Yesu a asu u atokulalu a ne u wenei a kidagai Yesu ugana u ukpa, aku ukuna vi u gonoi u gala yi cika. U bidyai ikebe i azurufa kamankupa vi u gonukoi i'ya a asu u adarakpi a pige na nkoshi mi.

⁴ U danai, "Unyushi u da n yain u da na: N naka da vuma da bawu wari n unyushi u cingi tsara i wuna yi."

Aku a wushuki, "Nda i birika tsu? Ukuna u wunu u da nala vi."

⁵ Yahuza wacangi ikebe yi pini a Kuwa ku Kashila ki, aku u lazai u ba u vuruki kaci ka ne a madanga hal u kuwai.

⁶ Adarakpi a pige yi a tsarai ikebe yi a danai, "U wusha ta ikebe i na yi adama a mpasa n vuma. Mele ma dana ta tsa bolomgbono i'ya n ikebe i Kuwa ku Kashila wa."

⁷ Aku a ba a tsilai uyamba u vuma roku kamai ka mgbodo tsara a cidangusu amoci a da a ka kuwusa a Urishelima.

⁸ Ili i'ya i zuwai a ka isa asu vi "Uyamba u Mpasa" da gai la vi hal utuwa a'ayin a tagarada na vi.

⁹ Ili i'ya Irimiya matsumate u danai vi i shadangu ta: "A bidyai ikebe i azurufa kamankupa, ikebe i'ya aza a Isara'ila a wushuki a ka tsupa yi i'ya gai la vi.

¹⁰ A tsilai uyamba u kamai ka mgbodo n ikebe yi, tyoku da Magono ma Zuba ma tonuko mu." ◇

*Yesu a kapala ka Bilatu**(Marku 15:2-5; Luka 23:3-5; Yahaya 18:33-38)*

11 A a'ayin a nala yi, Yesu shamgbai a kapala ka Bilatu gomuna, aku gomuna vi u wece yi, "Ada magono ma aza a Yahuda mi?"

Yesu wushunku yi, "Nala wari tyoku da vu danai vi."

12 Shegai an adarakpi a pige na nkoshi aza da a ka zama yi n unyushi vi a ka dansa n eyi, u padai bini.

13 Gomuna vi u tonuko yi, "Avu pana ili i'ya a ka dansa a kaci ka vunu ki wa?"

14 Shegai Yesu dana ili wa, aku gomuna vi u yain majiyan cika.

A kidagai Yesu ugana u ukpa

(Marku 15:6-15; Luka 23:13-25; Yahaya 18:39-19:16)

15 Kayen dem a a'ayin a Abiki a Upasamgbana, gomuna vi u tsu asaka ta vuma u te a asuvu a kuwa ku a'ali, uza da ama yi a dangasa.

16 A'ayin a nala yi, vuma roku u da pini a kuwa ku a'ali ki uza da a ka isa Baraba. Ya dem u reve ta vuma vi vuma u cingi u da.

17 An kakuma ka ama ki ka bolomgbonoi, aku gomuna vi u wece le, "Vuma u eni u da ya ciga a asanka da a asuvu a kuwa ku a'ali? Ya ciga a asanka da Baraba da, ko gai Yesu uza da a ka isa Kawauwi."

18 Gomuna vi u reve ta ama yi a tuko ta Yesu ara ne adama a malyon.

19 Gomuna vi pini ndishi a asu u afada, aku uka u ne sukunku yi akani, u danai: "Kotsu vu yanka vuma u nala vi ili wa, kpaci u yan ili i roku i cingi wa. N yan ta alavutanshi a kaci ka ne ara, kpm a da a foro mu ta cika."

20 Shegai adarakpi a pige na nkoshi a leshei kakuma ka ama ki a da a dana u asanka le Baraba aku a dana a wuna Yesu.

21 Gomuna vi u doku u wecei kakuma ki, "A asuvu a ama a re a na yi, ya ya ciga n asanka da?"

A wushuki, "Baraba."

22 U wece le kpm, "Nida ma yan n Yesu, uza da a ka isa Kawauwi ki?"

A wushuki, "A wandamgbana yi."

23 U wecikei, "Nda i zuwai? Ili i cingi i eni i'ya u yain?"

A worukpoi cika, "Wandamgbana ni."

24 An u wenei ili i'la la i'ya wa yan kpm wa, kpm ama a ka ciga de a gita u'yangasa atakasuvu a ama. Pini nala, u bidyai mini u sawai akere a ne a kapala ka le u danai, "Kabirika mu n uwuna vuma u na wa, eda ya yan u da."

25 Ya dem u wushuki, "Atsa na mmuku n tsunu a ka kana n unyushi u ukpa u ne."

26 Aku Bilatu asanka le Baraba. U zuwai asoje a bawin Yesu, aku u naka le n eyi a ba a wandamgbana.

Asoje a yankai Yesu majari

(Marku 15:16-20; Yahaya 19:2-3)

27 Pini nala, asoje a gomuna yi a bankai Yesu a asuvu a kebile ku tsugono ku gomuna vi, aku a kyawan yi gba le.

28 A mondo yi aminya a ne a uka yi kunya ku san kpayaya.

29 A yain funi u awana a ukunka yi a kaci. A zuwuka yi kalangu ka tsugono a kukere ku ulyaki ku ne. A kudangi a kapala ka ne a ka yanka yi majari n dansi, "Tsu naka vu ta tsupige Magono ma aza a Yahuda."

30 Pini nala, a cikpunka yi atatsa. A bidyai kalangu ki a lapusa yi n ka a kaci.

31 An a wowo yi uyanka majari, aku a takpa yi kunya ku san ka a uka yi vi a gonoi a uka yi aminya a ne. Pini nala, a wutukpa yi a lazai n eyi ubana a asu u da a ka wandamgbana yi.

A wandamgbanai Yesu

(Marku 15:22-32; Luka 23:27-43; Yahaya 19:17-27)

³² Ele n a wuti, aku a gawunsai n vuma u Sirani roku uza u kala Simo. Asoje a matsa yi u canga mawandamgbani ma Yesu.

³³ Gba le a rawai a asu u da a ka isa Golugota;† (wata, Asu u Mako ma Kaci).

³⁴ Asoje yi a naka yi mini ma cinwi ma a satarai n aguma a akoni.* An u pedei ma, aku u 'yuwain ma uso.

³⁵ A'ayin a da a kotso yi uwandamgbana, aku asoje yi a yankai aminya a ne uruta.

³⁶ Asoje a dusuki pini a asu vi a rongo yi a uwundya.

³⁷ Zuba n kaci ka ne, a zuwa ta iryoci i ili i'ya i zuwai a wandamgbana yi. Ili i'ya a korongi i'ya na: "YESU DA NA VI, MAGONO MA AZA A YAHUDA."

³⁸ Asoje yi a wandamgbana ta dem aza a magalaka a roku ama a re, uza u te a kukere ku ulyaki ku ne uza u te tani a ku ugula ku ne.

³⁹ Ama da a ka wura pini a asu vi a rongo yi ucirakpusa adama a magari.

⁴⁰ A rongoi udansa, "Vu da va wasa Kuwa ku Kashila, aku vu doku vu mai ka a asuvu a a'ayin a tatsu. Adama a nala, wauwa kaci ka vunu! Avu Maku ma Kashila ma baci, cipa pini a mawandamgbani mi!"

⁴¹ Adarakpi a pige n awenishiki a Mele na nkoshi a yanka yi ta dem majari.

⁴² A da, "U wauwai aza roku, shegai u fuda u wauwa kaci ka ne wa! U da aya magono ma aza a Isara'ila! Aya baci magono mi, u cipa pini a mawandamgbani mi wa wa, tsara tsu pityanangu n eyi.

⁴³ U pityanangu ta n Kashila, adama a nala asaka Kashila ka wauwa yi, wa ciga yi baci. U dana ta dem, 'Mpa Maku ma Kashila ma.' "

⁴⁴ Aza a magalaka a da a wandamgbana ka bolaro n eyi vi ele dem a yanka yi ta kadyanshi ka gbani.

Ukpa u Yesu

(Marku 15:33-41; Luka 23:44-49; Yahaya 19:28-30)

⁴⁵ An kaara ka rawai a kaci, aku uyamba vi gba u likpamgbana n karimbi hal ubana ulapa uwule u tatsu.

⁴⁶ Pini nala, Yesu salai, "Eloyi, Eloyi, lama sabakatani?" Wata, "Kashila ka va, Kashila ka va, ndya i zuwai vu varangu mu?"

⁴⁷ Aza da a'ari pini a asu vi kushani a panaka yi, aku a danai, "Iliya da wa isa!"

⁴⁸ Kute-kute, uza u te u le u sumai u ba u bidyai kashaku, u ukai ka a asuvu a mini ma kalam, aku u sirai ka a kalangu u nakai Yesu tsara u soi. ⁴⁹ Shegai aza da a buwai vi a danai, "Shamgba ve tsu wene ko Iliya vi wa tuwa u wauwa yi!"

⁵⁰ Pini nala, u salai, aku uma u ne u wutai.

⁵¹ Kute-kute, kunya ka a barakpai a asuvu a Kuwa ku Kashila ku karamgbana kure, ili i'ya i bidyai a zuba utuwa a iyamba.† Aku likimba u gbadai, atali a batsasai.

⁵² Asaun kpam a kukpusai, ama a Kashila ushani aza da a kuwusai a 'yangasai.

⁵³ A wutai a asaun yi. An Yesu 'yangai a ukpa, a banai a Urishelima ilyuci i uwulukpi, a wenikei kaci ka le a asu u ama ushani.

* **27:34** Aguma a akoni a da a ka dansaka pini na vi, n avuku a da a tsu yan a da tsara u jebe m6ala ma ikymba. † **27:51** Kunya ku na ki pece da ku pece Asu u Uwulukpi n Asu u da u Lai Uwulukpi a Kuwa ku Kashila.

⁵⁴ An katigi ka asoje n asoje a ɗa a'ari kaɓolo n eyi a wenei iyamba i gbaɗɗai n ili i'ya i gitaɗai, aku a panai uwonvo, a danai, "Mayun ɗa, Vuma u na Maku ma Kashila ma!"

⁵⁵ Aka ushani aza ɗa a wutaɗi a Galili a tonoi Yesu tsara a banga yi a shangbusai mɓari a ka wundya mawandamgbani mi.

⁵⁶ Asuvu a le alya Meri Magadaliya, n Meri (mma u Yakubu n Isuhu), na mma u Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi.

Kacida ka Yesu

(Marku 15:42-47; Luka 23:50-56; Yahaya 19:38-42)

⁵⁷ Vuma roku u ɗa pini uza ɗa wari n utsari cika uza u kala Isuhu n Arimatiya. Eyi katoni ka Yesu ka. N kuvuli ku nala ki ka u tuwai a Urishelima.

⁵⁸ U banai ara Bilatu u foloi a naka yi ikyamba i Yesu. Bilatu tonukoi asoje a ne a naka yi.

⁵⁹ U cangai ikyamba yi u katalai i'ya n kunya ku shinga.

⁶⁰ U ukai ikyamba yi a kasaun ka savu ka ne ka a sadarai a katali. U gindalakpai katali ka pige u kimbai utsutsu u kasaun vi, aku u lazai.

⁶¹ Meri Magadaliya n Meri ire vi a dusuki evu n kasaun ki a'ari uwundya.

Asoje aza a uwundya a kasaun

⁶² An kain ka wansai; wata, kain ka Ashibi ka la vi, adarakpai a pige n Afarishi a banai ara Bilatu.

⁶³ A danai, "Uzapige, tsu cifa ta a'ayin a ɗa uza u kaɓan u nala vi wari n uma u dana ta, 'A yan baci a'ayin a tatsu, ma 'yanga ta a ukpa.'

⁶⁴ Tonuko aza a uwundya kasaun yi a wundi ka mai hal a'ayin a tatsu. A yan baci nala wa, atoni a ne a ka tuwa ta a boko ikyamba yi, aku a tonuko ama u 'yanga de. Kaɓan ka nala ki tani ka la ta ka kagita ugbonguro."

⁶⁵ Bilatu danai, "Bidayi asoje ubana a asu u kasaun vi tyoku ɗa ya fuda i zuwa a wundi ka mai."

⁶⁶ Aku a lazai a ba a kpadai kasaun ki, a padarai pini cirakpa† tsu iryoci i magono a katali ki, kɓam a zuwai asoje yi a wundi ka.

28

U'yanga u Yesu a ukpa

(Marku 16:1-10; Luka 24:1-12; Yahaya 20:1-10)

¹ Kain ka kagita ka a'ayin a shindere; wata, kain ka Aladi n kɓasani, Meri Magadaliya n Meri ire vi a banai a kasaun ki tsara a wene ka.

² A'ayin a nala yi, iyamba i gbaɗɗai n ucira. Pini nala, katsumate ka Magono ma Zuba ka wutaɗi a zuba, ka banai pini a kasaun ki ka gindalakpai katali ka kari a utsutsu u kasaun vi. U dusuki a zuba u katali vi. ³ Wa laɗa yavu ulada u zuba, aminya a ne kɓam pun cika.

⁴ Asoje a ɗa a ka wundya kasaun ki a giruwa ta cika hal a ka jeke ikyamba adama a uwonvo n katsumate ka zuba ki, hal a wokoi yavu akushe.

⁵ Katsumate ki ka tonukoi aka yi, "Kotsu i pana uwonvo wa. N reve ta Yesu ɗa a wandamgbani ɗa ya bolo.

⁶ Wa pini na wa, u 'yanga de tyoku ɗa u tonuko ɗa. Tuwai i wene asu u ɗa a'ari a zuwai ikyamba i ne.

⁷ Walai gogo i ba i tonuko atoni a ne, 'Yesu 'yanga de a kukpa. U laza de ubana a Galili kɓam wa lasa ɗa ta urawa de, nte ya wene yi de.' Ili i'ya gai n tuwai n tonuko ɗa i'ya la vi."

⁸ Pini nala, aka yi a asakai kasaun ki n uwonvo gogo, kɓam n a yanyi ipeli cika. A sumai tsara a ba a tonuko atoni yi ili i'ya i gitai.

⁹ Kute-kute, Yesu gawunsai n ele aku u dan̄asa le. A raḡai evu n eyi, a wambatsa yi a a'ene a lyaka yi kayala.

¹⁰ Aku u danai, “Kotsu i pana uwonvo wa, tonukoi atoni a va a bana a Galili, nte a ka wene mu de.”

Awundi a kasaun yi a yain kaban

¹¹ A'ayin a da aka yi a lazai, aku a asoje a roku aza da a ka wundya kasaun ki a gonoi a ilyuci a tonukoi adarakpi a pige gba ili i'ya i gitai.

¹² Adarakpi a pige a ba a cinai nkoshi a sheshei tyoku da a ka yan. Pini nala, a nakai asoje yi ikebe ushani.

¹³ A tonuko le, “Tonukoi ama i dana atoni a Yesu a da a tuwai a bokoi ikyamba i ne yi n kayin cina eda alavu.

¹⁴ Gomuna u pana baci ukuna vi, tsa dansa ta n eyi, tsu wauwa da a upana u ikyamba.”

¹⁵ Asoje yi a wushai ikebe yi, aku a yain tyoku da a tonuko le a yain. Kadyanshi ka kyawan ta gba uyamba u Yahuda, kpam hal n gogo-na a ka a tonusuko ta ama alabari a na yi.

Yesu dansai n atoni a ne

(Marku 16:14-18; Luka 24:36-49; Yahaya 20:19-23; Asuki 1:6-8)

¹⁶ An atoni kupa n uza u te vi a lazai, a bana ta karara she a masasa a Galili a asu u da Yesu tonuko le a bana.

¹⁷ An a rawai a wene yi, aku a lyaka yi kayala, shegai aza roku a le a yan ta malala.

¹⁸ Pini nala, u banai a asu u da a'ari, u danai, “Kashila ka naka mu de gba ucira u da wari a zuba n likimba.

¹⁹ Adama a nala walai i ba i tonuko gba ama a likimba kadyanshi ka va tsara a woko Atoni a va. I lyubuḡu le a asuvu a kala ka Tata, n ka Maku, n ka Kulu Keri.

²⁰ I wenishike le a yain gba i'ya n tonuko da. Ma rongo ta n ada kain dem hal ubana a makorishi ma likimba.”

Kadyanshi ka Shinga ka Marku

Ukukpa u kadyanshi

Marku, uza da u korongi tagarada u na vi, u reve ta asuki. U rongo ta evu n Bituru cika, a'ayin a ukpa n u'yanga u Yesu. Marku yansa ta nwalu asu asu n Baranaba, uza roku uza da u tsu tono n ama a asuvu a Atoni. A yansa ta manyan kabolo a 'yangaasai a'uwa a atoni a asu u da dem a rongoi.

Marku dana ta alabari a Yesu n u ucira. Yesu kotso baci uyan ukunosavu u tsu laza ta ubana a asu u roku u ba u yain kpam u roku de. Marku wenike ta an Yesu yansai ili ushani tsara u banga ama. U wenike tsu ta tyoku da Yesu wari kagbashi. A'ayin a nala yi, ama a rongo ta a uvana uza da wari magono ma ucira a likimba uza da a ka isa Kawauwi. Shegai an Yesu tuwai a wene yi tyoku da a zuwai uma a ka wene Kawauwi wa, kpaci Yesu lya ta tsugono tsu ne n ucira u zuba. Ama roku a kovo ta Yesu, aku a fobusoi tsara a wuna yi. Marku wenike ta tyoku da na vi wari a kapashi ka manyan ma Yesu, nala u yain manyan ma ne ma uwauwa ama.

Tagarada u na wa tonuko ta Atoni a gogo-na u da tsu woko agbashi a atoku; wata, tsu bangamganai. U wenike ta kpam Yesu pana ta ikyamba adama a da nala Kashila ka ciga yi u gbashika ama. Nala Kashila ka panai kayanyan n ili i'ya Yesu yain, kpam gogo-na wa ta a asu u tsupige a kukere ku ulyaki ku Kashila. Tsu pana baci ikyamba gogo-na adama a uyan ili i shinga an tsa tono Kashila, Kashila ka pana ta dem kayanyan ka tsunu.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Akani a Yahaya kalyubugi (1:1-8)

Ulyubugu n ukondo u Yesu (1:9-13)

Yesu a Galili (1:14-9:50)

Yesu banai a Galili n Urishelima (10:1-52)

A'ayin a shindere a makorishi a Yesu: Ukondo n ukpa u ne (11:1-15:47)

Yesu wa ta n uma (16:1-8)

Yesu wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne (16:9-20)

Kubari ku Yahaya Kalyubugi

(Matiyu 3:1-12; Luka 3:1-18; Yahaya 1:19-28)

¹ Ukuna u Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Kirisiti Kawauwi Maku ma Kashila u da na.

² U gita ta tyoku da wari ukorongu a tagarada u Ishaya matsumate, "Kashila ka danai, 'Ma suku ta katsumate ka va a kapala ka vunu, kotsu u lapuluka vu ure.' "

³ Uza roku wa salasa a kakamba, 'Lapulai ure adama a Asheku, i shamkpa ure vi mai tsara u wala.' "

⁴ Katsumate ki Yahaya Kalyubugi da uza da wa lyubugusu ama n mini. Wa rongo a kakamba n u yanyi kubari, "Kpatalai i gono a asu u Kashila, i asaka tsicingi tsu de. A lyubugu da, kotsu Kashila ka cimbusa unyushi u de."

⁵ Kakuma ka ama ushani ka uyamba u Yahuda n aza a Urishelima a wutai a banai ara Yahaya a dansai unyushi u le, aku u lyubugusu le a mini ma Agata a Urudu.

⁶ Yahaya u ukai aminya a tsileme tsu karakuma, u sirai kagbawatsu ka ukpan a cuku tsu ne. Kpam ilikulya i ne i'ya abaruma n ishigi.

⁷ U tonusukoi ama u danai, “Vuma ḁa wa tuwā a kuciṅa ku vā u la mu tā cika. Mpa n raṅsa n bana n kudāngu n surukpa isirikatsu i akpata i a a'ene a ne wa.

⁸ Mpa n mini ma n lyuḁugusu ḁa, shegai eyi n Kulu Keri ka wa lyuḁugu ḁa.”

Ulyuḁugu n ukondo u Yesu

(Matiyu 3:13-17; Luka 3:21-22)

⁹ A'ayin a nala yi, Yesu wutai a Nazara u uyamba u Galili u tuwai ara Yahaya. An u rawai a Agata a Urudu, aku Yahaya lyuḁugu yi.

¹⁰ Yesu n u wuti a asuvu a mini mi, kute-kute u wenei zuba u kukpai, aku Kulu Keri ku cipai ara ne yavu kadya.

¹¹ Aku a panai kalagatsu a zuba, ka danai, “Aḁa Maku ma vā ma n lai uciga, n avu ḁa ma pana kayanyan cika.”

¹² Kute-kute Kulu Keri ku tonoi n eyi ubana a kakamba,

¹³ asu u ḁa u rongoi a'ayin a amangare, Kanangasi* n ka kondusi yi. Nnama n mete n ḁa dem pini asu vi, shegai atsumate a zuba a bana tā n a yanki yi aganda.

Yesu gitai u'isa atoni a kagita

(Matiyu 4:12-22; Luka 4:14-15; Luka 5:1-11)

¹⁴ An nala wurai, a kaṅai Yahaya a ukai a kuwa ku a'ali.† Pini nala, Yesu tuwai a Galili wa dansa Kadyanshi ka Shinga ka Kashila.

¹⁵ U danai, “A'ayin yi a shaḁangu ḁe, kpam tsugono tsu Kashila tsu yan ḁe evu. Kpatalai i asaḁa unyushi u ḁe, aku i wushuku n kadyanshi ka Kashila.”

¹⁶ Yesu n u wali a ikengi i Kushiva ku Galili, aku u wenei akani a adan ama a re, Simo n Andurawu uza n uvangu, n a kaṅasi adan n ibilili.

¹⁷ Yesu tonuko le, “Tono numu, ma wenike ḁa tā tyoku ḁa ya tukuso ama.”

¹⁸ Kute-kute a asaḁai ibilili i le, a tono yi.

¹⁹ An u walai kenu, u wenei uza n u vangu; wata, Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi a kpatsu n a lapulusi ibilili i le.

²⁰ Kute-kute u isa le, aku a asaḁai tata u le n azamaninga, a tono yi.

Uza u ityoni i cingi

(Matiyu 7:28-29; Luka 4:31-37)

²¹ Yesu n atoni a ne a banai a ilyuci i Kafarnahum. Kain ka Ashibi, u uwai a kagata ka Kashila, aku u gitai uwenishike.

²² Ama a yan tā majiyan, kpaci tyoku u uza u ucira u ḁa wa wenishike le, kpam tyoku u awenishiki a Mele ḁa wari wa.

²³ A'ari pini asuvu a kagata ka Kashila ka le ki, aku uza u ityoni i cingi u tuwai wa salasa n ucira,

²⁴ “Ndyā va ciga n aṅsu, Yesu uza u Nazara? Tuwā ḁa vu tuwai vu wacinsa tsu? N reve tā ko ya vari, Uza u Uwulukpi u Kashila u ḁa.”

²⁵ Yesu baranai ityoni i cingi yi, u danai, “Paḁa! Vu wuta asuvu a ne.”

²⁶ Ityoni i cingi yi i gbaḁa yi n ucira, aku i wurangi yi n ucira i wutai asuvu a vuma vi.

²⁷ Gba ama a yan tā majiyan, hal a kaṅai uwecemgbenishie, “Ndyā naha? Uwenishike u savu u ḁa? U ucira? Hal u tsu barana ityoni i cingi kpam i panaka yi!”

²⁸ Kute-kute kadyanshi ka ne ka tamburai gba uyamba u Galili.

* **1:13** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. † **1:14** Hiridu Antiba aya magono ma aza a Yahuda a'ayin a ḁa a kaṅai Yahaya a uka yi a kuwa ku a'ali. Aya u zuwai a kaṅa yi.

Yesu tanasqi ama ushani
(Matiyu 8:14-17; Luka 4:38-41)

²⁹ Yesu kabolo n Yakubu n Yahaya n atoni a da a buwai, a asakaj kagata ka Kashila ki a lazai karara she a kuwa ku an Simo n Andurawu.

³⁰ Mma u uka u Simo wari nvain n usudugbi u ikyamba, an Yesu rawai, kute-kute a laza a tonuko yi ukuna u ne.

³¹ U banai ara ne u kana yi kukere u 'yangasa yi, aku m6ala mi n asaka yi. U gita le upechishike ilikulya.

³² N kuvuli, an kaara ka rukpai, ama a tukoi Yesu gba aza a m6ala n aza a ityoni i cingi.

³³ Gba ama a ilyuci yi a bolomgbonoi a utsutsu u kuwa vi.

³⁴ Yesu tanasaj aza a m6ala icun kau-kau ushani, kpm u lokoi ityoni i cingi ushani. U asaka ityoni i cingi yi i dana ukuna wa, an a revei uza da wari.

Yesu yain ku6ari a Galili
(Luka 4:42-44)

³⁵ N kpasani, Yesu 'yangai u asakaj kuwa ki u wutaj a ilyuci yi u banai asu u da bawu ama a'ari, u yain pini kvasu.

³⁶ Simo n aza da a'ari n eyi a wuta yi ubolo.

³⁷ An a wene yi a tonuko yi, "Gba ama da pini a ka bolo vu."

³⁸ U wushuki, "Asaka tsu banai ilyuci ilyuci i roku i'ya i'ari evu evu, kotsu dem n yanka le ku6ari ki, kpaci ili i'ya i zuwai n tuwai i'ya la vi."

³⁹ U tambai a Galili gba n u yanki le ku6ari a agata a Kashila a le n u wutukpusi ityoni i cingi.

Yesu tanasqi makutu
(Matiyu 8:1-4; Luka 5:12-16)

⁴⁰ Makutu ma roku ma tuwai ara Yesu. U kudangi u folo yi, u danai, "Vu wushuku baci, va fuda ta vu tanasa mu."

⁴¹ U pana yi asuvayali, aku u barakpai kukere ku ne u sawa yi. U danai, "N wushuku ta. Tana!"

⁴² Kute-kute tsukutu tsi tsu asaka yi, aku u tana.

⁴³⁻⁴⁴ Yesu rono yi atsuvu cika, "Kotsu vu tonuko uza wa, shegai wala ba vu wenike kaci ka vunu a asu u katarakpi. Vu naka kune ku Musa danai a naka adama a da vu tana, kpm kotsu a reve n u da." ◇ Aku u asaka yi u lazai.

⁴⁵ Shegai vuma yi u gitaj uyan kadyanshi ki, hal u rawai asu u da Yesu kpa6ai u uwa asu u ilyuci a kateshe. U ba wa rongo a asu u da bawu uza wari, shegai ko n nala ama a ka wutusa ta a asu kau-kau n a bansi ara ne.

2

Yesu tanasqi kawunu
(Matiyu 9:1-8; Luka 5:17-26)

¹ An a yain a'ayin a kenu, Yesu doku u gonoi a Kafarnahum. Ama a tsaraj alabari a da wari a kuwa.

² A bolomgbonoi cika hal a nambai kabala a kunu hal kapala ka utsutsu dem. Aku u yanka le kadyanshi.

³ Ama roku, ama a nishi, a cangai kawunu a tuko yi ara ne. (Uza da bawu wa fuda wa wala ko u gba6a a'ene a ne.)

⁴ An a nambai ure u da a ka banka yi ara Yesu adama a kakuma ka ama, a dapai kukpa derere a asu u da wari. Aku a zuralakpai kajiba ka kawunu kari nvain mi.

⁵ An Yesu wenei tyoku ḁa a pityanangi n eyi, u tonukoi kawunu ki, “Maku ma va, a cimbusuka vu ḁe unyushi u cingi u vunuu.”

⁶ Awenishiki a Mele a ḁa a'ari pini ndishi asu vi, a ka yawunsa a atakasuvu a le.

⁷ “Nḁya i zuwai vuma u na u danai nala? U nusuka ta Kashila. Ya wari n ucira u ḁa wa cimbusa unyushi u cingi bamu n Kashila?”

⁸ Kute-kute katakasuvu ka ne ka wenike yi ili i'ya a ka yawunsa a atakasuvu a le i'ya na. U tonuko le, “Nḁya i zuwai ya yawunsa nala?”

⁹ Nḁya i lai shana: Va tonuko kawunu, ‘A cimbusa ḁe unyushi u cingi u vunuu.’ Ko gai a dana, “Yanga vu shamgba, bidya kajiba ka vunuu, vu wala.?”

¹⁰ Adama i reve an Maku ma Vuma† mari n ucira a likimba u ḁa wa cimbusa unyushi u cingi.” U tonukoi kawunu ki,

¹¹ “N tonuko vu, 'yanga vu shamgba, bidya kajiba ka vunuu, vu wala a kuwa.”

¹² U 'yangai u bidyai kajiba ka ne u wutai u lazai a'eshi a le gba. Ya dem yan ta majiyan, aku a cikpalai Kashila, a danai, “Tsu taḁa uwene ukuna naha wa!”

Yesu isai Levi

(Matiyu 9:9-13; Luka 5:27-32)

¹³ U doku u wutai u banai unā u kushiva. Kakuma ka ama ka banai ara ne. Aku u gitā le uwenishike.

¹⁴ Eyi n u wali, u wenei Levi maku ma Halfa ndishi a kakinda ka uwusha u utafa. Yesu tonuko yi, “Tono mu.” Aku u 'yangai u tono yi.

¹⁵ Pini nala, Yesu tuwai wa lya ilikulya i kuvuli a kuwa ku Levi.† Awushi a utafa† ushani n aza a unyushi u cingi, a ka lya kaḁolo n eyi, n atoni a ne. Kpaci ama ḁa pini ushani aza ḁa a tono yi.

¹⁶ An awenishiki a Mele n Afarishi a wene yi n u lyayi n aza a unyushi u cingi n awushi a utafa, a wecei atoni a ne, “Nḁya i zuwai wa lya n awushi a utafa n aza a unyushi u cingi?”

¹⁷ An Yesu panai nala, u tonuko le, “Aza ḁa a'ari n alafiya a ka ciga uza u aguma wa, she aza a mḁala. N tuwa adama a ḁa ma isa aza a maci wa, she aza a unyushi u cingi.”

Keci a kaci ka kakuli

(Matiyu 9:14-17; Luka 5:33-39)

¹⁸ Atoni a Yahaya gba n a Afarishi a ka yan kakuli. Ama roku a tuwai a wecei Yesu, “Nida atoni a Yahaya n atoni a Afarishi a ka yan kakuli, shegai atoni a vunuu a ka yan wa?”

¹⁹ U wushuki, “Ya ciga amoci a asu u iyolo a rongo bawu ilikulya? A'a. Wa yan wa! Valisavu wa baci gai n ele a ka yan nala wa.

²⁰ Kain ka a ka bidya yi a mere ma le ka ta a utuwa, kain ka nala ki ka a ka yan kakuli.

²¹ “Vuma wa padara kunya ku cau n kakashi ka savu wa. U yan baci nala, kakashi ka savu ki, ka padā ta ka zuwa kunya ku cau ki ku doku ku kara cika.

²² Kpam vuma wa tsungu mini ma cinwi† ma savu a kadele ka ukpan ka cau wa. Kpaci ma shita baci ma tasha ta kadele ki, gba kadele ki n mini ma cinwi mi a ka namba le ta. Shegai a tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka savu.”

Yesu ḁa Asheku a kain ka Ashibi

(Matiyu 12:1-8; Luka 6:1-5)

²³ Kain ka te n kain ka Ashibi, Yesu wa wala a mere ma ashina a ilya. Tyoku da atoni a ne a ka wala n eyi a gitai ukoduso aratu a ilya yi n a yuruwi n a takumi.

²⁴ Afarishi a roku a tonuko yi, “Webele, ndya i zuwai a ka yan ili i'ya i nangasai mele ma tsunu ma Ashibi?”

²⁵ U wushuki, “I yan kaneshi u ili i'ya Dawuda yain, an eyi n aje a nwalu a ne a nambai, kpm a ka pana kambulu wa?”

²⁶ A'ayin a Abiyata Magono ma Adarakpi, Dawuda uwai a Kuwa ku Kashila, † u takumai iburodi i uwulukpi i'ya a nakai Kashila. Ili i'ya Magono ma Adarakpi ma koshi a wushunki u takuma. Kpm u nakai aje a nwalu a ne i roku.” ◊

²⁷ Aku u tonuko le, “Kashila ka yan ta Ashibi adama a vuma, shegai vuma adama a Ashibi wa.

²⁸ Adama a nala, Maku ma Vuma Asheku a da, hal a kain ka Ashibi dem.”

3

Yesu tanasai uza da ili i soi kukere (Matiyu 12:9-14; Luka 6:6-11)

¹ Yesu gonoi a kagata ka Kashila, kpm vuma da ili i soi kukere aya pini a asuvu.

² Aza roku a da pini aza da a ka ciga a tsara ili i'ya a ka sapula yi. A zuwuka yi a'eshi a wene ko wa tanasa vuma vi n kain ka Ashibi.

³ Yesu tonukoi vuma vi, “Yanga vu wuta na a kateshe.”

⁴ Aku u wece le, “Ndya i'ari dere a kain ka Ashibi? Uza u yain ili i shinga ko i cingi? U wauwa uma ko u wuna?” Shegai a padai bini.

⁵ U lingana le na asuvu a upan, u namgbai asuvu adama a ugbami u asuvu u le. U tonukoi vuma vi, “Radagba kukere ku vunu.” An u radagbai ka, aku ku tana.

⁶ Pini nala, Afarishi a wutai n ama a Hiridu a ka sheshe tyoku da a ka wuna Yesu.

Kakuma a unu u Kushiva ku Galili

⁷ Yesu kabolo n atoni a ne a asakai ilyuci yi a banai a unu u Kushiva ku Galili. Aku kakuma ka pige ka wutai a ka bon ka Galili, n uyamba u Yahuda ka tono yi,

⁸ n Idumiya n ilyuci i Urishelima, n upashi u Urudu hal n ama a ka bon ka Taya n Sida. Kakuma ka pige ka tuwai ara ne an a panai ili i'ya wa yansa.

⁹ Adama a kakuma ki u zuwai atoni a ne a lapuluka yi kpatsu ku kenu, kotsu kakuma ki ka gbaaryangu yi wa.

¹⁰ Kpaci u tanasa ta ama ushani, aku aza a mballa a ka raba evu n eyi, kotsu a tsara a sawa yi.

¹¹ A'ayin a da baci ityoni i cingi i wene yi she i rukpa iyamba, a kapala ka ne, i sala, “Avu Maku ma Kashila ma.”

¹² Shegai she u barana le kotsu a tonuko uza ko ya wari wa.

Yesu dangasai atoni kupa n ama a re (Matiyu 10:1-4; Luka 6:12-16)

¹³ Yesu yuwai a zuba u kagalala, u dangasai aza da eyi wa ciga, a tuwai ara ne.

¹⁴ U dangasai ama kupa n ama a re, u zuwa le a rongo n eyi, kotsu u suku le a wenishike,

¹⁵ kpm a tsara ucira u da a ka wutukpa ityoni i cingi.

¹⁶ Atoni a ɗa u ɗangasai vi a ɗa: Simo (uza ɗa u naƙai kala Bituru),

¹⁷ Yakubu maku ma Zabidi n utoku u ne Yahaya (aza ɗa u naƙai kala Buwanaji; wata, mmuku m makpankashila).

¹⁸ U ɗangasai kpm Andurawu, n Filibu, n Batalamawu, n Matiyu, n Toma. U ɗangasa ta dem Yakubu maku ma Halfa, n Tadawu n Simo Ziloti,

¹⁹ n Yahuza Isikariyoti, uza ɗa u tuwai u neke yi.

Yesu n Ba'alzabu

(Matiyu 12:22-32; Luka 11:14-23; Luka 12:10)

²⁰ Yesu uwai a kuwa, kakuma ka doki ka bolomgbonoi, hal eyi n atoni a ne a kpaɗai ulya ilikulya.

²¹ An aza a kuwa a ne a panai nala a banai kotsu a kana yi, an a danai aya pini wa gita ufulukpa.

²² Aku uwenishiki a Mele a ɗa a wutai a Urishelima a danai, “Wa ta n Ba'alzabu magono mi ityoni i cingi, kpm n ucira u ne u ɗa wa wutukpusa ityoni i cingi.”

²³ Yesu isa le u yain kadyanshi n ele n agisani, “Niɗa Kanangasi ka loko Kanangasi?*

²⁴ Tsugono tsa baci tsu pecei n tsu shilakani, tsa tsa fuda tsa shamgba wa.

²⁵ Kuwa ka baci ku pecei n ku shilakani, kuwa ku nala ka shamgba wa.

²⁶ Kanangasi ka kovo baci kaci ka ne, aku u pecei kure, wa fuda wa shamgba wa, makorishi ma ne ma la vi.

²⁷ Uza wa la wa fuda u bana a kuwa ku uza u ucira u pura yi ucanga wa, she u gita u sira yi ve, aku u pura yi ucanga vi.

²⁸ “Mayun n tonuko ɗa, gba unyushi u cingi, n unyushi u cingi u pige u ɗa ama a ka yansa, a ka cimbusuka le ta u ɗa.

²⁹ Shegai uza ɗa baci dem u nusukai Kulu Keri a ka taɓa yi ucimbusuka wa, u yan de la vi unyushi u ɗa bawu wari n utyoku.”

³⁰ Dana ɗa u danai nala, an a ka dansa, “Wa ta n ityoni i cingi.”

Mma n a'angu a Yesu

(Matiyu 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Mma n a'angu a Yesu a rawai. A shamgbai a uwotsu, a suki uza roku a asuvu u isa yi.

³² Kakuma ka ama ka dusuki ka kyawan yi, aku a tonuko yi, “Mma u vunu n a'angu a vunu a ɗa de a kateshe a ka bolo vu.”

³³ U wecikei, “An ya mma u va n a'angu a va?”

³⁴ Aku u weɓelei aza ɗa a dusuki a kyawan yi vi, u danai, “Mma u va n a'angu a va a ɗa na.”

³⁵ Uza ɗa baci dem wa yan ili i'ya Kashila ka ciga aya utoku u va; vangu n utaku na mma u va.

4

Agisani a uza ɗa u wacangusi icun

(Matiyu 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Yesu doku u gita uwenishike a kaɓon ka kushiva. Kakuma ka ka bolomgbonoi ka ka kyawan yi ka ka wa wa, hal ka zuwai u uwai a kpatsu u dusuki. Kpatsu ki a ikengi i mini i'ya kari, ama yi tani a shamgbai a kagida.

² U wenishike le ili ushani n agisani, u danai,

³ “Panai. Vuma roku ɗa u banai uwacangusu u icun.

* **3:23** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

⁴Tyoku da wari uwacangusu icun yi, aku i roku i rukpai a ure. Nnu n wutaɪ n kaɗasai i'ya.

⁵I roku tani i rukpai a iyamba i atali bawu kayala ka maci. I lazai i binyai adama a unambi u kayala ushani.

⁶An kaara ka yain, ka runukpai i'ya, aku i lazai i ekpei adama a ukpaɗa u'uwa u alu a iyamba.

⁷I roku i rukpai a asu u awana, an i gbonguroi, aku awana yi a sapsai i'ya hal i kpaɗai ilimaci.

⁸I roku tani i rukpai a iyamba i shinga i wutaɪ, i gbonguroi, i matsai cika. I roku i'a ta n kamankupa-kamankupa, i roku amangatatsu-amangatatsu, i roku tani amangatawun-amangatawun."

⁹Yesu korusoi, "Uza da baci wari n atsuwu a upana, u pana."

Kalen ka agisani ki
(*Matiyu 13:10-17; Luka 8:9-10*)

¹⁰An u wokoi utyoku u ne, ama roku a da a'ari pini a asu vi kaɓolo n atoni a ne Kupanamere,† a wece yi u wutumkpa le agisani yi a kateshe.

¹¹U tonuko le, "Ili i'ya a sokongi i tsugono tsu Kashila a wenike da i'ya de. Shegai aza da bawu a'ari a asuvu a de n agisani a da a ka pana ko ndya wa,

¹²adama

'A uwene n a'eshi a ka wene ta, shegai a ka reve ili i'ya a wenei wa. A upana kpam a ka pana ta, shegai a ka reve wa, ka wa a ka yiraɓaɓa ta Kashila ka cimbusuka le unyushi u le.' " ◊

Yesu wutukpai kalen ka agisani ki
(*Matiyu 13:18-23; Luka 8:11-15*)

¹³Yesu wece le, "I reve agisani a naha yi wa, niɗa ya yansa i reve agisani a roku?"

¹⁴Kacimbi ka nala ki ukuna u Kashila u da u wacangusi.

¹⁵Ama roku tyoku u icun i'ya i'ari a ure a asu u da a cei ukuna vi da a'ari. N upana u le, aku Kanangasi* ka bidyai ukuna u da a cei a asuvu a le yi.

¹⁶Aza roku tyoku u icun i'ya i rukpai a asu u atali da a'ari. N upana ukuna vi a wushai u da n ipeli.

¹⁷Shegai u uwa asuvu a le wa, kpam a ɓaraɓa wa. An a'ayin a upana u ikyamba n a mavura adama a ukuna vi a rawai, a laza a rukpai.

¹⁸Ama roku tani tyoku u icun i'ya a wacangusi asu u awana da a'ari. Ama a na yi alya aza da a panai ukuna vi.

¹⁹Shegai kadambula ka uma n uciga u udukuyan n maluwa ma ili i'ya i buwai ma gbagbalai ukuna vi a kpaɗai unaka mmuku.

²⁰Aza da a buwai tyoku u icun i'ya a wacangusi a iyamba i shinga da a'ari. A panai ukuna vi, a wushai u da, aku a naka mmuku. Aza roku a naka kamankupa kamankupa, aza roku kpam amangatatsu amangatatsu, aza roku tani amangatawun amangatawun."

Macikalu ukimbi n kabelu
(*Luka 8:16-18*)

²¹Yesu lyai kapala, u wece le, "Vuma wa la u taɓai u sapa macikalu, aku u kimbai ma n kabelu ko u ukai a kere ka ivamkpatsu? A kashamkpatsu ka ne ka wa zuwa ma wa? ²²Ko ndya baci a sokongi a ka wutukpa ta i'ya a kateshe, kpam ko ndya baci a kimbai a ka kukpa ta i'ya.

²³Adama a nala uza da baci wari n atsuwu a upana, u pana."

◊ 4:12 Isha. 6:9-10. * 4:15 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

²⁴ U tonuko le kpam, “Kiranai n ili i'ya i panai. Cifai, kakundatsu ka i kundunki ama ili, ka dem Kashila ka kundunku da ili, hal she u pasaka.

²⁵ Aza da baci a'ari n ili, alya a ka naka. Aza da baci bawu a'ari n ili, i kenu i'ya a'ari n i'ya vi, a ka wusa le ta i'ya.”

Agisani a icun i'ya ya gbonguro

²⁶ Yesu lyai kapala u danai, “Naha da tsugono tsu Kashila tsari. Vuma roku da u cei icun a kashina.

²⁷ U vaki u 'yangai kaara n kayin, gba n nala icun yi i'ari uwuta n i gbonguri, u reve tyoku da ya gbonguro wa.

²⁸ Iyamba yi n kaci ka ne i zuwai ilya yi i gbonguroi, aku i nakai mmuku. I gitai n asungu, aku aratu aku mmuku pini aratu yi.

²⁹ An ilya yi i kuwai u kapai i'ya, kpaci a'ayin a ukapa a rawa de.”

Agisani a ucun u musta

(Matiyu 13:31-34; Luka 13:18-19)

³⁰ Yesu wece le, “Ni da tsa dana tsugono tsu Kashila tsari? Agisani a eni a da tsa yan tsu ratsanaka tyoku da tsari?”

³¹ Tyoku ucun u musta da tsari, ucun u kenu gbende u da a tsu ce a iyamba.

³² A ce baci u da u tsu gbonguro ta u lai gba iceshi. U yain nsaɓu n pige n pige a asu u da nnu n tsu rukpa pini a kulu ku ne.”

³³ N agisani ushani icun i na da Yesu tsu tonusuko ama akani a ne tyoku da a ka reve.

³⁴ U tsu dansa n ele u bawu agisani wa, shegai u woko baci n atoni a ne koshi, aku u wutumkpa le a da a kateshe.

Yesu vakunki abali

(Matiyu 8:23-27; Luka 8:22-25)

³⁵ Kain ki n kuvuli, Yesu n atoni a ne pini a ikengi i Kushiva ku Galili ki, u tonuko le, “Tsu pasamgbani tsu gonoi upashi u nide.”

³⁶ Atoni a ne a uwai a kpatsu ku wari, a asakai kakuma ka ama, a lazai n eyi. A'atsu a roku a tono le.

³⁷ A barakpa wa, uwule u ucira u lapanai, aku abali a ka gbadu kpatsu ki, hal ka ciga ushumbugu.

³⁸ Yesu wari a kucina ku kpatsu nvain n kaci ka ne a ili i utadanku kaci wa lavuta. Atoni a ne a 'yangasa yi, a danai, “Kawenishiki, tsa shumbugu de, vu dambula wa?”

³⁹ Yesu 'yangai u baranai uwule vi, “Shamgba!” U tonukoi kpam abali yi, “Shamgba shiriri!” Uwule vi u vaki, aku a asu vi u wokoi shiriri.

⁴⁰ Aku u tonukoi atoni a ne yi, “Nda i zuwai i giruwai? Hal n ara i pityanangu wa?”

⁴¹ Uwono u kana le cika, aku a gitai uwecembene, “Ucun u vuma u eni u da u na vi? Hal uwule n abali dem a ka panaka yi.”

5

Yesu tanasai uza u ityoni i cingi

(Matiyu 8:28-34; Luka 8:26-39)

¹ Yesu n atoni a ne a rawai a upashi u Kushiva ku Galili u uyamba u Garasa.

² An Yesu wutai a kpatsu, vuma u ityoni i cingi u wutai a asu u asaun kotsu u cina yi.

³ Asu u asaun u da u tsu ronguso. Kpam ko uza wa fuda wa sira yi wa, ko n ikani.

⁴ Kpaci a so yi t̄a usir̄asa akere n a'ene, shegai u kid̄asai ikani yi u kof̄usoi irim i'ya i'ari a'ene a ne, kpam ko uza w̄a n ucira u d̄a wa goso yi wa.

⁵ Kaara n kayin nte wa genge pini a asu u asaun vi n kagal̄al̄a, aku u rongo isali n u kaar̄asi ikyamba i ne n atali.

⁶ Eyi a m̄bari, an u wenei Yesu u sumai u ba u kud̄angi a kapala ka ne.

⁷⁻⁸ Aku Yesu tonuko yi, “Wut̄ai pini a asu u vuma vi, ityoni i cingi.” Vuma vi u salai cika, “Yesu, Maku ma Kashil̄a ka pige, ndya va ciga n̄a mpa? Tsina n Kashil̄a an va kpād̄a mu uyan mavura.”

⁹ Pini nala, Yesu wece yi, “Ndyā kala ka vunū?” U danai, “Kala ka v̄a ka Katam, kpaci ts̄a t̄a ushani.”

¹⁰ U foloi Yesu cika kotsu u loko le pini a uyamba vi wa.

¹¹ Ushiga u mburusunu u d̄a pini wa lina a kagal̄al̄a ka masasa ma m̄ari evu n a asu vi.

¹² Ityoni i cingi yi i foloi Yesu, “As̄ak̄a tsu tsu bana a asu u mburusunu, kpam vu as̄ak̄a tsu tsu uwa le.”

¹³ U wushunku le, aku a wut̄ai a ba a uwai a asuvu a mburusunu. Ushiga vi, evu n̄a mburusunu azu a rē (2,000) d̄a. A wuranai she a kushiv̄a a uwai pini a shumbugi.

¹⁴ Aza d̄a a ka lin̄aka mburusunu mi a sumai a ba danai a ilyuci n une. Aku ama a wut̄ai a wene ili i'ya i git̄ai.

¹⁵ An a tuw̄ai ara Yesu a wenei vuma d̄a w̄ari n katam ka ityoni i cingi, ndishi n aminya kpam n ugboji u ne, aku uwonvo u kan̄a le.

¹⁶ Aza d̄a a wenei ukuna vi, a tonukoi ama ili i'ya i git̄ai n vuma d̄a w̄ari n ityoni i cingi n̄a mburusunu mi dem.

¹⁷ Aku a foloi Yesu u as̄ak̄a uyamba vi.

¹⁸ An Yesu wa uwa a kpatsu uza d̄a w̄ari n ityoni i cingi caupa vi u foloi kotsu u toni yi.

¹⁹ Yesu as̄ak̄a yi u toni yi wa, shegai u tonuko yi, “Bana a kuwa asu u ama a vunū vu tonuko le tyoku d̄a Asheku a yanka vu, n tyoku d̄a u pana vu asuvayali.”

²⁰ Vuma vi u kyawunsai gb̄a uyamba u Dikafoli, n u tonusuko le ili i'ya Yesu yanka yi. Aza d̄a a panai vi gb̄a a yan t̄a majiyan.

Jayiru banai ara Yesu

(Matiyu 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ An Yesu doki u pasamgbanai a kushiv̄a ki a kpatsu u gonoi upashi u nide, kakum̄a ka ama ka bolomgbonoi ka kyawan yi eyi pini a asu u kushiv̄a vi.

²² Uza u te a asuvu a azapige a kagata ka Kashil̄a uza u kala Jayiru u tuw̄ai pini. N u wene Yesu, u kud̄angi a kapala ka ne.

²³ U folo yi cika u da, “Maku ma v̄a makere ma pini a un̄a u ukpa, kan̄a asuvu vu tuw̄a vu sawa yi kotsu u tan̄a u yain uma.”

²⁴ Yesu tonu yi, kakum̄a ka ama ushani ka tonu yi n ka gbāaryangusu yi.

Uka u d̄a u sawai Yesu kunya

²⁵ Uka d̄a pini uza d̄a wa pana ikyamba cika a asu u ul̄al̄a u mpasa hal ayen kupa n a re.

²⁶ U pana t̄a ikyamba cika a kukere ku aza a agum̄a kpam u wunai gb̄a ili i'ya w̄ari n i'ya. Da wa yan yi shana, mābal̄a mi she kapala ka m̄ari ulya.

²⁷ An u panai ukuna u Yesu, u banai a kucin̄a ku ne a asuvu a kakum̄a ki, aku u sawa yi kunya.

²⁸ Kpaci u yawunsa t̄a a katakasuvu ka ne, “N sawa baci kunya ku ne koshi ma tan̄a t̄a.”

²⁹ Kute-kute ulalā u mpasa u ne u shamgbai kpam u panai a asuvu a ikyamba i ne u taṅai, da u wunvugai n upana u ikyamba.

³⁰ Aku Yesu lazai u revei an ucira u wutai a asuvu a ikyamba i ne. Ukpatalai a asuvu a kakuma ki, u danai, “Ya sawai kunya ku va?”

³¹ Atoni a ne a wushuki, a danai, “Vu wenei dem kakuma ka gbaḃaryangu vu, aku vu dana ya sawa vu?”

³² Shegai Yesu lyai kapala n uweḃelische ko wa wene uza da u yain nala vi.

³³ Uka vi an u revei ili i'ya i gitai n eyi, u wutai u kudangi a kapala ka ne, n uwonvo n u jeki ikyamba. Aku u tonuko yi gba ili i'ya i gitai.

³⁴ U tonuko yi, “Maku ma va, upityanangu u vunu u taṅasa vu de. Wala ili vunu, kpam upana u ikyamba u nala vi u pecembene n avu.”

Yesu 'yangasqi maku ma Jayiru a ukpa

³⁵ An Yesu wari a kadyanshi, ama roku a wutai a kuwa ku Jayiru, uzapige u kagata ka Kashila. A danai, “Maku ma vunu ma kuwa de. Ugan kpam vu damgbaraṣa kawenishiki ki wa?”

³⁶ Yesu dambula gbaḃ n ili i'ya a ka tono wa, u tonukoi uzapige vi, “Pana uwonvo wa, avu gai pityanangu.”

³⁷ U asaḃa ko uza u toni yi wa, she Bituru, n Yakubu n utoku u ne Yahaya.

³⁸ An a rawai a kuwa ku uzapige ki, Yesu panai ama a'ari kacan, a'ari kushen n isali cika.

³⁹ U uwai a asuvu, u wece le, “Ndy a tukoi kacan n isali naha? Makere mi ma kuwa wa, alavu a da yi.”

⁴⁰ Shegai a doso yi idyoshi i magori.

Pini nala, u wutukpa le gba le, u bidyai tata na mma makere vi n atoni a ne a da a'ari n eyi, a uwai ubana a asu u da makere mi mari.

⁴¹ U kaṅai kukere ku makere ki u tonuko yi n kaletsu ka ne, “Talita kumi.” (“Maku ma makere, n da vu 'yanga.”) ⁴² Kute-kute makere mi ma 'yangai ma gitai nwalu, kpaci ayen a ne kupa n a re da. N uwene naha aku a yain majiyan cika.

⁴³ U 6arana le, kotsu uza u reve ukuna vi wa, aku u tonuko le a nei makere mi ilikulya u lyai.

6

Unamba u tsupige u matsumate

(Matiyu 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Yesu n atoni a ne a asaḃai a asu vi a lazai ubana a ilyuci i ne Nazara.

² An Ashibi a yain u gitai uwenishike a kagata ka Kashila. Ama ushani a panaka yi aku a yain majiyan. A danai, “Nte vuma u naha tsarai ili i na gba? Ucu n kakiri ka eni ka a naka yi naha? Weḃelei ukunosavut u da a'ari a uyansa a akere a ne!

³ Kashei ka nala ka naha vi wa, maku ma Meri. Atoku a ne kpam alya an Yakubu, n Isuhu, n Yahuza, n Simo wa? Ataku a ne a da naha kaḃolo n atsu vi wa?” Adama a nala a 'yuwan yi.

⁴ U tonuko le, “Matsumate ma tsu namba tsupige wa, she a ilyuci i ne, n asu u ama a ne, n asuvu a kuwa ku ne.”

⁵ U fuda u yan ukunosavu wa, shegai u tsarai u sawusai aza a mḃala kenu u taṅasa le.

⁶ U yain majiyan cika, adama a ukpaḃa u upityanangu u le.

Yesu suki Kupanamere

(Matiyu 10:5-15; Luka 9:1-6)

Yesu kyawain une, n u wenishiki ama.

⁷ U isai asuki Kupanamere* vi u suku le ama a re ama a re, u naka le ucira a kaci ka ityoni i cingi.

⁸ U tonuko le, “Kotsu i bidya ili adama a nwalu mi wa, she kalangu koshi. Kotsu i bidya ilikulya, ko katsan, ko kpmam ikebe a ijubu i de wa.

⁹ I uka akpata a a'ene, shegai kotsu i uka ntogo n re wa.

¹⁰ Kuwa ka baci dem, uwai, rongoi pini she kain ka ya asaka ilyuci yi.

¹¹ Gba ko nte baci a 'yuwan da ko a kpada da upanaka, ya wuta baci, i kapatsa kabuta ka a'ene a de, adama a iryoci a merer ma le an i wuta uwule u le.”

¹² A wuta a ba a yankai ama kubari ki, a kpatala a gono a asu u Kashila a asaka tsicingi tsu le.

¹³ A wutukpusai ityoni i cingi ushani, a sugburukai aza a mballa ushani manivi kpmam a tansa le.

Ukpa u Yahaya Kalyubugi

(Matiyu 14:1-12; Luka 9:7-9)

¹⁴ Hiridu magono u panai kadyanshi ka Yesu, kpaci kala ka ne ka tambura ta ko nte wa. Aza roku a ka dansa Yahaya kalyubugi aya u yangai a ukpa, ili i'ya i zuwai wa yansa ukunosavu da la vi.

¹⁵ Aza roku a danai, “Iliya da.” Aza roku tani a danai, “Matsumate ma yavu ntsumate n cau.”

¹⁶ Shegai an Hiridu panai nala, u danai, “Yahaya vuma da n kidai kaci u 'yanga de a ukpa!”

¹⁷ Kpaci aya u zuwai a kana yi, aku u zuwai a sira yi, a uka yi a kuwa ku a'ali. Yan da u yain nala adama a Hiridiya uka u vangu u ne Filibu, u da u zuwai.

¹⁸ An Yahaya tonuko yi, “U gan vu zuwa uka u vangu u wunu wa.”

¹⁹ Hiridiya tani u kana Yahaya a katsuma, hal wa ciga u wuna yi, shegai u reve tyoku da wa yan wa.

²⁰ Hiridu wa pana ta uwonvo u Yahaya, an u revei vuma u maci da kpmam uza u uwulupi, da i zuwai wa kirana n eyi. U tsu dambula ta cika wa pana baci Yahaya, shegai ko n nala u tsu ciga ta u pana yi.

²¹ A makorishi, Hiridiya tuwai u gawunkai. An kain ka ilimaci ka Hiridu ka kyawain, u libanai ngono m iyamba, n azapige a asoje, n azapige a Galili abiki yi.

²² An makere ma Hiridiya ma uwai ma jei, Hiridu n amoci a ne a panai kayanyan. Pini nala, magono ma tonukoi makere mi, “Folo mu gba ili i'ya va ciga, ma naka vu ta i'ya.”

²³ U tsinai u danai, “Ko ndya baci vu wecikei ma naka vu ta, ko kaon ka tsugono tsu va tsa baci.”

²⁴ U wuta i ba u wecei mma u ne, “Ndya ma folo?”

Mma u ne danai, “Kaci ka Yahaya kalyubugi.”

²⁵ Kute-kute u uwai asu u magono n maloko u danai, “Ma ciga ta vu naka mu gogo-na-na kaci ka Yahaya kalyubugi a mabalua.”

²⁶ Asuvu a magono a namgbai cika, shegai adama a utsina u da u tsinai a kapala ka amoci a da a'ari pini vi, wa ciga u bishinka yi wa.

²⁷ Kute-kute u zuwai kazoli ka ne ka bana a kuwa ku a'ali u ba u kida kaci ka Yahaya ki. Vuma vi u ba u kida yi kaci ki.

* ⁶⁷ A asuvu a atoni a ne gba, aza roku a da pini kupa n ama a re aza da a'ari evu n eyi cika, alya dem u isai “asuki.”

28 U tukoi ka a mabaluwa u naḱai makere mi, makere mi ma bankai mma u ne.

29 An atoni a Yahaya a panai nala, a ba bidyai ikyamba yi a cidangi.

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Matiyu 14:13-21; Luka 9:10-17; Yahaya 6:1-14)

30 Asuki a Yesu yi a gonoi ara ne, a tonuko yi gb̄a ili i'ya a yain n i'ya a wenishikei.

31 An u wokoi ama a yan le ushani, hal Yesu n asuki a ne a tsar̄a kabala ka a ka lya ilikulya wa. Pini nala, u tonuko le, "Tuwaḱi tsu banai a asu u ḱa bawu uza waḱi tsar̄a i wunvugusa."

32 Aku a lazai utyoku u le a asuvu a kpatsu ubana a asu u ḱa bawu uza waḱi.

33 Ama ḱa a wene le n a lazi vi a reve le, aku a wutaḱi gb̄a a ilyuci a walai n ilyadi a lasa le urawa.

34 N ucipa u Yesu a kpatsu u wenei kakuma ka ama, a yanka yi iyali, kpaci tyoku u ncon n ḱa bawu maḱi n kaliniki ḱa a'ari. U gita le uwenishike ili ushani.

35 An kaara ka yain evu n urukpa, atoni a ne a banai ara ne, a tonuko yi, "Asu u na ḱa na wa n uza wa, kpaḱa kaara ka na ka yan de evu n urukpa."

36 Tutsuku le ubana ashina n une une i'ya i'ari evu evu a ba a tsilaḱa kaci ka le ilikulya."

37 U wushunku le, "Eḱa ne le ilikulya a lyai wawa."

Aku a tonuko yi, "Ciga ḱa va ciga tsu ba tsu bidya ikebe i manyan ma uwoto kullaḱi tsu tsilaḱa ilikulya tsu naḱa le a lyai?"

38 U wece le, "Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya? Walai i ba i kondo."

An a ba a kondoi, a danai, "I tawun i'ya n adan a re."

39 Aku u tonuko le a zuwa ama yi dusukusu aḱolo aḱolo a zuba u mete ma taḱu.

40 Ama yi a dusuki n a tonomgboni, aza roku amangatawun-amangatawun, aza roku amangarenkupa-amangarenkupa.

41 An u bidyai iburodi i tawun n adan a re yi, u gaḱigbai kaci ka ne a zuba, u cikpai Kashila. Pini nala, u jibaḱgbanasaḱi i'ya n u naḱi atoni a ne a naḱasaḱi ama, kpaḱa u pecike le dem adan yi. 42 Gb̄a le a lyai hal a cuwaḱi.

43 Aku atoni yi a cirangi abuwai a iburodi n adan yi hal mbana kupa na n re.

44 Asuvu a ama ḱa a takumai iburodi yi, a'ali ama azu a tawun (5,000) a ḱa.

Yesu walai a zuba u mini

(Matiyu 14:22-33; Yahaya 6:15-21)

45 A ḱaraḱpa wa, aku Yesu tonukoi atoni a ne a uwa a kpatsu a lasa yi upasamgbana ubana a Besaida, hal n u wacinsa kakuma ki.

46 An u wacinsa le, u banai a masasa kotsu u yain kavasu.

47 An kuvuli ku yain, kpatsu kaḱi a mere ma kushiva, Yesu waḱi a kagida utyoku u ne.

48 An u wene le a'ari umodono n uwantika kpatsu, kpaci uwule u 'yangasaḱa le. N kpasani cika, u tuwaḱi ara le wa wala a zuba u mini ma kushiva. U yain yavu wa wura le.

49 Shegai an a wene yi wa tuwaḱi a zuba u mini, a bidyai ko kafofu ka, a salai.

50 Gb̄a uwonvo u kana le an a wene yi vi.

Kute-kute, u yanka le kadyanshi, u danai, "Gb̄amai asuvu, ko ili i'a la wa, mpa. Panai uwonvo wa."

† 6:37 Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta "ikebe i azurufa 200." Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U6anga.

⁵¹ Aku u uwai a kpatsu ku a'ari vi, pini nala, uwule vi u vaki. Atoni yi a yan ta majiyan,

⁵² Kpaci a reve kalen ka burodi ki wa, an atakasuvu a le a gbmali.

*Yesu tanasqi ama a Janisara
(Matiyu 14:34-36)*

⁵³ An a pasamgbantai a rawai a Janisara, a sirai kpatsu ki a unu a mini.

⁵⁴ N uwuta u le a kpatsu ama a laza a reve yi.

⁵⁵ A kotsoi gba kaon ki n ilyadi, a cangasai gba aza a mballa nvain a ajiba a le ubana a asu u da baci dem a panai wari.

⁵⁶ Gba ko nte baci u banai ilyuci ko a une, she a vakunku aza a mballa a kuden, aku a folo yi u asaka a sawa ko unu a kunya ku ne. Aza da a sawa yi a tana ta.

7

*Agadu a nkoshi n cau
(Matiyu 15:1-9)*

¹ Afarishi n awenishiki a Mele a roku a da a wuta a Urishelima, a bolomgbonoi ara Yesu.

² A wenei atoni a ne a roku a ka lya ilikulya bawu a sawai akere a le tyoku da u gain.

³ (Kpaci Afarishi n aza a Yahuda a tsu lya ilikulya bawu a sawai akere a le wa, adama a utono u agadu a nkoshi n cau n le.

⁴ A wuta baci a kuden, a tsu lya ilikulya wa, she a bacangusu ve kaci ka le. Agadu a roku a da pini ushani a da a ka kirana n a da, tyoku u uza u nko, na njuju, n adele a irim.)

⁵ Afarishi n awenishiki a Mele a wece yi, "Nda i zuwai bawu atoni a wunu a ka tono agadu a nkoshi n cau, aku a tsu rongo ulya ilikulya bawu a sawai akere a le tyoku da u gain?"

⁶ U wushunku le, "Dere da Ishaya matsumate u danai a kaci ka de, 'Eda aza a maci a kaban!' Tyoku da wari ukorongi, 'Ama na yi n unu u da a ka naka mu tsupige koshi, shegai a atakasuvu a yan de mbari na mpa.

⁷ Ugbashika u da a ka gbashika mu vi u gbani u da, kpaci mele ma a ka wenishike udani u vuma u da.' "

⁸ Yesu danai, "I varangi udani u Kashila, aku ya tono uwenishike u ama."

⁹ Aku u tonuko le, "Mayun, i reve ta uvarangu udani u Kashila adama i toni agadu a de!

¹⁰ Kpaci Musa dana ta, 'Naka tata na mma u wunu tsupige; kpam uza da baci dem u wishai tata u ne ko mma u ne, a ka wuna yi ta.' "

¹¹ Shegai i tsu wenishike ta ama a de naha, vuma wa fuda ta u bidya ikebe i'ya i gain u banga tata u ne na mma u ne, aku u tonuko le ikebe i na yi Korba* da; (wata, kune ubana asu u Kashila).

¹² I buwa yi kpam u'asaka u naka tata u ne ko mma u ne ili i roku wa.

¹³ N ucun u uwenishike u na vi u da i tsu wuna udani u Kashila. Kpam ili i'ya pini icun i na yi ushani i'ya i tsu yansa."

◇ 7:7 Isha. 29:13. ◇ 7:10 Uwt. 20:12; U.Ml. 5:16; Uwt. 21:17; Adkp. 20:9. * 7:11 Korba agadu a da a da ama a tsu wenike ikebe i le i ushani tyoku u kune adama a manyan ma Kashila. Nala zuwa le ta a wokoi faa a asu u manyan ma le ma uyanka ikebe i le manyan a kirana na nkoshi n le; shegai a unu u da a ka naka i'ya Kashila, aku a gonoi a zuwai i'ya adama a manyan ma kaci ma le.

*Ili i'ya i tsu nangasa vuma
(Matiyu 15:10-20)*

¹⁴ U doku u isaɪ ama, u tonuko le, “Panaka numu gb̄a de kpam i reve.

¹⁵ Ili i'a la a kateshe i'ya ya uwa a asuvu a ikyamba i vuma i nangasa yi wa, she ili i'ya ya wuta a asuvu a ne i'ya ya nangasa yi.

¹⁶ [Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana.]”†

¹⁷ An u pecenei n kaɓolo ki, u uwai a kuwa. Atoni a ne a wece yi kalen ka agisani ki.

¹⁸ U tonuko le, “I'a n ubidya u ukuna wa? Ili i'a la a kateshe ya uwa vuma i nangasa yi wa vi.

¹⁹ Kpaci i bana a asuvu a katakasuvu ka ne wa, shegai a katsuma ka i banai, aku i wuta yi.” Nala Yesu gonukoi gb̄a ilikulya i woko ili i ulya.

²⁰ U danai kpam, “Ili i'ya i tsu wuta a katakasuvu ka uza i'ya i tsu nangasa yi.

²¹ Kpaci a katakasuvu ka ukuna u cingi u tsu wuta, tyoku uyawunsa u cingi, n tsishankala, n uboki. Ka tsu tuko ta dem ukuna u mawunuka, na nvain n aka kabarikete.

²² Kurura n tsicingi dem nte a tsu wuta pini. Katakasuvu ka tsu zuwa ta dem ulapanasa n ukuna u cingi. Malyon dem n kunangasu, n aradi n utengeshi a tsu wuta dem pini.

²³ Gba ili i cingi i na yi asuvu a da i tsu wuta, kpam i tsu nangasa ta vuma.”

*Upityanangu u uka da wari Kawulawa
(Matiyu 15:21-28)*

²⁴ Pini nala, Yesu 'yangai u banai evu n Taya n Sida. U uwai a kuwa ku roku, kpam wa ciga ko uza u reve wa, shegai wari ukpawan wa.

²⁵ Kute-kute uka roku, uza da makere ma ne mari n ityoni i cingi, u panai ukuna u ne, u tuwai u kudangi a kapala ka ne. ²⁶ Uka vi Kawulawa† ka, kagali ka ne kpam Kasurofiniki ka. U foloi Yesu wutukpa maku ma ne mi ityoni yi.

²⁷ Yesu tonuko yi, “Asaka ve mmuku n cuwa. Kpaci ugan a varanku nshe ilikulya yi mmuku wa.”

²⁸ Shegai u wshunki yi, “Eye nala Asheku, shegai nshe n tsu lya ta agashi a mmuku.”

²⁹ Aku u tonuko yi, “Adama a kadyanshi ka vunu, gono a kuwa. Ityoni yi i pecembene de n maku ma vunu.”

³⁰ U gonoi a kuwa u cinai maku mi nvain. Ityoni yi i wuta de a asuvu a ne mayun.

Yesu tanqasi kabebe

³¹ Yesu asaka kaɓon ka Taya, u tonoi a ilyuci i Sida u banai a Kushiva ku Galili ku uyamba u Dikafoli.

³² Ama roku a tuko yi kabebe kpam kagulani ka dem, aku a folo yi u tadanku yi akere.

³³ U bidya yi a banai kapashi ka te dangi n kakuma ki, aku u ukai ajubu a ne a atsuvu a vuma yi, u cikpai atatsa, aku u sawai kpam kaletsu ka vuma ki.

³⁴ U gadigbai kaci ka ne a zuba, u tsukpai kuvi ku pige, aku u tonukoi vuma vi, “Ifata!” (Wata, “Kukpai!”)

³⁵ Kute-kute atsuvu a ne a kukpai, a surukpa yi ili i'ya i sira yi kaletsu, u kana kadyanshi mai.

† **7:16** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Marku a kalatsa ta makpanda ma 16.

³⁶ Aku Yesu ɓarana le kotsu a tonuko uza ukuna vi wa, shegai uɓarana vi u wokoi yavu kakana ɗa u kakana le a ba a dansa kadyanshi ki.

³⁷ Gɓa aza ɗa a panai nala, a yain majiyan cika. A danai, “Ko ndya wa u yan ta i'ya mai! Hal n kagulani ka u zuwai ka panai, kabebe kpam ka yain kadyanshi.”

8

Yesu lyatangi ama azu a nishi

(Matiyu 15:32-39)

¹ A'ayin a nala yi, an kakuma ka doki ka ɓolomgbonoi, a'a tani n ilikulya wa. Aku Yesu isa'i atoni a ne, u tonuko le,

² “Ma pana ta asuvayali i kakuma ka na ki, kpaci a'ayin a le a tatsu a ɗa pa vi kaɓolo na mpa bawu ilikulya.

³ N wacinsa le baci a gono a kuwa n kambulu, a ka kpaɗa ta a ure, aza roku tani a mɓari n ɗa a wuta'i.”

⁴ Aku atoni a ne a danai, “Nte vuma wa tsara ilikulya i'ya wa lyatangu ama a na a kakamba ka na?”

⁵ U wece le, “Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya?”

A danai, “I shindere i'ya.”

⁶ Aku u zuwai kakuma ki ka dusuki a iyamba. An u bidyai iburodi yi, u cikpai Kashila, u jibamgbanasai n u nakasi atoni a ne a bansaka le, a bansaka le tani.

⁷ A'a ta tani n adan a shawu kenu. An u cikpai Kashila, u zuwai a bansaka le a ɗa dem.

⁸ A Iyai, a cuwai hal atoni yi a purai abuwu a iburodi yi mbana n shindere.

⁹ Ama yi tani a ka rawa ta evu n azu a nishi. Aku u wacinsa le.

¹⁰ Kute-kute u uwai a kpatsu n atoni a ne a banai uyamba u Dalmanuta.

Afarishi a wecikei iryoci

(Matiyu 16:1-4; Luka 12:54-56)

¹¹ Afarishi a tuwai a gitai uwecishe Yesu kotsu a kondo yi, a ɗa u wenike le iryoci i zuba.

¹² U tsukpai kuvi ku pige, u danai, “Ndyu i zuwai ama a gogo-na a lai uciga uwene iryoci? N tonuko ɗa, iryoci i'a la a ka wenike ama a gogo-na wa.”

¹³ Pini nala, u doku u uwai a kpatsu u pasai upashi u nife u asaka le.

Kiranai nyisti u Afarishi

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Atoni a Yesu a cifa a bidya burodi wa, she u te u ɗa a'ari n u ɗa a kpatsu ki.

¹⁵ U rono le atsuvu u danai, “I kirana n yisti u Afarishi n u Hiridu.”

¹⁶ A yangbanai kadyanshi utyoku u le, “An bawu tsari n burodi ɗa u zuwai u danai nala.”

¹⁷ An Yesu revei nala aku u tonuko le, “Ndyu i zuwai i'ari a kadyanshi i'ari n burodi wa? Dana hal n ara i wene wa, kpam i reve wa? Atakasuvu a ɗe ugbami u ɗe ɗa a'ari?”

¹⁸ Eɗa la n a'eshi, ya wene wa ɗa? I'a ta n atsuvu, ya pana wa ɗa? Kpam i tsu cifa wa ɗa?

¹⁹ An n jibamgbanasakai ama azu a tawun iburodi i tawun, mbana n yain n ɗa i cirangi tipi tipi n abuwu a iburodi?”

A danai, “Kupa na n re.”

²⁰ “Iburodi i shindere i'ya tani n jibamgbanasakai ama azu a nishi tani, mbana tipi tipi n yain n ɗa i tsari n abuwu a iburodi?”

A danai, “N shindere.”

²¹ Aku u wece le, “Hal n gogo-na i reve wa da?”

Utanasq u karumba a Besaida

²² A rawai a ilyuci i Besaida. Ama roku a tukoi Yesu karumba, a folo yi u sawa yi.

²³ U kanaɪ kukere ku karumba ki, u banka yi a uroto u ilyuci. U cikpai atatsa a a'eshi a karumba yi, u tadanki yi akere, aku u wece yi, “Fuda vu wene ili?”

²⁴ Karumba ki ka gadigbai kaci u danai, “Ma wundya ta ama, shegai tyoku u ndanga u da ma wundya le a ka tamba.”

²⁵ Aku u doki u tadanki yi akere a a'eshi a ne. A'eshi yi a kukpai u tanai, u wenei ko ndya wa mai. ²⁶ Yesu tonuko yi, “Wala vu gono a kuwa, kotsu vu uwa a une wa.”

Kadyanshi ka Bituru a kaci ka Yesu

(Matiyu 16:13-20; Luka 9:18-21)

²⁷ Yesu n atoni a ne a 'yangai a uwusai a une une u ilyuci i Kasariya Filibi. A ure u wece atoni a ne, “Ya ama a ka dansa mari?”

²⁸ A tonuko yi, “Aza roku a danai ada Yahaya Kalyuɓugi, aza roku tani Iliya, aza roku tani, uza roku asuvu ntsumate.”

²⁹ Aku u wece le, “Eɗa tani ya ya dansa mari?”

Bituru wushunki yi, “Avu Kawauwi ka.”

³⁰ Aku u rono le atsuvu kotsu a tonuko uza ukuna u ne wa.

Yesu danai tyoku da wa kuwa

(Matiyu 16:21-28; Luka 9:22-27)

³¹ Yesu gita le uwenishike, “U kana ta Maku ma Vuma ma pana ikyamba cika. Nkoshi n adarakpi a pige n awenishiki a Mele a 'yuwan yi, hal a wuna yi. A'ayin a tatsu a wura baci, aku u 'yanga n uma.”

³² U danai kadyanshi ka nala tani a kateshe. Aku Bituru rono yi a ikengi, u gita yi uɓara.

³³ Shegai an Yesu kondonoi u wenei atoni a ne, u gitai uɓara Bituru, “Yan mɓari na mpa, Kanangasi!* Vu yan ukuna u Kashila wa, she u ama.”

³⁴ U isai kakuma ki kaɓolo n atoni a ne, u danai, “Gbɔ uza da baci wa ciga u tono mu she u 'yuwan kaci ka ne, u canga mawandamgbani ma ne u tono mu.

³⁵ Gbɔ uza da baci dem wa kirana n uma u ne, wa namba ta u da. Uza da tani baci u nambai uma u ne adama a Kadyanshi ka Shinga ka va, wa wauwa ta u da.

³⁶ Nte kalen ka vuma wa tsara likimba gbɔ, aku u namba uma u ne?

³⁷ Nɗya kpm vuma wa fuda wa naka a unɔ u uma u ne?

³⁸ Ama a gogo-na aza a unyushi u cingi a da aza da kpatalakai Kashila cucina. Adama a nala, uza da baci dem wa pana uwono u da wa yan kadyanshi ka va a'ayin a na, Maku ma Vuma ma pana ta uwono u ne a'ayin a da baci ma tuwa n tsupige tsu Tata n tsu atsumate a eri.”

9

¹ Aku u tonuko le, “Mayun n tonuko da, aza roku a da pini kushani asu naha vi, a ka kuwa wa, she a wene utuwa u tsugono tsu Kashila n ucira.”

Uyansaka u Yesu

(Matiyu 17:1-13; Luka 9:28-36)

* **8:33** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

² An a'ayin a teli a wurai, Yesu bidyai Bituru, n Yakubu, n Yahaya, kaḅolo n eyi a banai a masasa ma roku ma ugadi, utyoku u le. Aku u yansaḅakai a kapala ka le.

³ Aminya a ne a waramai pun a ka laḁa, kazai ka la a likimba ka ka fuda ka zuwa a woko nala wa.

⁴ Aku atoni a ne ama a tatsu yi a wenei Musa n Iliya a tuwai ara Yesu a ka yanka yi kadyanshi.

⁵ Bituru kukpai una u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, u lobono ta tsari pini na. Asaka tsu yain atani a tatsu, ka te ka vunu, ka te ka Musa ka te kpam ka Iliya.”

⁶ Uwonvo u da u kana le cika, da u nambai ili i'ya wa dana.

⁷ Aku kalishi ka roku ka wutai ka kimba le. A panai kpam kalaḅatsu ka wutai pini a kalishi ki ka danai, “Maku ma va ma na vi, uza da ma ciga cika, panaḅa ni.”

⁸ Kute-kute a webelei n maloko, a doku a wene kpam uza wa, Yesu da a wenei koshi kaḅolo n ele.

⁹ A'ari ugidaḅa a masasa mi, aku Yesu rono le atsuvu u danai, “Kotsu i tonuko uza ili i'ya i wenei vi wa, she a'ayin a da mpa Maku ma Vuma n 'yangai a ukpa.”

¹⁰ A asaḅakai ukuna vi a atakasuvu a le, a ka wecemgbene kalen ka u'yangai a ukpa.

¹¹ A wece yi, “Nɗya i zuwai awenishiki a Mele a danai Iliya da wa gitai utuwa?”

¹² Aku u tonuko le, “Mayun da Iliya wa gitai utuwa u lapula ili. Ko n nala ndya i zuwai kadyanshi ka Kashila ka danai, Maku ma Vuma ma pana ta ikyamba cika, aku a 'yuwan yi?”

¹³ N tonuko da, Iliya tuwa de, kpam a yanka yi de gba ili i'ya i yan le tyoku da u luwa le, tyoku da wari ukorongi a tagarada u Kashila.”

*A tanasqi maku uza u ityoni i cingi i tsubebe
(Matiyu 17:14-21; Luka 9:37-43)*

¹⁴ An a gonoi a asu u atoni a Yesu a da buwai vi, a wenei kakuma ka pige ka kyawan le. Awenishiki a Mele a'ari kananamgbani n ele.

¹⁵ N uwene Yesu, kakuma ki gba ka yain majiyan cika, a bosoi n ilyadi she ara ne, a danasa yi.

¹⁶ U wece le, “Kananamgbani ka iyen ka i'ari a uyan n ele?”

¹⁷ Aku vuma roku a asuvu a kakuma ki u wushunki yi, “Kawenishiki, maku ma va ma n tuko vu, kpaci wa ta n ityoni i cingi i tsubebe.

¹⁸ A'ayin a da baci dem i yuwa yi she i varangi yi a iyamba, una u ne u rongo kapufu, n u gbori a'anga a ne. Kpam she ugbama ko nte wa. N foloi atoni a vunu a wutukpa yi i'ya, shegai a kpaḁai.”

¹⁹ U wushunku le, “Eda nida ukpada u upityanangu u de wari! Hal ubana nwere da ma dusuku n ada kahu i wushuku? Kpam hal ubana nwere da ma fuda n kawunku n ada? Tuko numu n eyi.”

²⁰ A tuko yi maku mi.

An ityoni i cingi yi i wene yi, kute-kute i gbashangi maku mi, ikyamba i ne n i jeyi, u rukpai u rongoi uganda, una u ne wari kapufu.

²¹ Yesu wecei tata u maku vi, “A'ayin a eni a da ili yi i gitai yi?”

U danai, “Tun eyi kenu.

²² I so yi ta uvarangusu a asuvu akina n mini kotsu i wuna yi. Shegai va fuda baci, pana asuvayali a tsunu vu banga tsu.”

²³ Yesu tonuko yi, “Vu da ma fuɗa baci? Uza da baci dem u wushuki, a ka yanka yi ta ko ndya wa.”

²⁴ Kute-kute tata u maku vi u 'yangasaɓi kalagatsu, u danai, “N wushuku ta. Banga mu n ukpaɗa u uwushuku u wa.”

²⁵ An Yesu wenei kakuma ki kari utuwa n ilyadi a asu vi, u baranai ityoni i cingi yi u tonuko yi, “Avu ityoni i cingi i tsubebe, n tonuko vu pecemgbene n eyi, kotsu vu doku vu uwa yi wa.”

²⁶ Aku ityoni yi i salai, i gbashangi maku mi cika, ikyamba i ne ya je, pini nala i pecemgbenei n eyi. Maku mi ma wokoi yavu kakushe, hal gbam ama ushani a danai, “U kuwa de.”

²⁷ Shegai Yesu kanaɓi kukere ku ne u 'yangasa yi, u 'yangai tani n kushani.

²⁸ An Yesu tuwai u uwai a kuwa, atoni a ne a wece yi ukpawunsi, “Ndy a zuwai ats u tsu kpaɗai i'ya uwutukpa?”

²⁹ Aku u tonuko le, “Ucun u nala u tsu wuta wa, she n kvasu.”

Yesu doku u danai ukuna u ukpa u ne

(Matiyu 17:22-23; Luka 9:43-45)

³⁰ Pini nala, Yesu n atoni a ne a 'yangai a batsamgbanaɓi a uyamba u Galili, wa ciga tani uza u reve wa.

³¹ Kpaci atoni a ne a da wa wenishike, wa tonusuko le, “A ka neke ta Maku ma Vuma akere a ama a wuna yi. A wuna yi baci, a'ayin a tatsu a wurai, wa 'yanga ta.”

³² Shegai a reve ili i'ya kadyanshi ki ka tono wa, kpam a panai uwonvo u da a ka wece yi.

Ya lai tsupige?

(Matiyu 18:1-5; Luka 9:46-48)

³³ A tuwai a Kafarnahum. An u uwai a kuwa, u wece le, “Kananamgbani ka iyen ka i'ari uyan a ure?”

³⁴ A paɗai bini, kpaci a ure vi a nanamgbana ta ko ya uzapige u le.

³⁵ Aku u dusuki u isaɓi Kupanamere vi, u tonuko le, “Uza da baci dem wa ciga u woko uza u kapala, u kana ta she u woko uza u makorishi a asuvu a ama gba. Kpam u gbashika ko ya wa.”

³⁶ Aku u bidyai maku ma kenu u zuwa yi a mere ma le, u wofo yi u tonuko le,

³⁷ “Uza da baci dem u wushai maku ma kenu ucun u na adama a kala ka va, mpa u wushai. Uza da kpam u wusha mu, mpa koshi u wushai wa, hal n uza da suku mu da u wushai.”

Ukpaɗa u tsilala n Yesu

(Luka 9:49-50)

³⁸ Aku Yahaya tonuko yi, “Kawenishiki, tsu wene ta vuma roku wa wutuk-pusa ityoni i cingi n kala ka vunu, aku tsu bishinka yi kpaci wa a asuvu a tsunu wa.”

³⁹ Shegai Yesu danai, “Bishinka ni wa. Vuma wa la wa yan ukunosavu n kala ka va, aku u laza kute-kute u dana ukuna u gbani kaci ka va wa.

⁴⁰ “Gba uza da baci dem bawu wa yan tsilala n ats u, uza u tsunu u da.

⁴¹ Uza da baci dem u ne da mini ma uso a mako adama a da i'ari aza a Kawauwi, n tonuko da, maken ma la wa, wa kpaɗa utsara katsupi ka malen ma manyan ma ne wa.

Panai uwonvo u uyan unyushi

(Matiyu 18:6-9; Luka 17:1-2)

⁴² Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Da vuma roku wa zuwa maku ma te a asuvu a mmuku n kenu n na aza da a pityanangi na mpa u nusa, wa laka ta a siraka yi katali ka kira ka pige a udyoku u ne, a varangi yi a asuvu a kushiva.

⁴³ Kukere ku vunu ka zuwusa vu baci unyushi, kida ka. Wa laka vu ta shana vu tsara uma n kukere ku te, n u da va uwa akina n akere a re, akina a da bawu a'ari ucimba.

⁴⁴ [Asu u azun a da a ka takuma a da bawu a ka kuwa, kpmam a ka cimbusa akina yi wa.]

⁴⁵ Kune ku vunu ka zuwusa vu baci unyushi, kida ka. Wa laka vu ta shana vu tsara uma n kune ku te, n u da a ka varangu vu akina n a'ene a vunu a re.

⁴⁶ [Asu u azun a da a ka takuma a da bawu a ka kuwa, kpmam a ka cimbusa akina yi wa.]

⁴⁷ Keshi ka vunu ka zuwusa vu baci unyushi, fofo ka. Wa laka vu ta vu uwa a tsugono tsu Kashila n keshi ka te, n u da a ka varangu vu akina n a'eshi a re.

⁴⁸ Asu u azun a da a ka takuma a da bawu a ka kuwa, kpmam a ka cimbusa akina yi wa.

⁴⁹ “N akina a da a ka wulukpe ya dem, tyoku da a tsu wulukpe udarakpa na mkpadi.

⁵⁰ “Mkpadi ili i'ya i shinga, shegai n namgba baci bawu n yankpai kpmam, n iyen i'ya a ka yankpusa n da?

“I rongu tyoku u mkpadi a asuvu a de, i dusoku ndishi n shinga n atoku a de.”

10

Uwenishike u Yesu a kaci ka upece u iyolo (Matiyu 19:1-12; Luka 16:18)

¹ Yesu 'yangai pini a asu vi, u banai a ubongu u Yahuda a upashi u Agata a Urudu. Aku kakuma ka ama ka doki ka bolomgbonoi a asu u ne, u wenishike le tyoku da u cuwanaikai.

² Afarishi a roku a tuwai ara ne a ka ciga a wandi yi, a wece yi, “U gan vuma u asaka uka u ne?”

³ U wushunku le, “Ndya Musa tonuko da i yain?”

⁴ A danai, “Musa wushuku ta vali wa fuda ta u korongu tagarada u upece iyolo u asaka uka u ne.”

⁵ Yesu wushunku le, “Adama a uryagbaji u de da i zuwai Musa koronku da mele ma nala mi.

⁶ Shegai a kagita Kashila ka yan le ta vali n uka.

⁷ Adama a nala, vali u asaka tata u ne na mma u ne, u padara n uka u ne.

⁸ Kpmam a re a le gba a woko ikyamba i te. A buwa kpmam a re wa, shegai uza u te.

⁹ Adama a nala ili i'ya baci Kashila ka gawain, kotsu vuma u peci i'ya wa.”

¹⁰ An a gonoi a kuwa, atoni a ne a doku a wece yi ukuna u nala vi.

¹¹ U wushunku le, “Uza da baci dem u asakai uka u ne u zuwai u roku, tsishankala tsa wa yan n eyi.

¹² Uka u asaka baci tani vali u ne, aku u banai uza roku iyolo, tsishankala tsa dem wa yan.”

Yesu na mmuku n kenu (Matiyu 19:13-15; Luka 18:15-17)

¹³ Ama a ka tukuso mmuku n kenu ara Yesu kotsu u sawa le, aku atoni a ne a ɓarana le.

¹⁴ An Yesu wenei nala, u panai upan. U tonuko le, “Asakai mmuku n kenu-kenu n tuwa ara va, ɓishinka le wa, kpaci tsugono tsu Kashila tsu icun i le tsa.

¹⁵ Mayun n tonuko da, uza da baci dem bawu u wushai tsugono tsu Kashila tyoku da maku ma kenu ma tsu yan, wa u'uwa tsa wa.”

¹⁶ Aku u woɓuso le u taɗanku le akere, u zuwusuka le unā u shinga.

Kalobo ka utsari

(Matiyu 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Gita da u gitai nwalu, aku vuma roku u wuranai n ilyadi, u kudangi a kapala ka ne u danai, “Kawenishiki ka shinga, ndya ma yan n tsara uma u da bawu wari n utyoku?”

¹⁸ Yesu wece yi, “Ndya i zuwai vu isa mu uza u shinga? Uza u shinga wa la wa, she Kashila koshi.

¹⁹ Vu reve ta gai mele mi. Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa. Kotsu vu vaku n uka da bawu wari u vunu wa. Kotsu vu boko wa. Kotsu vu siraka kaban kabetsu wa. Kotsu vu ryafa uza wa. Vu naka tata na mma u vunu tsupige.” ◊

²⁰ U danai, “Kawenishiki, tun mpa kenu da ma tono ili i nala yi.”

²¹ Yesu webele yi n a'eshi a uciga, u danai, “Ili i te i'ya i buwa vu koshi, ba vu denge gba ili i'ya wari n i'ya, vu banga aza a unambi, tsara vu yain n utsari a zuba. Aku vu tuwa vu tono mu.”

²² N upana kadyanshi ka nala ki, katakasuvu ka ne ka rukpai, aku u lazai n unamgbi u asuvu, kpaci wa ta n utsari cika.

²³ Yesu webelei atoni a ne, u tonuko le, “U wuyana tani n ni, uza u utsari u uwa tsugono tsu Kashila?”

²⁴ Atoni a ne yi a yain majiyan ma kadyanshi ka ne. Aku Yesu doku u tonuko le, “Mmuku n va, u wuyana tani n ni uza u utsari u uwa tsugono tsu Kashila?”

²⁵ Wa la ta shana karakuma ka wura a kpele ka kujulu n u da uza u utsari wa uwa a tsugono tsu Kashila.”

²⁶ Atoni yi a lapulai a yain majiyan cika, aku a ka wecemgbene, “Nala baci ya wa la vi wa tsara iwauwi?”

²⁷ U wundyana le, u danai, “A asu u ama ili i uyan i'ya wa, shegai a asu u Kashila ili dem i uyan i'ya.”

²⁸ Bituru tonuko yi, “Atsu wa tani na, aza da tsu asakai gba ili i tsunu tsu tono vu?”

²⁹⁻³⁰ U wushuki, “Mayun n tonuko da, uza da baci dem u asakai kuwa n kashina ka ne adama a va n kadyanshi ka va, wa wusha ta ili i'ya i lai i'ya u asakai vi kakuma a'ayin a gogo-na. Wa tsu ta a'uwa amangatawun (100), hal n ashina dem kabolo n mavura. Nala kpam dem uza da baci u asakai atoku n amaku na mma n tata na mmuku n ne adama a va, wa tsu ta amangatawun u atoku n amaku na mma n tata na mmuku kabolo n mavura. Kpam a'ayin a da a ka tuwa wa tsu ta uma u da bawu wari n utyoku.

³¹ Shegai aza da a'ari a kapala ushani a ka woko ta makorishi, aza a makorishi tani a kapala.”

Yesu doku u danai tyoku da wa kuwa

(Matiyu 20:17-19; Luka 18:31-34)

³² Yesu n atoni a ne a lyai kelime na nwalu ubana a Urishelima, kpam aya a kapala. Atoni yi a yain majiyan, aza da a ka tono yi kpam a panai uwonvo. U doku u purai Kupanamere vi paki, u tonuko le ili i'ya ya ba i rukpa a kaci ka ne.

³³ U danai, "Atsa na tsa bana a Urishelima. A ka neke ta Maku ma Vuma a akere adarakpi a pige n awenishiki a Mele. A ka kidaga yi ta ugana u ukpa, aku a neke yi a akere a Awulawa.

³⁴ A ka yanka yi ta majari, a cikpunka yi atatsa, a bawan yi, aku a wuna yi. A'ayin a tatsu a wura baci, aku u 'yanga."

Ufolu u Yakubu n Yahaya

(Matiyu 20:20-28)

³⁵ Aku Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi a tuwai ara Yesu, a danai, "Kawenishiki, tsa ciga ta vu yanka tsu ukuna u roku tsu folo vu baci."

³⁶ U wece le, "Ndya ya ciga n yanka da?"

³⁷ A wushuki, "Kain ka va dusuku a tsugono tsu pige tsu vununu, asaka uza u te u tsunu u dusuku a ulyaki u vununu, uza u ire tani a ugula."

³⁸ U danai, "I reve ili i'ya ya folo vi wa. Ya fuda ya so mako ma upana ikyamba tyoku da mpa ma tuwa n soi ko a lyubugu da tyoku da a ka lyubugu mu?"

³⁹ A danai, "Tsa fuda ta."

U tonuko le, "Ya fuda ta ya so mako ma upana ikyamba tyoku da ma so, a lyubugu da tyoku da a ka lyubugu mu.

⁴⁰ Shegai ndishi a ulyaki ko a ugula u va, mpa ma naka wa. U aza da Kashila ka foBusukoi u da."

⁴¹ An atoni a ne kupa da a buwai a panai nala, a gitai upana upan u Yakubu n Yahaya.

⁴² Yesu isa le gba a asu u te, u danai, "Aza da a revei n tsugono tsu Awulawa, a tsu wenike le ta ucira, kpam ngonon pige n tsu wenike le ta ucira cika.

⁴³ Shegai ara de nala wa, uza da baci dem wa ciga u woko uzapige a mere ma de, u kana ta u woko kagbashi ka de.

⁴⁴ Kpam ko ya baci wa ciga u woko a kapala, u kana ta u woko kagbashi ka ama gba.

⁴⁵ Kpaci Maku ma Vuma ma tuwa adama a da a ka gbashika yi wa, shegai u gbasha, u naka kpam uma u ne katsupi adama a ama ushani."

Batimawu karumba u wenei

(Matiyu 20:29-34; Luka 18:35-43)

⁴⁶ Yesu n atoni a ne a rawai a ilyuci i Jeriko kabolo n kakuma ka ama ushani. An a ka wuta a ilyuci yi, karumba ka roku ndishi a ikengi i ure wa folo. Kala ka ne ka Batimawu maku ma Timawu.

⁴⁷ An u panai Yesu uza u Nazara da, u gitai isali, "Yesu, maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!"

⁴⁸ Ama ushani a farana yi a tonuko yi u pada, shegai u lapulai u salai cika, "Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!"

⁴⁹ Yesu shamgbai, u danai, "Isa ni." Aku a ba a isa yi, a tonuko yi, "Pana kayanyan! 'Yanga! Wa isa vu."

⁵⁰ Aku u varangi kunya ku uwambana ku ne, u 'yanga n ucira she ara Yesu.

⁵¹ Yesu wece yi, "Ndya va ciga n yanka vu?"

U danai, "Kawenishiki, ma ciga n wene asu."

⁵² Yesu danai, "Wala, upityanangu u vununu u tansa vu de."

Kute-kute u lazai u wenei asu, aku u tonoi Yesu a lazai.

11

Aza Urishelima a ryabusai Yesu

(Matiyu 21:1-11; Luka 19:28-40; Yahaya 12:12-19)

¹ An Yesu n atoni a ne a yain evu n Urishelima, n Betafaji, n Batani a asu u Masasa ma Zayitum, u suki atoni a ne a re.

² U tonuko le, “Uwai a une u da wari a kapala ka de nala vi, n u'uwa u de ya wene ta maku ma makparyagi ma bawu a ta'ai uyuwa usiri. I surukpa ma i tuko.

³ Uza da baci dem u wece da ili i'ya i zuwai ya tatsukpa ma, i tonuko yi, 'Asheku a da a ka ciga ma, kpmam wa gonuko ta ma gogo-na.' ”

⁴ Aku a lazai a ba a cinai maku ma makparyagi mi usiri a uwotsu u kuwa evu n ure. An a ka surukpa ma,

⁵ ama da a'gari pini kushani a asu vi a wece le, “Ndya i zuwai ya surukpa ma?”

⁶ A wushunku le tyoku da Yesu tonuko le, aku ama yi a asaƙa le a lazai.

⁷ An a tuko yi maku ma makparyagi mi, a polusoi aminya a upalaka a le a zuba u ne, aku u yuwa.

⁸ Ama ushani a polusoi aminya a upalaka a le a ure, aza roku tani a polusoi avuku a da a satasai a gbjaji.

⁹ Aza a kapala n aza a kucina a rongoi isali n a dansi, “Hosana,* cikpalai Kashila! Kashila ka zuwuka uza da u tuwai n kala ka Magono ma Zuba una u shinga! ◇

¹⁰ Kashila ka zuwuka tsugono tsu tata u tsunu Dawuda tsa tsa tuwa na vi una u shinga! Hosana, cikpalai Kashila!”

¹¹ Aku u uwai a Urishelima u uwai a Kuwa ku Kashila. An u webelishei ko ndya wa, u wenei kaara ka kotsoi, aku u wuta u banai a Batani ka'bolo n Kupanamere vi.

Yesu yankai madanga ma kapopi una

(Matiyu 21:18-19)

¹² An kain ka wansai, a asaƙai Batani, Yesu panai kambulu.

¹³ An u wenei madanga ma kapopi ma mari n avuku a m'gari, u ba u webelele ko ma matsa. An u rawai a asu vi, u wene ili wa she avuku, kpaci a'ayin a ilimaci a kapopi a da wa.

¹⁴ Aku u tonukoi kapopi ki, “Uza wa doku wa lya kpmam ilimaci i kapopi ara vunu wa.” Kpmam atoni a ne a panaƙa yi ta u danai nala.

Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashila

(Matiyu 21:12-17; Luka 19:45-48; Yahaya 2:13-22)

¹⁵ N urawa a Urishelima, Yesu uwai a Kuwa ku Kashila, aku u gitai uloko aza da a ka tsila n a dengi pini. U mutsukpusai iteburu i aza a usavada'a ikebe n ikirika i adengi ntambara.

¹⁶ Kpmam u asaƙa uza da u cangai ili i roku u wura pini a ulanga u Kuwa ku Kashila ki wa.

¹⁷ Aku u wenishike le u danai, “A korongu wa, a da ‘A ka isa kuwa ku va kuwa ku kavasuu ka ama a iyamba gba wa.’? ◇ Shegai eda i gonukoi ka kaa'buru ka aza a magalaka.”

* **11:9** “Hosana” idyani i'ya ama a tsu dana'a uzapige i'ya tsara a naka yi tsupige. Kalen ka ne ka, “Kashila ka wauwa yi!” ko kpmam “A cikpala yi.” ◇ **11:9** Ishp. 118:25-26. ◇ **11:17** Isha. 56:7; Iri. 7:11.

¹⁸ An adarąkpi a pige n awenishiki a Mele a panai, a gitąi ubolo ure u ąa a ka wuna yi, kpaci a ka pana tą uwonvo u ne an ama gbą a yain majiyan n uwenishike u ne.

¹⁹ An kuvuli ku yain, aku a ąsakąi ilyuci yi.

Uwenishike a kaci ka u'ekpe u kapopi

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ An a ka wura n usana, aku a wenei maąanga mi ma ekpei hal n alu.

²¹ Bituru ciąai, aku u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, webele, maąanga ma vu yankai uną vi ma ekpe ąe.”

²² U wushunku le, “Pityanangi n Kashilą.

²³ Mayun n tonuko ąa, vuma ąa baci dem u tonukoi masasa ma na, ‘Muąa ba vu rukpa a kushiva,’ kpam bawu u yain malalą a katakasuvu ka ne, shegai u pityanangi ili i'ya u danai, a ka yanka yi tą i'ya.

²⁴ Adama a nala n tonuko ąa, ili i'ya baci dem i foloi n kvasu, wushuki i tsarą i'ya ąe, kpam ya woko tą i ąe.

²⁵ A'ayin a ąa baci dem i shamgbai uyan kvasu, i'ą baci n uza ąa ya pana upan, cimbusuką ni. Tata u ąe uza ąa wari a zuba wa cimbusuką ąa tą dem unyushi u cingi u ąe.

²⁶ [Shegai i cimbusuką baci ama wa, nala dem Tata u ąe uza ąa wari a zuba wa cimbusuką ąa unyushi u cingi u ąe wa.]”

Keci a kaci ka ucira u Yesu

(Matiyu 21:23-27; Luka 20:1-8)

²⁷ A doki a gonoi a Urishelima, tyoku ąa Yesu wari nwalu a asuvu a Kuwa ku Kashilą, adarąkpi a pige n awenishiki a Mele ną nkoshi n pige a tuwai ara ne.

²⁸ A wece yi, “N ucira u eni u ąa va yansa ili i naha gbą? Kpam ya nąką vu ucira u ąa va yansa i'ya?”

²⁹ U wushunku le, “Ma yan ąa tą dem keci. I wushunku mu baci, mpa dem ma tonuko ąa tą ucira u ąa ma yansąka ili i na yi.

³⁰ Tonuko numu: Ucira u ulyuąugusu u Yahaya a zuba ąa u wutai ko a asu u ama?”

³¹ A dansai utyoku u le a danai, “Tsu dana baci a zuba ąa u wutai, wa dana tą ndya i bishinka tsu uwushuku n eyi?”

³² Kpam tsu dana baci a asu u ama ąa u wutai, kakumą ka na ka pana tą upan u tsunu.” A panai uwonvo u kakumą ki, kpaci ya dem u bidya tą Yahaya matsumate ma.

³³ Aku a wushunki yi a danai, “Tsu reve wa.”

Aku u tonuko le, “Mpa dem ma tonuko ąa ko ucira u eni u ąa ma yansąka ili i na yi wa.”

12

Agisani a azamanninga a cingi

(Matiyu 21:33-46; Luka 20:9-19)

¹ Yesu gitą le uyanka kadyanshi n agisani u danai, “Vuma roku u ąa u yain kashina ka cinwi, u kanzai ka u gawai kaąaka ka ukpokuso ilimaci i cinwi yi. U mai kpam kunukuzuba ku uza u uwundya kashina ki. Aku u nąkai acimbi a roku haya u lazai nwalu.

² An a'ayin a uta a yain, u suki kagbashi ka ne ka te a asu u aza a haya yi u wushika yi a asuvu ucanga u kashina vi.

³ Acimbi yi a kana yi a lapai, aku a loko yi akere a ąe.

4 Aku u doku u sukunku le kagbashi ka roku, eyi kpam a gbasha yi a kaci, a yanka yi uwono.

5 U doki u suki kpam uza roku, eyi tani a wuna yi. Nala u sukusi ama ushani, a lapusai aza roku, aza roku tani a wunusa le.

6 U buwai n uza u te, maku ma ne ma wa ciga cika. A makorishi u suki yi, u danai, 'A ka wene ta karinga ka maku ma va!'

7 Shegai aza a haya yi a sheshei utyoku u le, 'Maku ma kagita ma ne ma gai pa vi. Tuwai tsu wuna ni, tsara agadu yi a woko a tsunu.'

8 Aku a kana yi a wunai, a varangi yi a uroto u kashina vi.

9 "Nda uza u kashina vi wa yan? Wa tuwa ta u wuna aza a haya yi, u naka ka aza roku.

10 I taBa uyan kaneshi a tagarada u Kashila naha wa?

'Katali ka aza a kuma a 'yuwain, ka ka lakai kalen cika a asu u kuma.

11 Manyan ma Asheku ma la vi, ara tsunu tani ili i majiyan i'ya.' " ◇

12 Azapige a aza a Yahuda yi a bolo ta kotsu a kana yi, kpaci a reve ta a kaci ka le ka u yain agisani yi. Shegai a ka pana ta uwonvo u ama, adama a nala a asaka yi u laza.

Utsupa u utafa ara Kaisa Magono

(Matiyu 22:15-22; Luka 20:20-26)

13 An nala wurai, azapige a aza a Yahuda yi a sukunki Yesu Afarishi a roku n ama a Hiridu a wandi yi n keci.

14 An a rawai ara ne, a tonuko yi, "Kawenishiki, tsu reve ta vu tsu dansa ta ukuna u mayun, kpam ya dem una u te da vu bidya yi. A'ayin a da dem wa wenshike ukuna u Kashila, vu tsu dansa ta ukuna u mayun, vu tsu dambula n ukuna u da azapige a tsu dansa a kaci ka vunu wa. Tonuko tsu, ugan tsu tsupa Kaisa magono utafa?"

15 Tsu tsupa ko tsu kpa da utsupa?

Eyi tani an u revei wanda da a ka wanda yi, u tonuko le, "Nda i zuwai ya kondo mu? Tuko numu ukebe u azurufa* n wene."

16 A tuko yi. Aku u wece le, "Kulu n kala ka yai ka kari pini a ukebe vi?"

A danai, "Ku Kaisa ka."

17 Aku u tonuko le, "Nakai Kaisa ili i'ya i'ari i Kaisa; Kashila kpam i naka yi ili i'ya i'ari i Kashila."

A yain majiyan cika.

Keci a kaci ka u'yang'a u ukpa

(Matiyu 22:23-33; Luka 20:27-40)

18 Aku aza a Sadusi† (aza da bawu a wushuki n u'yang'a u ukpa) a tuwai ara Yesu, a wece yi,

19 "Kawenishiki, Musa koronku tsu ta a kaci ka tsirana. U da uza u kuwa baci u asakai uka bawu mmuku, u kana ta utoku u ne u sotuku uka vi u matsaka yi mmuku.

20 A yan ta a'ali a roku ama a shindere, uza n utoku u ne. Uza u kagita u zuwai uka, u kuwai u asaka maku wa.

21 Uza u ire (uza da u tono yi) u sotuki marana mi, eyi dem u kuwai u asaka maku wa. Nala dem n uza u tatsu.

22 Gba le gai uza wa la u asakai maku wa. A makorishi uka vi dem u kuwai.

23 Kain ka u'yang'a u ukpa, uka u yai u da wa woko, cinda gba le a zuwusa yi?"

◇ 12:11 Ishp. 118:22-23. * 12:15 Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U6anga.

²⁴ Yesu wushuki, “An bawu i revei Tagarāda u Kashilā,† kpm i reve ucira u Kashilā wa, da i zuwai i puwain.

²⁵ Kpaci a 'yanga baci a ukpa a ka yan iyolo wa, kpm a ka wutukpa iyolo wa. Shegai tyoku u atsumate a zuba a da a ka woko.

²⁶ A ukuna u 'yanga u akushe, i taḡa ukaneshi a tagarāda Musa a asu u alabari a maku ma madanga ma ma tasa akina wa, an Kashilā ka danai, ‘Mpa Kashilā ka Ibirahi, Kashilā ka Ishaku, n Kashilā ka Yakubu?’ ◇

²⁷ Eyi Kashilā ka akushe ka wa, shegai ka aza a uma. Mayun da i puwain.”

Mele ma ma lai ugbonguro

(Matiyu 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Aku kawenishiki ka Mele ka roku ka tuwai ka panaka le a'ari kananamgbani. An u wenei Yesu wushunku le mai, aku u wece yi, “Gbā a asuvu a mele, ma eni ma ma lai ugbonguro?”

²⁹ U wushunku yi, “Ma ma lai ugbonguro ma, ‘Panai, aza a Isara'ila! Magono ma Zuba Kashilā ka tsunu, aya koshi Magono ma Zuba.

³⁰ Ciga Magono ma Zuba Kashilā ka vunu n katakasuvu ka vunu n uma u vunu gbā. Vu cigi yi kpm n kakiri ka vunu n ucira u vunu gbā.’ ◇

³¹ Ma ma tono yi tani ma, ‘Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu.’ ◇ Mele ma roku ma la ma ma lai ma nala mi wa.”

³² Aku kawenishiki ka Mele ka danai, “Mayun da vu, Kashilā ka te ka, uza roku wā tani la wa, she eyi. ◇

³³ A cigi yi gbā n katakasuvu, gbā n kakiri, gbā n ucira. Kpm vu cigi uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu, ili i na yi i la tā udaraka u urunukpa n ukidasa a mbari.” ◇

³⁴ An Yesu wenei u wushunki yi mai, u tonuko yi, “Vā mbari n tsugono tsu Kashilā wa.”

Pini nala, uza u doku kawan kpm u wece yi wa.

Keci a kaci ka maku ma Dawuda

(Matiyu 22:41-46; Luka 20:41-44)

³⁵ An Yesu wa wenishike a Kuwa ku Kashilā, u wecikei, “Niḡa awenishiki a Mele a ka dana Kirisiti Kawauwi maku ma Dawuda magono ma?”

³⁶ Kulu Keri ku zuwai Dawuda danai, ‘Magono ma Zuba ma tonukoi Asheku a va, dusuku a ulyaki u va, hal she n tadangu vu a zuba u atokulalu a vunu.’ ◇

³⁷ “Dawuda n kaci ka ne u isa baci Kawauwi Asheku, niḡa wa yansa u woko maku ma Dawuda?” Kakumā ka panaka yi n ipeli.

Yesu todugboi awenishiki a Mele

(Matiyu 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Tyoku da wa wenishike le, u danai, “Kiranai n awenishiki a Mele aza da a ka ciga kutambu n aminya a pige. A tsu la tā uciga a danasa le a kuden n tsupige.

³⁹ Kpm a lai n uciga a asu u ndishi u da u lai tsulobo a agata a Kashilā, n a asu u shinga a asu u abiki.

⁴⁰ Shegai a tsu lyasa tā ucanga u nraḡa, a rongo kpm uyansa kavasu ka ugadi adama a ukimbuḡa u a'eshi. Icun i ama a nala a ka yan le tā mavura cika.”

Kune ku maraṅa
(Luka 21:1-4)

⁴¹ Yesu dusuki evu a asu u uzuwusa u ikebe u Kuwa ku Kashila, wa wundya tyoku da ama a ka zuwusa ikebe a asu u uzuwusa u ikebe vi. Aza a utsari ushani a tsungi pini ikebe ushani.

⁴² Aku maraṅa ma roku uza u unambi u tuwa u zuwai irim i re i kenu.†

⁴³ Aku u isaɪ atoni a ne u tonuko le, “Mayun n tonuko da, maraṅa ma nala ma la ta gba aza da a zuwai ikebe i le a asu u uzuwusa u ikebe u nala vi.

⁴⁴ Kpaci ele a asuvu a utsari u le u da a zuwusa, shegai eyi asuvu a unambi u ne u da u bidyai gba, u zuwai ikebe i ulyaka ilikulya i ne.”

13

Kadyanshi ka uwasɔ u Kuwa ku Kashila
(Matiyu 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ N uwuta u Yesu a Kuwa ku Kashila, katoni ka ne ka te ka tonuko yi, “Kawenishiki, kondo ve icun i atali a nala yi! N icun i kuma ku nala ki!”

² Yesu wushunki yi, “Vu wene kuma ku pige ku nala? Katali ka la ka a ka asaṅa utadangi a zuba u utoku u ne bawu a wasaɪ ka wa.”

Kagita ka upana u ikyamba
(Matiyu 24:3-14; Luka 21:7-19)

³ Tyoku da Yesu wari ndishi a Masasa ma Zayitum ma ma wundyamgbana n Kuwa ku Kashila, Bituru n Yakubu n Yahaya n Andurawu a wece yi a ikengi,

⁴ “Tonuko tsu, nwere da a ka yan ili i nala yi? Kpam icun i iryoci i eni i'ya a ka wene ya ciga baci i gita?”

⁵ U tonuko le, “Kiranai kotsu uza roku u puwunsa da wa.

⁶ Ama ushani a ka tuwa ta n kala ka va, a dana aly Kirisiti Kawauwi, hal a puwunsa ama ushani.

⁷ I pana baci ukuna u kuvon n alabari a kuvon, kotsu asuvu a de a 'yanga wa. U kana ta u gita nala, shegai makorishi ma kotsu wa.

⁸ Kaletsu ka ama ka 'yangasaka ta kaletsu ka ama roku. Tsugono kpam tsu 'yangasaka tsugono. Iyamba ya gbadā ta a asu kau-kau, kpam a ka yan ta kambulu. Shegai gba nala vi kagita ka upana u ikyamba ka ve.

⁹ “Shegai eda she i kirana. A ka kana da ta a banka a asu u Asheshi a Pige, a bawan da a asuvu a agata a Kashila. A neke da akere a aza a tsugono na ngono adama a kala ka va, an i tonuko le ukuna u va.

¹⁰ Shegai kahu makorishi ma tuwa, she a yanka aletsu a ama gba Kadyan-shi ka Shinga ka va.

¹¹ A'ayin a da baci dem a banka da a asu u afada a neke da, kotsu i dambula a ili i'ya ya dana wa. Shegai gba ili i'ya baci dem a naka da i'ya ya dana. Kpaci eda ya dansa wa, Kulu Keri ka.

¹² Vuma wa neke ta utoku u ne a wuna yi, tata kpam dem nala wa yanka maku ma ne. Mmuku kpam n 'yangasaka isheku i le hal a zuwa a wuna le.

¹³ Ama gba a ka 'yuwan da ta adama a kala ka va. Shegai gba uza da baci dem u kawunki hal ubana a makorishi, a ka wauwa yi ta.

Upana u ikyamba u pige
(Matiyu 24:15-28; Luka 21:20-24)

¹⁴ “A'ayin a'a ta a utuwa, ada ya wene ili i icadi i shamgba a asu u da bawu i gain i shamgba.” (Uza da wa yan kaneshi, u reve ili i'ya asu u na wa tono!) “Aza da a'ari a uyamba u Yahuda she a bana a nsasa.

† 12:42 Kondo “Irim i kenu” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

¹⁵ Uza ɗa baci dem wari a zuba u kukpa ku kunu ku ne, kotsu u cipa u uwa a kuwa u bidya ili i roku wa.

¹⁶ Uza ɗa wari a kashina, kotsu u gono a ilyuci u bidya kunya ku upalaka ku ne wa.

¹⁷ Ter de aka a atsuma n aza a mmuku n shili a a'ayin a nala yi!

¹⁸ Yanyi kvasu kotsu ukuna u nala vi u gita n ilyushi wa.

¹⁹ A'ayin a nala yi a ka yan ta upana u ikyamba u pige, u da bawu a ta'ai uyan tun a'ayin a da Kashila ka yain likimba hal utuwa ara. A ka doku a ka yan a da kpm wa hal ubana a makorishi.

²⁰ U woko baci Magono ma Zuba ma jebei a'ayin yi wa, uma wa la wari wa la wa. Shegai adama a aza da a dangasai vi da i zuwai u jebei a'ayin yi.

²¹ "A'ayin a nala yi ko ya baci tonuko da webelei Kawauwi ka na, ko webelei aya de! Kotsu i wushuku wa.

²² Kpaci awauwi a ka'an na nsumate n ka'an a ka tuwa ta a yain iryoci n ikunesavu kotsu a puwunsa aza da a dangasai, wa yan baci.

²³ Kiranai, kpaci n tonuko da ta ko ndya wa gampa.

Utuwa u Maku ma Vuma

(Matiyu 24:29-31; Luka 21:25-28)

²⁴ "Shegai a'ayin a upana u ikyamba a nala a wura baci, kaara ka limana ta, uwoto tani wa naka katyashi wa.

²⁵ Atala a ka rukpusa ta, kpm a gada ili i pige i pige i'ya i'ari a zuba.

²⁶ A'ayin a nala a da a ka wene Maku ma Vuma ma tuwa a asuvu a alishi, n ucira u pige u tsugono.

²⁷ Aku u suku atsumate a zuba a bolomgbono aza da a dangasai a a'on a nishi a likimba; wata, ili i'ya i bidyai a m'ari n likimba n naha ubana a utyoku u zuba u nide.

Udani a kaci ka madanga ma kapopi

(Matiyu 24:32-35; Luka 21:29-33)

²⁸ "Rotsongusi a iryoci i madanga ma kapopi. A'ayin a da baci i wenei atyangi a ne a limana, aku a gita utopo avuku, i reve ta an ilyushi i yain evu.

²⁹ Nala kpm dem a'ayin a da baci dem i wenei ili i nala yi ya gita, ya reve ta an a'ayin a yain evu n uyan.

³⁰ Mayun n tonuko da, ama a gogo-na a ka kotso wa, she a shadangu ili i na yi ga.

³¹ Zuba n likimba wa cimba ta, shegai kadyanishi ka va ka cimba wa.

Kain ka ugono u Kawauwi

(Matiyu 24:36-44; Luka 17:26-30, 6)

³² "Shegai ukuna u kain ka nala ki ko ulapa u uwule vi, uza wa la u revei ka wa. Atsumate a zuba ko Maku, a reve ka wa. Tata da koshi u revei ka.

³³ Kiranai i rongo n afofi n i yani kvasu. Kpaci i reve a'ayin a da ulapa u uwule vi wa yan wa.

³⁴ "Utuwa u Maku ma Vuma wa ta tyoku u vuma da u yain nwalu, u asankai agbashi a ne manyan ma ya dem wa yan, aku u tonukoi uza u uwundya u utsutsu u rongo n afofi.

³⁵ Rongoi n afofi, kpaci i reve kain ka uza u kuwa wa gono wa, wa fuda ta u gono n kuvuli, ko a mere ma kayin, ko n kpasani, ko n usana.

³⁶ Kotsu u tuwa u danda da n i lavuti wa.

³⁷ Ili i'ya n tonuko da kpm ma tonuko ya dem i'ya, i rongo n afofi."

14

*A boloi ure u da a ka wuna Yesu
(Matiyu 26:1-5; Luka 22:1-2; Yahaya 11:45-53)*

¹ A'ayin a re a da a wokoi, a yain Abiki a Upasamgbana n Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti. Aku adarakpi a pige n awenishiki a Mele a boloi ure u da a ka kana Yesu usokongi kotsu a wuna.

² A danai, "Shegai tsa kawan tsa yan u da a a'ayin a abiki a na wa, kawa ama a ka 'yangasaka tsu ta."

*A tsunki Yesu manivi ma magulani
(Matiyu 26:6-13; Yahaya 12:1-8)*

³ A'ari pini Yesu wari a Batani a kuwa ku Simo uza da caupa wari makutu. Eyi pini n u lyayi ilikulya, uka roku u tuwai n majuju ma manivi. Manivi mi ma magulani* ma kpam ma ta n ikebe cika. U kukpai una n majuju mi, u tsalai manivi mi gba a kaci ka Yesu.

⁴ Ama roku a da a'ari pini a asu vi a panai upan. A yangbanai kadyanshi, "Ndy a kalen ka koli ka manivi naha?"

⁵ Ma ratsa ta a denge ma ikebe i'ya i lai i'ya uza wa yan manyan ma uwoto kupa n u re,† aku a pecike aza a unambi." A kana yi uyanka tsali n asuvu a shen.

⁶ Shegai Yesu danai, "Asaka ni shiriri! Ndy a zuwai ya damgarasa yi? Ili i shinga i pige i'ya u yanka mu.

⁷ Kain dem i'a ta kabolo n aza a unambi, kain ka baci dem, ya ciga ya fuda ta i yanka le ili i shinga. Shegai mpa ma kabolo n ada kain dem wa.

⁸ Eyi gban u daraka ta hal u tsunki ikyamba i va n manivi kahu kacida ka va.

⁹ Mayun n tonuko da, gba ko nte baci a ka yan Kadyanshi ka Shinga a likimba, she a yan kadyanshi ka ili i shinga i'ya uka u naha vi u yain, kpam a ka rongu yi ta ucifusa."

*Yahuza Isikariyoti u wushuki u neke Yesu
(Matiyu 26:14-16; Luka 22:3-6)*

¹⁰ Yahuza Isikariyoti uza u te a asuvu Kupanamere yi, u banai a asu u adarakpi a pige kotsu u neke Yesu ara le.

¹¹ An a panai nala a yain mazanga hal a zuwamgbana i ka naka yi ikebe. Eyi tani u gitai uzama tyoku da wa yan u neke yi.

*Yesu lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana
(Matiyu 26:17-25; Luka 22:7-14; Luka 22:21-23; Yahaya 13:21-30)*

¹² Kain ka kagita ka Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti, kain ka a cuwanakai ukidasa mmuku ma a'ondom, kain ka Abiki a Upasamgbana ka la vi. Atoni a ne a wece yi, "Nte va ciga tsu ba tsu fobusuko vu a asu u da va lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana?"

¹³ Aku u suki atoni a ne a re. U tonuko le, "Uwai a ilyuci, ya bana ta i gawansa n vuma roku u cangai malanda ma mini, i toni yi,

¹⁴ kuwa ka baci dem u uwai, i tonuko uzakuwa vi, kawenishiki ka danai, nte kunu ka wa lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana n atoni a ne kari?"

¹⁵ Wa wenike da ta kunukuzuba ka a fobusoi ucanga, nte ya fobusuko tsu pini."

* **14:3** A yan ta majuju mi n katali ka a ka isa alabasta. Manivi mi kpam a yan ta ma n ili i'ya a ka isa naradi. † **14:5** Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta "ikebe i azurufa 300." Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U6anga.

16 Atoni yi a 'yangai a uwai a ilyuci. A cinai tani tyoku da u tonuko le. Aku a fofusoi Abiki a Upasamgbana.

17 An kuvuli ku yain, aku u tuwai kaɓolo n Kupanamere vi.

18 A'ari ulya ilikulya, Yesu danai, "Mayun n tonuko da, vuma u te a asuvu a de wa neke mu ta, kpam uza da tsa lya kaɓolo n eyi."

19 A namgba ta katsuma cika, aku a gitā yi uwecishe maten-maten, "Mpa wa?"

20 U wushunku le, "Uza u te da gai a asuvu a Kupanamere, uza da tsa lya kaɓolo a kapara ka te.

21 Maku ma Vuma ma kuwa ta tyoku da a korongi ukuna u ne. Ter! Vuma da wa neke Maku ma Vuma mi, a'ari a matsa yi baci wa, wari u laka yi ta."

Yesu n atoni a ne a lyai ilikulya

(Matiyu 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Korintiya 11:23-25)

22 A'ari pini ulya ilikulya yi, Yesu bidyai burodi u cikpai Kashila, aku u jibamgbanasai u da. U nakai atoni a ne u danai, "Wushai na vi ikyamba i va i'ya."

23 U bidyai mako ma mini ma cinwi u cikpai Kashila. U naka le a soi.

24 Aku u danai, "Naha vi mpasa n va n da n da a wotsongi a adama a ama ushani. Kashila ka yan ta manyan na mpasa n na mi tsara u yain kazuwamgbani ka savu n ama a ne. 25 Mayun da an bawu ma doku ma so mini ma cinwi she kain ka ma so ma savu a tsugono tsu Kashila.

26 An a kotsoi ulya ilikulya yi, a shipai ushipa a cikpalai Kashila. Pini nala, a lazai ubana a Masasa ma Zayitum.

Bituru wa nana ta Yesu

(Matiyu 26:31-35; Luka 22:31-34; Yahaya 13:36-38)

27 Yesu tonuko le, "Gbā de ya suma ta i asaka mu, kpaci nala wari ukorongi a tagarada u Kashila,

'Ma galā ta kaliniki ki, ncon mi kpam ma wacuwa ta.' ◇

28 Shegai a 'yangasa mu baci, ma lasa da ta ubana a asuvu a Galili."

29 Bituru tonuko yi, "Ko atoku a va a suma baci gbā le, mpa ma suma wa."

30 U danai, "Mayun n tonuko vu, n kayin ka na kahu kapen ka sala isali i ire, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu."

31 Shegai Bituru lapulai u wushuki n ucira, "Ko wuna da baci a ka wuna mu kaɓolo n avu, ma nana an n reve vu wa." Gbā le dem nala a dansai.

Yesu yain kvasu a Getisimani

(Matiyu 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 A rawai a asu u da wari na ndanga n zayitum asu u da a ka isa Getisimani. Yesu tonukoi atoni a ne, "Dusuki ve pini na hal n ba n yain kvasu."

33 Aku u bidyai Bituru n Yakubu n Yahaya. Kpam u gitā de upana ikyamba cika n kadambula ushani.

34 Aku u tonuko le, "Uma u va wa pana ta ikyamba cika, yavu ma kuwa. Rongoi na n afofi."

35 An u lyai kapala kenu, aku u kuɗangi u varai kaci a iyamba u yain kvasu, ko wa yan a takpa yi ulapa u uwule vi.

36 Aku u danai, "Tata, ili dem i uyan i'ya ara vunū. Takpa mu mako ma mbala mi. Ko n nala ukuna u va u da a ka tono wa, she u vunū."

37 Aku u gonoi a asu u atoni a ne yi u cina le n a lavuti. U tonukoi Bituru, "Bituru alavu a da wari? Va fuda va rongo n vu wundi ulapa u uwule u te wa?"

38 Rongoi n afofi n kvasu, kotsu i tuwa i rukpa a asuvu a ukondo wa. Kulu ku de ku ciga ta ku yain ili i'ya i gain, shegai ikyamba i'a n ucira wa."

39 Aku u doku u gonoi uyan kvasu, u rongoi utonusuko kadyanshi ka baci ki.

40 An u gonoi u doku u cina le alavu, kpaci alavu a shadangu le de a'eshi cika, ele tani a nambai ili i'ya a ka tonuko yi.

41 An u gonoi u tatsu, u wece le, "Hal n gogo-na alavu a da i buwai n i wunvugusi? U ratsa ta nala ulapa u uwule u yan de. A neke de Maku ma Vuma a akere a aza a unyushi u cingi.

42 'Yangai tsu walai. Kaneki ka va ka la ka tuwa."

A kana Yesu

(Matiyu 26:47-56; Luka 22:47-53; Yahaya 18:3-12)

43 U kimba gbam unu wa, aku a wenei Yahuza uza u te a asuvu a Kupanamere yi, n kakuma ka ama, n iburundu na mkpaukpau a akere a le. Adarakpi a pige n awenishiki a Mele na nkoshi a lya a tutsuku le.

44 Kaneki ki ka sheshike le ta kahu a tuwa, u danai, "Uza da baci n wambatsai, aya, i kana yi, i laza n eyi."

45 N urawa u ne, u banai ara Yesu u danai, "Kawenishiki." Aku u wofo yi.

46 Ele tani a kana yi.

47 Shegai uza u te a asuvu aza da a'ari kushani ki, u talai burundu u ne, aku u kapamgbana kutsuvu ku kagbashi ka Magono ma Adarakpi u takpamgbana ka.

48 Yesu wece le, "Tuwa da i tuwai n iburundu na mkpaukpau i kana mu, yavu uza u magalaka?"

49 Kain dem ma ta kabolo n ada a Kuwa ku Kashila na n wenishiki, kpam i kana mu wa. Shegai yan da a yain nala tsara a shadangu udani u tagarada u Kashila."

50 Pini nala, atoni a ne a sumai a asaka yi.

51 Kalobo ka roku kpam n kunya ku uwambana ku ne koshi, u tono yi. An a zarai kotsu a kana yi,

52 u asanka le kunya ki, u sumai katafa.

Yesu a kapala ka Asheshi a Pige

(Matiyu 26:57-68; Luka 22:54-71; Yahaya 18:13-24)

53 Pini nala, a bankai Yesu a asu u Magono ma Adarakpi. Gba adarakpi a pige na nkoshi n awenishiki a Mele a bolomgbonoi ara ne. 54 Bituru tani wa tono yi mbari mbari, hal she a ulanga u kuwa ku Magono ma Adarakpi mi. U dusuki a asuvu adagari a Kuwa ku Kashila ki, wa lyashuku akina.

55 Adarakpi a pige gba n Asheshi a Pige a boloi unyushi a kaci ka Yesu, kotsu a wuna yi. Shegai a tsara wa.

56 Ama ushani a shamkpai kadyanshi ka kaan a kaci ka ne, shegai unu u le u tuwa u te wa.

57 Aza roku kpam a 'yangai a shamkpai kadyanshi ka kaan a danai,

58 "Tsu pana ka yi ta u danai wa wasa ta Kuwa ku Kashila ka ama a mai, aku u mai ku roku a asuvu a a'ayin a tatsu. Kpam kuma ku uza ka wa."

59 Gba n nala ushamkpa u kaan u le u tonomgbono wa.

60 Magono ma Adarakpi ma shamgbai a mere ma le, u wece yi, "Va n ili i'ya va wushuku a kaci ka kadyanshi ka ama a ka tukuso a kaci ka wunu wa? Pada da va pada bini?"

61 Shegai u padai ili i ne, u wushuku ko i te wa. Aku Magono ma Adarakpi ma doku ma wece yi, "Ada Kirisiti Maku ma Kashila Uza u Tsupige vi?"

⁶² U wushuki u danai, “Mpa. Ya wene t̄a Maku ma Vuma ndishi a ulyaki u Kashil̄a Uza u Ucira Gb̄a, k̄pam i wene yi utuw̄a a asuvu a alishi.”

⁶³ Aku Magono ma Adar̄akpi ma kar̄asai aminya a ne, u danai, “Tryoci i eni i'ya k̄pam tsa bolo?”

⁶⁴ I pana t̄a gai u yankai Kashil̄a kadyanshi ka cingi. Ndy a i wenei?”

Gb̄a le a wushuki, “U nusa t̄a, a wuna yi.”

⁶⁵ Aza roku gb̄am a laza a git̄a yi ucikpusuka at̄atsa. A sira yi a'eshi a sugbusa yi n a tonusuki yi, “Tonuko tsu ili i'ya ya git̄a. Ya sugba vu.” Adaḡari a Kuwa ku Kashil̄a tani a rongo yi ubas̄asa.

Bituru nanai an u revei Yesu

(Matiyu 26:69-75; Luka 22:56-62; Yahaya 18:15-27)

⁶⁶ Bituru wari a iyamba a ulanga u kuwa vi, kagbashi ka kari makere ka Magono ma Adar̄akpi ka tuwai.

⁶⁷ An u wenei Bituru wa lyashuku a akina aku u vara yi a'eshi, u danai, “Avu dem kabolo ka vari n Yesu uza u Nazara nala vi!”

⁶⁸ U nanai u danai, “Mpa n reve gb̄am i'ya va tono wa.” Aku u wut̄ai a kebile ki, kute-kute kapen ka salai.

⁶⁹ An kagbashi ka kari makere mi u wene yi pini, aku u tonukoi aza da a'ari pini a asu vi kushani, “Eyi na dem uza u le u da.”

⁷⁰ Aku u doku u nanai k̄pam.

An a bar̄akpai kenu, aza da a'ari kushani a tonukoi Bituru, “Malala ma la wa, avu dem uza u te u da a asuvu a le, kpaci avu uza u Galili u da.”

⁷¹ Aku u kanai uyansaka kaci ka ne un̄a n u tsinasi n u dansi, “N reve ve gb̄am vuma da ya dansaka vi wa.”

⁷² Kute-kute, kapen ka salai isali i ire. Aku Bituru cibai kadyanshi ka Yesu tonuko yi, “Kahu kapen ka sala isali i ire, va nana mu t̄a vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.” An u cibai nala, aku u tas̄ai n kushen.

15

A bankai Yesu ara Bilatu

(Matiyu 27:1-2, 4; Luka 23:1-5; Yahaya 18:28-38)

¹ Kain n ka wansi n k̄pasani ku de, adar̄akpi a pige na nkoshi n awenishiki a Mele n Asheshi a Pige gb̄a a sheshei, aku a sirai Yesu a lazai n eyi ubana ara Bilatu gomuna.

² An a rawai, Bilatu wece yi, “Avu magono ma aza a Yahuda ma?”

U wushunki yi u danai, “Nala wari tyoku da vu danai vi.”

³ Adar̄akpi a pige a lyai kapala n utonusuko Bilatu ukuna u Yesu.

⁴ U doku u wece yi, “Va n ili i uwushuku wa, vu pana gb̄am ili i'ya ama a na a'ari utono a kaci ka vunu?”

⁵ Shegai Yesu doku u dana ili wa. Bilatu wenei nala, hal u yain majiyan.

A kidagai Yesu ugana u ukpa

(Matiyu 27:15-26; Luka 23:13-25; Yahaya 18:39-19:16)

⁶ Kayen dem a a'ayin a Abiki a Upasamgbana, Bilatu cuwanaka t̄a u as̄ank̄a le vuma u te u da ama a foloi u as̄ank̄a le a asuvu ama da a ukai a kuwa ku a'ali.

⁷ Vuma roku da pini uza u kala Baraba. Wa t̄a usiri adama a u'yangasasa atakasuvu a ama kabolo n atoku a ne aza da a wunai ama, a kain ka a 'yangasai atakasuvu a ama.

⁸ Ama a banai ara Bilatu a folo yi u yanka le ili i'ya u cuwanakai.

⁹ U wushunku le u danai, “Gogo-na ciga da ya ciga n as̄ank̄a da magono ma aza a Yahuda mi?”

¹⁰ Kpaci u reve tã adama a malyon a ða adarãkpi a pige a bankai Yesu ara ne.

¹¹ Adarãkpi a pige a matsãi ama a dana a wutumkpã le Baraba.

¹² Aku Bilatu danai, “Ndyã ma yan n uza ða ya isa magono ma aza a Yahuda mi?”

¹³ Ama a worukpoi a danai, “A wandamgbana yi.”

¹⁴ U wece le, “Adama a iyen, ili i cingi i eni i'ya u yain?”

Shegai ama yi a lapulai a worukpoi, a danai, “A wandamgbana yi.”

¹⁵ An Bilatu wa ciga ama a pana kayanyan ka ne, aku u wutumkpã le Baraba. U zuwai a bawain Yesu, aku u ñakã le a ba a wandamgbana yi.

Asoje a yankai Yesu majari

(Matiyu 27:27-31; Yahaya 19:2-3)

¹⁶ Asoje a banai n Yesu a asuvu a kefile ku tsugono, aku a bolomgbonoi gbã kakumã ka asoje.

¹⁷ A ukunka yi aminya a ngono a mini ma galura. Aku a yain funi u awana, a zuwuka yi u ða a kaci. ¹⁸ A gita yi idyani, “Uzapige, uzapige, magono ma aza a Yahuda.”

¹⁹ A rongo yi ukudusa a kaci n kalangu, n a cikpusuki yi atãtsã. Aku a kudangi a ða a ka ñakã yi tsupige.

²⁰ An a kotso yi uyanka majari, a mondo yi aminya a ngono yi. A uka yi aminya a ne. Pini nala, a wutumkpã yi a kateshe, kotsu a wandamgbana yi.

A wandamgbanaï Yesu

(Matiyu 27:32-44; Luka 23:26-43; Yahaya 19:17-27)

²¹ Vuma roku ða pini uza u kala Simo uza u Sirani, tata u Alizanda n Rafu, u wutãi a une wa wura. Asoje a shamkpa yi a matsã yi u canga mawandamgbani ma Yesu.

²² A bankai Yesu a asu u ða a ka isa Golugota;† (wata, Asu u Mako ma Kaci).

²³ A ñakã yi mini ma cinwi kaõolo n agumã a ða a ka isa mar, shegai u 'yuwain ma uso.

²⁴ Aku a wandamgbana yi. A pecishei aminya a ne utyoku u le. A varangi uruta, tsarã a wene ili i'ya ya dem wa tsarã.

²⁵ N ulapa uwule u kuci u usana u ða a wandamgbana yi.

²⁶ Uza ða baci a wandamgbanaï, a tsu korongu tã unyushi u ne zuba n kaci ka ne. Ili i'ya a koronki Yesu i'ya na: MAGONO MÃ AZA A YAHUDA.

²⁷ A wandamgbanaï kpam dem aza a magalãkã ama a re. Uza u te a ulyaki u ne, uza u te tani a ugulã. [

²⁸ Nala a shadangi udani u ða u danai, “A kece yi a asuvu a aza a unyushi.”]*

²⁹ Aza ða a ka wurusa, a rongo yi uyansaãa kadyanshi ka gbani, n a gbaði a'aci a le. “Mhm! Avu uza ða vu ða va wasã Kuwa ku Kashila, aku vu mai ka a asuvu a'ayin a tatsu.

³⁰ Cipa wãwa! Vu wauwa kaci ka vunu.”

³¹ Nala tani kpam dem adarãkpi a pige n awenishiki a Mele a rongo yi uyanka majari. A danai, “U wauwai aza roku, shegai u fuda u wauwa kaci ka ne wa.

³² Kawauwi ka na ki, magono ma aza a Isara'ila, u cipa pini a mawandamgbani mi tsu wene wãwa tsarã tsu pityanangu n eyi.”

Hal n aza a magalãkã a ða a wandamgbanaï kaõolo n eyi dem a yanka yi kadyanshi ka gbani.

* **15:28** Akorongi a cau ushani aza ða a purãi a tagarãda u Marku a kalatsa tã makpandã ma 28.

*Ukpa u Yesu**(Matiyu 27:45-56; Luka 23:44-49; Yahaya 19:28-30)*

³³ N kaara a kaci, aku uyamba vi gb̄a u likp̄amgb̄anaṅi n karimbi hal ubana ulapa uwule u tatsu.

³⁴ N ulapa uwule u tatsu vi, Yesu salai, “Eloyi, Eloyi, lama sabakatani.” (Wata, “Kashil̄a ka va, Kashil̄a ka va, ndya i zuwai vu varangu mu?”)

³⁵ An ama da a'ari pini kushani a panai nala, a danai, “Panai, wa isaṅ Iliya.”

³⁶ Aku vuma u te u sumai u ba u reki kashaku n mini ma kalam, u sapai ka a kalangu, u sakunki yi kotsu u soi. Aku u danai, “Aṣak̄ai tsu wene ko Iliya wa tuw̄a u cipuka yi.”

³⁷ Yesu salai cika, aku u uma u ne u wutai.

³⁸ Kute-kute kunya ka a bar̄akp̄ai a asuvu a Kuwa ku Kashil̄a ki ku pecemgbenei kure. Ili i'ya i kan̄ai a zuba hal ubana a iyamba. ³⁹ An katigi ka ka shamgbai ka wundya Yesu, u wenei tyoku da u kuw̄ai. U danai, “Mayun vuma u naha vi, Maku ma Kashil̄a ma.”

⁴⁰ Aka a roku a da pini a shamgbai a ka yan akaḷu a m̄bari. A asuvu a le alya Meri Magadaliya, n Solomi, n Meri (mma u Yakubu u kenu n Isuhu).

⁴¹ Alya a tono yi, tun a Galili n a yanki yi manyan. N aka a da a tuw̄ai kaḅolo n eyi a Urishelima alya dem pini.

*Kacid̄a ka Yesu**(Matiyu 27:57-61; Luka 23:50-56; Yahaya 19:38-42)*

⁴² Gb̄a ukuna u na vi u git̄a t̄a a Kain ka Afoḅi; wata, kain ka wansa baci aku Ashibi. An kuvuli ka yan,

⁴³ aku Isuhu u Arimatiya u gb̄amai asuvu u banai ara Bilatu, u folo yi u naḷa yi ikyamba i Yesu u cid̄angu. (Isuhu vuma da uza da a ka pana n eyi a asuvu a Asheshi a Pige yi, uza da wa vana utuw̄a u tsugono tsu Kashil̄a tsu rawa.)

⁴⁴ Bilatu yan t̄a majiyan an u panai a da Yesu kuw̄a de. U isaṅ katigi ka ka wundya Yesu vi. Aku u wece yi ko u bar̄akp̄a de n ukpa.

⁴⁵ An katigi ki ka tonuko yi u kuw̄a de, aku u naḷai Isuhu ikyamba yi.

⁴⁶ Pini nala, u ba u tsilai kunya, aku u kaṭal̄ai pini ikyamba yi, u ba u ukai i'ya a kasaun ka a sadarai a katali. An u kotsoi, aku u gindalaḷkpai katali ka pige u kimb̄ai utsutsu u kasaun vi.

⁴⁷ Meri Magadaliya n Meri mma u Isuhu a wene t̄a a asu u da a cid̄angi ikyamba i Yesu yi.

16*U'yanḡa u Yesu a ukpa**(Matiyu 28:1-8; Luka 24:1-12; Yahaya 20:1-10)*

¹ An Ashibi a wurai, Meri Magadaliya, n Meri mma u Yakubu, n Solomi a tsilai ucanga u magulaṅi, kotsu a ba a tsunku ikyamba i Yesu.

²⁻³ N kpasani ku kain ka kagit̄a ka a a'ayin a shindere a kan̄ai ure. Ele a nwalu a ka yawunsa uza da wa ba u gindalaḷkpuka le katali ka a kimb̄ugai utsutsu u kasaun vi. Kaara n ka ḅatsi ele n a rawi pini a utsutsu u kasaun vi.

⁴ A weḅelei na a wenei katali ki a gindalaḷkpa ka de, ka la a ikengi ka pige ka tani.

⁵ An a uwai a wenei kalobo ka roku n aminya a eri ndishi a ulyaki, aku uwonvo u kana le.

⁶ Pini nala, kalobo ki ka tonuko le, “Panai uwonvo wa. N reve t̄a Yesu uza u Nazara, uza da a wandamgbanaṅi vi aya ya bolo. Weḅelei asu u da a'ari a zuwai ikyamba i ne da na, waḷ kpam pini wa, u 'yanḡa de.

⁷ Walai i ba i tonuko Bituru n atoni a ne a ɗa a buwai, i tonuko le wa lasa ɗa ɗa ubana a uyamba u Galili. Nte ya ba i wene yi ɗe tyoku ɗa u tonuko ɗa a'ayin a ɗa wari n ɗa.

⁸ Aku a wutai a wuranai n ilyadi ikyamba n i jeyi, kpam alya la ulapani a dana uza ukuna wa adama a uwonvo.

Meri Magadaliya wenei Yesu

⁹ [N kpasani ku kain ka kagita ka a'ayin a shindere ka Yesu 'yangai. Vuma ɗa u gita yi uwene, Meri Magadaliya ɗa, uka ɗa u wutukpai ityoni i cingi i shindere ara ne.

¹⁰ U ba u tonukoi atoni a Yesu, u cina le atsuma unamgbi n a sayi.

¹¹ Shegai an u tonuko le Yesu 'yanga ɗe, hal gbam u wene yi ta, a 'yuwain uwushuku.

Yesu wenikei kaci ka a asu u atoni a re

(Luka 24:13-35)

¹² Yesu yansakai tyoku u roku, aku u asakai atoni a ne ama a re aza ɗa a ka bana a ilyuci a wene yi.

¹³ Aku a gonoi a ba a tonukoi atoku a le. Atoku yi a 'yuwain uwushuku n ili a danai.

Yesu asakai kupa n uza u te vi a wene yi

(Matiyu 28:16-20; Luka 24:36-49; Yahaya 20:19-23; Asuki 1:6-8)

¹⁴ Pini nala, u asakai atoni a ne kupa n uza u te vi a wene yi, a'ayin a ɗa a ka lya ilikulya. Aku u bongo le adama a ugbama u asuvu a le n ukpada u uwushuku n ili i'ya ama ɗa a wene yi a tonuko le.

¹⁵ Aku u tonuko le, "Walai i bana a asuvu a likimba i yanka ama Kadyanshi ka Shinga ka va.

¹⁶ Gba uza ɗa baci dem u wushuki n kadyanshi ki hal a lyufugi yi, a ka wauwa yi ta. Kpam uza ɗa baci u 'yuwain ka, a ka varangu yi ta.

¹⁷ Iryoci i na ya tono ta aza ɗa a wushuki: asuvu a kala ka va a ka wutukpa ta ityoni i cingi a asuvu a ama. A ka yan ta dem kadyanshi n aletsu a roku.

¹⁸ A ka bidya ta a'ali n akere a le, kpam a ka yanka le ili wa. Uza u so baci tsukonu, tsa tsa yan yi ili wa ko kenu. Kpam a ka sawa ta aza a mballa a tanasa le."

A cangai Yesu ubana a zuba

(Luka 24:50-53; Asuki 1:9-11)

¹⁹ An Yesu kotso le uyanka kadyanshi, aku a canga yi ubana a zuba. U ba u dusuki a kukere ku ulyaki ku Kashila. ²⁰ Atoni a ne tani a lazai, a rongoi uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashila, ko nte wa a asuvu a likimba. Asheku n a banga le asu u ɗa u asaka le a ka yansa ikunesavu n i weniki kadyanshi ki mayun ɗa.]

Kadyanshi ka Shinga ka Luka

Ukukpa u kadyanshi

Luka, uza da u korongi tagarada u na vi, kanaki ka aguma ka kahu u woko katonu ka Yesu. Adama a nala, u korongu ta n kakiri kpam u naka ta ikuna i maci a kaci ka Yesu. Aya kpam dem u korongi Tagarada u Asuki. Itagarada i nala yi i walamgbana ta tsara i dansa alabari a Yesu n atoni a ne.

A tagarada u na vi iwenishike i'ya pini i pige: Uwenishike u pige u kagita u da uciga u Kashila a asu u ya dem. Uwenishike u pige u ire u da Yesu tuwa ta a likimba u woko Kawauwi ka ama gba. Luka korongu ta iwenishike i roku i'ya ama roku bawu a korongusi. Iryoci i te i'ya alabari a uza u Samariya u shinga. Luka wenike ta kpam kvasu ka ta n kalen ara Yesu. U korongu ta idani i Yesu an u wasai. U wenike ta kpam tyoku da Kulu Keri ku yain manyan a asuvu a ama a a'ayin a da Yesu wari pini naha a likimba. Adama a da wari kanaki ka aguma, a yinsa yi a a'ayin a ukpa a Kawauwi wa hal dem n u'yanga u ne a ukpa. U tonuko tsu Yesu takuma ta kadan a'ayin a da u 'yangai a ukpa. Nala u wenike ta an mayun da Kashila ka 'yangasai Yesu a ukpa.

Tagarada u na u naka ta Atoni a gogo-na iryoci i shinga i'ya a ka tono, iryoci i Yesu tyoku da u rongoi n ama. U wenike ta tyoku da tsa ganga aza a unambi, n tyoku da tsa yan kvasu. Kpam dem u zuwa ta upityanangu u tsunu u gbama kpaci Luka wushuku ta n eyi u wene ta gba ili i'ya Yesu yansai, kpam u wenike tsu ta an Yesu 'yangai a ukpa.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Ili i'ya i zuwai Luka korongi tagarada u na vi (1:1-4)

Ilimaci i Yahaya kalyubugi n Yesu (1:5-2:52)

Akani a Yahaya kalyubugi (3:1-20)

Ulyubugu n ukondo u Yesu (3:21-4:13)

Manyan ma Yesu a Galili (4:14-9:50)

Yesu bansai a Galili ubana a Urishelima (9:51-19:27)

Ukana n ukpa u Yesu (19:28-23:56)

Yesu wa ta n uma (24:1-12)

Yesu wenikei kaci ka ne n tyoku da kpam a canga yi ubana a zuba (24:13-53)

Ikorongi i alabari a Yesu

¹ Uzapige Tiyofilu: Ama ushani a bidya ta a korongu ukuna u da u gitai a mere ma tsunu.

² Ama yi a korongu ta dere tyoku u aza da a yain ukuna vi a a'eshi a le, alya ayain a manyan ma udani mi, kpam a tonuko tsu.

³ Adama a nala, an u wokoi mpa n kaci ka va n vecei ukuna vi a kagita ben, n wenei u lobono ta n koronku vu ukuna vi tyoku da u tonombonoi.

⁴ Tsara vu reve ukuna u da a wenishike vu vi mayun da u gitai.

Ilimaci i Yahaya

⁵ A'ayin a Hiridu† Magono ma Yahuda, a yan ta kadarakpi† ka roku, uza u kala Zakariya, uza da wari a kaƙon ka kaƙolo ka adarakpi ka Abija. Uka u ne Alisabatu uza u kagali ka Haruna† kadarakpi ka.

⁶ Ama a re le a ka wala ta dere a a'eshi a Kashila, kpam a ka kirana n udani u Kashila.

⁷ Shegai a'ari n maku wa, kpaci Alisabatu madari ma, kpam gba le a kutsa de.

8 Kain ka kaḅon ka aḁaraḁkpi ka Zakariya kaḁi a manyan a Kuwa ku Kashila,* waḁi a uyan tsuḁaraḁkpi a kapala ka Kashila.

9 Uruta u rukpai a kaci ka ne tyoku u agadu a aḁaraḁkpi, u woko uza ḁa wa uwa a asuvu a Asu u Uwulukpi, u runukpa ili i magulani. 10 An a'ayin a urunukpa a ili i magulani† a yain, kakuma ka ama ka ka Iya kayala kaḁi a ulanga a uyan kavasu.

11 Aku katsumate ka zuba ka Kashila ka wenikei kaci ka ne ara Zakariya a ulyaki u asuḁaraḁkpa u ili i magulani vi.

12 An u wenei nala, u giruwai, uwonvo u kana yi cika.

13 Aku katsumate ki ka tonuko yi, “Zakariya, pana uwonvo wa, kpaci a pana ḁe kavasu ka vunu. Uka u vunu Alisabatu wa matsaka vu ta maku ma vali. Vu neke yi kala Yahaya.

14 Wa woko ta ili i ipeli n i kayanyan ara vunu. Ama ushani a ka pele ta adama a ilimaci i ne.

15 Kpaci wa woko ta uzapige a kapala ka Magono ma Zuba. Wa tuwa u soi mini ma cinwi ko ili i'ya ya zuwa umaka wa. Kpam a ka shadangu yi ta n Kulu Keri, eyi pini a katsuma ka mma u ne.

16 Wa gonuko ta aza a Isara'ila ushani a asu u Magono ma Zuba Kashila ka le.

17 Kpam wa lasa ta Asheku, n kulu n ucira tyoku u Iliya. U yiralakpa atakasuvu a asheku ubana a asu u mmuku n le, n uyawunsa u aryagbaji uwoko tyoku u uyawunsa u ama a maci. U foḁuso atakasuvu a ama adama a utuwa u Asheku.”

18 Zakariya wece yi, “Niḁa ma wushuku n ukuna u na vi? Mpa na n yan ḁe makoshi, kpam uka u va dem u yan ḁe mamici.”

19 Katsumate ki ka wushunku yi, “Mpa Jibura'ilu, uza ḁa waḁi kushani a kapala ka Kashila. Suku ḁa a suku mu n tuwa n danaḁa vu, kpam n tonuko vu ukuna u shinga u na vi.

20 Gogo-na, adama a ukpaḁa u upityanangu u vunu, va woko ta kabebe. Va doku kpam va dana ukuna wa, she a'ayin a ḁa a shadangi ukuna u na vi, a kain ka a zuwai u ḁa. Kpam nala wa woko.”

21 Ama a'ari a ulanga a uvana Zakariya, a'ari uyan majiyan ma ili i'ya i zuwai u ḁaraḁkpai a asuvu a Asu u Uwulukpi vi.

22 An u wutaḁi, u fuḁa u dana ukuna wa. Ama a revei u wene ta pini kuwene. U rongo le u wenishike iryoci n u raḁagbusi akere.

23 An a'ayin a manyan a ne a shadangi, u lazai u gonoi a kuwa.

24 An a'ayin a nala a wurai, Alisabatu uka u ne u yain katsuma, u kanaḁi uronguso a kuwa bawu u wutaḁi hal uwoto u tawun.

25 U danai, “Weḁelei ili i'ya Magono ma Zuba ma yanka mu. A a'ayin a ḁa a yan yi, ḁa u takpa mu uwono a a'eshi a ama.”

A danai ukuna u ilimaci i Yesu

26 A uwoto u teli u katsuma ka Alisabatu, Kashila ka suki katsumate ka zuba ka ne Jibura'ilu a Nazara, ilyuci i'ya i'ari a uyamba u Galili.

27 U bana a asu u makee ma roku ma bawu ma revei vali. Uza ḁa vuma roku uza u kala Isuhu, uza u kagali ka Dawuda magono, u kenei tsumana. Kala ka makere mi ka Meri.

28 Katsumate ka banai ara ne, u danai, “A danaḁa vu Meri, macigi ma Kashila. Magono ma Zuba ma ta n avu.”

29 Shegai Meri dambula ta cika, wa yawunsa icun i idyani i eni i'ya nala.

* 1:8 Kondo kulu ku Kuwa ku Kashila a makukpi ma XX.

³⁰ Katsumate ka tonuko yi, “Pana uwonvo wa, Meri, kpaci Kashilā ka bidya t̄a ka zuwuka vu unā u shinga.

³¹ Va yan t̄a katsuma, vu matsa maku ma vali, kpam vu neke yi kala Yesu.

³² Wa woko t̄a uzapige. A isa yi kpam Maku ma Kashilā ka Zuba. Magono ma Zuba Kashilā wa n̄aka yi t̄a tsugono tsu akaya a ne Dawuda.

³³ Wa lya t̄a tsugono tsu kagali ka Yakubu hal ubana. Tsugono tsu ne tani t̄sa t̄a pini hal ubana bawu utyoku.”

³⁴ Meri wece yi, “Nida ukuna u na wa gitā, an u wokoi mpa n reve vali wa?”

³⁵ Katsumate ka wushunku yi, “Kulu Keri ka cipa t̄a ara vunu, ucira u Kashilā ka Zuba wa palasa vu t̄a. Adama a nala uza u uwulukpi u dā va matsa vi, a ka isa yi t̄a Maku ma Kashilā.

³⁶ Alisabatu dem, kumaci ku vunu wa t̄a n katsuma n tsumici tsu ne! Uwoto u teli u dā yi pa vi. Eyi uza dā a danai madari ma.

³⁷ Ili i'ā la i'ya Kashilā ka kpaḍa uyan wa.”

³⁸ Meri danai, “Mpa kagbashi ka Magono ma Zuba ka. U woko mu tyoku dā vu danai.” Aku katsumate ki ka laza! ka aṣaka yi.

Meri ba u kondoi Alisabatu

³⁹ A'ayin a nala yi, Meri yain maloko u foḅusoi u banai a uyamba u Yahuda, a ilyuci i roku, a kaḅon ka nsasa.

⁴⁰ U uwai a kuwa ku Zakariya u danasai Alisabatu.

⁴¹ An u panai idyani i ne, aku maku ma maṛi a katsuma ka ne ma gbāḍai n ucira. Pini nala, a shadangi Alisabatu n Kulu Keri.

⁴² U 'yangasai kalagatsu ka ne n ucira, u danai, “Avu uza u unā u shinga u dā a asuvu a aka gbā. Maku ma kpam va matsa vi, uza u unā u shinga u dā.

⁴³ Nida ukuna u shinga u na u tsara mu, hal anuku a Asheku a va u tuwāi ara va?”

⁴⁴ An n panai kalagatsu ka idyani i vunu, aku maku ma maṛi a katsuma ka va ma gbāḍai n ucira adama a ipeli.

⁴⁵ Uza u unā u shinga u dā vaṛi Meri, avu uza dā vu wushuki n ili i'ya Magono ma Zuba ma tonuko vu ya shadangu.”

Ushipa u Meri

⁴⁶ Aku Meri danai, “Katakasuvu ka va ka n̄aka t̄a Magono ma Zuba tsupige.

⁴⁷ N Kashilā Kawauwi ka va ka uma u va waṛi a ipeli.

⁴⁸ Kpaci u webele! uvakunku u kaci u kagbashi ka ne. U dā na gbā ama a ka tuwā a ka isa mu uza u unā u shinga.

⁴⁹ Kpaci Uza u Ucira Gbā u yanka mu t̄a ili i pige. Uwulukpi u dā kala ka ne kari.

⁵⁰ Upasamgbanasa u dā upana u iyali u ne u tsu pasamgbanasa a agali a dā a ka pana uwonvo u Kashilā ubana.

⁵¹ U yain manyan ma pige n akere a ne, u wacinsai aza a araḍi n uyawunsa u atakasuvu a le.

⁵² U takpai ngono a tsugono tsu le, aku u n̄akai aza dā a vakunki kaci ka le tsupige.

⁵³ U cuwatangi aza a kambulu n ili i shinga, aza a utsari tani u tutsuku le akere a de.

⁵⁴ U ɓangai kagbashi ka ne Isara'ila, kpaci wa ciḅusa t̄a n asuvayali a ne.

⁵⁵ Tyoku dā u zuwamgbanai wa pana iyali i isheku i tsunu, Ibirahi n kagali ka ne ubana.”

⁵⁶ Meri dusuki n Alisabatu evu n uwoto u tatsu, aku u gono! a kuwa.

Ilimaci i Yahaya Kalyubugi

⁵⁷ An a'ayin a ilimaci a Alisabatu a yain, u matsai maku ma vali.

⁵⁸ Aza a karen n amaci a ne, a panai tyoku da Magono ma Zuba ma panai iyali i ne, hal a banga yi ipeli.

⁵⁹ Kain ka kulla, a tuwai kotsu a ki da maku mi kacombi.† A'ari a ka ciga a neke yi kala ka asheku a ne Zakariya.

⁶⁰ Shegai mma u ne u danai, "Nala wa, kala ka ne ka Yahaya."

⁶¹ Aku a danai, "Iyen! A kumaci ku vunu uza roku wa la n kala ka nala wa."

⁶² A yankai asheku a ne kadyanshi n kukere u tonuko le kala ka wa ciga a isa maku mi.

⁶³ U zamai a tuko yi kagbagala ka ikorongi, aku u korongi, "Kala ka ne ka Yahaya." Gba le a yain majiyan.

⁶⁴ Kute-kute, una u ne u kukpai, kaletsu ka ne kpam ka tatsukpai. Aku u gitai kadyanshi u rongoi ucikpala Kashila.

⁶⁵ Uwonvo u kana aza a karen yi gba. A rongoi utambura kadyanshi ka ukuna vi gba a kaon ka nsasa ka uyamba u Yahuda.

⁶⁶ Gba aza da a panai ukuna vi a kana u da a atakasuvu a le, a ka tono, "Nda maku ma na ma tuwa ma woko?" Kpaci ucira u Magono ma Zuba ma ta n eyi.

Ushipa u Zakariya

⁶⁷ Aku a shadangi asheku a ne Zakariya n Kulu Keri, u yain kadyanshi ka ukuna u Kashila, u da,

⁶⁸ "A cikpala Magono ma Zuba, Kashila ka Isara'ila, kpaci u tuwa ta a asu u ama a ne u wutukpa le.

⁶⁹ U 'yangasaka tsu Kawauwi ka ucira, a asuvu a kagali ka kagbashi ka ne Dawuda.

⁷⁰ (Tyoku da caupa u danai a una u nsumate n ne n da a wulukpei.)

⁷¹ U wauwa tsu a akere a atokulalu a tsunu, hal gba n aza da a 'yuwan tsu.

⁷² Tsara u wenike asuvayali a ne a asu u nkoshi n cau n tsunu. U cifa kpam kazuwamgbani ka uwulukpi ka ne.

⁷³ Kazuwamgbani ka u tsinakai asheku a tsunu Ibirahi ka la vi.

⁷⁴ Kpaci u wauwa tsu ta a asu u atokulalu a tsunu, tsu gbashika yi bawu upana uwonvo.

⁷⁵ Tsu gbashika yi n uwulukpi n ukuna u maci a kapala ka ne, gba a'ayin a tsunu.

⁷⁶ Avu kpam maku ma va, a ka isa vu ta matsumate ma Kashila Uza u Ucira Gba, kpaci va lasa ta Asheku, tsara vu fofusuko yi ure.

⁷⁷ Vu tonuko ama a ne ukuna u iwauwi i utsara ucimbusa u unyushi u le.

⁷⁸ Adama a asuvayali a maci a Kashila ka tsunu, a zuba da katyashi ka kpasani ka wuta tsu.

⁷⁹ Tsara u wakana aza da a'ari ndishi a karimbi, n aza da a ka tuwa a kuwa. U toni n atsu a ure u ndishi n shinga."

⁸⁰ Aku maku ma gbonguroi a ikyamba n kulu cika. U dusuki a kakamba hal kain ka u wenikei kaci ka ne a asu u Isara'ila.

2

Ilimaci i Yesu

(Matiyu 1:18-25)

¹ A'ayin a nala, Kaisa Agusta magono ma pige ma Roma, u zuwai a keci gba ama da a'ari a uyamba† vi.

² (Makeci ma a gitai uyan ma la vi, a'ayin a tsugono tsu Kiriniyu uza u karatsu ka pige u Suriya.)

³ Ya dem gonoi a ilyuci i ne tsarā a korongu yi.

⁴ Isuhu dem 'yangai a ilyuci i Nazara, a uyamba u Galili, u banai a uyamba u Yahuda. U banai a ilyuci i Dawuda i'ya a ka isa Batalami, kpaci eyi uza u kagali ka Dawuda da.

⁵ Tsarā a korongu yi n Meri kamana ka ne, uza da kpan wari n katsuma.

⁶ Ele pini de, a'ayin a ilimaci a Meri a yain.

⁷ Aku u matsai maku ma vali ma kapala ma ne, u palasa yi n kunya, aku u vakunku yi a asu u uneshe kuzuwate ilikulya. Kpaci a tsarā kunu ku amoci pini a kuwa ki wa.

Aliniki n atsumate a zuba

⁸ N kayin ka nala ki, aliniki a roku a da pini a uroto u ilyuci vi, a ka wundya ishiga i nlala n le.

⁹ Aku katsumate ka zuba ka Magono ma Zuba ka wenikei kaci ka ne ara le. Aku tsupige tsu Magono ma Zuba tsu kyawan le n katyashi, hal uwonvo u kana le.

¹⁰ Shegai katsumate ki ka tonuko le, "Panai uwonvo wa, ukuna u shinga u ipeli u da n tuko da, u da wa woko u ama gba.

¹¹ Ara na a matsaka da ta Kawauwi a Batalami, ilyuci i Dawuda, aya Kirisiti Asheku.

¹² Iryoci i'ya ya wene i'ya na: Ya cina ta a vakunki maku a asu u uneshe kuzuwate ilikulya, upalasi n kunya."

¹³ Kute-kute, kafole ka aza a kuvon a zuba a bolomgbonoi n katsumate ki, a ka cikpala Kashila n a dansi,

¹⁴ "Unaka u tsupige ubana a asu u Kashila u shamgba ta a asuvu a zuba a asu u da u lai tsupige. A likimba tani ndishi n shinga n shamgba ta a asu u ama da wa pana kayanyan ka le cika."

¹⁵ An atsumate yi a gonoi a zuba, aliniki yi a tonukoi kaci ka le, "Tsu banai a Batalami tsu wene ili i'ya Magono ma Zuba ma tonuko tsu i gitai vi."

¹⁶ A banai n maloko, a ba a cinai Isuhu, n Meri, n maku mi dem nvain a asu u uneshe kuzuwate ilikulya. ¹⁷ Aku aliniki a tonukoi ya dem ili i'ya i gitai n i'ya katsumate ka zuba ka tonuko le a kaci ka maku ma na mi.

¹⁸ Gba ama da a panai ukuna u na vi, a rongoi uyan majiyan ma ukuna u da aliniki yi a tonuko le.

¹⁹ Shegai Meri kana ukuna vi n kabini a katsuma ka ne, aku u rongoi u cibusa u da.

²⁰ Aliniki yi a gonoi, a rongoi unaka Kashila tsupige n a cikpali yi, adama a ili i'ya katsumate ki ka tonuko le. Kpan n adama a da a wenei maku mi tyoku da katsumate ki ka tonuko le.

A bankai Yesu a Kuwa ku Kashila

²¹ An kain ka kulla ka kyawain, kain ka a ka kida yi kacombi, a neke yi kala Yesu. Kala ka katsumate ka zuba ka naka yi, kahu a yain katsuma ka ne.

²² An a'ayin a uwulukpe a le a yain, tyoku da u wari a Mele ma Musa, a matsa baci maku. Aku Isuhu n Meri a bankai Yesu a Urishelima, a naka yi a asu u Magono ma Zuba.

²³ (Tyoku da wari ukorongi, Mele ma Kashila ma danai, "Maku ma uka u gitai u matsa kalobo ka baci, u kana ta a naka yi a asu u Magono ma Zuba.")

²⁴ A yain ufarakpa tyoku da Mele ma Kashila ma danai, "A'adya a re ko tani mmuku ma ntambara n re." ◇

²⁵ Vuma roku u da pini a Urishelima a ka isa Saminu, vuma u maci kpmam uza da wa gbashika Kashila. Wa ta n Kulu Keri, kpmam u barakpai wa vana utuwa u Kirisiti Kawauwi u tuwa u wauwa aza a Isara'ila.

²⁶ Kulu Keri ku wenike yi wa kuwa wa, she a'ayin a da u wenei Kirisiti u Magono ma Zuba.

²⁷ Kain ki, Kulu Keri ku zuwai u uwai a Kuwa ku Kashila. Meri n Isuhu a tuwai, kotsu a naka Yesu a asu u Magono ma Zuba, tyoku da Mele ma da a yain.

²⁸ Aku Saminu wofo yi, u cikpai Kashila, u danai,

²⁹ "Gogo-na, Ashekapige, she vu asaka kagbashi ka vunu ka laza bawu ukuna u roku, tyoku da vu danai.

³⁰ Kpaci n wene de iwauwi i vunu

³¹ i'ya vu fobusoi a kapala ka ama gba.

³² Aya katyashi ka ka wenike Awulawa† ure u vunu, aya kpmam tsupige tsu ama a vunu Isara'ila."

³³ Tata na mma u ne a yain majiyan a ili i'ya a danai a kaci ka ne.

³⁴ Aku Saminu zuwuka le unā u shinga. Aku u tonukoi mma u ne vi, "Vu wene maku ma na mi? Aya a zuwai u woko ure u urukpa u aza roku n u u'yangā u aza roku ushani a asuvu a Isara'ila. Kpmam Kashila ka suku yi ta u woko iryoci, shegai aza roku a ka 'yuwan yi ta.

³⁵ Kotsu a wutukpa uyawunsa u atakasuvu ushani a kateshe. Avu tani burundu wa batsamgbana ta katakasuvu ka vunu."

³⁶ Matsumate ma mari uka, uza u kala Hanatu, wa ta dem pini a Kuwa ku Kashila ki, ukere u Fanuyila u da, uza u kagali ka Ashiru. Marana ma, kpmam u kutsa ta cika. Iyolo i ayen a shindere a da u yain n vali u ne an u bidya yi n tsikere.

³⁷ Gba ayen a ne hal n a da a tsirana tsu ne dem a da yi amanganishi n a nishi.* U asaka Kuwa ku Kashila wa, shegai ulya kayala kaara n kayin, n u yanyi kakuli n kavasu.

³⁸ Tyoku da Saminu wari a kadyanshi n Isuhu n Meri, eyi dem u tuwai evu n ele, u cikpai Kashila. U kana kadyanshi ka maku mi a kapala ka ama da a ka vana uwutukpa u Urishelima.

³⁹ An a kotsoi gba ili i'ya Mele ma Kashila ma danai, a gonoi a ilyuci i Nazara u uyamba u Galili.

⁴⁰ Nte maku mi ma gbonguroi u tukoi ucira pini. A shadangu yi n ugboji u da u wurai a'ayin a ne. Kpmam Kashila ka zuwuka yi unā u shinga.

Yesu uwai a Kuwa ku Kashila

⁴¹ Kayen dem, isheku i Yesu i tsu bana ta a Urishelima a'ayin a Abiki a Upasamgbana.

⁴² An u yain ayen kupa n a re, a banai Abiki yi tyoku da a cuwanakai.

⁴³ An a kotsoi Abiki yi, isheku i ne i kana ure u ugono. Yesu shamgbai a Urishelima, bawu a revei.

⁴⁴ A yain nwalu ma uliva, a ka wundya ko wa pini a asuvu a kabolo ki, shegai a wene yi wa. Aku a kana yi uzama a asu a amaci† n aje a le.

⁴⁵ An a kpa†a yi uwene, a gonoi a Urishelima ubolo u ne.

⁴⁶ An a'ayin a tatsu a wurai, a cina yi ndishi a asuvu a Kuwa ku Kashila a mere ma awenishiki. Wa panaka le n u yansi le keci.

⁴⁷ Gba ama da a panaka yi a yain majiyan n ureve u ne, n tyoku da wa wushukusu.

* **2:37** Kalen ka roku ka: ayen amanganishi n a nishi a da a wurai, an vali u ne u kuwai.

48 An isheku i ne i wene yi, a yain majiyan, aku mma u ne danai, “Maku ma va, ndya i zuwai vu yanka tsu naha? Mpa n asheku a vunu tsari vu uzama n katsuma unamgbi.”

49 Aku u wece le, “Ndy a zuwai ya zama mu? I reve u kana i n rongo a asu u Tata u va wa?”

50 Shegai a reve ili i'ya u tonuko le wa.

51 Aku u gonoi a Nazara kabolo n ele, u rongo le unaka tsupige. Mma u ne tani u kana ukuna u nala vi a katakasuvu ka ne.

52 Yesu gbonguroi a ikyamba n kakiri, kpam Kashila n ama da a reve yi a ciga yi.

3

Kubari ku Yahaya Kalyubugi

(Matiyu 3:1-12; Marku 1:1-8; Yahaya 1:19-28)

1 A kayen ka kupa n u tawun ka tsugono tsu Kaisa Tibariya magono ma pige ma Roma, a yan ta ngono n nishi aza da a lyai tsugono tsu iyamba i Isara'ila a kere ka ne, alya: Bontu Bilatu wari gomuna u Yahuda, Hiridu Antiba wari magono ma Galili, vangu u ne Filibu wari magono ma Ituriya n Tarakunita, Lisaniya wari magono ma Abiliya.

2 A'ayin a Hanana n Kayafa ngono m adarakpi, kadyanshi ka Kashila ka tuwai ara Yahaya maku ma Zakariya a kakamba.

3 U banai gba a iyamba i'ya i'ari u bongo u Agata u Urudu n u yanyi kubari: ama a kpatala ubana a asu u Kashila a asaka tsicingi tsu le, aku a lyubugu le tsara u wenike an a cimbusuka le.

4 Tyoku da wari ukorongi a Tagarada u Ishaya matsumate a ukuna u Yahaya Kalyubugi: “Kalagatsu ka uza roku ka salasa a kakamba, ‘Lapulukai Asheku Kawauwi ure, i shamkpa u da mai tsara u wala.

5 A ka shadangu ta gba arara, kpam a betelikpe gba nsasa n agalala. A shamkpa ire i'ya i kotolusoi, aku a gbandala i'ya i'ari n adaka.

6 Kpam ama gba a ka wene ta iwauwi i Kashila.’” ◇

7 Yahaya tonokoi kakuma ka ama ka ka tuwusa tsara u lyubugusu le vi, “Eda a'eku! Ya barana da i suma unamgbukatsuma u Kashila u da wa tuwa?

8 Yanyi ili i'ya ya wenike ukpatala u de. Kotsu i bidya a asuvu a atakasuvu a de Ibrahi da asheku a de wa, nala wa banga da wa. N tonuko da, Kashila ka fuda ta ka yangasaka Ibrahi mmuku a asuvu a atali a na yi.

9 N gogo-na naha a tadangu de kagovu a ami a ndanga. Madanga ma baci dem ma kpadai u naka ilimaci i maci, a ka kapa ta ma, a varangu a asuvu a akina.”

10 Kakuma ka ama ka wece yi, “Ndy a wa tsa yan gogo-na?”

11 U wushuki, “Uza u ntogo n re, u peci n uza da bawu wari n ma. Uza u ilikulya kpam dem u yain nala.”

12 Awushi a utafa a roku a tuwai tsara a lyubugu le, a wece yi, “Kawenishiki, ndya tsa yan?”

13 U tonuko le, “Kotsu i pasaka a ili i'ya a da i wushi wa.”

14 Aku asoje a roku a wece yi, “Atsu tani, ndya tsa yan?”

U tonuko le, “Kotsu i wusa uza ikebe wa. Ko i dana uza u nusa ta, kpam u nusa wa. I kawunku gai n katsupi ka de.”

15 Ama gba a'ari a ka vana ta utuwa u Kirisiti Kawauwi, aku a'ari a yawunsa a atakasuvu a le, ko Yahaya da Kawauwi ki.

¹⁶ Yahaya wushunku le gba, u danai, “Mpa gai n mini ma ma lyuɓugusu ɗa, shegai uza ɗa u la mu wa tuwa ta. Uza ɗa mpa n ratsa n surukpa isirikatsu i akpata i a'ene a ne wa. Aya wa lyuɓugu ɗa n Kulu Keri n akina.

¹⁷ Kasasu ka uwelimkpe ka ne ka ta a kukere ku ne, wa wujuma ta asu u ulapa ilya vi, aku u cirangu ilya yi u tsungu i'ya a mapon. Shegai wa runukpa ta kopo ki n akina† a ɗa bawu a ka cimba.”

¹⁸ N icun i kuɓari ku na ki ushani, ka Yahaya yankai ama Kadyanshi ka Shinga ka Kashila.

¹⁹ Shegai Yahaya ɓaranai Hiridu Antiba magona a kaci ka Hiridiya, uka u vangu u ne u ɗa u zuwai, n ukuna u cingi u roku u ɗa u yain.

²⁰ Adama a nala u gbagiryai Yahaya a kuwa ku a'ali, u dokunki kaci ka ne unyushi u cingi u na vi.

A lyuɓugi Yesu

(Matiyu 3:13-17; Marku 1:9-11)

²¹ An a lyuɓugusi ama gba, a lyuɓugi dem Yesu. Tyoku ɗa Yesu wari a kavasu, zuba u kukpai.

²² Pini nala, Kulu Keri ku cipai ara ne yavu kaɗya. A panai kalagatsu ka wuta a zuba, ka danai, “Aɗa Maku ma va ma ma ciga. Ma pana ta kayanyan n avu cika.”

Nkoshi n cau n Yesu

(Matiyu 1:1-17)

²³ A'ayin a ɗa Yesu gitai manyan ma ne, wa ta n ayen evu n kamankupa. Tyoku ɗa kpam ama a bidyai Yesu maku ma Isuhu ma.

Isuhu maku ma Heli ma.

²⁴ Heli maku ma Matat ma.

Matat maku ma Levi ma.

Levi maku ma Malaki ma.

Malaki maku ma Yana ma.

Yana maku ma Isuhu ma.

²⁵ Isuhu maku ma Matiya ma.

Matiya maku ma Emos ma.

Emos maku ma Nahum ma.

Nahum maku ma Hasali ma.

Hasali maku ma Najaya ma.

²⁶ Najaya maku ma Ma'ata ma.

Ma'ata maku ma Matiya ma.

Matiya maku ma Shimeya ma.

Shimeya maku ma Isuhu ma.

Isuhu maku ma Yahuda ma.

²⁷ Yahuda maku ma Yowana ma.

Yowana maku ma Risa ma.

Risa maku ma Zerubabe ma.

Zerubabe maku ma Shayalatiya ma.

Shayalatiya maku ma Niri ma.

²⁸ Niri maku ma Malaki ma.

Malaki maku ma Adi ma.

Adi maku ma Kosuma ma.

Kosuma maku ma Alumadama ma.

Alumadama maku ma Iri ma.

²⁹ Iri maku ma Yosi ma.

Yosi maku ma Eliyaza ma.

Eliyaza maku ma Yorima ma.

Yorima maku ma Matat ma.
 Matat maku ma Levi ma.
³⁰ Levi maku ma Saminu ma.
 Saminu maku ma Yahuza ma.
 Yahuza maku ma Isuhu ma.
 Isuhu maku ma Yunam ma.
 Yunam maku ma Eliyakim ma.
³¹ Eliyakim maku ma Malaya ma.
 Malaya maku ma Mainana ma.
 Mainana maku ma Matata ma.
 Matata maku ma Natan ma.
 Natan maku ma Dawuda ma.
³² Dawuda maku ma Yese ma.
 Yese maku ma Ubida ma.
 Ubida maku ma Boza ma.
 Boza maku ma Salumuna ma.
 Salumuna maku ma Nashon ma.
³³ Nashon maku ma Aminadabu ma.
 Aminadabu maku ma Aram ma.
 Aram maku ma Hesuruna ma.
 Hesuruna maku ma Farisa ma.
 Farisa maku ma Yahuza ma.
³⁴ Yahuza maku ma Yakubu ma.
 Yakubu maku ma Ishaku ma.
 Ishaku maku ma Ibirahi ma.
 Ibirahi maku ma Tera ma.
 Tera maku ma Naho ma.
³⁵ Naho maku ma Seru ma.
 Seru maku ma Reyu ma.
 Reyu maku ma Fele ma.
 Fele maku ma Eba ma.
 Eba maku ma Shela ma.
³⁶ Shela maku ma Kenan ma.
 Kenan maku ma Afakasha ma.
 Afakasha maku ma Shem ma.
 Shem maku ma Nuhu ma.
 Nuhu maku ma Lame ma.
³⁷ Lame maku ma Metusela ma.
 Metusela maku ma Anuhu ma.
 Anuhu maku ma Jare ma.
 Jare maku ma Mahalalel ma.
 Mahalalel maku ma Kenan ma.
³⁸ Kenan maku ma Enos ma.
 Enos maku ma Shitu ma.
 Shitu maku ma Adamu† ma.
 Adamu kparam uza da u wuta a asu u Kashila da.

4

Ukondo u Yesu

(Matiyu 4:1-11; Marku 1:12-13)

¹ Pini nala, Yesu asakaji Agata a Urudu ushadangi n Kulu Keri, aku Kulu Keri ku tonoi n eyi ubana a kakamba.

² U yan ta a'ayin a amangare, Kalapansi kari yi ukonduso. A asuvu a a'ayin a nala yi u lya ko ili wa, an a'ayin yi a kotsoi, aku u panai kambulu.

³ Pini nala, Kalapansi ka tonuko yi, “Avu Maku ma Kashila ma baci, yanka katali ka na kadyanshi ka gono burodi.”

⁴ Yesu wushunku yi, “Ukorongi u da wari a Tagarada u Kashila, ‘N burodi da koshi vuma wa yan uma wa.’” [◇]

⁵ Kalapansi ki ka banka yi a zuba a asu u roku, u wenishike yi gba tsugono tsu likimba, kahu a yain a'eshi rapu.

⁶ U tonuko Yesu, “Ma naka vu ta gba tsupige n ucira u le, kpaci mpa a nakai. Ma ta n ucira u da ma naka uza da ma ciga.

⁷ Va lyaka mu baci kayala, ya woko ta i vunu gba.”

⁸ Yesu wushunku yi, “Ukorongi u da wari a Tagarada u Kashila, ‘Lyaka Magono ma Zuba Kashila ka vunu kayala, aya koshi va gbashika.’” [◇]

⁹ Aku Kalapansi ka banka yi a Urishelima, u zuwa yi u shamgbai a zuba u Kuwa ku Kashila ku ugadi bilibili. U tonuko yi, “Avu Maku ma Kashila ma baci, radugu a utuwa a iyamba.

¹⁰ Kpaci ukorongi u da wari a Tagarada u Kashila, ‘Wa yanka ta atsumate a zuba a ne kadyanshi adama a vunu, a kirana n avu.

¹¹ Kpam a ka kefe vu ta a akere a le, adama a da va gbashia kune a katali.*”

¹² Yesu wushunku yi, “A korongu ta dem, ‘Va kondo Magono ma Zuba Kashila ka vunu wa.’” [◇]

¹³ An Kalapansi ka kotsoi ukonduso u ne gba, aku u asaka yi ve.

Yesu gitai manyan a Galili

(Matiyu 4:12-17; Marku 1:14-15)

¹⁴ Pini nala, Yesu gono a uyamba u Galili, ucira u Kulu Keri wa ta kabolo n eyi. Ukuna u ne u kyawain gba a uyamba vi.

¹⁵ U rongoi a uwenishike a agata a Kashila a le, gba ama n a naki yi tsupige.

A 'yuwain Yesu a Nazara

(Matiyu 13:53-58; Marku 6:1-6)

¹⁶ An Yesu tuwai a Nazara (asu u da a wo yi), aku u uwai a kagata ka Kashila kain ka Ashibi, tyoku da u cuwanakai. U 'yangai kushani, kotsu u yain kaneshi.

¹⁷ A naka yi tagarada u Ishaya matsumate, u barakpai tagarada vi, u cinai a asu u da a korongi: ¹⁸ “Kulu ku Magono ma Zuba ka ta kabolo na mpa, u dangasa mu n yanka aza a unambi Kadyanshi ka Shinga ka Kashila. U suku mu n tuwa n yain kadyanshi ka utatsukpa a asu u aza da a sirai, n kukpa a'eshi a arumba, n wauwa aza da a 'yanki,

¹⁹ n yain kadyanshi ka kayen ka Magono ma Zuba ma yan ili i shinga.” [◇]

²⁰ U katalai tagarada vi u gonukoi a asu u uza u manyan, aku u dusuki tsara u wenishike. Gba aza da a'ari pini a kagata ka Kashila ki a gita yi akalu.

²¹ Aku u gita le utonusuko, “Ara, udani naha u shadangu de a atsuvu a de.”

²² Gba le a cikpala yi, a yain majiyan ma kadyanshi ka shinga ka u yain, hal a danai, “Eyi na maku ma Isuhu ma wa?”

²³ U tonuko le, “Ya yanka mu ta tsizagadi tsu na tsi, ‘Kana ki aguma, tanasa kaci ka vunu.’ Wata, ‘Gba ikunesavu i'ya tsu panai vu yansai a Kafarnahum, yan i'ya dem pini na a ilyuci i vunu.’”

[◇] 4:4 U.Ml. 8:3. [◇] 4:8 U.Ml. 6:13. * 4:11 Wanda da Kalapansi ka ciga ka wanda Yesu a asu u na vi. Ishipa 91:11-12 u danai Kashila ka suku ta atsumate a zuba a ne a kefe vu kotsu vu tadatsa wa. Nala wa zuwa a kana vu wa, vu yan baci utengeshi vu radugi asu u bilibili. [◇] 4:12 U.Ml. 6:16. [◇] 4:19 Isha. 61:1-2.

²⁴ Mayun da n tonuko da, matsumate ma la ma a wushuki n eyi a ilyuci i ne wa.

²⁵ “Shegai mayun n tonuko da, a'ayin a Iliya, nraṅa n da pini ushani a Isara'ila. A'ayin a da a shamkpai mini ma zuba hal ayen a tatsu n uwoto u teli, a'ayin a da kambulu ka pige ka kimbai gba uyamba vi.

²⁶ Gba n nala, a suku Iliya a asu ko uza a asuvu a le wa, she a asu u maraṅa ma mari a Zarafatu a uyamba u Sida. ◊

²⁷ A'ayin a Elisha† matsumate, a yan ta nkutu ushani a uyamba u Isara'ila. Uza wa tani la uza da a tanaṣai wa, she Na'amant† koshi, vuma u uyamba u Suriya.” ◊

²⁸ Ama da a'ari pini a kagata ka Kashila ki a panai upan, an a panai nala vi.

²⁹ Aku a 'yangai a wutukpa yi a uroto u ilyuci. A banka yi a zuba u masasa ma mari evu n ilyuci yi, kotsu a varangu yi a iyamba.

³⁰ Shegai u wurai a mere ma le, u yain nwalu n ne.

Yesu wutukpai ityoni i cingi

(Matiyu 7:28-29; Marku 1:21-28)

³¹ Pini nala, Yesu banai a Kafarnahum, ilyuci i roku a uyamba u Galili, wari le a uwenishike kain ka Ashibi.

³² A yain majiyan n uwenishike u ne, kpaci kadyanshi ka ne n ucira u da kari.

³³ A kagata ka Kashila ki tani, uza u ityoni i cingi u da pini. Aku u 'yangasai kalagatsu ka ne n ucira, u salai,

³⁴ “Wayai! Nda yi birika vu n atsu, Yesu uza u Nazara? Tuwa da vu tuwai vu wuna tsu? N reve ta uza da wari. Uza u uwulukpi u nala vi u da u Kashila.”

³⁵ Aku Yesu barana yi, u da, “Paɗa bini! Pecembene n eyi!” Aku ityoni i cingi yi i varangu yi a iyamba a mere ma le, i pecembenei n eyi. U yanka yi tani ukuna u cingi wa.

³⁶ A yain majiyan gba le, a ka dansa utyoku u le, “Icun i kadyanshi i eni i'ya na vi? Ka na n ucira n tsupige, hal u tsu barana ityoni i cingi, aku a wuta?”

³⁷ Ukuna u ne tani u tamburai ko nte wa a uyamba vi.

Yesu tanaṣai koku u Bituru

(Matiyu 8:14-17; Marku 1:29-34)

³⁸ Aku Yesu asaṅai kagata ka Kashila ki, u uwai a kuwa ku Bituru. Mma u uka u Bituru tani wa ta n usudugbi u ikyamba, aku a folo yi u tanaṣa yi.

³⁹ U shamgbai evu n kaci ka ne, u barana maḅala mi, aku ma asaṅa yi. Kute-kute, u 'yangai u gita le uyanka manyan.

⁴⁰ An kaara ka rukpai, gba aza da a'ari n aza a mḅala icun kau-kau, a tuwusuka le a asu u ne. Aku u taḅangusuku le akere a a'aci a le, u tanaṣa le.

⁴¹ Ityoni i cingi kpam i wuta a asu u ama ushani, a'ari iyoroli n a dansi, “Avu Maku ma Kashila ma!”

Shegai u barana le, u bishinka le kadyanshi, kpaci a reve ta eyi Kirisiti Kawauwi da.

Yesu yain kubari a Galili

(Marku 1:35-39)

⁴² An kain ka wansai, Yesu wuta u banai a asu u da bawu uza wari pini. Aku kakuma ka ama kari yi uzama, a banai a asu u da wari. Uciga u le u da a shamkpa yi, kotsu u asaṅa le wa.

⁴³ Shegai u tonuko le, “U kaṇa ṭa n yain kadyanshi ka tsugono tsu Kashilā a ilyuci i'ya i buwai, kpaci adama a nala a ḍa a suku mu.”

⁴⁴ Aku u lyai kapala n u yanyi kuḅari a agata a Kashilā a uyamba u Yahuda.†

5

Yesu isaṭi atoni a kagita

(Matiyu 4:18-22; Marku 1:16-20)

¹ Kain ka te, Yesu wari kushani a ikengi i Kushiva ku Galili,* kakuma ka ama ka gbaḅaryangu yi, a'ari upana kadyanshi ka Kashila.

² U wenei a'atsu a re a ḍa akani a adan a asaḅai ikengi i kushiva yi. A'ari ubacangusu ibilili i le.

³ Aku u ba u uwai a asuvu a kpatsu ku Simo. An u uwai a asuvu, u tonukoi Simo jebe u vinga kpatsu ki kenu u asaḅai ikengi i kushiva yi. Aku u dusuki u kanaṭi uwenishike ama, eyi pini a asuvu a kpatsu ki.

⁴ An u kotsoi kadyanshi, u tonukoi Simo, “Uka kpatsu ki a asu u ḍa wari n kaḍaka, kotsu i vutala ibilili i ḍe i kanaṭi adan.”

⁵ Simo wushunku yi, “Uzakuwa, nte kain ka wansa tsu pini na tsari uyan manyan, kpam ko i te tsu kanaṭi wa. Shegai an u wokoi vu danai nala, ma vutala ṭa ibilili yi.”

⁶ An a yain nala, a kanaṭi adan ushani, hal ibilili i le i kanaṭi ukidaḅa.

⁷ Adama a nala, a isaṭi atoku a le a ḍa a'ari a kpatsu ku ire ki a tuwa a ḅanga le. A tuwai a shaḅangusi a'atsu yi a re gba n adan, hal a'atsu yi a yain yavu a ka shumbugu.

⁸ Pini nala, an Simo uza ḍa a ka isaṭi Bituru wenei nala, u kuḅangi a kapala ka Yesu, u danai, “Asheku, baṭsaṭi pini dan na mpa, kpaci mpa uza u unyushi u cingi u ḍa.”

⁹ Ili i'ya i zuwai tani, eyi n atoku a ne a yan ṭa majiyan, an a kanaṭi adan nala.

¹⁰ Nala tani kpam dem Yakubu n Yahaya, mmuku n Zabidi, atoku a manyan a Simo.

Yesu tonukoi Simo, “Pana uwonvo wa. Ili i'ya i bidyai gogo-na naha ubana a kapala, ma gonuko vu ṭa uza ḍa wa tukuso ama.”

¹¹ A wutukpai a'atsu a le a kagida, aku a asaḅai gbaṭi ili i'ya a'ari n i'ya, a tono yi.

Yesu tanasai makutu

(Matiyu 8:1-4; Marku 1:40-45)

¹² Kain ka te, Yesu wari a ilyuci i roku a uyamba u nala vi, aku vuma roku, uza u mḅala n tsukutu, u tuwai ara ne. An u wenei Yesu, u kuḅangi a kapala ka ne, u folo yi u da, “Asheku, vu wushuku baci, va ṭa n ucira u ḍa va tanasaṭi mu.”

¹³ Yesu baraḅpai kukere, u sawa yi, u da, “N wushuku ṭa, ṭanaṭi.” Kute-kute, tsukutu tsi tsu asaḅai yi.

¹⁴ U ronoi vuma vi atsuvu, u da, “Kotsu vu tonuko uza wa, shegai wala vu ba vu wenike kaci ka vunu a asu u kaḍaraki. Kpam vu naka kune tyoku ḍa Musa danai a yain, adama a ḍa vu ṭanaṭi, tsaraṭi ama a reve n u ḍa.” ◇

¹⁵ Shegai gbaṭi n nala, kadyanshi ka Yesu kari a utambura, hal kakuma ka ama ushani ka tuwusaṭi ka panaḅai yi, tsaraṭi a tanasaṭi mḅalaṭi n le.

¹⁶ Shegai u tsu bana ṭa a asu u ḍa bawu ama a'ari, n u yanyi kavasu.

† 4:44 Akorongi a cau a roku aza ḍa a purai a tagarada u Luka a korongu ṭa “Galili.” * 5:1 N Tsiheline, a korongu ṭa “Kushiva ku Janisara” a tsu isaṭi ṭa dem ka “Kushiva ku Galili.” ◇ 5:14 Adkp. 14:1-32.

*Yesu tanasqi kawunu
(Matiyu 9:1-8; Marku 2:1-12)*

17 Kain ka te, an Yesu wari a uwenishike, Afarishi n awenishiki a Mele a roku a'a ta pini ndishi. Aza da a wutai gba a ilyuci i uyamba u Galili n aza a Yahuda n Urishelima. Kpam ucira u Magono ma Zuba u utanasu u m6ala wa ta n eyi.

18 Ama roku a tuwai n kawunu, a canga yi a kajiba. A ka ciga a uka yi a kunu, tsara a zuwa yi a kapala ka Yesu.

19 An a kpaɗai utsara ure u da a ka uka yi, adama a kakuma ka ama, a yuwai a zuba u kukpa. A ɗapai kukpa ki, aku a zuralakpai vuma vi a mere ma kakuma ki, pini a kapala ka Yesu.

20 An Yesu wenei upityanangu u le, u da, "Uza u va, a cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu."

21 Aku awenishiki a Mele n Afarishi yi a gitai uyawunsa a atakasuvu a le, "Ucun u vuma u eni u da na n uyanaka Kashila kadyanshi ka cingi naha? Ya wa fuda u cimbusa unyushi u cingi? She Kashila koshi."

22 Shegai an Yesu revei tyoku da a ka yawunsa, u wece le, "Nda i zuwai ya yawunsa naha a atakasuvu a de?"

23 Nda i lai shana u da a ka dana, 'A cimbusa de unyushi u cingi u vunu,' ko, "Yanga vu wala?"

24 Kondo na, kotsu i reve an mpa Maku ma Vuma mari n ucira u da ma cimbusa unyushi u cingi a likimba." U tonukoi kawunu ki, "N tonuko vu, 'yanga vu bidya kajiba ka vunu vu wala a kuwa.'" 25 Kute-kute a kapala ka le, u 'yanga u bidyai kajiba ka ne. U lazai a kuwa n u cikpali Kashila.

26 A yain majiyan cika, gba kakuma ki ka rongoi ucikpalasa Kashila, uwonvo kpam u kana le, a danai, "Ara tsu wene ta ukuna u savu."

*U'isa u Levi
(Matiyu 9:9-13; Marku 2:13-17)*

27 An nala u wurai, aku Yesu wutai. Pini nala, u wenei kawushi ka utafa ka roku uza u kala Levi. U cina yi ndishi a kakinda ka uwusha u utafa ka ne. Aku u tonuko yi, "Tono mu."

28 U asakai ko ndya wa, u 'yanga u tono yi.

29 Levi foɓusuko yi abiki a pige a kuwa ku ne. Kpam awushi a utafa a roku a da dem pini ushani n ama roku a ka lya kaɓolo n ele.

30 Aku Afarishi n awenishiki a Mele a ka yanka atoni a ne tsali, a danai, "Nda i zuwai ya lya kaɓolo n awushi a utafa n aza a unyushi u cingi?"

31 Yesu wushunku le, "Aza da a'ari n alafiya a ka ciga uza u aguma wa, she aza a m6ala.

32 N tuwa adama a da ma isa aza a maci wa, shegai adama a aza a unyushi u cingi, tsara a kpatala."

*Keci a kaci ka kakuli
(Matiyu 9:14-17; Marku 2:18-22)*

33 A tonukoi Yesu, "Atoni a Yahaya a tsu yansa ta kakuli n kavasuu, nala dem atoni a Afarishi, shegai ndya i zuwai atoni a vunu a ka lya n a soyi?"

34 U wece le, "Amoci a asu u abiki a iyolo a tsu yan kakuli, a ka yan baci abiki kaɓolo n valisavu vi?"

35 A'ayin a'a ta a utuwa a da a ka bidya valisavu vi a mere ma le, a'ayin a nala a da a ka yan kakuli."

36 U tonuko le kpam agisani a na yi, u danai, "Uza wa kara kakashi a kunya ku savu, aku u padara ka a kunya ku cau wa. U yan baci nala, wa nangasa ta

ku savu ki. Kpam kakashi ka savu ka a paɗarai a kunya ku cau ki ka rotso ka wa.

³⁷ “Vuma wa tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka ukpan ka cau wa. U yan baci nala, ma ɗasa ɗa kadele ki ma wotsongu. Kadele ki tani ka namgba.

³⁸ Shegai a tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka ukpan ka savu.

³⁹ Kpam uza wa la wa so mini ma cinwi ma cau, aku u dana wa ciga ma savu wa. Kpaci wa dana ɗa, ‘Ma cau mi ma la ɗa ma savu mi tsulobo.’ ”

6

Yesu ɗa Asheku a kain ka Ashibi

(Matiyu 12:1-8; Marku 2:23-28)

¹ Kain ka te n kain ka Ashibi, Yesu wa wura ashina a ilya kaɓolo n atoni a ne, pini nala, atoni yi a gitai ukoɗuso aratu a ilya n a yuruwi n a takumi.

² Afarishi a roku a danai, “Nɗya i zuwai ya yan ili i'ya i nangasai mele ma Ashibi?”

³ Yesu wushunku le, “Eɗa kotsu i yan kaneshi u ili i'ya Dawuda yain, a'ayin a ɗa u panai kambulu, eyi n aje a nwalu a ne wa?”

⁴ An u uwai a Kuwa ku Kashila, u bidyai iburodi i uwulukpi u takumai. Ili i'ya aɗarakpi a ɗa koshi a wushunki a takuma. Kpam u nakaɗi aje nwalu n ne i roku.” ◊

⁵ Pini nala, u tonuko le, “Maku ma Vuma ma Asheku a kain ka Ashibi.”

Uza ɗa ili i soi kukere

(Matiyu 12:9-14; Marku 3:1-6)

⁶ Kain ka Ashibi ka roku, Yesu uwai a kagata ka Kashila wari a uwenishike. Pini a asuvu yi, uza roku u ɗa pini uza ɗa ili i soi kukere ku ulyaki ku ne.

⁷ Aku awenishiki a Mele n Afarishi a ka putsɗi yi ko wa ɗanasa yi n kain ka Ashibi ki, kotsu a tsara unyushi u ɗa a ka ba a sapula yi.

⁸ Eyi tani u revei uyawunsa u le, aku u tonukoɗi vuma vi, “Yanga vu shangba a mere.” Aku u yangai u shangbai.

⁹ U tonuko le, “Ma wece ɗa, nɗya i'ari dere kain ka Ashibi? A yain ili i shinga, ko a yain i cingi? A wauwa uma, ko a wuna u ɗa?”

¹⁰ Aku u lingana le gba le, u tonukoɗi vuma vi, “Barakpa kukere ku vunu.” U barakpai kukere ki, aku ku tani.

¹¹ A panai upan cika, a gitai usheshe tyoku ɗa a ka yan n Yesu.

Yesu dangasai atoni kupa n ama a re

(Matiyu 10:1-4; Marku 3:13-19)

¹² A'ayin a nala yi, Yesu wutai u yuwai masasa tsara u yain kavasu. U rongoi uyan kavasu ubana a asu u Kashila hal kain ka wansai.

¹³ An kain ka wansai, u isaɗi atoni a ne, aku u dangasai kupa n ama a re a asuvu a le, u isa le asuki.

¹⁴ Alya Simo (uza ɗa u isaɗi Bituru) n utoku u ne Andurawu n Yakubu, n Yahaya, n Filibu, n Batalamawu.

¹⁵ U dangasa ɗa dem Matiyo, n Toma n Yakubu maku ma Halfa, n Simo uza ɗa a ka isa Ziloti.

¹⁶ U dangasai kpam Yahuza maku ma Yakubu, n Yahuza Isikariyoti uza ɗa u tuwai u neke yi.

Yesu yanka ɗa ama ushani manyan

(Matiyu 4:23-25)

◊ 6:4 1 Sam. 21:6.

17 Aku u gidalaḡai kaḡolo n ele, u shamgbai a asu u ḡa wari kateshe. Kakuma ka atoni a ne, n kakuma ka ama ushani a tuwai a panaka yi, tsara a tanasa le. A wutusai a uyamba u Yahuda n Urishelima, n aza ḡa a'ari a Taya n Sida u unu u kushiva.

18 N aza ḡa ityoni i cingi ya yan mavura dem, a tanasa le.

19 Gba ama yi a ka ciga a sawusa yi, kpaci ucira wa wutusai ta a asuvu a ne, u tanasa le gba le.

Unu u shinga n u cingi (Matiyu 5:1-12)

20 Aku Yesu gadigbai kaci ka ne, u wefelei atoni a ne, u danai: “Eda aza a unu u shinga a da, eda aza a unambi, kpaci tsugono tsu Kashila tsu de tsa.

21 Eda aza a unu u shinga a da, eda aza da ya yan kambulu gogo-na, kpaci a ka cuwatangu da ta. Eda aza a unu u shinga a da, eda aza da ya sa gogo-na, kpaci ya dosuso ta.

22 Eda aza a unu u shinga da, a'ayin a da ama a 'yuwan da, a wutukpa da a asuvu a le, a wisha da, a panai icadi i de adama a va Maku ma Vuma.

23 “Pelei a kain ki, i radugusu n mazanga, kpaci katsupi ka malen ma manyan ma de ka ta ushani a zuba. Nala dem akaya a le a yankai ntsumate.

24 “Shegai ter de eda aza a utsari, kpaci i wusha de upana u kayanyan u de.

25 Ter de, eda aza da i'ari n ucuwi gogo-na, kpaci ya tuwa ta i yain kambulu. Ter de, eda aza da ya dosuso gogo-na, kpaci ya namgba ta katsuma, kpm i sai.

26 Ter de, eda aza da ama a ka cikpalasa, kpaci nala dem akaya a le a cikpalasai ntsumate n kaḡan.”

Ciga atokulalu a vunu (Matiyu 5:38-48; Matiyu 7:12)

27 Yesu doki u danai, “Shegai n tonuko da, eda aza da ya panaka mu, i ciga atokulalu a de, i yanka aza da a 'yuwan da ukuna u shinga.

28 I zuwuka aza da a ka wishisa da unu u shinga. Aza da a ka kovo da kpm i yanka le kavasus.

29 Uza da u basa vu a kagbaguzu ka te, kpatalaka yi ka ire ki. Uza da u wusa vu kunya, kotsu vu bishinka yi matogo ma vunu wa.

30 Gba uza da baci u folo vu ili, vu naka yi. Uza da baci kpm u wusa vu ucanga, kotsu vu boli i'ya wa.

31 Yankai ama tyoku da ya ciga a yanka da.

32 “Aza da a ka ciga da alya baci ya ciga koshi, katsupi ka malen ma manyan ka eni ka ya tsara? Ko aza a unyushi u cingi dem a ka ciga ta aza da a ka ciga le.

33 Aza da baci a ka yansa da ukuna u shinga a da baci ya yanka ukuna u shinga koshi, katsupi ka malen ma manyan ka eni ka i'ari n ka? Ko aza a unyushi u cingi dem nala a ka yansa.

34 Kpm aza da baci i wenei a ka tuwa a tsupa da a da baci ya naka akopi, katsupi ka malen ma manyan ka eni ka i'ari n ka? Ko aza a unyushi u cingi dem, a tsu naka ta aza a unyushi u cingi akopi, tsara a tsupa le dere.

35 Shegai i ciga atokulalu a de, i yanka le ukuna u shinga. Naka akopi, kotsu i zuwa a'eshi a tsupa da wa. Katsupi ka malen ma manyan ma de kpm ka yan ta ushani. Ya woko ta kpm mmuku n Kashila ka Zuba, kpaci eyi uza u ukuna u shinga u da a asu u aza da bawu a tsu cikpa n aza a cingi.

36 I woko aza a asuvayali, tyoku da Tata u de wari uza u asuvayali.”

*Kotsu i taḏanku ko uza u unyushi wa
(Matiyu 7:1-5)*

³⁷ Yesu doki u danai, “Kotsu i taḏanku uza unyushi wa, adama a ḏa a ka taḏanku ḏa dem. I kiḏaga uza ugana wa, adama a ḏa a ka kiḏaga ḏa dem. I cimbusa unyushi u ḏa a yanka ḏa, kotsu a cimbusuka ḏa dem.

³⁸ Naḓai, kotsu a naḓa ḏa dem: kakundatsu ka shinga ka a shadangi, a sovono, a colukpoi hal ka wotsongusu. Aku a tsunku ḏa a matogo. Kakundatsu ka i kundunki ka a ka kundunku ḏa.”

³⁹ U yanka le agisani a roku u danai, “Karumba ka fuḏa ka rono utoku u ne karumba? Ama a re a le gba she a rukpa a kaḏaka wa?”

⁴⁰ Karotsongishi ka tsu la kawenishiki ka ne wa. Shegai uza ḏa baci a wenishikeyi mai, she u woko tyoku u kawenishiki ka ne.

⁴¹ “Nɔya i zuwai va wunya macuku ma kenukulu ma mari a keshi ka utoku u vunu, aku vu kpaḏai ukirana n kagbukulu ka kari a keshi ka vunu?”

⁴² Niḏa va fuḏa vu tonuko utoku vunu, ‘Utoku u va, asaḓa n takpa vu macuku ma mari a keshi ka vunu,’ avu tani vu wene kagbukulu ka kari a keshi ka vunu wa? Avu uza maci u kaḓan, giṭa ve vu takpa kagbukulu ka kari a keshi ka vunu, aku vu wene mai tyoku ḏa va takpa macuku ma mari a keshi ka utoku u vunu.”

*Maḏanga n ilimaci i ne
(Matiyu 7:16-20; Matiyu 12:33-35)*

⁴³ Yesu doki u danai, “Maḏanga ma shinga ma la ma ma matsa ilimaci i cingi wa, maḏanga ma cingi ma tani la ma ma matsa ilimaci i shinga wa.

⁴⁴ Kpaci maḏanga dem, a ilimaci i ne i'ya a tsu reve ma. A tsu ta ilimaci i kapopi a kawana wa, ko kpan cinwi a kaworo wa.

⁴⁵ Vuma u maci u tsu wutukpa ta ili i'ya i'ari i shinga a katakasuvu ka shinga ka ne. Vuma u cingi tani a asuvu a katakasuvu ka ne ka u tsu wutukpa ili i cingi. Kpaci ili i ushani i'ya i'ari a katakasuvu ka vuma, i'ya u tsu dansa.”

*Amai a a'uwa ama a re
(Matiyu 7:24-27)*

⁴⁶ Yesu doki u danai, “Adama a iyen a ḏa ya isa mu ‘Asheku, Asheku,’ kpan ya yan tani ili i'ya n tonuku ḏa i yain wa?”

⁴⁷ Gba uza ḏa baci u tuwai ara va, wa panaka mu, aku wa tono udani u va, ma wenike ḏa ta ucun u ne.

⁴⁸ Wa ta tyoku u uza ḏa wa ma kuwa, u gavaḓ lyungu-lyungu, aku u zuwai cuku tsi a katali ka upeti. An agata a wayai, mini ma agata ma lapai ubana a kuwa ki. Shegai ma gbaḏa ka wa, kpaci a ma ta ka mai.

⁴⁹ Shegai uza ḏa u panai kadyanishi ka va u 'yuwain ka uyanka manyan, wa ta tyoku u uza ḏa u mai kuwa a kayala, bawu u zuwai cuku tsu maci. A'ayin a ḏa mini ma agata ma lapai ka, kute-kute aku ku rukpai ku yuruwai yukuyuku.”

7

*Upityanangu u katigi
(Matiyu 8:5-13)*

¹ An Yesu kotsoi udansa ukuna u ḏa wa ciga u dana a kapala ka ama ki, u uwai a Kafarnahum.

² A ilyuci yi, katigi ka aza a Roma ka roku ka pini, uza ḏa kagbashi ka ne kari a unḓ u ukpa, kpan wa ciga yi wa wa.

³ An u panai ukuna u Yesu, u sukunku yi nkoshi n Yahuda n roku, wa folo yi u tuwa u tanasaka yi kagbashi ka ne.

4 A'ayin a ɗa a rawai ara ne, a folo yi cika, a da, “Vuma u na u rawa ta vu yanka yi ili i na yi.

5 Kpaci wa ciga ta ukuna u tsunu, hal u maka tsu kagata ka Kashila.”

6 An u panai nala, u lazai kaɓolo n ele.

7 Shegai an a yain evu n kuwa ki, aku katigi ki ka suki aje a ne a ba a tonuko yi, “Asheku, dambula kaci ka vunu vu tuwa a kuwa ku va wa. Kpaci n rawa va uwa a kuwa ku va wa.

8 Nala kpam n wenei n ratsa n tuwa a asu u da vari wa. Shegai dana ukuna koshi, kagbashi ka va ka tana ta.

9 N reve ta nala kpaci mpa vuma da wari a kere ka ucira ka, kpam ma ta n asoje a kere ka va. N tsu tonuko ta uza u na, ‘Wala,’ aku tani u wala. N tonuko uza u nide, ‘Tuwa,’ aku tani u tuwa. N tonuko kagbashi ka va, ‘Yan naha,’ aku tani u yain.”

10 An Yesu panai nala, u yain majiyan a kaci ka ne. Aku u yiralakpai u kondoi kakuma ka ama ka ka tono yi vi, aku u tonuko le, “Mayun n tonuko da, ko a asuvu a Isara'ila n wene ucun u upityanangu u pige naha wa.”

11 An aza da a suki vi a gonoi a kuwa, a cinai kagbashi ki ka tana de.

Yesu yangasai maku ma marana

12 An a tsarai a barakpai kenu, u banai a ilyuci i roku i'ya a ka isa Nayim. Aku atoni a ne n kakuma ka ama ka banai kaɓolo n eyi.

13 An u yain evu n utsutsu u ilyuci vi, u wenei a cangai kalobo ka roku kakushe, aya tani utyoku u ne a asu u mma u ne. Mma u ne kpam marana ma. Ama a ilyuci yi ushani a'a ta kaɓolo n marana mi.

14 An Asheku a wene yi, asuvayali a kana yi, u tonuko yi, “Sa wa.”

15 Aku u ra'ai u sawai ili i'ya a cangkai kakushe ki, aku aza da a cangai i'ya vi a shamgbai a asu u te. Aku u danai, “Kalobo, n da vu 'yanga.”

16 Kakushe ki ka 'yangai ka dusuki ka kana kadyanshi. Aku Yesu naka yi mma u ne.

17 Gba le a panai uwonvo, aku a cikpalai Kashila a ka dansa, “Matsumate ma pige ma wuta de a asuvu a tsunu. Kpam Kashila ka tuwa de ka banga ama a ne.”

18 Ama a rongoi kadyanshi ka ili i'ya Yesu yain na vi gba uyamba u Yahuda n iyamba i'ya i kyawain u da.

Yesu n Yahaya Kalyubugi (Matiyu 11:2-19)

19 A'ari pini, atoni a Yahaya a tonuko yi gba ukuna u Yesu.

20 Aku Yahaya isa atoni a ne ama a re, u suku le a asu u Asheku, a wece yi, “Ada uza da wa tuwa vi, ko tsu vana uza roku?”

21 An ama yi a tuwai ara Yesu, a tonuko yi, “Yahaya Kalyubugi da u suku tsu ara vunu, u da, ‘Ada va tuwa vi, ko tsu vana uza roku?’”

22 A'ayin a nala yi tani, Yesu tansa ta ama ushani aza a m'ala icun kau-kau n aza a ityoni i cingi. Kpam arumba ushani a wene ta asu.

23 Yesu wushunku le, “Walai i ba i tonuko Yahaya ili i'ya i wenei, n i'ya i panai. Arumba a wene ta asu, awunu a wala ta, nkutu n tana ta, agulani a pana ta, akushe a 'yanga ta n uma. A yanka ta aza a unambi kubari ku Kadyanshi ka Shinga.

24 I tonuko yi kpam, ‘Uza da baci bawu u tadsai adama a va, uza u unu u shinga u da.’”

25 An atsumate a Yahaya yi a lazai, Yesu kana uyanka ama kadyanshi ka Yahaya, “An i banai a kakamba ki, ndya ya ciga i wene? Asomini a da uwule u tsu purusa a asu u da baci dem u lapanai, ko iyen?”

²⁵ Ko vuma da u ukai aminya a ikebe, aya ya ciga i wene? A'a. A a'e'bile a ngono a da aza da a ka ukusa aminya a shinga, n a pani kayanyan a'ari, shegai a kakamba wa.

²⁶ Matsumate ma ya bolo uwene? Eye, kpam u la ta matsumate.

²⁷ Yahaya da gai Tagarada u Kashila wa dansaka vi, an a danai, 'Ma suku ta katsumate ka va a kapala ka vunu, uza da wa lapuluka vu ure.' [◇]

²⁸ N tonuko da gba a asuvu a ama da aka a matsai, uza wa la u la yi wa. Shegai gba n nala, uza u kenukulu gba a asuvu a tsugono tsu Kashila u la yi ta."

²⁹ (An ama, hal gban n awushi a utafa a da a'ari pini a panai nala, a wushuki an uyan u ukuna u Kashila u da ili i maci. An u wokoi a wushuki Yahaya lyu'ugusu le.

³⁰ Shegai Afarishi n arevi a Mele a 'yuwain ili i'ya Kashila ka ciga le n i'ya; an a 'yuwain u lyu'ugusu le.)

³¹ Yesu danai, "N iyen i'ya ma ratsanaka ama a gogo-na? Ndy a wa a rotsoi?"

³² Iacun yi mmuku n da mari a kuden ndishi, n a ikamgbani da a'ari. N a dani, 'Tsu fulaka da ta ugbali u mazanga, shegai i 'yuwain kuje. Tsu shipai ushipa u ukpa, shegai i sa wa.'

³³ "Kpaci Yahaya Kalyu'ugugi tuwai u la'aba ulya ilikulya wa, u so tani mini ma cinwi wa, aku i danai, 'Wa ta n ityoni i cingi.'

³⁴ An mpa Maku ma Vuma' ma lya na n soyi, aku i danai, 'Kalyai ka n kasoi, kpam kaje ka aza a uwusha utafa n aza a unyushi u cingi ka.'

³⁵ Shegai ama a ka wene ta tyoku da ugboji u Kashila wari mai a asu u aza da a ka tono yi."

Yesu a kuwa ku Simo Kafarishi

³⁶ Kafarishi ka roku uza u kala Simo, u libanai Yesu ulya ilikulya. Aku u banai a dusuki ulya u ilikulya vi.

³⁷ Uka roku, uza u unyushi a ilyuci yi, u panai a da aya pini de wa lya ilikulya a kuwa ku Kafarishi ki. Aku u tukoi majuju ma shinga ma a shadangi n manivi ma magulani ma ikebe cika.

³⁸ U kudangi a a'ene a Yesu wa sa, aku u rekpishei a'ene yi n meshi, u yansasai ma n kenji ka ne. U rongoi a uwobuso a'ene yi, aku u tsunki a da manivi mi.

³⁹ Pini nala, an Kafarishi ka ka libanai Yesu ulya u ilikulya vi u wenei nala, u danai a katakasuvu ka ne, "A da baci vuma u na matsumate ma, wari wa reve ta ko ucun u uka u eni u da wa sawusa yi vi; kpaci uza u unyushi u cingi u da."

⁴⁰ Yesu wushunku yi, "Simo, ma ta n ili i'ya ma tonuko vu."

U wushuki, "Kawenishiki, tonuko mu."

⁴¹ Yesu danai, "Vuma roku u da u kopuki ama roku ama a re ikebe, uza u te ikebe i'ya uza wa yan manyan ma uwoto* kamanga, uza u te tani amangarenkupa.

⁴² Ama a re a le gba a tsara ikebe i utsupuka wa. Adama a nala u tonuko le a asansa n i'ya. Asuvu a le ya wa laka uciga vuma vi?"

⁴³ U wushuki, "A uwene u va, uza da kutan ku ne ku lai ushani."

Yesu danai, "Vu wushuku ta mai."

⁴⁴ U yiralakpai a asu u uka vi, aku u tonukoi Simo, "Vu wene ili i'ya uka u na vi wa yanka mu? An n uwai a kuwa ku vunu, vu ne mu mini ma ma

[◇] 7:27 Mal. 3:1. * 7:41 Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta "ikebe i azurufa 500." Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U'anga.

ƙaƙangusu a'ene a ƙa wa, shegai eyi ƙaƙangusu mu a ɗa ɗe n meshi ma ne. U yansaƙai a ɗa kƙam n kenji ka ne.

⁴⁵ Vu ryabusa mu n uwambatsa wa, shegai uka u na an n uwai a kuwa ku wunu, u asaka uwobusa a'ene a ƙa wa.

⁴⁶ Vu tsunku kaci ka ƙa manivi wa, shegai eyi tani manivi ma magulani ma u tsunki a'ene a ƙa.

⁴⁷ Adama a nala, n tonuko vu, a cimbusuka yi ɗe unyushi u cingi u ushani u ne, kpaci u wenike ta uciga u pige. Uza ɗa baci a cimbusukai kenu, uciga u kenu u ɗa u wenikei.”

⁴⁸ Aku Yesu tonukoi uka vi, “A cimbusuka vu ɗe unyushi u cingi u wunu.”

⁴⁹ Aza ɗa a'ari pini a asu u ulya ilikulya kaɓolo n eyi vi, a gitai udansa a atakasuvu a le, “Ucun u vuma u eni u ɗa naha, hal wa cimbusuka uza unyushi u cingi?”

⁵⁰ U tonukoi uka vi, “Upityanangu u wunu, u wauwa vu ɗe. Wala ili i wunu.”

8

Aka a roku a ɗa a tonoi Yesu

¹ A ƙarƙƙa wa, Yesu kyawunsai ilyuci n une n u yanyi kuƙari. Wa yan kaɗyanshi ka tsugono tsu Kashila. Kupanamereɗ vi a'a ta kaɓolo n eyi,

² n aka a roku aza ɗa a pecei n ityoni i cingi na mɓala n le kƙam. Asuvu a le alya Meri, uza ɗa a ka isa Magadaliya, uza ɗa a wutukpai ityoni i cingi i shindere a asuvu a ne.

³ Yuwana uka u Kuza (uza ɗa wari kaɓangi ka Hiridu), n Suzana dem a tono yi ta, kaɓolo pini n aka a roku ushani. Gba aka a na yi a ɓanga le ta n ili i kukere i le.

Agisani a uza ɗa u wacangusi icun

(Matiyu 13:1-9; Marku 4:1-9)

⁴ An kakuma ka ama ka ɓolongi, ama a'ari u tuwusa ara Yesu ilyuci ilyuci. Aku u tonuko le agisani,

⁵ “Kacimbi ka ka banai uce. A'ayin a ɗa wari a wacangusu icun yi, aku i roku i rukpasa a ure. A kpatsai i'ya, nnu kƙam n kaɗasa.

⁶ I roku kƙam i rukpai a atali. An i wutai aku i ekpei, kpaci kutanu ka pini wa.

⁷ I roku kƙam i rukpai a awana. An a gbonguroi kaɓolo, awana yi a sapsai i'ya.

⁸ I roku kƙam i rukpai a iyamba i shinga, i gbonguroi, i yain mmuku amangatawun-amangatawun hal i lai tyoku ɗa a cei.”

An u danai nala, aku u 'yangaƙai kalagatsu, u danai, “Gba uza ɗa wari n atsuvu a upana, u pana.”

Kalen ka agisani ki

(Matiyu 13:10-17; Marku 4:10-12)

⁹ Atoni a Yesu a wece yi kalen ka agisani ki.

¹⁰ Aku u danai, “Eɗa a wushunku ɗa ta i reve ukuna u ɗa wari a asuvu a tsugono tsu Kashila. Shegai aza ɗa a buwai, she n agisani. Kpaci tyoku ɗa wari ukorongi, ^o ‘A uwene a ka wene ta, shegai a ka reve ili i'ya a wenei vi wa; a upana kƙam a ka pana ta, shegai a ka reve ili i'ya a panai vi wa.’

Yesu wutukpai kalen ka agisani ki

(Matiyu 13:18-23; Marku 4:13-20)

¹¹ “Kalen ka agisani ki ka na: icun yi ukuna u tsugono tsu Kashila u ɗa.

¹² Iacun i'ya i rukpai a ure, alya aza da a panai ukuna u tsugono tsu Kashila vi. Aku Kalapansi ka wusai u da a atakasuvu a le, tsara a pityanangu n Kashila a tsara iwauwi wa.

¹³ I atali yi tani, alya aza da a pana baci ukuna vi, aku a wushi u da n ipeli, shegai a'a n alu wa. A barakpa n uwushuku wa, an a'ayin a ukondo a tuwai, aku a laza i rukpai.

¹⁴ I'ya i rukpai a asuvu a awana tani, alya aza da a panai ukuna u tsugono tsu Kashila vi. An a yain a'ayin kenu, aku kadambula ka likimba, n utsari, n upana kayanyan ka likimba ka gbagbala le, hal a kpada uyan ili i maci.

¹⁵ I'ya a cei a uyamba u shinga, alya ama a maci, aza da a panai ukuna u tsugono tsu Kashila vi. A kana i da gbam-gbam a atakasuvu a le, a kawunki n u da pini, a gbonguroi, a nakai mmuku."

Macikalu ukimbi n kabelu

(Marku 4:21-25)

¹⁶ Yesu doki u danai, "Uza wa la wa sapa macikalu aku u kimba ma n kabelu wa, ko kpam u zuwa ma a kere ka ivamkpatsu wa. Shegai u zuwa ma a kashamkpatsu ka ne, adama a aza da a ka uwa a wene katyashi.

¹⁷ I'ya baci dem i'ari usokongi, a ka kpada i'ya uwutukpa wa. Ukuna wa kpam la u da wa kpada u wuta a kateshe wa.

¹⁸ Kiranai n i'ya ya pana. Uza da wari n ili, aya a tsu doku. Uza da bawu wari n ili, maku ma ili ma wa wundya wari n ma vi, a ka wusa yi ta i'ya."

Mma n a'angu Yesu

(Matiyu 12:46-50; Marku 3:31-35)

¹⁹ Mma n a'angu Yesu a tuwai a asu u ne, shegai a fuda a rawa a asu u ne wa, adama a kakuma.

²⁰ Aku a tonuko yi, "Mma u vununa n a'angu a vununa alya de kushani a uwotsu, a ka ciga a wene vu."

²¹ U wushunku le, "Aza da a tsu pana kadyanshi ka Kashila a kirana n ka, alya mma u va n a'angu a va."

Yesu vakunki abali

(Matiyu 8:23-27; Marku 4:35-41)

²² Kain ka te, Yesu uwai a kpatsu n atoni a ne. U tonuko le, "Tsu pasamgbana i upashi u nide." Aku a uwai a kpatsu ki a laza.

²³ A'ari a asuvu a nwalu, aku alavu a pura yi. Uwule n abali a 'yangai a kushiva ki. Kpatsu ku le ku gitai ushadangu n mini, hal ka shumbugu.

²⁴ A banai a ba a 'yangasa yi a danai, "Uzakuwa, uzakuwa, tsa shumbugu de!"

U 'yangai, u baranai uwule vi n abali yi. Aku a vaki, asu vi u wokoi shiriri.

²⁵ Pini nala, u wece le, "Nte upityanangu u de?"

A panai uwonvo a yain majiyan, aku a dansai utyoku u le, "Ya kumbu na vi, hal u tsu barana uwule n abali, hal a pana ka yi?"

Yesu tanasai uza u ityoni i cingi

(Matiyu 8:28-34; Marku 5:1-20)

²⁶ Pini nala, Yesu n atoni a ne a rawai a uyamba u Garasa u da wari a upashi u Kushiva ku Galili.

²⁷ N uwuta u Yesu a kpatsu ki, uza u ityoni i cingi u roku, uza u ilyuci vi, u tuwai u gawunsai n eyi. U barakpa ta u uka aminya wa kpam u tsu dusuku a kuwa wa, shegai a asu u asaun.

28 An u wenei Yesu, u rukpai a kapala ka ne, aku u 'yangasai kalagatsu u danai, “Ndyi birika vu na mpa, Yesu Maku ma Kashila ka Zuba? Ma folo vu kotsu vu yan mu mavura wa.”

29 Dana da u danai nala, kpaci an a ka gawunsa vi, Yesu barana ta ityoni i cingi yi i wuta a asuvu a vuma vi. I tsu varangusu yi ta a'ayin ushani. A tsu kana yi ta a sira n ikani n irim, aku u kidasa i'ya. Ityoni i cingi yi i zuwa yi i laza she a mete.

30 Yesu wece yi, “Ndyi kala ka vunu?”

U danai, “Katam,” kpaci ityoni i cingi i'a ta ushani a asuvu a ne.

31 Aku a rongo yi ufolo, kotsu u tonuko le a uwa a kadaka ka bawu kari n utyoku wa.

32 A asu vi tani, ushiga u pige u mburusunu u da pini wa lina a kagalala ka masasa. Aku a folo yi u asaka le a uwa a asuvu a le, aku u asaka le tani a uwa.

33 Ityoni i cingi yi i wuta a asu u vuma vi, a uwai a ushiga u mburusunu vi. Ushiga vi tani u gidala n iyadi she a kushiva, a kuwai pini a mini mi.

34 An aliniki a mburusunu a wenei ili i'ya i gitai, a sumai a ba a dansai ukuna vi a ilyuci n une.

35 Ama ushani a tuwai a wene ukuna u da u gitai. An a tuwai a asu u Yesu, aku a cinai uza da ityoni i cingi i wuta ara ne vi ndishi a kapala ka ne. Uza vi u uka ta aminya, kpam n ugboji u ne. Aku a panai uwonvo.

36 Aza da a wenei ukuna vi, a tonuko le tyoku da a tanasai uza u ityoni i cingi vi.

37 Gba aza a ubongu u uyamba u Garasa a folo Yesu u asanka le a asu vi. Kpaci uwonvo u kana le ta cika.

An u uwai a kpatsu ki wa laza,

38 uza da ityoni i cingi i wuta yi vi, u folo yi u asaka yi u toni yi. Shegai u tonuko yi u wala, u danai,

39 “Gono a kuwa, vu ba vu dana ukuna u pige u da Kashila ka yanka vu.” Aku u banai a asuvu a ilyuci u danai manyan ma pige ma Yesu yanka yi.

Utansa u makere ma Jayiru n uka u mpasa

(Matiyu 9:18-26; Marku 5:21-43)

40 An Yesu kpatalai u gonoi a upashi u kushiva vi, ama ushani a ryabusa yi, kpaci aya a'ari a uvana.

41 Aku vuma roku u rawai, uza u kala Jayiru, uzapige u kagata ka Kashila. U kudangi a kapala ka ne, u folo yi u bana a kuwa ku ne,

42 adama a maku ma makere ma ne ma mari a una u ukpa. Aya utyoku u ne a asu u asheku a ne, wa ta n ayen evu n kupa n a re.

An Yesu wari a nwalu, shegai kakuma ka ama kari yi a umatsa.

43 Aku uka roku, uza da u yain ayen kupa n a re n ma bala ma ulala u mpasa. [U wunai gba i'ya wari n i'ya a asu u aguma.]^{*} Shegai ko uza u fuda u tansa yi wa.

44 U rafai a kucina ku ne, u sawai kaletsu ka kunya ku ne. Kute-kute, mpasa mi n asaka ulala.

45 Aku Yesu danai, “Ya sawa mu?”

An ama yi gba a nanai, Bituru danai, “Uzakuwa, kakuma ka ama ka ka yain ushani ka gebishe vu.”

46 Shegai u danai, “A sawa mu ta. Kpaci n pana ta ucira u wuta a asuvu a va.”

* 8:43 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Luka a kalatsa ta udani u “U wunai gba i'ya wari n i'ya a asu u aguma.”

⁴⁷ An uka vi u wenei wari n tyoku da wa kpawan wa, aku u raɓai evu, n u jeki ikyamba. U kudangi a kapala ka ne, u danai a kapala ka ama gba ili i'ya i zuwai u sawa yi, n tyoku da kpam u tana kute-kute.

⁴⁸ Yesu tonuko yi, "Maku ma va, upityanangu u vunu u tana vu de, wala ili i vunu mai."

⁴⁹ Eyi pini a kadyanshi, aku uza roku u wutai a kuwa ku uzapige u kagata ka Kashila ki, u rawai u danai, "Makere mi ma kuwa de, kotsu vu damgbarasa kawenishiki ki kpam wa."

⁵⁰ An Yesu panai nala, u wushunki Jayiru vi, "Kotsu vu pana uwonvo wa. Avu gai pityanangu, wa tana ta."

⁵¹ An u rawai a kuwa ki, u wushuku uza u uwa pini kabolo n eyi wa, she Bituru, n Yahaya, n Yakubu, n tata u maku mi na mma u ne.

⁵² Shegai gba a'ari a kushen, hal n a lapi akamba adama a ukpa u makere mi. Yesu danai, "Asaka kushen, kuwa da u kuwai wa, alavu a da yi."

⁵³ Aku a ka dosuso yi idyoshi i magori, an a revei u kuwa de.

⁵⁴ U kana kukere ku makere ki, u yangasai kalagatsu, u danai, "Makere, yanga."

⁵⁵ Uma u ne u gonoi, kute-kute u yangai. Aku u danai a ne yi ilikulya.

⁵⁶ Tata u ne na mma u ne a yain majiyan. Shegai u barana le, kotsu a tonuko uza ili i'ya i gitai wa.

9

Yesu suki Kupanamere vi

(Matiyu 10:5-15; Marku 6:7-13)

¹ Kain ka te, Yesu isa Kupanamere vi, aku u naka le gba ucira u da a ka fuda a wutukpa ityoni i cingi, a tana kpam mballa icun kau-kau.

² Aku u suku le a ba a yain kuɓari ku tsugono tsu Kashila, a tana kpam aza a mballa.

³ U tonuko le kpam, "I bidya ili adama a nwalu n de wa, ko kalangu, ko kasan, ko ilikulya wa. Kpam i bidya ikebe ko ntogo n re wa.

⁴ Kuwa ka baci dem i uwai, rongoi pini she a'ayin a da ya asaka ilyuci yi.

⁵ Ama yi a wusha da baci wa, a'ayin a da baci ya wuta a ilyuci yi i kapatsa kabuta ka a'ene a de,* kotsu u woko iryoci i'ya i wutai uwule u le."

⁶ A yangai a uwai a ilyuci i pige n une n a yanyi kuɓari n a tana ama ko nte wa.

Ukpa u Yahaya Kalyubugi

(Matiyu 14:1-12; Marku 6:14-29)

⁷ A'ayin a nala yi, Hiridu Antiba magono ma Galili u panai ukuna u ili i'ya a ka yansa, u dambulai cika. Aza roku a danai Yahaya da yangai a ukpa.

⁸ Aza roku a danai Iliya da gonoi. Aza roku a danai matsumate ma cau ma ma yangai a ukpa.

⁹ Hiridu danai, "N kida ta kaci ka Yahaya. Ya kumbu mari a upana ukuna u ne vi?" U zama yi uwene.

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Matiyu 14:13-21; Marku 6:30-44; Yahaya 6:1-14)

¹⁰ An asuki yi a gonoi, a tonukoi Yesu gba ili i'ya a yain. Aku u bidya le a laza ubana a ilyuci i roku i'ya a ka isa Besaida.

* ^{9:5} Kapatsa da a kapatsai kabuta ka a'ene a le, kotsu a wenike an a 'yuwain gba ili i asu yi, hal n kabuta ki dem.

11 Shegai an kakum̄a ka ama ki ka revei a asu u ɗa wa bana, a tono yi. U wusha le u yanka le kadyanshi ka tsugono tsu Kashilā, u taṅasai aza a m̄balā.

12 An kaara ka ciga urukpa, aku Kupanamere vi a tuwai ara ne a danai, “Tutsuku kakum̄a ka ama ki a une n ashina a na, a zamuka kaci ka le ilikulya n asu u nvain, kpaci a asu u ɗa tsari yi uza wa pini wa.”

13 U tonuko le, “Eɗa naƙa le ili i'ya a ka lya.”

Aku a wushuki, “Ili i'ya tsari n i'ya i la iburodi i tawun n adan a re wa. Shegai tsa uwa baci a ilyuci tsu tsilaka le ilikulya.”

14 (Kpaci ama evu n azu a tawun a ɗa a'ari a asu vi a'ali.)

U tonukoi atoni a ne yi, “Tonuko le a dusukusu aɓolo aɓolo, kaɓolo dem evu n ama amangarenkupa.”

15 A yain tani nala, a zuwai ama yi gba a dusukusi.

16 Pini nala, u bidyai iburodi i tawun n adan a re yi, aku u gaɗigbai kaci ka ne a zuba, u cikpai Kashilā. Pini nala, u jibamgbanasai i'ya u naƙai atoni a ne a pecike kakum̄a ka ama ki.

17 Gba le a cuwusai, aku a cirangi abuwai a iburodi yi hal mbana kupa na n re.

Kadyanshi ka Bituru a kaci ka Yesu

(Matiyu 16:13-19; Marku 8:27-29)

18 Kain ka te, an Yesu wa yan kvasu utyoku u ne, atoni a ne a'ari evu n eyi, aku u wece le, “Ya ama a ka dansa mari?”

19 A wushuki, “Aza roku a danai avu Yahaya Kalyuɓugi ɗa, aza roku tani Iliya. Aza roku a danai matsumate ma cau ma ma 'yangai a ukpa.”

20 U wece le, “Eɗa tani ya ya dansa mari?”

Aku Bituru wushuki, “Avu Kawauwi ka, uza ɗa Kashilā ka suki.”

21 U rono le atsuvu kotsu a tonuko uza ukuna u na vi wa.

Yesu danai tyoku ɗa wa kuwa

(Matiyu 16:21-28; Marku 8:31; 9:1)

22 Pini nala, Yesu lyai kapala n kadyanshi, “U kana ta Maku ma Vuma ma pana ikyamba. Nkoshi n pige, n adarakpi a pige, n awenishiki a Mele a 'yuwan yi hal a wuna yi. Kain ka tatsu kpam u 'yanga a ukpa.”

23 U tonuko le gba, “Uza ɗa baci wa ciga u tono mu, u kana ta u 'yuwan kaci ka ne, u canga mawandamgbani ma ne kain dem u tono mu.

24 Uza ɗa baci wa kirana n uma u ne, wa namba ta u ɗa. Shegai uza ɗa baci u naƙai uma u ne adama a va, wa wauwa ta u ɗa.

25 Nte kalen ka vuma wa tsara likimba gba, aku u namba uma u ne?

26 Gba uza ɗa baci u panai uwono u va n kadyanshi ka va, mpa Maku ma Vuma ma pana ta uwono u ne, n gono baci n tsupige tsu va n tsupige tsu Tata n tsu atsumate a eri a zuba.”

27 Aku u tonuko le, “Mayun n tonuko ɗa, aza roku a ɗa pini na vi kushani aza ɗa bawu a ka kuwa, she a wene tsugono tsu Kashilā.”

Uyansaka u Yesu

(Matiyu 17:1-8; Marku 9:2-8)

28 Evu n a'ayin kulla a wurai, an Yesu yain kadyanshi ka nala ki, u banai a masasa kaɓolo n Bituru n Yahaya n Yakubu, kotsu u yain kvasu.

29 Wari a uyan kvasu, aku upetiwa'eshi u ne u yansakai. Aminya a ne a waramai pun a ka laɗa.

30 Pini nala, ama a re, Musa n Iliya a wenikei kaci ka le ara ne a ka dansa n eyi.

31 Ama a re a na a wenikei kaci ka le n tsupige, aku a ka yan kadyanshi ka ukpa u ne a Urishelima. Kpaci ili i'ya i zuwai Kashilā ka suku yi i'ya la vi.

³² Bituru n aza da a'ari kaɓolo n eyi, alavu a purā le. An a rikpanākai a wenei tsupige tsu ne, n ama a re a da a'ari kaɓolo n eyi vi.

³³ An ama yi a ka laza a asaƙa yi, aku Bituru tonuko yi, “Uzakuwa, u lobono ta tsari pini na. Asaƙa tsu yain atani a kvasu a tatsu, ka te ka vunu, ka te ka Musa, ka te kpm ka Iliya.” U reve tani ili i'ya wa tono wa.

³⁴ Tyoku da wari a kadyanshi, kalishi ka kimbā le, aku uwonvo u kaṅa le cika.

³⁵ Kalagatsu ka wutai pini a kalishi ki ka danai, “Maku ma va ma n dangasai ma na vi, panaka ni.”

³⁶ An kalagatsu ki ka kotsoi kadyanshi, aku a wenei Yesu utyoku u ne. A'ayin a da a wenei ukuna u nala vi, a pada ta bini, a tonuko uza ili i'ya a wenei vi wa.

Yesu tanasai maku uza u ityoni i cingi
(Matiyu 17:14-18; Marku 9:14-27)

³⁷ An kain ka wansai, cina a cipā de a masasa mi, kakuma ka ama ka cina yi.

³⁸ Uza roku u isa yi pini a kakuma ki, u danai, “Kawenishiki, n folo vu, kondo maku ma va n a'eshi a iyali, kpaci aya mu koshi.

³⁹ Ityoni i cingi i tsu kumba yi ta, aku u sala bawu kagita. I tsu zuwa ta ikyamba i ne i rongo uje hal unā u ne u rongo kapufu. I tsu asaƙa yi wa, she a'ayin a da i kparasa yi cika.

⁴⁰ N foloi atoni a vunu a wutukpa i'ya, shegai a kpaɗai.”

⁴¹ Yesu wushuki, “Eda ama a a'ayin a na, aza a ukpaɗa u upityanangu n aryagbaji; hal ubana nwere da ma rongo n ada na n kawunki n ada?” U tonukoi vuma vi, “Tuko maku mi na.”

⁴² An a ka tuko maku mi, aku ityoni i cingi yi i gbashangu yi a iyamba cika, i zuwai ikyamba i ne ya je. Shegai Yesu baranai ityoni i cingi yi, aku u tanasai maku mi. U gonuko yi a asu u tata u ne.

⁴³ Gba le a yain majiyan, an a wenei ucira u pige u Kashila.

Yesu doku danai ukuna u ukpa u ne
(Matiyu 17:22-23; Marku 9:30-32)

An ama a'ari a uyan majiyan ma ili i'ya Yesu wa yansa, u tonukoi atoni a ne,

⁴⁴ “Panai mai ili i'ya ma ciga n tonuko da: a ka neke ta Maku ma Vuma a akere a ama a cingi.”

⁴⁵ Shegai a reve kaci ka ukuna ki wa. Kpm a sokonku le u da, tsara a reve wa. Ele tani a panai uwonvo u da a ka wece yi ukuna vi.

Ya wa woko uzapige?
(Matiyu 18:1-5; Marku 9:33-40)

⁴⁶ Kananamgbani ka uwai a mere ma le a kaci ka uza da wa woko uzapige a mere ma le.

⁴⁷ Shegai an Yesu reve ili i'ya a ka yawunsa, aku u bidyai maku ma kenu u zuwa yi a kaɓon ka ne.

⁴⁸ U tonuko le, “Gba uza da baci u wushai maku ma kenu ma na adama a kala ka va, mpa u wushai. Kpm uza da baci dem u wusha mu, uza da u suku mu aya u wushai. Kpaci uza u kenukulu a asuvu a de gba, aya uzapige.”

⁴⁹ Yahaya danai, “Uzapige, tsu wene ta uza roku wa wutukpusa ityoni i cingi n kala ka vunu, atsuni tani tsu bishinka yi, kpaci wa a asuvu a tsunu wa.”

⁵⁰ Shegai Yesu tonuko yi, “Bishinka ni wa. Gba uza da baci bawu wa yan tsilala n ada, uza u de u da.”

Ama a Samariya a 'yuwain Yesu

⁵¹ An a'ayin a ɗa a ka canga Yesu ubana a zuba a yain evu, u zuwai a katakasuvu ka ne u bana a Urishelima.

⁵² U suki atsumate a re a kapala ka ne, aza ɗa a lazai a ba a uwai a une u aza a Samariya, tsarā a foɓuso urawa u ne.

⁵³ Shegai aza a Samariya a wushuku n eyi wa, an u wokoi a danai a Urishelima ɗa wa bana vi.

⁵⁴ An atoni a ne aza ɗa a ka isa Yakubu n Yahaya a panai nala, aku a wece yi, “Asheku, va ciga tsu zuwa akina a zuba a tuwā a lya le?”

⁵⁵ Shegai u yiraɓakpai u ɓarana le.

⁵⁶ Aku a lya kapala a banai a une u roku.

Aza ɗa a ka ciga a toni Yesu

(Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ Tyoku ɗa a'ari a nwalu, aku vuma roku u tonukoi Yesu, “Ma tonu vu t̄a a asu u ɗa dem va bana.”

⁵⁸ U tonuko yi, “Iryanji i'a t̄a n a'ele a le, nnu kpam m̄a t̄a n ikinda i le. Shegai mpa Maku ma Vuma m̄a n asu u nvain wa.”

⁵⁹ U tonukoi vuma roku, “Tono mu.”

Vuma vi u tonuko yi, “Asheku, aṣaḳa ve n ba n ciɗangu tata u va.”

⁶⁰ Yesu tonuko yi, “Aṣaḳa akushe a ciɗangu atoku a le akushe. Avu wala vu ba vu yain kadyanshi ka tsugono tsu Kashila.”

⁶¹ Uza roku kpam u tonuko yi, “Asheku, ma tonu vu t̄a, shegai aṣaḳa ve n ba n tonuko aza a kuwa a va.”

⁶² Yesu tonuko yi, “Uza ɗa baci dem u kaṅai maberu ma anaka, aku u weɓelei kucina, u raṣa u yain manyan a tsugono tsu Kashila wa.”

10

Yesu suki ama amangatatsunkupa n ama a re

¹ An nala u wurai, Yesu dangasai ama a amangatatsunkupa n ama a re u suku le ama a re ama a re. * A lasa yi urawa a asu u ɗa dem wa ciga u bana.

² U tonuko le, “Manyan ma ukapa m̄a t̄a ushani, shegai ayain a manyan yi kenu ɗa a'ari. Adama a nala, foloi Magono ma Zuba ma ukapa u suku ayain a manyan a kapuka yi.

³ Walai, n suku ɗa t̄a tyoku u mmuku m̄a ncon a mere ma nleweni.

⁴ Kotsu i bidya makpakata ma ikebe wa, ko kasan, ko akpata a roku wa. Kpam kotsu i shamgba idyani i bululu n uza a ure wa.

⁵ “Kuwa ka baci dem i uwai i git̄a i dana, ‘Ndishi n shinga n rongo a kuwa ku na ki.’

⁶ Uza u ndishi n shinga wa baci pini a kuwa ki, wa wusha t̄a n ɗa. Wa tani baci pini wa, ma gono t̄a ara de.

⁷ I dusuku pini a kuwa ki, i lyai i soi icun i ilikulya i'ya baci dem a naka ɗa, kpaci kayain ka manyan ka gan t̄a ka wushi katsupi ka ne. Kotsu i rongo a usavadaṣa a'uwa wa.

⁸ “Ilyuci i'ya baci dem i uwai a wusha ɗa, i lyai i soi i'ya a naka ɗa.

⁹ I tanasa aza a mɓala a ɗa a'ari pini. I tonuko le, ‘Tsugono tsu Kashila tsa t̄a evu n aɗa.’

¹⁰ Shegai ilyuci i'ya baci dem i uwai i'ya bawu a wusha ɗa, i kyawan a ure dem n i dansi,

* 10:1 Akorongi a cau a roku aza ɗa a purai a tagarada u Luka a korongu t̄a “70.”

11 'Ko kabuta ka ilyuci i de ka ka padarai a a'ene a tsunu, tsu kapatsaka da ka de. Shegai gba n nala, i reve tsugono tsu Kashila tsu yan de evu.'

12 N tonuko da, kain ka nala ki, ilyuci i cingi i Sodom gban ya yan ta shana n ilyuci i nala yi."

Ilyuci i'ya i yuwain uwusha kadyanshi ki

(Matiyu 11:20-24)

13 Yesu doki u danai, "Ter de aza a Korasinu, ter de aza a Besaida. A'ari a da baci ukunosavu u da a yain a asuvu a de u da a yain a Taya n Sida, an a'ari a kpatala de caupa. A rongo ta n akashi u'uki n a polusi kakomo, adama a katsuma ka lima.

14 Shegai kain ka afada, Taya n Sida a ka laka ta utsara ajebigi kapala n ada.

15 Ada kpm aza a Kafarnahum 'yangasa da a ka 'yangasa da hal ubana a zuba? Nala wa, shegai a gonuko da hal ubana a asu u ukpa u ama a cingi.

16 "Uza da panaka da, mpa u panakai. Uza da kpm u 'yuwan da, mpa u 'yuwain. Uza da u 'yuwan mu, mpa u 'yuwain wa. Uza da u suku mu, aya u 'yuwain."

Pini nala, aku a lazai.

Ugono u ama amangatatsunkupa n ama a re

(Matiyu 11:25-27; Matiyo 13:16-17)

17 Aku ama amangatatsunkupa n ama a re vi a gonoi n ipeli, a danai, "Asheku, hal ityoni i cingi dem i panaka tsu, adama a kala ka vunu."

18 U tonuko le, "N wene ta Kanangasi† ka wuta i a zuba ka rukpai tyoku u ulada.

19 U da na n naka da ucira u udeshe a'ali n ada, kpm i lyai ucira u utukulalu vi. Ili i'a la i'ya ya ne da usan wa.

20 Gba n nala, kotsu i yain ipeli an ityoni i cingi i panaka da wa, shegai i yain ipeli an a korongi a'ala a de a zuba."

21 A'ayin a nala yi, Yesu yan ta ipeli cika n Kulu Keri, u danai, "N cikpa vu ta, Tata Magono ma Zuba n likimba, kpaci vu sokongu ta ukuna u na vi a asu u arevi n aza da a rotsongusi. Vu todogboi u da a asu u aza da bawu a revei ili. Kpaci nala u yan vu, vu yain ili i shinga.

22 "Gba ili, Tata u va naka mu i'ya de. Uza wa tani la u revei Maku mi wa, she Tata vi. Uza wa kpm la u revei Tata vi wa, she Maku mi, she kpm aza da Maku mi ma cigai u wenike."

23 Aku u kpatalai u wefelei atoni a ne u tonuko le usokongi, "Aza a una u shinga a da a'eshi a da a wenei ni i shinga i'ya i wenei.

24 N tonuko da, ntsumate na ngono ushani aza da a cigai a wene ili i'ya i wenei, shegai a wene wa. A pana kpm ili i'ya i panai, shegai a pana wa."

Uza u Samariya u yain ili i shinga

25 Aku uza u te a asuvu a arevi a Mele u 'yangai kushani wa ciga u kondo Yesu, u danai, "Kawenishiki, ndya ma yan kotsu n tsara uma u da bawu wari n utyoku?"

26 Yesu tonuko yi, "Ndya i'ari a asuvu a Mele? Nida vu tsu yan i'ya Kaneshi?"

27 Aku u danai, "Vu cigi Magono ma Zuba Kashila ka vunu n katakasuvu ka vunu, n uma u vunu gba. Vu cigi yi n ucira u vunu n kakiri ka vunu gba. Vu cigi kpm uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu." ◇

28 Yesu tonuko yi, "Vu wushuku ta mai. Yansa nala, va tsara ta uma." ◇

† 10:18 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi. ◇ 10:27 U.MI. 6:5; Adkp. 19:18.

◇ 10:28 Adkp. 18:5.

²⁹ Shegai vuma vi an wa ciga u gonuko kaci ka ne dere, u wecei Yesu, “Ya uza u karen u va?”

³⁰ Yesu wushunku yi n agisani, “Vuma roku u da u 'yangai a Urishelima wa bana a Jeriko. Aku aza a magalaka a kangu yi, a munduso yi aminya, a lapa yi cika. Aku a lazai a asaka yi a una u ukpa.

³¹ Pini nala, kafarakpi ka roku ka tono pini a ure u nala vi. An u wene yi, aku u katsai a ikengi u lazai ili i ne.

³² Nala kpam uza u Levi u roku, an u rawai pini a asu vi u wene yi, eyi dem u katsai ikengi u lazai u asaka yi.

³³ A'ari pini uza u Samariya u roku u wutai nwalu u rawai pini a asu u da wari vi, an u wene yi, aku asuvayali a kana yi.

³⁴ U banai pini a asu u vuma vi, u sirasa yi a asu u da u tsarasa usan vi, u tsungusu yi manivi n mini ma aguma. Aku u tafangu yi a zuba u makparyagi ma ne, u banka yi a kuwa ku amoci, u kiranai n eyi.

³⁵ An kain ka wansai, u bidyai ikebe i azurufa i re,‡ u nakai uza u kuwa vi. U danai, ‘Vu kirana n eyi, gbā i'ya baci vu wunai bamu n i na yi, n gono baci ma tsupa vu ta.’

³⁶ “A asuvu a ama a tatsu a na yi, ya vu wenei wari uza u karen u vuma da aza a magalaka a lapai vi?”

³⁷ Aku u danai, “Uza da u yanka yi ili i shinga.”

Yesu tonuko yi, “Bana dem vu yansa nala.”

Yesu a kuwa ku Meri n Marta

³⁸ An Yesu n atoni a ne a'ari a nwalu, aku a uwai a une u roku. Uka roku uza u kala Marta u cipuka yi a kuwa ku ne.

³⁹ Wa ta n utaku, uza u kala Meri uza da u dusuki a kapala ka Asheku wa pana kadyanshi ka ne.

⁴⁰ Shegai Marta afofi a pura yi ugboji, aku u banai ara ne u danai, “Asheku, avu wene utaku u va u asaka mu ma yan manyan utyoku u va wa? Tonuko yi u tuwa u banga mu wawa.”

⁴¹ Shegai Asheku a wushunku yi, “Marta, Marta, vu dambula ta, kpam va dambula a kaci ka ili ushani.

⁴² Shegai ili i te i'ya a ka ciga, Meri dangasa ta ili i shinga. A ka wusa yi tani i'ya wa.”

11

Uwenishike u Yesu a kaci ka kvasu

(Matiyu 6:9-13; Matiyo 7:7-11)

¹ Kain ka te, Yesu wa yan kvasu a asu u roku. An u kotsoi, katoni ka ne ka te ka tonuko yi, “Asheku, wenishike tsu kvasu tyoku da Yahaya wenishikei atoni a ne.”

² U tonuko le, “Ya yan baci kvasu, i dana, ‘Tata, a naka kala ka vunu tsupige, tsugono tsu vunu tsu tuwa.’

³ Ne tsu kain dem ilikulya.

⁴ Cimbusuka tsu unyushi u cingi u tsunu, kpaci atsu n kaci ka tsunu tsu tsu cimbusuka ta aza da a nusuka tsu. Kpam kotsu vu banka tsu a asu u ukondo wa.’”*

⁵ U doki u tonuko le, “A dana uza u te de wa n kaje, aku u banai ara ne n kayin ka pige, u tonuko yi, ‘Kaje ka va, kopuku mu iburodi i tatsu.

‡ 10:35 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

* 11:4 Kvasu ka tagarada u Matiyo ka la ta ugadi.

⁶ Kaje ka va ka ka cipai nwalu gogo-na, kpmam ma n ili i'ya ma naka yi u lyai wa.'

⁷ "Aku u wushuku eyi pini de a asuvu, u dana, 'Kotsu vu damgbarasa mu wa, n gbagirya de utsutsu u kuwa vi. Mpa na mmuku n va tsu vaku de, ma fuda ma 'yanga ma naka vu ili wa.'

⁸ Asaka n tonuko da, ko wa 'yanga baci wa naka yi ili an wari kaje ka ne wa, wa 'yanga ta wa naka yi gba ili i'ya wa ciga, adama a umatsa u da u matsai.

⁹ "Kpmam n tonuko da, rongoi ufolo, a ka ne da ta. Rongoi ubolo, ya tsara ta. Kudusai utsutsu, a ka giduwunka da ta.

¹⁰ Uza da baci dem u foloi, a ka ne yi ta. Kpmam uza da baci dem u boloi, u tsu tsara ta. A tsu giduwunka ta uza da baci dem u kudai utsutsu.

¹¹ "Tata u eni u da a asuvu a de maku ma ne ma [folo yi burodi aku u naka yi katali?][†] Ko kpmam u foli yi kadan, aku u bidya kali u naka yi?

¹² Ko kpmam u foli yi kako, aku u bidya kuda bu u naka yi?

¹³ Eda ama a cingi i reve baci unaka mmuku n de ili i shinga, nala dem Tata u de uza da wari a zuba wa naka aza da a folo yi Kulu Keri."

Yesu n Ba'alzabu

(Matiyu 12:22-30; Marku 3:20-27)

¹⁴ Kain ka te, Yesu wa wutukpa ityoni i cingi i tsubebe. An ityoni i cingi yi i wutai, aku kabebe ki ka danai ukuna, ama kpmam a yain majiyan.

¹⁵ Shegai ama roku a danai, "N ucira u Ba'alzabu[†] magono ma ityoni i cingi u da wa wutukpasa ityoni i cingi."

¹⁶ Kpmam aza roku a ka konduso yi, aku a boloi u wenike le iryoci i roku i zuba.

¹⁷ Yesu reve ta ili i'ya a ka yawunsa, aku u tonuko le, "Tsugono tsa baci dem tsu pecei kaci ka ne kure n tsu shilakani, tsugono tsu nala tsa wacuwa ta. Nala dem kuwa ka baci ku pecei kaci ka ne kure n ku shilakani, ka wacuwa ta.

¹⁸ Kanangasi[‡] ka pece baci kaci ka ne kure n u shilakani, nida tsugono tsu ne tsa yan tsu shamgba? N dana ta nala an i danai n ucira u Ba'alzabu u da ma wutukpasa ityoni i cingi.

¹⁹ N ucira u Ba'alzabu u da baci ma wutukpasa ityoni i cingi, n ucira u eni u da wa kpmam atoni a de a ka wutukpasa le? Adama a nala a ka woko ta aza a afada a de.

²⁰ N ucira u Kashila u da baci ma wutukpasa ityoni i cingi, tsugono tsu Kashila tsu tuwa ta la vi ara de.

²¹ "Uza u ucira u bidya baci iwunukatsu wa wundya kuwa ku ne, ko i te ya tsara udukuyan u ne wa.

²² Shegai uza roku uza da u la yi ucira u 'yangasaka yi baci, hal u fudai u wusha yi iwunukatsu i'ya u pityanangi n i'ya vi, aku u pecike udukuyan u ne.

²³ "Uza da baci dem bawu wari kafolo na mpa, tsilala tsa wa yan na mpa. Uza da baci bawu u banga mu ucirangusu, uwacinsa u da yi.

Ugono u ityoni i cingi

(Matiyu 12:43-45)

²⁴ "Ityoni i cingi i wuta baci a asu u uza, i tsu tono ta a asu u da bawu mini mari ubolo u asu uwunvuga. I tsara baci wa, aku i dana, 'Ma gono ta a asu u da n wutai.'

[†] 11:11 Akorongi a cau a ushani aza da a purai a tagarada u Luka a korongu ta, "U folo yi burodi, aku u naka yi katali?" [‡] 11:18 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

²⁵ I gono baci i cinai kuwa ki uwujumi sarara kpam a kalai ka,

²⁶ aku i ba i bidya ityoni i cingi i shindere i roku i'ya i la yi tsicingi, a uwa a dusuku pini. Vuma u nala makorishi ma ndishi n ne ma la ta n kagita unamgba.”

²⁷ Tyoku da wari a kadyanshi, aku uka roku a asuvu a ka6olo ki u 'yangasai kalagatsu u danai, “Uza da u matsa vu kpam u comuko vu uza u unu u shinga da.”

²⁸ U danai, “Unu u shinga u la ta uwoko a asu u aza da a panai kadyanshi ka Kashila a yankai ka manyan.”

Iryoci i Inusa

(Matiyu 12:38-42; Marku 8:11-12)

²⁹ An kakuma kari a udoku n ka doki, aku Yesu danai, “Ama a a'ayin a na ama a cingi a da. A ka bolo ta iryoci, shegai iryoci i'a la a ka wenike wa, she iryoci i Inusa.

³⁰ Wata, tyoku da Inusa wokoi iryoci i aza a Niniba, nala dem Maku ma Vuma ma woko a a'ayin a na yi.

³¹ Magono ma Sheba ma mari uka ma 'yanga ta kain ka afada ma sapunku unyushi u ama a a'ayin a na yi. Kpaci a mbari n likimba n da u wutai u panakai ugboji u Solomo. Shegai uza da u lai Solomo aya naha.

³² Ama a Niniba a ka 'yanga ta kain ka afada n a sapunki unyushi u ama a a'ayin a na yi, kpaci a kpatalai adama a kubari ku Inusa. Gogo-na uza da u lai Inusa aya naha.

Macikalum ma ikyamba

(Matiyu 5:15; Matiyo 6:22-23)

³³ “Uza wa sapa macikalum u sokongu ma a asu u da a tsu sokongu ili wa, ko u kimba ma n kabelu wa, shegai u zuwa ma a zuba u kashamkpsatu ka ne, tsara ama da a ka uwa a wene katyashi.

³⁴ A'eshi a da macikalum ma ikyamba i vunuu. A'eshi a vunuu a lobono baci, ikyamba i vunuu ya shadangu ta n katyashi. Shegai a namgba baci, ikyamba i vunuu ya shadangu ta n karimbi.

³⁵ Webele ko katyashi ka wari n ka vi karimbi ka.

³⁶ Adama a nala, ikyamba i vunuu i shadangu baci n katyashi gba, bawu ka6on ka ka kari n karimbi. Gba ya woko ta katyashi, tyoku da macikalum ma tsu naka vu katyashi.”

Unu u cingi u teli

(Matiyu 23:1-36; Marku 12:38-40)

³⁷ An Yesu kotsoi kadyanshi, aku Kafarishi ka roku ka libana yi ulya ilikulya. An u uwai, aku u dusuki a asu u ulya ilikulya.

³⁸ An Kafarishi ka wenei Yesu dusuki ulya ilikulya bawu u sawai akere, u yain majiyan.

³⁹ Asheku kpam a tonuko yi, “Eda Afarishi i tsu za ta kucina ku mako n ku kapara, shegai a asuvu a de i shadangu ta n kurura n tsicingi.

⁴⁰ Eda atengeshi! Uza da u yain kucina ki, aya dem u yain asuvu yi wa?

⁴¹ Adama a nala, zayi asuvu yi a asu u uneshe aza a unambi ili i'ya i'ari n i'ya, kotsu a wulukpe da gba.

⁴² “Ter de Afarishi, kpaci i tsu naka ta Kashila u te a asuvu a kupa u icun i kashaun, n tsulu, n icun i ishuwan kau-kau, shegai i kpa dai uyanka ama ili i'ya i'ari dere, kpam i ciga Kashila wa. U laka ta i'ari i yain u makorishi vi n u kagita vi dem.

⁴³ “Ter de Afarishi, kpaci i la ta uciga u asu u ndishi u shinga a agata a Kashila. Kpam ya ciga ama a rongo da udanasa a asuvu a kuden.

⁴⁴ “Ter de Afarishi, kpaci tyoku u asaun a da a yain bawu uza wa wene a da i'ari, a da ama a ka kpatsa bawu a revei.”

⁴⁵ Karevi ka Mele ka roku ka wushunku yi, “Kawenishiki, ili i'ya vu danai nala vi, inyashi i'ya vu taka tsu i'ya.”

⁴⁶ Yesu wushuki, “Ter de arevi a Mele, kpaci i tsu tadangusuku ta ama ucanga u araji, kpam i tsu zuwa ko majubu i dana ya banga le wa.

⁴⁷ “Ter de, kpaci asaun a ntsumate n da isheku i de i wunusai a da ya masaka ikali.

⁴⁸ U woko la vi de an i wushuki n manyan ma isheku i de. Kpaci alya a wunusa le, eda kpam ya masa ikali a asaun a le.

⁴⁹ Ili i'ya i zuwai Kashila a asuvu a ugboji u ne, u danai, ‘Ma sukunku le ta ntsumate n asuki. A ka wuna ta aza roku, aza roku tani a yan le mavura.’

⁵⁰ Adama a nala a ka wecike ta mpasa ma ntsumate n da a wotsongi a likimba. Ili i'ya i bidyai a kagita ka uyan likimba a kaci ka ama a a'ayin a na.

⁵¹ Ili i'ya i kana i mpasa n Habila hal ubana a mpasa n Zakariya uza da a wunai a mere ma asudarakpa n Asu u Uwulukpi. ^S Mayun n tonuko da, a ka kece ta n da a kaci ka ama a a'ayin a na.

⁵² “Ter de arevi a Mele, kpaci i bidyai makukpunku ma ureve. Eda i uwa wa, kpam i bishinkai aza da a ka ciga u'uwa a uwa.”

⁵³ An u wuta pini a asu vi, awenishiki a Mele n Afarishi a gita yi uraga, tsara u dansa ili ushani.

⁵⁴ Kpam a ka ciga a kana yi n unyushi a asuvu a kadyanshi ka ne.

12

Kuɓari a kaci ka aza a maci a kaɓan (Matiyu 10:26-27)

¹ Pini nala, an kakuma ka ama ka bolomgbonoi ushani* hal ka deshene. Yesu gita i kpatalai a asu u atoni a ne, u barana le u danai, “Kiranai n yisti u Afarishi, wa ta n kusokongi ku gbani.

² Ili i'a la a kimbai i'ya a ka kpaɗa ukupa wa, ili i'a la i'ya a sokonki i'ya a ka kpaɗa utodugbo wa.

³ Adama a nala i'ya baci i danai a karimbi a ka pana ta i'ya a katyashi. Kpam ili i'ya baci i danai n kabini a kunu ku asuvu, a ka dansa ta dem i'ya a kateshe.

Uza da u gain a pana uwonvo (Matiyu 10:28-31)

⁴ “Ede aje a va, n tonuko da ta, kotsu i pana uwonvo u ama da a ka wuna ikyamba wa. A wuna baci a'a n ili i'ya a ka yan kpam wa.

⁵ Shegai ma wenike da ta uza da u gain i pana uwonvo. I pana uwonvo u uza da u wuna baci, wa fuda wa wuta la a asuvu a kaɗaka ka akina. Mayun n tonuko da, i pana yi uwonvo.

⁶ Ma wundya mberikele n tawun n da a tsu denge anini a re† vi? Ko n nala, Kashila ka asansa ko n ma te wa.

⁷ Gba kenji ka kaci ka de, ka ta a ukece, adama a nala, panai uwonvo wa. Tsupige tsu de ubana a asu u Kashila tsu la ta tsu mberikele ushani.

^S 11:51 Kondo kulu ku Kuwa ku Kashila a makukpi ma XX. * 12:1 Udani “kakuma ka ama ka wura ta azu a re (2,000)” u da Luka yankai manyan. † 12:6 Kondo “Anini” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uɓanga.

*Udana u ukuna u maci a kaci ka Yesu
(Matiyu 10:32-33; Matiyu 12:32; Matiyu 10:19-20)*

⁸“N tonuko ɗa, gba uza ɗa baci dem u tonukoi aza roku eyi uza u va u ɗa a kapala ka ama, mpa Maku ma Vuma ma dana ta dem a kapala ka atsumate a zuba a Kashila eyi na katonni ka va ka.

⁹Shegai uza ɗa baci u 'yuwan mu a kapala ka ama, a ka 'yuwan yi ta a kapala ka atsumate a zuba a Kashila.

¹⁰Ko n nala, uza u nusuka baci Maku ma Vuma, a ka cimbusuka yi ta. Shegai uza ɗa baci dem u wishai Kulu Keri a ka cimbusuka yi unyushi u ne wa.

¹¹“Kpam a banka ɗa baci a agata a Kashila, ko a asu u ngono, ko asu u ukida u ugana, she i dambula a ili i'ya ya dana kotsu i banga kaci ka de wa.

¹²Kpaci Kulu Keri ka wenishike ɗa ta ili i'ya ya dana pini a asu vi.”

Uza u utsari u da bawu wari n ugboji

¹³Vuma roku a asuvu a kakuma ka ama ki u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, zuwa utoku u va u peci ucanga u da tata u tsunu u kuwai u asakai vi na mpa.”

¹⁴Yesu wushunku yi, “Uza va, ya naka mu ucira u da ma woko ɗa uza u afada?”

¹⁵Aku u tonuko le, “Kiranai, i pecemgbene n kurura ku gbani, kpaci kakuma ka ucanga ka uma wa.”

¹⁶U yanka le agisani a na yi, u danai, “Kashina ka uza u utsari u roku ka matsai cika.

¹⁷U danai a katakasuvu ka ne, ‘Nda ma yan? Mpa na ma n asu u da ma zuwa ucanga u kashina u va wa.

¹⁸Ili i'ya ma yan i'ya, she n tasa mpon n va n mai n pige n pige, aku n tsungu pini ucanga u kashina u va n utsari u va pini gba.

¹⁹Pini nala, n tonuko kaci ka va, “Uma u va, va ta n utsari ushani uzuwi u da wa rawa vu ayen ushani. Wunvuga ili i vunu, vu lyai, vu soi, vu pana kayanyan.”

²⁰“Shegai Kashila ka tonuko yi, ‘Katengeshi, n kayin ka na a ka ciga ta uma u vunu. Ucanga u da vu tsarai vi, u yai u da wa woko?’

²¹“Nala wa woko n uza ɗa u ciranki kaci ka ne udukuyan, shegai wa n udukuyan a asu u Kashila wa.”

*Dambulai wa
(Matiyu 6:25-34)*

²²Yesu tonukoi atoni a ne, “N tonuko ɗa, yanyi kadambula ka uma u de a ili i'ya ya lya ko kpam ya uka a ikyamba wa.

²³Kpaci uma u la ta ilikulya, ikyamba kpam i la ta aminya.

²⁴Webelei agawun: a tsu ce wa, a tsu kapa tani wa, a'a kpam na mpon n kuzuwate ku ucanga wa. Gba n nala Kashila ka tsu lyatangu le ta. Eɗa i la ta nnu cika tani.

²⁵A asuvu a de, ya wa fuda wa doku kaci ka ne uma ulapa u uwule u te adama a kadambula?

²⁶Cinda bawu ya fuda ya yan ili i kenu i na, ndya i banka ɗa kadambula ka ili i'ya i buwai?

²⁷“Webelei tyoku da apalu a tsu gbonguro, a tsu yan manyan ko a jilaka kaci ka le aminya wa. Ko Solomo n tsupige tsu ne gba u uka aminya a ikali a da a lobonoi tyoku u a le wa.

²⁸Kashila ka gufa baci apalu a mete a da a'ari n uma ara, nakpan a vutala le a akina. Aminya a da Kashila ka naka ɗa a ka la a naha wa? Eɗa aza da upityanangu u de u gusai.

²⁹ Dambulai a ili i'ya ya lya ko ya so wa, kpmam kotsu i ʔsaka atakasuvu a de a 'yanga wa.

³⁰ Uyawunsa u ama a likimba nte wari pini a icun i nala yi, shegai eda Tata u reve ta ya ciga i'ya.

³¹ I gita i zami ve tsugono tsu Kashila, a ka doku da ta ili i nala yi.

*Kuzuwate ku ucanga a zuba
(Matiyu 6:19-21)*

³² “Eda ushiga u kenu, panai uwonvo wa, kpaci Tata u de wa pana ta kayanyan ka wa naka da tsugono tsu ne.

³³ Dengei utsari u de, aku i banga aza a unambi. I zamuka kaci ka de atsan a ikebe a da bawu a ka kutsa; wata, utsari u da bawu wa kotso a zuba, a asu u da bawu aboki a ka ra6a evu. Ko karan ka la ka ka nangasa u da wa.

³⁴ Kpaci a asu u da utsari u vunuwari, nte dem katakasuvu ka vunuwari ka yan pini de.”

Fobusoi adama a utuwu u Asheku

³⁵ Yesu doki u danai, “Wampuki aminya a de adama a manyan, kpmam i asaka ncikalun de usapi.

³⁶ I rongo tyoku u ama da a ka vana uzakuwa u le u gono a asu u abiki, kotsu a giduwunka yi utsutsu n ukuda u utsutsu u ne.

³⁷ Agbashi a da baci uzakuwa u le u cinai n a vani yi a ka pana ta kayanyan. Mayun n tonuko da, wa sira ta kunya a cuku u zuwa le a dusuku a asu u ulya u ilikulya, aku u pecike le ilikulya yi.

³⁸ Agbashi a da baci uzakuwa u le wa gono n kayin ka pige ko kpmam ubana kpasani u cina le ufo6usi, a ka pana ta kayanyan.

³⁹ Ma ciga ta i reve, a da baci uza u kuwa u revei a'ayin a da kaboki ka tuwa, wari wa asaka kaboki ka uwa yi a kuwa wa.

⁴⁰ Eda dem i gan ta i rongo n afo6i a da ya wusha Maku ma Vuma, kpaci wa tuwa ta a'ayin a da bawu i zuwai uma wa tuwa.”

*Kagbashi ka shinga
(Matiyu 24:45-51)*

⁴¹ Aku Bituru wece yi, “Asheku, 6tsa va yanka agisani a na yi, ko gai ya dem da?”

⁴² Asheku a wushunku yi, “Ya kagbashi ka maci kpmam uza u ugboji? Uza da uzakuwa u ne u naka yi u kirana n kuwa ku ne u nakasa le ilikulya.

⁴³ Uzakuwa u ne u gono baci u cina yi n u yanyi nala, wa pana ta kayanyan.

⁴⁴ Mayun n tonuko da, uzakuwa vi wa zuwa yi ta u kirana n utsari u ne ga.

⁴⁵ Shegai kagbashi ki ka yawunsa baci a katakasuvu ka ne u danai, ‘Uzakuwa u va da na u gono gogo wa,’ aku u gitai ulapusa agbashi yi aka n a'ali, n u lyayi n u soyi hal u gutukpa.

⁴⁶ Uzakuwa u kagbashi u nala wa gono ta a kain n ulapa u uwule u da bawu a zuwai uma wa tuwa. Kpmam wa yanyi ta mavura cika, aku u varangu yi a asu u ama da a 'yuwain uwushuku.

⁴⁷ “Kagbashi ka baci dem ka revei ili i'ya uzakuwa u ne wa ciga, aku u 'yuwain i'ya uyan, wa so ta malapa cika.

⁴⁸ Shegai uza da baci bawu u revei, aku u yain ili i malapa, a ka lapa yi ta kenu. Uza da baci a naka ili ushani, ili ushani i'ya a ka ciga ara ne. Uza da kpmam a naka uganu u ili ushani, ili ushani i'ya a ka ciga ara ne.”

*Yesu tukoi upecene
(Matiyu 10:34-36)*

⁴⁹ Yesu doki u danai, “Tuwaḡ ḡa n tuwaḡi n tsungu akina a likimba, uciga u va u ḡa, a dana naha dem a ka tasa ḡe.

⁵⁰ Shegai maḡ ta n ulyuḡugu u ḡa a ka lyuḡugu mu, katakasuvu ka va ka dusuku wa, she a'ayin a ḡa a kotsoi.

⁵¹ Ya wundyā tuwaḡ ḡa n tuwaḡi n tuko ndishi n shinga a likimba? Nala wa, upecene u ḡa n tuko ḡa.

⁵² Ubana a kapala, kuwa ku ama a tawun ka pece taḡ kure: ama a tatsu a yain tsilala n ama a re, ama a re kpam a yain tsilala n ama a tatsu.

⁵³ Nala a ka pecene. Tata u yain tsilala n maku ma ne, maku kpam ma yain tsilala n tata u ne. Mma u yain tsilala n makere ma ne, makere kpam ma yain tsilala naḡ mma u ne. Kajene ka yain tsilala n anuku a ne, anuku kpam a yain tsilala n kajene ka ne.”

Ureve u iryoci i a'ayin

(Matiyu 16:2-3; Marku 8:11-13)

⁵⁴ Aku Yesu tonukoi kakumaḡ ka ama ki, “I wene baci alishi a 'yaḡgai a kalivi,ḡ kute-kute she i dana, 'A ka ro ta,' nala tani u tsu woko.

⁵⁵ I wene baci uwule u 'yaḡgai a ḡaka, she i dana, 'Wa sudugba ta,' kpam nala.

⁵⁶ Aza a maci a kaḡan, ya fuda taḡ ya reve iryoci i'ya iyamba n kubain ku zuba a ka wenike, shegai ndya i biḡhinka ḡa i reve iryoci i a'ayin a naha?

Sheshei kananambani ka ḡe

(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ “Ndyā i biḡhinka ḡa ya bidiga kaci ka ḡe ili i shinga?

⁵⁸ Ya bana baci a asu u afada n uza ḡa u banka vu, daraka vu sheshi n eyi a ure, kawa u banka vu baci a asu u uza u ukida u ugana. Uza u ukida u ugana vi wa naḡangu vu taḡ a kukere ku katigi, katigi ki tani ka zuwa vu taḡ a kuwa ku a'ali.

⁵⁹ N tonuko vu va wutaḡ wa, she vu tsupa gbaḡ ili i'ya a ka tono vu.”

13

Asakaḡi tsicingi tsu ḡe ko a wuna ḡa

¹ Pini nala, aza ḡa a'ari pini a asu vi a yankai Yesu alabari a aza a Galili aza ḡa Bilatu wunai a Kuwa ku Kashilaḡ, hal mpsa n le n bolomgbonoi naḡ n ḡa ma udarakaḡa u ḡa a yain.

² Yesu wushunku le, “Ya wundyā aza a Galili a nala yi a la aza a Galili a ḡa a buwai vi unyushi u cingi ḡa, an a panai ikyamba i nala yi?

³ N tonuko ḡa, nala wa. I asakaḡa baci tsicingi tsu ḡe wa, gbaḡ ḡe dem nala ya kuwaḡ.

⁴ Ko kpam ya wundyā ama kupa n kullaḡ aza ḡa a kuwaḡ an kasaga ka ugaḡi ka Silawamu ka rukpaḡi ka vara le vi, a la aza a Urishelima unyushi u cingi ḡa?

⁵ N tonuko ḡa, nala wa. I asakaḡa baci tsicingi tsu ḡe wa, ya kuwaḡ taḡ gbaḡ ḡe tyoku u le.”

⁶ U tonuko le agisani a na yi, “Vuma roku u ḡa u wari n maḡanga ma kapopi a kashina ka ne, aku u tuwaḡi n u boli ilimaci i ne, shegai u tsaraḡ wa.

⁷ Aku u tonukoi uza ḡa wa guḡa kashina ki, 'Ayen a tatsu a ḡa pa vi ma tuwaḡ naḡ n boli ilimaci i kapopi i na yi, n tsaraḡ tani wa. Kapa ma, nidaḡ ma kangu asu gbaḡi?’

ḡ 12:54 A uyamba u ḡa Yesu rongoi, a kalivi ka alishi n uwule u ucira kaḡolo naḡ mkpankashilaḡ n mini a tsu 'yaḡga.

8 “U wushunku yi, ‘Uzakuwa, asaka ve ma ma kyawan kayen ka lala, n zaɗaɗga kami ki, n tsunku ma kayala ka tsishinda.

9 Ma matsa baci ilimaci kayen ka ugono, aku a asaka ma. Ma matsa tani baci wa, aku a kapa ma.’”

A tansaƙi uka u ukeliki kain ka Ashibi

10 Kain ka te kain ka Ashibi, Yesu wa wenishike a kagata ka Kashila ka roku.

11 Aku uka roku u da wari n ityoni i cingi i maɓala ma ukeliki hal ayen kupa n kulla, uza da u kelikei ga wa fuda wa gaɗigba kpa ma wa.

12 An Yesu wene yi, u isa yi u tonuko yi, “Uka, a pecemgbene vu de n maɓala ma wunu.”

13 U taɗanku yi kukere, kute-kute u gaɗigbai u cikpai Kashila.

14 Shegai uzapige u kagata ka Kashila vi u panai upan, an Yesu tansaƙi yi n kain ka Ashibi. U tonukoi ama yi, “A'ayin a da pini ushani hal a teli a da a gain a yain manyan, tuwai a tansaƙa da, shegai bamu n kain ka Ashibi.”

15 Asheku a wushunku yi, “Eda aza a maci a kaɓan, uza u kanaka ko makparyagi u tsu tatsukpa ma n kain ka Ashibi u ba u ne yi mini wa?”

16 U gan uka u naha, kumaci ku Ibrahi, uza da Kanangasi* ka sirai ara ayen kupa n kulla a tatsukpa yi n kain ka Ashibi wa?”

17 An u danai nala, atokulalu a ne a panai uwono, ga kakuma ka ama ka rongoi ipeli adama a ili i shinga i'ya Yesu wa yansa.

Agisani a ucun u musta nyisti

(Matiyu 13:31-33; Marku 4:30-32)

18 Yesu danai, “Niɗa tsugono tsu Kashila tsari? Nɗya ma ratsanaka tsa n i'ya?”

19 Tyoku u ucun u musta da tsari, u da vuma roku u ba u cei a kashina ka ne. U gbonguroi u woko mawurete ma hal nnu n cai pini ikinda a nsaɓu n ne.”

20 U doki u danai, “N iyen i'ya ma ratsanaka tsugono tsu Kashila?”

21 Tyoku u yisti u da tsari, u da uka u roku u bidyai u wurai u da a akundatsu a pige a tatsu a kira hal ku wurai n yisti vi ga.”

Utsutsu u kenu

(Matiyu 7:13-23)

22 Yesu kana nwalu n u wenishike a ilyuci n une i'ya u wurusai, hal wa rawa a Urishelima.

23 Uza roku u wece yi, “Asheku, ama a da a ka tsara iwauwi a'ga gbam ushani?”

U tonuko le,

24 “Modonoi i uwa a utsutsu u kenu. Kpaci n tonuko da, ama ushani a ka zama ta a uwa, shegai a ka fuda wa.

25 Uza u kuwa u 'yanga baci u gidaki utsutsu vi, i gita de la vi kushani a uwotsu n i kuɗusi utsutsu, n i dansi, ‘Uza u kuwa, giduwuka tsu.’

“Eyi kpa u wushuku, ‘N reve a asu u da i wutai wa.’

26 “Aku i dana, ‘Tsu lya ta tsu soi kpa n avu, hal vu wenishikei a ire i tsunu.’

27 “Eyi kpa u dana, ‘N tonuko da n reve a asu u da i wutai wa. Banka numu dan aza a unyushi u cingi.’

28 “A'ayin a nala yi ya wene ta Ibrahi n Ishaku n Yakubu na nsumate a tsugono tsu Kashila, eda kpa she a loko da, nte ya sa pini hal n i lumusi a'anga.

* 13:16 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

²⁹ Ama a ka tuwā tā a kasana n kalivi n gadi n daka, a dusuku a asu u le a tsugono tsu Kashilā.

³⁰ Gogo-na aza a kucina a ka woko tā aza a kapala, aza a kapala kpmam woko aza a kucina.”

Yesu panai iyali i Urishelima
(Matiyu 23:37-39)

³¹ Pini nala, Afarishi a roku a tuwā a tonuko yi, “Yanga vu wuta pini na vi, kpaci Hiridu Antiba magono wa ciga tā u wuna vu.”

³² U tonuko le, “Walai i ba i tonuko mashe ma mete ma nala mi, ‘Ara ma wutukpa tā ityoni i cingi, n tanaṣa kpmam ama. Nakpan kpmam nala. Kain ka tatsu, aku n kotso manyan ma va.’

³³ Gba n nala ma lya tā kapala n nwalu n va, ara n nakpan n nakpan kuten. Kpaci u gan a wuna matsumate a asu u roku wa, she a Urishelima.

³⁴ “Eda aza a Urishelima, aza a Urishelima, awuni a nsumate, aza a uvarasa aza da a suki ara de. N tsu ciga tā n bolongu da tyoku da matoku ma tsu bolongu mmuku n ne a ashan a ne, aku i ‘yuwain.

³⁵ Wundyai, kuwa ku de ka la a asanka da uvarangi. N tonuko da ya doku ya wene mu wa, she kain ka ya tuwā ya dana, ‘Kashilā ka zuwuka uza da wa tuwā a asuvu a kala ka Magono ma Zuba unā u shinga.’ ”

14

Yesu a kuwa ku Kafarishi

¹ Kain ka te n Ashibi, Yesu uwai a kuwa ku uzapige u Afarishi u roku ulya ilikulya, ama kpmam a zuwuka yi a'eshi.

² A kapala ka ne tani vuma roku u da pini uza da akere a ne n a'ene a ne a shitasai.

³ Yesu wecei Afarishi n arevi a Mele, “U gan a tanaṣa maḡala n kain ka Ashibi, ko u gan wa?”

⁴ Shegai a padai bini bini. Aku u kanaṣi vuma vi u tanaṣa yi, u tonuko yi u wala.

⁵ U wece le, “A asuvu a de, ya maku* ma ne ko kanaka ka ne ka rukpa a ilyukoi kain ka Ashibi, aku u kpaḡa ka uwutukpa n maloko?”

⁶ A fuda a wushuku keci ku ne wa.

⁷ An u wenei tyoku da aza da a libanai vi a dangasai asu u ndishi u shinga u shinga, u wenishike le uwenishike u na vi:

⁸ “Kain ka baci uza roku u libana vu abiki a iyolo, kotsu vu yain maloko vu dusuku a karatsu ka shinga wa, gaawan a libana tā uza da u la vu tsupige.

⁹ Nala baci uza da u libana da ama a re a de yi, wa tuwā tā u tonuko vu, ‘Naḡa vuma u na a asu u ndishi u vunu.’ Aku vu woko n uwono, vu gono a karatsu ka kenu.

¹⁰ Shegai a libana vu baci abiki, dusuku a karatsu ka kenu, tsara uza da u libana vu vi, u tuwā baci u tonuko vu, ‘Kaje ka va, ‘yanga vu gono a asu u shinga.’ She vu tsara tsupige a asu u a'eshi a atoku a vunu amoci.

¹¹ Gba uza da baci u raḡaḡbai kaci ka ne, a ka vakunku yi tā. Uza da kpmam u vakunki kaci ka ne, a ka raḡaḡba yi tā.”

¹² Yesu tonuko uza da u libana yi vi, “Va libana baci uza abiki a ulya ilikulya n kaara ko kayin, kotsu vu libana aje a vunu, ko atoku a vunu, ko aza a kuwa a vunu, ko aza a karen a vunu aza a utsari wa. Kawa ele dem a ka libana vu tā, a tsupa vu.

* **14:5** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Luka a korongu tā “makparyagi” kpaci n Tsiheline “makparyagi” n “maku” u’isa u le u rotsono tā.

¹³ Shegai va libana baci ama abiki a ulya ilikulya, vu libana aza da bawu a'ari n ili, n aza a m6ala ma ukeliki, n awunu, n arumba.

¹⁴ Kpam a ka zuwuka vu ta unā u shinga, kpaci a ka tsupa vu wa. Shegai va tsara ta katsupi ka malen ma manyan ma vunū kain ka aza a maci a ka 'yanga a ukpa.'

*Agisani a abiki a pige
(Matiyu 22:1-10)*

¹⁵ An uza u te a asuvu a aza da a ka lya ka6olo, u panai nala, u tonukoi Yesu, "Uza da wa lya ilikulya i abiki a tsugono tsu Kashila uza u unā u shinga u da."

¹⁶ Yesu wushunku yi, "Vuma roku u da u fo6usoi abiki a ulya ilikulya a pige, aku u libanai ama ushani.

¹⁷ An a'ayin a ulya ilikulya a yain, u suki kagbashi ka ne ka ba ka tonuko amoci a da u libanai vi, 'Tuwaī, kpaci a fo6uso de ko ndya wa.'

¹⁸ "Shegai gbā le a gitai utukuso kadambula. Uza u kagita u danai, 'N tsila ta kashina, kpam u kana ta n ba n wene ka. Ma folo vu, vu yanka mu ahankuri.'

¹⁹ "Uza roku kpam u danai, 'N tsila ta anaka a kulima kupa, gogo-na kpam ma ciga ta n ba n kondo a da. Ma folo vu, vu yanka mu ahankuri.'

²⁰ "Uza roku kpam u danai, 'Gogo-na-na da n yain iyolo, adama a nala ma fuda ma bana wa.'

²¹ "Kagbashi ki ka gonoi ka tonukoi uzakuwa vi. Katsuma ka namgbai uzakuwa vi, aku u tonukoi kagbashi ki, 'Wuta gogo a ire na m6akuru ma ilyuci mi vu tuko aza a unambi, n aza a m6ala ma ukeliki, n arumba, n awunu.'

²² "Kagbashi ka danai, 'N yan de i'ya vu danai n yain vi, shegai hal n gogo-na asu u da pini u buwai.'

²³ "Aku u uzakuwa vi u tonukoi kagbashi ki, 'Wala a kateshe ka ilyuci, vu bana a ire i pige n i kenu, vu zuwa ama da a'ari pini a tuwa a uwa a kuwa ku va, tsara ku shadangu.

²⁴ N tonuko da, uza wa la a asuvu a aza da n libanai n kagita, wa pede ilikulya i abiki a va wa.'

*Upana u ikyamba u utono u Yesu
(Matiyu 10:37-38)*

²⁵ Pini nala, kakuma ka ama ka tonoi Yesu, aku u kpatalai u tonuko le,

²⁶ "Uza da baci wa ciga u tuwa ara va, u kana ta she u ciga mu kapala n tata u ne, na mma u ne, n uka u ne. U cigi mu kpam kapala na mmuku n ne, n atoku a ne aka n a'ali. U kana ta dem u cigi mu kapala n uma u ne, kawa u ratsa u woko katoni ka va wa.

²⁷ Vu ratsa vu woko katoni ka va wa, vu canga baci mawandamgbani ma vunū vu tono mu wa.

²⁸ "A asuvu a de, ya wa gita kuma ku pige bawu dusuki u kecei i'ya wa wuna, u wene ko wa n ikebe i'ya wa kotsu kuma ki?

²⁹ Kawa u gita baci aku u kpa6ai ka usalakpa, gbā uza da baci dem u wenei wa dosu yo ta.

³⁰ A dana, 'Vuma u na u gitai kuma, shegai u kpa6ai ka usalakpa.'

³¹ "Ko kpam magono ma eni ma ma bana kuvon n magono ma roku, aku u kpa6a u dusuku u yawunsa u wene ko eyi uza u asoje azu kupa wa fuda wa yan kuvon n magono uza u asoje azu kamanga?

³² U wene baci ufuda wa, she u suku atsumate a ba a cina uza nide vi a folo yi ndishi n shinga, cina u buwai ve a m6ari.

³³ Nala dem gbā de, uza da baci bawu u fudai u asakai gbā ili i'ya wari n i'ya, u ratsa u woko katoni ka va wa.

Mkpađi n ɗa n namgbai
(Matiyu 5:13; Marku 9:50)

³⁴ “Mkpađi ili i shinga i'ya, shegai n namgba baci bawu n yankpai kpm, n iyen i'ya a ka yankpusa n ɗa?”

³⁵ N ɗa ma n kalen a iyamba wa, ma tani n kalen a ili i tsishinda wa. Wotsongu ɗa a ka wotsongu n ɗa.

“Uza u atsuvu a upana, u pana.”

15

Agisani a macon ma ma puwain
(Matiyu 18:12-14)

¹ Aku awushi a utafa n aza a unyushi u cingi a ka rafusa evu n Yesu tsara a pana ka yi.

² Adama a nala, Afarishi n awenishiki a Mele a'ari uyan tsali a ka dansa, “Vuma u na wa wusha aza a unyushi u cingi, hal wa lya kabolo n ele.”

³ U tonuko le agisani a na yi,

⁴ “Ya asuvu a ɗe wa yan na ncon amangatawun, aku ma te ma karai kakamba ma puwain bawu wa asaka amanganishinkupa n kuci n ɗa n buwai vi a asu u kalina u bana ubolo ma te ma ma puwain vi hal she u wene ma?”

⁵ U wene baci ma, wa canga ta ma a kutanga n u peli.

⁶ U rawa baci a kuwa, wa bolongu ta aje a ne n aza a karen a ne. U tonuko le, “Banga numu ipeli, n wene ɗe macon ma ma puwan mu vi.”

⁷ N tonuko ɗa, nala dem a ka yan ipeli a zuba a kaci ka uza u unyushi u cingi u te ɗa baci u asaka tsicingi tsu ne. Hal i lai i aza a maci a amanganishinkupa n kuci ɗa bawu a'ari n unyushi u cingi.

Agisani a ukebe u ɗa u puwain

⁸ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “A dana uka roku wa n ikebe i azurufa kupa.* Aku u te u puwan yi. Nda wa yan? She u sapa macikalu, u wujuma kuwa ki, u zami u ɗa sawu hal u ba u wene u ɗa. ⁹ U wene baci u ɗa, she u bolongu aje a ne n aza a karen a ne u dana, “Banga numu ipeli, n wene ɗe ukebe u ɗa u puwan mu vi.”

¹⁰ N tonuko ɗa, ili i ipeli i'ya a asu u atsumate a zuba a Kashila a kaci ka uza u unyushi u ɗa baci dem u asaka unyushi u cingi u ne.”

Agisani a maku ma ma puwain

¹¹ Yesu doki u danai, “A yan ta vuma roku uza u mmuku ma a'ali n re.

¹² Aku uza u kenu vi u tonukoi tata u ne, “Tata, naka mu ucanga u agadu u va.” Aku tata u le, u pecike le ucanga u ne vi.

¹³ “An a yain a'ayin kenu, aku uza u kenu vi u purai utsari u ne vi gba u kana ure ubana a uyamba u roku u mbari. Pini nala, ucanga u ne u kotsoi a asu u ure u gbani, aku u rongoi ndishi n gbani.

¹⁴ An ucanga u ne u kotsoi gba, aku kambulu ka uwai a uyamba vi, u uwai dem kambulu.

¹⁵ U ba u bolomgbonoi kaci n uza roku uza u uyamba vi, eyi tani u zuwa yi u woko kaliniki ka mburusunu.

¹⁶ U tsu ciga ta u lyai ilikulya i'ya mburusunu n tsu lyasa, shegai ko uza wa naka yi ili wa.

* 15:8 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

¹⁷“U tuwai u yawunsai, u danai, ‘Agbashi a tata u va a da de a’a ta n ilikulya i’ya i rawa le hal i buwai, mpa tani na mari a ukuwa n kambulu.

¹⁸Asaka n ‘yanga n bana a asu u tata u va n dana, “Tata, n nusuka ta Kashila kpm n nusuka vu ta.

¹⁹U gan gbam a doku a isa mu maku ma vunu wa. Gonuko mu tyoku u uza u te a asuvu a agbashi a vunu.”’

²⁰Aku u ‘yangai u banai a asu u tata u ne.

“Eyi ubuwi a mbari, tata u ne wene yi, aku asuvayali a kana yi, u sumai u wambatsa yi wari yi a upapurusa.

²¹“Aku maku mi ma tonuko yi, ‘Tata, n yanka ta Kashila unyushi, kpm n nusuka vu ta. U gan gbam a doku a isa mu maku ma vunu wa.’

²²“Shegai tata vi u tonukoi agbashi a ne, ‘Yanyi maloko i tuko yi matogo ma ma lakai tsulobo, i uka yi. I uka yi makawani n akpata.

²³Tukoi madyondyom ma pige ma nala mi i kida ma, tsu takumai, tsu yain ipeli.

²⁴Kpaci maku ma na mari ma kuwa ta, shegai gogo-na u gono de n uma. Wari u puwan ta, shegai gogo-na a wene yi de.’ Pini nala, a gitai uyan mazanga.

²⁵“A’ayin a nala yi, maku ma pige ma ne ma bana ta a kashina. Eyi n u goni, an u yain evu n kuwa, aku u panai a ka keme n a jeyi.

²⁶U isai kagbashi ka roku ka kuwa ki u wece yi ili i’ya i tukoi ukuna u nala vi.

²⁷U tonuko yi, ‘Vangu u vunu u da u gonoi. Tata u de kpm u kidai madyondyom ma pige ma nala mi adama a da u tsara yi bawu usan u roku.’

²⁸Aku uza u pige vi u yain upan, u ‘yuwain u’uwa a kuwa ki. Tata u ne u wutai u rongo yi uleshe.

²⁹U wushunki tata u ne u danai, ‘Wundya ve ayen a ushani a da n gbashika vu, n kpa da tani ugorimuko udani u vunu wa. Gba n nala, kain ka la ka vu naka mu maku ma malala ma ma yan mazanga n aje a va wa.

³⁰Shegai an maku ma vunu ma tuwai uza da u puwunsai utsari u vunu a asu u ashankala, aku vu kidaga yi madyondyom ma pige ma nala mi.’

³¹Aku tata u ne u tonuko yi, ‘Maku ma va, kain dem va ta kabolo na mpa, kpm i’ya baci dem i’ari i va, i vunu i’ya dem.

³²Dere da a yain mazanga n ipeli adama a vangu u vunu da wari u kuwai, shegai gogo-na u gonoi n uma. Wari u puwain, a wene yi kpm.’”

16

Agisani a kagbashi ka ugboji

¹Yesu doku u tonukoi atoni a ne, “A yan ta uza u utsari u roku uza da wari n uza da wa gubuga yi utsari u ne. A tonukoi uza u utsari vi, uza da wa gubuga yi utsari vi wa nangasa yi ta u da.

²Pini nala, u isa yi u danai, ‘Ndya n panai na a kaci ka vunu? Naka mu tyoku da va tono n utsari u va, kpaci va lya kapala n ukirana n utsari u va wa.’

³“Uza da wa guba utsari vi u tonukoi kaci ka ne, ‘Uzakuwa u va u da na wa loko mu a asu u manyan ma va. Ndya ma yan? Ma n ucira u da ma cimba wa, kpm ma pana ta uwono u ufolu.

⁴N reve ta ili i’ya ma yan gogo-na kotsu n tsara ama da ka wusha mu a a’uwa a le, manyan ma va ma kotsu baci.’

⁵“Adama a nala u isai gba ama da uzakuwa u ne wa tono atan. Aku u wecei uza u kagita, ‘I yain i’ya uzakuwa u va wa tono vu?’

6 “U wushuki, ‘Adele a pige a manivi a amangatawun.’*
 “U tonuko yi, ‘Tagarāda u vunū u ḍa na, ḍusuku vu shadangu aman-garenkupa.’

7 “U wecei kḗam uza roku, ‘Avu tani i yain i'ya a ka tono vu?’
 “U wushuki u ḍa, ‘Akpakpa a ilya amangatawun.’†

8 “Uza ḍa wa guḅa utsari vi u tonuko yi, ‘Tagarāda u vunū u ḍa na korongu amanganishi.’
 8 “Adama a nala uzakuwa u uza ḍa wa guḅa utsari vi, u cikpala yi adama a ugboji u ne. Kpaci ama a likimba a gawunsa bacī n ama a likimba u le, a la tā ama a katyashi ugboji cika.”

9 Yesu lyai kapala u danai, “Adama a nala n tonuko ḍa, yankai utsari u likimba u ḍe manyan i ḅangā aza roku n u ḍa tsarā i yain aje, pini nala, a'ayin a ḍa bacī utsari vi u kotsoi, a wushi ḍa a a'uwa a ḍa bawu a ka kotso.

10 “Uza ḍa bacī wari n ukuna u maci a ukuna u kenu, wa yan tā n ukuna u maci a ukuna u pige. Uza ḍa bacī bawu wari n ukuna u maci a ukuna u kenu, wa yan n ukuna u maci a ukuna u pige wa.
 11 I yan bacī ukuna u maci a asu u uḅanā u icanga i likimba wa, niḍa a ka yan a naḅa ḍa icanga i maci i zuba?”

12 Kḗam i yan bacī ukuna u maci n icanga i aza roku wa, ya wa naḅa ḍa ili i'ya i'ari i ḍe?
 13 “Kagbashi ka la ka gbashika aza a a'uwa a re wa. Ucu n u kagbashi u nala wa kovo ta uza u te, aku u cigi uza u te. Ko tani u toni ukuna u uza u te, aku u goro u uza u te. Va fuḍa wa gbashika Kashilā kaḅolo n utsari wa.”

Yesu doki u wenishikei

(Matiyu 11:12-13; Matiyu 5:31-32; Marku 10:11-12)

14 An Afarishi a panai nala, ele tani a wokoi acigi a ikebe a ḍa, aku a cirakpa yi.

15 U tonuko le, “Eḍa i tsu gonuko tā kaci ka ḍe ama a ḍa a'ari dere a a'eshi a ama. Shegai Kashilā ka reve tā atakasuvu a ḍe. Ili i'ya ama a bidyai n tsupige cika, ili i icadi i'ya a kapala ka Kashilā.”

16 Yesu doki u danai, “Mele ma Musa n itagarāda i Ntsumate, i'ya awenishiki a ḍe hal ubana a a'ayin a Yahaya. A'ayin a Yahaya a ḍa a gitai uyan kuḅari ku tsugono tsu Kashilā, kḗam ya dem wa modono tsarā u uwa pini.

17 Gḅā n nala, wa laka tā shana zuba n iyamba a cimḅa, n u ḍa uḍyani u te u kenu u tagarāda u Mele wa gusa.

18 “Uza ḍa bacī u aṣakai uka u ne, u zuwai uza roku, tsishankala tsa wa yan n eyi. Uza ḍa kḗam u zuwai uka u ḍa uza roku u aṣakai, tsishankala tsa wa yan.”

Uza u utsari n Li'azaru

19 Yesu doki u danai, “A yan tā uza u utsari u roku, uza ḍa u tsu ukusa aminya a mini ma galura n a ḍa a ka laḍa a pun a shinga, aku u rongo a upana kayanyan ka ne kain dem.

20 A utsutsu u kuwa u ne, kafoloni ka roku ka pini a zuwai uza u kala Li'azaru. Ikyamba i ne gḅā a'utsu a ḍa.

21 U tsu ciga tā u lyai ilikulya i'ya i tsu rukpuṣa vuma vi wa lya bacī ilikulya. Hal gḅam nshe n tsu tuwusa tā nā n pedishi yi a'utsu yi.

22 “Kain ka te kafoloni ki ka kuwai, aku atsumate a zuba a canga yi ubana a asu u Ibrahi. Uza u utsari vi dem u tuwai u kuwai, aku cidangu yi.

* 16:6 Yesu yankai kakundatsu ka asu ki manyan, kḗam ka wenike tā kakumā ka manivi ki derere ḍa kari n adele amangatawunkullā (800). † 16:7 Kakumā ka ilya ki a denge bacī i'ya, ikebe ya rawa tā i'ya kayain ka manyan ka tsarā a kayen.

²³ Eyi a asuvu a akina a tsukonu wari a upana ikyamba, u gadigbai kaci ka ne u wenei Ibrahi mbari n Li'azaru a asu u ne.

²⁴ U isa yi u danai, 'Tata Ibrahi, pana asuvayali a va. Suku Li'azaru u uka kaci ka majubu ma ne a mini u tuwa u dakanku mu a kaletsu ka va. Kpaci ikyamba i'ya ma pana a asuvu a akina a na yi.'

²⁵ "Shegai Ibrahi danai, 'Maku ma va, ciba ndishi n vunu a likimba, vu soi kayanyan ka utsari u vunu. Li'azaru tani u panai ikyamba, shegai gogo-na kayanyan ka a ka neshe yi. Avu tani va pana ikyamba.

²⁶ Bamu n u nala, a mere ma tsunu n ada, kadaka ka pini ka pige ka ka bishinka aza da a'ari a asu u de utuwa ara tsunu. Nala kpam aza da a'ari ara tsunu a ka pasamgbana utuwa ara de wa.'

²⁷ "Uza u utsari vi u danai, 'Tata, ma folo vu, vu suku yi a kuwa ku tata u va,

²⁸ kpaci ma ta n atoku a'ali ama a tawun. U ba u rono le atsvu, kotsu ele dem a tuwa a asu u upana u ikyamba u na vi wa.'

²⁹ "Shegai Ibrahi tonuko yi, 'Aa ta n itagarada i Musa na i Ntsumate, asaka a panaka le.'

³⁰ "Aku u danai, 'Nala wa, tata Ibrahi, uza roku a asuvu a akushe u bana le baci, a ka kpatala ta a asaka tsicingi tsu le.'

³¹ "Ibrahi tonuko yi, 'A panaka baci itagarada i Musa na i Ntsumate wa, ko uza roku u 'yanga baci a asuvu a akushe wa fuda wa zuwa le a asaka tsicingi tsu le wa.' "

17

Pana uwonvo u uyan unyushi

(*Matiyu 18:6-7; Matiyu 18:21-22; Marku 9:42*)

¹ Yesu tonukoi atoni a ne, "U kana ta ili i'ya ya zuwa uza u rukpa i tuwa, shegai ter n u uza da wa zuwa i tuwa.

² Wa laka ta shana a siraka yi katali ka kira a udyoku u ne a varangu yi a kushiva, n u da wa zuwa uza u te a asuvu a mmuku n kenu n na u nusa.

³ Adama a nala, kiranai n kaci ka de.

"Utoku u vunu u nusuka vu baci, barana yi. U folo vu baci, vu cimbusuka yi unyushi u ne.

⁴ U nusuka vu baci kushindere a kain ka te, aku kpam u tuwai ara vunu kushindere u foloi, vu cimbusuka yi."

⁵ Atoni a ne a tonuko yi, "Doku upityanangu u tsunu!"

⁶ U tonuko le, "A da baci i'ari n upityanangu kenukuly tyoku u ucun u musta, she i tonuko makuli ma na mi, 'Muda vu ba vu shigba kaci ka vunu a kushiva.' She tani u toni udani u de.

⁷ "A dana a asuvu a de, uza roku wa n kagbashi ka ka limusuka yi ko kpam wa linasaka yi ncon. U wuta baci a kakamba u rawai, uzakuwa wa laza wa tonuko yi, 'Tuwa vu dusuku vu lyai ilikulya.'? Wa yan nala wa.

⁸ Shegai wa tonuko ta kagbashi ki, 'Fo6usuko mu ilikulya, aku vu fo6uso kaci ka vunu tsara vu tuko mu ilikulya. N kotso baci ulya n uso, aku avu lyai.'

⁹ Wa cikpa kagbashi ki an u yain ili i'ya u tonuko yi u yain? Ko kenu.

¹⁰ Efa dem nala, i yan baci i'ya a da i yain, she i dana, 'Atsu agbashi a da gai gbani, kpaci i'ya i gain tsu yain i'ya tsu yain koshi.' "

Utanasu u nkutu kupa

¹¹ Kain ka te, Yesu wa bana a Urishelima, wa wala a karen ka Samariya n Galili.

¹² Tyoku da wa uwa a une u roku, nkutu n roku ama kupa a shamgbai a mbari,

¹³ aku 'yangasai alagatsu a le tsara a shamkpa yi, a danai, "Yesu Asheku, pana asuvayali a tsunu."

¹⁴ An u wene le, u tonuko le, "Walai i ba i wenike kaci ka de a asu u adarakpi." Tyoku da a'ari a nwalu, aku a tana.

¹⁵ An uza u te a asuvu a le u wenei a tana sa yi, aku u kpatalai u gono n u cikpali Kashila n ucira.

¹⁶ U kudangi a kapala ka Yesu wari a ucikpa. Vuma vi tani uza u Samariya u da.

¹⁷ Yesu wece yi, "Ma wundyada efa ama kupa aza da a tana sa yi, ama kuci vi alya te?"

¹⁸ A tsara uza da wa gono u cikpala Kashila wa, she kamoci ka na koshi."

¹⁹ Yesu tonuko yi, "'Yanga vu yain nwalu n vunu, upityanangu u vunu u tana sa vu de."

Utuwa u tsugono tsu Kashila

(Matiyu 24:23-41; Marku 13:32-37)

²⁰ Pini nala, Afarishi a wece yi kain ka tsugono tsu Kashila tsa tuwa. U wushunku le, "Utuwa u tsugono tsu Kashila n a'eshi a da a ka wene tsa wa.

²¹ Kpam a ka dana, 'Tsa naha,' ko 'Tsa nide,' wa. Kpaci a asuvu a de a da tsugono tsu Kashila tsari."

²² U tonukoi atoni a ne, "A'ayin a'a ta a utuwa a da ya bolo uwene kain ka te a asuvu a a'ayin a Maku ma Vuma, shegai ya wene wa.

²³ Ama a ka tonuko da ta, 'Aya de,' ko 'Aya na.' Kotsu i bana wa, kpam i tono le wa.

²⁴ Kpaci tyoku da ulada u tsu wuta walu a zuba aku u lada i ka bon ka na ubana a ka nide, nala Maku ma Vuma ma woko a kain ka ne.

²⁵ Shegai u kana ta u pana ve ikyamba icun kau-kau, ama a a'ayin a na kpam a 'yuwan yi.

²⁶ "Tyoku da wari a a'ayin a Nuhu, \diamond nala dem wa woko a a'ayin a Maku ma Vuma.

²⁷ A rongoi a ulya n a soyi, a rongoi uyansa iyolo n a wutukpi iyolo, hal kain ka Nuhu uwai a kpatsu. Aku mini ma pige ma tuwai ma kaduwan le gba.

²⁸ "Nala dem a yain a a'ayin a Lutu.† A rongoi a ulya n a soyi, a rongoi a utsilasa n a dengi, a rongoi a iceshi n a masi.

²⁹ Shegai kain ka Lutu wuta pini a Sodom vi, a roi akina n kana ka akina a eri. A kaduwan le gba. \diamond

³⁰ "Nala dem wa woko a kain ka utuwa u Maku ma Vuma.

³¹ Kain ka nala ki, uza da baci wari a asu u uwunvugusa,* aku ucanga u ne a asuvu a kuwa, she u dana wa ba wa bidya u da wa. Nala dem uza da wari a kashina, u gono a kuwa wa.

³² Cifai n uka u Lutu! \diamond

³³ Uza da baci dem wa ciga u wauwa uma u ne, wa namba ta u da. Shegai uza da baci dem u nekei uma u ne, wa wauwa ta u da.

³⁴ N tonuko da, n kayin ka nala ki, ama a re a ka vaku ta a ivamkpatu i te, a ka a bidya ta uza u te a asaka uza u te.

³⁵ Aka a re a ka wurya ta a katali ka kira ka te, a ka bidya ta uza u te, a asaka uza u te. [

\diamond 17:26 Kag. 6:5-8. \diamond 17:29 Kag. 18:20-19:25. * 17:31 Luka korongi, "ama a zuba ukupa." Asu u da Yesu rongoi, ma da a tsu ma tyoku da uza wa kumba a zuba u kupa u rongo ko u wunvugusa pini.

\diamond 17:32 Kag. 19:26.

³⁶ Ama a re a ka bana t̄a a kashina ka te, a bidya uza u te a aṣak̄a uza u te.]”†

³⁷ A wece yi, “Asheku, nte w̄a la vi?”

U wushunku le, “A asu u ḁa kakushe kari, nte asakali a tsu ḁolomgbono pini.”

18

Agisani a maraṇa n uza u afada

¹ A'ari pini, Yesu yankai atoni a ne agisani tsar̄a u wenike an u gain a rongo a uyansa kvasu bawu ubula.

² U danai, “A ilyuci i roku a yan t̄a uza u afada u roku uza ḁa bawu wa pana uwonvo u Kashila, kpam u wula uza wa.

³ A ilyuci yi tani, maraṇa ma roku ma pini uza ḁa u rongoi ubansa ara ne n u foli u yanka le afada a ḁa a'ari dere a mere ma ne n utokulalu u ne.

⁴ “Wari u 'yuwan t̄a, shegai u tuwai u danai a katakasuyu ka ne, ‘Ko u wokoi bawu ma pana uwonvo u Kashila, kpam ko bawu n wulai uza,

⁵ tyoku ḁa maraṇa ma na ma damgbarasa mu ma yanka le t̄a afada a ḁa a'ari dere. Kute wa, wa togboluso mu t̄a n utuwusa kure kure.’”

⁶ Aku Asheku a danai, “Panai ili i'ya uza u afada u cingi u na vi u danai.

⁷ Ya wundya Kashila ka yanka adangi a ne a ḁa a ka saka yi kaara n kayin ukuna u ḁa wari dere wa? Wa ḁarakpa a asu u uwushunku le ḁa?

⁸ N tonuko ḁa, wa yanka le t̄a ukuna u ḁa wari dere gogo. Shegai, a'ayin a ḁa baci mpa Maku ma Vuma n tuwai, ma cina gbam ama ushani n upityanangu a likimba?”

Agisani a Kafarishi n kawushi ka utafa

⁹ Yesu yanka le agisani a aza roku aza ḁa a bidyai kaci ka le ama a maci a ḁa, aku a goroi aza ḁa a buwai. U ḁa,

¹⁰ “Ama a roku ama a re, a uwai a Kuwa ku Kashila uyan kvasu. Uza u te Kafarishi ka, uza u ire tani kawushi ka utafa.

¹¹ Kafarishi ki ka 'yangai ka shamgbai ka yanka kaci ka ne kvasu ka na ki, u ḁa, ‘Kashila, n cikpa vu t̄a an u wokoi mpa ma tyoku u ama ḁa a buwai wa. Wata, aza a magalaka, aza ḁa bawu a ka yan dere, ashankala, ko kpam tyoku u kawushi ka utafa ka na ki.

¹² N tsu yan t̄a kakuli kure a asuvu a a'ayin a shindere. Kpam n tsu wutukpa t̄a u te a asuvu a kupa a ili i'ya baci dem n tsarai.’

¹³ “Kawushi ka utafa ki tani kari kushani dan. U wushuku gbam u gadigba kaci ka ne a zuba wa, shegai u shamgbai wa lapa makamba ma ne adama a katsuma ka lima, n u dansi, ‘Kashila, pana asuvayali a va, mpa uza u unyushi u cingi u ḁa.’

¹⁴ “N tonuko ḁa, kawushi ka utafa ka na ka gono t̄a a kuwa n katakasuyu ka ne dere a kapala ka Kashila. Tyoku uza nide u ḁa wa. Kpaci uza ḁa baci u bidyai kaci ka ne ili i roku, a ka vakunku yi t̄a. Uza ḁa baci kpam u vakunki kaci ka ne, a ka 'yangasa yi t̄a.”

Yesu na mmuku n kenu

(Matiyu 19:13-15; Marku 10:13-16)

¹⁵ A'ari pini, ama a ka tukuso Yesu mmuku n kenu n kenu kotsu u sawa le. An atoni a ne a wenei nala, a barana le.

¹⁶ Shegai u isai mmuku ara ne u danai, “Asakai mmuku n tuwa ara va, ḁishinka le wa. Kpaci tsugono tsu Kashila tsu icun i le tsa.

† 17:36 Akorongi a cau ushani aza ḁa a purai a tagarada u Luka a kalatsa t̄a makpanda ma 36.

17 Mayun n tonuko dā, gbā uza dā baci bawu u wushai tsugono tsu Kashilā tyoku u maku ma kenu, wa uwa tsa wa.”

Uzapige uza u utsari

(Matiyu 19:16-30; Marku 10:17-31)

18 Uzapige u roku u wecei Yesu, “Kawenishiki ka shinga, ndya ma yan n tsarā uma u dā bawu wari n utyoku?”

19 U wushunku yi, “Ndyā i zuwai vu isā mu uza u shinga? Uza u shinga wā la wa, she Kashilā koshi.

20 Vu reve tā gai Mele ma na mi: ‘Kotsu vu vaku n uka dā bawu wari u wunu wa. Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa. Kotsu vu boko wa. Kotsu vu sirāka kaβan kaβetsu wa. Vu nākā tata nā mma u wunu tsupige.’ ” ◊

21 Aku uzapige vi u danai, “Tun mpa kenu dā mari a utono ili i na yi.”

22 An Yesu panai nala, u tonuko yi, “Hal n gogo-na ili i te i'ya pini i gusa vu. Denge gbā ili i'ya wari n i'ya, vu pecike aza a unambi. Va yan tā n utsari a zuba. Aku vu tuwā vu tono mu.”

23 An u panai nala, ukuna u 6alā yi cika, kpaci uza u utsari u dā cika.

24 Yesu wundyana yi u danai, “U wuyana tani n ni uza u utsari u uwa a tsugono tsu Kashilā!

25 U la tā shana karakuma ka wura a kpele ka kujulu, n u dā uza u utsari wa uwa a tsugono tsu Kashilā.”

26 Aza dā a panai kadyanshi ki a danai, “Nala baci, ya wā la vi wa tsarā iwauwi?”

27 Shegai Yesu danai, “Ili i'ya baci bawu vuma wa fudā wa yan, Kashilā ka fudā tā ka yan i'ya.”

28 Bituru danai, “Aṣa na tsu aṣakā dē gbā i'ya tsari n i'ya, tsu tono vu.”

29 Yesu tonuko le, “Mayun n tonuko dā, uza u fudā baci u aṣakāi kuwa ku ne, u aṣakāi uka u ne, u aṣakāi atoku a ne, u aṣakāi kpam isheku i ne, wā tā n katsupi. Uza u fudā baci dem u aṣakāi mmuku n ne gbā adama a tsugono tsu Kashilā,

30 wa wusha tā ili i'ya i lai i'ya u aṣakāi a'ayin a gogo-na. Kpam n a'ayin a dā a ka tuwā, wa wusha tā uma u dā bawu wari n utyoku.”

Yesu doki u danai tyoku dā wa kuwa

(Matiyu 20:17-19; Marku 10:32-34)

31 Yesu isai Kupanamere yi paki, u tonuko le, “Aṣa na tsa bana a Urishe-lima. Gbā ili i'ya i'ari ukorongi a kaci ka Maku ma Vuma a akere a ntsumate ya shadangu tā.

32 Kpaci a ka neke yi tā a akere a Awulawa, a yanka yi majari, a goruso yi, a cikpunkā yi atāsa.

33 A ka bawan yi tā, a wuna yi, aku u 'yanga a kain ka tatsu.”

34 Shegai ko ukuna u te a fudā a reve a asuvu a ili i'ya u tonoi vi wa. Kpaci sokongu dā a sokongi u dā, a reve ili i'ya u danai wa.

A kukpai a'eshi a karumba

(Matiyu 20:29-34; Marku 10:46-52)

35 An Yesu yain evu n Jeriko, karumba ka roku kari a ikengi i ure wa folo.

36 An u panai kakumā ka ama a ka wura, aku u wecikei ko ndya a ka yan.

37 A tonuko yi, “Yesu uza u Nazara dā wa wura.”

38 U 'yangasai kalagatsu u danai, “Yesu Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!”

³⁹ Aku aza ɗa a'ari a kapala a ɓarana yi u paɗa. Shegai u lapulai u salai cika, "Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!"

⁴⁰ Aku Yesu shamgbai, u zuwai a tuko yi ara ne. An u raɓai evu n eyi, u wece yi,

⁴¹ "Nɗya va ciga n yanka vu?"

U danai, "Asheku, ma ciga n wene asu."

⁴² Yesu tonuko yi, "Wene asu, upityanangu u vunu u taɗasa vu ɗe."

⁴³ Kute-kute u wenei asu. U tonoi Yesu n u cikpalasi Kashila. An ama a wenei nala, ele dem a cikpalai Kashila.

19

Zaka kawushi ka utafa

¹ Kain ka te, Yesu uwai a Jeriko, wa wura pini.

² Aku uza roku uza u kala Zaka, uzapige u ɗa a asuvu a aza ɗa a ka wusha utafa, kpam uza u utsari ɗa.

³ Wa ciga u wene Yesu, shegai u fuda u wene yi wa, adama a kakuma ka ama, kpaci eyi magbidi ma.

⁴ Aku u sumai u yuwai makuli, kotsu u wene yi kpaci nte wa tono pini.

⁵ An Yesu rawai pini a asu vi, u gaɗigbai kaci u tonuko yi, "Zaka, cipa gogo! Ara a kuwa ku vunu ka ma cipa."

⁶ U yain maloko u cipai, u wusha yi n ipeli.

⁷ An a wenei nala, gba le a gitai tsali, a danai, "A kuwa ku uza u unyushi u cingi u ɗa u cipai."

⁸ Zaka 'yangai kushani, u tonukoi Asheku, "Asheku, ma pece ta utsari u va kure, ma naka ta aza a unambi kapashi ka te. Uza ɗa baci dem n wusai ili, ma gonuko yi ta i'ya n wusa yi i'ya vi hal kunishi."

⁹ Yesu tonuko yi, "Ara iwauwi i tuwa ta a kuwa ku na ki, kpaci vuma u na dem maku ma Ibrahi ma."

¹⁰ Mpa Maku ma Vuma n tuwa ta n zami i'ya i puwain, n wauwa kpam i'ya."

Agisani a ikebe i irim kupa (Matiyu 25:14-30)

¹¹ Ele n a pani nala, Yesu lyai kapala n u tonusuko le agisani, kpaci wa ta evu n Urishelima. Kpam a ka wundya yavu tsugono tsu Kashila tsa tuwa kute-kute.

¹² U danai, "Vuma roku u ɗa uza u tsugono, u banai a ilyuci i roku i mɓari, u wushi tsugono aku u gono."

¹³ U isai agbashi a ne kupa u naka le ikebe i zinariya i te i te.* U tonuko le, 'Yankai i'ya tsilaga hal na n goni.'

¹⁴ "Shegai ama a ilyuci i ne a 'yuwan yi, hal a sukunku yi azapige a danai ele a ka ciga u lyai tsugono a kaci ka le wa."

¹⁵ "Gba n nala, an u tsarai tsugono tsi, aku u gonoi. U zuwai a isaka yi agbashi a ɗa u nakai ikebe yi u wene ili i'ya a tsarai a asu u tsilaga tsu le."

¹⁶ "Pini nala, uza u kagitā u tuwai ara ne u danai, 'Ukebe u te u vunu u tuko ta ikebe kupa.'

¹⁷ "U tonuko yi, 'A danasa vu kagbashi ka shinga! An u wokoi a cina vu uza u maci a kaci ka ili i kenu. Wusha tsugono tsu ilyuci kupa i woko katsupi ka malen ma manyan ma vunu.'

¹⁸ "Uza ire u tuwai u tonuko yi, 'Ukebe u te u vunu u tuko ta ikebe i tawun.'

* 19:13 Kondo "Ikebe i zinariya" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i Uɓanga.

19 “Eyi dem u tonuko yi, ‘A naḳa vu ṭa tsugono tsu ilyuci i tawun.’

20 “Uza roku kṑam u tuwāi u danai, ‘Uzapige, ukebe u te u vunū u ḁa na, a makashi ma n sirai u ḁa n sokongi.

21 Kṑaci ma pana ṭa uwonvo u vunū, adama a ḁa bawu vāri yuwu. Vu tsu bidya ṭa ili i'ya bawu vu zuwai. Vu cai kṑam ili i'ya bawu vu cei.’

22 “U tonuko yi, ‘Kagbashi ka cingi, ma kiḁaga vu ṭa ugana a kaci ka ili i'ya vu danai n unā u vunū. Dana vu reve ṭa bawu māri yuwu? Uza ḁa n tsu bidya ili i'ya bawu n zuwai? N cai kṑam ili i'ya bawu n cei?’

23 Nḁya i zuwai bawu vu bankai ukebe vi a kuwa ku ikebe, tsarā n gono baci n wushi i'ya hal n apashani?’

24 “U tonuko i aza ḁa a'ari pini a asu vi, ‘Wushai ukebe vi a kukere ku ne, i naḳa uza ḁa wāri n ikebe kupa vi.’

25 “A tonuko yi, ‘Asheku, wā ṭa tani n ikebe kupa.’

26 “U ḁa, ‘N tonuko ḁa, uza ḁa yankai ili i'ya a naḳa yi manyan mai, aya a ka doku. Uza ḁa kṑam bawu u yain ili, i kenu i'ya wāri n i'ya vi, she a wusa yi i'ya.

27 Atokulalu a vā a nala yi aza ḁa bawu a ka ciga n lyai tsugono a kaci ka le ki, tuko le na a kapala ka vā a wuna le.’ ”

Aza a Urishelima a ryabusai Yesu

(Matiyu 21:1-11; Marku 11:1-11; Yahaya 12:12-19)

28 An Yesu danai nala, aku u lazai n atoni a ne, wa bana a Urishelima.

29 An u yain evu n Betafaji n Batani a asu u masasa ma a ka isā Masasa ma Zayitum, u suki atoni a ne ama a re.

30 U tonuko le, “Uwai a une u ḁa wāri nala a kapala ka ḁe ki. N u'uwa u ḁe, ya wene ṭa maku ma makparyagi usiri ma bawu kotsu uza u yuwāi. I surukpa ma i tuko.

31 Uza ḁa baci dem u wece ḁa ‘Nḁya i zuwai ya surukpa ma?’ I tonuko yi, ‘Asheku a ḁa a ka ciga ma.’ ”

32 Aku aza ḁa a suki vi a lazai a ba a cinai tyoku ḁa u tonuko le vi.

33 A'ari pini a usurukpa makparyagi mi, aku aza a ili yi a tonuko le, “Adama a iyen a ḁa ya surukpa makparyagi mi?”

34 A danai, “Asheku a ḁa a ka ciga ma.”

35 Aku a tuko i ma a asu u Yesu. A polusoi aminya a le a zuba u makparyagi mi. A tadangi Yesu pini a zuba.

36 Wāri a asuvu a nwalu, aku ama a polusoi aminya a le a ure.

37 An u rawai evu n kagidali ka Masasa ma Zayitum, gbā kakumā ka atoni a ne a gitāi mazānga a ka cikpala Kashilā n kalagatsu ka ucira adama a ukunosavu u ḁa a wenei.

38 A danai, “Uza u unā u shinga ḁa Magono ma ma tuwā a asuvu a kala ka Magono ma Zuba! Ndishi n shinga a zuba, tsupige kṑam a asu u Kashilā!” ◊

39 Afarishi a roku a asuvu a kakumā ki a tonuko yi, “Kawenishiki, ḁarana atoni a vunū!”

40 Aku u danai, “N tonuko ḁa, ko ama a paḁa baci bini, she atali a gitā isali i mazānga.”

41 An u rawai evu n Urishelima u wenei ilyuci yi, aku u saḳai i'ya.

42 U danai, “A'ari a dana vu reve ili i'ya ya tuko ndishi n shinga, shegai gogo-na i'a ṭa usokongi ara vunū.

43 A'ayin a ka tuwā ṭa a ḁa atokulalu a vunū a ka maka vu agalalā a kasaga ka vunū ukyawan, a kṑada vu ko nte wa.

44 A ka waṣa vu ta hal she a iyamba avu n ama a vunu gba. A ka aṣaka katali a zuba u utoku u ne a asuvu a vunu wa, an bawu vu wushai kune ku Kashila a'ayin a da ku tuwa da."

*Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashila
(Matiyu 21:12-17; Marku 11:15-19; Yahaya 2:13-22)*

45 Aku Yesu uwai a Kuwa ku Kashila u gitai uloko aza a tsilaga.

46 U tonuko le, "Ukorongi u da wari, a danai, 'Kuwa ku va ka woko ta kuwa ku kavasu,' shegai i gonukoi ka 'kaḅuru ka aza a magalaka.'" ◇

47 Kain dem, u tsu wenishike ta a Kuwa ku Kashila, shegai adarakpi a pige, n awenishiki a Mele, n azapige a ama a zamai a wuna yi.

48 A nambai tyoku da a ka yan n eyi, kpaci kadyanshi ka ne ka pura ta ama atakasuvu.

20

*Keci a kaci ka ucira u Yesu
(Matiyu 21:23-27; Marku 11:27-33)*

1 Kain ka te, tyoku da Yesu wari a uwenishike ama a Kuwa ku Kashila, n u yanyi Kadyanshi ka Shinga ka Kashila. Pini nala, adarakpi a pige n awenishiki a Mele kaḅolo na nkoshi n pige, a tuwai ara ne.

2 A danai, "Tonuko tsu, n ucira u eni u da va yansa ili i na yi, kpam ya naka vu u da?"

3 U wushunku le, "Mpa dem ma yan da ta keci. Tonuko numu,

4 ulyuḅugu u Yahaya, a zuba da u wutai ko a asu u ama?"

5 A dansai utyoku u le, a danai, "Tsu dana baci, 'A zuba da,' wa dana ta, ndya i zuwai tsu kpaḅai uwushuku n eyi?"

6 Tsu dana baci, 'A asu u ama,' ama yi a ka varasa tsu ta, kpaci a bidya ta Yahaya matsumate ma."

7 Aku a wushuki, "Tsu reve a asu u da u wutai wa."

8 Yesu tonuko le, "Nala kpam mpa dem ma tonuko da ko ucira u eni u da ma yansa ili i na yi wa."

*Agisani a azamaninga a cingi
(Matiyu 21:33-46; Marku 12:1-12)*

9 Yesu gitai uyanka ama agisani a na yi, u danai, "Vuma roku u da u yain kashina ka cinwi, aku u nakai acimbi a roku haya. U lazai a uyamba u roku u ba u barakpai.

10 An a'ayin a uta a yain, u suki kagbashi ka ne ka roku a asu u aza a haya yi, tsara a naka yi a asuvu a ucanga u kashina vi. Shegai acimbi yi a lapa yi, a loko yi akere a de.

11 U suki kpam kagbashi ka roku, eyi dem a lapa yi, a yanka yi uwono, a loko yi akere a de.

12 U doki u suki uza u tatsu, eyi tani a zumgbusa yi, aku a loko yi.

13 "Uza kashina vi u danai, 'Ndya ma yan? Ma suku ta maku ma va ma ma ciga. Gaawan a ka wene ta karinga ka ne.'

14 "Shegai an acimbi yi a wene yi, a tonukoi kaci ka le, 'Maku ma kagitai ma ne ma na vi. Tsu wuna ni tsara agadu yi a woko a tsunu.'

15 Aku a wutukpa yi a uroto u kashina vi a wuna yi.'

"Ndya wa uza u kashina vi wa yan?"

16 Wa tuwa ta u wuna acimbi yi, u naka aza roku kashina ki."

An ama yi a panai nala, a danai, "Kashila ka jebige!"

17 Shegai Yesu webele le, u danai, “Ndyā kalen ka ili i'ya i'ari ukorongi a tagarāda u Kashilā? ◇ ‘Katali ka aza a kuma a 'yuwain, ka ka lakai kalen cika a asu u kuma.’

18 Uza dā baci dem u rukpāi a zuba u katali ka nala ki, wa koḍuso tā. Shegai ka rukpā baci ka varai uza, ka yuruwa yi tā.”

*Utsupa u utafa ara Kaisa Magono
(Matiyu 22:15-22; Marku 12:13-17)*

19 Aku awenishiki a Mele n adarakpi a pige a zamai ure u dā a ka kaṅa Yesu pini a a'ayin a nala yi, kpaci a reve tā a kaci ka le ka u yain agisani yi. Shegai a panai uwonvo u ama.

20 A gita yi uwandasa, a suki aza a akalū, ele tani a yain yavu aza a mayun a dā. A ka ciga a kaṅa yi n kadyanshi ka ne, tsarā a banka yi a asu u uza u tsugono a yan yi mavura.

21 A wece yi, “Kawenishiki, tsu reve tā kadyanshi ka vunū n uwenishike u vunū u maci u dā. Ya dem unā u te u dā vu bidya yi, kpam ure u Kashilā u dā va wenishike mai.

22 U gan tsu tsupa utafa ara Kaisa magono, ko tsu kpāḍa utsupa?”

23 Eyi tani u revei wanda dā a ka wanda yi, aku u tonuko le,

24 “Wenike numu ukebe u azurufa. * Kulu n kala ka yai ka kaṅi pini a ukebe vi?”

A danai, “Ku Kaisa ka.”

25 Aku u tonuko le, “Nakaḱi Kaisa ili i'ya i'ari i Kaisa, Kashilā kpam i nakaḱi yi ili i'ya i'ari i Kashilā.”

26 A fuḍa a kaṅa yi n kadyanshi ka u yain a kapala ka ama wa. Adama a majiyan ma uwushuku u ne, a paḍai bini.

*Keci a kaci ka u'yangā u ukpā
(Matiyu 22:23-33; Marku 12:18-27)*

27 Ama a roku a dā pini aza a Sadusi,† a tuwai ara Yesu. Ama a na yi alyā aza dā a danai u'yangā u ukpā wā la wa.

28 A wece yi, “Kawenishiki, Musa koronku tsu tā, u danai, ‘Uza u kuwā baci u aṣakāi uka bawu mmuku, u kaṅa tā utoku u ne u sotuku uka vi, u matsaka yi mmuku.’

29 A yan tā ama roku ama a shindere, uza n utoku. Uza u kapala u zuwai uka, u kuwāi u aṣakā maku wa.

30 Uza u ire u sotuki maraṅa mi, eyi dem u kuwāi bawu maku.

31 Uza u tatsu kpam u sotuki maraṅa mi, eyi dem u kuwāi. Nala gbā ama a shindere yi a zuwusai uka vi, hal a kuwusai gbā le, uza wā la u aṣakāi maku wa.

32 A makorishi, uka vi dem u kuwāi.

33 An u wokoi gbā ama a shindere a le a zuwusa yi vi, uka u yai u dā wa woko a a'ayin a u'yangā a ukpā?”

34 Yesu wushuki, “Ama a gogo-na a ka yansa tā iyolo n a wutukpi iyolo.

35 Shegai aza dā baci a wenei a gain a uwa a'ayin a dā a ka tuwā, kpam n u'yangā u ukpā vi, a ka yan iyolo ko a wutukpā iyolo wa.

36 A ka doku a ka kuwā wa, kpaci dere dā a'ari n atsumate a zuba, kpam mmuku n Kashilā n dā an a wokoi mmuku ma u'yangā u ukpā n dā.

37 Ukuna u akushe n u u'yangā u ukpā tani, Musa dem dana tā a ukuna u maku ma maḍanga ma ma tasa akina a asu u dā u isaḱi Magono ma Zuba ‘Kashilā ka Ibrahi, n Kashilā ka Ishaku, n Kashilā ka Yakubu.’ ◇

◇ 20:17 Ishp. 118:22. * 20:24 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6ḅanga.

◇ 20:37 Uwt. 3:6.

³⁸ Eyi Kashilā ka akushe ka wa, shegai ka aza a uma ka, kpaci ara ne ya dem wā tā n uma.”

³⁹ Aku aza roku a asuvu a awenishiki a Mele yi a danai, “Kawenishiki, vu wushuku tā dere.”

⁴⁰ Pini nala, uza u doku u kawan u wece yi ukuna wa.

Kawauwi ki Maku ma yai ma?

(Matiyu 22:41-46; Marku 12:35-37)

⁴¹ Aku Yesu wece le, “Nida a ka a dana Kawauwi Maku ma Dawuda ma?

⁴² Dawuda n kaci ka ne u danai a Tagarāda u Ishipa, † ‘Magono ma Zuba ma tonukoi Asheku a va, dusuku a ulyaki u va,

⁴³ hal she n tadangu vu a zuba u atokulalu a vunū.’ ◇

⁴⁴ Dawuda isa yi baci ‘Asheku’, nida wa yansa u gono u woko maku ma ne?”

Yesu baranai ama a kaci ka awenishiki a Mele

(Matiyu 23:1-36; Marku 12:38-40)

⁴⁵ Yesu tonukoi atoni a ne a kapala ka ama gbā,

⁴⁶ “Kiranai n awenishiki a Mele aza da a ka ciga kutambu n aminya a pige, a ka ciga a danasa le a kuden n tsupige. Kpam a lai uciga u asu u ndishi u da u lai tsulobo a agata a Kashilā, n asu u shinga u asu u abiki.

⁴⁷ Alya a lyai uncanga u nraṅa, n a yanyi kavasu ka ugadi adama a ukimbusa u a'eshi. Iacun i ama a nala yi, a ka yan le tā mavura cika.”

21

Kune ku maraṅa

(Marku 12:41-44)

¹ Kain ka te, Yesu wari a Kuwa ku Kashilā, aku u gadiḡbai kaci ka ne u wenei tyoku da aza a utsari a ka zuwusa ikebe i le a asu u uzuwusa ikebe.

² U wenei kpam maraṅa ma roku uza u unambi, ma zuwai pini irim i re i kenu* a asuvu.

³ Pini nala, u da, “Mayun n tonuko da, ili i'ya maraṅa uza u unambi u nala u zuwai, i la tā gbā ili i'ya ele a zuwusai.

⁴ Kpaci gbā le a asuvu a utsari u le u da a kenei a zuwusai. Shegai eyi a asuvu a unambi u ne u da u bidyai gbā ikebe i ulyaka ilikulya i ne.”

Iryoci i a'ayin a makorishi

(Matiyu 24:1-2; Marku 13:1-2)

⁵ Aza roku a asuvu a atoni a ne, a'ari a kadyanshi tyoku da a kalai Kuwa ku Kashilā n atali a shinga, n kune ku a nakaḡ Kashilā. Shegai Yesu danai,

⁶ “Gbā ili i'ya i wenei pini na, a'ayin a'a tā a utuwā a da ko katali ka te a ka asaḡa utadangi a zuba u utoku u ne, bawu a wasai ka wa.”

Upana u ikyamba u pige u da wa tuwā

(Matiyu 24:3-14; Marku 13:3-13)

⁷ Pini nala, a wece yi, “Kawenishiki, nwere da ukuna u nala vi wa gita? Iacun i iryoci i eni i'ya a ka wenike ya ciga baci ugita?”

⁸ U tonuko le, “Kiranai kotsu uza roku u puwunsa da wa. Ama ushani a ka tuwā tā n kala ka va a dana alyā Kirisiti Kawauwi. Kpam a dana, ‘A'ayin a yan de evu.’ Kotsu i toni le wa.

⁹ A'ayin a da baci i panai ukuna u kuvon n ibili, kotsu i giruwā wa. U kana tā ukuna u nala u gita, shegai makorishi ma kotsu wa.”

◇ 20:43 Ishp. 110:1. * 21:2 Kondo “Irim i kenu” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6aṅga.

10 U tonuko le kpam, “Kaletsu ka ama ka 'yangasaka ta kaletsu ka ama, tsugono kpam tsu 'yangasaka tsugono.

11 Iyamba ya gbadā ta a asu kau-kau, n kambulu n usara a asu kau-kau. A ka yan ta ili i uwonvo n ikunesavu i pige i pige a zuba.

12 “Shegai kahu ukuna u nala u gita, a ka kana da ta a yan da mavura. A banka da a agata a Kashila n a'uwa a a'ali. A banka da a asu u azapige na ngono adama a kala ka va.

13 Nala wa woko da ta ure u da ya yanka le kadyanshi ka va.

14 Shegai i vakunku atakasuvu a de, i dambula n tyoku da ya gonuko kadyanshi wa.

15 Kpaci mpa ma naka da ta ucira n ugboji u da bawu atokulalu a de a ka fuda a nanamgbana, ko a nani u da wa.

16 Hal n isheku i de n atoku a de n kumaci ku de, n aje a de a ka neke da ta, hal a wuna gbam aza roku a asuvu a de.

17 Ya dem wa 'yuwan da ta adama a kala ka va.

18 Shegai ko kenji ka kaci ka de ka te ka la ka namgba wa.

19 Akawunki a de a da a ka wauwa da.”

Uwacinsa u Urishelima

(Matiyu 24:15-21; Marku 13:14-19)

20 Yesu lyai kapala n kadyanshi, “A'ayin a da baci i wenei asoje a kyawain Urishelima, u gan ta i reve an a yain evu n uwacinsa u da.

21 Adama a nala, asaka aza da a'ari a uyamba u Yahuda a suma a bana a nsasa. Aza da a'ari a ilyuci a wuta a suma, kpam aza da a'ari a une kotsu a uwa a asuvu a ilyuci wa.

22 Kpaci a'ayin a katsupi ka upana u ikyamba a da, tsara a shadangu i'ya i'ari ukorongi. ◇

23 Ter de aka a atsuma n aza a mmuku n shili a a'ayin a nala yi! Kpaci a ka yan ta upana u ikyamba u pige a uyamba vi, aku upan u Kashila u rukpa a kaci ka ama ki.

24 A ka wuna ta aza roku n iburundu, a kanaşa kpam aza roku a bansaka le a asu u tsughashi a iyamba i likimba. Awulawa kpam a ka kptsata ta Urishelima hal a'ayin a Awulawa a shadangu.

Utuwa u Maku ma Vuma

(Matiyu 24:29-31; Marku 13:24-27)

25 Yesu doku u danai, “A ka wene ta iryoci a kaara n uwoto n atala. A likimba kpam, aletsu a ama a ka dambula ta cika. A dambula cika adama a mawura ma kushiva n abali.

26 Ama a ka limusa ta adama a uwonvo, n a pani uwonvo u ili i'ya ya gitasa a likimba. Kpaci a ka gbadā ta ili i pige i pige i'ya i'ari a zuba.

27 A'ayin a nala a da a ka wene Maku ma Vuma utuwa a asuvu a alishi n ucira n tsupige tsu pige.

28 A'ayin a da baci ukuna u nala wa gitasa, i gadigba a'aci a de i kondo zuba kpaci uwutukpa u de wa yan de evu.”

Uwenishike a kaci ka kapopi

(Matiyu 24:32-35; Marku 13:28-31)

29 Aku Yesu yanka le agisani a na yi u da, “Webelele mafanga ma kapopi na ndanga n da n buwai.

30 N gita baci utopo avuku, ya wene ta n kaci ka de kpam i reve an ilyushi i yain evu.

³¹ Nala dem, a'ayin a ɗa baci i wenei ukuna u nala wa gitasa, i reve ta an tsugono tsu Kashila tsu yain evu.

³² “Mayun n tonuko da, ama a gogo-na a ka kotso wa, she a shadangu ili i na yi.

³³ Zuba n likimba wa cimba ta. Shegai kadyanshi ka va ka cimba wa.”

Uwenishike a kaci ka afofi

³⁴ Pini nala, Yesu danai, “Kiranai n kaci ka de, kotsu uma u de u laka a asu u kulya ku gbani, n kuso ku umaka wa, n kadambula ka likimba, hal kain ka nala ka danda da tyoku u utyangi wa.

³⁵ Kpaci nala wa woko a kaci ka ama a likimba gba.

³⁶ Kain dem i rongo n afofi, n i yanyi kavasu, tsara i tsara i lai a asuvu a ukuna u da wa ciga u gita vi. Kpam tsara i fuda i shamgba a kapala ka Maku ma Vuma.”

³⁷ Kain dem, u tsu wenishike ta a Kuwa ku Kashila. Kaara ka kotso baci aku u wuta u ba u wansa a masasa ma a ka isa Masasa ma Zayitum.

³⁸ Kpam ama a tsu tuwusa ta a Kuwa ku Kashila n usana u de, tsara a panaka yi.

22

Yahuza Isikariyoti wushuki u neke Yesu

(Matiyu 26:1-5; Marku 14:1-2; Yahaya 11:45-53)

¹ A'ayin a Abiki a Ulya u Ilikulya i'ya i Nambai Yisti† a da dem a ka isa Abiki a Upasamgbana a yain evu.

² Aku adarakpi a pige n awenishiki a Mele a ka zama tyoku da a ka wuna Yesu, shegai a ka pana ta uwonvo u ama. ³ Kanangasi* ka uwai Yahuza, uza da a ka isa Isikariyoti, uza u te a asuvu a Kupanamere yi.

⁴ U ba u dansai n adarakpi a pige n azapige aza a uwundya Kuwa ku Kashila tyoku da wa neke yi ara le.

⁵ A yain mazanga hal a zuwamgbanai a ka tsupa yi n ikebe.

⁶ Eyi kpam u wushuki u gitai uzama tyoku da wa neke yi ara le, kakuma ka ama ka wacuwa baci.

Yesu lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana

(Matiyu 26:17-30; Marku 14:12-26; Yahaya 13:21-30; 1 Korintiya 11:23-25)

⁷ Kain ka Abiki a Ulya Ilikulya i'ya i Nambai Yisti ka rawai; wata, kain ka ukidasa mmuku ma a'ondom ma Abiki a Upasamgbana.

⁸ Aku Yesu suki Bituru n Yahaya, u tonuko le, “Walai i ba i foibusuko tsu Abiki a Upasamgbana yi, tsara tsu lyai.”

⁹ A wece yi, “Nte da va ciga tsu foibuso?”

¹⁰ U tonuko le, “N u'uwa u de a ilyuci yi, ya gawunsa ta n vuma roku u cangai malanda ma mini. I toni yi hal a kuwa ka wa uwa.

¹¹ I tonuko uza u kuwa vi, ‘Kawenishiki ka danai: Nte da a asu u da ma lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana yi n atoni a va?’

¹² Wa wenike da ta kunukuzuba ku pige ka ucanga u ne wari ufobusi. Nte ya foibusuko tsu pini.”

¹³ Aku a lazai a ba a cinai tyoku da u tonuko le vi. Pini nala, a foibusoi ilikulya i Abiki a Upasamgbana yi pini.

¹⁴ An a'ayin a yain, Yesu dusuki ulya ilikulya n asuki yi.

* **22:3** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

15 U tonuko le, “Mari ma ciga tã gɓam n lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana i na yi n aɗã, kahu n pana ikyamba.

16 Kpaci n tonuko ɗã, ma doku ma lya i'ya wa, she a'ayin a ɗa a shadangi u ɗa a tsugono tsu Kashila.”

17 U bidyai mako ma mini ma cinwi, u cikpai Kashila aku u danai, “Wushai na i soi.

18 N tonuko ɗã, ili i'ya i bidyai n gogo-na ma doku ma so mini ma cinwi wa, she a'ayin a ɗa tsugono tsu Kashila tsu tuwai.”

19 U bidyai burodi u cikpai Kashila, u jibamgbanasai u ɗa, u naɗã le. U danai, “Ikyamba i va i'ya na vi i'ya a nekei adama a ɗe. Rongoi uyansa nala tsara i cibusa na mpa.”

20 An a kotsoi ulya u ilikulya vi, u bidyai mako mi, u danai, “Mako ma na mi, kazuwamgbani ka savu ka a asuvu a mpasa n va n ɗa a ka neke adama a ɗe.

21 Shegai uza ɗa wa neke mu vi, aya pini na wa lya kaɓolo na mpa.

22 Mayun ɗa mpa Maku ma Vuma ma laza tyoku ɗa a zuwai, shegai ter n uza ɗa wa neke mu vi.”

23 A gitai uwecembene ko ya wa neke yi a asuvu a le yi.

Kananamgbani adama a tsupige

24 Kananamgbani ka uwai a mere ma le, ko ya wa woko uzapige u le.

25 U tonuko le, “Ngono ma Awulawa a tsu ciga tã a wenike le ucira. Akidi a ugana a le kpam a tsu zama tã a isa le Aɓangi a Ama.

26 Shegai ara ɗe nala wa. Uza ɗa wari uzapige a asuvu a ɗe, u woko tyoku u uza u kenu. Uza ɗa wa tono n aɗã, u woko tyoku u kagbashi.

27 Ya lai tsupige, uza ɗa u dusuki wa lya ilikulya ko gai kagbashi? Uza ɗa u dusuki wa lya ilikulya ɗa wa? Mpa tyoku u kagbashi ɗa mari a asuvu a ɗe.

28 Eɗa i shangbai ara va a ukonduso u ɗa n soi.

29 Tyoku ɗa Tata u va u naɗã mu tsugono, nala mpa dem ma naɗã ɗã ucira,

30 tsara i lyai i soi na mpa a tsugono tsu va. I dusuku kpam a aratsu a tsugono, n i lyayi tsugono tsu agali kupa n a re a Isara'ila.

Yesu danai Bituru wa nana yi ta

(Matiyu 26:31-35; Marku 14:27-31; Yahaya 13:36-38)

31 Ele pini n a lyayi, aku u danai, “Simo, Simo, Kanangasi† ka folo tã u welikpe ɗã tyoku u ilya.

32 Shegai ma yanka vu ta kavasu, tsara upityanangu u vunu u gusa wa. Avu kpam a'ayin a ɗa vu gono, vu gbamatangu aza a vunu.”

33 Bituru wushunku yi, “Asheku, ufoɓusi u ɗa mari n bana n avu a kuwa ku a'ali, ko a ukpa.”

34 Yesu danai, “N tonuko vu Bituru, ara gɓam kahu kapen ka sala, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.”

35 Yesu wece le, “A'ayin a ɗa n suku ɗã bawu makpakata, bawu katsan, bawu akpata, ili i'a la i'ya i nambai?”

A danai, “Ko i te tsu namba wa.”

36 U da, “Gogo-na uza ɗa baci wari n makpakata u bidya, nala kpam uza ɗa wari n katsan. Uza ɗa bawu wari n burundu, u denge kunya ku ne u tsila.

37 N tonuko ɗã, mayun ɗa ukuna u ɗa a korongi a kaci ka va u kana tã u shadangu, ‘A kece yi tã a asuvu a aza ɗa a 'yangasakai tsugono.’ ◊ Kpaci ili i'ya a danai a kaci ka va, ushadangu u ne u rawa ɗe.”

38 Aku a tonuko yi, “Asheku, iburundu i'ya na i re.”

† 22:31 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. ◊ 22:37 Isha. 53:12.

U tonuko le, “U rawa ta.”

*Yesu yain kavasu a Masasa ma Zayitum
(Matiyu 26:36-46; Marku 14:32-42)*

³⁹ Yesu wuta u banai a Masasa ma Zayitum tyoku da u cuwanaakai, atoni a ne dem a tono yi.

⁴⁰ An u rawai a asu vi, u tonuko le, “Yanyi kavasu kotsu i rukpa a ukondo wa.”

⁴¹ U asaka le kenu, tyoku u mbari ma uvutala katali, u kudangi u yain kavasu.

⁴² U danai, “Tata, vu wushuku baci, takpa mu mako ma upana u ikyamba ma na mi, shegai udani u va u da a ka tono wa, she u vunu.”

⁴³ [Aku katsumate ka zuba ka wenikei kaci ka ne ara ne, wari yi a ugbamatangu asuvu.

⁴⁴ Kpaci wa pana ta ikyamba cika. U matsai kavasu cika, hal malen ma ne ma daka yavu mpasa.]

⁴⁵ An u yangai a asu u kavasu vi, u gonoi a asu u atoni a ne. U cina le n a lavuti adama a uwowi u unamgbukatsuma.

⁴⁶ U wece le, “Ndya i zuwai ya lavuta? Yangai u yain kavasu, kotsu i rukpa a ukondo wa.”

A kana Yesu

(Matiyu 26:47-56; Marku 14:43-50; Yahaya 18:3-11)

⁴⁷ Yesu pini a kadyanshi, aku u wenei kakuma ka ama ka tuwa yi. Uza da a ka isa Yahuza Isikariyoti, uza u te a asuvu a Kupanamere yi, wa tono n ele kapala. U rabai evu n Yesu kotsu u wambatsa yi.

⁴⁸ Aku Yesu wece yi, “Yahuza, n uwambatsa u da va neke Maku ma Vuma?”

⁴⁹ Aza da a'ari evu n eyi, an a wenei ili i'ya ya gita, a wece yi, “Asheku, tsu kapusa n iburundu da?”

⁵⁰ Aku uza u te u le u kapamgbanai kutsuvu ku ulyaki ku kagbashi ka Magono ma Adarakpi.

⁵¹ Yesu danai, “Kotsu i doku wa.” U sawai kutsuvu ku kagbashi ki, u tanasa yi.

⁵² U tonukoi aza da a yangasaka yi vi; wata, adarakpi a pige, n azapige a awundi a Kuwa ku Kashila, na nkoshi, “I tuwai n iburundu na mkpaukpau yavu aza a ukana aza a magalaka? ⁵³ A'ayin a da mari n ada kain dem a asuvu a Kuwa ku Kashila, i barakpa akere a de i dana ya kana mu wa. Shegai a'ayin a de a da na vi, n a'ayin a ucira u karimbi.”

Bituru nanai an u revei Yesu

(Matiyu 26:57-75; Marku 14:53-72; Yahaya 18:12-27)

⁵⁴ Pini nala, a kana Yesu a laza n eyi, a banka yi a kuwa ku Magono ma Adarakpi. Bituru wari le a utono mbari mbari.

⁵⁵ A tasuki akina a mere ma kuwa mi a dusuki. Bituru dem dusuki kabolo n ele.

⁵⁶ Aku kagbashi ka kari makere ka wene yi a'ayin a da katyashi ka akina ka wakanai, pini nala, kagbashi ki ka danai, “Vuma u na dem kabolo n eyi da wari.”

⁵⁷ Shegai u nanai u danai, “Mpa n reve yi wa.”

⁵⁸ An a barakpai kenu, aku uza roku u wene yi u danai, “Avu dem uza u te u le u da.”

Bituru danai, “Uza u va, mpa n reve yi wa.”

⁵⁹ A doki a barakpai hal ulapa u uwule u te, uza roku u matsa yi, u danai, “Malala ma la wa, vuma u na kabolo ka a'ari, kpaci uza u Galili u da.”

⁶⁰ Bituru danai, “Uza u va, n reve gbam i'ya va tono wa.” Kute-kute kahu u kimba unā u ne, kapen ka salai.

⁶¹ Asheku a kpatalai a kondonoi Bituru. Aku u cīfai n kadyanshi ka Asheku, u da, “Ara gbam kahu kapen ka sala, va nana mu tā vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.”

⁶² Aku u wutai a ulanga u sai cika.

Asoje a yankai Yesu majari

(Matiyu 26:67-68; Marku 14:65)

⁶³ Ama da a ka wundya Yesu vi a rongo yi uyanka majari n a lapusi yi.

⁶⁴ A sira yi a'eshi, aku a danai, “Tonuko tsu ili i'ya ya gita. Ya lapa vu?”

⁶⁵ A rongo yi a uyangasa kadyanshi ka gbani ka gbani ushani n a wishisi yi.

A bankai Yesu a asu u Asheshi a Pige

(Matiyu 26:59-66; Marku 14:55-64; Yahaya 18:19-24)

⁶⁶ An kain ka wansai, aku Asheshi a Pige,† (asuvu a adarakpi a pige, n awenishiki a Mele) a bolomgbonoi a asu u te. A bankai Yesu a asu u Asheshi a Pige a le, a tonuko yi,

⁶⁷ “Avu Kirisiti Kawauwi da baci, tonuko tsu.”

U danai, “Ko n tonuko da baci, ya wushuku wa.

⁶⁸ N yan da baci kpm keci, ya wushunku mu wa.

⁶⁹ Shegai ili i'ya i bidyai gogo-na ubana a kapala, Maku ma Vuma ma dusuku ta a ulyaki u Kashila Uza u Ucira.”

⁷⁰ Gba le a danai, “Dana, avu Maku ma Kashila ma?”

U tonuko le, “I dana ta dere, mpa.”

⁷¹ Aku a danai, “Iryoci i eni i'ya kpm tsa bolo? Tsu pana ta n kaci ka tsunu a unā u ne.”

23

A bankai Yesu ara Bilatu

(Matiyu 27:11-14; Marku 15:1-5; Yahaya 18:28-38)

¹ Pini nala, gba ka6olo ka Asheshi a Pige yi a 'yangai a bankai Yesu ara Bilatu gomuna u Yahuda.

² A sapula yi, a danai, “Tsu cina ta vuma u na vi wa puwunsa a ama a tsunu. Kpm n u bishinki ama a tsupa utafa ara Kaisa. N u dansi kpm aya Kirisiti Kawauwi Magono.”

³ Bilatu wece yi, “Avu magono ma aza a Yahuda ma?”

Aku u wushunku yi, “Nala wari tyoku da vu danai vi.”

⁴ Bilatu tonukoi adarakpi a pige yi n kakuma ka ama ki, “N tsara vuma u na vi n unyushi wa.”

⁵ A doki a matsa yi n a dansi, “Wa 'yangasasa ta atakasuvu a ama n uwenishike u ne a uyamba u Yahuda. U gitai ukuna u nala vi a Galili hal utuwa na.”

A bankai Yesu ara Hiridu

⁶ An Bilatu panai nala, u wecekei ko vuma vi uza u Galili u da.

⁷ An u revei Yesu a ka6on ka tsugono tsu Hiridu Antiba tsa u wutai, u gefengu yi ara Hiridu uza da wari dem a Urishelima a'ayin a nala yi.

⁸ An Hiridu wenei Yesu, u yain mazanga cika kpaci wa ciga ta u wene yi caupa. An u panai ukuna u ne, kpm wa ciga ta u wene ukunosavu u da Yesu wa yansa.

⁹ U rongo yi a uyansa keci, shegai u wushunku yi ili wa.

¹⁰ Adarākpi a pige n awenishiki a Mele a da pini kushani a rongo yi usapulusa ushani.

¹¹ Hiridu n asoje a ne a yanka yi magori, a yanka yi kpam majari. A uka yi aminya a tsugono, aku a gonuko yi ara Bilatu.

¹² Kain ka nala ka tsije tsu Hiridu n Bilatu tsu gitai. Kpaci caupa atokulalu a da.

A kidagai Yesu ugana u ukpa

(Matiyu 27:15-26; Marku 15:6-15; Yahaya 18:39-19:16)

¹³ Bilatu bolomgbonoi adarākpi a pige, n aza a tsugono, n ama.

¹⁴ U tonuko le, "I tuko ta vuma u na i da wa puwunsa ta ama. Kpam an n vece yi a kapala ka de, n tsara yi n unyushi ko u te a asuvu a ikuna i'ya i danai vi wa.

¹⁵ Nala dem Hiridu u tsara yi n unyushi wa, kpaci aya u gonuko yi ara tsunu. U yan ili i'ya i ratsai a ka wuna yi wa.

¹⁶ Adama a nala, ma bawan yi ta n asaka yi." [

¹⁷ U tsu asanka le ta vuma u te a asuvu a ama da a'ari a kuwa ku a'ali a a'ayin a abiki.]

¹⁸ Gba ama a 'yangasai alagatsu a le, a danai, "Rawuka vuma u na vi! Asanka tsu Baraba!"

¹⁹ (Baraba aya uza da a zuwai a kuwa ku a'ali adama a u'yangasa u atakasuvu a ama u da a yain n mawunuka a ilyuci yi.)

²⁰ Aku Bilatu doku u yanka le kadyanshi, kpaci wa ciga ta u asaka Yesu.

²¹ Shegai a worukpoi n a dansi, "Wandambana yi! Wandambana yi!"

²² U doki u tonuko le u tatsu, "Ndya i zuwai? Ili i cingi i eni i'ya u yain? N tsara yi n ili i'ya i ratsai a ka wuna yi wa. Adama a nala ma bawan yi ta n asaka yi."

²³ Shegai a rongo yi a umatsa, a 'yangasai alagatsu a le a danai a wandambana yi, hal isali i le i fudai Bilatu.

²⁴ Aku Bilatu kidaga yi ugana, tsara a yanka le i'ya a ka ciga.

²⁵ U asanka le uza da a foloi vi; wata, uza da a zuwai a kuwa ku a'ali, adama a u'yangasa atakasuvu a ama n mawunuka. U naka le Yesu tyoku da a ka ciga.

A wandambanai Yesu

(Matiyu 27:32-44; Marku 15:21-32; Yahaya 19:17-27)

²⁶ A'ari pini a nwalu n eyi, aku a kana'i vuma roku uza u kala Simo uza u Sirani, u wuta'i a une. A tadanu yi mawandambani mi u canga u toni Yesu.

²⁷ Kakuma ka ama ushani ka tono yi hal n aka a roku aza da a rongoi kushen n a pani mballa ma ulaza u ne.

²⁸ Yesu kpatalai ara le u danai, "Aka a Urishelima, asakai kushen adama a va. Shegai, i saka kaci ka de na mmuku n de.

²⁹ A'ayin a'a ta a utuwa a da a ya dana, 'Aza a una u shinga a da ndari, n atsuma a da bawu a matsai mmuku, kpam n mani ma bawu ma comukoi maku.'

³⁰ A'ayin a nala a da a ka gitai ufolo nsasa n pige n pige, 'Rukpai a kaci ka tsunu.' A foli kpam agalala a dana, 'Cidangu tsu.' ♦

³¹ A yanka baci madanga ma taku ukuna u naha, ndya ya gitai ma ekpe baci?)*

³² A banka ta dem ama roku ama a re aza a magalaka, tsara a wuna le kabolo n eyi.

♦ 23:30 Hos. 10:8. * 23:31 Kalen ka tsizagadi tsu Yesu tsa, "A yanka mu baci ili i na gogo-na, nida wa la vi n ada?"

³³ An a rawai a asu u ɗa a ka isa Mako ma Kaci, nte a wandamgbana yi pini n aza a unyushi u cingi a nala yi uza te a ulyaki, uza te a ugula.

³⁴ Yesu danai, “Tata, cimbusuka le, kpaci a reve ili i'ya a ka yan wa.” A varangi uruta a pecishei aminya a ne.

³⁵ Ama a shamgbai a'ari a akaɓu. Azapige tani a ka yanka yi majari a danai, “U wauwai aza roku, u wauwa kaci ka ne wawa, aya baci uza ɗa Kashila ka dangasai u woko Kirisiti Kawauwi u Kashila.”

³⁶ Asoje dem a yansaƙa yi ta majari. A banai ara ne a naka yi mini ma kalam.

³⁷ A danai, “Ada baci magono ma aza a Yahuda, wauwa kaci ka vunu.”

³⁸ Ikorongi i'ya pini zuba n kaci ka ne, EYI NA MAGONO MA AZA A YAHUDA MA.

³⁹ Uza u te a asuvu a aza ɗa a wandamgbanaɓi kaɓolo n eyi vi, u yanka yi kadyanshi ka gbani, u danai, “Ma wundya a ɗa Kawauwi ki. Wauwa kaci ka vunu n atsu.”

⁴⁰ Shegai uza u te vi u barana yi u da, “Avu ko uwonvo u Kashila va pana an gba tsunu a kidaga tsu ugana u ukpa wa?”

⁴¹ Atsu tani dere ɗa tsa wusha katsupi ka manyan ma tsunu, shegai vuma u na ko ili i cingi i te u yan wa.”

⁴² U danai, “Yesu, kotsu vu cifa na mpa a'ayin a ɗa baci vu uwai a tsugono tsu vunu.”

⁴³ Yesu tonuko yi, “N tonuko vu, ko ara va ta kaɓolo na mpa a asu u uwunvugusa a zuba.”

Ukpa u Yesu

(Matiyu 27:45-56; Marku 15:33-41; Yahaya 19:28-30)

⁴⁴ An kaara ka rawai a kaci, aku uyamba vi gba u likpamgbanaɓi n karimbi hal ubana ulapa u uwule u tatsu.

⁴⁵ Kaara ka naka kpam katyashi wa. Aku kunya ka a barakpai a Kuwa ku Kashila ku pecembenei kure.

⁴⁶ Yesu 'yangasai kalagatsu n ucira u danai, “Tata, a akere a vunu a ɗa ma naka kulu ku va.” An u danai nala, aku u uma u ne u wutai.

⁴⁷ An katigi ka wenei ili i'ya i gitai u cikpalai Kashila, u da, “Vuma u na, mayun ili i birika yi wa.”

⁴⁸ Kakuma ka ama ka ka banai akaɓu a wenei ili i'ya i gitai, a lazai n a lapi akamba a le adama a unamgbi u asuvu.

⁴⁹ Shegai gba ama ɗa a reve yi, kaɓolo n aka a ɗa a gitai yi utono tun a Galili, a shamgbai a mbari a'ari a uwundya ukuna u nala vi.

Kacida ka Yesu

(Matiyu 27:57-61; Marku 15:42-47; Yahaya 19:38-42)

⁵⁰ Vuma roku uza ɗa wari a asuvu a Asheshi a Pige, kala ka ne ka Isuhu vuma u Arimatiya u uyamba u Yahuda, vuma u maci ɗa.

⁵¹ U wushuku n tyoku ɗa a sheshei n i'ya a yain wa. Shegai utuwa u tsugono tsu Kashila u ɗa wa vana.

⁵² Pini nala, u banai ara Bilatu u foloi a naka yi ikyamba i Yesu.

⁵³ U cipuka yi u palasa yi n aminya a pun u zuwa yi a kasaun ka a shei a katali, a asu u ɗa bawu kotsu a vakunki uza.

⁵⁴ Kain ka nala ki Kain ka Afobi ka, kpaci Ashibi a yan de evu n uyan.

⁵⁵ Aka a ɗa a wutai a Galili kaɓolo n Yesu, a tonoi Isuhu kucina. A wenei kasaun ki n tyoku ɗa a zuwai ikyamba i ne.

⁵⁶ Aku a gonoi a kuwa a ba a fobusoi ucanga u awanli n u magulani n manivi. Aku a wunvugai kain ka Ashibi ki tyoku ɗa Mele ma danai a yain.

24

*U'yangā u Yesu a ukpa**(Matiyu 28:1-10; Marku 16:1-8; Yahaya 20:1-10)*

¹ Kain ka kagitā ka a'ayin a shindere; wata, kain ka Aladi n kpasani, aka a banai a asu u kasaun vi n ucanga u magulani u ḍa a foḅusoi.

² A cinai a gindalākpa ḍe katali ka kasaun ki, ³ shegai an a uwai a wene ikyamba i Yesu Ashekū wa.

⁴ A'ari a uyan majiyan ma ukuna mi, kute-kute ama a re u'uki n aminya a ḍa ka laḍa a shamgbai evu n ele.

⁵ Adama a uwonvo, aka yi a varai a'aci a le, shegai ama yi a tonuko le, “Nɗya i zuwai ya bolo uza u uma a asuvu a akushe?”

⁶ Wa pini na wa; u 'yanga ḍe! Ciḅai ili i'ya u tonuko ḍa, a'ayin a ḍa wari kaḅolo n aḍa a Galili.

⁷ ‘U kana tā a neke Maku ma Vuma a akere a aza a unyushi u cingi, a wandamgbana yi, aku u 'yanga a kain ka tatsu.’ ”

⁸ Aku a ciḅai n kadyanshi ka ne.

⁹ An a wutai a kasaun ki a gonoi a kuwa, a tonukoi atoni kupa n u te n ama ḍa a buwai gbā ukuna vi.

¹⁰ (Meri Magadaliya n Yuwana n Meri mma u Yakubu n aka a roku a ḍa a'ari kaḅolo n ele, alya a tonukoi atoni yi ukuna u na vi.)

¹¹ Shegai a wushuku n ukuna vi wa, a gonukoi u ḍa yavu ukuna u gbani u ḍa.

¹² Bituru 'yangai u sumai ubana a kasaun ki, u kelikei u weḅelei, aku u wenei kunya ka a palaka yi vi koshi. Aku u gonoi a kuwa wari uyan majiyan ma ukuna vi.

*Ama a re a ure u Imawu**(Marku 16:12-13)*

¹³ Kain ka nala ki, ama a re a asuvu a atoni a Yesu, a ka bana a une u roku u ḍa a ka isa Imawu. Mḅari n ne n ubana a Urishelima, evu nā nwalu m ulapa u uwule u re n ḍa.*

¹⁴ A'ari a kadyanshi ka ili i'ya i gitai vi.

¹⁵ Ele pini a kadyanshi ki n a yawunsi utyoku u le, tyoku ḍa ukuna vi u gitai, aku Yesu n kaci ka ne u raḅa le, a lazai kaḅolo.

¹⁶ Shegai a'eshi a le a kukpa a ka reve yi wa.

¹⁷ Yesu wece le, “Ukuna u iyen u ḍa i'ari a udansa an ya wala vi?”

A shamgbusai, n a ḅali asuvu n katsuma kā limā.

¹⁸ Uza ḍa a ka isa Kiliyoba wushunku yi, “Avu kamoci ka a Urishelima? Va ciga vu dana vu reve i'ya i gitai a asuvu a a'ayin a na yi wa?”

¹⁹ U wece le, “Ukuna u eni u ḍa la vi?”

A tonuko yi, “Ukuna u Yesu uza u Nazara, matsumate ma tani ma ucira a asuvu a manyan ma ne n kadyanshi a kapala ka Kashila n ama.

²⁰ Aḍarākpī a pige nā ngono a neke yi, a kiḍāga yi ugana u ukpa a wandamgbana yi.

²¹ Tsara tsu zuwuka yi tani tā a'eshi tsu da aya wa wutukpa Isara'ila. Ara kain tatsu ḍa pa vi an ukuna u na vi u gitai.

²² Ara aka a roku a asuvu a tsunu a yanka tsu tā ukuna u majiyan, a banai pini a kasaun ki n usana u de.

²³ An bawu a cinai ikyamba i ne, a gonoi a tonuko tsu a wene tā kuwene ku atsumate a zuba aza ḍa a tonuko le wā tā n uma.

* **24:13** Mḅari m mel u shindere ḍa a ka dansaka pini na dere ḍa u wari n kilomita kupa n u te.

24 Aza roku a tsunu a banai pini a kasaun ki, a ba a cinai tyoku da aka yi a danai vi nala. Shegai eyi kaci ka ne a wene yi wa.”

25 Yesu tonuko le, “Eɗa aza da bawu i'ari n ugboji. Aza da atakasuvu a de a razugbai bawu i wushuki gba n ikorongi i ntsumate.

26 U kana Kirisiti Kawauwi u pana ikyamba, aku u tsara tsupige tsu ne wa?”

27 U gitai n tagarada u Musa hal ubana a itagarada i Ntsumate, wa wutumkpusuka le ukuna u da wari a kaci ka ne a asuvu a itagarada yi.

28 A yain evu n une u da a ka bana vi. U yain yavu wa wura le.

29 A matsa yi a danai, “Tuwa vu cipa ara tsunu, kpaci kaara ka kotso de, kayin kpam ka yan de.” U wushuki u cipai ara le.

30 An wari a ulya ilikulya kaɓolo n ele, u bidyai burodi u cikpai Kashila, u jibai u naka le.

31 A'eshi a le a kukpai aku a reve yi. Pini nala, u puwunka le.

32 A dansai utyoku u le, “Ipeli i tuwa ta a atakasuvu a tsunu a'ayin a da wa dansa n atsu a ure vi, wa wutumkpusuka tsu itagarada.”

33 Kute-kute a 'yangai a gonoi a Urishelima a ba a cinai atoni kupa n u te vi a asu u te kaɓolo n aza da a'ari n ele.

34 Atoni yi a danai, “Mayun da! Asheku a 'yanga ta, hal gbam u wenike ta kaci ka ne ara Bituru.”

Yesu wenikei kaci ka ne a asu u atoni

(Matiyu 28:16-20; Marku 16:14-18; Yahaya 20:19-23; Asuki 1:6-8)

35 Ama a re yi dem a danai ili i'ya i gitai n ele a ure, hal n tyoku da a reve yi a asu u da u jibai burodi.

36 An a'ari pini a udansa ukuna u nala vi, kute-kute Yesu tuwai u shamgbai a mere ma le u danasa le, “Ndishi n shinga ara de.”

37 Shegai a giruwai cika a panai uwonvo. A ka wundya kafofu ka a wenei.

38 U tonuko le, “Ndaya i zuwai i giruwai? Ndaya i zuwai ya yan malala a atakasuvu a de?”

39 Webelele akere a va n a'ene a va. Mpa n kaci ka va, sawa numu i pana. Kafofu ka n inyama ko atele tyoku da i wenei mari n i'ya wa.”

40 An u danai nala, u wenike le akere n a'ene a ne.

41 Shegai adama a mazaɗa n majiyan, a fuda a wushuku gogo wa. U wece le, “I'a pini na n ilikulya?”

42 A naka yi kaɓirisa ka kadan ka a zungi.

43 U wushai ka u takumai a kapala ka le.

44 U doki u tonuko le, “Kadyanshi ka va ka pa vi ka n tonuko da a'ayin a da tsari kaɓolo, “U kana ta a shadangu ili i'ya i'ari ukorongi a kaci ka va a asuvu a itagarada i Mele ma Musa, n i'ya i Ntsumate hal n Tagarada u Ishipa.”

45 Aku u kukpai atakasuvu a le tsara a reve itagarada yi.

46 U tonuko le, “Nala wari ukorongi, u kana ta Kirisiti Kawauwi u pana ikyamba, kain ka tatsu aku u 'yanga a ukpa.

47 Kpam a ka yan ta kuɓari ku ukpatala n ku ucimbusa u unyushi u cingi a asuvu a kala ka ne. A ka gitai ta a Urishelima ubana a aletsu a da a buwai.

48 Eɗa aza da i wenei ili i nala yi, kpam i dana i'ya.

49 Ma sukunku da ta Kulu Keri ka Tata u va u yain kazuwamgbani n ada. Shegai i vana ve a Urishelima, hal n sukunku da ka kpam ku shadangu da n ucira u da wa wuta a zuba.”

A cangai Yesu ubana a zuba

(Marku 16:19-20; Asuki 1:9-11)

⁵⁰U wutaɪ n ele ubana a kateshe, hal ubana evu n Batani. U 'yangasai akere a ne u zuwuka le unā u shinga. ⁵¹Eyi pini a uzuwusuka le unā u shinga vi, aku u pecenei n ele a canga yi ubana a zuba.

⁵²A lyaka yi kayala, a gonoi a Urishelima n katsuma ka eri cika.

⁵³A rongoi a ubansa a Kuwa ku Kashila kain dem, n a cikpalasi Kashila.

Kadyanshi ka Shinga ka Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya, uza da korongi tagarada u na vi u rongo ta evu n Yesu a'ayin a da Yesu yain manyan ma ne pini na a likimba. An nala u wurai, Yahaya tuwa ta u woko uzapige a asuvu a atoni a Yesu. A tagarada u na vi, u yan ta kadyanshi ka ili i'ya i gitai an wari kabolo n Yesu.

A tagarada u na vi tsa wene ta ili i'ya Yesu dansai n i'ya u yansai an wari kabolo n ama. Tsa wene ta alabari a uka u aza a Samariya uza da u wushai mini ma unaka uma ma Yesu, uka da a kana'i n unyushi u cingi, kaje ka ne Li'azaru uza da u 'yangasai a ukpa, n ili i roku ushani i'ya u yansai. Yesu isa ta kaci ka ne "Mpa" kala ka lakai uwulukpi ka Kashila a kaletsu ka aza a Yahuda. U wenike ta iryoci ushani i'ya ya wenike an eyi kaliniki ka shinga ka, kpm aya katyaci ka mayun. Yahaya wenike ta ikunesavu i shindere i'ya Yesu yain i'ya i wenikei tyoku da Yesu wari. U te a asuvu a le u da, an Yesu tanasai kawunu, wa ta tyoku u tata u ne, uza da bawu wa asaka manyan ma ne.

Yahaya korongu ta ili i na yi tsara ama a pityanangu n Yesu, kpaci aya Kawauwi. A masala ma 3 makpanda ma 16, tsa wene ta kadyanshi ka ucira ka ka wenike tyoku da Kashila ka ciga ama a asuvu a likimba u na. Cinda Yahaya wenei ili i na yi n a'eshi a ne, u gan ta tsu wushuku n ili i'ya u danai vi mayun da.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Ushipa adama a ucikpala udani vi (1:1-18)

Akani a Yahaya Kalyubugi (1:19-34)

Yesu dangasai atoni a ne a kagita (1:35-51)

Ikunesavu i shindere i Yesu (2:1-12:50)

A'ayin a shindere a makorishi a Yesu: Ukondo u ne n ukpa u ne (13:1-19:42)

Yesu wa ta n uma (20:1-10)

Yesu wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne (20:11-21:25)

Udani u da u tsu naka uma

¹ Kahu a yain likimba, Udani* wa ta pini. Wa ta kabolo n Kashila, kpm dem Kashila ka.

² A kagita wa ta kabolo n Kashila.

³ U yan ta ili i'ya i'ari pini gba, ili i'a la i'ya bawu u yain wa.

⁴ Aya kami ka uma, kpm uma u nala vi u tuko ta ama katyashi.

⁵ Katyashi ki ka wakana ta a asuvu a karimbi, kpm karimbi ki ka fuda ka cimbusa ka wa.

⁶ Kashila ka suku ta vuma roku, uza da a ka isa Yahaya,† n kadyanshi.

⁷ U tuwa ta u tonoko ama ukuna u mayun u katyashi vi, tsara ya dem u pityanangu adama a ili i'ya u danai vi.

⁸ Aya katyashi ki wa, shegai u tuwa ta u tonoko ama ukuna u mayun u katyashi vi.

* **1:1** Aza a Yahuda a bidya ta Udani vi Kashila ka, kpaci caupa de a tsu isa kala ka Kashila karara wa, shegai "Udani" ko "Tata." A mkpanda n 10 n 14 n wenike tsu ta an Yahaya wa dansa a kaci ka Yesu an u yankai "Udani" manyan. † **1:6** Yahaya u makpanda ma na mi Yahaya Kalyubugi da, Yahaya kasuki uza da korongi tagarada u na vi u da wa.

⁹ A'ayin a ɗa baci katyashi ka mayun ki ka tuwaɪ a likimba, ka naƙa ta ama gba katyashi.

¹⁰ Udani vi waɪ ta a likimba, kpam Kashila ka yan ta manyan n eyi an u yain likimba, kpam gba n nala ama a likimba a reve yi wa.

¹¹ U tuwa ta a uyamba u ne, shegai ama a ne a wusha yi wa.

¹² Ama roku a wusha yi ta, kpam a wushuki n eyi. Adama a nala u zuwa le a wokoi mmuku n Kashila.

¹³ A'ayin a ɗa isheku i le i matsa le a likimba, ilimaci i nala i zuwa le a woko mmuku n Kashila wa. Kashila ka ka zuwa le a wokoi mmuku n ne.

¹⁴ Udani vi u woko ta vuma, kpam u rongoi n aƙsu. Wa ta ushadangi n ukuna n shinga n u mayun. Tsu wene ta tsupige tsu ne; wata, tsupige tsa u wushai vi, kpaci aya koshi Maku ma Tata.

¹⁵ Yahaya dana ta ukuna u mayun a kaci ka Udani vi, kpam u tonukoi ama, "Uza ɗa n yanka ɗa kadyanshi a kaci ka ne aya gai na vi, 'Uza roku ɗa pini wa tuwa a kucina ku va, u la mu ta tsupige, kpaci wa ta pini kahu mpa.' "

¹⁶ Adama a nala, uciga u ɗa wa ciga tsu cika ɗa u tsu yansaƙa tsu ukuna u shinga,† kpam u tsu zuwusuka tsu ta unā u shinga maco.

¹⁷ Musa ɗa tukoi ama Mele, Yesu Kawauwi kpam u tukoi ama ukuna u shinga n u mayun.

¹⁸ Kotsu uza wa la u wenei Kashila wa. Shegai Maku mi ma zuwa ta ama a revei tyoku ɗa Kashila kari, kpaci aya koshi Maku ma maɪi ili i te n Kashila ki, kpam waɪ evu n Tata.

Yahaya Kalyubugi danai ukuna u Yesu

(Matiyu 3:1-12; Marku 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Azapige a aza a Yahuda a Urishelima a suki aɗaraƙpi n aza a Levi ubana ara Yahaya a weci yi ko ya waɪ.

²⁰ Yahaya kpaɗa le uwushunku wa, shegai u dansai n ele karara, "Mpa Kawauwi ki wa."

²¹ Aku a wece yi, "Aɗa baci Kawauwi ki wa, aɗa yai? Aɗa Iliya‡ vi?"

U wushunku le, "A'a, mpa wa."

A doku a wece yi, "Avu Matsumate§ ma a dangasai vi ma?"

U wushuki, "A'a, mpa wa."

²² Aku a doku a wece yi, "Aɗa yai? Wushunku tsu tyoku ɗa tsa ba tsa tonuko aza ɗa a suku tsu. Ya vu bidyai kaci ka vunu?"

²³ Yahaya wushunku le n kadyanshi ka Ishaya matsumate:

"Mpa kaɗaƙatsu ka ka salaša a kakamba, n ka dansi,

'Lapulai ure adama a Asheku a ɗa a ka tuwa!' " ◇

²⁴ Afarishi a ɗa a suki atsumate yi.

²⁵ A wece yi, "Aɗa baci Kawauwi, ko Iliya, ko Matsumate ma a dangasai vi wa, niɗa va lyuɓugusu ama naha?"

²⁶ Yahaya wushunku le, "Mpa n mini ma ma lyuɓugusu, shegai n gogo-na naha uza roku ɗa pini a asuvu a kakuma ka ama uza ɗa bawu i revei.

²⁷ Aya uza ɗa wa tuwa a kucina ku va. Mpa n raƙsa n surukpa isirikatsu i akpata a ne wa."

²⁸ Yahaya wa lyuɓugusu ama a ilyuci i Batani, kasana n Agata a Urudu nte ili i na yi i gitai pini gba.

Yesu ɗa Maku ma Kondom ma Kashila

‡ **1:21** Adama a ɗa Kashila ka bidyai Iliya ubana a zuba n uma u ne, ɗa aza a Yahuda a'ari a uvana ugonu u ne. § **1:21** Musa yan ta kazuwamgbani n aza a Isara'ila u da Kashila ka sukunku le ta Matsumate tyoku u ne. Pini nala, aza a Yahuda a'ari a uvana Matsumate mi. ◇ **1:23** Isha. 40:3.

²⁹ An kain ka wansai, Yahaya wenei Yesu, an wa gawunsa n eyi, aku u tonukoi ama, “Maku ma Kondom ma Kashilā† ka yankai manyan tsarā u cimbusukā ama a likimba unyushi u cingi u le ma na.

³⁰ Aya gai ma dansaka an n danai, ‘Uza roku dā pini wa tuwā a kucina ku va, u la mu ta tsupige, kpaci wa ta pini kahu mpa.’

³¹ Mari n reve an aya wa, shegai mari ulyubugusu n mini tsarā n zuwa aza a Yahuda a reve ko aya yai.”

³² Aku Yahaya danai, “N wene ta Kulu Keri ku wutai a zuba ku cipai ara ne yavu kadya ku woko yi pini.

³³ Mari n reve an aya wa, shegai an Kashilā ka suku mu n lyubugu ama n mini, da u tonuko mu, ‘Vu wene baci Kulu Keri ku cipai ara uza roku aku ku woko yi pini, vuma u nala vi aya ya vana vi. Aya wa lyubugu ama n Kulu Keri.’

³⁴ N wene ta ili i nala yi i gitai n Yesu. Adama a nala, n tonuko da ukuna u mayun, aya Maku ma Kashilā mi.”

Atoni a Yesu a kagita

³⁵ An kain ka wansai, Yahaya pini n u lyubugusi ama kabolo n ama a re a asuvu a atoni a ne,

³⁶ aku u wenei Yesu wa wala, u danai, “Maku ma Kondom ma Kashilā ma gai na vi!”

³⁷ An atoni a re yi a panai Yahaya danai nala, a tonoi Yesu.

³⁸ An Yesu kpatalai u wenei a ka tono yi, u wece le, “Ndya ya bolo?”

Aku a wushuki, “Rabbi,† nte va rongo?” (“Rabbi;” wata, “Kawenishiki.”)

³⁹ U wushunku le, “Tuwai i wene.” (A'ayin a nala yi evu n ulapa u uwule u nishi u da u kaara.) Aku a laza i n eyi a wenei asu vi, a rongoi pini hal kaara ka rukpai.

⁴⁰ Uza te a asuvu a atoni a re yi aya Andurawu utoku u Simo Bituru uza da a'ari tata u te.

⁴¹ Ili i'ya Andurawu gitai uyan i'ya u zamai utoku u ne vi u tonuko yi, “Tsu wene ta Kawauwi ka a yanka tsu kazuwamgbani ki!” (N Tsiyahuda a yanka ta manyan n “Kawauwi” kpam ili i'ya i te n udani u “Kirisiti” n Tsiheline.)

⁴² Aku Andurawu bidyai utoku u ne vi ubana ara Yesu.

Yesu kondono yi u danai, “Ada Simo, kala ka tata u wunu ka Yahaya. A ka isa vu ta Kefa.” (“Kefa” ili i te i'ya n “Bituru.”)*

Yesu dangasai Filibu n Nataniya

⁴³ An kain ka wansai, Yesu yawunsai u bana a Galili. Aku u ba u cinai Filibu, u tonuko yi, “Tono mu.”

⁴⁴ Besaida da ilyuci i Filibu, n ilyuci i Andurawu n Bituru.

⁴⁵ Filibu ba u boloi Nataniya, aku u tonuko yi, “Tsu wene ta vuma da Musa korongi ukuna u ne a Mele mi. Kpam dem nsumate n korongu ta ukuna u ne. Aya Yesu maku ma Isuhu, kpam ilyuci i ne i'ya Nazara.”

⁴⁶ Shegai Nataniya wece yi, “Ili i shinga i'a la ya wuta a Nazara?”

Filibu wushunku yi, “Tuwa vu wene.”

⁴⁷ An Yesu wenei Nataniya wa ra'a evu n eyi, aku u danai, “Eyi na matsikaya ma aza a Yahuda ma mayun ma. Uza maryafuka da wa.”

⁴⁸ Nataniya wece yi, “Nida vu yansai vu reve mu?”

U wushunku yi, “Kahu Filibu isa vu, n wene vu ta a kulu ku madanga ma kapopi.”

* 1:42 Kalen ka a'ala a Kefa n Bituru ka “katali.”

⁴⁹ Aku Nataniya tonuko yi, “Kawenishiki, avu Maku ma Kashilā ma. Aḍa Magono ma aza a Yahuda.”

⁵⁰ Yesu danai, “Wushuku ḍa vu wushuki na mpa an n tonuko vu n wene vu ta a kulu ku maḍanga ma kapopi? Va wene ta ili i'ya i lai i naha ugbonguro.”

⁵¹ U tonuko le kḗam, “Mayun n tonuko ḍa, Ya wene ta zuba u kupa kḗam atsumate a zuba a Kashilā n a yuwi n a cipi a zuba u Maku ma Vuma.”

2

Yesu zuwai mini ma wokoi mini ma cinwi

¹ Pini nala, a kain ka tatsu, a ka yan abiki a iyolo a ilyuci i Kanan u Galili. Mma u Yesu wa ta dem pini a asu vi.

² A libana ta dem Yesu n atoni a ne.

³ An mini ma cinwi mi ma kotsoi, aku mma u Yesu u tonuko yi, “Mini ma cinwi mi ma kotso ḍe.”

⁴ Yesu wushunku yi, “Mma, ndya i zuwai va damgbarasa mu naha? Kotsu a'ayin a va a yan wa.”

⁵ Mma u ne u tonukoi agbashi yi, “Yanyi gbā ili i'ya u tonuko ḍa i yain.”

⁶ Caupa, Kashilā ka naka ta aza a Yahuda mele tyoku ḍa a ka yansa kuza. Adama a nala, aza a kuwa yi a'a ta na mmuru n mini n teli n ḍa a shei a atali. Maru dem ma gbonguro ta hal ma fuda ta ma bidya evu na nlanda n mini n teli.

⁷ Yesu tonukoi agbashi yi, “Shadangi mmuru mi n mini.” Aku a shadangi n ḍa tipi-tipi.

⁸ U tonuko le, “Gogo-na kenei i banka uzapige u abiki vi.”

Aku a yain tyoku ḍa u tonuko le a yain.

⁹ An uzapige vi u pefei, aku u wenei ma gono ḍe mini ma cinwi. U reve tani asu u ḍa mini ma cinwi mi ma wuta wa, shegai agbashi a ḍa a tukoi ma vi a reve ta. Aku u isa valisavu vi,

¹⁰ u tonuko yi, “Mini ma cinwi ma shinga ma a tsu gita a tuko, a'ayin a ḍa baci ama a sosoi, aku a tuko ma bawu ma cinai ma kagita kayanyan. Shegai avu vu sokongu ta mini ma cinwi ma shinga mi she gogo-na!”

¹¹ A Kanan u Galili ḍa Yesu yain ukunosavu u kagita u ne. Nte ḍa u wenikei pini tsupige tsu ne, kḗam atoni a ne a wushuki n eyi.

¹² An nala wurai, aku u laza ubana a ilyuci i Kafarnahum kaḗolo na mma u ne, n atoku a ne, n atoni a ne. A rongo ta pini a'ayin kenu.

Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashilā

(Matiyu 21:12-13; Marku 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Yesu banai a Urishelima, kpaci a'ayin a Abiki a Upasamgbana a yan ḍe evu.

¹⁴ An u uwai a Kuwa ku Kashilā ki, aku u cinai aza a udengishe anaka, na nlala, na ntambara. U wenei aza ḍa a tsu dusukusu a asu u iteburu i le n a savadasi ikebe icun kau-kau.

¹⁵ U zamai a'awun u cai kaban u yain kajaḗu. U lokoi ama yi pini a Kuwa ku Kashilā ki, kaḗolo na nlala n le n anaka a le dem. U mutsukpusai iteburu i aza ḍa a ka savadasi ikebe u wacinsai ikebe yi.

¹⁶ U tonukoi aza ḍa a ka dengishe ntambara, “Takpai ili i na yi pini na! Kotsu i gonuko kuwa ku Tata u va kuden wa!”

¹⁷ An nala gitai, aku atoni yi a ciḗai n ili i'ya a korongi caupa a asuvu a Tagarada u Kashilā: “Adama a uciga u ḍa ma ciga kuwa ku vunu cika, u ḍa wa zuwa mu n kuwa.” ◇

¹⁸ Azapige a aza a Yahuda a wecei Yesu, “Ukunosavu u eni u da va yan tsara u wenike tsu tyoku da vu tsarai ucira u uyan ili i na yi?”

¹⁹ U wushunku le, “Wasai kuwa ku Kashila ku na ki, ma ma ta ka kpm a asuvu a a'ayin a tatsu.”

²⁰ A wushunku yi, “An a gitai kuma ku Kuwa ku Kashila ku na ki, a yan ta ayen amgare n a teli kahu a kotso ka! Nida va fuda va ma ka a asuvu a a'ayin a tatsu?”

²¹ Shegai an Yesu danai “kuwa ku Kashila ki,” ikyamba i ne i'ya wa dansaka.

²² A'ayin a da u tuwai u 'yangai a ukpa, da atoni yi a cibai u tonuko le ta ukuna vi. Aku a wushuki gba ili i'ya Yesu dansai n i'ya a korongusi a Tagarada u Kashila.

Yesu reve ta tyoku da ama a'ari

²³ An Yesu wari a Urishelima adama a Abiki a Upasamgbana yi, ama ushani a wushuku ta n eyi kpaci a wene ta ikunesavu i'ya u yansai.

²⁴ Yesu reve ta tyoku da atakasuvu a ama a'ari, adama a nala u wushuku u asanka le kaci wa.

²⁵ Adama a da u revei atakasuvu a ama gba, she kpm uza u tonuko yi ukuna u roku a kaci ka uza wa, kpaci eyi n kaci ka ne u reve ta ili i'ya i'ari a asuvu a vuma.

3

Nikodimu tuwai ara Yesu

¹ A asuvu a Asheshi a Pige yi, uza roku da pini uza da a ka isa Nikodimu, Kafarishi ka.

² Kain ka te n kayin, u banai ara Yesu, u danai, “Uzapige, tsu reve ta Kashila ka ka suku vu ara tsunu vu wenishike tsu. Kpaci ko uza wa fuda wa yan ikunesavu tyoku da va yansa wa, shegai Kashila ka baci n eyi.”

³ Yesu wushuki, “Mayun n tonuko vu, uza wa la wa uwa a tsugono tsu Kashila wa, she a doku a matsa yi ilimaci i ire.”

⁴ Nikodimu wece yi, “Vuma u kutsa baci, nida wa kpm a ka doku a matsa yi? Wa doku kpm wa uwa a katsuma ka mma u ne wa. Nida a ka yan a matsa vuma ilimaci i ire?”

⁵ Shegai u wushunku yi, “Mayun n tonuko vu, uza wa la wa uwa a tsugono tsu Kashila wa, she a matsa yi ilimaci i ire n mini n Kulu Keri.

⁶ Isheku i vuma alya a tsu zuwa ikyamba i vuma i tsara uma, shegai Kulu Keri ku Kashila ka ku tsu zuwa kulu ku vuma ku tsara uma.

⁷ Kotsu vu yain majiyan an n tonuko vu, ‘She a doku a matsa da ilimaci i ire wa.’

⁸ Uwule u tsu lapana ta a asu u da dem wa ciga, kpm vu tsu pana ta mawura ma ne, shegai vu tsu reve asu u da u gitai ko kpm a asu u da wa bana wa. Nala dem wari Kulu Keri ku matsa baci vuma.”

⁹ Nikodimu wece yi, “Nida wa yan u gitai nala?”

¹⁰ U wushunku yi, “Avu kawenishiki ka ka pige a asuvu a Isara'ila. Nida vu yansai vu kpa dai ureve ukuna u na?”

¹¹ Mayun n tonuko vu, ukuna u da tsu revei u da tsa dansa, kpm tsu yain kadyanshi ka ili i'ya tsu wenei. Shegai i wushuku n ili i'ya tsu tonuko da wa.

¹² N tonuko da ta ukuna u likimba naha, shegai i wushuku n kadyanshi ka va wa. Adama a nala, ya fuda ya wushuku na mpa n tonuko da baci ili i'ya i'ari a zuba wa.

¹³ Mpa Maku ma Vuma, mpa koshi n wutai a zuba n tuwai a likimba, kpm ma doku ma gono a zuba.

¹⁴ Tyoku da Musa saki kali ka urim u shili a kakamba, nala dem a ka saku Maku ma Vuma.

¹⁵ Adama a nala, uza da baci dem u wushuki n Maku ma Vuma, wa tsara ta uma u da bawu wa kotso.

¹⁶ “Tyoku da Kashila ka cigai ama a likimba cika u da na: u neke ta Maku ma te ma ne koshi tsara uza da baci dem u wushuki n eyi kotsu u kuwa wa, shegai u tsara uma u da bawu wari n utyoku.

¹⁷ Kashila ka suku Maku ma ne a likimba tsara u kidaga ama ugana u ukpa wa. Shegai u suku yi ta tsara u wauwa le.

¹⁸ A ka kidaga aza da a wushuki n Maku mi ugana wa. Shegai a kidaga de aza da bawu a wushuki vi ugana, kpaci a wushuku n Maku ma te ma Kashila mi wa.

¹⁹ Ili i'ya i zuwai a ka kidaga le ugana i'ya na: Katyashi ka tuwa ta a likimba. Shegai a ciga katyashi ki wa, aku a gonoi a ka ciga karimbi, kpaci manyan ma cingi ma a ka yansa.

²⁰ Aza da a ka yansa ukuna u cingi a tsu ciga katyashi wa, kpam a ka tuwa evu n ka wa, kpaci a ka ciga uza u wene manyan ma cingi ma a ka yansa wa.

²¹ Shegai aza da a ka tono ure u mayun a ka tono ta katyashi, ya dem wa wene ta a ka yansa ili i'ya Kashila ka ciga le a yain.”

Yahaya Kalyubugi cikpalai Yesu

²² An a yain a'ayin kenu, Yesu n atoni a ne a banai ubongu u Yahuda, a tsara ta a barakpai pini kenu n a lyubugusi ama.

²³⁻²⁴ A'ayin a nala yi kotsu a banka Yahaya a kuwa ku a'ali wa. Yahaya rongo ta ulyubugusu ama a Ayino evu n Salima, kpaci asu vi mini ma pini ushani. Ama a rongo ta ubansa ara ne cika tsara u lyubugu le.

²⁵ Kananamgbani ka rukpa ta a mere ma atoni a Yahaya n uza u Yahuda u roku a kaci ka uwulukpe u ikyamba.

²⁶ Aku a banai ara Yahaya, a danai, “Kawenishiki, vuma da vu cinai a kapashi ka Agata a Urudu vi, uza da vu danai Kawauwi ka vi, aya dem pini wa lyubugusu ama. Kpam ya dem nte wa bansa de, n u da a ka tuwa ara tsunu.”

²⁷ Aku Yahaya wushunku le, “Ili i'ya Kashila ka nakai vuma i'ya koshi wa tsara.

²⁸ I panaka mu ta an n danai, ‘Mpa Kawauwi ki wa, shegai mpa Kashila ka suki n tuwa n lapula ure adama a ne.’

²⁹ Ukasavu u tsu bana ta a asu u da vali u ne wari. Kaje ka valisavu ka tsu pana ta kalagatsu ka valisavu ki, u yain kpam mazanga kabolo n eyi. Mpa kaje ka valisavu ka, kpam ma pana ta kayanyan cika an u lyai kaci ka ukuna.

³⁰ U kana ta u lyai kapala n uwoko n tsupige, mpa kpam n woko uza u kenu.”

Uza da u wutai a zuba

³¹ Yahaya doki u danai, “Uza da u wutai a zuba u la ta ama gba tsupige. Uza da u wutai a likimba uza u likimba u da, kpam ukuna u likimba u da koshi u tsu rongo udansa. Shegai uza da u wutai a zuba vi u la ta ya dem tsupige.

³² U tsu yan ta kadyanshi a kaci ka ili i'ya u wenei kpam u panai, shegai ko uza u tsu wushuku n i'ya wa tono wa.

³³ Uza da baci dem u wushuki n i'ya u danai, u wenike ta an u wushuku ta la vi n ili i'ya Kashila ka danai mayun da.

³⁴ Uza da Kashila ka suki vi, ukuna u Kashila u da u tsu dansa, kpaci Kashila ka naka yi ta ucira u Kulu Keri gbende.

³⁵ Tata vi u ciga ta Maku mi cika, adama a nala u naka yi ta ucira a kaci ka ili gba.

³⁶ Aza da a wushuki n Maku mi, a'a ta n uma u da bawu wa kotso. Shegai aza da bawu a ka panaka Maku mi, a ka tsara uma wa. Asuvu a upan a Kashila a'a ta a kaci ka le maco."

4

Yesu dansai n uka u aza a Samariya

¹ Afarishi a pana ta alabari an Yesu wa tsarasa atoni ushani hal a lai atoni a Yahaya kakuma, kpm n u lyubugusi le.

² (Ko an u wokoi aya n kaci ka ne wa lyubugusu ama yi wa, atoni a ne a da.)

³ An u revei Afarishi a pana ta ukuna vi, aku u lazai u asaka Yahuda ugono a Galili.

⁴ Ure vi u pasamgbana ta a uyamba u Samariya.

⁵ Eyi pini a nwalu a Samariya vi, aku u rawai a ilyuci i roku i'ya a ka isa Saika, asu vi u barakpa n kashina ka Yakubu nakai maku ma ne Isuhu wa.

⁶ Ilyukoi i Yakubu i'a ta pini. N kaara a kaci, an Yesu wowoi cika, kpaci u yan ta nwalu ma mbari, aku u dusuki a ikengi i ilyukoi yi.

⁷⁻⁸ A'ayin a da atoni a ne a banai a asuvu a ilyuci tsara a tsila ilikulya, aku uka u aza a Samariya u roku u tuwai ukene mini. Yesu folo yi, "Ne mu mini n soi."

⁹ Uka vi u yan ta majiyan cika, kpaci aza a Yahuda a 'yuwan ta ili i'ya ya gawan le n aza a Samariya. Aku u tonuko yi, "Avu uza u aza a Yahuda da, mpa kpm uka u aza a Samariya da mari. Nda yi zuwai va folo mu mini?"

¹⁰ U wushunku yi, "Vu reve ili i'ya Kashila ka ciga ka naka vu wa, kpm vu reve uza da wari vu a ufolo mini ma uso mi wa. A da baci wari vu revei, wari va folo mu ta mini ma ma naka uma."

¹¹ Uka vi u danai, "Uzapige, va gban n ili i ukenike mini wa, kpm ilyukoi yi i'a ta lyungu-lyungu. Nte va tsara mini ma ma naka uma vi?"

¹² Akaya a tsunu Yakubu da gavuga tsu ilyukoi i na yi, eyi n aza a kuwa a ne na nnama n kuwa n le a soso ta pini mini. Avu la Yakubu tsupige da?"

¹³ U wushuki, "Uza da baci dem u soi mini ma na mi, wa doku ta wa pana kakuli.

¹⁴ Shegai aza da a ka so mini ma ma naka le vi, a ka doku a ka pana kakuli wa. Mini ma ma naka le vi ma woko ta tyoku u keshi ka mini a asuvu a le. Mini ma nala mi ma naka le ta uma u da bawu wa kotso."

¹⁵ Uka vi u tonuko yi, "Uzapige, ne mu mini ma nala mi n soi, tsara n doku n pana kakuli wa. Kotsu n doku n gono a asu u ilyukoi i na yi ukene u mini wa."

¹⁶ U tonuko yi, "Wala ba vu isa vali u wunu i tuwa kabolo n eyi."

¹⁷ Uka vi u wushuki, "Mari n vali wa."

U wushunku yi, "Mayun da an vu danai wari n vali wa.

¹⁸ Vu bansa ta a'ali a tawun iyolo, kpm uza da wari kabolo n eyi gogo-na vi, vu yan iyolo n eyi wa. Ukuna u da vu tonuko mu vi mayun da."

¹⁹ Uka vi u danai, "Uzapige, n reve ta avu matsumate ma.

²⁰ Isheku i va i gbashika ta Kashila a Masasa ma Gerizim, shegai eda aza a Yahuda i da Urishelima da koshi asu u ulya kayala."

²¹ U tonuko yi, "Uka, wushuku na mpa, a'ayin a ka tuwa ta a da bawu ama a ka lyaka Tata kayala ko a masasa ko kpm a Urishelima.

²² Eda aza a Samariya kenu da i revei a kaci ka uza da ya lyaka kayala. Atsu kpm aza a Yahuda tsu reve ta ukuna ushani a uza da tsu lyaka kayala, kpaci Kashila ka sukunku ta ama iwauwi a kukere ku aza a Yahuda.

23 A'ayin a ka tuwā tā, mayun gbām a dā a rawa dē, a dā Kulu Keri ka zuwa ama a lyaka Tata kayala tyoku dā wari mayun. Tyoku dā Tata wa ciga ama a lyaka yi kayala dā la vi.

24 Kashilā kulu ka, kpam u kana tā ama a lyaka yi kayala a asuvu a kulu ku le tsarā a lyaka yi kayala dere.”

25 Uka vi u danai, “N reve tā Kawauwi ka tuwā tā, aya a tsu isā Kirisiti. A'ayin a dā baci u tuwāi, wa todugbusuko tsu tā ili dem.”

26 U wushunku yi, “Mpa uza dā gai ma dansa n avu na vi, mpa vuma u nala vi.”

Atoni a gonoī a asu u ilyukoī

27 Kute-kute, atoni a Yesu yi a gonoī. A yan tā majiyan cika an a cina yi wa dansa n uka. Shegai ko uza u wece uka vi, “N dya va ciga?” wa, ko kpam a weci Yesu, “Nidā va dansa n eyi?” wa.

28 Uka vi u asakāi malanda ma mini ma ne, u lazai a ubana a ilyuci yi u tonukoī ama ukuna vi, u danai,

29 “Tuwāi i wene vuma dā u tonuko mu gbā ili i'ya n yansai! Ko wa yan aya Kawauwi ki?”

30 Aku a wutāi a ilyuci yi a ba a cinai Yesu.

31 An a'ari pini uyan nala, aku atoni a ne a tonuko yi, “Kawenishiki, yan ahankuri tsā vu lyai ili i roku.”

32 Shegai u tonuko le, “Mā tā n ilikulya i'ya bawu i revei n i'ya.”

33 Aku atoni yi a ka wecemgbene n a dansi, “Uza roku u tuko yi ilikulya dā?”

34 U wushunku le, “Ilikulya i va i'ya n yain manyan ma uza dā u suku mu wa ciga mu n yain, kpam n kotso ma.

35 I'a tā n tsizagadi tsa tsu danai, 'Iwoto i nishi i wura baci, dā ama a tsu kapa ilya.' Shegai n tonuko dā webelei mai, ya wene tā ilya i gewe dē ya ciga ukapa.

36 N gogo-na naha, uza dā wa kapa vi wa tsarasa dē katsupi ka ne, kpam wa cirangusu dē ili i'ya u kapai vi adama a uma u dā bawu wa kotso. Uza dā u cei n uza dā u kapai vi a ka zanganā tā kaḅolo.

37 Tsizagadi tsu na tsi mayun dā, 'Uza u naha u cei, uza u nide kpam u kapai.'

38 N suku dā tā i kapi ilya i'ya bawu i yain manyan ma le. Ama roku a dā a gitai manyan mi, aku edā kpam i koruso ma.”

Aza a Samariya ushani a wushuki

39 Aza a Samariya ushani a ilyuci yi a wushuku tā n Yesu adama a ukuna u na u dā uka vi u tonuko le: “U tonuko mu tā gbā ili i'ya n yansai.”

40 An aza a Samariya a tuwāi ara Yesu, a folo yi u cipa ara le, aku u doki u dusuki pini a'ayin a re.

41 Pini nala, aza roku ushani a doku a wushuki adama a ili i'ya u danai.

42 A tonukoī uka vi, “A kagita tsu wushuku tā n Yesu adama a ili i'ya vu tonuko tsu, shegai gogo-na tsu wushuku tā adama a dā tsu panaka yi n kaci ka tsunu. Tsu reve tā vuma u na vi aya Kawauwi ka likimba.”

Yesu tanasai maku ma uzapige

(Matiyu 8:5-13; Luka 7:1-10)

43 An a'ayin a re a wurai, aku Yesu lazai ubana a kaḅon ka Galili.

44 (Wari u dana tā caupa ama a tsu wushuku n matsumate a ilyuci i ne wa.)

45 An u rawai a Galili, ama yi a ryabusa yi. Adama a dā a wene tā gbā ili i'ya u yansai dē a'ayin a Abiki a Upasamgbana a Urishelima, kpaci a'a tā dem pini a asu vi.

⁴⁶ Yesu pini a Galili, aku u gonoi a ilyuci i Kanan a asu u da u gonukoi mini ma woko mini ma cinwi. A ilyuci i Kafarnahum, uzapige u roku da pini uza da maku ma ne mari n maḅala.

⁴⁷ An u panai a da Yesu wuta ta a Yahuda u tuwai a Galili, aku u banai ara ne u folo yi u tuwa a Kafarnahum u tanaṣa maku ma ne, kpaci maku mi ma ta a unā u ukpa.

⁴⁸ Yesu wushunku yi, “Uza wa la a asuvu a de wa wushuku wa, she u wene iryoci n ikunesavu.”

⁴⁹ Uzapige vi u danai, “Kawenishiki, tuwa a kuwa ku va kahu maku ma va ma kuwa.”

⁵⁰ U wushuki, “Wala vu gono a kuwa. Maku ma vunu ma yan ta uma.”

Vuma vi u wushuki n ili i'ya Yesu tonuko yi, aku u lazai ugono a kuwa.

⁵¹ Eyi pini a nwalu a ugono, aku u gawunsai n agbashi a ne a roku, a tonuko yi, “Maku ma vunu ma tana de!”

⁵² U wece le a'ayin a da maku mi ma tana. A wushunku yi, “Maḅala mi ma asaḳa yi ta nayain dere u ulapa u uwule u iyan u kaara.”

⁵³ Aku tata vi u revei derere u a'ayin a nala yi a da Yesu danai, “Maku ma vunu ma yan ta uma.” Pini nala, vuma vi n ama da a'ari a kuwa ku ne a wushuki n Yesu.

⁵⁴ Ukunosavu u ire u da la vi u da Yesu yain an u asaḳai Yahuda u rawai a Galili.

5

Yesu tanaṣai kawunu

¹ An nala wurai, Yesu lazai ubana a Urishelima a asu u abiki a aza a Yahuda.

² A Urishelima vi, kaḍaka ka mini ka pini evu n Utsutsu u Ncon u da a ka isa Betesida n Tsi'arama. A kyawan ta ka n afalaka a tawun.

³ Aza a maḅala ushani a tsu vakusu ta pini evu n mini mi. Aza roku arumba a da, aza roku awunu, n aza da ili i soi. [A'ari a uvana mini mi ma vura,

⁴ kpaci gaawan katsumate ka zuba ka tuwa ta ka vura ma. Uza da baci u gitai pini u'uwa a'ayin a da mini mi ma vurai vi wa tana ta.]*

⁵ Vuma roku u da pini nvain a asu vi, uza da u yain ayen kamankupa n kulla n maḅala.

⁶ Yesu wene yi nvain, aku u revei vuma vi u baraḳpa ta nvain n maḅala mi. Aku u wece yi, “Va ciga vu tana?”

⁷ Vuma vi u wushuki, “Uzapige, ma n uza da wa banka mu a mini mi wa, a vura baci ma. A'ayin a da baci ma raḅa evu n mini mi, aku uza roku u lasa mu.”

⁸ Yesu tonuko yi, “Yanga vu bidya kajiba ka vunu vu wala.”

⁹ Kute-kute vuma vi u tana. U bidyai kajiba ka ne u gitai nwalu.

N kain ka Ashibi ka ukuna vi u gitai.

¹⁰ An azapige a aza a Yahuda a wenei vuma vi u cangai kajiba ka ne, aku a tonuko yi, “Kain ka Ashibi ka! Mele ma bishinka ta a canga kajiba n kain ka Ashibi.”

¹¹ U wushunku le, “Vuma da u tanaṣa mu vi aya u tonuko mu, ‘Bidya kajiba ka vunu vu wala.’”

¹² A wece yi, “Ya uza da u tonuko vu vu yain nala vi?”

¹³ Shegai u fuda u reve uza da u tanaṣa yi vi wa, kpaci ama da pini ushani a asu vi kpm cina Yesu laza de n kabini.

* 5:4 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Yahaya a kalatsa ta mkpanda n 3a-4.

14 A'ari pini, aku Yesu cinai vuma vi a Kuwa ku Kashila, u tonuko yi, "Vu tana de gogo-na. Asaka uyansa unyushi u cingi kotsu ili i'ya i lai i na i gita n avu wa."

15 Aku vuma vi u lazai u banai u tonukoi azapige yi Yesu da tana ya yi.

16 Adama a nala, azapige a aza a Yahuda a gitai uraga Yesu adama a da u yain ili i nala n kain ka Ashibi.

17 Yesu tonuko le, "Manyan ma Tata u va u tsu rongo uyansa maco, nala dem mpa."

18 Adama a nala, azapige yi a matsai tsara a wuna yi adama a da u kpa dai utono mele ma Ashibi. Hal gai an u korusoi u danai Kashila ka Tata u ne, u da u zuwa yi u wokoi una u te n Kashila.

Tata naka Maku mi ucira

19 Yesu danai, "Mayun n tonuko da, Maku mi ma yan ukuna utyoku u ne wa. Ili i'ya u wenei Tata u ne u yain i'ya koshi u tsu yan. Ili i'ya dem Tata vi u yain i'ya Maku mi dem ma tsu yan.

20 Tata vi u ciga ta Maku mi, kpm u wenike yi ta gba ili i'ya u tsu yansa. U tsu wenike yi ta ili i pige i pige i'ya i lai i na tsara i yain majiyan gba de.

21 Maku mi ma tsu naka ta aza da u dangasai uma tyoku da Tata vi 'yanga sa le a ukpa u naka le kpm uma.

22 Tata vi u tsu kidaga uza ugana wa, shegai u zuwai Maku ma ne ma woko uza da wa kidaga ya dem ugana.

23 Tata vi u ciga ta ama a naka Maku mi tsupige tyoku da a tsu naka yi tsupige. Uza u 'yuwan baci unaka Maku mi tsupige, u 'yuwan dem de la vi unaka Tata da u suku yi vi tsupige.

24 "Mayun n tonuko da, uza da baci dem u panai ili i'ya n danai, kpm u wushuki n uza da u suku mu, wa ta n uma u da bawu wa kotso. Vuma u nala vi a ka kidaga yi ugana wa, shegai u pasa de ukpa ubana uma u da bawu wa kotso.

25 Mayun n tonuko da, a'ayin a ka tuwa ta hal gban a da a rawa de a da akushe a ka pana kalagatsu ka va, mpa Maku ma Kashila, aza da a panai ka vi a ka tsara ta uma.

26 Tata vi wa ta n ucira u da wa naka uma, kpm u naka ta dem Maku mi ucun u ucira u nala vi.

27 U naka ta dem Maku mi ucira u kidaga ya dem ugana, kpaci aya Maku ma Vuma.

28 "Kotsu i yain majiyan adama a ukuna u na vi wa: A'ayin a ka tuwa ta a da akushe a da a'ari a asaun a le gba a ka pana kalagatsu ka ne.

29 Aku a wuta a asuvu a asaun a le. Aza da a yain ili i shinga a ka 'yanga ta a yain uma, aza da kpm a yain tsicingi a ka 'yanga ta aku a kidaga le ugana.

Yesu Maku ma Kashila ma

30 "N tsu yan ili adama a kaci ka va wa. Tata u da u suku mu aya u tonuko mu tyoku da ma kida ugana. N tsu kida ta ugana derere, kpaci n tsu yan ta ili i'ya i tsu zuwa yi u pana kayanyan, n tsu yan ili i'ya ya zuwa mu n pana kayanyan wa.

31 "A da baci mpa koshi n tsu dansa ukuna u kaci u va, uza wari wa wushuku n kadyanshi ka va wa.

32 Shegai uza roku u da pini uza da wa dansa ukuna u va, kpm n reve ta gba ili i'ya u dansai a kaci ka va mayun da.

33 I suku ta atsumate ara Yahaya, kpm u tonuko le ta ukuna u mayun a kaci ka va.

34 Shegai udani u vuma u da n pityanangi n u da wa, ko an u wokoi n cibuga da ukuna u kadyanshi ka Yahaya tsara i tsara iwauwi.

³⁵ Yahaya rongo ta n katyashi tyoku u macikalu ma a sapai, kpmam i pana ta kayanyan ka katyashi ka ne a a'ayin kenu.

³⁶ “Shegai ili i roku i'ya pini i'ya i lai i Yahaya ugbonguro i'ya i wenikei ukuna u maci a kaci ka va. Ili i'ya Tata u naka mu n yain i'ya ma dansaka! Ili i na yi i wenike ta an Tata u da u suku mu.

³⁷ Tata u da u suku mu vi dem u yan ta kadyanshi a kaci ka va, shegai i pana kalagatsu ka ne ko kpmam i wene yi wa.

³⁸ Udani u ne vi u dusuku a atakasuvu a de wa, kpaci i wushuku n uza da u suki vi wa.

³⁹ I tono ta Tagarada u Kashila mai kpaci ya wundya ta nte ya tsara pini uma u da bawu wa kotso, kpmam Tagarada u nala vi mpa wa dansaka!

⁴⁰ Shegai i 'yuwan ta utuwa ara va tsara n naka da uma u da bawu wa kotso vi.

⁴¹ “Icikipali i ama i'ya ma ciga wa.

⁴² N reve da ta, ko uza wa la wa ciga Kashila wa.

⁴³ N tuwa ta a asuvu a kala ka Tata u va, i wusha mu wa. Shegai i gonoi ya wusha ama da a ka tuwusa adama a kaci ka le.

⁴⁴ I tsu ciga ta icikipali a asu u atoku a de, shegai i tsu dambula i zami icikipali i Kashila wa. Nida ya wushuku na mpa?

⁴⁵ “Kotsu i wundi yavu mpa ma sapula da a asu u Tata wa, Musa da wa sapula da! Ko an u wokoi aya uza da i zuwai uma wa banga da.

⁴⁶ Musa korongu ta ukuna u maci a kaci ka va, i wushuku baci n Musa, u gan ta dem i wushuku na mpa.

⁴⁷ I wushuku baci n ili i'ya Musa korongi wa, nida ya fuda ya wushuku n ili i'ya n danai?”

6

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Matiyu 14:13-21; Marku 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ An ukuna u nala u wurai, Yesu lazai ubana a upashi u Kushiva ku Galili (ka dem a ka isa Kushiva ku Tibariya.)

² Kakuma ka ama ushani ka tono yi kpaci a wene yi ta wa yansa ikunesavu an wa tanasasa aza a mballa.

³⁻⁴ Kpmam a'ayin a Abiki a Upasamgbana a aza a Yahuda a yan de evu, aku Yesu banai a masasa n atoni a ne a dusuki.

⁵ An Yesu wenei kakuma ka ama ka tuwa ara ne, aku u wecei Filibu, “Nte tsa tsara iburodi i'ya tsa lyatangu ama a na yi?”

⁶ (Wece da u wece yi tsara u kondo yi, kpaci u reve ta ili i'ya wa ciga u yain.)

⁷ Filibu wushuki, “Ikebe i manyan ma uwoto kulla* ma fuda ma tsila iburodi i'ya ya dem wa tsara kajibi pini na wa.”

⁸ Katoni ka ne ka roku uza da a ka isa Andurawu utoku u Simo Bituru, u danai,

⁹ “Kalobo ka roku ka na ka kari n iburodi i kenu i kenu† i tawun n adan a re. Shegai a da a ka rawa kakuma ka ama ka na ki wa.”

¹⁰ Yesu danai, “Tonukoi ama yi a dusuku.” Asu vi kpmam wa ta n mete ushani, kpmam ama evu n azu a tawun (5,000) a'ali a dusuki pini.

¹¹ U bidyai iburodi yi u cikipai Kashila. Aku u nakai aza da a'ari pini ndishi evu n eyi. Nala kpmam dem u yain n adan yi, hal ya dem cuwai.

* **6:7** Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “ikebe i azurufa 200.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. † **6:9** A'ayin a nala yi aza a unambi a tsu yan ta burodi n ilya i'ya i rotsoi ityabi.

12 An ya dem takumai, aku u tonukoi atoni a ne, “Cirangi abuwi a da a buwai vi. Tsa yanka a da koli wa.”

13 A cirangi abuwi a iburodi a da a buwai vi hal mbana kupa na n re.

14 An ama yi a wenei ukunosavu u da Yesu yain, aku a danai, “Maken ma la wa, aya gai Matsumate ma a dangasai ma tuwa a likimba vi.”

15 Yesu reve ta ama a fo6uso ta a tuwa a bidya yi n ucira a gonuko yi magono ma le, aku u lazai n kabini u banai a masasa utyoku u ne.

*Yesu walai a zuba u mini
(Matiyu 14:22-33; Marku 6:45-52)*

16 An kaara ka rukpai, atoni a Yesu a banai a kushiva.

17 A uwai a kpatsu a ka pasa kushiva ubana a Kafarnahum. An karimbi ka yain, Yesu tani kotsu u tuwa a asu u le wa.

18 Kute-kute uwule u ucira wa lapana hal u 'yangasai a6ali a pige pini a kushiva ki.

19 An atoni yi a walakai kpatsu ki ubana a mere ma kushiva,‡ aku a wenei Yesu utuwa a zuba u mini. U gitai ura6a evu n kpatsu ki, aku a panai uwonvo cika.

20 U tonuko le, “Mpa, kotsu i pana uwonvo wa.”

21 Pini nala, a wushuki a uka yi pini a kpatsu ki. Kute-kute kpatsu ki ku rawai a asu u da a ka ciga a bana.

22 An kain ka wansai, aza da a buwai a upashi u kushiva vi, a reve ta kpatsu ku te ki ka koshi ku buwai de. A reve ta kpam Yesu uwa ka u tono atoni a ne wa, atoni yi a da a lazai koshi bawu eyi.

23 A'atsu ushani a wuta ta a ilyuci i Tibariya a rawai evu n asu u da Asheku a cikpai Kashila n iburodi i'ya ama yi a takumai vi.

24 An kakuma ki ka wenei Yesu wa kpam pini a asu vi wa, atoni a ne dem a'a pini wa, aku a uwai a'atsu ubana a Kafarnahum tsara a boli le.

Yesu da ilikulya i'ya i tsu naka uma

25 An a rawai a wene yi, aku a wece yi, “Kawenishiki, nwere da vu tuwai pini na?”

26 Yesu wushunku le, “Mayun n tonuko da, i'a mu ta uzama adama a da i takumai burodi i cuwai, shegai adama a kalen ka ikunesavu i va i'ya i wenei wa.

27 Kotsu i zuwa ucira adama a da ya tsara ilikulya i'ya ya namgba wa, shegai i zuwa ucira a ilikulya i'ya ya naka uma u da bawu wari n utyoku. Ilikulya i'ya Maku ma Vuma ma naka da i'ya gai na vi, kpaci aya Kashila Tata u wushunki u yain nala.

28 Aku a wece yi, “Ndy a Kashila ka ciga tsu tsu yain?”

29 U wushunku le, “Ili i'ya Kashila ka ciga da i yain i'ya na: Wushuki n uza da u suki.”

30 Aku a danai, “U kana ta vu wenike tsu ukunosavu, va ciga baci tsu wushuku n avu. Ndy a va yanka tsu?”

31 Isheku i tsunu a takuma ta mana† a kakamba. A korongu ta ukuna u na vi a Tagarada u Kashila: ‘Musa naka le ta ilikulya i'ya i wutai a zuba tsara a lyai.’ ◊ ”

32 U tonuko le, “Mayun n tonuko da, Musa da naka da ilikulya i'ya i wutai a zuba vi wa. Tata u va u da uza da wa naka da ilikulya i mayun a zuba.

‡ 6:19 Tagarada dana ta “mel u tatsu ko u nishi” cinda Kushiva ku Galili ki upeti u ne mel u shindere da uga6i kpam mel kupa n u re, atoni yi a mere ma Kushiva ma a'ari. Mel u tatsu ko u nishi, ili i'ya i te n kilomita u tawun ko u teli. ◊ 6:31 Uwt. 16:4, 15.

³³ Kpam ilikulya i'ya Kashilā ka tsu nākā vi i'ya gai i wutai a zuba i nākai ama a likimba uma vi.”

³⁴ Ama yi a danai, “Uzapige, nākasa tsu ilikulya i na yi kain dem.”

³⁵ Aku u danai, “Mpa ilikulya i'ya i tsu nākā uma. Uza da baci dem u tuwai ara va wa pana kambulu wa, uza da kpam u wushuki na mpa, wa pana kakuli wa.

³⁶ Mari n tonuko da de, n da i wene mu ta, shegai i wushuku na mpa wa.

³⁷ Tata vi u tsu nākā mu ta ama a va. Ya dem a asuvu a le wa tuwa ta ara va, mpa kpam ma loko yi wa, ko kenu.

³⁸ N wuta ta a zuba n tuwai tsara n yain ili i'ya Kashilā ka ciga mu n yain, shegai adama a ili i'ya mpa ma ciga wa.

³⁹ Ili i'ya uza da u suku mu vi wa ciga n yain i'ya na: Kotsu ko uza u te a asuvu a aza da u nākā mu vi u puwan wa, shegai n 'yangasa le gba kain ka makorishi.

⁴⁰ Aza da a wenei Maku mi kpam a wushuki n eyi, a ka tsara ta uma u da bawu wa kotso, kpam ma 'yangasa le ta kain ka makorishi. Ili i'ya Tata u va wa ciga i'ya gai la vi.”

⁴¹ Ama a gitai tsali a kaci ka ne, an u danai, “Mpa ilikulya i'ya i wutai a zuba.”

⁴² A danai, “Yesu da na vi maku ma Isuhu. Tsu reve ta tata na mma u ne. Nida wa dana, ‘A zuba u da n wutai?’”

⁴³ U wushunku le, “Asakai uyan tsali.

⁴⁴ Tata da u suku mu. Uza wa la wa tuwa ara va wa, she Tata vi u tuko yi, kpam ma 'yangasa ta vuma u nala vi kain ka makorishi.

⁴⁵ Ntsumate n korongu ta, ‘Kashilā ka wenishike le ta gba le.’ ♦ Gba uza da baci u panakai Tata kpam u rotsongusi ili i'ya wa wenishike, wa tuwa ta ara va.

⁴⁶ Uza wa la u wenei Tata vi wa, she mpa uza da Kashilā ka suki, mpa koshi n wene yi.

⁴⁷ Mayun n tonuko da, uza da baci u wushuki na mpa wa ta n uma u da bawu wari n utyoku.

⁴⁸ Mpa ilikulya i'ya i tsu nākā uma.

⁴⁹ Isheku i de i takuma ta mana a kakamba, gba n nala a kuwusai.

⁵⁰ Ilikulya i'ya i wutai a zuba i'ya na. Uza da baci dem u lyai ilikulya i na yi wa kuwa wa.

⁵¹ Mpa gai ilikulya i'ya i tsu nākā uma vi, i'ya i wutai a zuba. Uza da baci dem u lyai i'ya, wa tsara ta uma u da bawu wari n utyoku. Ilikulya i'ya ma nākā da vi ikyamba i va i'ya, i'ya ma nākā ama a likimba a tsara uma.”

⁵² Aku aza a Yahuda a gitai kananamgbani utyoku u le, “Nida vuma u na wa nākā tsu ikyamba i ne tsu takuma?”

⁵³ U tonuko le, “Mayun n tonuko da, i takuma baci ikyamba i Maku ma Vuma kpam i soi mpasa n ne wa, ya tsara uma vi wa.

⁵⁴ Uza da u takumai ikyamba i va kpam u soi mpasa n va, wa tsara ta uma u da bawu wari n utyoku, kpam ma 'yangasa yi ta kain ka makorishi.

⁵⁵ Ikyamba i va ilikulya i maci i'ya, mpasa n va kpam ili i uso i maci i'ya.

⁵⁶ Uza da u takumai ikyamba i va kpam u soi mpasa n va, wa ta kabolo na mpa, mpa kpam ma ta kabolo n eyi.

⁵⁷ Tata uza u uma, aya u suku mu, kpam adama a ne a da mari n uma. Uza da baci dem u takumai ikyamba i va, wa tsara ta uma a adama a va.

⁵⁸ Mpa ilikulya i'ya i wutai a zuba. Uza da baci dem u lyai i'ya, wa tsara ta uma bawu utyoku, kpmam wa kuwa tyoku da isheku i de i kuwai wa, ko an u wokoi a takumai mana."

⁵⁹ Yesu dansa ta ikuna i na yi eyi n u wenishiki a kagata ka Kashila a Kafarnahum.

Atoni ushani a asaka utono Yesu

⁶⁰ An atoni a Yesu a panai nala, aku a danai, "Ukuna u na vi u wuyana ta ureve. Ya wa wushuku n u da?"

⁶¹ Yesu reve ta atoni a ne a ka yan tsali, aku u wece le, "Ukuna u na vi u fala da da?"

⁶² Nida ya yawunsa a'ayin a da baci i wenei mpa Maku ma Vuma ugonon a zuba?

⁶³ Kulu ka ku tsu naka uma u da bawu wari n utyoku. Ucira u vuma wa fuda wa yan ili wa. Kadyanshi ka n tonuko da ka zuwa da ta i tsara Kulu Keri ku Kashila ka ku tsu naka uma.

⁶⁴ Shegai aza roku a asuvu a de a wushuku wa." (Yesu wari u gita ta u revei aza da a ka 'yuwan uwushuku n uza da wa neke yi.)

⁶⁵ U danai, "Adama a nala n tonuko da, 'Tata u tuko baci uza ara va wa, wa fuda wa tuwa wa.'"

⁶⁶ Adama a kadyanshi ka Yesu yain, atoni a ne ushani a kpatalaka yi ta kucina a asaka yi utono.

⁶⁷ Aku u wecei Kupanamere, u danai, "Eda dem ya laza da?"

⁶⁸ Simo Bituru wushuki, "Asheku, ara yai da tsa laza ubana? Va ta n kadyanshi ka ka naka uma u da bawu wari n utyoku.

⁶⁹ Tsu wushuku ta kpmam tsu reve ta ada Uza u Uwulukpi u Kashila."

⁷⁰ U danai, "N dangasa da ta Kupanamere. Shegai uza u te Kalapansi ka!"

⁷¹ Yahuza maku ma Simo Isikariyoti da wa dansaka. Aya wa tuwa wa neke yi, ko an u wokoi eyi dem wa ta a asuvu a Kupanamere yi.

7

A'angu a Yesu a wushuku n ili i'ya u danai wa

¹ An nala u wurai, Yesu kyawunsai gba kaƙon ka Galili. Wa ciga u wala a kaƙon ka Yahuda wa, kpaci azapige a aza a Yahuda a da pini a ka ciga a wuna yi.

² Evu n a'ayin a Abiki a Atani a aza a Yahuda† a da.

³ Aku a'angu a Yesu a banai ara ne a danai, "Asaka asu u na vi vu bana a Yahuda tsara atoni a vunu a nide yi dem a wene ikunesavu i'ya va yansa.

⁴ Uza da baci dem wa ciga u zuwa ama a reve yi, u tsu sokongu ili i'ya u tsu yansa wa. Ada baci va yansa ili i na yi, wenike kaci ka vunu a likimba."

⁵ Ko a'angu a ne dem a wushuku n eyi wa.

⁶ Yesu wushunku le, "A'ayin a da ma bana vi kotsu a yan wa, shegai eda ya fuda ta ya bana ko nwere da baci.

⁷ Ama a likimba a na a ka kovo da wa, mpa a ka kovo, kpaci n tsu tonuko le ta ikuna i cingi i'ya a ka yansa.

⁸ Walai ubana a asu u abiki vi. Mpa kotsu n foƙuso ubana de wa, kpaci a'ayin a da ma bana de kotsu a yan wa."

⁹ An u danai nala, aku u shamgbai pini a Galili.

Yesu wenishikei a Kuwa ku Kashila

¹⁰ An a'angu a Yesu a laza ubana a asu u abiki vi, aku Yesu banai dem, shegai ukpawunsi u da u banai.

11 Azapige a aza a Yahuda a ka ciga a wene yi pini a asu u abiki vi, a rongoi a uwecishike, “Nte wari?”

12 Pini a asuvu a kakuma ki, ama ushani a ka dansa n tsubini a kaci ka Yesu, aza roku a danai, “Vuma maci da.”

Aza roku kpam a ka dansa, “Kaƙan ka wa yansaƙa ama.”

13 Shegai ko uza u dansa n a pani wa, kpaci a ka pana ta uwonvo u azapige a aza a Yahuda.

14 Kain ka nishi ka abiki yi,* Yesu banai a Kuwa ku Kashila ki u gitai uwenishike.

15 Aza a Yahuda yi a yain majiyan, a danai, “Vuma u na u vi u dusuku a kukere ku kawenishiki wa, nida a yansai u revei ili ushani naha?”

16 U wushunku le, “Ili i'ya ma wenishike ara va da i wutai wa, shegai Kashila uza da u suku mu, aya u naka mu i'ya.

17 Ama a dangasa baci a yain ili i'ya Kashila ka ciga, a ka reve ta uwenishike vi a asu u Kashila da u wutai, ara va da wa.

18 Aza da a tsu wenishike n ucira u kaci u le, icikpali i ama i'ya a tsu bolo. Shegai uza da u tsu ciga a cikpala uza da u suku yi, ukuna u mayun u da u tsu dansa. U tsu yan kaban wa.

19 Musa naka da ta Mele, shegai ko uza u te u de u tono ma wa. Nida ya ciga i wuna mu?”

20 Ama yi a wushuki, “Va ta n ityoni i cingi! An ya a ka ciga a wuna vu?”

21 U wushuki, “N yan ta ukunosavu u te, aku i yain majiyan.

22 Musa tonuko da ta i kida mmuku n de acombi. (Shegai isheku i cau i de i'ya i gitai n ukuna vi, Musa da wa.) I tsu kida ta maku kacombi hal n kain ka Ashibi dem.†

23 Ya kida baci maku kacombi n kain ka Ashibi an Mele ma Musa ma wushunku da nala, nida ya pana mu upan an n tanasai uza u maƙala gba gba n kain ka Ashibi?

24 Asakai uyan afada adama a tyoku da i bidyai ukuna wari, shegai i yain afada n ukuna u maci.”

Yesu da Kawauwi ki?

25 Pini a a'ayin a nala yi, aza a Urishelima a roku a ka dansa utyoku u le, “Vuma da azapige a ka ciga a wuna da gai na vi.

26 Shegai wa wenishike ta a asu u da ya dem wa wene kpam u panaka yi, kpam azapige yi a shamkpa yi wa. Gaawan a reve ta aya Kawauwi ki.

27 Shegai tsu reve ta ilyuci i vuma u na vi. Kawauwi ka mayun ka tuwa baci, ko uza wa reve ilyuci i ne wa.”

28 Yesu n u wenishiki pini a Kuwa ku Kashila ki, aku u 'yangasai kalagatsu, “Eye, i reve mu ta, kpam i reve ta ilyuci i va. Mpa n suki kaci ka va wa, uza da u suku mu vi u dansa ta ukuna u mayun, shegai eda i reve yi wa.

29 Mpa n reve yi ta, kpaci a asu u da wari u da n wutai, kpam aya u suku mu.”

30 An u danai nala, aku ama yi a ka ciga a kana yi, shegai uza wa la u fudai u sawa yi wa, kpaci kotsu a'ayin a rawa wa.

31 Ama ushani a wushuku ta n Yesu. A ka dansa, “Ko Kawauwi ka tuwa baci, wa la gban vuma u naha vi uyan ikunesavu ushani?”

A suki awundi a Kuwa ku Kashila a kana Yesu

* 7:14 A'ayin kulla da a tsu yan Abiki a Katani ka Kavas. † 7:22 Tun a a'ayin a Ibrahi, aza a Yahuda a tsu kida ta mmuku n le acombi a kain ka kulla. Kagita 17:12.

32 An Afarishi a panai kakuma ka ama a ka dansa ikuna i na yi a kaci ka Yesu n tsubini, aku a bolomgbonoi kaci n adarakpi a pige a suki aza a uwundya u Kuwa ku Kashila a kana yi.

33 Yesu danai, “Ma rongu ta kabolo n ada a'ayin kenu, aku n laza ubana a asu u za da u suku mu.

34 A'ayin a nala yi ya zama mu ta, shegai ya wene mu wa. Kpam ya fuda ya tuwa a asu u da mari wa.”

35 Aku aza a Yahuda a gitai uwecishe kaci ka le, “Nte vuma na wa ciga u bana da bawu tsa fuda tsa wene yi? A ilyuci ilyuci i Nheline i'ya wa wa bana a asu u da ama a tsunu a'ari na ndishi, tsara u ba u wenishike le de?”

36 Ndy a kalen ka kadyanshi ka u yain an u danai, ‘Ya zama mu ta uwene, shegai ya wene mu wa,’ kpam ‘Ya fuda ya tuwa a asu u da mari wa?’”

Mini ma ma tsu naka uma

37 Kain ka makorishi ka abiki yi; wata, kain ka pige ka la vi, Yesu shamgbai a kapala ka ama ki, u 'yangasai kalagatsu u danai, “Gbā uza da baci wa pana kakuli, u tuwa ara va u soi.

38 Tagarada u Kashila u dana ta, ‘Uza da baci dem u pityanangi na mpa, a asuvu a katakasuvu ka ne ka agata a mini ma ma tsu naka uma ma rongu uwutusā ushani.’”

39 Ukuna u Kulu Keri u da wa dansaka. Kotsu Kashila ka naka Kulu ki wa, kpaci kotsu u radagba Yesu u naka yi tsupige wa. Shegai ubana a kapala, ama da a wushuki n Yesu vi a ka wusha ta Kulu Keri.

Ama yi a pecenei

40 An ama yi a panakai Yesu, aku aza roku a danai, “Vuma u na vi Matsumate ma a dangasai vi ma mayun.”

41 Aza roku a danai, “Kawauwi ka.”

Shegai aza roku a danai, “Kawauwi ka wuta a asuvu a Galili wa.

42 Tagarada u Kashila u dana ta, Kawauwi ki a kumaci ku Dawuda Magono ka wa wuta, kpam a Batalami da a ka matsa yi, a ilyuci i'ya Dawuda rongoi.”

◇

43 Aku ama yi a pecenei tyoku da a ka yawunsa a kaci ka ne.

44 Aza roku a ka ciga a kana yi, shegai ko uza u sawa yi wa.

Azapige a yuwain uwushuku n Yesu

45 Aku aza da a ka wundya Kuwa ku Kashila ki a gonoi a asu u adarakpi a pige n Afarishi yi, aku a wece le, “Ndy a zuwai i kpadai utuko Yesu vi pini na?”

46 Aza a uwundya Kuwa ki a wushuki, “Ko uza wa la u dansai tyoku da vuma u na vi u dansai wa.”

47 Afarishi yi a danai, “Eda dem u puwunsa da de!”

48 Uza wa la a asuvu a tsunu atsu adarakpi a pige n Afarishi u wushuki n Yesu wa. §

49 Shegai kakuma ka ama ka bawu ka revei n Mele ma Musa mi, Kashila ka wacinsa le ta.”

50 Nikodimu, uza u te a asuvu a Afarishi yi, aya uza da u banai tsara u wene Yesu caupa. U tonukoi atoku a ne,

51 “Mele ma tsunu ma wushunku tsu tsu wuna uza bawu tsu panai ili i'ya wa dana wa. U gan tsu kidaga le ugana bawu tsu revei ili i'ya a yain wa.”

† 7:38 IZIKEL 47:1; ZAKARIYA 14:8. Ire i re i'ya a ka fuda a ka yawunsa ko ara yai da mini ma wuta. 1) Aza da a pityanangi n 2) ara Yesu, kagitā ka iwauwi. ◇ 7:42 2 Sam. 7:12; Mik. 5:2. § 7:48 Uza u Yahuda u isa baci uza 'uza u Samariya' inyashi i'ya. A reve ta an Yesu wuta a Galili, shegai a Samariya wa.

⁵² Aku a wushunku yi, “Avu dem uza u Galili u ɗa? Tono Tagarɗa u Kashila mai, va wene ta matsumate ma la ma wuta a kaɓon ka Galili wa.”

[
⁵³ Aku ndishi mi n kotsoi, ya dem lazai ugono a kuwa.

8

A kaŋai kashankala

¹ Pini nala, Yesu lazai ubana a Masasa ma Zayitum.

² An kain ka wansai n usana u de, aku u lazai ubana a Kuwa ku Kashila. Ama yi a tuwai a asu u ne, aku u dusuki n ele u gita le uwenishike.

³ Awenishiki a Mele n Afarishi a tukoi uka roku uza ɗa a kaŋai n tsishankala, aku a zuwa yi u shamga a kapala ka kakuma ka ama.

⁴ A danai, “Kawenishiki, a kaŋa ta uka u na n u yanyi tsishankala.

⁵ Mele ma Musa ma wenishike tsu ta, uza ɗa baci dem a kaŋai n ucun u ili i na yi a varasa yi n atali a wuna yi. Nda vu danai?”

⁶ A dana ta ukuna u na vi tsara a wandi Yesu tsara a tsara ili i'ya a ka sapula yi. Shegai Yesu kelikei a iyamba, u gitai uyan ikorongi n majubu ma ne.

⁷ A matsa yi n keci a kaci ka uka ki. Aku u tuwai u 'yangai u danai, “Gba uza ɗa bawu wari pini na n unyushi, u gita u fuluku katali u vara yi.”

⁸ Aku Yesu doki u kelikei u yain ikorongi.

⁹ An a panai nala, aku a lazasai maten-maten. Nkoshi n ɗa a gitai a lazasai, aku a asakai Yesu n uka vi pini utyoku u le.

¹⁰ Yesu 'yangai u wece yi, “Nte ama yi? Uza wa la u shamgbai u kidaga vu uguna wa?”

¹¹ U wushuki, “Uzapige, ko uza u buwa wa.”

Aku Yesu tonuko yi, “Mpa dem ma kidaga vu uguna wa. Wala ili i vunu, kotsu vu doku vu yain unyushi u cingi wa.”]*

Yesu ɗa katyashi ka likimba

¹² Yesu doki u dansai n ele, “Mpa uza ɗa u tsu naka ama a likimba katyashi. Uza ɗa baci dem u tonu mu, wa tsara ta katyashi ka ka tsu naka uma, kpam wa wala a asuvu a karimbi wa.”

¹³ Afarishi yi a tonuko yi, “Ama a re a dansa baci a kaci ka ukuna, tsa wushuku ta.† Shegai a'ayin a ɗa baci va dansaka kaci ka vunu, ada koshi vu tsu bidya kadyanshi ki mayun ɗa, adama a nala, atsu tsa wushuku n ili i'ya vu danai wa.”

¹⁴ U wushunku le, “Mayun ɗa, a kaci ka va ka ma yan kadyanshi ka na ki, kpam mayun ɗa kari. N reve ta asu u ɗa n wutai n asu u ɗa ma bana. Shegai eɗa i reve asu u ɗa n wutai n asu u ɗa ma bana wa.

¹⁵ Eɗa aza ɗa i tsu yan afada tyoku ɗa ama a tsu yansa. Mpa ma yanka uza u afada wa.

¹⁶ Shegai ko ma yan baci afada, a ɗa mpa ma yan a maci a ɗa, kpaci mari utyoku u va wa. Tata u ɗa u suku mu wa ta kafole na mpa.

¹⁷ Mele ma de ma dana ta, ama a re a dana baci ili i te a kaci ka ukuna, u kaŋa ta i wushuku n ili i'ya a danai.

¹⁸ Ma ta a asuvu a aza ɗa a ka yan kadyanshi a kaci ka va, Tata u ɗa u suku mu vi, aya uza u ire vi.”

¹⁹ Aku a wece yi, “Nte tata u vunu vi?”

* **8:11** Akorongi a cau a roku aza ɗa a purai a tagarɗa u Yahaya a kalatsa ta mkpanda n 7:53–8:11.

† **8:13** Udani u na vi ili i te i'ya n u ɗa wari a 8:17.

U wushunku le, “I reve mu wa, kpm i reve Tata u va wa. I reve mu baci, ya reve ta dem Tata u va.”

²⁰ U yan ta kadyanshi ka na ki a'ayin a da wari a uwenishike a Kuwa ku Kashila, evu n asu u da a ka zuwusa ikebe. Shegai ko uza u kana yi wa, kpaci kotsu a'ayin a ne a yan wa.

Ya fuda ya bana a asu u da ma bana wa

²¹ Yesu doki u tonukoi ama yi, “Ma laza ta n asaka da, kpm ya zama mu ta, shegai i lya baci kapala n unyushi u cingi u de, ya kuwa ta. Ya fuda ya bana a asu u da ma bana wa.”

²² Aku azapige a aza a Yahuda a danai, “U da tsa fuda tsa bana a asu u da wa bana wa. Wa ciga u dana wa wuna kaci ka ne da?”

²³ U danai, “Eda aza a likimba u na da a iyamba, shegai mpa a zuba u da n wutai. Eda aza a likimba u na da, shegai mpa uza u likimba u da wa.”

²⁴ Da gai i zuwai n danai ya kuwa ta kabolo n unyushi u cingi u da ya yansa vi. I 'yuwan baci uwushuku n mpa uza da n da mari vi, mayun ya kuwa ta a asu u unyushi u cingi u de.”

²⁵ Aku a wece yi, “Ada yai?”

U wushunku le, “Mpa gai uza da n tsu tonusuko da mari vi.

²⁶ Ili i'ya pini ushani i'ya ma dansa a kaci ka de, kpm n kidaga da ugana. Shegai uza da u suku mu u tsu dansa ta ukuna u maci. Kpm n tonuko aza a likimba ili i'ya u tonuko mu koshi.”

²⁷ Shegai ama yi a fuda a reve an ukuna u Tata u da wari le utonusuko wa.

²⁸ U danai, “A'ayin a da baci i radagbai Maku ma Vuma a zuba a mawandambani, ya reve ta an mpa gai uza da n tonuko da mari vi. Kpm ya reve ta an n tsu yan ili adama a kaci ka va wa. Ili i'ya Tata u va u wenishike mu i'ya n tsu dansa.”

²⁹ Uza da u suku mu wa ta kabolo na mpa, u asaka mu utyoku u va wa, kpaci n tsu rongo ta uyansa ili i'ya u tsu pana kayanyan.”

³⁰ Ama ushani aza da a panakai Yesu n u dansi ikuna i na yi, a wushuku ta n eyi.

Ukuna u mayun wa tuko da ta utsara u kaci

³¹ Yesu tonukoi aza da a wushuki n eyi, “I lya baci kapala n utono uwenishike u va, eda atoni a va a da a mayun.

³² Kpm ya reve ta ukuna u mayun, u tuko da kpm utsara u kaci.”

³³ Aku a wushuki, “Atsu mmuku n tsikaya ma Ibrahi n da, kpm kotsu tsu gbashika uza roku wa. Nida va dana a ka tuko tsu utsara u kaci?”

³⁴ U wushunku le, “Mayun n tonuko da, gba uza da baci dem u yain unyushi u cingi, kagbashi ka unyushi u cingi ka.”

³⁵ Kagbashi ka tsu rongo a kuwa ku uzapige maco wa, shegai maku ma vuma mi ma tsu rongo ta a kuwa ku tata u ne maco.

³⁶ Adama a nala, Maku mi ma tuko da baci utsara u kaci, ya tsara ta utsara u kaci u mayun.

³⁷ N reve ta eda mmuku ma Ibrahi n da, shegai ya ciga ta i wuna mu adama a da bawu i wushuki n uwenishike u va.

³⁸ Ili i'ya Tata u va u wenike mu i'ya ma tonuko da, shegai ya yansa ili i'ya tata u de u tonuko da.”

³⁹ A wushuki, “Ibrahi da tata u tsunu.”

U tonuko le, “A da baci eda mmuku ma Ibrahi n da mayun, ya yansa ta ili i'ya Ibrahi yain.

⁴⁰ N tonuko da ta ukuna u mayun u da n panai a asu u Kashila, aku ya ciga i wuna mu. Ibrahi wa yan ucun u ukuna nala wa.

41 Shegai ya yan derere ili i'ya tata u de wa yansa.”

Aku a wushuki, “Ātsu ilimaci i kateshe i'ya wa! Kashilā n kaci ka ne aya Tata u tsunu u mayun.”

42 U tonuko le, “Kashilā ka baci kari Tata u de, i'ari ya ciga mu ta, kpaci a asu u Kashilā da n wutāi n tuwāi ara de. N tuwā adama a kaci ka va wa, shegai aya u suku mu.

43 I reve ili i'ya n danai wa, kpaci ya wushuku n uwenishike u va wa.

44 Kalapansi ka tata u de, kpam ili i'ya u tsu ciga i'ya i tsu yan derere. Eyi uza u nkunu da n uza u kāban tun a kagita. Ili i'a la i mayun a kaci ka ne wa. Kāban ka u tsu rongu a uyansa, kpaci eyi uza u kāban da. Uza u kāban da ḡbam koshi wa, shegai fata u kāban u da dem.

45 An u wokoi ma tonusuko dā ukuna u mayun da i zuwai bawu i wushuki na mpa.

46 A asuvu a de ya wa fuda wa wutā karara u dana mpa uza u unyushi u cingi u da? An u wokoi ma tonusuko dā ukuna u mayun, ndya i zuwai i kpādāi uwushuku na mpa?

47 Maku ma Kashilā† dem ma tsu pana ta kadyanshi ka Kashilā. Shegai edā mmuku n Kashilā n da wa, da gai i zuwai bawu i panai vi.”

Yesu da uzapige n Ibrahi

48 Aza a Yahuda a wushunki Yesu, “Dere da tsu danai avu uza u Samariya u da, kpam va ta n ityoni i cingi!”

49 U danai, “Mā n ityoni i cingi a asuvu a va wa. N nāka ta Tata u va tsupige, shegai edā i 'yuwan mu unakā tsupige.

50 Kumodu ka māri tsarā n tsarak̄a kaci ka va tsupige wa, shegai uza roku u da pini uza da wa ciga mu n wushi tsupige. Aya kpam dem wa yan afada.

51 Mayun n tonuko dā, uza da baci dem u tonoi uwenishike u va, wa kuwa wa.”

52 A danai, “Gogo-na tsu reve ta an vāri n ityoni i cingi a asuvu a vunu! Ko Ibrahi na ntsumate a kuwusa ta. Shegai avu vu danai, ‘Gbā uza da baci u tonoi uwenishike u va, wa kuwa wa.’

53 Vu la tata u tsunu Ibrahi tsupige da? U kuwa ta, nala dem ntsumate. Ya vu bidyai kaci ka vunu?”

54 U wushunku le, “N nāka baci kaci ka va tsupige, tsupige tsu va tsa woko ili i roku wa. Uza da u nāka mu tsupige aya Tata u va, edā kpam i danai aya Kashilā ka de.

55 Edā kotsu i reve yi wa, mpa tani n reve yi ta. N da baci kotsu n reve yi wa, ma woko ta uza u kāban tyoku u de. Shegai n reve yi ta, kpam n tono ta ili i'ya u danai.

56 Tata u de Ibrahi zangana ta u wene utuwa u va, kpam u wene ta u yain kpam mazanga cika.”

57 Aku a danai, “Nida va dana vu wene Ibrahi, ada tani na kotsu vu rawa ayen amangarenkupa wa?”

58 Aku u tonuko le, “Mayun n tonuko dā, kahu a matsa Ibrahi, Mpa† pini.”‡

59 An Yesu danai nala, aku ama yi a bidisai atali tsarā a wuna yi. Shegai u puwāin, u lazai u asākāi Kuwa ku Kashilā ki.

9

Yesu tanasqi karumba

1 An Yesu wāri a nwalu, aku u wenei vuma roku uza da a matsai karumba.

‡ 8:58 An Yesu danai “Mpa,” aza a Yahuda a nala yi a cifa ta an Kashilā ka tonukoi Musa kala ka ne ka “Mpa.” Uwuta 3:14.

² Aku atoni a ne a wece yi, “Kawenishiki, ndya i zuwai a matsai vuma u na karumba? Nusa da u nusai, ko gai isheku i ne i'ya i yain unyushi vi?”

³ U wushunku le, “Vuma u na u rumbana adama a unyushi u ne, ko kpm u isheku i ne wa. Matsa da a matsa yi nala tsara Kashila ka wenike ucira u ne ara ne.

⁴ U kana ta tsu yain manyan ma uza da u suku mu n kaara. Kayin ka yan ta da bawu uza wa yan manyan.

⁵ A'ayin a da mari pini naha a likimba, mpa n tsu zuwa katyashi a asu u ama a likimba.”

⁶ An u danai nala, aku u cikpai atatsa a iyamba, u vurai kalyon n a da, aku u gbarai kalyon ki a a'eshi a vuma yi.

⁷ Aku u tonukoi vuma vi, “Wala ba vu sawa a'eshi a vunu a kadaka ka mini ka a ka isa Silawamu.” (Kalen ka “Silawamu” ka “Uza da a Suki.”) Aku vuma vi u banai u sawai a'eshi a ne. U gono ta n u weni.

⁸ Ama a da a'ari a asu vi n aza da a revei karumba ki uza da wari u tsu folo vi, a wecikei, “Vuma da u tsu dusukusu pini n u foli u da na vi wa?”

⁹ Aza roku a danai, “Aya gai vi.”

Aza roku kpm a danai, “Aya wa, rotsono da gai a rotsonoi.”

Karumba ki ka rongoi gai udansa, “Mpa gai na vi!”

¹⁰ Aku a wece yi, “Nida vu yansai va wene gogo-na?”

¹¹ U wushunku le, “Vuma da a ka isa Yesu da u vurai kalyon, aku u gbara ka mu a'eshi. Pini nala, u tonuko mu n bana a Kadaka ka Silawamu n sawa a'eshi yi. An n ba n sawai, aku n wenei.”

¹² Aku a wece yi, “Nte vuma vi?”

U danai, “N reve wa.”

Afarishi a matsai uvece tyoku da u tana

¹³ A bidyai vuma da wari karumba caupa vi, a banka yi a asu u Afarishi.

¹⁴ Kain ka Yesu vurai kalyon u tana sa vuma vi, kain ka Ashibi ka.

¹⁵ Pini nala, Afarishi yi a wecei vuma vi, “Nida a yain vu tsara a'eshi a vunu?”

U wushunku le, “Aya u gbara ka mu kalyon a a'eshi, aku n sawai, pini nala, n wenei.”

¹⁶ Afarishi a roku a danai, “Yesu na vi a asu u Kashila da u wuta wa, kpaci wa tono mele ma Ashibi wa.”

Shegai aza roku a danai, “Vuma da wari n unyushi u cingi wa fuda wa yan ikunesavu naha wa.” Aku ka kpa da le utuwa ka te.

¹⁷ A doku a wecei vuma vi, “Nda va dana a kaci ka vuma da u tana sa vu a'eshi yi?”

U wushunku le, “Matsumate ma.”

¹⁸ Azapige a aza a Yahuda a wushuku an vuma vi karumba ka caupa, kpm gogo-na wa fuda wa wene wa, aku a suki a isa isheku i ne.

¹⁹ A wece le, “Maku ma de ma na vi? I da nala i matsa yi n urumba, nida a yain aku gogo-na wa wene?”

²⁰ Aku a wushuki, “Tsu reve ta gai maku ma tsunu ma, kpm nala tsu matsa yi n urumba.

²¹ Shegai tsu reve tyoku da a yain wa wene wa. Kpm dem tsu reve uza da u tana sa yi wa. Wece ni. U rasta ta u wushunku da n kaci ka ne.”

²² A dana ta nala adama a da a ka pana uwonvo u azapige yi. Alya a danai gba uza da baci dem a kana i u da Yesu Kawauwi ka, wa doku wa uwa a kagata ka Kashila kpm wa.

²³ Da gai i zuwai isheku i ne a danai, “Wece ni, u rasta ta u wushunku da n kaci ka ne.”

²⁴ A doku a isaɪ vuma ɗa a matsai karumba ki, a tonuko yi, “Tsina n Kashila vu tonuko tsu ukuna u mayun! Tsu reve ta vuma ɗa u tanasa vu na vi uza u unyushi u cingi ɗa.”

²⁵ U wushuki, “Ko wa n unyushi u cingi, ko wa n u ɗa wa, mpa n reve wa. Ili i'ya gai n revei i'ya: Caupa mari ta n urumba, shegai gogo-na ma wene ta.”

²⁶ A wece yi, “Nɗya u yanka vu? Niɗa u tanasa vu?”

²⁷ U wushunku le, “N tonuko ɗa ɗe, shegai i panaka mu wa. Niɗa ya ciga i doku i pana ukuna vi kpam? Ya ciga i woko atoni a ne a ɗa dem?”

²⁸ Aku a wisha yi a danai, “Aɗa gai katonni ka ne, atsu atoni a Musa a ɗa.”

²⁹ Tsu reve ta Kashila ka dansa ta n Musa, shegai tsu reve gbam ilyuci i'ya vuma u na u wutai wa.”

³⁰ Vuma vi u danai, “Ili i majiyan i'ya! U tanasa ta a'eshi a va, shegai niɗa i kpaɗai ureve a asu u ɗa u wutai?”

³¹ Atsu gai tsu reve ta Kashila ka tsu panaka aza a unyushi u cingi wa, shegai u tsu panaka ta uza ɗa baci dem wa lyaka yi kayala kpam wa yansa ili i'ya u danai.

³² Tun an Kashila ka yain likimba, uza wa la u tanasai a'eshi a vuma ɗa a matsai karumba wa.

³³ A ɗa baci vuma u na Kashila ka ka suku yi wa, wa fuda wa yan ko i te wa.”

³⁴ A tonuko yi, “Avu uza u unyushi u cingi u ɗa mayun mayun tun kain ka a matsa vu! Va wundya va fuda va wenishike tsu ili i roku ɗa?” Aku a loko yi pini a kagata ka Kashila ki.

Urumba u Afarishi

³⁵ An Yesu panai ili i'ya i gitai, aku u boloi vuma vi u wece yi, “Vu wushuku wa n Maku ma Vuma?”

³⁶ Vuma vi u wushuki, “Uzapige, tonuko mu ko eyi yayi, tsara n wushuku n eyi!”

³⁷ U tonuko yi, “Vu wene yi ɗe, kpam aya gai wa dansa n avu gogo-na vi.”

³⁸ Vuma vi u danai, “Asheku, n wushuku ta!” Aku vuma vi u lyakai Yesu kayala.

³⁹ Yesu tonuko yi, “N tuwa ta tsara n pecene ama a likimba. N tuwa ta n zuwa arumba a wene, aza ɗa kpam a ka wundya ele a ka wene n wenike le ele arumba a ɗa.”

⁴⁰ An Afarishi a ɗa a'ari pini vi a panaka yi u danai nala, aku a wece yi, “Va wundya atsu arumba a ɗa?”

⁴¹ U wushunku le, “A ɗa baci eɗa arumba a ɗa gnam wa, i'ari ya yan n unyushi u cingi wa. Shegai an i danai eɗa ya wene ta, i'a ta pini n unyushi u cingi u ɗe.”

10

Agisani a kaliniki

¹ Yesu danai, “Mayun n tonuko ɗa, aboki n aza a magalaka a ɗa koshi a tsu radugu a yuwa kasaga a una u ɗa a ka uwa a utsutsu u asu u ɗa a tsu zuwa ncon.”

² Uza ɗa u tsu uwa a utsutsu aya kaliniki ka ncon ki.

³ Uza ɗa u tsu wundya utsutsu vi, aya u tsu giduwuka yi u ɗa. Kpam ncon n ne mi n tsu pana ta kalagatsu ka ne. U tsu isa ta n ne ya dem n kala ka ne, aku u wutukpa le.

⁴ A'ayin a ɗa baci u wutukpa le, aku u uwa a kapala ka le, ele n a toni kpaci a reve ta kalagatsu ka ne.

⁵ A tsu tono vuma roku wa, shegai a suma yi, kpaci a reve kalagatsu ka ne wa.”

⁶ Yesu tonuko le ta agisani a na yi, shegai a reve ili i'ya wa tono wa.

Yesu da kaliniki ka shinga

⁷ Yesu doki u danai, “Mayun n tonuko da, Mpa utsutsu u asu u ncon vi.

⁸ Gba aza da a lasa mu utuwa, aboki a da n aza a magalaka. Ncon mi a pana ka le wa.

⁹ Mpa utsutsu vi, kpam uza da u uwai a asu u va, wa tsara ta iwauwi, wa fuda ta wa uwa kpam u wuta u zami ijani i utakuma.

¹⁰ Kaboki ka tsu tuwa ta uboki, u wuna, kpam u nangasa, shegai mpa n tuwa ta tsara n naka uma kpam a tsara u da ushani.

¹¹ “Mpa kaliniki ka shinga. Kaliniki ka shinga ka tsu neke ta uma u ne tsara u kangu ncon n ne.

¹² Uza da a bidyai manyan ma kalina wa tyoku u kaliniki uza da wari na ncon mi wa. U wene baci maleweni a utuwa, wa suma ta u asaka ncon mi utyoku u le. Aku maleweni mi ma ba ma zara ncon mi ma wacinsa le.

¹³ Vuma vi u suma ta kpaci bidya da a bidya yi manyan kpam u dambula a kaci ka ncon mi wa.

¹⁴⁻¹⁵ “Mpa kaliniki ka shinga. N reve ta ncon n va, nala dem Tata u va u reve mu. Ncon n va dem a reve mu ta, tyoku da dem n revei Tata vi. N neke ta uma u va tsara n banga ncon mi.

¹⁶ Ma ta na ncon n roku n da bawu mari a asuvu a ushiga u na vi, kpam u kana ta n tuko le dem. A ka pana ta kalagatsu ka va, kpam gba a ka woko ta ushiga u te n kaliniki ka te.

¹⁷ Tata vi wa ciga mu ta kpaci ma ta ufobusi tsara n naka uma u va, kpam n tuwa n wushi u da.

¹⁸ Uza wa fuda wa wusa uma u va ara va wa. N naka ta u da adama a uciga u kaci u va. Ma ta n ucira u da ma neke u da kpam n wushi u da, tyoku da Tata u va u tonuko mu n yain.”

¹⁹ Aza a Yahuda a doku a wushuku wa, aku ka kpa da le kpam utuwa ka te.

²⁰ Aza roku a le a danai, “Ityoni i cingi i'ya i uwa yi i'ya i zuwa yi ijan. Nda i zuwai ya pana ka yi?”

²¹ Shegai aza roku a danai, “Uza da baci ityoni i cingi i uwai u tsu yan kadyanshi naha wa. Ityoni i cingi ya fuda ya kupa a'eshi a karumba da?”

A 'yuwain Yesu

²² An a'ayin a uyolu a rawai, a'ayin yi a da a tsu yan Abiki a Uci busa Unaka Kuwa ku Kashila† a Urishelima.

²³ Kain ka te, Yesu wa wala pini a Kuwa ku Kashila a asu u da a tsu isa Kafalaka ka Solomo.

²⁴ Aku aza a Yahuda yi a bolomgbonoi a kyawan yi, a danai, “Hal ku yain ka va zuwa tsu uyan malala ko avu ya vari? Ada baci Kawauwi ki, tonuko tsu karara.”

²⁵ Yesu wushunku le, “N tonuko da de caupa, shegai i kpa da uwushuku. Ikunesavu i'ya n yansai a asuvu a kala ka Tata u va i wenike ta ko mpa yayi.

²⁶ Shegai i 'yuwain uwushuku, kpaci eda ncon n va n da wa.

²⁷ Ncon n va n tsu pana ta kalagatsu ka va, n reve le ta, ele kpam dem a tsu tono mu ta.

²⁸ N naka le ta uma u da bawu wa kotso, kpam a ka kuwa wa. Uza wa kpam la wa wusa le a kukere ku va wa.

²⁹ Tata u va u da u naka mu n ele, u la ta ili gba tsupige, kpam uza wa fuda wa wusa le a kukere ku Tata u va wa.

³⁰ Tata vi nā mpa ili i te i'ya.”

³¹ Pini nala, a doki a bidisai atali tsarā a wuna yi.

³² Shegai u tonuko le, “N wenike dā tā ili i shinga i shinga i'ya Tata u vā u suku mu n yain. N ukuna u eni u da a asuvu a le ya ciga i varāsa mu?”

³³ Aku a wushuki, “Adama a da vu yain ili i shinga i'ya i zuwai tsa ciga tsu varāsa vu wa, shegai adama a da vu yankai Kashilā kadyanshi ka cingi da. Avu vuma da, shegai vu danai dere da wari n Kashilā!”

³⁴ U wushunku le, “A korongu tā a Mele ma de ma Kashilā ka danai, ‘N da, eda ashilā a da.’ ◊

³⁵ Tsu reve tā ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai mayun da wari hal ubana a makorishi. Kpam Kashilā ka isa tā ama a nala yi ashilā, aza da u nakai udani u ne.*

³⁶ Mpa gai, Tata u dangasa mu tā kpam u suku mu a asuvu a likimba. Nida ya dana n yanka Kashilā kadyanshi ka cingi an n danai, ‘Mpa Maku ma Kashilā ma’?

³⁷ Manyan ma Tata u vā wa yansa ma baci ma yansa wa, kotsu i wushuku nā mpa wa.

³⁸ Shegai ili i'ya Tata u vā wa yansa i'ya baci ma yansa, u gan tā i wushuku adama a nala, ko i wushuku baci n kadyanshi ka vā wa. Aku i reve an Tata vi ili i te i'ya nā mpa, mpa kpam ili i te i'ya n Tata vi.”

³⁹ A doki a matsai tsarā a kaṅa yi, shegai u lai.

⁴⁰ Aku u ba u pasai Agatā a Urudu ubana a asu u da Yahaya gitai ulyuḅugusu, u rongoi de.

⁴¹ Ama ushani a tuwai ara ne. A ka dansa utyoku u le, “Yahaya yan ukunosavu wa, shegai gbā ili i'ya Yahaya danai a kaci ka vuma u na mayun da.”

⁴² Pini nala, ama ushani a wushuki n Yesu.

11

Ukpa u Li'azaru

¹ Kain ka te, maḅalā ma kaṅai vuma roku uza da a ka isa Li'azaru, uza da wa rongo a ilyuci i Batani n ataku a ne Meri n Marta.

² Meri na vi, uza da vangu u ne wari n maḅalā mi, aya uza da u tuwai u tsungi manivi ma magulani a a'ene a Asheku, aku u yansai a da n kenji ka ne.

³ Pini nala, Meri n Marta a suki uza roku u ba u tonuko Yesu, “Asheku, uza da va ciga vi, maḅalā ma kaṅa yi de.”

⁴ An Yesu panai nala, u danai, “Maḅalā ma nala ma kotso a ukpa wa. Nala u gita tā tsarā a tuko tsupige a asu u Kashilā, nā mpa Maku ma Kashilā, n wushi tsupige adama a nala.”

⁵ Yesu wa ciga tā Marta n a'angu a ne.

⁶ Shegai an u panai a da maḅalā ma kaṅa tā Li'azaru, aku u doki u shamgbai pini a asu u da wari vi a'ayin a re.

⁷ Aku u tonukoi atoni a ne, “Tsu gonoi a Yahuda.”

⁸ Atoni yi a danai, “Kawenishiki, kotsu u ɓarākpa an azapige a aza a Yahuda a ka ciga a varāsa vu a wuna vu wa. Ndya i zuwai va ciga vu doku vu gono de?”

◊ **10:34** Ishp. 82:6. * **10:35** Aza da a wushai akani a Kashilā a Masasa ma Sinai mi, a lya Musa n aza a Isara'ila.

⁹ U wushuki, “Uliḡa dem wā tā n ulapa uwule kupa n ure. A'ayin a ḡa baci dem katyashi kari la, ama a ka wala tā kpm a ka ḡaḡaḡa wa. A ka wene tā kpaci a'ḡa tā n katyashi ka likimba u na.

¹⁰ Shegai a wala baci n karimbi, a ka ḡaḡaḡa tā, kpaci a'ḡa n katyashi wa.”

¹¹ Aku u tonuko le, “Kaje ka tsunu Li'azaru aya pini wa lavuta, nte ma bana ḡa tsara n 'yangasa yi.”

¹² Aku atoni yi a danai, “Asheku, alavu a ḡa yi baci, wa ḡaḡa tā!”

¹³ Ele n a dani ko alavu a maci a ḡa Yesu tonuko le wa lavuta, shegai Yesu tonuko ḡa wa tonuko le Li'azaru kuḡa ḡe.

¹⁴ Aku u wutumkpa le a kateshe, u danai, “Li'azaru kuḡa ḡe.

¹⁵ Shegai n pana tā kayanyan an bawu mari ḡe. Adama a nala, ya rotsongusu tā i wushuku nā mpa. Tuḡai tsu banai ara ne gogo-na.”

¹⁶ Aku katonu ka roku Toma (uza ḡa a ka isa “Mapeshe”) u tonuko aza ḡa a buwai, “Tsu soki kawenishiki ki gbā tsunu, tsara tsu kuḡa ḡe kaḡolo n eyi!”

Yesu n Meri n Marta

¹⁷ An Yesu rawai evu, u cinai cina a cidangu ḡe Li'azaru n a'ayin a nishi.

¹⁸ Batani n Urishelima a'ḡa tā evu evu, evu n mel u re ḡa.

¹⁹ Adama a nala, aza a Yahuda ushani a bansa tā idyani i ukpa ara Marta n Meri adama a ukpa u vangu u le.

²⁰ An Marta panai a ḡa Yesu wa tuḡa, aku u banai u gawunsai n eyi, shegai Meri shamgbai pini a kuwa.

²¹ Marta tonuko Yesu, “Asheku, a ḡa baci vāri pini, vangu u vā wāri wa kuwa wa.

²² Shegai ko n gogo-na n reve tā Kashilā ka naka vu tā ili i'ya baci dem vu folo yi.”

²³ U danai, “Vangu u vunu wa 'yanga tā u yain kpm uma.”

²⁴ Marta wushuki, “N reve tā an wa 'yanga kain ka makorishi, Kashilā ka 'yangasa baci gbā akushe.”

²⁵ U wushunku yi, “Mpa n tsu 'yangasa ukpa, mpa kpm uma. Aza ḡa baci a wushuki nā mpa, ko a kuḡa baci a ka 'yanga tā.

²⁶ Uza ḡa wāri n uma kpm u wushuki nā mpa, wa kuḡa wa. Marta, vu wushuku wā?”

²⁷ U danai, “N wushuku tā, Asheku. Ada Kawauwi, Maku ma Kashilā, uza ḡa wa tuḡa a likimba vi.”

Yesu sai

²⁸ An Marta danai nala, aku u gonoi u ba u tonuko vangu u ne Meri koshi, u danai, “Kawenishiki ki ka rawa ḡe, kpm aḡa wa wecike.”

²⁹ An Meri panai nala, aku u 'yangai gogo wa bana ara Yesu.

³⁰ Kotsu u rawa a ilyuci yi wa, nte u buwai ve ḡe a asu u ḡa Marta gawunsai n eyi.

³¹ Ama ushani a tuḡa le tā uwene, shegai an a wene Meri wutai a kuwa ki gogo, aku a yawunsai nte wa bana ḡe a asu u kasaun vi tsara u sai. Aku a tono yi.

³² Meri vi u banai a asu u ḡa Yesu wāri. An u wene yi, aku u kudangi a kapala ka ne u danai, “Asheku, a ḡa baci vāri pini na, vangu u vā wāri wa kuwa wa.”

³³ U wene yi wa sa, ama ḡa a'ari kaḡolo n eyi dem a ka sa, aku u dambulai cika.

³⁴ U wece le, “Nte i cidangu yi?”

A wushunku yi, “Asheku, tuḡa vu wene asu vi.”

³⁵ Aku Yesu dem u sai.

³⁶ Ama ḁa a'ari kushani pini evu a danai, "I wene ṭa tyoku ḁa wa ciga Li'azaru cika."

³⁷ Shegai aza roku a le a danai, "U zuwa ṭa karumbā ka wenei. Wari u gan ṭa u bihinka Li'azaru ukuwa."

Yesu 'yangasai Li'azaru a ukpa

³⁸ Eyi pini a kadambula ki, aku u banai a asu u kasaun vi. Kasaun ki tani kaaburu ka, kpmā a kimbā ṭa ka n katali ka roku a utsutsu vi.

³⁹ Aku u tonuko le, "Gindalakpai katali ki a ikengi."

Shegai Marta danai, "Asheku, vu reve ṭa Li'azaru kuwa ḁe a'ayin a nishi, kawān ka yan ṭa pini."

⁴⁰ Yesu tonuko yi, "Vu asansa an n tonuko vu, 'Vu wushuku baci va wene ṭa tsupige tsu Kashila?'"

⁴¹ Aku a gindalakpai katali ki a ikengi. U webelezi zuba u danai, "Tata, n cikpa vu ṭa an vu panaka mu.

⁴² N reve ṭa vu tsu panaka mu ṭa maco, shegai n dana ṭa nala adama a ama ḁa a kyawan mu na vi. Ma ciga ṭa a wushuku an ḁa vu suku mu."

⁴³ An u kotsoi kvasu, aku u salai, "Li'azaru, wuta!"

⁴⁴ Aku u wuta. Akere n a'ene a ne ucaci n aminya a eri, a cacai kpmā upetiwa'eshi u ne n kunya.

Aku Yesu danai, "Surukpa ni i asaka yi u wala."

A sheshei tsara a wuna Yesu

(Matiyu 26:1-5; Marku 14:1-2; Luka 22:1-2)

⁴⁵ Ama ushani a ḁa a tuwaṭi tsara a wene Meri vi a wenei ili i'ya Yesu yain, aku a wushuki n eyi.

⁴⁶ Aza roku a le a banai a asu u Afarishi a tonuko le ili i'ya Yesu yain.

⁴⁷ Aku adarakpi a pige n Afarishi a bolomgbonoi Asheshi a Pige a asu u te, a danai, "Nɔya tsa yan? Vuma u na wa yansa ṭa ikunesavu ushani.

⁴⁸ Tsu asaka yi baci u lyai kapala n uyansa ili i na yi, ya dem wa wushuku ṭa n eyi. Aku asoje a aza a Roma a tuwa a wacinsa Kuwa ku Kashila ku tsunu n uyamba u tsunu."

⁴⁹ Uza roku a asuvu a Asheshi a Pige yi; wata, Kayafa, uza ḁa wari Magono ma Adarakpi a kayen ki, u danai, "Eḁa i reve ili i'ya i'ari pini wa!"

⁵⁰ Nida ya asaka uyamba gbā u kuwa? Wa la ṭa tsulobo uza u te u na vi u kuwa n u ḁa a ama gbā a ka kuwa."

⁵¹ Uyawunsa u na vi a katakasuvu ka Kayafa ka u wuta wa. Shegai an wari Magono ma Adarakpi a kayen ka nala ki ḁa i zuwai wa yan kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa ya gita: Dana ḁa wa dana Yesu wa kuwa ṭa adama a aza a Yahuda.

⁵² Adama a unyushi u aza a Yahuda a ḁa koshi Yesu wa kuwa wa. Wa kuwa ṭa tsara u bolomgbono ama a Kashila a ḁa a wacinsai a asuvu a likimba.

⁵³ Kain ka nala ki ka azapige a aza a Yahuda a gitai ufobuso tyoku ḁa a ka wuna Yesu.

⁵⁴ Adama a nala, Yesu doku u wala a kateshe a Yahuda wa, aku u asakai Urishelima. U lazai ubana a ilyuci i Ifuramu, i'ya i'ari a ikengi i kakamba, aku u dusuki ḁe n atoni a ne.

⁵⁵ An a yain evu n Abiki a Upasamgbana, aku ama ushani aza ḁa a'ari a ilyuci i kenu kenu a lazai ubana a Urishelima kahu abiki yi, tsara a wulukpe kaci ka le tyoku ḁa Mele ma danai a yansa.

⁵⁶ A ka ciga a wene Yesu, ele pini a Kuwa ku Kashila ki, aku a ka wecembene, "Nɔya i wenei? Wa tuwa gbam a asu u abiki vi?"

⁵⁷ Adarākpī a pige n Afarishi yi a tonukoi ama, uza ḍa baci dem u wenei Yesu, u tonuko le, kotsu a kaṅa yi.

12

Meri tsunki Yesu manivi ma magulaṅi

¹ An a'ayin a teli a wokoi kahu Abiki a Upasambana yi, Yesu banai a Batani u rawai a kuwa ku Li'azaru uza ḍa u 'yangasaṅi a ukpa.

² A foḅusukoi Yesu ilikulya, Marta aya uza ḍa wa pecike ilikulya, Li'azaru kpam wa ṭa pini ndishi kaḅolo n aza ḍa a ka lya ilikulya n eyi.

³ Aku Meri bidyai kolubo u manivi ma maṛi n ikebe cika u pige, u tsunki Yesu a a'ene. U yansaṅi ma n kenji ka ne. Magulaṅi ma manivi mi ma shadangi kuwa ki.

⁴ Katoni ka a ka isaḅ Yahuza Isikariyoti wa ṭa dem pini. Aya wa tuwaḅ wa neke Yesu a asu u azapige. U danaṅi,

⁵ “Manivi ma nala mi ma rawa ṭa ikebe i'ya uza wa yan manyan ma kayen ka te.* Waṛi u gan ṭa a denge ma, aku a naḅa aza a unambi.”

⁶ Shegai Yahuza vi u dambula gbam n aza a unambi yi wa. U dana ṭa nala kpaci kaboki ka. Aya uza ḍa wa baṅaṅa makpakata ma ikebe kpam u tsu bidya ṭa i roku u yanka manyan ma kaci ma ne.

⁷ Shegai Yesu tonuko yi, “Kotsu vu dangbaraṅa yi wa. U yan ṭa nala tsaraḅ u foḅuso ikyamba i va adama a kacidaḅ.

⁸ Ya rongo ṭa n aza a unambi maco, shegai ya rongo naḅ mpa maco wa.”

A ka ciga a wuna Li'azaru

⁹ A'ari pini, aku kakumaḅ ka ama ka panai a da Yesu rawa ḍe a Batani. Aku a banai an u wokoi Yesu waṛi ḍe, kpam tsaraḅ a wene Li'azaru uza ḍa Yesu 'yangasaṅi a ukpa vi.

¹⁰ Adarākpī a pige yi a foḅusoṅi dem tsaraḅ a wuna Li'azaru.

¹¹ Adama a Li'azaru, ama ushani a asaḅaḅ le utono, aku a ka wushukusu n Yesu.

Yesu uwai a Urishelima

(Matiyu 21:1-11; Marku 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² An kain ka wansaṅi, aku kakumaḅ ka ama ka ka tuwai uyan Abiki a Upasambana vi, a panai a da Yesu ḍa pini utuwaḅ a Urishelima.

¹³ Aku a bidisaṅi akere a nshuwan tsaraḅ a ba a gawunsa n eyi, n a salaṅi, “Hosana,† cikpalai Kashila!”

“Kashilaḅ ka zuwuka uza ḍa waṛi a utuwaḅ a asuvu a kala ka Magono ma Zuba unḅ u shinga!

Kashilaḅ ka zuwuka Magono ma aza a Isara'ila unḅ u shinga.”

¹⁴ An Yesu tsaraṅi maku ma makparyagi ma roku, u yuwaṅi ma. Tyoku ḍa Tagarada u Kashilaḅ u danaṅi u ḍa la vi,

¹⁵ “Aza a Sihiyona,‡ kotsu i pana uwonvo wa!

Magono ma ḍe ma pini a utuwaḅ, uyuwi a maku ma makparyagi.” ◇

¹⁶ A a'ayin a nala yi, atoni a ne kotsu a reve n ukuna vi wa. Shegai a ubana a kapala, an a tuwai a 'yangasaṅi yi ubana a tsupige, ḍa a ciḅai an Tagarada u Kashilaḅ u danaṅi ukuna vi a kaci ka ne, hal gbam a yanka yi u ḍa ḍe.

* **12:5** Akorongi a cau a cau a kagitaḅ a korongu ṭa “ikebe i azurufa 300.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uḅanga. † **12:13** “Hosana” idyani i'ya ama a tsu danaṅa uzapige i'ya tsaraḅ a naḅa yi tsupige. Kalen ka ne ka, “Kashilaḅ ka wauwa yi!” ko kpam “A cikpala yi.” ‡ **12:15** Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ **12:15** Zak. 9:9.

17 Ama da pini ushani kaɓolo n Yesu a'ayin a da u 'yangasai Li'azaru a ukpa, kpm u tonuko yi u wuta a kasaun ki. Gogo-na alya a ka tonusuko ama ili i'ya u yain.

18 Ama ushani a bana ta tsara a cina Yesu, kpaci a pana ta ukuna u ukunosavu vi.

19 Aku Afarishi yi a ka dansa utyoku u le, "Wundyai, tsu rukpa de gba gba! Likimba gba aya a ka tonu!"

Nheline n roku ma ciga n wene Yesu

20 Nheline n roku n bana ta a Urishelima ulya kayala a'ayin a Abiki a Upasambana.

21 A banai ara Filibu (uza da u wuta i ilyuci i Besaida a Galili) a danai, "Uzapige, tsa ciga ta tsu wene Yesu."

22 Filibu banai u tonukoi Andurawu, aku a lazai ama a re a le a ba a tonukoi Yesu.

23 Aku u tonuko le, "A'ayin a yan de a da Maku ma Vuma ma wusha tsupige tsu ne.

24 Mayun n tonuko da, ucun u ulya u te u rukpa baci a iyamba u kuwai wa, wa la u te vi wa. A'ayin a da baci u kuwai, aku u woko ushani.

25 Uza da baci wa ciga uma u ne a likimba u naha, wa namba ta u da. Uza da baci u 'yuwain uma u ne a likimba u naha, wa tsara ta uma u da bawu wari n utyoku.

26 Uza da baci wa ciga u gbashika mu u kana ta u tonu mu, tsara kagbashi ka va ka rongo a asu u da baci dem mari, kpm Tata u va wa naka ta uza da baci dem u gbashika mu tsupige."

Yesu dansai ukuna u ukpa u ne

27 Yesu lyai kapala n kadyanshi, "Gogo-na n dambula ta cika. Nda ma dana? N dana wa, 'Tata, wauwa mu a a'ayin a na yi'? Nala wa, n tuwa ta a'ayin a na adama a na, tsara n pana ikyamba.

28 Tata, wenike ama tsupige tsu vunu!"

Aku kalagatsu ka wuta a zuba ka danai, "N wenike ta tyoku da mari n tsupige kpm ma doku ta ma wenike."

29 Kakuma ka ama ka kari pini kushani vi a pana ta kalagatsu ki, aku aza roku asuvu a le a danai makpankashila ma. Shegai aza roku a danai, "Katsumate ka zuba ka ka dansai n eyi!"

30 Aku Yesu tonuko le, "Adama a de a da kalagatsu ki ka tuwai, adama a va a da wa.

31 Gogo-na a'ayin a yan de a da Kashila ka yanka ama a likimba afada. Kpm dem a'ayin a da, a da wa loko uza da wa lya tsugono tsu likimba u na.

32 A 'yangasa mu baci a zuba u mawandambani, ma zuwa ta ya dem u tuwa ara va."

33 Yesu dana ta nala tsara u wenike tyoku da wa kuwa.

34 Kakuma ki ka danai, "Mele ma tsunu ma tonuko tsu ta Kawauwi ka rongo ta n uma hal ubana. Nida va dana a ka 'yangasa ta Maku ma Vuma a zuba u mawandambani? Ya Maku ma Vuma mi?"

35 Yesu wushuki, "Ya tsara ta katyashi a'ayin kenu. Rongoi a nwalu a'ayin a da i'ari a katyashi, tsara i tadatsa wa a'ayin a da baci karimbi ka danda da. Shegai ya wala baci a karimbi, ya fuda ya reve asu u da ya bana wa.

36 Wushuki n uza da u tsu zuwa katyashi ka tuwa tun wari kaɓolo n ada, tsara i woko aza da a a'ari a katyashi."

Aza roku a 'yuwain uwushuku n Yesu

An Yesu danai nala, aku u lazai u ba u kpawain tsara a wene yi wa.

³⁷ Ko an u wokoi u yansai ikunesavu a kapala ka le, a wushuku n eyi wa.

³⁸ Nala gitā tā tsarā ili i'ya Ishaya matsumate u danai i shadangu, “Magono ma Zuba, ya wushuki n ili i'ya tsu danai?”

Magono ma Zuba, ya vu wenikei ucira u vunu?” ◊

³⁹ Matsumate mi ma doku tā ma danai, ili i'ya i zuwai a kpaḍai uwushuku i'ya na:

⁴⁰ “Magono ma Zuba ma zuwa tā a'eshi a ama yi a rumbanai, kpm u zuwa le a ryagbajai.

Mpa Magono ma Zuba, n yan tā nala tsarā a wene ko a reve wa, kpm kotsu a kpatala utuwā ara vā, tsarā n tanasā le wa.” ◊

⁴¹ Matsumate mi ma dana tā nala kpaci u wene tā tsupige tsu Yesu, kpm u dansai ukuna u ne.

⁴² A'ayin a nala yi, azapige ushani a wushuku tā n eyi. Shegai an a ka pana uwonvo u Afarishi, a kawan a dansa u ḍa a kateshe wa, kotsu a wutukpa le a asuvu a kagata ka Kashilā wa.

⁴³ A tsu la tā uciga icikpali i ama kapala n icikpali i Kashilā.

Yesu tuwā tā u wauwa likimba

⁴⁴ Yesu 'yangasai kalagatsu ka ne u danai, “Gbā uza ḍa baci dem u wushuki nā mpa, nā mpa ḍa koshi u wushuku wa, hal dem n uza ḍa u suku mu ḍa u wushuki.

⁴⁵ Uza ḍa kpm u wene mu, u wene tā dem uza ḍa u suku mu.

⁴⁶ N tuwā tā a likimba n woko katyashi, tsarā uza ḍa baci dem u wushuki nā mpa u rongo a asuvu a karimbi wa.

⁴⁷ “Uza ḍa u panai kadyanshi ka vā aku u 'yuwain ka utono, mpa ma kidāga yi ugana wa. Kpaci n tuwā tsarā n kidāga likimba ugana wa, shegai n wauwa u ḍa.

⁴⁸ Uza ḍa wa kidāga uza ḍa u 'yuwan mu ugana aya pini; wata, kadyanshi ka n dansai, ka ka kidāga yi ugana kain ka makorishi.

⁴⁹ Ili i'ya n wenishikei ara vā ḍa i wutai wa. Tata u ḍa u suku mu aya u tonuko mu ili i'ya ma dana n i'ya ma wenishike.

⁵⁰ N reve tā ili i'ya u danai ama a yain i zuwa tā ama a yain uma hal ubana. Ḍa i zuwai n tonuko ḍa dere ili i'ya Tata u tonuko mu.”

13

Yesu bacangusi a'ene a atoni a ne

¹ Cina u woko kain ka te kahu kain ka Abiki a Upasambana ka yain. Yesu reve tā a'ayin a yan ḍe a ḍa wa asaḱa likimba u na u gono a asu u Tata. Wa ciga tā ama a ne a ḍa a'ari a likimba, kpm gogo-na pini na u wenike le tā uciga vi gbā gbā bawu utyoku.

² Yesu n atoni a ne a ka lya kaḅolo n kuvuli. Cina Kalapani ka zuwa ḍe Yahuza Isikariyoti maku ma Simo u yawunsa tsarā u neke yi.

³ Yesu reve tā Tata naḱa yi tā ucira u ili gbā, u wutā tā a asu u Kashilā, kpm nte wa gono ḍe ara ne.

⁴ An a'ari a ulya ilikulya, Yesu 'yangai u mondoi matogo ma pige ma ne, aku u sirai mayaga a cuku tsu ne.

⁵ U tsungi mini a kabelu u gitai uḅacangusa a'ene a atoni a ne, aku u yansai a ḍa n mayaga ma u sirai a cuku tsu ne tsi.

⁶ Yesu tuwai ara Simo Bituru, eyi kpm u tonuko yi, “Asheku, aḍa va ciga vu bacangusu mu a'ene?”

7 Yesu wushunku yi, “Vu reve ili i'ya mari uyan wa, shegai va tuwā tā va reve.”

8 Bituru danai, “Nala wa, va ɓacangusu a'ene a va wa.”

Yesu wushuki, “N ɓacangusu baci a'ene a vunu wa, avu uza u te ɗa a asuvu a ama a va wa.”

9 Simo Bituru danai, “Asheku, ɓacangusu gbam a'ene a va koshi wa! Sawa mu dem akere n kaci.”

10 Yesu danai, “Vuma u sumba baci, ikyamba i ne gba i tsu takpa tā sarara. A'ene a ne a ɗa koshi wa ɓacangusu. Eɗa ama i'a tā sarara, shegai gba ɗe ɗa wa.”

11 Yesu reve tā uza ɗa wa kpatalaka yi, ɗa gai i zuwai u danai, “Gba ɗe ɗa i'ari sarara wa.”

12 An u kotsi uɓacangusu a'ene a le gba, aku u ukai matogo ma ne u gono i dusuki. U wece le, “I reve ili i'ya n yanka ɗa gogo-na vi?”

13 I tsu isa mu tā ‘Kawenishiki’ n ‘Asheku’ kpm dere ɗa wari, kpaci ili i'ya mari i'ya la vi.

14 Mpa, Asheku n Kawenishiki, n ɓacangusu tā a'ene a ɗe gogo-na. Eɗa dem i ɓacangusu a'ene a atoku a ɗe.

15 N yan tā nala tsara u woko ɗa iryoci tsara i yain dem tyoku ɗa n yanka ɗa.

16 Mayun n tonuko ɗa, kagbashi ka tsu la uzakuwa u ne tsupige wa. Katsumate ka tsu la uza ɗa u suku yi tsupige wa.

17 I reve tā ili i na yi gba kpm Kashila ka zuwuka ɗa tā unā u shinga i tono baci i'ya.

18 “Gba ɗe ɗa ma yanka kadyanshi wa. N reve tā aza ɗa n dangasai. Shegai u kana tā ili i'ya Tagarada u Kashila u danai i woko mayun. Kpm a dana tā, ‘Vuma ɗa wa lya kabolo na mpa u kpatalaka mu tā kucina!’

19 “Tonuko ɗa ma tonuko ɗa kahu ukuna vi u gita, tsara u gita baci kotsu i wushuku an mpa mari uza ɗa wari pini maco.

20 Mayun n tonuko ɗa, uza ɗa baci u wushai katsumate ka va, mpa u wushai. Uza ɗa baci kpm u wusha mu, u wusha tā uza ɗa u suku mu.”

Yesu danai ili i'ya ya gita n eyi

(Matiyu 26:20-25; Marku 14:17-21; Luka 22:21-23)

21 An Yesu danai nala, u dambula tā cika. U tonuko le a kateshe, “Mayun n tonuko ɗa, uza u te ɗe wa neke mu tā.”

22 A fuda a reve gbam kalen ka kadyanshi ka Yesu yain wa. Aku a ka wundyamgbana.

23 Uza u te a asuvu a atoni yi uza ɗa Yesu wa uciga cika wa tā ndishi evu n eyi.

24 Simo Bituru yanka yi iryoci n kukere u danai, “Wece yi, ya wa dansaka?”

25 Katoni ki ka rabai evu n Yesu ka wece yi, “Asheku, ya va dansaka a asuvu a tsunu?”

26 Yesu wushuki, “Ma daɓa tā kawon ka na a kusan. Uza ɗa baci n nakai ka, aya gai wa kpatalaka mu vi.” Aku u daɓai kawon ki a kusan u nakai Yahuza maku ma Simo Isikariyoti.

27 An Yahuza wushai kawon ki, aku Kanangasi* ka uwa yi.

Yesu danai, “Yahuza, wala gogo vu ba vu yain ili i'ya va yan.”

28 Uza wa la a asuvu a aza ɗa a ka lya kabolo n Yesu u revei kalen ka ili i'ya i zuwai u tonuko yi nala wa.

* 13:27 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

²⁹ Shegai adama a da wari kazuwi ka ikebe ka le, aku a yawunsai a da tonuko da Yesu tonuko yi u ba u tsupa ikebe i ilikulya ko kpam u ba u nei aza a unambi ikebe.

³⁰ An u lyuki kawon ka Yesu naka yi vi, aku u wutai n maloko, n kayin ka tani.

Mele ma savu

³¹ An Yahuza lazai, Yesu danai, "A'ayin a tuwa ta a da mpa Maku ma Vuma ma uwa a asuvu a tsupige tsu va, kpam Kashila ka wusha ta tsupige adama a ili i'ya ya gita na mpa.

³² Kashila ka wusha baci tsupige adama a va, Kashila n kaci ka ne wa wenike ta ama tyoku da tsupige tsu Maku ma Vuma tsi tsari gogo.

³³ "Mmuku n va, ma tsa ta n barakpa n ada kenu. Ya tuwa ta ya zama mu, shegai ya wene mu wa. N tonuko da tyoku da n tonukoi ama, 'Ya bana a asu u da ma bana wa.'

³⁴ "Shegai mele ma savu ma ma naka da. I cigi atoku a de dere tyoku da n ciga da.

³⁵ Ya cigamgbana baci, ya dem wa reve ta eda atoni a va a da."

Yesu danai Bituru wa nana yi ta

(Matiyu 26:31-35; Marku 14:27-31; Luka 22:31-34)

³⁶ Simo Bituru wecei Yesu, "Asheku, nte va bana?"

Yesu wushuki, "Asu u da ma bana ya fuda ya bana wa, shegai ya tuwa ta ya bana."

³⁷ Bituru wece yi, "Asheku, ndya i zuwai bawu ma tono vu gogo-na? Ma ta ufofusi tsara n kuwa adama a vunu!"

³⁸ Yesu wece yi, "Vari ufofusi vu kuwa adama a va? Mayun n tonuko vu, kahu kapen ka sala, va nana mu ta hal kutatsu, vu dana vu reve mu wa."

14

Yesu da ure ubana a asu u Tata

¹ Yesu tonukoi atoni a ne, "Kotsu i dambula wa. Wushuki n Kashila, i wushuku kpam na mpa.

² A'unu a da pini ushani a kuwa ku Tata u va, kpam nte ma bana de tsara n fobusuko da asu. A da baci nala wari wa, mari ma tonuko da ta.

³ A'ayin a da baci n yain nala, aku n gono n bidya da ubana ara va, aku tsu rongoi de ka'bolo.

⁴ I reve ta ure u asu u da ma bana."

⁵ Toma tonuko yi, "Asheku, tsu reve asu u da va bana wa. Nida tsa reve ure u ubana de?"

⁶ U wushuki, "Mpa ure u da wa wenike ukuna u maci u Kashila, u naka kpam ama uma. Uza wa la wa bana a asu u Tata wa, she u tono mu.

⁷ I reve mu baci, ya reve ta dem Tata u va. Shegai gogo-na i reve yi ta, kpam i wene yi ta."

⁸ Filibu danai, "Asheku, wenike tsu Tata vi, kpaci ili i'ya tsa ciga i'ya la vi koshi."

⁹ Yesu wushuki, "Filibu, n rongoi ta n ada a'ayin ushani. Nda i zuwai vu kpa'ayi ureve ko ya mpa mari? Uza da baci dem u wene mu, u wene ta dem Tata vi. Nida vu danai 'Wenike tsu Tata vi'?"

¹⁰ Vu wushuku an mpa ili i te i'ya tsari n Tata vi, kpam Tata vi ili i te na mpa wa? Kadyanshi ka n yanka da ara va da ka wutai wa. Tata da wari a asuvu a va, aya u tsu yan ili i'ya wa ciga u yain.

11 Wushuki na mpa an n danai Tata vi ili i te i'ya tsari, kpam mpa vi ili i te i'ya tsari n Tata vi. Ya wushuku baci adama a kadyanshi ka va wa, u gan ta i wushuku adama a ikunesavu i na yi.

12 Mayun n tonuko da, uza da baci u wushuki na mpa, wa fuda ta wa yan dere ili i'ya n yansai. Mayun da, aza da a wushuki, a ka yan ta hal gbam ili i'ya i lai la, kpaci ma bana ta ma rongo de n Tata u va.

13 Kpam i folo baci ili a asuvu a kala ka va, ma yanka da ta i'ya, tsara Maku mi ma tuko tsupige a asu u Tata.

14 Ma yan ta ili i'ya baci dem i foloi a asuvu a kala ka va.

Kazuwamgbani ka utuwa u Kulu Keri

15 "Ya ciga mu baci, ya yan ta ili i'ya n danai i yain.

16 Ma folo ta Tata, eyi kpam wa naka da ta Kabangi ka roku, uza da wa rongo n ada hal ubana.

17 Aya Kulu Keri ka ku tsu wenike ukuna u maci u Kashila. Ama a likimba a wusha yi wa, kpaci a wene yi ko a reve yi wa. Shegai i reve yi ta, kpaci u rongo ta ara de kpam wa rongo ta a asuvu a de.

18 N laza baci, ma asaka da utyoku u de tyoku u mkpan wa, ma gono ta ara de.

19 A'ayin kenu ama a likimba a na a ka fuda a wene mu wa, shegai eda ya wene mu ta. Kpam adama a da mari n uma, eda dem ya yan ta uma.

20 Kain ka nala ka tuwa baci, ya reve ta an ili i te i'ya mari n Tata vi. Ya reve ta eda dem ili i te i'ya i'ari na mpa, mpa kpam ili i te i'ya mari n ada.

21 Uza da baci dem wa ciga mu, wa yan ta ili i'ya n danai, kpam Tata u va wa ciga yi ta. Mpa dem ma ciga yi ta, kpam n wenike yi ko mpa yayi."

22 Aku Yahuza (shegai Yahuza Isikariyoti wa), u danai, "Asheku, ndya i zuwai vu fobusoi vu wenike kaci ka vunu ara tsunu, bawu va wenike kaci ka vunu a asu u ama a likimba a da a buwai?"

23 Yesu wushuki, "Ama a ciga mu baci, a ka yan ta ili i'ya n tonuko le a yain. Tata u va wa ciga le ta, aku tsu tuwa ara le tsu dusuku n ele.

24 Shegai uza da baci bawu wa ciga mu, u tsu yan ili i'ya n danai wa. Ili i'ya i panai n danai na vi, ara va da i wuta wa, shegai ara Tata da u suku mu.

25 "N tonuko da ta ili i na yi tun mari ka bolo n ada.

26 Kabangi ki ka wenishike da ta ili dem, kpam wa zuwa da ta i ciba gba ili i'ya n tonuko da. Kabangi ka nala ki aya Kulu Keri ka Tata wa suku n kala ka va.

27 N zuwa da ta i panai mazanga a atakasuvu a de. Iacun i mazanga ma mari a katakasuvu ka va ka ma zuwa da i tsara. N zuwa da i tsara ndishi n shinga n na mi dere tyoku da ama a likimba a zuwa da i tsara wa. Adama a nala kotsu i namgba katsuma ko i pana uwonvo wa.

28 "I panaka mu ta an n danai ma laza ta kpam ma bana ta ma gono ara de. Ya ciga mu baci mayun, u gan ta i yain mazanga ma ma gono ara Tata, kpaci u la mu ta tsupige.

29 N tonuko da ta ili i na yi gba gogo-na kahu i tuwa i gita, tsara i gita baci, i wushuku.

30 Ma barakpa n ada na n dansi wa, kpaci uza da wa lya tsugono tsu likimba u naha wa ta a utuwa. Shegai wa n ucira a kaci ka va wa.

31 Ili i'ya Tata u va u tonuko mu n yain i'ya n tsu yan, tsara ya dem a likimba u reve ma ciga yi ta.

"Gogo-na tuwa tsu walai."

15

Katyaci n atyangi

¹ Yesu Iyai kapala n kadyanshi n atoni a ne, “Mpa kami ka katyaci ka mayun. Tata u va u da kacimbi.

² Katyangi ka baci kari a asuvu a va bawu ka matsai, aku u kapa ka. U tsu gyara ta kpm u lapula katyangi ka baci dem ka matsasa tsara ka doku ka matsa cika.

³ Ili i'ya n tonuko da i zuwa ta i lapulai.

⁴ Ya rongo baci kabolo na mpa, ma rongo ta dem kabolo n ada. Katyangi ka tsu matsa n kaci ka ne wa. Kafuda ta ka matsa ka baci kabolo n kami ka ne. Nala dem eda ya fuda ya yan ili wa, she i'a kabolo na mpa.

⁵ “Mpa kami ka katyaci ki, eda atyangi. Uza da baci wa rongo kabolo na mpa, mpa kpm ma rongo kabolo n eyi, wa matsa ta ilimaci cika. Shegai ya fuda ya yan ili wa, she n banga da.

⁶ Uza da baci bawu wari kabolo na mpa, wa ta tyoku u katyangi ka a varangi aku ka ekpei. Ama a tsu bidya ta atyangi a ekpi tsara a varangu a da a akina, a runukpa a da.

⁷ I rongo baci kabolo na mpa kpm i tonoi uwenishike u va, ya folo ta Tata ili i'ya baci dem ya ciga, eyi kpm wa naka da ta i'ya.

⁸ Ya matsasa baci ilimaci ushani, nala wa wenike ta ama eda atoni a va a da, kpm ya wenike ta ama tsupige tsu Tata u va.

⁹ “Ma ciga da ta tyoku da dem Tata wa ciga mu. Gogo-na rongoi a asuvu a ucigi u va.

¹⁰ I yan baci ili i'ya n danai, ya rongo ta a asuvu a uciga u va. Tyoku da n yain ili i'ya Tata u va u tonuko mu n yain, kpm ma rongo a asuvu a uciga u ne.

¹¹ N tonuko da ta ili i nala yi tsara i tsara mazanga ma dem n tsara, kotsu mazanga ma de ma namba ili wa.

¹² Ili i'ya ma tonuko da i yain i'ya na: Cigai atoku a de tyoku da dem mpa n ciga da.

¹³ Vuma u kuwa baci adama a kaje ka ne, nala wenike ta an wari n uciga u pige u da u lai u ya dem.

¹⁴ Eda aje a va a da, i tono baci ili i'ya n danai.

¹⁵ N buwa da kpm u'isa agbashi wa, adama a da uzakuwa u tsu tonuko agbashi a ne ili gba wa. Shegai n isa da ta aje kpaci n tonuko da ta gba ili i'ya Tata u va u tonuko mu.

¹⁶ I dangasa mu wa, mpa n dangasa da. Kpm n naka da manyan ma na i yain: walai i ba i matsa ilimaci, icun i ilimaci i'ya ya barakpa. Aku Tata u naka da gba ili i'ya baci dem i foloi n kala ka va.

¹⁷ Ili i'ya n tonuko da i yain i'ya na: Cigai atoku a de.

Ama a likimba a kovi atoni

¹⁸ “Ama a likimba a na a kovo da baci, cibai a gita ta a kovo mu.

¹⁹ Eda aza a likimba a da baci, wa ciga da ta tyoku da u tsu ciga ama a ne. Shegai n dangasa da ta a asuvu a likimba, kotsu i woko ama a ne wa. Da i zuwai likimba u kovo da.

²⁰ Cibai ili i'ya n tonuko da: Kagbashi ka tsu la uzakuwa u ne tsupige wa. Ama a yanka mu baci mavura, a ka yanka da ta dem. Kpm a yan baci ili i'ya n wenishike le, a ka yan ta dem ili i'ya ya tonuko le.

²¹ Shegai a ka yan da ta mavura adama a da i'ari ama a va. A ka yan ta nala kpaci a reve uza da u suku mu wa.

²² A da baci n tuwaj n dansai n ele wa, a'ari a ka yan n unyushi u unyushi u cingi wa. Shegai gogo-na a'a n ure u uwutā a unyushi u cingi u le wa.

²³ Uza da baci dem u kovo mu, u kovo ta dem Tata u va.

²⁴ N yan ta ikunesavu cika i'ya bawu uza kotsu u yain. A da baci mari n yain manyan ma nala wa, a'ari a ka yan n unyushi u unyushi u cingi wa. Shegai gogo-na a wene ta ili i'ya n yain, gba n nala a kovo mu n Tata u va dem.

²⁵ Nala gita ta tsara ili i'ya i'ari ukorongi a Mele ma le i woko mayun: 'A kovo mu bawu kagita.' ◊

²⁶ "Ma sukunku da ta uza da a ka isa Kabangi. Wa wuta ta a asu u Tata, aku u tuwa ara de. Aya Kulu ku mayun. U tuwa baci, wa dansa ta ukuna u va.

²⁷ Efa dem u kana ta i tonuko ama ukuna u va, kpaci i rongo ta kaolo na mpa tun a'ayin a da n gitai uwenishike."

16

¹ Yesu lyai kapala n kadyanshi, "N tonuko da ta ukuna u na kotsu i asaka uwushukusu na mpa wa.

² A ka loko da ta a agata a Kashila. Kpam a'ayin a ka tuwa ta a da ama a ka wunusa da, a yan baci nala a ka wene ta yavu Kashila ka a ka gbashika.

³ A ka yansa ta ikuna i nala yi kpaci a reve Tata vi wa, kpam a reve mu wa.

⁴ Shegai n tonuko da ta ukuna u na vi gampa, tsara a'ayin yi a rawa baci a da a ka yan ikuna i nala yi, ya ciba ta ili i'ya n tonuko da.

Manyan ma Kulu Keri

"A'ayin a da n gitai uwenishike, n tonuko da ili i na yi wa, adama a da mari kaolo n ada.

⁵ Gogo-na ugono u da mu a asu u uza da u suku mu. Shegai ko uza a asuvu a de wa la u wece mu, 'Nte va bana?' wa.

⁶ Gogo-na an n tonuko da, atakasuvu a de a shadangu de n unambukatsuma.

⁷ Shegai ukuna u mayun u da ma tonuko da, wa laka da ta tsulobo n laza. N laza baci, ma sukunku da ta Kabangi ki. Shegai n laza baci wa, Kabangi ka nala ki ka tuwa wa.

⁸ A'ayin a da baci Kabangi ki ka tuwai, wa wenike ta ama a likimba an a nusai a udani u da a danai, 'Tsu reve ta n ukuna u unyushi u cingi, tsu reve ta kpam n ili i'ya i'ari dere, n tyoku da Kashila ka tsu yanka unyushi u cingi afada.'

⁹ A nusa ta a ukuna u unyushi u cingi, adama a da bawu a wushuki na mpa.

¹⁰ A nusa ta a ukuna u ili i'ya i'ari dere, kpaci a asu u Tata u da ma bana kpam ya doku ya wene mu wa.

¹¹ A nusa ta a ukuna u afada, kpaci Kashila ka kidaga de uza da wa lya tsugono tsu likimba u na ugana.

¹² Ma ta n ili ushani i'ya ma ciga n tonuko da, shegai gogo-na i la ta ucira u da ya reve.

¹³ A'ayin a da baci Kulu ka ku tsu wenike ukuna u mayun u Kashila ku tuwai, ka zuwa da ta i reve gba ikuna i mayun i'ya i tsu wuta a asu u Kashila. Wa dansa ili i'ya i wutai ara ne wa, shegai u dansa ili i'ya u panai koshi, kpam wa tonuko da ta ili i'ya ya tuwa.

¹⁴ Wa naka mu ta tsupige, kpaci wa bidya ta ili i'ya n danai u tonuko da.

¹⁵ Gba ili i'ya Tata wari n i'ya, i va i'ya dem. Da gai i zuwai n danai Kulu ka bidya ta ili i'ya n danai u tonuko da vi.

Unambukatsuma wa woko ta mazanga

16 “A'ayin kenu ya wene mu wa, a yan baci a'ayin kenu kpam aku i doku i wene mu.”

17 Aza roku a asuvu a atoni a ne a ka dansa utyoku u le, “Ndyā kalen ka kadyanshi ka Yesu danai vi, ‘A'ayin kenu ya wene mu wa, a yan baci a'ayin kenu kpam aku i wene mu.’ Kpam ndyā kalen ka u danai ‘Adama a da ma gono a asu u Tata?’”

18 A doki a wecikei, “Ndyā kalen ka ‘a'ayin kenu yi’? Tsu reve ili i'ya wa tono wa.”

19 Yesu reve ta atoni yi a ka ciga ta a yan yi keci a ukuna vi, aku u tonuko le, “Kaci ka de ka ya wecemgenishe an n danai, ‘A'ayin kenu ya wene mu wa, a yan baci a'ayin kenu kpam aku i wene mu’?”

20 Mayun n tonuko da, ya sa ta kpam i namgba katsuma, shegai likimba wa pele ta. Ya namgba ta katsuma, shegai unambukatsuma u de wa woko ta mazanga.

21 A'ayin a da baci uka wa matsa, u tsu pana ta m6ala, kpaci a'ayin a ilimaci a ne a rawa de. Shegai u kotso baci ilimaci yi, aku u asansa na m6ala mi, adama a da wari ipeli an u matsai maku mi a likimba.

22 Nala dem wari ara de. Gogo-na i namgba ta katsuma, shegai ma doku ta ma wene da, kpam i yain mazanga ma bawu ko uza wa fuda wa shamkpa da ma.

23 A'ayin a nala a rawa baci, ya yan mu keci wa. Mayun n tonuko da, Tata u va wa naka da ta gba ili i'ya baci i foloi n kala ka va.

24 Kotsu i folo icun ili i na caupa wa. Rongoi ufoluso, Kashila ka naka da ta i'ya, tsara i shadangu n ipeli.

Kawauwi ka lya ta kaci ka likimba

25 “N yan ta kadyanshi ka na ki n agisani, shegai a'ayin a ka tuwa ta a da bawu ma doku ma yan nala. Aku n tonuko da gba ikuna i Tata karara.

26 Ya folo ta Tata vi n kala ka va, shegai u kana mpa n foloko da Tata vi wa.

27 Kashila Tata u ciga da ta adama a da ya ciga mu, kpam i wushuki an ara ne da n wutai.

28 Asu u Tata u da n wutai, aku n tuwai a likimba. Gogo-na kpam ma asaka likimba n gono a asu u Tata.”

29 Atoni yi a danai, “Gogo-na da va dansa n atsu karara! N agisani a da kpam va dansa wa.

30 Gogo-na da tsu revei an vu revei ili gba. Va wushunku ta uza keci ku ne tun kahu gbam u wecike. Nala u zuwa tsu ta tsu wushuki an a asu u Kashila u da vu wutai.”

31 Yesu wushuki, “Mayun da i wushuki gogo-na vi?”

32 A'ayin a ka tuwa ta, kpam gbam a rawa de, a da a ka wacinsa da gba de, ya dem u gono a kuwa ku ne, aku i asaka mu utyoku u va. Shegai Tata wa rongo ta kabolo na mpa, adama a nala ma rongo utyoku u va wa.

33 “N tonuko da ta ikuna i na yi tsara i tsara ipeli i maci adama a da i wokoi ili i te na mpa! Likimba wa zuwa da ta i pana ikyamba, shegai kotsu i gbama asuvu, kpaci n lya ta kaci ka ucira u likimba.”

17

Yesu yankai atoni a ne kvasu

1 An Yesu kotsoi undansa gba ili i na yi, u wefelei zuba u danai, “Tata, a'ayin a yan de. Naka Maku ma vunu tsupige, tsara Maku mi dem ma naka vu tsupige. 2 Vu naka ta Maku mi ucira a kaci ka ama gba, tsara Maku mi ma naka uma u da bawu wari n utyoku a asu u aza da vu naka yi gba.

³Ure u utsarā uma u ḏa bawu wari n utyoku u ḏa na: a reve vu, uza ḏa wari Kashilā ka mayun koshi, kpam a reve Yesu Kawauwi, uza ḏa vu suki.

⁴N wenike tā tsupige tsu vunu a likimba an n kotsoi manyan ma vu ḏaka mu n yain.

⁵Gogo-na Tata, doku vu ḏaka mu tsupige tsa mari n tsa an mari kaḅolo n avu kahu a yain likimba.

⁶“Vu ḏaka mu tā atoni a roku pini a likimba u naha, kpam n wenike le tā tyoku ḏa wari. Aza a vunu a ḏa caupa, shegai vu ḏaka mu n ele, kpam a gorimuko tā kadyanshi ka vunu.

⁷A reve tā vu ḏaka mu gba ili i'ya mari n i'ya.

⁸Kpaci n tonuko le tā ili i'ya vu tonuko mu, kpam a wushuku tā n i'ya. A reve tā n wutai ara vunu, kpam a wushuku tā an ada vu suku mu.

⁹Ma le tā uyanka kvasu. Aza a likimba a ḏa mari uyanka kvasu wa, shegai aza ḏa vu ḏaka mu, adama a ḏa a'ari aza a vunu.

¹⁰Gba ama a nala yi aza ḏa a'ari atoni a va aza a vunu a ḏa, kpam gba aza ḏa a'ari atoni a vunu aza a va a ḏa dem. Mayun a wenike tā tyoku ḏa tsupige tsu va tsari.

¹¹Ma tā utuwā ara vunu. Ma shamgba a likimba kpam wa. Shegai atoni a va a buwa tā ve pini a likimba. Wenike ucira u kala ka vunu; wata, kala ka vu ḏaka mu, tsarā ko ili i sawa le wa. Aku a ḅolomgbono a woko ili i te n atoku a le, tyoku ḏa mpa n avu tsari ili i te.

¹²N ucira u vunu u ḏa, ucira u ḏa vu ḏaka mu tun mari a likimba n u ḏa n ḅishinkai ili i sawa le. Ko uza u te u le u puwan wa, shegai uza ḏa u ukai kaci ka ne a asuvu a ukpa vi koshi, tsarā a shadangu ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai.

¹³“Gogo-na mpa la a utuwā ara vunu. Shegai n dansa tā ili i na yi tun mari a likimba, tsarā atoni a va a shadangu n mazanga tyoku ḏa dem mari.

¹⁴N tonuko le tā akani a vunu. Shegai ama a likimba a na a kovo le tā, adama a ḏa bawu a'ari ili i te n ama a likimba. Tyoku ḏa dem mpa mari ili i te n likimba wa.

¹⁵Tonuko ḏa ma tonuko vu vu wutukpa le a asuvu a likimba vi wa, shegai vu ḅishinka uza u cingi vi u sawa le.

¹⁶Mari a asuvu a aza a likimba u na wa, nala dem ele aza a likimba a ḏa wa.

¹⁷Gonuko le sarara vu wulukpe le a asu u uwenishike u akani a vunu a ḏa a'ari a mayun.

¹⁸N suku le tā a likimba, tyoku ḏa dem vu suku mu a likimba.

¹⁹N neke tā kaci ka va n gbashika vu kotsu ele dem a neke kaci ka le a gbashika vu.

²⁰“N yanka tā atoni a nala yi kvasu, kpam dem ma yanka tā aza ḏa a ka tuwā a wushuku nā mpa kvasu adama a ili i'ya atoni a va a ka tonuko le a kaci ka va.

²¹Ma ciga tā gba le a woko ili i te n atoku, tyoku ḏa mari ili i te n avu, avu kpam ili i te nā mpa. Ma ciga tā dem a woko ili i te n aṣtu. Ama a likimba kpam a ka wushuku tā an a ḏa vu suku mu.

²²N ḏaka tā ama a na tsupige tsa vu ḏaka mu tsarā a woko ili i te, tyoku ḏa mpa n avu tsari ili i te.

²³Mpa ili i te i'ya mari n ele, avu kpam ili i te i'ya wari nā mpa, tsarā a woko ili i te gba. Tsarā ama a likimba a reve an ada vu suku mu. A reve kpam an va ciga atoni a va tyoku ḏa va ciga mu.

²⁴ “Tata, vu naka mu ta ama a na yi, kpam ma ciga le ta a rongo a asu u da mari, tsara a wene tsupige tsu va, tsupige tsa vu naka mu adama a da va ciga mu kahu uyan u likimba.

²⁵ “Tata, ada vari uza u shinga. Likimba reve vu wa, shegai n reve vu ta, kpam ama a na a reve ta an vu suku mu.

²⁶ N wenike le ta tyoku da vari, kpam ma lya ta kapala n uyansa nala. Kotsu a cigamgbana dere tyoku da vu ciga mu, tsara n bolomgbono n ele.”

18

A kanai Yesu

(*Matiyu 26:47-56; Marku 14:43-50; Luka 22:47-53*)

¹ An Yesu kotsoi kavasuu, aku a lazai kabolo n atoni a ne a pasai Karara ka Kidiron. A rawai a asu u da wari na ndanga n zayitum ushani, aku a uwai pini.

² A tsu bansa ta pini asu u vi, adama a nala a da i zuwai Yahuza, uza da u nekei Yesu u revei asu u da a'ari.

³ Adarakpi a pige n Afarishi a roku a suki aza a uwundya u Kuwa ku Kashila tsara a soku Yahuza. Kabolo ka asoje ka aza a Roma ka dem pini, ama a na yi a'a ta ubani n iwunukatsu na ncikaluu, n avasu. Yahuza da tonoi n ele hal ubana a asu vi.

⁴ Yesu reve ta gba ili i'ya ya gita n eyi, aku u rabai a kapala u wece le, “Ya ya zama?”

⁵ A wushuki, “Yesu uza u Nazara.”

U wushunku le, “Mpa Yesu!” (Yahuza uza da u kpatalakai Yesu vi, wa ta kushani pini n asoje yi.)

⁶ An u tonuko le, “Mpa gai vi,” aku a batsai n kucinacina hal a rukpusai a iyamba.

⁷ U doku wece le, “Ya ya zama?”

A danai “Yesu uza u Nazara.”

⁸ U wushunku le, “N tonuko da de mpa gai Yesu vi. Mpa baci ya zama vi, asakai atoni a va a laza.”

⁹ Nala gita ta tsara ili i'ya u danai caupa i woko mayun: “N puwunsa ko uza u te a asuvu a aza da vu naka mu wa.”

¹⁰ Aku Simo Bituru talai burundu u ne u kapamgbanai kutsuvu ku ulyaki ku kagbashi ka Magono ma Adarakpi. (Kala ka kagbashi ki ka Malaku.)

¹¹ Yesu tonukoi Bituru, “Gonuko burundu vi a ivin i ne. Va wundya ma wushuku n soi mako ma upana ikyamba tyoku da Tata u va u fobusoi wa?”

A bankai Yesu a asu u Magono ma Adarakpi

(*Matiyu 26:57-58; Marku 14:53-54; Luka 22:54*)

¹² Uzapige u kuvont u Roma n asoje a ne, kabolo n aza a uwundya u Kuwa ku Kashila a kanai Yesu aku a sira yi.

¹³ A gita a banka yi ara Hanana, koku u Kayafa, uza da wari Magono ma Adarakpi a kayen ki.

¹⁴ Kayafa da wari u tonukoi azapige a aza a Yahuda caupa, u da, “Wa la ta tsulobo uza u te u na vi u kuwa n u da a ama gba a ka kuwa.”

Bituru nanai Yesu

(*Matiyu 26:69-70; Marku 14:66-68; Luka 22:55-57*)

¹⁵ Simo Bituru n katoni ka roku a tonoi Yesu. Katoni ki n Magono ma Adarakpi mi a revemgbene ta, adama a nala u uwa ta pini a ulanga u kuwa ku Magono ma Adarakpi mi kabolo n Yesu.

¹⁶ Shegai Bituru vana yi pini a utsutsu u kuwa vi. Aku katoni ki ka gonoi ka dansai n makere ma m̄ari kagbashi uza da w̄ari a utsutsu. Aku u aṣak̄ai Bituru uwai,

¹⁷ makere mi ma wece yi, “Avu dem katoni ka Yesu ka, ko nala wa?”

Bituru wushuki, “Nala wa, mpa wa!”

¹⁸ A'ayin yi a ka yan ta kutanu, aku agbashi yi n aza a uwundya u Kuwa ku Kashila a tasuki akina a ka lyashuku. Pini nala, Bituru banai dem u shamgbai tsara u lyashuku.

Magono ma Adaraki ma yansai Yesu keci

(Matiyu 26:59-66; Marku 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ Magono ma Adaraki ma yansai Yesu keci a kaci ka atoni a ne n uwenishike u ne.

²⁰ Yesu wushuki, “N yansa ta kadyanshi tsara ya dem pana. N rongo ta uwenishike a agata a Kashila n Kuwa ku Kashila, a asu u da gba aza a Yahuda a tsu bolomgbono. N tsu dana ili ukpawunsi wa.

²¹ Nida va yan mu keci ku na? Wece ama da a panai uwenishike u va. A reve ta ili i'ya n dansai.”

²² An Yesu danai nala, aku uza da wa wundya Kuwa ku Kashila ki u basa yi, u danai, “Ya wari hal va dansa n Magono ma Adaraki naha?”

²³ Yesu wushuki, “N dana baci ili i roku i'ya Mele ma danai i gan wa, she i dana i'ya. Shegai ili i'ya n danai mayun da baci, nida u basa mu?”

²⁴ Yesu pini usiri, aku Hanana tutsuku yi ara Kayafa Magono ma Adaraki.

Bituru doki u nanai Yesu

²⁵ A'ari pini, Simo Bituru pini kushani evu n akina n u lyashuki, aku a wece yi, “Avu dem katoni ka Yesu ka, ko nala wa?”

Shegai Bituru nanai u danai, “Nala wa, mpa wa!”

²⁶ Kagbashi ka Magono ma Adaraki ka roku ka pini dem a asu vi. Kumaci ku vuma da a kapai kutsuvu. U danai, “Yavu va da n wene vu ta a asu u ndanga n zayitum kabolo n eyi, ko n wene vu wa?”

²⁷ Aku Bituru doki u nanai, kute-kute kapen ka salai.

A bankai Yesu ara Bilatu

(Matiyu 27:1-2, 4; Marku 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Kayafa kotsu ta uyanka Yesu afada n kpasani. Aku a banka yi ara Bilatu, gomuna a asuvu a tsugono tsu Roma. Shegai ama yi a uwa pini a kuwa ki wa. A da baci uza roku a asuvu a le wari u uwai pini, wari wa woko ta n ashinda, kpam Mele ma asaka yi u lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana wa.

²⁹ Aku Bilatu wutai a uwotsu vi u wece le, “Kadyanshi ka eni ka i tukoi vuma u na n ka?”

³⁰ A wushuki, “A da baci vuma u na wari uza u unyushi wa, tsara tsa tuko yi ara vunu wa.”

³¹ Bilatu tonuko le, “Bidya ni n kaci ka de i ba i yanka yi afada tyoku da Mele ma de ma danai i yanka yi.”

Aku a wushuki, “Eda aza a Roma i tsu asaka tsu tsu zuwa a wuna vuma wa.”

³² Ili i'ya a danai i wenike ta kadyanshi ka Yesu yain a ukuna u tyoku da wa kuwa, wa woko de mayun.

³³ Aku Bilatu gonoi a kuwa ku tsugono tsi, u isa Yesu u wece yi, “Avu magono ma aza a Yahuda ma?”

³⁴ U wushunku yi, “Keci ku vunu ka na vi, ko gai aza roku a da a tonuko vu ukuna u va?”

³⁵ Bilatu wece yi, “Vu reve ta gai mpa uza u Yahuda da wa! Ama a vunu a da n adaraḡpi a pige a vunu alya a naḡa mu n avu. Ndyu vu yain?”

³⁶ U wushuki, “Tsugono tsu va tsu likimba u na tsa wa. A da baci tsu likimba u na tsa, agbashi a va a ka shilakana ta tsara a bishinka ama a neke mu a akere a azapige a aza a Yahuda a na. Mpa tyoku u ngono n da ma lya tsugono tsu likimba u na da mari wa.”

³⁷ Bilatu wece yi, “Dana avu magono ma?”

U wushuki, “Vu dana ta mpa magono ma, kpm vu dana ta mai. Adama a nala a da a matsa mu kpm adama a nala a da n tuwai a likimba tsara n tonuko ama ukuna u mayun. Kpm gba uza da wa ciga ukuna u mayun u tsu panaḡa mu ta.”

³⁸ Bilatu wece yi, “Ndyu ukuna u mayun vi?”

A kidagai Yesu ugana u ukpa

(Matiyu 27:15-31; Marku 15:6-20; Luka 23:13-25)

An Bilatu danai nala, aku u lazaḡ ubana a asu u aza a Yahuda yi u tonuko le, “Vuma u na u yan ili i roku i'ya i rawai ma dana, 'U kana ta u kuwa' wa.

³⁹ I reve ta gai n tsu asaḡa ta vuma u te a asuvu a kuwa ku a'ali a'ayin a Abiki a Upasambana dem. Ya ciga n asanka da 'magono ma aza a Yahuda da'?”

⁴⁰ A worukpoi, “A'a, eyi na wa! Baraba da tsa ciga.” (Baraba tani uza u magalaka da.)

19

¹ Pini nala, Bilatu zuwai asoje a ba a bawin Yesu.

² A cacai funi u awana kakondori aku a ukunkai yi a kaci, a ukunka yi kunya ku mini ma galura.*

³ A tuwusaḡ ara ne n a dansi, “Uma u vunu u bapaka, magono ma aza a Yahuda!” A rongo yi kpm u basasa a upetiwa'eshi.

⁴ Bilatu doki u banai a uwotsu vi u tonukoi ama yi, “Panai, ma tuko yi ta pini naha tsara n wenike an bawu n tsaraḡ unyushi u da u rawai n wuna yi.”

⁵ Aku Yesu wutai, u'uki n funi u awana n kunya ku mini ma galura. Bilatu tonuko le, “Vuma da da na!”

⁶ An adaraḡpi a pige n aza a uwundya u Kuwa ku Kashila a wene yi, aku a salai, “Wandambana ni! Wandambana ni!”

Shegai Bilatu wushunku le, “Eda bidya ni i ba i wandambana. N tsaraḡ yi n unyushi u da u rawai n wuna yi wa.”

⁷ Azapige a aza a Yahuda yi a wushuki, “U da aya Maku ma Kashila. Adama a nala, Mele ma tsunu ma dana ta u kuwa.”

⁸ An u panai nala, aku u doki u giruwaḡ cika.

⁹ U doki u gonoi a asuvu u weceḡ Yesu, “Nte vu wutai?” Shegai u wushunku yi wa.

¹⁰ Bilatu danai, “Va wushunku mu wa? Ciḡa, ma ta n ucira u da ma zuwa a asaḡa vu ko kpm a wandambana vu.”

¹¹ Yesu wushunku yi, “Va fuda ta va zuwa ama a yanka mu ili i'ya vu zuwa le adama a da Kashila ka zuwa vu vu fuda vu yain nala. Vuma da u zuwai a tuko mu ara vunu u la vu ta unyushi u cingi.”

¹² An Bilatu panai nala, aku wa ciga u asaḡa Yesu. Shegai azapige a aza a Yahuda yi a rongoi isali, “Vu asaḡa baci vuma u na, vu buwa kpm kaje ka

* **19:2** A'ayin a nala yi, Kaisa Magono u tsu uka ta avuku a da a piyanlasai kakondori n a da a'ari n mini ma galura. A yanka ta Yesu nala tsara a yanka yi majari.

Kaisa Magono wa! Uza da baci dem u gonukoi kaci ka ne magono, utokulalu u Kaisa da!"

¹³ An Bilatu panai ili i'ya a'ari utono, aku u wutukpai Yesu a ulanga u da a ka isa Ulanga u da a Kirai n Atali (N Tsi'arama tani "Gabata"). Eyi kpm u dusuki a karatsu ka afada a ulanga u kuwa ku tsugono.

¹⁴ N kaara a kaci ka Kain ka Afo6i ka Abiki a Upasamgbana ka.

Aku Bilatu tonukoi aza a Yahuda yi, "Magono ma de ma na!"

¹⁵ Aku a worukpoi cika, "Wuna ni! Wuna ni! Wandamgbana ni!"

U wece le, "Ya ciga mu n wandamgbana magono ma de da?"

Adaraki a pige a wushuki, "Tsa n magono ma roku ma ma wurai Kaisa wa."

¹⁶ Aku Bilatu naka le Yesu tsara a ba a wandamgbana yi.

A wandamgbana'i Yesu

(Matiyu 27:32-44; Marku 15:21-32; Luka 23:26-43)

Pini nala, asoje yi a bidyai Yesu a lazai n eyi.

¹⁷ An wa wuta a ilyuci yi, aku u cangai mawandamgbani ma ne ubana a asu u da a ka isa Mako ma Kaci. (Asu vi a tsu isa ta u da dem "Golugota"† n Tsi'arama).

¹⁸ Nte a varai Yesu pini n ikusa. Nala dem a yankai aza a kuwa ku a'ali a roku ama a re, ya dem a kapashi ka te, Yesu aya a mere ma le.

¹⁹ Bilatu zuwa le a zuwa iryoci a mawandamgbani mi. I danai, "YESU UZA U NAZARA, MAGONO MA AZA A YAHUDA."

²⁰ A korongu ta i'ya hal kutatsu: i kagita n Tsiyahuda, n Tsiroma, aku n Tsiheline.† Ama ushani a yan ta i'ya kaneshi, kpaci a asu u da a wandamgbana'i Yesu vi, wari mbari n ilyuci yi wa.

²¹ Adaraki a pige a tonukoi Bilatu, "Kotsu vu korongu 'Magono ma aza a Yahuda wa,' shegai korongu 'Vuma u na u danai aya Magono ma aza a Yahuda.'"

²² Bilatu wushunku le, "N korongu ta u da nala, kpm nala wa woko."

²³ An asoje yi a varai Yesu ikusa a mawandamgbani, aku a bidyai aminya a ne a pecei a da a asu u kunishi, kasoje dem ka tsarai ka te. A bidyai dem matogo ma bululu ma ne ma mari kunya ku te ka a cai ili i'ya i bidyai a zuba ubana a iyamba.

²⁴ Aku asoje yi a dansai utyoku u le, "Tsa kara ka wa. Asaka tsu varanki ka uruta tsara tsu wene uza da wa tsara ka." Nala gita ta tsara udani u Tagarada u Kasilah u na u woko mayun:

"A pecei aminya a va,
aku a varanki matogo ma va uruta." ◇

Nala tani asoje yi a yain.

²⁵ Mma u Yesu u shamga ta a ikengi i mawandamgbani mi ka6olo n anukakenu a ne, n Meri uka u Kulofa. Meri Magadaliya wa ta dem pini kushani.

²⁶ Katoni ka Yesu wa ciga cika ka dem pini kushani evu na mma u Yesu vi. An Yesu wene le gba, u tonukoi mma u ne, "Vuma u na aya maku ma vunu gogo-na."

²⁷ U tonukoi kpm katoni ki, "Mma u vunu u da na gogo-na." Pini nala, katoni ki ka bidyai mma vi ubana a kuwa ku ne.

Ukpa u Yesu

(Matiyu 27:45-56; Marku 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Yesu reve tã gogo-na u kotso ðe manyan ma ne. Shegai an wa ciga u shadangu udani u Tagarãda u Kashilã, aku u danai, “Ma pana tã kakuli!” ◊

²⁹ Kadele ka pini ushadangi n mini ma cinwi ma kalam, aku asoje yi a ukai pini kashaku, a sirai ka a kalangu, a raðagbãi ka ubana a unã u ne.

³⁰ An u comoi ma, aku u danai, “A kotso ðe.” Aku u varai kaci ka ne a iyamba, pini nala, uma u ne u wutãi.

A sapai Yesu a mabele

³¹ Kain ka Afo6i ka, kain ka wansa baci Ashibi kpam a doku tã ka kalen kpaci kain ka Abiki a Upasamgbana† ka. An u wokoi aza a Yahuda bawu a ka ciga ikyamba yi i woko pini a mawandamgbani n kain ka Ashibi, a foloi Bilatu tonuko asoje a koðuso a'ene a aza ða a'ari a mawandamgbani mi. Aku kpam a takpusa ikyamba yi a zuba u mawandamgbani mi.

³² Asoje yi a gitãi a koðusoi a'ene a ama a re aza ða a'ari a apashi a re a Yesu yi.

³³ Shegai an a rawai ara Yesu, a cina yi cina u kuwã ðe, a koðo a'ene a ne wa.

³⁴ Uza u te a asuvu a asoje yi u bidyai masari ma ne u sapai yi n ma a mabele. Aku mpana n mini ma wutãi.

³⁵ Tsu reve tã ukuna vi mayun ða, kpaci uza ða u wenei u ða a'ayin a ða ukuna vi u gitãi aya u danai. U tonuko tsu tã tsarã i wushuku.

³⁶ Ukuna vi u gitã tã tsarã udani u Tagarãda u Kashilã u woko mayun: “Ko katele ka te ka ne ka la ka kodo wa.” ◊

³⁷ Tagarãda u Kashilã kpam dem u dana tã, “A ka webele tã uza ða a sapai n masari.” ◊

Kaciðã ka Yesu

(Matiyu 27:57-61; Marku 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ An nala wurai, Isuhu u Arimatiya, u wecei Bilatu ko wa asakã u bidya ikyamba i Yesu. (Isuhu katonu ka Yesu ka shegai a shegai a ukpawunsi, kpaci wa pana tã uwonwo u azapige a aza a Yahuda.) Bilatu wushuku tã, pini nala, Isuhu vi u lazai u ba u cangai ikyamba yi u lazai n i'ya.

³⁹ Nikodimu uza ða wari u tuwãi ara Yesu n kayin ki u soku yi tã. U tukoi ili i magulãni i utsunku akushe icun kure i'ya i rawai evu n urãsanãka amangatawun (100).

⁴⁰ Ama a re a na yi a bidyai ikyamba i Yesu a cacai i'ya ukyawan n aminya kaðolo n ili i magulãni yi. Tyoku ða aza a Yahuda a tsu yan ða la vi a ka ciðangu baci kakushe.

⁴¹ Asu u uwandamgbanaãa vi wã tã evu n kashina ka ndanga, a asu u ða wari n kasaun ka savu ka bawu kotsu a zuwai pini uza.

⁴² An u wokoi Kain ka Afo6i ka kahu Abiki a Upasamgbana kpam kasaun ki karã evu, aku a ukai ikyamba i Yesu pini.

20

U'yangã u Yesu a ukpa

(Matiyu 28:1-8; Marku 16:1-8; Luka 24:1-12)

◊ 19:28 Ishp. 69:21; Ishp. 22:15. † 19:31 Abiki a Upasamgbana a ka fuða tã a ka woko ko kain ka eni ka baci a asuvu a a'ayin a shindere. Adama a nala, Abiki a Upasamgbana yi a kañã tã a kain ka Ashibi a kayen ka a wandamgbana i Yesu, pini nala, aku a doki kain ki kalen. ◊ 19:36 Uwt. 12:46; Mkc. 9:12; Ishp. 34:20. ◊ 19:37 Zak. 12:10.

¹ N kpasani ku kain ka kagitā ka a'ayin a shindere; wata, kain ka Aladi, Meri Magadaliya banai a kasaun ki, u wenei a gindalākpa de katali ki a giduwai unā u kasaun vi.

² Aku u sumai ugono a asu u Simo Bituru n katoni ka roku, uza da Yesu cigai, u tonuko le, "A bidya de Asheku a kasaun ki, kpam tsu reve a asu u da a zuwa yi wa!"

³ Bituru n katoni ki a lazai ubana a kasaun ki.

⁴ A'ari ilyadi gbā le, aku katoni ki ka wurai Bituru u lasa yi urawa pini a kasaun ki.

⁵ An u kelikei u webelei a asuvu, u wenei aminya a kacida yi uzuwi, shegai u uwa pini wa.

⁶ Aku Simo Bituru rawai u uwai pini a asuvu. U wenei aminya a kacida yi uzuwi.

⁷ Aku kpam u wenei kakashi ka a palakai upetiwa'eshi u Yesu vi, a katalai ka a asu u ne kau.

⁸ Aku katoni ka ka gitai urawa a kasaun ki, eyi dem u uwai. U wenei kpam u wushuki Yesu 'yanga de a ukpa.

⁹ (Kotsu a'ari a reve an Tagarada u Kashila u danai u kana ta Yesu 'yanga a ukpa wa.)

¹⁰ Aku atoni yi a gonoi a kuwa.

*Meri Magadaliya wenei Yesu
(Matiyu 28:9-10; Marku 16:9-11)*

¹¹ Shegai Meri shamgbai a ulanga u kasaun vi, n u sayi. U kelikei u webelei a asuvu a kasaun ki.

¹² U wenei atumate a zuba a re pini, a ukai aminya a eri. Aku a dusuki a asu u da ikyamba i Yesu i'ari caupa. Uza u te a asu u kaci uza u te kpam a asu u a'ene.

¹³ A wece yi, "Ndyi i zuwai va sa?"

U wushuki, "A bidya de Asheku a va, kpam n reve a asu u da a zuwa yi wa."

¹⁴ An Meri danai nala, aku u kpatalai u wenei Yesu kushani pini a asu vi, shegai u reve an aya wa.

¹⁵ Yesu wece yi, "Ndyi i zuwai va sa? Ya va zama?"

Meri n u wundi uza da wa kirana n kashina ka ndanga ki aya, aku u danai, "Uzapige, vu bidya baci ikyamba i ne, ma folo vu, tonuko mu tsara n bana n bidya."

¹⁶ Yesu tonuko yi, "Meri."

Meri kpatalai ara ne u danai, "Rabboni!" (Wata, "kawenishiki ka va" n Tsi'arama.)

¹⁷ Yesu tonuko yi, "Kotsu vu kana mu wa, kpaci kotsu n gono ara Tata wa. Shegai wala vu bana a asu u atoni a va vu tonuko le, 'Ma gono ta ara Tata u va uza da dem wari Tata u de. Aya Kashila ka va, kpam aya dem Kashila ka de.'"

¹⁸ Aku Meri Magadaliya gonoi u tonukoi atoni yi u wene ta Asheku. U tonuko le kpam ili i'ya u tonuko yi.

*Atoni a Yesu a wene yi
(Matiyu 28:16-20; Marku 16:14-18; Luka 24:36-49)*

¹⁹ Pini n kayin ka Aladi ka nala ki, atoni yi a bolomgonoi a kunu aku a gidakusi itsutsu yi gbā, kpaci a ka pana ta uwonvo u aza a Yahuda. Aku Yesu uwai u shamgbai a asuvu a le u danasa le, u danai, "Ndishi n shinga n rongo n ada."

²⁰ An u danai nala, aku u wenike le a'utsu a da a'ari a akere a ne n a mabele ma ne. Atoni yi a shadangu ta n mazanga cika an a wenei Asheku.

²¹ U doki u danai, “Ndishi n shinga n rongo n aḍa. Tyoku ḍa Tata u va u suku mu, nala dem ma suku ḍa.”

²² Aku u fulaka le kuvi ku ne, u danai, “Wushai Kulu Keri.

²³ Aza ḍa baci i cimbusukaḍi unyushi u cingi u le, Kashila dem ka cimbusuka le ta, kpam a woko de ucimbusuki. Aza ḍa baci kpam bawu i cimbusukaḍi unyushi u cingi u le, Kashila dem ka cimbusuka le wa.”

Yesu n Toma

²⁴ Uza u te a asuvu a Kupanamere yi; wata, Toma (uza ḍa a tsu isa Mapeshe), wari pini kaḅolo n ele wa, a'ayin a ḍa Yesu wenikei kaci ka ne vi.

²⁵ An u rawai, atoni a ḍa a buwai vi a ka tonusuko yi, “Tsu wene ta Asheku!” Shegai Toma danai, “Ma wushuku wa she n wene a'utsu a ḍa a vara yi n ikusa yi, n uka pini kujubu ku va, kpam n uka kukere ku va a mabele ma ne.”

²⁶ An a yain a'ayin a shindere, aku atoni yi a doki a ḅolomḅonoi a kunu ki, Toma pini dem kaḅolo n ele. A gidakuḅu ta dem itsutsu yi tyoku ḍa a yain caupa, pini nala, Yesu tuwai u shamgbai a mere ma le. U danasa le u danai, “Ndishi n shinga n rongo n aḍa.”

²⁷ Aku u tonukoi Toma, “Wene akere a va, uka kujubu ku vunu a a'utsu yi. Uka kukere ku vunu pini a mabele ma va. Asaka ukpaḍa u uwushuku vu wushuku.”

²⁸ Toma wushuki, “Ada Asheku a va n Kashila ka va.”

²⁹ Aku Yesu tonuko yi, “Vu wushuku ta an u wokoi vu wene mu. Aza ḍa a wushuki bawu a wene mu, a ka yan ta ipeli i mayun.”

Ili i'ya i zuwai Yahaya korongi tagarada na

³⁰ Atoni a Yesu a wene yi ta u yansai ikunesavu ushani i'ya bawu a korongi a asuvu a tagarada u na.

³¹ N korongu ta ikuna i na yi tsara i wushuku an Yesu aya Kawauwi Maku ma Kashila, kpam adama a ḍa i wushuki n eyi, ya tsara ta uma.

21

Ibilili ushadangi n adan

¹ Aku Yesu tuwai u doki u wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne a ikengi i Kushiva ku Galili.* Tyoku ḍa ukuna vi u gitai ḍa na:

² Atoni a ne ushani alya a pini: Simo Bituru, n Toma (uza ḍa a tsu isa Mapeshe), n Nataniya u Kanan u Galili, na mmuku n Zabidi, n atoni a re a roku.

³ Simo Bituru tonukoi aza ḍa a buwai vi, “Ma bana ta ukansa adan.”

Aku a danai, “Tsa bana ta dem kaḅolo n avu.” Aku a laza i asuvu a kpatsu ku le. Shegai a kana ko i te wa n kayin ka nala ki.

⁴ An kain ka wansai n usana u de, aku Yesu shamgbai a ikengi i kushiva, shegai atoni yi a reve an Yesu ḍa wa.

⁵ U isa le u danai, “Ama a va, i kana gbam adan?”

A wushuki, “A'a.”

⁶ Aku u tonuko le, “Vutala ibilili i de a kapashi ka ulyaki ka kpatsu ki, ya kana ta.” Aku a yain nala, a fuda gbam a rono ibilili yi wa kpaci adan a ḍa pini ushani.

⁷ Aku katoni ka Yesu wa ciga vi u tonukoi Bituru, “Asheku a ḍa!” An u panai a danai Asheku a ḍa, aku u ukai matogo ma ne (kpaci wari u mondo ta ma an wa yan manyan), aku u radugi u rukpai pini a mini mi.

* **21:1** Kushiva ku Tibariya kala ka dem ka Kushiva ku Galili.

⁸ Atoni a da a buwai vi a rawai a kpatsu ki, aku a ka ɓana ibilili yi ushadangi n adan. A'ari mɓari n kagida wa, evu n iyadi amangatawun (100) i'ya.

⁹ An atoni yi a wutaɪ a kpatsu ki, a wenei wa ta n ilikulya, kpam wa zungu adan a akina.

¹⁰ Aku Yesu danai, "Tukoi adan a roku a asuvu a da i kanaɪ vi."

¹¹ Aku Simo Bituru gonoi a kpatsu ki u ronoi ibilili yi ubana a kagida. Adan a pige amangatawun n amangarenkupa n a tatsu (153) a da a'ari pini, gba n nala ibilili yi i kara wa.

¹² Yesu tonuko le, "Tuwai i lyai ilikulya." Ko uza u te a asuvu a atoni yi u kawan u wece yi, "Ada yai?" wa, kpaci a reve ta Asheku a da.

¹³ Aku Yesu banai u bidyai burodi u naka le. U naka le kpam dem adan yi.

¹⁴ Tatsu da la vi an Yesu wenikei kaci ka ne ara le an u yangai a ukpa.

Yesu n Bituru

¹⁵ An a kotsoi ulya ilikulya, Yesu wecei Simo Bituru, "Simo maku ma Yahaya, va ciga mu kapala n uciga u da atoni a na a ka ciga mu?"

U wushuki, "Eye, Asheku, vu reve ta ma ciga vu."

Yesu danai, "Linaka mmuku ma ncon n va."

¹⁶ Yesu doki u wecei u ire, "Simo maku ma Yahaya, va ciga mu?"

Bituru wushuki, "Eye, Asheku, vu reve ta ma ciga vu!"

Yesu danai, "Kirana na ncon n va."

¹⁷ U doki u wecei utatsu, "Simo maku ma Yahaya, va ciga mu?"

Aku Bituru namgbai katsuma an Yesu wece yi hal kutatsu u da wa ciga yi. Aku u tonukoi Yesu, "Asheku, vu reve ta ko ndya wa. Vu reve ta ma ciga vu."

Yesu tonuko yi, "Linaka ncon n va."

¹⁸ Mayun n tonuko vu, a'ayin a da vari kalobo, vu tsu uka ta aminya n kaci ka vunu vu bana a asu u da dem va ciga vu bana. Shegai vu kutsa baci, va barakpa ta akere a vunu uza roku u uka vu, u rono vu ubana a asu u da bawu va ciga vu bana."

¹⁹ (Yesu dana ta nala tsara u wenike tyoku da Bituru wa kuwa tsara u naka Kashila tsupige.) Aku Yesu tonukoi Bituru, "Tono mu!"

²⁰ Bituru yiralakpai aku u wenei katoni ka Yesu wa ciga vi wa tono le, aya kpam dem uza da u raɓai evu n Yesu an a ka lya ilikulya aku u wecei, "Asheku, ya uza da wa neke vu vi?"

²¹ An u wene yi, u wecei Yesu, "Asheku, ndya ya tuwa ya gita n eyi?"

²² Yesu wushunku yi, "N da baci ma asaka yi n uma hal a'ayin a da ma gono, ndya i birika vu? Avu gai tono mu."

²³ Aku alabari a kyawain a asu u atoni a da eyi nala vi wa kuwa wa. Shegai Yesu dana da u danai eyi na wa kpada ukuwa wa. Dana da gai u danai, "N da baci ma asaka yi n uma hal a'ayin a da ma gono, ndya i birika vu?"

²⁴ Katoni ka nala ki aya u dansai gba ili i na yi. U korongi i'ya, kpam tsu reve ta ukuna u mayun u da wa dansa.

²⁵ Yesu yansa ta ili i roku ushani. A da baci a ka korongu gba ili i na yi a itagarada, a uwene u va kabala ka la a likimba ka ka bidya i'ya wa.

Tagarada u Manyan ma Asuki

Ukukpa u kadyanshi

Luka uza da korongi tagarada u Luka, aya dem u korongi tagarada u Manyan ma Asuki u na vi. Ciga da wa ciga u dana ili i'ya i gitai n ama a da a ka tono Yesu. Tagarada u Manyan ma Asuki vi u gita ta alabari a ne a asu u da tagarada u Luka u shangbai.

Tagarada u Manyan ma Asuki u yan ta kadyanshi ka ili i'ya i gitai n ama a da a ka tono Yesu cina u kuwa de. U yan ta kadyanshi ka tyoku da a kyawunsai n a yanki ama kadyanshi a kaci ka Yesu, u yain kpam kadyanshi ka tyoku da ama yi a tsu yan a pana baci kadyanshi ki. Kulu Keri ku tsu kangu ta kpam ku ganga ama a na yi. A kagita, ama a da a'ari kaletsu ka te alya a yankai kadyanshi ka na ki koshi; wata, aza a Yahuda. Ko a asuvu a aza a Yahuda yi, aza roku a wushuku n ili i'ya a danai wa, kpam a wuna ta aza roku a asuvu a Atoni yi adama a ili i'ya a ka dansa a kaci ka Yesu. Ubana de, pini a asuvu a tagarada vi, Kashila ka yan ta kadyanshi n Atoni yi a yanka aza da bawu a'ari a kaletsu ka aza a Yahuda kadyanshi a kaci ka Yesu.

Tagarada u Manyan ma Asuki u yan ta alabari a tyoku da akani a Atoni a tamburai hal a wurai ubongu u Isara'ila. U yan ta alabari a tyoku da Bituru yain n Bulus, n ama ushani. U yan ta kadyanshi ka tyoku da aza da a kpatalai usavu, n tyoku da a gangamganai pini a kaƙon ka le n tyoku da a sukusuki kune ubana a asu u Atoni a da a'ari a asu u roku. Nala a'uwa a Atoni a da tsu revei gogo-na vi a gitai.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

A yan ta Kadyanshi ka Shinga a Urishelima (1:1-8:3)

A yan ta Kadyanshi ka Shinga a Yahuda n Samariya (8:4-12:25)

Bulus yain nwalu tsara u dansa Kadyanshi ka Shinga (13:1-14:28)

Uyawunsa u shinga a Urishelima (15:1-35)

Bulus doku u yain nwalu tsara u dansa Kadyanshi ka Shinga (15:36-18:22)

Bulus doku u yain nwalu n tatsu tsara u dansa Kadyanshi ka Shinga (18:23-21:16)

A kanai Bulus a Urishelima (21:17-23:22)

A bankai Bulus a Kasariya (23:23-26:32)

A bankai Bulus a Roma (27:1-28:31)

Kazuwamgbani ka utuwa u Kulu Keri

¹ Uzapige Tiyofilu:

An n koronku vu caupa vi, n korongu ta gba ili i'ya Yesu yansai kpam u wenshikei, ili i'ya i bidyai a'ayin a da u gitai manyan ma ne

²⁻³ hal ubana kain ka a canga yi ubana a zuba.

An u 'yangai a ukpa, u wenshike ta kaci ka ne a asu u asuki a ne a da u dangasai hal a'ayin amangare. U yansa ta ili ushani i'ya i wenikei an wari n uma mayun. An a'ayin a da a ka canga yi ubana a zuba a yain evu, u dansa ta n ele ukuna u tsugono tsu Kashila u tonusuko le kpam ili i'ya a ka yan. Gba ili i na yi u yansa ta i'ya a asuvu a ucira u Kulu Keri.

⁴ Kain ka te an wari kaƙolo n ele a asu u ulya ilikulya, u tonuko le, "Kotsu i laza pini a Urishelima wa hal she Tata u sukunko da kune ku u zuwamgbana vi. Mari n tonuko da de ukuna u na vi caupa.

⁵ Yahaya lyuƙugusu ta ama n mini, shegai ubana a kapala kenu, a ka lyuƙugu da ta n Kulu Keri."

A cangai Yesu ubana a zuba

⁶ Kain ka te, an asuki yi a ɓolomgbonoi a asu u te kaɓolo n Yesu, a wece yi, “Asheku, a'ayin a ɗa va gonuko aza a Isara'ila tsugono tsu le a ɗa na vi?”

⁷ U tonuko le, “Tata ɗa koshi wari n ucira u ɗa wa reve a'ayin a ɗa u foɓusoi vi, eɗa ya reve wa.

⁸ Shegai ya wusha ta ucira a'ayin a ɗa Kulu Keri ku cipai asuvu a ɗe. Ya woko ta aza ɗa ya shamkpa mu a Urishelima, n gba a asuvu a Yahuda. I tonuko kɓam aza a Samariya hal ubana a asuvu a likimba gba.”

⁹ An u kotsoi kadyanshi ka na ki, ele n a wundi yi, aku a canga yi a mere ma le ubana a zuba. Pini nala, kalishi ka kimba yi, a doku a wene yi kɓam wa.

¹⁰ A'ayin a ɗa a'ari pini a uwundya zuba vi, kute-kute ama a re u'uki n aminya a eri a shamgbai evu n ele.

¹¹ A tonuko le, “Aza a Galili, ndya i zuwai i'ari kushani ya wundya zuba? Yesu ɗa i wenei a cangai ubana a zuba na vi, nala kɓam wa gono.”

A dangasai kasuki ka savu

¹² Aku asuki yi a lazai pini a Masasa ma Zayitum mi a gonoi a Urishelima, kɓam nte masasa mi mari pini evu n Urishelima vi; wata, kagbidi ka mel u te.*

¹³ An a rawai a ilyuci yi, aku a yuwai a kunukuzuba a asu u ɗa a tsu cipa. Ama ɗa a'ari pini vi alya; Bituru, n Yahaya, n Yakubu. Andurawu, n Filibu, n Toma a'a ta dem pini. Aza ɗa a'ari pini a ɓolomgbono ta dem n Batalamawu, n Matiyu, n Yakubu maku ma Halfa, n Simo uza ɗa a ka isa Ziloti, n Yahuza maku ma Yakubu. ¹⁴ A tsu ɓolomgbono ta kɓam a nakai kaci ka le adama a kvasu n katakasuvu ka te. Aka roku a ɗa dem pini hal n Meri mma u Yesu n a'angu a Yesu yi.

¹⁵ A'ayin a nala yi, kakuma ka ama ka ka rawai ama amangatawun n kamanga (120) aza ɗa a pityanangi ka ka ɓolomgbonoi. Pini nala, Bituru shamgbai a mere ma le u danai,

¹⁶ “Ama a va, u kana ta a shadangu udani u Kashila u ɗa Kulu Keri ku danai caupa a unu u Dawuda a kaci ka Yahuza, uza ɗa u tonoi n aza ɗa a kana Yesu.

¹⁷ Kpaci caupa uza u te u ɗa a asuvu a tsunu, kɓam a naka yi ta kapashi ka manyan ka ne a asuvu a manyan ma na mi.”

¹⁸ (U tsila ta uyamba n ikebe i'ya u tsarai a asu u manyan ma cingi mi. Pini nala, u rukpai kaci uvari, aku katsuma ka ne ka tasai, ucanga u katsuma vi u tsalai a iyamba.

¹⁹ Gba aza ɗa a'ari a Urishelima a pana ta ukuna u na vi, aku a nekei asu vi kala, Akaladama n kaletsu ka le; wata, “Uyamba u Mpasu.”)

²⁰ Bituru lyai kapala n kadyanshi, “Kpaci wa ta ukorongi a asuvu a Tagarada u Ishipa,†

‘Asaka kuwa ku ne ku woko uvarangi,

kɓam kotsu uza u dusuku pini wa.’

“Kɓam a dana ta,

‘Kapashi ka manyan ka ne ki uza roku u bidya ka.’ ◊

²¹ “Adama a nala u kana ta a dangasa uza roku a asuvu a ama a na yi, uza ɗa wari kaɓolo n qtsu caupa a'ayin a ɗa Yesu Asheku wari n qtsu.

* **1:12** Kaletsu ka aza a Yahuda ka ɗa, mɓari mi “Nwalu n kain ka Ashibi n ɗa koshi.” Mele ma aza a Yahuda ma wushuku uza u yain nwalu n ɗa n wurai kilomita u te, ko kɓam kagbidi ka mel u te n kain ka Ashibi wa. N ɗa ma wura la vi nwalu n minti kupa ko kɓam udeshe azu a tatsu wa. ◊ **1:20** Ishp. 69:25; Ishp. 1:20b; Ishp. 109:8.

22 U *kaṅa* *ta* vuma vi u woko uza *da* u rongoi n *ats*u tun a'ayin a *da* Yahaya Iyubugi Yesu hal ubana a'ayin a *da* a canga yi ubana a zuba. U *kaṅa* *ta* vuma vi u *bolomgbono* kaci n *ats*u, u woko uza *da* wa tonuko ama ukuna u u'yanga u ne a ukpa.”

23 Pini nala, a wutukpai ama a re, Isuhu Barasaba uza *da* a ka isa Yusutu, n Mataya.

24 Asuki yi a yain kvasu a danai, “Asheku, ya dem vu reve *ta* katakasuvu ka ne. Wenike tsu uza *da* vu dangasai a asuvu a ama a re a na yi,

25 u woko kasuki. U bidya manyan ma Yahuza kasuki u *asakai* kpaci u bana *de* asu u *da* u yain dere n eyi.”

26 A varangi uruta, aku u rukpai a kaci ka Mataya, pini nala, a zuwa yi u woko kasuki ka⁶olo n kupa n u te vi.

2

Utuwq u Kulu Keri

1 An kain ka Abiki a Kain ka Amangarenkupa* ka yain, gbā Atoni yi a *bolomgbono*i a asu u te.

2 Kute-kute a panai mawura ma uwule u pige u *da* u wutai a zuba u shadangi kuwa ka a'ari pini ndishi vi.

3 Aku a wenei ili i roku yavu aletsu a akina a ka pecenisha n a cipusi a zuba u a'aci a le. 4 A shadangu le n Kulu Keri, aku a gitai kadyanshi n aletsu a roku kau-kau tyoku *da* Kulu Keri ki ku tonoi n ele.

5 A'ayin a nala yi, aza a Yahuda a roku aza *da* a ka tono Kashila a wutai a iyamba i likimba gbā ya dem n kaletsu ka ne a tuwai pini a Urishelima vi na ndishi.

6 An a panai mawura ma uwule mi, aku kakuma ka ama ka sumai ka banai tsara a wene ili i'ya ya gita. Aku a yain majiyan kpaci gbā le ya dem pana *ta* kaletsu ka ne a asu u Atoni yi a ka dansa ka.

7 A yain majiyan cika, hal a ka wecishike, “Aza *da* a ka dansa na vi tsa wundya gbā le aza a Galili a *da* vi?

8 Nida kpm gbā tsunu tsu panaka le a ka dansa aletsu a tsunu?

9 *Atsa* tani na tsu wuta *ta* iyamba kau-kau, aza a roku aza a Paratiya a *da*, n aza a Madaya, n aza a Elam. Tsa *ta* dem n aza a Masopotamiya, n aza a Yahuda, n aza a Kapadosiya, n aza a Pontu, n aza a Asiya asuvu a tsunu.

10 Aza a Firijiya, n aza a Bamafiliya n aza a Masar a *da* dem pini. Hal n aza a ka⁶on ka kapashi ka Libiya evu n Sirani, n amoci a uyamba u Roma aza *da* a'ari aza a Yahuda n aza *da* a uwai utono u adini a aza a Yahuda.

11 *Atsa* tani na aza a Kiriti n aza a Arabi, gbā tsa panaka le a ka dansa ukuna u manyan ma pige ma Kashila ka yain n aletsu a tsunu.”

12 Gbā le a yain majiyan, hal a lapana i a ka wecemgbene, a *da*, “Ndyaka len ka ukuna u naha vi?”

13 Shegai aza roku a ka yanka le majari, a danai, “Mini ma cinwi ma a soi hal a gutukpai.”

Bituru yankai kakuma ka ama kubari

14 Bituru 'yangai kushani ka⁶olo n asuki kupa n uza u te vi, u danai, “Aza a va, aza a Yahuda n aza *da* a'ari ndishi a Urishelima, panai na, kpm i kirana n ili i'ya ma tonuko *da*.”

* 2:1 Abiki a Kain ka Amangarenkupa a *da* a ka isa “Pentekos,” kpm kala ka abiki a ukapa u ilya ka. A tsu yan *ta* a *da* a kotso baci Abiki a Upasamgbana n a'ayin amangarenkupa. Kain ka amangare n kuci ka la vi an Yesu 'yangai a ukpa.

15 Ama a na yi, so da a soi tyoku da i'ari uyawunsa wa. U yan ta usana cika, ama a tsu so a gutukpa n ulapa u uwule u kuci n usana u de naha wa.

16 Ili i na yi, ili i'ya Juwelu matsumate u danai i'ya:

17 'Kashila ka danai,

A'ayin a makorishi a rawa baci, ma naka ta ya dem Kulu Keri.

Mmuku n de aka n a'ali a ka yan ta kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa.

Alobo a ka wene ta kuwene.

Nkoshi kpam ma lavutansa ta.

18 A'ayin a nala yi ma naka ta agbashi a va aka n a'ali Kulu Keri, kpam a ka dansa ta kadyanshi ka va.

19 Ma wenike ta ikunesavu a zuba u alishi,

n iryoci i savu a likimba;

wata, mpasa n akina,

n kanga ka alishi.

20 Kaara ka woko ta karimbi,

uwoto kpam u woko san yavu mpasa.

Ili i na yi ya gita ta kahu kain ka tsupige n ka ucira ka Magono ma Zuba ka tuwa.

21 A'ayin a nala yi, uza da baci dem u yain kvasu a asuvu a kala ka Magono ma Zuba wa tsara ta iwauwi.' [◇]

22 Eda aza a Isara'ila panai na! An Yesu uza u Nazara u yansai gba iryoci n ikunesavu yi, i wenike ta an Kashila ka ka suki yi mayun, kpam gba de i reve ta nala i'ari.

23 Caupa Kashila ka reve ta ili i'ya ya gita, kpam i'ya u fobusoi vi i gita ta an a nekei Yesu ara de. I wandamgbana yi ta a mawandamgbani, i wuna yi a akere a aza a unyushi u cingi.

24 Shegai Kashila ka wutukpa yi ta a asuvu a ucira u ukpa, kpaci ukpa wa n ucira u da wa kana yi wa.

25 Dawuda Magono u yan ta kadyanshi ka na a kaci ka Yesu, u danai,

'Magono ma Zuba ma ta na mpa kain dem,

ili i'a la ya ne mu uwonvo wa,

kpaci wa ta a kukere ku ulyaki ku va.

26 Adama a nala katakasuvu ka va ka shadangu ta n mazanga,

una u va wa sala ta icikpali i ne,

kpam ikyamba i va ya rongo ta n uzuwa u uma.

27 Kpaci va asaka uma u va a asuvu a kasaun wa,

Kpa u asaka ikyamba i Uza u Uwulukpi u vunu i shama wa.

28 Vu wenike mu ta tyoku da ma tsara uma,

kpam vu shadangu mu ta n mazanga kpaci va rongo ta kabolo na mpa.' [◇]

29 "Ama a va aza a Isara'ila, ma fuda ta ma dansa ukuna u akaya a tsunu Dawuda n ada bawu malala. U kuwa de, a cidangu yi, kpam kasaun ka ne ka pini hal n ara.

30 Eyi matsumate ma, kpam Kashila ka yanka yi ta kazuwamgbani, u da wa zuwa ta uza roku a asuvu a kagali ka ne u woko magono, tyoku da u zuwa yi u wokoi magono.

31 An Dawuda wenei nala, aku u yain kadyanshi ka ukuna u u'yang'a u

ukpa u Kawauwi, u da,

'A ka asansa i kiyamba i ne a kasaun wa,

kpam i'ya ya shama wa.'

32 "Kashila ka 'yangasa ta Yesu u na vi a ukpa, kpam atsu dem tsu wene ta ukuna vi.

³³“Gogo-na aya pini ndishi a ulyaki u Kashilā a asu u tsupige, kpam Kashilā Tata u ne u naḳa yi t̄a Kulu Keri tyoku ḁa u zuwamgbanai. Gogo-na Yesu vi u tsunku tsu ḁe ka a a'aci a tsunu, aya u tukoi ili i'ya tsu wenei kpam tsa pana na vi.

³⁴Dawuda ḁa yuwāi a zuba wa, shegai eyi n kaci ka ne u dana t̄a, 'Magono ma Zuba ma tonukoi Asheku a va, dusuku a ulyaki u va,

³⁵hal n zuwa vu taḁanku atokulalu a vunū a'ene.' ◊

³⁶“Adama a nala, eḁa aza a Isara'ila she i reve an Yesu ḁa i wandamgbanai nala vi, Kashilā ka gonuko yi ḁe Asheku n Kawauwi.”

³⁷An a panai nala, aku kadyanshi ki ka sawa le atakasuvu cika, a wecei Bituru n asuki a ḁa a'ari pini vi, “Atoku a tsunu, ndya tsa yan?”

³⁸Bituru wushunku le, “U ḁana t̄a i asaka tsicingi tsu ḁe i kpatala ubana a asu u Kashilā. A lyuḁugu ḁa a asuvu a kala ka Yesu Kirisiti, kotsu Kashilā ka cimbusuka ḁa unyushi u cingi u ḁe, tsara i tsara kune ku Kulu Keri.

³⁹Kazuwamgbani ka Kashilā ka na ki adama a ḁe a ḁa na mmuku n ḁe hal gbam n aza ḁa a'ari a m̄ari: aza ḁa Magono ma Zuba Kashilā ka tsunu ka isai ubana ara ne.”

⁴⁰Bituru lyai kapala n u yanki le kuḁari cika, n u dansi, “Wauwai kaci ka ḁe a upana u ikyamba u ḁa wa tuwa a kaci ka ama a cingi a a'ayin a na yi.”

⁴¹Ama ushani a wushuku t̄a n kadyanshi ka ne, aku a lyuḁugu le. Ama yi a raḁansa t̄a ama azu a tatsu (3,000) aza ḁa a ḁolomgbanoi n atoni kain ki.

Tyoku ḁa Atoni yi a rongoi

⁴²A gonukoi ugboji u le a asu u uwenishike u asuki vi, n a rongi kaḁolo, n a lyayi ilikulya, n a yanyi kvasu.

⁴³Aku ya dem panai uwonvo n majiyan, adama a iryoci n ikunesavu i'ya Kashilā ka yansa a akere a asuki.

⁴⁴Gḁa Atoni yi a ḁolomgbanoi a asu u te, n a yanyi manyan n ili i'ya a tsaraḁi kaḁolo.

⁴⁵A ḁengshei utsari u le aku a neshei ama ḁa bawu a'ari n ili dere tyoku ḁa a ka ciga.

⁴⁶Kain dem a tsu gbashika t̄a Kashilā a Kuwa ku Kashilā, a gawunsusa a a'uwa a le a lyai ilikulya kaḁolo n katakasuvu ka te.

⁴⁷N a cikpali Kashilā kain dem, kpam gb̄a ama yi a ka naḳa le t̄a tsupige. Kain dem Asheku a dokusu le t̄a ama ushani aza ḁa a ka tsaraḁa iwauwi.

3

A t̄anasai kawunu

¹Kain ka te, Bituru n Yahaya a ka bana a Kuwa ku Kashilā a'ayin a uyan kvasu, n ulapa u uwule u tatsu u kuvuli.

²A utsutsu u ḁa a ka isaḁ Utsutsu u Shinga, vuma roku ḁa pini uza ḁa a matsai kawunu. Kain dem a tsu canga yi t̄a ubana a utsutsu u Kuwa ku Kashilā vi tsara u foli kune a asu u aza ḁa a ka uwusa pini.

³An u wenei Bituru n Yahaya a ka uwa a Kuwa ki, u folo le kune.

⁴Bituru n Yahaya a weḁele yi, aku Bituru tonuko yi, “Kondono tsu.”

⁵Kawunu ki ka zuwa t̄a uma u ne a ara le n u wundi wa tsaraḁi kune.

⁶Bituru tonuko yi, “Ma n ikebe wa, shegai ili i'ya m̄ari n i'ya, i'ya ma naḳa vu. A asuvu a kala ka Yesu Kawauwi, uza u Nazara, 'yanga vu wala.”

⁷Pini nala, u ḁana yi kukere ku ulyaki u raḁagḁa yi, aku a'ene n a'esha'ene a ne a gbamai.

⁸ Kute-kute, u zaɗaɗɗabai u 'yangai kushani u gitai nwalu, u uwai a Kuwa ku Kashila ki kaɓolo n ele, wa wala hal n u imkpusi n u cikpali Kashila.

⁹ Gba ama yi a wene yi n u wali n u cikpali Kashila.

¹⁰ A wene ta ukuna u pige a yain kpm majiyan ma ili i'ya i gitai n eyi, kpaci a reve ta an aya wari u tsu dusukusu a Utsutsu u Shinga u Kuwa ku Kashila n u foli vi.

Kuɓari ku Bituru a Kuwa ku Kashila

¹¹ Cina vuma vi buwai kaɓolo n Bituru n Yahaya, ama a wuranɗasai n ilyafi a tuwai pini a kafalaka ka Kuwa ku Kashila ka a ka isa Kafalaka ka Solomo n a yani majiyan a kaci ka vuma vi.

¹² An Bituru wenei nala, u tonukoi ama yi, “Aza a Isara'ila, ndya i zuwai ya yain majiyan ma ili i na yi? Nda i zuwai ya wundya tsu yavu n ucira u kaci u tsunu, ko kpm adama a utono u Kashila u tsunu u da i zuwai vuma na vi u walai?”

¹³ Kashila ka Ibirahi, n Kashila ka Ishaku, n Kashila ka Yakubu, Kashila ka akaya a tsunu ka ka raɗaɗɗabai kagbashi ka ne Yesu. Aya uza da i nekei, kpm i 'yuwan yi a kapala ka Bilatu gomuna, gba n uciga u da Bilatu wari wa ciga u asaka yi.

¹⁴ Shegai i 'yuwain Uza u Shinga vi, uza da wari bawu unyushi, i foloi a asanka da uza da u wunai ama.

¹⁵ I wunai uza da wari kami ka uma, shegai Kashila ka 'yangasa yi a ukpa. Atsu tsu wene ta ukuna u nala vi.

¹⁶ Kawunu ka na ki ka tana ta adama a da u pityanangi n Yesu. Vuma da gai na ni kpm i reve yi ta! U tana ta gba gba an u wushuki n Yesu, gba de i wene ta tyoku da ukuna u na vi u gitai.

¹⁷ “Ama a va, n reve ta a asuvu a unamba u ureve u da i yain ili i nala yi, tyoku da aza da a ka tono n ada dem a yain.

¹⁸ Kpm nala Kashila ka shadangi ili i'ya u danai a una u ntsumate, ‘Kirisiti u ne wa pana ta ikyamba.’

¹⁹ Adama a nala kpatalai i asaka unyushi u cingi u de, i gono a asu u Kashila, tsara a cimbusuka da unyushi u cingi u de gba, Magono ma Zuba kpm ma naka ta atakasuvu a de uwunvuga.

²⁰ Wa sukunku da ta Kirisiti Kawauwi ka u dangasai caupa; wata, Yesu.

²¹ U kana ta Yesu rongo a zuba, hal ubana a'ayin a da a ka gonuko ili dem i woko i savu, tyoku da Kashila ka danai caupa a una u ntsumate n shinga.

²² Kpaci Musa dana ta, ‘Magono ma Zuba Kashila ka de, ma sukunku da ta matsumate a asuvu a aza a de tyoku u va. U kana ta i pana ili i'ya wa tonuko da.’

²³ Kpm, ‘Wa kana ta gba uza da u kpaɗai upana ka matsumate ma nala mi, a ka pece yi ta n ama a ne gba a wacinsa yi.’

²⁴ “Mayun, gba ntsumate n da n yain kadyanshi ki, ili i'ya i kana tun Sama'ila hal ubana, a yan ta kadyanshi ka a'ayin a na yi.

²⁵ Eɗa mmuku ma ntsumate mi, eɗa kpm ya lya agadu a kazuwamgbani ka Kashila ka yankai akaya a de, an u tonukoi Ibirahi, ‘A asu u mmuku n wunu n da a ka zuwuka gba agali a likimba una u shinga.’

²⁶ An Kashila ka dangasai kagbashi ka ne, u gita ta u suku yi ara de tsara u zuwuka da una u shinga, u zuwa ya dem a asuvu a de u asaka tsicingi tsu ne.”

4

A kana Bituru n Yahaya

¹ A'ayin a ɗa Bituru n Yahaya a'a'ari uyanka ama kadyanshi, aku aɗaraƙpi n azapige, n uzapige u aɗagari a Kuwa ku Kashila, n aza a Sadusi* a tuwai ara le.

² A yain upan kpaci asuki yi a ka wenishike ta ama, a danai akushe a ka 'yanga ta a ukpa tyoku da Yesu 'yangai.

³ A kana le a gbagirya le hal kain ka wansai, kpaci n kuvuli ka.

⁴ Shegai ama ushani aza ɗa a panai kuɓari ki a pityanangu ta, pini nala, kakuma aza ɗa a pityanangi vi ka doki ushani hal ka rawai ama azu a tawun (5,000) a'ali.†

⁵ An kain ka wansai, aku azapige a aza a Yahuda yi, na nkoshi n le, n awenishiki a Mele a bolomgbonoi a Urishelima.

⁶ Hanana Magono ma Adaraƙpi wa ta kaɓolo n Kayafa n Yahaya n Alizanda n gba aza ɗa a'ari kumaci ku te n Magono ma Adaraƙpi mi.

⁷ A zuwai Bituru n Yahaya a mere ma le, a wece le, “N ucira u eni u ɗa ko kpm n kala ka eni ka i yain ili i na yi?”

⁸ Shegai Bituru an wari ushadangi n Kulu Keri u tonuko le, “Eɗa azapige na nkoshi ma ama,

⁹ wece ɗa ya wece tsu ara a kaci ka ukuna u shinga u ɗa a yankai vuma na vi, kpm ya ciga i reve uza ɗa u tanasa yi vi?”

¹⁰ Tsa ciga ta gba de i reve hal n aza a Isara'ila dem, a asuvu a kala ka Yesu uza u Nazara uza ɗa i wandamgbana kpm Kashila ka 'yangasa yi a ukpa vi, a asuvu a kala ka nala ka vuma na wari kushani n alafiya a kapala ka de.

¹¹ Tagarada u Kashila u dana ta aya

“Katali ka aza a kuma a 'yuwain

ka ka lakai kalen cika a asu u kuma.’ †

¹² “Yesu nala vi ɗa koshi wari n ucira u wauwa uma. Gba a asuvu a likimba, kala ka ne ka koshi ama a ka fuda a isa aku a tsara iwauwi.”

¹³ Azapige yi a yain majiyan cika an a wenei Bituru n Yahaya bawu a panai uwonwo n kadyanshi, kpaci a reve ta ama a na yi a'a n ureve u roku wa. Kpm a reve le ta a'ayin a ɗa a'ari kaɓolo n Yesu.

¹⁴ An kpm azapige yi a wenei vuma ɗa a tanasai vi kaɓolo n asuki yi, aku a nambai ili i'ya a ka dana.

¹⁵ A tonuko asuki yi a wuta pini a asu u Asheshi a Pige yi, ele kpm a sheshei.

¹⁶ A danai, “Nɗya tsa yan n ama a na yi? Kpaci gba aza ɗa a ka rongo a Urishelima a reve ta an a yain iryoci i pige a akere a ama a na yi, tsa tani n tyoku ɗa tsa dana nala wari wa.

¹⁷ Shegai tsara kotsu ukuna vi u tambura a asuvu a ama wa, asaka tsu barana le a doku a tonuko uza ukuna a asuvu a kala ka nala ki wa.”

¹⁸ Pini nala, a isa asuki yi, a barana le kotsu a doku a tonuko uza ukuna ko a wenishike a asuvu a kala ka Yesu wa.

¹⁹ Shegai Bituru n Yahaya a wushunku le, “Mai ɗa wa wari a asu u Kashila tsu lai upana kadyanshi ka de n ka ka Kashila? Kondo ve i wene.

²⁰ Kpaci atsu gai tsa fuda tsa pada bini a kaci ka ili i'ya tsu panai kpm tsu wenei wa.”

²¹ An a doki a barana le, aku a asaka le. A nambai tyoku ɗa a ka yan a yan le mavura, kpaci gba ama a ka cikpala ta Kashila adama a ili i'ya i gitai.

²² Vuma ɗa a matsai kawunu ki kpm a tanasa yi n ukunosavu vi, ayen a ne a la ta amangare.

* 4:1 Aza a Sadusi yi, azapige a aza a Yahuda a ɗa aza ɗa bawu a wushuki n u'yanga u ukpa. † 4:4 A kece aka na mmuku aza ɗa a'ari atoni wa. † 4:11 Ishp. 118:22; Mak. 12:10; Luk. 20:17.

Atoni yi a yain kavasu

²³ An a asakai Bituru n Yahaya, a banai a asu u aza a le, a yanka le alabari a ili i'ya adarakpi a pige n azapige yi a tonuko le.

²⁴ Ele kpm an a panai nala aku a 'yangasai alagatsu a le ubana a asu u Kashila n katakasuvu ka te a danai, "Ashekapige, uza da u yain zuba n likimba n kushiva n gba ili i'ya i'ari a asuvu a le.

²⁵ A asu u Kulu Keri, vu yain kadyanshi n kagbashi ka vunu; wata, akaya a tsunu Dawuda, vu da,

'Nda i zuwai Awulawa a yain upan?

Nda i zuwai ama a ka yansa afofi a gbani?

²⁶ Ngono n likimba kpm a fofusoi kushulu, aza da a ka tono n ama kpm dem a bolomgbonoi a'aci a le, a ka yan tsilala n Magono ma Zuba n Kawauwi ka u suki.' [◇]

²⁷ "Mayun da ili i na yi i gita ta pini na a Urishelima. Hiridu magono n Bontu Bilatu a bolomgbono ta kaci n Awulawa n aza a Isara'ila n a yanyi tsilala n kagbashi ka vunu Yesu Uza u Uwulukpi, uza da vu gonukoi Kawauwi.

²⁸ A bolomgbonoi tsara a yain ili i'ya vu fofusoi ya gita a asuvu a ucira u vunu n tyoku da va ciga.

²⁹ Gogo-na Magono ma Zuba, kondo ve tyoku da a ka ciga a bishinka tsu manyan. Atsu agbashi a vunu a da, ne tsu ucira u da tsa yan kadyanshi ka vunu bawu uwonvo.

³⁰ Rongo usukusu kukere ku utanasa, vu yansa iryoci n ikunesavu a asuvu a kala ka kagbashi ka vunu Yesu Uza u Uwulukpi."

³¹ An a kotsoi kavasuu, aku asu u da a bolomgbonoi vi u gadafi. A shadangu le n Kulu Keri, a rongoi udansa kadyanshi ka Kashila bawu uwonvo.

Atoni a nemgbenei ucanga u le

³² Gba kabolo ka atoni ki katakasuvu ka te ka le, uyawunsa u da le dem u te, uza wa la u danai ili i'ya wari n i'ya vi i ne i'ya koshi wa, shegai i gba le.

³³ N ucira u pige u da asuki yi a danai ukuna u u'yangaa u Yesu Asheku a ukpa. Ukuna u shinga u Kashila ushani wa ta a kaci ka ya dem a asuvu a le.

³⁴ Kpm uza wa la u nambai ili a asuvu a le wa, kpaci gba aza a uyamba ko a'uwa a rongo ta udengishe n a tukusi ikebe yi,

³⁵ a ka zuwusa a kapala ka asuki yi. Kpm a ka pecishike i'ya ko ya wa tyoku da mballa n le mari.

³⁶ Nala uza roku uza u kala Isuhu yain, eyi uza u Levi u da, kumaci ku uyamba u Sayipuru, uza da asuki yi a tsu isa Baranaba; (wata, Uza da wa Gbamatangu Asuvu.)

³⁷ U denge ta uyamba u ne u roku, u tukoi ikebe yi a kapala ka asuki yi.

5

Ananiya n Sahiratu

¹ Vuma roku da pini uza u kala Ananiya n uka u ne Sahiratu, u dengei uyamba u ne u roku.

² Aku u sokongi ikebe i roku n ureve u uka u ne, u tukoi i'ya i buwai vi u zuwai a kapala ka asuki u da i'ya gai la vi gba.

³ Bituru wece yi, "Ananiya, nida vu asakai Kanangasi* ka uwai a katakasuvu ka vunu? Vu yankai Kulu Keri ka ban, kpm vu sokongi ikebe i roku a asuvu a i'ya vu dengei uyamba vi?"

[◇] 4:26 Ishp. 2:1-2. * 5:3 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

⁴ Uyamba vi u vunu u da ko vu dengei ko bawu vu dengei. Vu denge baci, va fuda ta va yanka ikebe yi tyoku da va ciga. Nida vu yawunsai vu yain ucun u ukuna u naha? Atsa vu yankai ka ban wa, Kashila ka vu yankai.”

⁵ N u pani kadyanshi ki, aku u rukpai u kuwai. Ama da kpam a panai ukuna vi uwonvo u kana le cika.

⁶ Aloba a roku a cacai yi ikyamba yi n aminya a eri a wutukpa yi a kunu ki, a ba a cidangu yi.

⁷ An ulapa u uwule u tatsu u wurai, aku uka u ne uwai, shegai u reve ili i'ya i gitai wa.

⁸ Aku Bituru wece yi, “Utyoku u ikebe i'ya i dengei uyamba u de i'ya na vi?” U danai, “Utyoku u da gai la vi.”

⁹ Bituru wece yi, “Nida i bolomgbonoi una tsara i kondo Kulu Keri ku Magono ma Zuba? Pana nwalu ma aza da a cidangi vali u vunu a utsutsu, kpam a ka canga vu ta dem a wutukpa vu.”

¹⁰ Kute-kute u rukpai a kapala ka Bituru u kuwai. An aloba yi a uwai, a cina yi cina u kuwa dem de. Aku a canga yi a ba a cidangi evu n vali u ne.

¹¹ Atoni yi n ama da a panai alabari a ukuna vi a panai uwonvo cika.

Asuki a tanasai ama ushani

¹² Asuki yi a yain iryoci n ikunesavu i roku ushani a asu u ama. Atoni yi a tsu bolomgbono ta a Kafalaka ka Solomo a Kuwa ku Kashila.

¹³ Shegai a asuvu a ama da a buwai, uza wa la u fudai u gbamai asuvu u bolomgbonoi kaci n ele wa. Gba n nala, ama a ka nakasa le ta tsupige.

¹⁴ Gba n nala aka n a'ali ushani a ka wushukusu n Asheku.

¹⁵ Hal gbam ama a'ari a uwutukpusa aza a mballa a ure n a zuwusi le a zuba u ivamkpatsu n ajiba tsara Bituru wa wura baci kulu ku ne ku sawa le.

¹⁶ Ama ushani a ilyuci i'ya i'ari evu n Urishelima a'ari utukuso aza a mballa n aza da ityoni i cingi ya yan le mavura, kpam gba le a tana ta.

A ukai asuki a kuwa ku a'ali

¹⁷ Magono ma Adarakpi n aza da a'ari n eyi; wata, aza a Sadusi a yain malyon cika.

¹⁸ Pini nala, a kana asuki yi a ukai a kuwa ku a'ali.

¹⁹ Shegai an kayin ka yain, aku katsumate ka Magono ma Zuba ka kukpusai itsutsu yi u wutukpa le, ka danai, ²⁰ “Banai i shamgba a ulanga u Kuwa ku Kashila i tonuko ama gba ukuna u uma u savu.”

²¹ N a pani nala, aku a uwai a Kuwa ku Kashila ki n usana u de a gitai uwenishike.

A'ayin a da Magono ma Adarakpi n aza da a'ari ka bolo n eyi a bolomgbonoi, a isai Asheshi a Pige n na koshi n pige m aza a Isara'ila gba, aku a sukunki aza a kuwa ku a'ali ki a tuko asuki yi.

²² Shegai an adagari a Kuwa ku Kashila ki a banai pini a kuwa ku a'ali ki a cina le pini wa, a gonoi a yain alabari a danai,

²³ “Tsu cina ta kuwa ku a'ali ki ugbagiri, aza da kpam a ka wundya kuwa ki alya pini a itsutsu, shegai an tsu giduwei tsu cina pini uza wa.”

²⁴ An uzapige u adagari a Kuwa ku Kashila ki n adarakpi a pige yi a panai nala, aku a dambulai cika n a yanyi kacoco ka ili i'ya ukuna u na wa tuko.

²⁵ Uza roku u tuwai u tonuko le, “Wundyai, ama da i ukai a kuwa ku a'ali ki, alya pini kushani a Kuwa ku Kashila a ka wenishike ama.”

²⁶ Uzapige u adagari vi n aza da a ka tono yi vi a ba a tukoi asuki yi, shegai n ucira wa, kpaci a ka pana ta uwonvo u ama kotsu a varasa le n atali wa.

²⁷ An a tuwai n ele, aku a shamkpa le a kapala ka Asheshi a Pige, Magono ma Adarakpi ma tonuko le,

28 “Tsu tonuko *da ta*, kotsu i doku i wenishike a asuvu a kala ka nala ki wa, shegai i kyawan *de Urishelima* n uwenishike u *de hal gbam* ya ciga i takpa tsu ukpa u ne.”

29 Bituru n asuki yi a wushunku le, “U gan *ta* tsu gorimuko udani u Kashila kapala n u vuma.

30 Kashila ka akaya a tsunu u '*yangasa ta* Yesu uza *da* i wandamgbani a mawandamgbani.

31 Aya Kashila ka zuwai a ulyaki u ne, u woko Uzapige n Kawauwi tsara u kukpuka aza a Isara'ila ure u u'*asaka* tsicingi tsu le, kpam a tsara ucimbusa u unyushi u cingi u le.

32 Atsa tsu wenei ukuna vi, nala kpam dem Kulu Keri ku tonukoi ama ukuna u na vi mayun *da*. Kashila ka suku *ta* Kulu Keri ku ne a asu u aza *da* a gorimuko yi.”

33 An a panai nala, aku a panai upan cika hal a ka ciga a wuna le.

34 Shegai a asuvu a Asheshi a Pige yi, Kafarishi ka roku ka pini a ka isa Gamaliya. Kawenishiki ka Mele ka uza *da* ama a ka *naka* tsupige. U '*yangai* u danai a wutukpa le ve a ulanga.

35 Pini nala, u tonukoi Asheshi a Pige yi, “Atoku a va aza a Isara'ila, kiranai n ili i'ya ya ciga i yanka ama a na yi.

36 Ayen a *da* a wurai, a yan *ta* vuma roku uza u kala Tuda uza *da* u bidyai kaci ka ne n kalen cika. Ama amangatawanishi (400) a *da* a bolomghonoi kaci n eyi. Shegai a wuna yi. Aza *da* kpam a ka tono yi vi a wacuwai, ko i te ukuna u nala u lekefe wa.

37 An u ne u kotsoi, vuma roku kpam uza u kala Yahuza uza u Galili u wuta i a'ayin a *da* a ka yan makeci. Eyi dem tsara ama *da* a tono yi ushani. Shegai eyi dem a wuna yi, atoni a ne a wacuwai.

38 Gogo-na adooki a va a *da* na a kaci ka ama a na yi, tsu *asaka* le shiriri. Manyan ma a ka yan na vi n ucira u kaci u le u *da* baci a ka yan ma, a ka barakpa wa a ka kpa*da* *ta* ma.

39 N ucira u Kashila u *da* baci kpam, ya fuda ya *fishinka* le wa, shegai i boluko kaci ka *de* ukuna n Kashila gbani.”

40 A wushuki n adooki a ne, a isa i asuki yi a bawan le. Aku a bara le kotsu a doku a yain kadyanshi n kala ka Yesu wa. Pini nala, a *asaka* le a lazai.

41 An asuki yi a lazai pini a kapala ka Asheshi a Pige yi, aku a gitai mazanga, kpaci a wene *ta* a rawai a yan le mavura adama a kala ka Yesu.

42 Kain dem a tsu bana *ta* a Kuwa ku Kashila n a wenishiki ama n a dansi Yesu aya Kawauwi, hal n a toni a'uwa a'uwa a ama.

6

Udangasa u ama a shindere

1 A a'ayin a nala yi an kakuma ka Atoni kari a udoku, aku aza a kaletsu ka Tsiheline a ka yan tsali a kaci ka aza a kaletsu ka Tsiyahuda, an a kpa*da* i ukirana na nra*na* n le a asu u unaka*sa* le ilikulya ushani kain dem tyoku u aza *da* a buwai.

2 Asuki kupa n ama a re yi a bolongi gba Atoni yi asu u te a danai, “U gan tsu *asaka* kubari ku kadyanshi ka Kashila tsu uwa kapeci ka ilikulya wa.

3 Adama a nala atoku, dangasai ama a shindere asuvu a *de* aza *da* a'ari n ahali a shinga, ushadangi n Kulu Keri n ugboji, kotsu tsu *naka* le manyan mi.

4 Atsu tani tsu tsara kabala ka kvasu n uwenishike u kadyanshi ka Kashila.”

5 Ama yi gba a panai kayanyan ka ili i'ya a danai. A dangasai Isitifanu vuma *da* u pityanangi cika kpam ushadangi n Kulu Keri, n Filibu, n Burukoro. A

dangasa ta dem Nikana, n Timan, n Baramina, n Nikala vuma u Antakiya uza da u uwai utono u adini a aza a Yahuda.

⁶ Ama a na a da a bankai a asu u asuki yi, aku a yain kavasuu a tafanku le akere.

⁷ Kadyanshi ka Kashila ka tamburai, kakuma ka Atoni a uyamba u Urishe-
lima ka doki cika, kpam adarakpi ushani a pityanangi.

A kanqi Isitifanu

⁸ Isitifanu ushadangi n kune ku ukuna u shinga u Kashila n ucira, u yain iryoci n ikunesav a mere ma ama.

⁹ Aku aza a kaagata ka Kashila ka a ka isa Kagata ka U'asaka Agbashi, a gitai kananangbani n Isitifanu. Ama a na yi aza a Yahuda a da a wutai a Sirani n Alizandariya nala dem n aza a kaƙon ka Kilikiya n Asiya.

¹⁰ Shegai adama a ureve u kadyanshi ka ne kaƙolo n Kulu Keri a fuda a nanangbana n eyi wa.

¹¹ A leshei ama roku usokongi tsara a yain kaƙan, a dana, "Tsu panaka yi ta n u wishisi Musa n u yanki Kashila kadyanshi ka cingi."

¹² Nala a 'yangaƙai atakasuu a ama n azapige n awenishiki a Mele, aku ele tani a kanqi Isitifanu a banka yi a kapala ka Asheshi a Pige.

¹³ Aku aza a kaƙan yi a tonukoi Asheshi a Pige yi, a danai, "Vuma na kain dem da wa yansa kadyanshi ka gbani a kaci ka asu u uwulukpi u na n Mele ma Musa.

¹⁴ Tsu panaka yi ta n u dansi, Yesu uza u Nazara nala vi wa wasa ta asu vi aku u savaƙa gba agadu a da Musa asanka tsu."

¹⁵ Gba ama da a'ari pini ndishi a asu u usheshe vi a zuwuka yi a'eshi, aku a wenei upetiwa'eshi u ne u wokoi tyoku u katsumate ka zuba.

7

Isitifanu dansai a kapala ka Asheshi a Pige

¹ Magono ma Adarakpi ma wece yi, "Ikuna i na yi mayun da i'ari?"

² Aku Isitifanu danai, "Eda atoku a va n azapige, panaka numu, Kashila uza u tsupige u wenike ta kaci ka ne a asu u akaya a tsunu Ibrahi, a'ayin a da wari a uyamba u Masopotamiya kahu u ba u dusuku a Haran.

³ U tonuko yi, "Yanga a uyamba u de, vu asaka atoku a vunu, vu bana a uyamba u da ma wenike vu." ◇

⁴ Aku u yangai a uyamba u aza a Kaldiya u ba u dusuki a uyamba u Haran. "An tata u ne u kuwai da Kashila ka tuko yi a uyamba u da i'ari ndishi gogo-na vi.

⁵ Shegai u naka yi agadu a uyamba vi ko udeshe u te wa. U yan ta kazuwangbani n eyi wa naka yi u da, eyi na mmuku n tsikaya n da ma tuwa a kucina ku ne, ko an u wokoi bawu wari n maku a'ayin yi.

⁶ Kashila ka tonuko yi kpam, 'Kagali ka vunu ka gbasha ta a uyamba u tsumoci. Aza a uyamba vi kpam a ka foro le ta cika hal ayen amangatawanishi (400).

⁷ Ma yanka ta aza a uyamba u da a gbashikai vi mavura. Nala u wura baci, aku a tuwa a gbashika mu a asu u na vi.' ◇

⁸ "Kashila ka naka yi kazuwangbani a ukuna u ukida u kacombi. An Ibrahi matsai Ishaku, aku u kida yi kacombi eyi n a'ayin kulla. Ukuna vi u lya ta kelime an Ishaku matsai Yakubu, kpam an Yakubu matsai isheku i tsunu aza da a wokoi aletsu kupa n a re.

9 “Shegai an mmuku n Yakubu mi ma takuma vangu u le Isuhu upan, aku a denge yi ubana a uyamba u Masar. Shegai Kashilā ka tā n eyi,

10 kpm u wutukpa yi a asuvu a upana u ikyamba. Kashilā ka naḳa yi ugboji, kpm u naḳa yi mapasa ma shinga ara Firi'auna† magono ma aza a Masar. U zuwa yi u lyai tsugono tsu Masar, u zuwa yi kpm u kirana n kuwa ku tsugono.

11 “Kambulu ka cipai a uyamba u Masar n Ka'ana kaḳolo n upana u ikyamba u pige, hal isheku i tsunu a nambai ilikulya.

12 An Yakubu panai a da ilya i'ya pini a Masar, aku u suki isheku i tsunu de, nwalu n kagita n da la vi.

13 Nwalu n le n ire n da Isuhu toḳugboi kaci ka ne ara le, u wenike le kpm ara Firi'auna.

14 “Aku Isuhu sukunki tata u ne Yakubu u tuwa, n atoku a ne gba ama amangatsunkupa n ama a tawun.

15 Yakubu gonoi a Masar, nte u kuwai de n isheku i tsunu.

16 Aku a purai ikyamba i le a gonuko le a Shekem, a zuwa le a kasaun ka Ibrahi tsilai n ikebe i azurufa* a asu u mmuku n Hamo pini a Shekem vi.

17 “An a'ayin a yain evu a da Kashilā ka shadangu kazuwamgbani ka ne ara Ibrahi, aku kakuma ka ama a tsunu ka doki cika a uyamba u Masar,

18 hal a yain magono ma roku uza da bawu u revei Isuhu.

19 Magono ma nala mi ma ryafa ta isheku i tsunu aku u zuwa le a panai ikyamba, hal gbam u zuwai a varangusi mmuku n shili tsara a yain uma wa.

20 “A a'ayin a nala yi a da a matsai Musa, aya la tsulobo tsu de, aku a wo yi a kuwa ku tata u ne uwoto u tatsu.

21 U kana ta a wutukpa yi pini a kuwa ki, pini nala, makere ma kuwa ku Firi'auna ma tsara yi u wo yi yavu maku ma ne hal u gbonguroi.

22 A wenishike yi gba ugboji u aza a Masar, eyi tani vuma da uza u ucira a asu u kadyanshi n manyan ma ne.

23 “An Musa yain ayen amangare, aku u da asaka ve u ba u kondo ama a ne aza a Isara'ila.

24 An u wenei vuma u Masar u roku wa lapa vuma u ne uza u Isara'ila, aku u ba u banga yi u wunai vuma vi.

25 N u dani atoku a ne a ka reve an ara ne da Kashilā ka wutukpa le, shegai a reve wa.

26 “An kain ka wansai, u wenei ama a re aza a Isara'ila a ka shilakana, aku u tuwai tsara u wansa le, u danai, ‘Eda ama a na, uza n utoku u da i'ari, nida ya shilakana?’

27 “Uza da u gitai n kushulu ki u gamai Musa, u danai, ‘Ya zuwa vu vu woko uzapige n uza u afada a tsunu?’

28 Wata, wuna da va ciga vu wuna mu tyoku da vu wunai vuma u Masar nala nayain vi? ◇

29 An Musa panai nala, u sumai u gonoi a uyamba u tsumoci a Midiya, nte u matsai pini de mmuku ma a'ali n re.

30 “An ayen amangare a wurai, aku katsumate ka zuba ka wenikei kaci ka ne ara Musa a kakamba evu n Masasa ma Sinai. U wenei katsumate ki a asuvu a katyashi ka akina a asuvu a madanga ma kenu.

31 An u wenei ili i nala yi, uwonvo u kana yi cika, aku u rafai evu tsara u wene i'ya mai. Aku u panai kalagatsu ka Magono ma Zuba ka tonuko yi,

* 7:16 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. ◇ 7:28 Kag. 2:11-14.

32 ‘Mpa Kashilā ka isheku i vunu, Kashilā ka Ibirahi, n Kashilā ka Ishaku, n Kashilā ka Yakubu.’ Aku ikyamba i Musa i gitai uje, u fuḍa gbam kpam u webele wa.

33 “Magono ma Zuba ma tonuko yi, ‘Fodo akpata a vunu, kpaci asu u ḍa vari na vi wā tā uwulukpi.

34 Mayun n wene tā mavura ma a ka yanka ama a vā a ḍa a'ari a Masar, n pana tā ma'ika ma le, kpam n tuwā tā tsarā n wauwa le. Tuwā gogo n suku vu a Masar.’ ◊

35 “Musa ḍa a 'yuwain vi, hal a danai, ‘Ya zuwa vu vu woko uzapige n uza u afada a tsunu vi?’ Aya Kashilā ka suki u woko uzapige n kawauwi n uḅanga u katsumate ka zuba ka ka wenikei kaci ka ne ara ne a maḍanga mi.

36 U wutukpa le a asuvu a Masar, u yain kpam iryoci n ikunesavu a uyamba u Masar a Mala ma Shili† hal ayen a amangare a kakamba.

37 “Musa na vi ḍa u tonukoi aza a Isara'ila, ‘Kashilā ka ḍangasaka ḍa tā matsumate a asuvu a ama a ḍe tyoku u vā.’ ◊

38 U ḅolomgbonoi ama yi a kakamba. U rongoi ḍe kaḅolo n isheku i tsunu n katsumate ka zuba ka ka yanka yi kadyanshi a Masasa ma Sinai† mi. Aya kpam u naḱa yi kadyanshi ka unāḱa uma a asu u Kashilā, aku u tonuko tsu.

39 “Shegai isheku i tsunu a 'yuwan yi upanaka, a 'yuwan yi. A'ari uyan maluwa a gono a Masar.

40 A tonukoi Haruna, ‘Yanka tsu ameli a ḍa a ka tono n aṣtsu. Kpaci Musa ḍa wutai n aṣtsu a Masar vi tsu reve ili i'ya i gitai n eyi ḍe wa.’ ◊

41 A'ayin a nala yi a ḍa a yain kameli ka ka rotsoi madyondyom. A yanka yi uḍaraka, a'ari uyan mazanga a adama a ili i'ya a yain n akere a le.

42 Adama a nala, Kashilā ka kpatalaka le kucina, u asaka le a gbashika atala, tyoku ḍa wari ukorongi a asuvu a itagarada i Ntsumate, ‘Eḍa aza a Isara'ila, i kidaga mu nnama kpam i yanka mu uḍaraka a a'ayin a ḍa i rongoi a kakamba ayen amangare wa.

43 I naḱai asu u ḍa a ka gbashika Meleki kameli tsupige, hal n kameli ka katala ka ḍe Rafani.

I yain ameli a nala yi i gbashika le. Adama a nala ma tutsuku ḍa tā ḍe a kucina ka uyamba u Babila.’ ◊

44 “Caupa isheku i tsunu a'ari tā n Katani ka Kavasus ka iryoci a kakamba. A yan tā ka tyoku ḍa Kashilā ka tonukoi Musa yain ka.

45 An ayen ushani a wurai, aku Joshuwa† tonoi n kuvon n iyamba i Awulawa, uyamba u ḍa Kashilā ka loko le. A cangai Katani ka Kavasus† ki ubana a uyamba u savu vi. Nte kari pini hal utuwā a'ayin a Dawuda magono.

46 Kashilā ka pana tā kayanyan ka Dawuda. Aku Dawuda folo yi u maka Kashilā ka Yakubu Kuwa ku Kashilā,

47 shegai Solomo ḍa mai ka.

48 “Gbā n nala, Kashilā Uza u Ucira Gbā u dusuku a kuwa ka ama a mai wa. Tyoku ḍa matsumate ma danai, an u yain kadyanshi ka Magono ma Zuba,

49 ‘Zuba ḍa karatsu ka tsugono tsu vā, likimba kpam a asu u ḍa a'ene a vā a ka wunvuga.

Icun i kuma ku eni ka kpam ya maka mu?

Ko kpam nte a asu u uwunvuga u vā?

50 Mpa n yain ili i na yi gbā n akere a vā wa?’ ◊

51 “Eda aryagbaji, aza da bawu i'ari n upanaka kpam i 'yuwain Kulu Keri. Eda tyoku u isheku i de u da i'ari aza da a tsu rongo kushulu n Kulu Keri kain dem.

52 A asuvu a nsumate, matsumate ma eni ma isheku i de i kpaɗai uwisha? Hal gbam a wunusai aza da a danai Uza u Uwulukpi wa ta utuwa. Kpam gogo-na i neke de Kawauwi i wuna yi kpam.

53 Eda i wushai Mele a akere a atsumate a zuba, shegai i kpaɗai ma utono.”

A varasai Isitifanu a wunai

54 An azapige a aza a Yahuda a panai ili i'ya Isitifanu danai, aku a namgbai katsuma cika hal a lumai ajubu a le.

55 Shegai Isitifanu wa ta ushadangi n Kulu Keri, u weɓelei zuba, aku u wenei tsupige tsu Kashila n Yesu kushani a kukere ku ulyaki ku Kashila.

56 U danai, “Wundyai, n wene ta zuba u kukpaɗi aku n wenei Maku ma Vuma kushani a kukere ku ulyaki ku Kashila!”

57 Aku a salai a palai atsuvu a le, kute-kute a kana yi.

58 A wutukpa yi a uroto u ilyuci a gita yi uvarasa n atali tsara a wuna yi. Aza da a wenei ukuna vi a zuwusai aminya a le a kapala ka kalobo ka roku uza u kala Shawulu.†

59 An a'ari yi uvarasa, aku u yain kvasu, u danai, “Asheku Yesu, wusha kulu ku va.”

60 Aku u kudangi u salai, “Asheku, kotsu vu kana unyushi u cingi u na a kaci ka le wa.” An u danai nala, aku uma u ne u wutaɗi.

8

1-2 Shawulu da pini kushani wa wundya kpam u wushuki n uwuna u Isitifanu. Aku ama roku aza da a ka tono Kashila a cidangu yi n a sayi cika.

Shawulu yankai Atoni mavura

A a'ayin a nala yi mavura ma pige ma rukpaɗi a mere ma Atoni a Yesu a Urishelima, aku gba le a wacuwai a asuvu a uyamba u Yahuda n Samariya. Shegai asuki yi alya koshi a wokoi pini a Urishelima.

3 Shawulu tani u rongoi uyan Atoni yi mavura cika. U uwusai a'uwa a'uwa wa ronuso aka n a'ali, wa ukusa le a kuwa ku a'ali.

Filibu yain kuɓari a Samariya

4 Ama da a sumai a asakaɗi Urishelima vi, a rongoi ukyawunsa n a tonusuki ama ukuna u Yesu.

5 Filibu* dem banai a ilyuci i pige i roku a uyamba u Samariya, wa tonusuko le ukuna u Kawauwi.

6 Aku ama a kyawan yi tsara a pana ili i'ya wa dana, kpaci a wene ta iryoci i'ya u yain.

7 U wutukpa ta ityoni i cingi a asuvu a ama ushani. An ityoni i cingi yi i wutaɗi a asuvu a ama yi, aku i kanaɗi isali cika. U tansaɗi kpam aza da ili i soi ikyamba n awunu ushani.

8 Adama a nala ilyuci yi i shadangi n ipeli.

Simo kayain ka adabu

9 Vuma roku u da pini uza u kala Simo, uza da wari wa yansa adabu pini a ilyuci yi. Aza a Samariya† a yain majiyan ma ili i'ya u tsu yansa, hal u lapai makamba u danai eyi vuma u pige u da.

† 7:58 Shawulu: Kala ka vuma u na ka tuwa ta ka wokoi Bulus, kpam u woko ta Katoni ka Yesu ka maci. * 8:5 Filibu da a ka dansaka pini na vi, aya dem a ka dansaka a 6:5.

¹⁰ Ama a Samariya azapige nā mmuku a danai, “Vuma u na uza u ucira u da, u da a ka isa, Ucira u Kashilā.”

¹¹ A'ayin ushani Simo wari uyansa adabu n u zuwusi le majiyan, adama a nala u wokozi uza u ucira a asuvu a ilyuci yi.

¹² Shegai an a wushuki n Kadyanshi ka Shinga ka Filibu yain a kaci ka tsugono tsu Kashilā n kala ka Yesu Kawauwi, aku a Iyubugu le gbā le aka n a'ali.

¹³ Hal dem Simo vi n kaci ka ne u wushuki dem n kadyanshi ki. An a Iyubugu yi, aku u kañai utono Filibu. An u wenei tyoku da Filibu wa yansa iryoci n ikunesavu, aku u yain majiyan cika.

¹⁴ An asuki a da a'ari a Urishelima a panai a da aza a Samariya a wushuku de n kadyanshi ki, aku a sukunku le Bituru n Yahaya.

¹⁵ An a rawai, aku a yanka le kvasu tsarā a wushi Kulu Keri.

¹⁶ A'ayin a nala yi a Iyubugu le tā a asuvu a kala ka Yesu Asheku, shegai ko uza u te u le wari u wusha Kulu Keri wa.

¹⁷ Aku Bituru n Yahaya a tađanku le akere, aku Kulu Keri ku cipa le.

¹⁸ An Simo wenei tyoku da a ka naķasa Kulu Keri a asu u utađangusu akere, aku wa ciga u naķa le ikebe,

¹⁹ u danai, “Mpa dem naķa numu ucun u ucira u nala vi tsarā uza da baci dem n tađanku kukere u tsarā Kulu Keri.”

²⁰ Shegai Bituru wushunku yi, “Kashilā ka wuna vu tā n ikebe i vunu dem! Va wundaya n ikebe i'ya va tsarā kune ku Kashilā?”

²¹ Ko ili i pađa vu n manyan ma na wa, kpaci katakasuvu ka vunu ka dere n Kashilā wa.

²² She vu kpatala vu asaķa tsicingi tsu vunu, vu foli Asheku a cimbusuka vu unyushi u cingi u ili i'ya vu foβusoi a katakasuvu ka vunu.

²³ Kpaci n wene tā vu shađangi n malyon ma cingi, kpam usiri a asuvu a unyushi u cingi.”

²⁴ Simo wushuki, “Yanka numu kvasu, tsarā ili i'ya vu danai na vi i gita nā mpa wa.”

²⁵ Bituru n Yahaya a yain kuβari ku kadyanshi ka Asheku a Samariya, an a kotsoi, aku a gonoi a Urishelima. A lyai kapala n kadyanshi ki ele n a goni a une i'ya a cinasai a ure.

Filibu n vuma u Habasha

²⁶ A'ayin a nala yi, katsumate ka zuba ka yankai Filibu kadyanshi, “Yanga vu toni ubana a daķa, vu toni ure u kakamba u da u wutaī a Urishelima ubana a Gaza.”

²⁷ U kañai ure, eyi a nwalu, u cinai vuma roku kazuwi ka ikebe ka uyamba u Habasha,† kpam kagbashi ka shegai wa tā n tsupige a tsugono tsu Kandakatu Magono, kpam uka da magono ma Habasha mi. A Urishelima da u banai tsarā u lyai kayala.

²⁸ An wa gono a kuwa, aku u dusuki a maringongo ma adoki ma ne, u kukpai tagarāda u Ishaya wa yan kañeshi.

²⁹ Aku Kulu Keri ku tonukoi Filibu, “Raβa evu n maringongo ma nala mi.”

³⁰ U sumai u banai asu u ne, u panaķa yi wari a kañeshi u tagarāda u Ishaya matsumate. U wecei vuma vi, “Vu reve ili i'ya vari a kañeshi?”

³¹ U wushunku yi, “Nte tani, she uza roku u βanga mu.” Aku u tonukoi Filibu u yuwa maringongo mi u dusuku kaβolo n eyi.

³² Kaβon ka tagarāda ka wa yan kañeshi vi ka na:

† 8:27 Kaletsu ka Tsiheline ka yanka tā manyan n ili i'ya i'ari n kalen ka “kagbashi ka a wutukpai asanda.” Caupa ama a tsu yawunsa tā yavu a wutukpa baci agbashi a le asanda a ka yan tā manyan ma le mai.

“A rono yi yavu macon† ma a ka bana ukida.
Tyoku da maku ma kondom ma tsu pada bini a ka kidasa yi baci tsileme tsu
ikyamba i ne, nala dem u padai.‡

33 A yanka yi uwono hal a kidaga yi ugana n ukuna u da bawu wari dere.
Uza wa la wa yan kpam kadyanshi ka mmuku,
na mmuku n tsikaya n ne wa.

Nte tani, kpaci a wuna yi kahu u tsara le.” ◊

34 Vuma vi u tonuko yi, “N folo vu, tonuko mu kalen ka asu ki. A kaci ka
yai ka matsumate mi ma yain kadyanshi ki, n kaci ka ne ka wa yan ka, ko gai
uza roku u da kau?”

35 Aku Filibu gitai asu u tagarada u nala vi, u yanka yi alabari a Yesu.

36 Ele pini a nwalu a cinai asu u roku n mini. Pini nala, vuma vi u danai,
“Mini ma na, ndya ya bishinka vu vu lyubuğu mu?”

[37 Filibu danai, “Vu wushuku baci n katakasuvu ka te, ma lyubuğu vu ta.”

Vuma vi u wushuki. “N wushuku ta n Yesu Kawauwi, Maku ka Kashila.” §

38 U zuwai a shamkpai maringongo ma adoki mi. Ama a re a le gba a cipai
a uwai a asuvu a mini mi, aku u lyubuğu yi.

39 An a wutai a asuvu a mini mi, Kulu Keri ku Magono ma Zuba ku cangai
Filibu. Vuma vi u doku u wene yi wa. Aku u lya kapala na nwalu n ne
ushadangi n ipeli.

40 Filibu wenei kaci ka ne a ilyuci i Azatu. U tambai ilyuci ilyuci n u yanyi
kuhari ku Kadyanshi ka Shinga ka Asheku hal u rawai a Kasariya.

9

Shawulu wokoi Katoni

1 A'ayin a da Shawulu wari pini a uyanka Atoni a Asheku mavura cika, hal
n dani wa wuna le. Aku u banai a asu u Magono ma Adarakpi,

2 u folo yi u naka yi ukanikorongi u ubana a agata a Kashila a Damasuka.
Tsara u cina baci Atoni a da a wushuki n Ure u Asheku aka ko a'ali, aku u
tuwa n ele usiri a Urishelima.

3 Eyi pini a nwalu, hal u yain evu n Damasuka, kute-kute u wenei katyashi
ka ucira ka wutai a zuba ka wakana yi ukyawan.

4 Aku u rukpai a iyamba u panai kalagatsu ka danai, “Shawulu, Shawulu,
ndya i zuwai va yan mu mavura?”

5 Shawulu wecikei, “Asheku, ada yai?”

Aku kalagatsu ki ka wushuki, “Mpa Yesu uza da vari a uyan mavura.

6 'Yanga vu uwa a ilyuci yi, a ka tonuko vu ta i'ya va yan.”

7 Aza da a ka walaka kaolo ki a fuda a dana ukuna wa, a pana ta kalagatsu
ki, shegai a wene uza wa.

8 Aku Shawulu 'yangai, shegai an u kukpai a'eshi a ne u wene asu wa.
Atoku a ne a da a kana yi kukere a banka yi pini a ilyuci i Damasuka yi.

9 U yan ta a'ayin a tatsu pini a Damasuka vi bawu u wenei asu, kpam u lya
ili wa, u so tani ili wa.

10 A Damasuka vi katoni ka pini uza u kala Ananiya. Asheku a isa yi a asuvu
a kuwene, u danai, “Ananiya!”

Aku u wushuki, “Mpa na, Asheku.”

‡ 8:32 A asu u nala vi, ncon mi ma ta n tsileme ugadi ugadi. Uza wa fuda ta gba wa kidasa tsa u yanka
kunya bawu u kidai macon mi. ◊ 8:33 Isha. 53:7-8. § 8:37 Akorongi a cau ushani aza da a purai
a tagarada u Manyan ma Asuki a'ari n makpanda ma 37 wa.

11 Asheku a tonuko yi, “Yanga vu bana a ure u da a ka isa Ure u Karara vu wecike kuwa ku Yahuza. Uza roku da pini uza u Tarsu, uza da a ka isa Shawulu. Aya pini wa yan kvasu.

12 N wenike yi ta gban kuwene. A asuvu a kuwene ki u wene ta vuma da a ka isa Ananiya u tadanku yi kukere a kaci tsara u wene asu.”

13 Ananiya wushuki, “Asheku, n so ta upanasa alabari a vuma u nala vi a ili i cingi i'ya wa yansaka aza a uwulukpi a vunu a Urishelima.

14 Kpam adarakpi a pige a wushunku yi de u kana gba uza da baci dem wa isa asuvu a kala ka vunu.”

15 Asheku a tonuko yi, “Avu gai wala, kpaci aya n dangasai u dansa kala ka va a asu u Awulawa, na ngono n le, kpam n a asu u aza a Isara'ila.

16 Ma wenike yi ta tyoku da wa pana ikyamba adama a kala ka va.”

17 Ananiya ba u uwai a kuwa ki. U 'yangasai kukere u sawai Shawulu u danai, “Utoku u va, Asheku a da a suku mu; wata, Yesu uza da u wenikei kaci ka ne ara vunu a ure u da vu walai vi. Wa ciga ta vu doku vu wene asu, kpam u shadangu vu n Kulu Keri.”

18 Kute-kute aku ili i roku i rukpai a a'eshi a Shawulu yavu apici, aku u wenei asu. Pini nala, u 'yangai a lyubuğu yi.

19 An u lyai ilikulya, aku ucira u ne u gonoi.

Shawulu yain kuɓari a Damasuka

Shawulu yain a'ayin pini a asuvu a Damasuka kaɓolo n Atoni a da a'ari pini vi.

20 A ɓaraka wa, aku u gitai kuɓari ku kadyanshi ka Kashila a agata a Kashila n u dansi Yesu da Maku ma Kashila.

21 Gba aza da a panaka yi a yain majiyan, a danai, “Vuma na vi aya u 'yangasakai Atoni n u yansaki le mavura a Urishelima vi wa? Tuwa da u tuwai tsara u kana le u sirasa u banka le a asu u adarakpi a pige wa ko?”

22 Shegai Shawulu doki ucira u kuɓari, wari a uvurusu atakasuvu a aza a Yahuda aza da a'ari a Damasuka, n u dansi Yesu da Kawauwi.

23 An a yain a'ayin ushani, aza a Yahuda a sheshei a wuna yi.

24 Shegai u panai alabari a ili i'ya a sheshei. A'ari uwundya itsutsu i ilyuci yi kaara n kayin tsara a kana yi a wuna.

25 Pini nala, kayin ka pige aɓangi a ne a zuralakpa yi a ilinuku i kasaga ka ilyuci a asuvu a mabana ma pige.

Shawulu banai a Urishelima

26 An Shawulu rawai a Urishelima, u cigai u ɓolomɓono kaci n Atoni yi, shegai a panai uwonvo u ne kpaci a wushuku an eyi katoni ka wa.

27 Shegai Baranaba tuko yi a asu u asuki, u tonuko le tyoku da Shawulu wenei Asheku a ure n tyoku da Asheku a dansai n eyi. N tyoku da kpam u yain kuɓari ku kadyanshi ka Kashila n u dansi kala ka Asheku a Damasuka bawu uwonvo.

28 Asuki yi a wushuki n Shawulu. Pini nala, u dusuki n ele a Urishelima n u tamba asu asu, n u yanyi kuɓari n kala ka Asheku bawu uwonvo.

29 U dansa ta n u yanyi kananamgbani n aza a Yahuda a da a ka pana kaletsu ka Tsiheline, adama a nala, a'ari uzama ure u da a ka wuna yi.

30 An atoku a ne a panai nala, aku a banka yi a Kasariya a tutsuku yi a kpatsu ubana a Tarsu ilyuci i ne.

31 Gba Atoni a da a'ari a uyamba u Yahuda, n u Galili, n u Samariya a tsarai ndishi n shinga. A panai uwonvo u Asheku, a yain ucira, Kulu Keri kpam kari a ugbamatangusu le hal a'ari a udoku kakuma.

Bituru tanasqi Iniyasu

³² A'ayin a nala yi, Bituru kyawunsai uyamba vi gb̄a, u ba u kondoi ama a Kashil̄a d̄a a'ari a ilyuci i Lida.

³³ Nte a gawunsai pini n vuma roku uza u kala Iniyasu, uza d̄a w̄ari nvain na m̄bala n tsuwunu hal ayen kull̄a.

³⁴ Aku Bituru tonoko yi, "Iniyasu, Yesu Kawauwi tan̄asa vu d̄e, 'yanga vu katala kajiba ka vunu." Kute-kute u 'yanḡai.

³⁵ Gb̄a aza a Lida n aza a uyamba a Sarana a wenei vuma d̄a a tan̄asai vi, pini nala, a kpatalai a asu u Asheku.

Bituru 'yangas̄i Dokas a ukpa

³⁶ Uka roku d̄a pini a Japa uza u kala Tabita; wata, Dokas* n Tsiheline, uka vi katonni ka. U n̄aka t̄a kaci ka ne a asu u manyan ma maci n u b̄angi aza a unambi.

³⁷ A'ayin a nala yi a d̄a u yain maḅala aku u kuw̄ai. Pini nala, a sumba yi a vakunku yi a kunukuzuba.

³⁸ An Atoni yi a panai alabari cina Bituru pini a Lida evu n Japa, aku a suki ama a re a ba a foli yi a danai, "Tuwa gogo."

³⁹ Bituru lazai kaḅolo n ele. An a rawai, aku a banka yi a kunukuzuba ki. Nrana n shamgbai evu n eyi a ka sa, kpam a ka wenishike yi ntogo n aminya a d̄a Dokas yanka le cina eyi n uma.

⁴⁰ Bituru wutukpa le a ulanga, aku u kud̄angi u yain kavas̄u. U kpatalai a asu u kakushe ki u danai, "Tabita, 'yanga." Aku u kukpāi a'eshi, an u wenei Bituru, u 'yanḡai u dusuki.

⁴¹ Bituru kana yi kukere u b̄anga yi tsara u 'yanga. Aku u isāi Atoni yi na nrana mi gb̄a, u n̄aka le n eyi n uma.

⁴² Alabari yi a tamburai gb̄a a uyamba u Japa, kpam ama a wushuki n Asheku.

⁴³ Bituru dusuki a Japa a'ayin ushani, a kuwa ku uza u manyan ma ikpan uza u kala Simo.

10

Koniliyu isāi Bituru

¹ A yan t̄a vuma roku a ilyuci i Kasariya uza u kala Koniliyu, katigi ka a asuvu a kaḅolo ka asoje ka a ka isā Kaḅolo ka Asoje a Italiya.

² Vuma u maci u d̄a, u tsu rongo t̄a ulyasaka Kashil̄a kayala a'ayin dem. Nala dem aza d̄a a'ari a kuwa ku ne. U tsu n̄akaḅa t̄a aza a unambi kune, n u yansi kavas̄u ubana a asu u Kashil̄a.

³ Kain ka te, evu n ulapa u uwule u tatsu u kaara, aku u wenei katsumate ka zuba a asuvu a kuwene ka tuw̄ai ka tonoko yi, "Koniliyu."

⁴ Koniliyu wa wundya yi tuntu n uwonvo. U wecei katsumate ki, "Ndy a yi, Asheku?"

Aku u wushuki, "Kashil̄a ka wushuku t̄a kavas̄u ka va yansa ubana ara ne, kpam u reve t̄a n kune ku va yansa aza a unambi."

⁵ Suku ama roku ubana a ilyuci i Japa a ba a isā vuma roku uza u kala Simo, uza d̄a dem a tsu isā Bituru.

⁶ Aya pini wa rongo n vuma roku uza d̄a dem a tsu isā Simo, vuma vi manyan ma ikpan ma wa yansa. Kuwa ku ne evu n kushivā d̄a kari."

⁷ An katsumate ki ka lazai, aku Koniliyu isāi agbashi a ne a re n kasoje ka roku, uza d̄a wa tono Kashil̄a a asuvu aza d̄a a ka yansa yi manyan kain dem.

* 9:36 Kala ka Tabita n Tsi'arama, n Dokas n Tsiheline gb̄a kalen ka le ka te, kpam ka "maren."

⁸ Aku u tonuko le gb̄a ili i'ya i git̄ai, pini nala, u suku le a Japa.

Bituru wenei kuwene

⁹ An kain ka wansai, n kaara a kaci ele a asuvu a nwalu, cina a yain evu n iyuci yi, aku Bituru yuw̄ai a zuba u kunu u yain kavasu.

¹⁰ Pini nala, kambulu ka kan̄a yi, ele pini a ufoḡuso ilikulya yi, aku u wenei kuwene.

¹¹ U wenei zuba u kukp̄ai aku ili i roku yavu kunya ku pige ku ngan n nishi ubar̄akpi a ka cipuk̄a ka utuw̄a a iyamba.

¹² A kunya ki gb̄a icun i nnama n ḡa m̄ari n a'ene a nishi n̄a n ḡa ma kabura n̄a nnu n ḡa m̄ari pini.*

¹³ Aku u panai kalaḡatsu ka danai, “Bituru, 'yanga vu kiḡa vu takuma.”

¹⁴ Shegai Bituru wushuki, “A'a, Magono ma Zuba, kotsu n takuma ili i'ya bawu a wulukpei ko kpam i'ya i'ari n icadi i'ya Mele ma tsunu ma bihinka tsu utakuma wa.”

¹⁵ Aku u doki u panai kalaḡatsu ki upana u ire, “Kotsu vu isa ili i'ya Kashila ka wulukpei, ili i'ya bawu i'ari uwulukpi wa.”

¹⁶ An ukuna u nala u git̄ai hal kutatsu, kute-kute aku a bidyai kunya ki ugono a zuba.

¹⁷ Bituru pini a kadambula ka kalen ka kuwene ku nala ki, aku ama ḡa Koniliyu suki vi a rawai a utsutsu, cina a wecike ḡe kuwa ku Simo ki.

¹⁸ A danai, “Azakuwa,” aku a wecikei ko nte Simo uza ḡa a ka isa Bituru vi wari pini.

¹⁹ Eyi pini a uyawunsa a kaci ka kuwene ka u wenei vi, aku Kulu Keri ku tonuko yi, “Ama a tatsu ḡa la a ka bolo vu.

²⁰ Cip̄a vu tono le. Kotsu vu yain malala wa, kpaci mpa n suku le.”

²¹ Bituru cip̄ai u cinai ama yi, u danai, “Mpa ya bolo. Nɗya ya boluko mu n i'ya?”

²² A danai, “Katigi ka aza a Roma, uza u kala Koniliyu aya u suku tsu. Vuma maci u ḡa, uza ḡa u tsu rongo a ulyaka Kashila kayala, uza ḡa kpam gb̄a aza a Yahuda a ka nak̄a karinga. Katsumate ka zuba ka kari uwulukpi ka ka tonuko yi u isa vu vu bana ara ne tsara u pana i'ya va dana.”

²³ Pini nala, Bituru uwai n ele a asuvu a kuwa, u nak̄a le asu u ḡa a ka wansa.

Bituru banai a kuwa ku Koniliyu

An kain ka wansai, Bituru, kaḡolo n Atoni a roku aza a Japa, a wutaḡi a lazaḡi kaḡolo n aza ḡa Koniliyu suki vi.

²⁴ An kain ka doki ka wansai, aku a uwai a Kasariya. Alya Koniliyu wari a uvana hal gb̄am u libanai amaci a ne n aje a ne.

²⁵ Bituru n u uwi a kuwa ki, aku Koniliyu ryabusa yi, u rukp̄ai a kapala ka ne u lyaka yi kayala.

²⁶ Aku Bituru 'yangasa yi u tonuko yi, “'Yanga, mpa dem vuma ḡa.”

²⁷ An Bituru wari kadyanshi n eyi, aku u uwai u cinai kakuma ka ama ushani.

²⁸ U tonuko le, “Eḡa n kaci ka ḡe i reve ta u gan uza u Yahuda u gawan kaci ko kpam u ba u kondo Kawulawa wa. Shegai Kashila ka wenike mu ta u da, kotsu n isa uza roku uza u ashinda wa.

²⁹ Adama a nala, an i isa mu n 'yuwan utuw̄a wa. Gogo-na ma ciga n pana ili i'ya ya isaka mu vi.”

* **10:12** A asuvu a kunya ki nnama n roku n ḡa pini n ḡa aza a Yahuda a tsu takuma kpam n̄a n ḡa bawu a tsu takuma adama a Mele.

³⁰ Koniliyu wushuki, “A'ayin a nishi a ɗa a wurai dere n gogo-na naha, a ulapa u uwule u tatsu u kaara an maɗi a uyan kavasu, aku vuma roku u tuwaɗi mu n aminya a eri a ulada u shamgbai a kapala ka va.

³¹ U danai, ‘Koniliyu, a wushuku de kavasu ka vunu, kpam kune ku va neshe aza a unambi yi ku woko de ili i uciɓusa a asu u Kashila.

³² Adama a nala she vu suku a ubana a Japa a ba a isa Simo uza ɗa a ka isa Bituru. Aya pini u cipai a kuwa ku Simo uza u manyan ma ikpan, uza ɗa wa rongo evu n kushiva.’

³³ Da i zuwai n suki ama n maloko a isa vu vi, kpam u gan ta an vu tuwai. Gogo-na aɗsa na gba tsunu tsu bolomgbonoi a asu u te tsara tsu pana ili i'ya Asheku a tonuko vu vu tonuko tsu.”

Bituru dansai a kuwa ku Koniliyu

³⁴ Pini nala, Bituru gitai kadyanshi, “Mayun ɗa, n reve ta Kashila kari n kudyangi wa.

³⁵ Shegai u wushi gba ama ɗa a ka pana yi uwonvo, n a yanyi ili i'ya wa ciga, a asuvu a kaletsu dem.

³⁶ I reve ta n akani a ɗa Kashila ka sukunki aza a Isara'ila, n a tonusuki le alabari a kayanyan ka ndishi n shinga a asu u Yesu Kawauwi. Aya kpam Asheku a ama gba.

³⁷ I reve ta n ili i'ya i gitai a uyamba u Yahuda, an Yahaya danai a lyuɓugu ko ya wa. Kpam a Galili ɗa ukuna u na vi u gitai.

³⁸ I reve ta Kashila ka ka nakai Yesu uza u Nazara tsupige, Kulu Keri ka ta n eyi, kpam wa ta n ucira cika. U tamba ta n u yansi ukuna u shinga, n u tanasi aza ɗa Kalapansi ka 'yanki, kpaci Kashila ka ta n eyi.

³⁹ “Aɗsa tsu wenei ukuna u ɗa u gitai n eyi a uyamba u Yahuda, n Urishelima. Alya a wuna yi a mawandamgbani.

⁴⁰ Shegai Kashila ka 'yangasa yi a kain ka tatsu, kpam u zuwa yi u wenike kaci ka ne a asu u ama.

⁴¹ U wenike kaci ka ne a asu u ama gba wa, shegai ara tsunu; wata, aɗsu aza ɗa Kashila ka dangasai caupa, tsara tsu woko aza ɗa a wenei ukuna vi. Aɗsa aza ɗa tsu lyai kpam tsu soi kaɓolo n eyi an u 'yangai a ukpa.

⁴² Kpam u tonuko tsu tsu yanka ama kuɓari, tsu tonuko le Yesu ɗa Kashila ka dangasai u yanka aza uma n akushe afada.

⁴³ Gba ntsumate n yan ta kadyanshi ka ne a danai, ‘Gba uza ɗa baci u wushuki n kala ka ne, a ka cimbusuka yi ta unyushi u cingi u ne.’ ”

Awulawa a tsara Kulu Keri

⁴⁴ Bituru pini a kadyanshi ki, aku Kulu Keri ku cipai a kaci ka aza ɗa a ka pana ka yi vi.

⁴⁵ Aku aza a Yahuda a ɗa a'ari Atoni a asuvu a aza ɗa a tuwai n Bituru vi, a yain majiyan an a wenei dem Awulawa a wushai kune ku Kulu Keri ki.

⁴⁶ Kpaci a pana ka le ta a ka dansa n aletsu a roku, n a cikpali Kashila.

Pini nala, Bituru danai,

⁴⁷ “Awulawa a na yi dem a wusha ta Kulu Keri tyoku ɗa aɗsu tsu wushai. Uza wa la wa bishinka a lyuɓugu le wa.”

⁴⁸ Aku u zuwai a lyuɓugu le a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi. Pini nala, a folo yi u doku u yain a'ayin n ele.

11

Bituru gonoi a Urishelima

¹ Asuki yi n Atoni a ɗa a'ari a Yahuda a panai alabari a ɗa Awulawa a wushai kadyanshi ka Kashila.

² Shegai an Bituru gonoi a Urishelima, aku Atoni a roku aza da a'ari aza a Yahuda a yanka yi kushulu.

³ A danai, "Ndaya i zuwai vu banai a asu u Awulawa, hal vu lyai kaɓolo n ele?"

⁴ Aku Bituru tonuko le ili i'ya i gitai.

⁵ U danai, "Kain ka te a Japa, tyoku da mari a kvasu aku n wenei kuwene. N wenei ili i roku yavu kunya ku pige ku ngan n nishi ubarɓkpi a ka cipuka ka utuwa a iyamba, hal ku rawai evu na mpa.

⁶ An n weɓelei kunya ki mai n wenei gba icun i nnama n kenu, na nnama n mete, n ili i nkaburu, na nnu.

⁷ Aku n panai kalagatsu ka danai, 'Bituru, 'yanga vu kifa vu takuma.'

⁸ "Pini nala, n wushuki, 'Ko kenu, Magono ma Zuba, ili i'ya bawu i'ari uwulukpi, ko i icadi i'ya Mele ma tsunu ma bishinka tsu utakuma kotsu i uwa a una u va wa.'

⁹ "Shegai kalagatsu ka ka wutai a zuba vi ka doki ka danai ukuna u ire, 'Kotsu vu isa ili i'ya Kashila ka wulukpei, ili i'ya bawu i'ari uwulukpi wa.'

¹⁰ Kutatsu ka a yain nala kahu a canga ili yi ubana a zuba.

¹¹ "Derere u ukuna vi u da ama a tatsu a da a suki a Kasariya a rawai a kuwa ka mari vi.

¹² Aku Kulu Keri ku tonuko mu n toni le kpm n dambula an a wokoi Awulawa wa. Atoku a va ama a teli a na yi alya a soku mu, hal tsu uwai a kuwa ku uza da u suku le vi.

¹³ U tonuko tsu kpm tyoku da u wenei katsumate ka zuba ka shamgbai a kuwa ku ne ka tonuko yi, 'Suku a ba a isa Simo uza da a ka isa Bituru a Japa.

¹⁴ Aya wa tonuko vu tyoku da avu n kuwa ku vunu gba ya tsara iwauwi.'

¹⁵ "Kadyanshi ka n gitai le uyanka, aku Kulu Keri ku cipai ara le dere tyoku da ku cipai tsu a kagita.

¹⁶ Pini nala, aku n cibai an kadyanshi ka Kashila ka danai, 'Yahaya gai n mini ma u lyubugusi, shegai eda Kashila ka lyubugu da ta n Kulu Keri.'

¹⁷ An u wokoi Kashila ka yanka le kune derere tyoku da u yanka tsu a'ayin a da tsu wushuki n Yesu Asheku Kawauwi, ya mpa n bishinka Kashila?"

¹⁸ An a panai nala aku a nambai ili i'ya a ka dana, pini nala, a kanai ucikpala Kashila a danai, "Gogo-na dem Kashila ka wushuku de Awulawa a kpatala utuwa ara ne, kpm u ne le de uma."

Atoni a Antakiya

¹⁹ An Isitifanu kuwai, aku a gitai uyan Atoni yi mavura, hal a wacuwai ubana a mbari. A rawa ta a Finisiya n Sayipuru n Antakiya u Suriya. A yain kubari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashila, shegai aza a Yahuda a da a yankai kubari ki koshi.

²⁰ Asuvu a Atoni a da a wacuwai vi aza roku a wutai a Sayipuru n Sirani a banai a Antakiya, a kanai uyanka Awulawa Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Asheku.

²¹ Ucira u Asheku wa ta kaɓolo n ele, hal ama ushani a wushuki a kpatalai asu u Asheku.

²² An Atoni a da a'ari a Urishelima a panai ili i'ya i gitai a Antakiya, a suki Baranaba ubana de.

²³⁻²⁴ Vuma u maci da uza da wari ushadangi n Kulu Keri kpm u pityanangi. An u rawai u wenei ukuna u shinga u da Kashila ka yanka le, u yain ipeli cika. Aku u rono le atsuvu a pityanangu n Asheku n katakasuvu ka le ubana. Ama ushani a doku ta a kpatalai ubana a asu u Asheku.

²⁵ Pini nala, Baranaba banai a Tarsu uzama Shawulu.

²⁶ An u wene yi, aku u tuko yi a Antakiya. Ama a re a le gba a shamgbai pini n Atoni yi hal kayen ka te dere, n a wenishiki kakuma ka ama. A Antakiya da a gitai u'isa atoni a Yesu n kala ka Aza a Kirisiti.†

²⁷ A'ayin a na yi a da nsumate n roku n wutai a Urishelima a banai a Antakiya.

²⁸ Uza u te a asuvu a le uza u kala Agaba u 'yangai u yain kadyanshi n ucira u Kulu Keri u danai, "A ka tuwa ta a yain kambulu ka pige a likimba gba." (A'ayin a da Kaladiyu wa lya tsugono tsu Roma da udani u na vi u shadangi.)

²⁹ A'ayin a nala yi, Atoni a sukunku ta atoku a le a da a'ari a Yahuda kune. Ya dem suki utyoku u ucira u ne.

³⁰ Nala a yain a sukunki nkoshi ma atoni a Yahuda kune a akere a Baranaba n Shawulu.

12

Bituru a kuwa ku a'ali

¹ A'ayin a nala yi a da Hiridu Agaripa magono u gitai uforo ama a Kashila.

² Hal gban u zuwai a kapamgbana kaci ka Yakubu utoku u Yahaya n burundu.

³ An u wenei aza a Yahuda a panai kayanyan ka ili i'ya u yain, aku u kana dem Bituru. A'ayin a Ulya u Ilikulya i'ya i Nambai Yisti† da ukuna vi u gitai.

⁴ An u kana yi, aku u gidaku yi a kuwa ku a'ali. U nanganu yi a akere a asoje a nishi a nishi hal asu kunishi a wundi yi, tsara a kotso baci Abiki yi, u tuko yi a kapala ka ama u yanka yi afada.

⁵ A'ayin a da Bituru wari pini a kuwa ku a'ali ki, aku ama a Kashila a'ari uyan kavasu adama a ne.

Katsumate ka zuba ka wauwai Bituru

⁶ N kayin ka Hiridu wa yawunsa kain ka wansa baci u wutukpa yi tsara u yanka yi afada yi, Bituru wari alavu a mere ma asoje a re usiri n ikani i re. Kpam asoje a re aza da a ka wundya kuwa ki kushani a utsutsu.

⁷ Kute-kute aku katsumate ka zuba ka Magono ma Zuba ka wenikei kaci ka ne ara ne, aku katyashi ka wakanai kunu ki. Aku katsumate ki ka sawai Bituru a ikengi u 'yangasa yi u danai, "Yanga gogo!" Pini nala, ikani yi i saruwai.

⁸ Katsumate ki ka tonuko yi, "Uka matogo n akpata a vunu." Aku u yain nala. U tonuko yi kpam, "Wambana kunya ku vunu, vu tonu mu."

⁹ Aku u wutai u tonu yi, kpam u reve an ili i'ya katsumate ki ka yan vi mayun da wa, eyi n u dani kuwene ka a ka wenike yi.

¹⁰ An a wurai asoje a da a ka wundya kuwa ki aza a kagita n aza a ire, aku a rawai a utsutsu u urim, utsutsu u uwa a ilyuci yi. Aku utsutsu vi u giduwai n kaci ka ne, aku a wutai. An a rawai a nsandu ma ure, kute-kute katsumate ki ka asaka yi.

Bituru gonoi asu u aza a ne

¹¹ Pini nala, ugboji u Bituru u gono yi, u danai, "Gogo-na n reve ta Magono ma Zuba ma ma suki katsumate ka zuba ka ne tsara u wauwa mu a kukere ku Hiridu, n ukuna u cingi u da aza a Yahuda a fobusoi a kaci ka va."

¹² An u revei nala, aku u banai a kuwa ku Meri mma u Yahaya uza da kpam dem a ka isa Marku, a asu u da ama ushani a bolomgonoi a'ari uyan kavasu.

¹³ An u kudai utsutsu u danai aza a kuwa, aku kagbashi ka kari makere uza u kala Ruda tuwai tsara u wene ko yayi.

¹⁴ An u revei kalagatsu ka Bituru ka, u giduwa kpmam utsutsu vi wa adama a mazanga, aku u gonoi a asuvu a kuwa n ilyadi, u danai, “Bituru da pini kushani a utsutsu u kuwa.”

¹⁵ A danai, “Ijan i'ya vu?” Eyi tani u matsai n u dansi aya. Aku a danai, “Yan maken wa, katsumate ka ne ka!”*

¹⁶ Bituru gai lyai kapala n ukufusa utsutsu vi, aku a giduwa a wene yi, a yain majiyan cika.

¹⁷ U yanka le iryoci n kukere u da a pada bini. U tonuko le tyoku da Magono ma Zuba ma wutukpa yi a kuwa ku a'ali. U doki u tonuko le, “Tonukoi Yakubu n Atoni a da a buwai ukuna vi.” Aku u 'yanga i u banai a asu u roku.

¹⁸ An kain ka wansai, ugi ruwa u kenu u da asoje yi a giruwa i wa, adama a ili i'ya i gitai n Bituru.

¹⁹ An Hiridu zama yi bawu u wene yi. Aku u wecisei asoje a da a ka wunya yi vi. Pini nala, u zuwai a wuna le.

Ukpa u Hiridu

An nala u wurai, Hiridu 'yanga i a Yahuda ubana a Kasariya u yain a'ayin de.

²⁰ A'ayin a nala yi, Hiridu wa ta n upan u ama a Taya n Sida. Shegai an a ka ciga ilikulya a asu u tsugono tsu Hiridu, aku a tuwai ara ne n katakasuvu ka te. A boloi u bolomgbono u kaci u Bilasutu kagbashi ka ka kirana n kunu ku magono, a zamai ndishi n shinga.

²¹ Kain ka te an a fobuso i, aku Hiridu ukai aminya a tsugono u dusuki a karatsu ka tsugono, u yanka le kadyanshi.

²² An kakuma ka ama ki ka panai, aku a 'yanga sai alagatsu a le a danai, “Kalagatsu ka kashila ka roku ka na vi, ka vuma ka wa.”

²³ Kute-kute, aku katsumate ka zuba ka Magono ma Zuba ka gbasha yi, kpaci u bidiga ta kaci ka ne tsupige aku u 'yuwain unaka Kashila tsupige. Pini nala, azon a katsuma a gita yi utakuma hal u kuwai.

Atoni a doki ushani

²⁴ Kadyanshi ka Kashila kpmam kari a ulya kapala n ka tamburi.

²⁵ An Baranaba n Shawulu a kotsoi manyan ma a naka le a Urishelima, aku a gonoi a Antakiya ka bolon n Yahaya Marku.

13

A suki Baranaba n Shawulu

¹ A asuvu a Atoni a da a'ari a Antakiya vi, nsumate n da pini hal n awenishiki; wata, Baranaba, n Saminu uza da a ka isa “Uza u Dan,” n Lusiya uza da u wutai a Sirani, n Manayan, uza da u gbonguroi ka bolon n Hiridu Antiba, n Shawulu.

² Kain ka te, tyoku da ama a na a'ari ulyaka Magono ma Zuba kayala n a yanyi kakuli, Kulu Keri ku danai, “Takpa numu Baranaba n Shawulu adama a manyan ma n isa le n ma.”

³ An a doki a yain kakuli n kavas, aku a tafanki Baranaba n Shawulu akere a tutsuku le a kana ure.

Baranaba n Shawulu a banai a Sayipuru

⁴ An Kulu Keri ku suki Baranaba n Shawulu a banai a Salusiya, a uwai a kptsu ubana a uyamba u mere ma mini u Sayipuru. ⁵ An a rawai a ilyuci

* **12:15** A a'ayin a nala yi, ama roku a bidya ta Kashila ka tsu suku ta atsumate a ne a kirana n vuma dem, kpmam katsumate ki ka tsu tuwa ta a asu u vuma vi yavu vuma da.

i Salami, a yain kuḅari ku kadyanshi ka Kashilā a agata a Kashilā a aza a Yahuda. Yahaya Marku dem bana t̄a kaḅolo n ele wa ḅanga le.

⁶ An a kyawunsai uyamba vi gḅa hal ubana a ilyuci i Pafasu. Aku a gawunsai n uza u Yahuda u roku uza u adābu uza u kala Bara-Yesu. Eyi matsumate ma kaḅan ma,

⁷ uza ḅa wari kaḅolo n gomuna Sarajiya Bulus. Gomuna vi vuma ḅa uza u ugboji. U libana le a bana ara ne, kpaci wa ciga t̄a u pana kadyanshi ka Kashila.

⁸ Shegai Alimasu uza u adābu vi u ḅolomḅono kaci n ele wa. (Alimasu ḅa a ka isa Bara-Yesu vi n Tsiheline.) Wa ciga a kpatala ugboji u gomuna vi tsara u pitanangu wa.

⁹ Shegai Shawulu, uza ḅa a ka isa Bulus, ushaḅangi n Kulu Keri aku ku tonoi n eyi, u wundyanai Alimasu, u danai,

¹⁰ "Avu maku ma Kalapansi uza u tsilala n i'ya i'ari i maci! Vu shaḅangu t̄a n tsukunu n ulapanasa. Va asaka unangasa ire i shinga i Magono ma Zuba wa?"

¹¹ Gogo-na asuvu a upan u Kashilā a ka rukpa t̄a a kaci ka vunu, va rumbana t̄a, ubana a'ayin kenu va wene asu wa."

Kute-kute karimbi ka kimba yi a'eshi, aku u kana upapa wa bolo uza ḅa wa kana yi kukere.

¹² An gomuna wenei ili i'ya i gitai, aku u wushuki, u yain majiyan ma uwenishike u Asheku.

Bulus n Baranaba a Antakiya u Bisidiya

¹³ Bulus n atoku a nwalu a ne a asakai ilyuci i Pafasu a uwai a kpatsu ubana a uyamba u Bamafileya. An a rawai a ilyuci i Paraga, a wutai a kpatsu ki, aku Yahaya Marku asaka le u gono i Urishelima.

¹⁴ Shegai Bulus n Baranaba a 'yangai a Paraga a lyai kapala a banai a Antakiya* u uyamba u Bisidiya.

Kain ka Ashibi a uwai a kagata ka Kashilā a dusuki.

¹⁵ An a yain kaneshi a itagarada i Mele ma Musa n i Ntsumate, aku azapige a kagata ka Kashilā a suki a tonuko le, "Atoku, i'a baci n kadyanshi ka kuḅari ku ya doku ama, she i yain."

¹⁶ Bulus 'yangai u yanka le iryoci n kukere a pada bini, u danai, "Aza a Isara'ila n Awulawa a ḅa a ka lyaka Kashilā kayala, panaḅa numu!"

¹⁷ Kashilā ka aza a Isara'ila ka dangasai isheku i tsunu, u zuwai a yain kakuma a'ayin a ḅa a rongoi a uyamba u Masar. N ucira u pige u ne u ḅa u wutukpa le pini a uyamba vi.

¹⁸ U kawunki n ele hal ayen amangare a kakamba.†

¹⁹ U wusai uyamba u aletsu a shindere a Ka'ana, aku u nakai u ḅa ama a ne u wokoi agadu a le.

²⁰ Nala gita t̄a a asuvu a ayen amangatawanishi n amangarenkupa (450).

"U naka le aza a afada, kpam a rongoi pini hal ubana a'ayin a Sama'ilat matsumate.

²¹ Shegai aza a Isara'ila a zamai a naka le magono, aku Kashilā ka naka le Shawulu maku ma Kishu uza u kagali ka Bayami† u lyai tsugono.

²² An Kashilā ka takpa yi tsugono, u zuwai Dawuda. Kashilā ka yain kadyanshi a kaci ka Dawuda, u danai, 'N tsa de Dawuda maku ma Yese, vuma

* **13:14** Ilyuci i re i'ya pini i'ya a ka isa Antakiya. I naha yi a kaḅon ka Bisidiya ka i'ari, i ire yi kpam a kaḅon ka Suriya ka i'ari a asu u ḅa Baranaba n Shawulu a'ari a ka rongoi. Asuki 11:19–13:1. † **13:18** Ure u roku u ḅa a ka fuda a ka reve udani u Tsiheline pini na u ḅa "Kashilā ka kirana t̄a n ele hal ayen amangare a kakamba."

da uza da u tsu zuwa katakasuvu ka va ka rongo n ipeli, kpaci wa yan ta gba ili i'ya ma ciga yi u yain.'

23 "Kashila ka yain kazuwambani a asuvu a kagali ka vuma nala vi u zuwai Kawauwi ka aza a Isara'ila ka wuta pini. Kpam Yesu da.

24 Shegai kahu Yesu tuwa, Yahaya rongo ta utonusuko ama a kpatala a lyufugu le. ◇

25 An Yahaya yain evu n ukotso manyan ma ne, u wecikei, 'Ya wundya mpa Kawauwi ki? Mpa Kawauwi ki wa. Kawauwi ki ka ta a utuwa, mpa n ratsa gban ma surukpa isirikatsu i akpata a ne wa.' ◇

26 Ama a va, eda aza da i'ari a kagali ka Ibirahi, n ada Awulawa a da a ka naka Kashila karinga, panai na! Atsa Kashila ka sukunki akani a iwauwi yi.

27 Azapige a aza a Urishelima n ama a le a reve an Yesu da Kawauwi ka mayun ki wa. A reve dem an aya nsumate n korongi a kaci ka ne kpam a tsu yansa kaneshi Ashibi dem vi wa. Shegai kadyanshi ka a yain a kaci ka ne ka shadangu ta an a kidaga yi ugana u ukpa.

28-29 A yan ta dere ili i'ya tagarada u Kashila u danai. Ko an u woko i tsara unyushi u da a ka wuna yi wa, gba n nala a tonukoi Bilatu Gomuna u wandamgbana yi.

"An u kuwai, aku a cipuka yi a mawandambani mi a uka yi a kasaun.

30 Shegai Kashila ka 'yangasa yi ta a ukpa!

31 A'ayin a nala yi, u wenishike ta kaci ka ne a asu u atoni a ne aza da a yansa nwalu kabolo a Galili hal ubana a Urishelima. Gogo-na alya a ka tonusuko ama a tsunu ukuna u ne.

32-33 "Kpam atsa na tsu tuko da Kadyanshi ka Shinga: ili i'ya Kashila ka yain kazuwambani wa yanka akaya a tsunu i'ya gai la vi. Gogo-na u yanka tsu ta i'ya atsu aza da tsari mmuku n tsikaya n ne a'ayin a da u 'yangasai Yesu a ukpa. A korongu ta ukuna u na vi a tagarada u Ishipa u ire:

"Ada Maku ma va,
ara n woko ta Tata u vunu.' ◇

34 "Kashila ka 'yangasa ta Yesu a ukpa kpam wa asaka ikyamba i ne i shama wa, dere tyoku da u danai:

'Ma zuwuka vu ta una u shinga u uwulukpi u da n da ma zuwuka Dawuda.' ◇

35 "A korongu ta a Ushipa u roku:

'Va asaka Uza u Uwulukpi u vunu u shama wa.' ◇

36 "A'ayin a da Dawuda wari n uma, u panaka ta Kashila. An u tuwa u kuwai, aku a cidangu yi a asu u asaun a akaya a ne, ikyamba i ne kpam i shamai.

37 Shegai Kashila ka 'yangasa ta Yesu a ukpa kpam ikyamba i ne i shama wa.

38-39 "Ama a va, zuwai atsuvi mai a ili i'ya tsa tono: adama a ili i'ya Yesu yain, i'ya i zuwai tsu tsarai ucimbusa u unyushi u cingi gogo-na. Mele ma Musa ma fuda ma gonuko da i woko dere wa. Shegai adama a Yesu, uza da baci dem u wushuki wa woko ta dere.

40 Kiranai, kawa ili i'ya nsumate n korongi ya gita ta n ada. A dana ta:

41 "Panai na, aza a majari, i shadangi n majiyan i kuwa!

Kpaci ma yan ta manyan ma roku a a'ayin a de,

manyan ma ya kpada uwushuku n ma,
ko uza roku u tonuko da baci tani.' " ◇

42-43 Wuta da Bulus n Baranaba a ka wuta a kagata ka Kashila ki, aku aza

a Yahuda n Awulawa ushani aza da a ka lyaka Kashila kayala a tono le.

Pini nala, Bulus n Baranaba a'ari le ugbamatangusu asuvu a lyai kelime n uwushukusu n ukuna u shinga u Kashila. Aku ama yi a folo le a doku a yain kadyanshi a kaci ka ili i na yi n Ashibi a da a ka tuwa.

Aza a Yahuda a 'yuwain Kadyanshi ka Shinga

⁴⁴ An Ashibi a kyawain, ama a ilyuci yi ushani a tuwa ta a pana kadyanshi ka Kashila.

⁴⁵ An aza a Yahuda a wenei kakuma ka ama ki, a yan ta malyon cika. A wishai Bulus kpam a 'yuwain ili i'ya u danai.

⁴⁶ Aku Bulus n Baranaba a dansai karara bawu uwonvo, a danai, "Eda u kana tsu gita uyanka ku'ari ku kadyanshi ka Kashila, shegai i 'yuwain ka uwusha. Nala u wenike ta an bawu i ratsai i wushi uma u da bawu wari n utyoku. Adama a nala, tsa asaka da ta aku tsu bana a asu u Awulawa.

⁴⁷ Ili i'ya Kashila ka tonuko tsu tsu yain i'ya na:

'N zuwa ta vu woko katyashi a asu u Awulawa,

tsara vu tuko iwauwi

hal ubana likimba ga.' " ◊

⁴⁸ An Awulawa a panai nala, a pana ta kayanyan aku a cikpalai kadyanshi ka Asheku. Aza da a dangasai adama a uma u da bawu wari n utyoku a wushuku ta n Asheku.

⁴⁹ Pini nala, kadyanshi ka Asheku ka tamburai ko nte wa a u'ongu vi.

⁵⁰ Aku aza a Yahuda a banai a asu u azapige a roku a ilyuci yi n aka a da a ka naka tsupige. A zuwa le a 'yuwain Bulus n Baranaba, aku a gita le mavura hal a loko le a ka'on ka uyamba ki.

⁵¹ Aku Bulus n Baranaba a kapatsai kabuta ka a'ene a le adama u woko iryoci a kaci ka aza a ilyuci yi, pini nala, a lazai ubana a ilyuci i Ikaniya.

⁵² Shegai atoni a Antakiya yi a woko ta n mazanga kpam ushadangi n Kulu Keri.

14

Bulus n Baranaba a Ikaniya

¹ An Bulus n Baranaba a rawai a Ikaniya, a uwai a kagata ka Kashila ka aza a Yahuda tyoku da a yain ku'ari a Antakiya. Ama ushani aza a Yahuda n Awulawa a wushuku ta n kadyanshi ka Kashila.

² Shegai aza a Yahuda a da a kpa'ari uwushuku n kadyanshi ki, a vurusai a'ene a Awulawa a da bawu kotsu a wushuki, a nangasai ndishi n le n ama a Kashila yi.

³ Ga n nala, asuki yi a barakpai pini n ele cika, n a yanyi ku'ari ku kadyanshi ka ukuna u shinga u Asheku bawu uwonvo. Kpam u naka le ucira u uyan iryoci n ikunesavu.

⁴ Ama a ilyuci yi a pecei kure, aza roku a ka tono aza a Yahuda, aza roku kpam a ka tono asuki.

⁵ Aku Awulawa a roku n aza a Yahuda n azapige a le a bolomgbonoi kaci tsara a yain asuki yi mavura, kpam a varasa le n atali a wuna.

⁶ An asuki yi a revei ukuna u da wari a nwalu, aku a sumai ubana a uyamba u Likia; wata, ilyuci i Lisitira n Daraba n une i'ya i kyawan le.

⁷ Nte a lyai pini kapala n uyan ku'ari ku Kadyanshi ka Shinga.

Bulus n Baranaba a Lisitira n Daraba

⁸ A Lisitira vi, Bulus n Baranaba a cinai vuma roku uza da a matsai kawunu, uza da tun a matsa yi u wala wa.

⁹ Wari a upana kuɓari ku Bulus wari uyan, pini nala, Bulus wenei vuma vi wa ta n upityanangu u da u rawai a tanasa yi.

¹⁰ Aku u danai, “Yanga vu shamgba n a'ene a vunu.” Kute-kute vuma vi u 'yangai u gitai nwalu.

¹¹ An kakuma ka wenei ili i'ya Bulus yain, aku a 'yangasai alagatsu n kaletsu ka aza a Likiya, a danai, “Ama a na yi ashila a roku a da a cipa tsu n iryoci i ama!”

¹² Aku a nakai Baranaba kala Zafosa,* Bulus kpam Hamisa kpaci aya kayain ka kadyanshi.

¹³ Pini nala, kadarakpi ka katani ka Zafosa kameli ka kari a uroto u ilyuci vi u kalai anaka n apalu u tuko a da a utsutsu u ilyuci vi, tsara eyi n ama a ne a yanka asuki yi udarakpa.

¹⁴ Shegai an asuki yi a panai nala, aku a karasai aminya a le adama a unambukatsuma, a uwai a asuvu a kakuma ka ama ki n ilyadi n a dansi,

¹⁵ “Atoku a tsunu, ndya i zuwai ya yan naha? Atsu dem ama da tyoku u de. Kadyanshi ka Shinga ka tsu tuko da tsara i kpatala i asaka ili i gbani i nala yi i gono a asu u Kashila Uza u Uma, uza da u yain zuba n likimba n kushiva n gba ili i'ya i'ari pini a asuvu a le.

¹⁶ Caupa u asaka ta gba ama a likimba a yain ili i'ya i luwa le.

¹⁷ Shegai u tsu wenike ta kaci ka ne a asu u ili i shinga i'ya u tsu yansa. Kashila ka tsu suku ta mini ma zuba, tsara iceshi i de i yain. U naka da kpam ilikulya kpam u zuwa da ipeli.”

¹⁸ Gba n kadyanshi ka a yanka le vi, she na a matsai aku a fudai a bishinka le udarakpa vi adama a le.

¹⁹ Shegai aza a Yahuda a roku a wutai a uyamba u Antakiya n Ikaniya a leshei ama yi a varasai Bulus a rono yi ubana a uroto u ilyuci, n a dani u kuwa de.

²⁰ An Atoni a tuwai a kyawan yi, aku u 'yangai u gonoi pini a ilyuci yi. An kain ka wansai aku a laza ubana a Daraba kabolo n Baranaba.

Bulus n Baranaba a gonoi a Antakiya

²¹ An Bulus n Baranaba a yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a Daraba, a tsara ta Atoni ushani. Pini nala, a gonoi a Lisitira n Ikaniya n Antakiya u Bisidiya.

²² A gbatangusu ta atakasuvu a ama a Kashila n a bara le a shamkpa upityanangu u le mai, n a dansi, “She tsu pana ikyamba aku tsu tsara u'uwa a tsugono tsu Kashila.”

²³ Bulus n Baranaba a yain kavasuu n kakuli, aku a dangasakai kuwa ku Atoni dem nkoshi. A naka le a asu u Asheku uza da nkoshi mi n wushuki n eyi.

²⁴ An a tonoi a Bisidiya aku a rawai a Bamafiliya.

²⁵ An a yain kuɓari a Paraga, aku a laza ubana a Ataliya.

²⁶ Pini nala, a uwai a kpatsu a banai a Antakiya, a asu u da caupa a yanka le kavasuu tsara Kashila ka kirana n ele a asuvu a manyan ma a kotsoi vi.

²⁷ N urawa u le, aku a bolomgonoi ama a Kashila a asu u te a tonuko le ili i'ya Kashila ka yain adama a le, n tyoku da kpam u kukpunkai Awulawa ure u upityanangu.

²⁸ Aku a barakpai pini n ama a Kashila.

* **14:12** Zafosa kameli ka pige ka aza a Heline ka, Hamisa kameli aya matsumate ma ne.

15

Asheshi a Atoni a Urishelima

¹ An Bulus n Baranaba a'ari a Antakiya u Suriya, aku ama roku a wutai a Yahuda a tuwai a Antakiya a ka wenishike Atoni. Aku a ka dansa, “A kida da baci acombi tyoku da Mele ma Musa ma danai wa, ya tsara iwauwi wa.”

² Pini nala, Bulus n Baranaba a yain kananamgbani n ele cika, adama a kadyanshi ka nala ki. Aku Atoni a zuwai Bulus n Baranaba n Atoni a roku a bana a Urishelima a asu u asuki na nkoshi n kuwa ku Atoni, tsara a dansa kadyanshi ki.

³ Aku a soku le a lazai, a tonoi a uyamba u Finisiya n Samariya, n a naki alabari tyoku da Awulawa a wushuki. Nala zuwa ta Atoni a panai kayanyan cika.

⁴ An a rawai a Urishelima, Atoni, n asuki, na nkoshi a ryabusa le. Aku Bulus n Atoni a da a banai kabolo n eyi, a tonuko le gba ili i'ya Kashila ka yankai ama ushani a akere a le.

⁵ Shegai Atoni a roku, aza a kafon ka Afarishi, a 'yangai a danai, “U kana ta Awulawa a kida acombi, a toni kpam ili i'ya Mele ma Musa ma danai.”

⁶ Aku asuki yi na nkoshi mi a bolomgbonoi, tsara a webele kadyanshi ki.

⁷ An a barakpai a kananamgbani ki, aku Bituru 'yangai kushani u tonuko le, “Aza a va, i reve ta Kashila ka dangasa mu ta caupa a asuvu a de, u da ara va da Awulawa a ka pana kubari ku Kadyanshi ka Shinga, kpam a wushuku.”

⁸ Kashila uza da u revei atakasuvu a ama gba, u wenike tsu ta an u wushai Awulawa a asu u da u naka le Kulu Keri tyoku da u naka tsu.

⁹ U bidya tsu kau-kau n ele wa, kpaci adama a upityanangu u le u da u wulukpe le.

¹⁰ Adama a nala, nida ya ciga i kondo Kashila a asu u utadanku Awulawa a na ucanga u da bawu atsu n isheku i tsunu tsa fuda tsa canga?

¹¹ Wa yan nala wa! Tsu wushuku ta an adama a ukuna u shinga u Yesu Asheku u da tsu tsara iwauwi, kpam tyoku da ele dem a tsara iwauwi.”

¹² Pini nala, ama yi a padai bini, a ka panaka Baranaba n Bulus tyoku da a ka dansa iryoci n ikunesavu i'ya Kashila ka yain a asu u Awulawa a akere a le.

¹³ An a kotsoi kadyanshi, aku Yakubu* danai, “Atoku a va, panaka numu.

¹⁴ Simo Bituru tonuko tsu ta tyoku da Kashila ka gitai utuwa a asu u Awulawa a roku u gonuko le ama a ne.

¹⁵ Nala wa ta dere n kadyanshi ka ntsumate n korongi ili i'ya Magono ma Zuba ma danai,

¹⁶ “Ma gono ta n lapula n mai kuwa ku Dawuda ka ku wasai. Ko an u wokoi ku wasai, ma lapula ta n mai ka kpam n shamkpa ka.

¹⁷ Nala ma yan, tsara aza da a buwai vi a kpatala a asu u va, gba n Awulawa dem, n aza da n dangasai a woko ama a va. Mpa, Magono ma Zuba, mpa n danai nala.

¹⁸ N yan ta kazuwamgbani nala tun caupa.’ ” ◇

¹⁹ Yakubu lyai kapala n kadyanshi, “Adama a nala, u gan tsu matsa Awulawa, aza da a ka kpatalasa ubana a asu u Kashila wa.

²⁰ Shegai tsu koronku le ukanikorongi tsu tonuko le kotsu a lyai ilikulya i'ya a darankpai kameli wa, kotsu a yain tsishankala wa, n utakuma u inyama i manama ma a piyanlai udyoku wa, ko kpam inyama i'ya i buwai na mpasa wa.

* 15:13 Yakubu na vi, vangu u Yesu da. ◇ 15:18 Emo. 5:25-27; Isha. 45:21.

²¹ Kpaci Mele ma Musa ma na mi a'a tã ma a uwenishike a agata a Kashilã a aza a Yahuda a ilyuci dem n kain ka Ashibi tun a a'ayin a cau.”

Asheshi a korongi ukanikorongi

²² Aku asuki na nkoshi n kuwa ku Atoni, kaɓolo n aza a kuwa yi gba, a wenei u lobono tã a dangasa aza roku a asuvu a le a suku le a Antakiya kaɓolo n Bulus n Baranaba. Aku a dangasai Yahuza, uza da a ka isa Barasaba, n Sila, azapige da a asuvu a Atoni.

²³ A naka le ukanikorongi u da u danai,

“Idyani a asu u atoku a de asuki na nkoshi n kuwa ku Atoni, ubana a asu u Awulawa aza da a'ari Atoni, aza da a'ari a ilyuci i Antakiya n iyamba i Suriya n Kilikiya.

²⁴ “Tsu pana tã alabari a da aza roku a asuvu a tsunu a tuwa tã ara de. Tsu pana tã a 'yangasaka da atakasuvu n kadyanshi ka le, a damgbarasa da, ko an u wokoi atsa tsu suku le a yain nala wa.

²⁵ An tsu dansai kadyanshi ki, tsu wenei u lobono tã tsu dangasa aza roku a asuvu a tsunu tsu suku le ara de kaɓolo n atoku a tsunu Baranaba n Bulus.

²⁶ Ama da a nakai uma u le ko a ka kuwa baci adama a kala ka Yesu Kawauwi.

²⁷ Adama a nala a da dem tsu sukunku da Yahuza n Sila, ara le da ya pana ukuna u ili i'ya tsa koronku da na vi.

²⁸ Kulu Keri ku wenike tsu tã ku da kotsu a zuwuka da araji wa.

²⁹ Shegai kotsu i lyai ili i'ya a darankpai kameli wa. Kotsu i takuma unyama u da wari na mpasa wa, ko kpam unyama u manama ma a piyanlai udyoku. Kpam kotsu i yain tsishankala wa. I kirana baci n ili i na yi, ya rongo tã mai.

“U yan tsu ben.”

³⁰ Aku a lazai ubana a Antakiya. An a rawai a ɓolomgbonoi Atoni yi a asu u te, a naka le ukanikorongi vi.

³¹ An ama yi a yain u da kaneshi, aku a yain mazanga cika a adama a ugbami u atakasuvu u da a doku le.

³² Yahuza n Sila tani an u wokoi ele nsumate n da, aku a dansai cika n a gbatangu le atakasuvu a shamgba n ucira.

³³ An a yain a'ayin pini kenu, aku Atoni a Antakiya a soku le n katsuma ka eri tsara a gono a asu u aza da a suku le. [

³⁴ Shegai Sila wenei ulobono tã u shamgba pini n ele.]†

³⁵ Bulus n Baranaba a wokoi a Antakiya, ele n ama roku ushani a ka wenishike n a dansi kadyanshi ka Asheku.

Upecene u Bulus n Baranaba

³⁶ An a yain a'ayin, aku Bulus tonukoi Baranaba, “Tuwa tsu bana a ilyuci i'ya tsu yain kuɓari ku kadyanshi ka Asheku, tsu kondo atoku yi tsara tsu wene tyoku da a'ari.”

³⁷ Baranaba ciga tã a bidya Yahaya Marku u bana dem n ele.

³⁸ Shegai Bulus wenei ulobono a bana n eyi wa, kpaci u asaka le tã caupa a ilyuci i Bamafiliya, kpam u 'yuwain u lyai kapala n manyan mi kaɓolo n ele.

³⁹ Aku kananamgbani ka uwai a mere ma le, hal ka zuwai a pecenei. Baranaba bidyai Yahaya Marku a uwai a kpatsu ubana a ilyuci i Sayipuru.

⁴⁰ Shegai Bulus dangasai Sila. Aku atoku yi a yanka le kvasu ka ndishi n shinga, Asheku a kirana n ele, pini nala, a lazai.

† 15:34 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Manyan ma Asuki a kalatsa tã makpanda ma 34.

⁴¹ Bulus kyawunsai uyamba u Suriya n Kilikiya n u gbatatangusi ataka-suvu a aza da a'ari a a'uwa a Atoni yi.

16

Timoti yain nwalu n Bulus n Sila

¹ Bulus banai a Daraba n Lisitira, a asu u da Katoni uza u kala Timoti wa rongu. Mma u ne dem Katoni ka, uza u Yahuda, tata u ne tani uza u Helinet u da.

² Atoni a da a'ari a Lisitira n Ikaniya a ka cikpala ta Timoti cika.

³ Bulus wa ciga ta Timoti toni le. Adama a nala u zuwai a kida yi kacombi kahu a laza. U yan ta nala adama a aza a Yahuda, kpaci ya dem reve ta tata u ne uza u Heline u da.

⁴ Tyoku da a'ari ukyawunsa a ilyuci ilyuci, a rongoi utonusuko ama ukuna u da asuki na nkoshi a shamkpai a Urishelima, aku a folo le a toni ukuna u nala vi.

⁵ Nala aza a a'uwa a Atoni yi a rongoi udoku upityanangu n ucira n kakuma kain dem.

Bulus wenei kuwene a Taruwasa

⁶ Bulus n atoku a ne a laza i a tonoi a asuvu a uyamba u Firijiya n Galatiya, kpaci Kulu Keri ku bishinka le ta uyan kadyanshi ka Asheku a uyamba u Asiya a a'ayin a nala yi.

⁷ An a rawai utyoku u uyamba u Misiya, a cigai a bana a Bitiniya, shegai Kulu ku Yesu ku wushunku le wa.

⁸ Aku a walai a uyamba u Misiya ubana a ilyuci i Taruwasa a ikengi i kushiva.

⁹ N kayin, Bulus wenei kuwene. A kuwene ki, u wenei uza u Masidaniya kushani wa folo yi, u danai, "Tuwa a Masidaniya vu banga tsu."

¹⁰ An u kotsoi uwene kuwene ki, kute-kute tsu* kanai ure ubana a Masidaniya, kpaci tsu reve ta Kashila ka ka isa tsu tsu yanka le ku'ari ku Kadyanshi ka Shinga.

Lidiya wokoi Katoni

¹¹ Aku tsu uwai kpatsu a Taruwasa, tsu karai ubana a uyamba u mere u mini u Samutarasu. An kain ka wansai, tsu rawai a ilyuci i Niyapali.

¹² Pini nala, tsu wurai ubana a Filibi, ilyuci i'ya aza a Roma a'ari ushani a uyamba u Masidaniya, u da u wari a kere ka tsugono tsu Roma. Tsu rongoi pini a'ayin ushani.

¹³ Kain ka Ashibi tsu wuta i utsutsu u ilyuci vi ubana a una u agata, asu u da tsu wenei yavu a asu u kvasu u aza a Yahuda wa ta pini. Aku tsu dusuki tsu dansai n aka a da a bolomgbonoi ukuna u Asheku.

¹⁴ Uka roku da pini uza u kala Lidiya, kapani ka uwonvo u Kashila wa pana ka tsu. Eyi uza u ilyuci i Tayatira u da, kadengi ka aminya a ikebe a mini ma galura a da. Kashila ka kukpai katakasuvu ka ne, hal u wushuki n ili i'ya Bulus wa tono.

¹⁵ An a lyu'ugu yi ka'olo n aza a kuwa a ne, aku u folo tsu, u danai, "An u wokoi i wushuki mpa katoni ka Asheku ka, tuwai i cipa a kuwa ku va." U rongu tsu a ufolo hal u fuda tsu aku tsu wushuki.

A ukai Bulus n Sila a kuwa ku a'ali

* **16:10** Kazoli ka kala ka "atsu" pini na vi, yanka da a yankai ka manyan kpaci Luka uza da u korongi tagarada vi u tono ta asuki yi a a'ayin a nala yi.

16 Kain ka te, an tsa bana a asu u kvasu, tsu gawunsai n kagbashi ka kari makere, uza u ityoni i cingi i udana ili i'ya ya gita. Azakuwa a ne a ka tsarasa ta ikebe cika n manyan ma udana ili i'ya ya gita i'ya makere mi ma yansa.

17 Aku u rongoi tsu utono n u salasi, "Ama a na yi agbashi a Kashila a da, Uza u Ucira Gba. Tuwa da a tuwai a tonuko da tyoku da ya tsara iwauwi."

18 Nala u rongoi uyan hal a'ayin ushani, hal asuvu a namgbai Bulus, aku u kpatalai u baranai ityoni i cingi yi, "A asuvu a kala ka Yesu Kawauwi, pecembene n eyi." Kute-kute i pecembene n eyi.

19 An azakuwa a makere yi a wenei ure u utsarasa u ikebe i le u kimba de, aku a kanai Bulus n Sila, a rono le ubana a kuden a kapala ka aza a afada.

20 An a rawai aku a danai, "Aza a Yahuda a na a ka damgbarasa ta ilyuci i tsunu.

21 Ili i'ya bawu i gain atsu aza a Roma tsu wushi, i'ya a ka wenishike."

22 Aku ama a lazai a kyawan le a ka dansa, "Mayun da, nala wari." Aza a afada yi a zuwai a munduso le aminya n ucira, a bawan le.

23 An a bawan le, aku a uka le a kuwa ku a'ali, a zuwai uza da wa kirana n kuwa ki u wundi le mai.

24 An u panai nala, u uka le a kunu ku asuvu ku kuwa ki, aku u gbagbalai a'ene a le a kagbukulu.

25 Ubana kayin a mere, Bulus n Sila a ka yan kvasu n ishpa i ucikpala Kashila, aza da a'ari dem pini a kuwa ku a'ali ki a ka panaka le.

26 Kute-kute iyamba i gbadai cika, hal kami ka kuwa ku a'ali ki ka gbadai. Pini nala, itsutsu yi i giduwai gba. Ikani i'ya a sirasai aza da a'ari pini a kuwa ku a'ali ki i saruwai.

27 An uza da wa kirana n kuwa ki u rikpanakai alavu, u wenei itsutsu i kuwa yi gba ugiduwai. Wa wundya aza a kuwa ku a'ali ki a suma de, aku u talai burundu u ne wa ciga u wuna kaci ka ne.

28 Shegai Bulus barana yi, u danai, "Kotsu vu nei kaci ka vunu usan wa, gba tsunu tsa ta pini."

29 Aku uza da wa wundya kuwa ki u danai a tuko ncikalu. U wuranai u uwai a asuvu u rukpai a kapala ka Bulus n Sila, n u jeki ikyamba adama a uwonvo.

30 Aku u wutukpa le a kateshe, u danai, "Ndya ma yan tsara n tsara iwauwi?"

31 Ele tani a danai, "Pityanangu n Yesu Asheku, avu na aza a kuwa a vunu ya tsara ta iwauwi."

32 Aku a yanka yi kadyanshi ka Asheku n aza a kuwa a ne gba.

33 N kayin ka nala ki, u zasa le usan u le, aku kute a lyubugu yi n aza a kuwa a ne dem.

34 Aku u uka le a asuvu a kuwa ku ne u tuko le ilikulya. Eyi n aza a kuwa a ne gba a shadangi n ipeli adama a da a pityanangi n Kashila.

35 An kain ka wansai, aku aza a afada yi a suki adagari a ba a dana a asaka ama a nala yi.

36 Aku uza da wa kirana n kuwa ku a'ali ki u bankai Bulus akani, u danai, "Aza a afada a suku de a asaka da, adama a nala, she i wuta i wala alafiya."

37 Shegai Bulus danai, "Atsu aza a Roma a da, kpm a bawan tsu a kapala ka ama bawu afada, a uka tsu a kuwa ku a'ali. Nida a ka yansa a wutukpa tsu usokongi? Wa yan wa! Shegai a tuwa n kaci ka le a wutukpa tsu."

38 Adagari yi a ba a tonukoi aza a afada kadyanshi ki. Aku uwonvo u kanai aza a afada yi, an a panai a da ele aza a Roma a da.

39 A tuwai a kuwa ku a'ali ki, a foloi Bulus n Sila a yanka le ahankuri. A'ayin a da a wutukpa le, aku a folo le a asaka ilyuci yi.

⁴⁰ An Bulus n Sila a wut̄ai a kuwa ku a'ali ki, aku a lazai karara she a kuwa ku Lidiya. An a wenei Atoni, aku a gbamatangusu le atakasuvu cika kahu a asaka a ilyuci yi.

17

Bulus ba u kondoi Tasaloniya

¹ An Bulus n Sila a wurai a Amihpali n Apoloni, aku a tuwai a Tasaloniya a asu u da wari n kagata ka Kashila ka aza a Yahuda.

² Bulus uwai pini tyoku da u cuwanakai, hal Ashibi a tatsu a'ari a uyan kadyanshi ka ukuna u Kashila a itagarada i Kashila,

³ wari le ukanasaka n u tonusuko le mayun da Kawauwi ka pana ikymba kpmam u 'yanga a ukpa. U tonuko le, "Yesu da mari da tonusuko na vi, aya gai Kawauwi ki."

⁴ Aku ama roku aza a Yahuda, n aza a Heline aza da a ka gbashika Kashila, n aka roku ushani, a wushuki n kadyanshi ka Bulus n Sila, kpmam a bolomgbonoi n ele.

⁵ Shegai aza a Yahuda a ka yan malyon cika, aku a banai a kuden a bolomgbonoi ama aza a ahali a cingi, a 'yangasai atakasuvu a ama a ilyuci yi gba le. A sumai ubana a kuwa ku Yason, tsara a tuko Bulus n Sila a kapala ka kakuma ka ama ki.

⁶ Shegai an bawu a cina le, aku a ronoi Yason n Atoni a roku ubana a asu u azapige a afada. A ka salasa, "Bulus n Sila alya a ka 'yangasasa atakasuvu a ama a likimba, alya na dem a rawai ara tsunu.

⁷ Kpmam Yason da cipuka le a kuwa ku ne. Kpmam gba le a ka tono mele ma Kaisa wa, n a dansi magono ma roku ma pini a ka isa Yesu."

⁸ An a panai nala, aku aza a ilyuci yi n azapige a afada yi atakasuvu a le a 'yangai.

⁹ A asaka le wa, she na a zuwai Yason n ama yi a tsupai ikebe i u'asaka, aku a asaka le a lazai.

Bulus n Sila a ba a kondoi Biriya

¹⁰ An kayin ka yain, aku Atoni yi a soku le, a lazai ubana a Biriya. An a rawai de, a uwai a kagata ka Kashila ka aza a Yahuda.

¹¹ Shegai aza a naha a la ta aza a Tasaloniya ahali a shinga, kpaci a wusha ta kadyanshi ki n akere a re. A'ari ukonduso Itagarada i Ntsumate kain dem, tsara a wene ko ili i'ya Bulus wa tonusuko le vi mayun da.

¹² Ama ushani a pityanangu ta n Asheku. A asuvu a aza da a wushuki vi, alya aza a Yahuda, kaolo n aka a roku ushani aza a Heline aza da a'ari n tsupige a ilyuci yi, hal n a'ali aza a Heline dem.

¹³ An aza a Yahuda aza da a'ari a Tasaloniya, a panai a da Bulus da pini wa yan kufari ku kadyanshi ka Kashila a Biriya, a banai de n a lapansi kakuma ka ama ki n a 'yangasasi le atakasuvu.

¹⁴ Kute-kute Atoni yi a soki Bulus ubana a kushiva, shegai Sila n Timoti a shamgai ve pini.

¹⁵ Aza da a soki Bulus vi, a soku yi ta hal ubana a Atina. An a ka gono, aku Bulus naka le akani a tuwa a tonuko Sila n Timoti a tuwa a cina yi pini gogo.

A banai a ilyuci i Atina

¹⁶ A'ayin a da Bulus wari a uvana Sila n Timoti a Atina, u namgba ta katsuma an u wenei ilyuci yi i shadangi n ameli.

¹⁷ U tsu yan ta kadyanshi a kagata ka Kashila n aza a Yahuda n Awulawa aza da a ka tono Kashila. Kpmam kain dem u tsu yan ta kadyanshi n aza da u tsu cina a kuden.

18 An Bulus wari a uyan kuɓari ku Yesu n u'yaŋga u ukpa vi, aku ayawunshi a Epikuriya* n ayawunshi a Sitokiya a yain kananamgbani n eyi. Aza roku a le a wecikei, “Nɗya uza u kacan naha wa tonon?”

Aza roku a danai, “Yavu uza u uyan kuɓari ku ameli a roku a ɗa, bamu n a tsunu.”

19 Adama a nala, aku a bidya yi a banka yi a asu u Asheshi a ɗa a ka isa Arasa, a danai, “Ko va tonuko tsu ucuu u uwenishike u savu u ɗa va yan na vi?”

20 Kpaci kotsu tsu pana ukuna u na vi wa, kpam tsa ciga ta tsu reve kalen ka ne.”

21 Gba aza a Atina n amoci a ɗa a'ari pini na ndishi a la ta uciga a ɓaraƙpa a upana kadyanshi ka savu kpam a dansa ka kapala n ili gba.

22 Bulus shamgbai a kapala ka asheshi yi, u danai, “Eɗa, aza a Atina, n reve ta eɗa aza a uciga utono adini a ɗa cika.

23 Kpaci an ma kyawunsa a ilyuci yi, ma konduso ili i'ya ya gbashika. N wene ta asudaƙpa u roku n ikorongi a zuba u ne, i danai, ‘Adama a Kashila ka Bawu a Revei.’ Uza ɗa ya gbashika bawu i reve yi vi, aya Kashila kpam aya ma tonuko ɗa ukuna u ne.

24 “Kashila ka ka yain likimba n ili i'ya i'ari a asuvu a ne. Aya Magono ma Zuba ma zuba n iyamba, u tsu dusuku a Kuwa ku Kashila ka vuma mai wa.

25 Nala dem u tsu ciga vuma u ɓaŋga yi n ili i kukere i ne wa. U namba ili wa, kpaci aya u naƙai gba ama uma, n kuvi, n ili i'ya a ka ciga.

26 Aya kpam u yain gba ama a asu u vuma u te. U ɗaŋgasa ka le asu u ɗa a ka dusuku gba a kubain ku likimba. Kpam u foɓusuko le a'ayin a ɗa gba ama yi a ka rongo.

27 “Kashila ka yan ta nala tsara a zami yi, kpaci a papura baci a ka tsara yi ta, ko an u wokoi u yan mɓari n ele wa.

28 Adama a ne a ɗa tsari n uma, tsa zamgbansa kpam, adama a ne a ɗa tsu wokoi ili i'ya tsari, tyoku ɗa ashipi a ɗe a roku a danai, ‘A tsu aza a kagali ka ne a ɗa.’

29 “An u wokoi a tsu aza a kagali ka Kashila a ɗa, u gan tsu ratsanaka Kashila n ili i'ya a yain n zinariya ko azurufa ko katali, i'ya vuma u yain n ugboji u ne wa.

30 Caupa Kashila kari ka foro ama a unyushi u le wa, adama a ukpaɗa u ureve u le. Shegai gogo-na u tonuko ta ama ko nte wa a kpatala a asaka tsicingi tsu le tsu ugbashika ameli.

31 “Kpaci u ɗaŋgasa ɗe kain ka wa tuwa u yanka likimba afada a ɗa a'ari dere a kukere ku uza ɗa u ɗaŋgasa. Kashila ka asaka tsu ta tsu reve vuma u nala vi a asu u ɗa u 'yaŋgasa yi a ukpa.”

32 An a panai adama a u'yaŋga u ukpa, aku aza roku a yanka yi majari, shegai aza roku a danai, “Tsa ciga ta tsu doku tsu pana ukuna u ɗa vu danai nala vi.”

33 Pini nala, Bulus asakai asheshi yi.

34 Shegai ama roku a asuvu a le a wushuki n kadyanshi ka Bulus a wokoi Atoni. A asuvu a Atoni a savu yi alya Diyonisiyu uza ɗa wari asuvu a asheshi, n uka u roku uza ɗa a ka isa Damari, kaɓolo n aza roku kpam.

* 17:18 Aza ɗa a tsu kondonuso ili i'ya ya gitasa a likimba alya a tsu isa “Ayawunshi.” Kpam a tsu sheshishe ta a'ayin dem tyoku ɗa likimba wari. Ayawunshi a Epikuriya a tsu rongo ta a usheshe a kaci ka ili i'ya a ka ciga adama a upana kayanyan ka kaci ka le. Ayawunshi a aza a Sitokiya a tsu rongo ta a usheshe adama a kaci ka le. Ele a tsu ciga ili i'ya ya tuko upana kayanyan wa.

18

Bulus ba u kondoi Korintiya

1 Aku Bulus asakai Atina u banai a Korintiya,

2 nte u cinai uza u Yahuda u roku de uza da a ka isa Akila, uza da a matsai a ilyuci i Pontu. Akila n uka u ne Bilikisu a barakpa n urawa an a wutai a uyamba u Italiya* wa. Kpaci an u wokoi Kaladiyu magono u zuwa ta mele u da gba aza a Yahuda a asaka ilyuci i Roma.

3 Bulus rongo ta n ele n u yani manyan n ele, kpaci ele aza a tsilaga tsa uyan atani a da tyoku u ne.

4 Ashibi dem Bulus wa ta a kagata ka Kashila uyan kadyanshi n aza a Yahuda n aza a Heline. Wa ciga u zuwa le a wushuku n eyi.

5 An Sila n Timoti a wutai a Masidaniya a tuwai a Korintiya, aku Bulus nakai kaci ka ne gba a asu u uyan kubari n u tonusuki aza a Yahuda, "Kawauwi ka ya bolo vi, Yesu da."

6 Shegai an aza a Yahuda a 'yuwan yi a taka yi n inyashi, Bulus kapatsai kabuta ka aminya a ne,† u danai, "Mpasa n de ma ta a kaci ka de, mpa kabirya mu wa.‡ Ili i'ya i bidyai n gogo-na ubana a kapala a asu u Awulawa da ma bana."

7 Pini nala, u ba u dusuki n Titiyu Yusutu Kawulawa uza u ulyaka Kashila kayala, kpam kuwa ku ne ka ta evu n kagata ka Kashila.

8 Kirisibu uzapige u kagata ka Kashila n aza a kuwa a ne gba a pityanangu ta n Asheku. Ama ushani a Korintiya dem a pityanangi, aku a lyu6ugu le.

9 Kain ka te n kayin, Asheku a ka yanka Bulus kadyanshi a kuwene u tonuko yi, "Pana uwonvo wa, yan kubari! Kotsu vu pada bini wa!

10 Kpaci ma ta n a'vu, kpam ko uza wa ne vu usan wa. Ma ta n ama ushani pini a ilyuci i na yi."

11 Bulus dusuki pini a ilyuci yi hal kayen ka te n uwoto u teli, u rongo le uwenishike kadyanshi ka Kashila.

12 Shegai a a'ayin a da Galiya wari gomuna u uyamba u Akataya, aza a Yahuda a bolomgbonoi kaci a 'yangasakai Bulus, a banka yi a kapala ka aza a afada.

13 A danai, "Vuma na ama da wa ciga a lyaka Kashila kayala a ure u da mele ma bishinkai."

14 Shegai an Bulus wa ciga u gita kadyanshi, aku Galiya kpatalai a asu u aza da a 'yangasakai Bulus, u danai, "Panai eda aza a Yahuda, a da baci nusa da u nusai, ko kpam u yain unyushi u pige u roku, an mari ma pana ka da ta.

15 Shegai an u wokoi kanamgbani ki a kaci ka idani, n a'ala a da n mele ma de koshi, she i yain afada yi n kaci ka de. Mpa ma yan icun i afada a nala yi wa."

16 Aku u loko le a kunu ku afada ki.

17 Aku kakuma ki ka kanai Sasatsani uzapige u kagata ka Kashila, a lapa yi a kapala ka kunu ku afada ki. Shegai Galiya kirana n ele wa.

Bulus gonoi a Antakiya n Suriya

18 An ukuna u nala u wurai, Bulus doku rongoi a Korintiya a'ayin kenu. Aku u tonukoi Atoni yi u da eyi wa laza. U uwai a kpatso ka6olo n Bilikisu n Akila a kanai ure ubana a Suriya. Shegai kahu a 'yanga, Bulus kuruwa ta

* **18:2** A'ayin a Yesu, ilyuci i Roma i'ya ilyuci i pige a uyamba u Italiya a asu u da Kaisa Magono wari, kpam a asu u da azapige azapige ama a'ari. Tsugono tsu Roma tsa ta tsu pige, nte dem uyamba u Masar n u Isara'ila n u Anasara wari pini. † **18:6** A'ayin a nala yi, uza u kapatsa baci kabuta ka a'ene ko ka aminya, wa wenike ta an u 'yuwain ama. ‡ **18:6** Ili i'ya baci dem i tsara da unyushi u de u da, mpa kabirya mu wa.

kaci ka ne a Kankiriya, tyoku u agadu a aza a Yahuda, an u wokoi u yain kazuwamgbani n Kashilā.

¹⁹ An a rawai a Afisu, (pini a ilyuci yi Bulus asakai Bilikisu n Akila,) aku Bulus uwai a kagata ka Kashilā tsarā u dansa n aza a Yahuda.

²⁰ Aku a folo yi u doku u rongo n ele, eyi tani u wushuku wa.

²¹ Shegai an wa asaka le, u danai, “Kashilā ka wushuku baci, ma gono ta a asu u de.”

²² An Bulus asakai Afisu u uwai kpatsu ubana a Kasariya, aku u wurai ubana a Urishelima. U ba u danasai Atoni, pini nala, u lazai ubana a Antakiya.

²³ An u barakpai pini kenu, aku u 'yangai u kyawunsai uyamba u Galatiya n uyamba u Firijiya. U tonoi a ilyuci ilyuci n u gbatangusi Atoni atakasuvu, tsarā a gbonguro a ure u Asheku.

Apolo yain kuɓari a Afisu

²⁴ A'ari pini, aku uza u Yahuda u roku uza u kala Apolo tuwai a Afisu. Kpam uza u ilyuci i Alizandariya u da, karevi ka kadyanshi. U reve ta tagarada u Kashilā cika.

²⁵ A wenishike yi ta a asuvu a Ure u Asheku. U bidya ta kadyanshi ka Kashilā ki mayun mayun n ucira, kpam wa wenishike ukuna u Yesu u maci vi. Shegai ukuna u ulyubugu u Yahaya u da u revei koshi.

²⁶ Aku u kanaɓi kuɓari a kagata ka Kashilā n ucira u ne gba. An Bilikisu n Akila a panai kadyanshi ka ne, a rono yi a banka yi a kuwa, a doku a tonusuko yi ukuna u Kashilā cika.

²⁷ An Apolo wa ciga u pasamgbana ubana a uyamba u Akataya, Atoni a banga yi a koronki Atoni a da a'ari a Akataya vi ukanikorongi tsarā a wushi yi n akere a re. An u rawai tani de, u woko ta kabangi ka aza da a pityanangi a asu u ukuna u shinga u Kashilā,

²⁸ kpaci u varangu ta aza a Yahuda cika a kapala ka ama, u kasanasaka le tagarada u Kashilā an Yesu Kawauwi ka.

19

Bulus a ilyuci i Afisu

¹ A'ayin a da Apolo wari a Korintiya, Bulus walai pini a uyamba vi hal ubana a Afisu, a asu u da u cinai Atoni a roku.

² U wece le, “I wusha Kulu Keri a'ayin a da i wushuki vi?”

A danai, “Tsu reve gbam ili i roku Kulu Keri wa.”

³ U wece le, “Ucun u ulyubugu u eni u da a luɓugu da?”

A wushunku yi, “Ucun u ulyubugu u Yahaya u da.”

⁴ Bulus danai, “Ulyubugu u Yahaya u ukpatala u da. Yahaya tonusuko ta dem ama a pityanangu n uza da wa tuwa a kucina ku ne; wata, Yesu.”

⁵ An a panai nala, aku a lyubugu le a asuvu a kala ka Yesu Asheku.

⁶ An Bulus taɗanku le akere, aku Kulu Keri ku cipā le. Pini nala, a gitai kadyanshi n aletsu a roku n a yanyi kadyanshi ka ukuna u Kashilā.

⁷ Gba gba evu n ama kupa n ama a re a da.

⁸ Bulus uwai a kagata ka Kashilā n u yanyi kuɓari bawu uwonvo hal uwoto u tatsu, n u yanyi kadyanshi n ele n u tonusuko le ukuna u tsugono tsu Kashilā.

⁹ Shegai aza roku a asuvu a le a gbamai atakasuvu a le. A 'yuwain uwushuku, hal a yankai aza da a wushuki vi kadyanshi ka gbani adama a Ure u Asheku vi a kapala ka ama. Aku Bulus asakai kagata ka Kashilā ki, u bidyai Atoni yi, n u wenishiki le kain dem a asu u uwenishike u Tiraniyu.

10 Nala a rongoi uyansa hal ayen a re, hal gba aza a Yahuda n aza a Heline a da a'ari na ndishi a Asiya a panai kadyanshi ka Asheku.

Mmuku n Siva

11 Kashila ka naka ta Bulus ucira u da wa yansa ikunesavu i'ya bawu kotsu ama a tabai uwene.

12 Hal gbam a bidya baci mayani ma ne ko aminya a manyan a ne a da wa ukusa a bankai aza a mballa, a tsu tana ta. Nala dem ityoni i cingi i tsu pecembene ta n ama.

13 Aza a Yahuda a roku aza da a'ari ukyawunsa ilyuci ilyuci n a wutukpusi ityoni i cingi. A matsai tsara a yain manyan nala n kala ka Yesu Asheku. N a dansi, "N barana da ta n kala ka Yesu ka Bulus wa yansaka ku'ari ku ne ki, i wuta."

14 Mmuku n Siva kafarakpi ka pige† ka aza a Yahuda, n da dem pini n shindere a'ali a asuvu a aza da a ka yansa nala vi.

15 Kain ka te, an a kondoi a yain nala a asu u za u ityoni i cingi u roku, aku ityoni i cingi i wushunku le, "Mpa gai n reve ta Yesu! N reve ta kpm Bulus. Shegai eda tani an yayi?"

16 Aku uza u ityoni i cingi vi u imkpai u gita le malapa hal u lyai ucira u le gba. Aku a wuta i kuwa ki n ilyadi ya dem kataba ikyamba i le kpm n a'utsu.

17 An aza da a'ari ndishi a Afisu, aza a Yahuda n aza a Heline a panai ili i'ya i gitai, aku a panai uwonvo cika, a naka kpm kala ka Asheku tsupige.

18 Ama da kpm a wushuki vi a wuta i kapala ka ama a ka dansa tsicingi tsu le.

19 Ama ushani aza a uyan adabu a bolomgbonusoi itagarada i le a asu u te a runukpai i'ya a kapala ka ama. An a kecei ikebe i itagarada yi, i rawa ta ikebe i'ya vuma wa liva manyan ma a'ayin azu amangarenkupa (50,000).*

20 Nala kadyanshi ka Asheku ka rongoi utambura kpm ka yain ucira cika.

21 An ukuna u nala u gitai, Bulus bidigai kaci ka ne u da u kyawunsa baci uyamba u Masidaniya n u Akataya, aku u bana a Urishelema. U danai kpm, "N bana baci de, u kana mu ta n bana a ilyuci i Roma.

22 Aku u suki abangi a ne a re, Timoti n Erasutu ubana a Masidaniya, eyi kpm u shangbai ve pini a uyamba u Asiya vi kenu.

A 'yangasai atakasuvu a ama a Afisu

23 A'ayin a nala yi a da a 'yangasai atakasuvu a ama cika a adama a Ure u Asheku.

24 U'yangasa u atakasuvu a nala vi u gita ta n karumi ka roku uza u kala Dimitiriyu, uza da wa yansa manyan n azurufa n u rumi agata a Aritima† kameli ka kari uka. Eyi n atoku a manyan a ne a tsu tsara ta ikebe cika adama a manyan ma nala mi.

25 Aku u bolomgbonoi gba atoku a manyan a ne n aza da a ka yan manyan ma ma rotsoi icun i manyan ma nala mi, u danai, "Eda ama a va, i reve ta n manyan ma na ma tsa tsarasa ikebe.

26 I wene ta kpm i pana ta tyoku da Bulus nala vi wa lapanasa ama. Nala wari a uyan pini na a Afisu n a asu u aza a Asiya ushani. U danai ameli a da ama a yain n akere, ashila a da wa.

27 Ukuna u cingi wa gita ta, a ka nangasa ta manyan ma tsunu. Bamu gbam n nala, hal gbam a ka gonuko ta Aritima kameli ili i gbani, kpm a pece yi n

* **19:19** Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta "ikebe i azurufa 50,000." Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i Ufanga. † **19:24** Aritima kala ka kameli ka, kpm urotsoni u uka u da kari. Ama ushani a kaon ka Asiya a tsu gbashika ta ka.

tsupige tsu ne. Eyi uza ɗa gb̄a uyamba u Asiya hal gb̄am n likimba gb̄a a ka gbashika.”

²⁸ An a panai nala, aku a yain upan cika, a 'yangas̄ai alaḡatsu a le, a danai, “Tsupige she Aritima u aza a Afisu.”

²⁹ Aku ama yi a dambulai, a sumai ubana a kakurā a asu u ɗa ama yi a ɓolomgbonoi, a'ari urono Gayu n Aristaraku. Ama a na yi atoku a nwalu a Bulus a ɗa aza a Masidaniya.

³⁰ Bulus ciga tā u uwa pini a asuvu a ama yi, shegai Atoni a ɓishinka yi.

³¹ Azapige a roku aza a uyamba u Asiya aje a ne a sukunku yi akani a folo yi kotsu u kawan u bana a asu u ama a nala yi wa.

³² Ama ɗa a'ari pini vi atakasuvu a le gb̄a a shadangu ɗe n kadambula, kpaci a reve gb̄am ili i'ya a ɓolomgbonoi uyan wa. Aza roku a 'yangas̄ai alaḡatsu a ka dansa ili i roku, aza roku kpm̄a a ka dansa ili i roku kau.

³³ Aza a Yahuda a tutsuki vuma roku uza u kala Alizanda a kapala, a ka ciga yi u kasanasa ukuna vi. Pini nala, u 'yangas̄ai akere a zuba u danai a pada, tsarā u siraka ama a ne kabetsu.

³⁴ Shegai an a revei eyi uza u Yahuda u ɗa, aku a 'yangas̄ai alaḡatsu a danai, “Tsupige she Aritima kameli.” A'ari uyansa nala hal ulapa u uwule u re.

³⁵ An nala u wurai, aku kakorongi ka ilyuci ka zuwai ama yi a padai, u danai, “Eɗā ama a Afisu, ama a likimba gb̄a a reve tā an ilyuci i Afisu i'ya ya kirana n Aritima kameli. Kpm̄a ya dem reve tā an kameli ka pige ka nala ki, ka rukpai a zuba derere a ilyuci i tsunu.

³⁶ An u wokoi ili i na yi a ka nana i'ya wa, u gan tā i pada bini, kotsu i bidya ukuna vi n udagu wa.

³⁷ I tukoi ama a na pini na, a yan uboki a kagata ka kameli ki wa, a wisha tani kameli ki wa.

³⁸ Shegai Dimitiriyu n atoku a manyan a ne a'a baci n ukuna u roku a kaci ka uza roku, kunu ku afada kā tā ukukpi. Aza a afada a ɗa kpm̄a pini, she i banka le ɗe.

³⁹ Shegai i'a baci n ukuna u roku kau u ɗa ya ciga i reve, she a dansa u ɗa na a asu u asheshi.

⁴⁰ Mayun tani wa sudugba tsu tā a kukere ku azapige a Roma, an tsu wushuki n ukuna u u'yangasā u atakasuvu u ara u na vi, an u wokoi tsa fudā tsa nakā kalen ka ili i'ya i gitaī na vi wa.”

⁴¹ An u danai nala, aku u wacinsai ama yi.

20

Bulus gonoi a Masidaniya n Heline

¹ An u'yangasā u atakasuvu vi u kotsoi, aku Bulus isāi Atoni u gbatangu le atakasuvu. Pini nala, u tonuko le, “U yan tsu ben.” Aku u lazai ubana a uyamba Masidaniya.

² An u kyawunsai aɓon a nala yi gb̄a, n u gbatangusu le atakasuvu cika, aku u lazai she a Heline.

³ U dusuki pini hal uwoto u tatsu.

Afoɓi a ɗa wari a uwa a kpatsu ubana a uyamba u Suriya, aku u revei aza a Yahuda a yanka yi tā afoɓi a cingi. Adama a nala a ɗa u bidigai kaci ka ne wa gono a ure u Masidaniya.

⁴ Ama a na ɗa a soku yi: Supata maku ma Puruhu uza u Biriya, kaɓolo n Aristaraku n Sakunda aza a Tasaloniya, kaɓolo n Gayu uza u Daraba, n Timoti, hal dem n Tikiku n Tarafima aza a Asiya.

⁵ Ama a na yi a lyai kapala nā nwalu a ba a vana tsu a Taruwasa.

⁶ Atsu tani an Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti a wurai, tsu uwai a kpatsu a Filibi. Tsu yan ta nwalu ma a'ayin a tawun, aku tsu rawai a Taruwasa tsu cina le pini de. Nte tsu rongoi pini hal a'ayin a shindere.

A yangasai Yutiku a ukpa

⁷ Kain ka Aladi, tsu 6olomgbonoi tsara tsu lyai ilikulya. Bulus dansai kadyanshi n ama yi hal kayin ka pige, kpaci wa laza ta kain ka wansa baci.

⁸ A kunukuzuba ka tsari vi a sapusa ta pini ncikalushani.

⁹ Kalobo ka roku uza u kala Yutiku u dusuki a zuba u ilinuku i kunukuzuba ku ukumba u tatsu. Aku wa gbadiga a'ayin a da Bulus wari uyan ku6ari ku ugadi, hal alavu a bidya yi gbende-gbende. Aku u fatanai u rukpai a kunukuzuba utuwa a iyamba. An a canga yi, a cinai u kuwa de. ¹⁰ Pini nala, Bulus cipai a iyamba u wo6o yi, u danai, "Kotsu i dambula wa, wa ta n uma."

¹¹ An Bulus gonoi a kunukuzuba, aku tsu lyai ilikulya ka6olo. U lyai kapala n kadyanshi ki hal usana, aku u lazai.

¹² Pini nala, a lazai n kalobo ki a kuwa n uma, aku a yain mazanga cika.

Bulus banai a Milita

¹³ Bulus bidiga ta kaci ka ne u wala a a'ene ubana a Asusu. Atsu kpam tsu uwai a kpatsu, tsara tsu ba tsu gawunsa de.

¹⁴ An tsu gawunsai a Asusu, aku u uwai a kpatsu ki tsu lazai ubana a Mitilini.

¹⁵ An kain ka wansai, aku tsu lyai kapala na nwalu tsu rawai evu n a asu u da a ka isa Kiyu. An kain ka wansai kpam tsu rawai a uyamba u mere ma mini u da a ka isa Samasu. An kain ka doku ka wansai, aku tsu rawai a Milita.

¹⁶ Kpaci Bulus bidiga ta kaci ka ne u da wa shamgba a Afisu wa, adama a da wa barakpa a Asiya. Kpaci wa yan ta maloko u rawa a Urishelima kahu kain ka Abiki a Kain ka Amangarenkupa.†

Bulus dansai n azapige aza a Afisu

¹⁷ Shegai an tsu rawai a uyamba u Milita, da Bulus sukunki nkoshi n kuwa ku Atoni a da a'ari a Afisu a tuwa a cina yi.

¹⁸ An a rawai, aku u danai, "Eda i reve ta gba ili i'ya n yain a'ayin a da n gitai utuwa a Asiya.

¹⁹ N yan ta manyan ma Asheku bawu aradi, kpam n meshi. N kawunki kpam n ukonduso u cingi u da aza a Yahuda a tukuso mu.

²⁰ N kpadā dā utonuko ukuna u mayun wa, na n yansa ka dā ku6ari a asu u ama n a'uwa a de.

²¹ Ku6ari ku va ku te ka ubana a asu u aza a Yahuda n Awulawa. N tonuko le a reve kalen ka ukpatala a gono a asu u Kashila a asaka tsicingi tsu le kpam a pityanangu n Yesu Asheku.

²² "Gogo-na Kulu Keri ka na ka zuwa mu ubana a Urishelima, kpam n reve ili i'ya ya gita na mpa de wa.

²³ Ko an u wokoi Kulu Keri ka tonusuko mu ta a ilyuci i'ya dem n banai, ka danai a ka gidaku mu ta a kuwa ku a'ali kpam n pana ikyamba.

²⁴ Shegai mpa n gonuko uma u va ili i roku wa, ma fuda baci ma kotso manyan ma Yesu Asheku u naka mu; wata, n dansa Kadyanshi ka Shinga ka ukuna u shinga u Kashila.

²⁵ "Gogo-na n reve ta aza da n kyawunsai na yansa ka le ku6ari ku tsugono tsu Kashila a ka doku a ka wene mu wa.

²⁶ Adama a nala a da ma tonuko da ara, uza da baci dem u tuwa u puwain a asuvu a de a ka wece mu mpasa n ne wa.

²⁷ N tonuko da ta mai ili i'ya Kashila ka ciga da i reve.

²⁸ I kirana n uma u de n ushiga u da Kulu Keri ku zuwa da i gu6i. Kpam i lyai kapala n ulinaKa Atoni a da Kashila ka tsilakai kaci ka ne na mpasa n Maku ma ne.

²⁹ N reve ta n laza baci, awenishiki a ka tuwa ta, aza da bawu a ka wenishike ukuna u mayun. A ka yan ta yavu nleweni, tsara a wacinsa ncon n Kashila.

³⁰ Hal gbam aza roku a asuvu a de a ka yan ta kadyanshi ka kaBan tsara a roni Atoni ubana ara le.

³¹ Adama a nala, she i rongo ufo6usi, i ciba ayen a tatsu a da pa vi kaara n kayin mari n ada, n asaka da ubara wa. Hal gbam n sai n meshi adama a de.

³² "Gogo-na n nakangu da ta a kukere ku Kashila. Asaka kadyanshi ka ukuna u shinga ka ne ka kirana n ada. Ciba i kadyanshi ka pige ka shinga ka nala ki. Kadyanshi ka nala ki ka ka banga da ka naka da ili i'ya Kashila ka ciga ka naka ama a ne agadu.

³³ "N yan malyon ma ikebe ko aminya a uza roku wa.

³⁴ I reve ta n yan ta manyan n akere a va, tsara n tsupuka kaci ka va ili i'ya ma ciga, n aza da a'ari ka6olo na mpa.

³⁵ Kain dem n woko ta iryoci ara de tyoku da ya yan manyan cika, tsara i banga aza a unambi. Ciba i kadyanshi ka Yesu Asheku ka u danai, 'U la ta una u shinga vu naka n u da va wusha.' "

³⁶ An Bulus kotsoi kadyanshi, aku u kudangi ka6olo n ele a yain kavasuu.

³⁷⁻³⁸ Aku a wo6o yi gba le n unambukatsuma a kana kushen cika, kpaci u dana ta a ka doku a ka wene yi wa. Pini nala, a soku yi gba le hal u uwai a kpatsu.

21

Nwalu n Bulus ubana a Urishelima

¹ An tsu pecembenei n ele, aku tsu uwai a kpatsu ubana a uyamba u mere ma mini u Kosso. An kain ka wansai, aku tsu banai a Rodusu, pini nala, she a Patara.

² An tsu cinai kpatsu ku ka bana a Finisiya, aku tsu uwai tsu lazai.

³ An tsu gitai uwene uyamba u mere ma mini u Sayipuru, aku tsu asakai i'ya a ugala u tsunu, tsu lyai kapala na nwalu ubana a Suriya. Tsu cipai a Taya kpaci nte kpatsu ki ka cipuka pini ucanga.

⁴ Tsu cina ta pini Atoni, aku tsu dusuki pini n ele hal a'ayin a shindere. Kulu Keri ku tonuko le a tonuko Bulus kotsu u bana a Urishelima wa.

⁵ Shegai an a'ayin a u'yang'a a tsunu a yain, aku tsu lyai kapala na nwalu n tsunu. Atoni yi a soku tsu ta hal gbam n aka a le na mmuku n le gba ubana a uroto u ilyuci vi. An tsu rawai a ikengi i agata, aku tsu kudangi tsu yain kavasuu. Tsu 'yangai tsu lyai kapala na nwalu n tsunu.

⁶ An tsu pecenei, aku tsu uwai a kpatsu, ele kpam a lazai ugonu a kuwa.

⁷ An tsu asakai Taya, tsu lyai kapala na nwalu she a Talamaya. Nte tsu damamgbanasai pini n atoku kpam tsu shamgbai pini n ele kain ka te.

⁸ An kain ka wansai, aku tsu banai a Kasariya, tsu cipai a kuwa ku Filibu uza u uyan ku6ari kadyanshi ka Kashila, uza u te a asuvu a ama a shindere
 ◊ a da a dangasai a pecike ama ilikulya.

⁹ Wa ta na mmuku nkere n nishi n da bawu kotsu n yain iyolo, alya aza a udansa kadyanshi ka Kashila.

¹⁰ An tsu yain a'ayin pini a asu vi, aku uza u udansa akani a Kashila u roku uza u kala Agaba, ◊ u wutai a Yahuda u tuwai.

11 U bidyai kagbawatsu ka cuku ka Bulus, u sirai akere a ne n a'ene a ne n ka, u danai, "Ili i'ya Kulu Keri ku danai i'ya na, 'Naha da aza a Yahuda a Urishelima a ka sira uza u kagbawatsu ka na vi, kpmam a neke yi a akere a Awulawa.' "

12 An tsu panai nala, aṣu n aza da a'ari pini tsu foloi Bulus kotsu u bana a Urishelima wa.

13 Aku u wushuki, "Nda i zuwai i'ari a kushen ya zuwa mu unamgbukatsuma? Ufobusi u da mari a sira mu hal gbam a wuna mu a Urishelima adama a kala ka Yesu Asheku."

14 An tsu dansai n eyi bawu tsu fuda yi, aku tsu paɗai bini, tsu danai, "Asaka Magono ma Zuba ma yain i'ya i gan yi."

15 An nala u wurai, aku tsu fobusoi tsu banai a Urishelima.

16 Atoni a roku aza da a wuta a Kasariya dem a soku tsu, a banka tsu a kuwa ku Nnasan uza da tsa cipā ara ne. Eyi vuma u Sayipuru u da, uza u te a asuvu a Atoni a kagita.

Bulus rawai a Urishelima

17 An tsu rawai a Urishelima, atoku a ryabusa tsu n ipeli cika.

18 An kain ka wansai, aku Bulus n aṣu dem tsu banai ara Yakubu, kpmam gba nkoshi n kuwa ku Atoni n da pini.

19 An Bulus damamgbanai n ele, aku u tonusoko le ili i'ya Kashila ka yankai Awulawa a akere a ne.

20 An a panai nala, aku a cikpalai Kashila, a tonukoi Bulus, "Utoku u tsunu, wene na tyoku da ama azu ushani a aza a Yahuda a pityanangi. Gba le gogo-na a'a ta n maluwa ma a ka tono Mele ma Musa.

21 Shegai a tonuko ta Atoni a savu yi alabari a vunu a da va wenishike ta aza a Yahuda a da a'ari a asuvu a Awulawa vu da a varangu Mele ma Musa. Wata, kotsu a kida mmuku n le acombwa, ko kpmam a toni agadu a tsunu wa.

22 "Gogo-na nida tsa yan? Kpaci u kana ta a reve n utuwa u vunu.

23 Adama a nala, she vu yain ili i'ya tsa tonuko vu. Tsa ta n ama a nishi pini na aza da a yain kazuwamgbani.

24 Bidya ama a nala yi i ba i wulukpe kaci ka de kaɓolo, kpmam vu tsupa ikebe i uwulukpe yi tsara a kuruwa le. Nala wa zuwa ta a reve an gba ili i'ya a tonuko le a kaci ka vunu ki kaɓan ka, kpmam avu n kaci ka vunu va kirana ta n Mele mi.

25 Shegai ukuna u Awulawa a da a wushuki, tsu koronku le ta ukanikorongi tsu da: kotsu a takuma ili i'ya a darampkai kameli wa, kotsu a takuma unyama u da wari na mpasa wa, a takuma unyama u manama ma a piyanlai udyoku wa, kpmam kotsu a yain tsishankala wa."

A kana Bulus a Kuwa ku Kashila

26 An kain ka wansai, Bulus bidyai ama yi a banai a wulukpei kaci ka le, aku a uwai a Kuwa ku Kashila. Pini nala, u tonukoi ama a'ayin a da uwulukpe vi wa shadangu, n kain ka a ka yanka ya dem udarakpa.

27 An a'ayin a shindere yi a yain evu n ushadangu, aku aza a Yahuda a roku aza a uyamba u Asiya a wenei Bulus a asuvu a Kuwa ku Kashila. Aku a 'yangaasai atakasuvu a ama a kana yi,

28 n a salasi n a dansi, "Atoku a tsunu aza a Isara'ila, fanga tsu! Vuma da wa kyawunsa ko nte wa n u wishisi ama a tsunu, n Mele ma tsunu, kpmam n Kuwa ku Kashila ku tsunu ki aya gai na vi. Hal gbam u tukoi aza a Helinet a roku a asuvu a Kuwa ku Kashila ki a nangasai Asu u Uwulukpi u na vi."

29 Ele n a dani ko u uwa pini n Tarafima Kawulawa ka Afisu asuvu a Kuwa ku Kashila ki. Ili i'ya i zuwai a danai nala, kpaci a'ari a wene le ta kaɓolo a asuvu a ilyuci.

³⁰ Aku gba ilyuci yi a dambulai cika, a wuranai n ilyadi a kana Bulus. A rono yi ubana a ulanga u Kuwa ku Kashila ki. Kute-kute a gidakusi itsutsu yi.

³¹ Pini nala, a kana yi malapa a ka ciga a wuna, aku alabari a rawai ara uzapige u kuvon u aza a Roma, a da gba ilyuci i Urishelima i'ya pini a ka 'yangasasa atakasuvu a ama.

³² Kute-kute u bidyai atigi a roku kabolo n asoje a banai de a asu u le. An ama yi a wenei uzapige vi utuwa n asoje, aku a asaka yi malapa.

³³ Uzapige vi u zuwai a kana Bulus, kpm u zuwai a sira yi n ikani i re. Aku u wecei ama yi ko ya Bulus vi n ili i'ya kpm u yain.

³⁴ Aku aza roku pini a asuvu a kakuma ki a salai a danai ili i roku, aza roku kpm a danai ili i roku kau. Adama a kacan ka ama ki, hal gbam uzapige vi u fuda u reve ili i'ya i gitai wa. U zuwai a lazai n Bulus ubana a kuwa ku asoje.

³⁵ An a rawai a asu u adeshikpetsu a u'uwa a kuwa ki, she na asoje yi a radagba yi a zuba adama a u'yangasa u atakasuvu u ama yi.

³⁶ Kakuma ka ama ka ka tono le vi a'ari isali n a dansi, "Wuna ni."

Bulus dansai n kakuma ka ama ki

³⁷ An a yain evu n u'uwa a kuwa ku asoje ki, aku Bulus wecei uzapige vi, "Ko va wushuku n yain kadyanshi n avu?"

Aku uzapige vi u wece yi, "Dana vu reve ta Tsiheline?"

³⁸ Ma wundya ada vuma u Masar u da ayen a da a wurai u 'yangasai atakasuvu a ama, hal gbam u tonoi n ama azu a nishi (4,000) a aza a magalaka a mete mi?"

³⁹ Bulus wushunku yi, "Mpa uza u Yahuda u da, u ilyuci i Tarsu a uyamba u Kilikiya. Mpa uza u ilyuci i'ya i'ari n tsupige tsu nala tsi da. Ma folo vu vu asaka mu n yain kadyanshi n ama a na yi."

⁴⁰ Aku u asaka yi u yain kadyanshi, u shangbai a zuba u adeshikpetsu a u'uwa a kuwa ki, u 'yangasaka ama yi kukere a pada. An a padai bini, aku u yanka le kadyanshi n Tsi'arama.

22

¹ Bulus yain kadyanshi, u danai, "Atoku a va n isheku i va, panai mai n tonuko da ili i'ya i gitai, tsara n wenike an bawu mari n unyushi."

² An wa dansa n ele n kaletsu ka le, aku kakuma ka ama ka lapulai ka padai bini.*

³ Aku u danai, "Mpa uza u Yahuda u da, a matsa mu ta a Tarsu, a uyamba u Kilikiya, shegai nte n gbonguroi pini na. N yan ta kaneshi a kukere ku Gamaliya uza da u wenishike mu gba mele ma isheku i tsunu. Ma ta n uciga u ugbashika Kashila, tyoku da gba de i'ari uyan ara.

⁴ N foro ta ama da a ka tono Ure u Asheku, hal gbam n wunai aza roku. N sirasai aka n a'ali n gbagirya le a asuvu a kuwa ku a'ali.

⁵ Magono ma Adarakpi n azapige a Asheshi a Pige a ka dana ta mayun da. A naka mu ta ukanikorongi ubana a asu u atoku a tsunu aza a Yahuda a da a'ari a Damasuka. Ukanikorongi vi u wushunku mu ta n tuko Atoni a da a'ari de utuwa a Urishelima usiri n ikani tsara a yan le mavura.

Bulus danai tyoku da u kpatalai

⁶ "Kain ka te, evu n ubana kaara a kaci, cina n yan de evu n urawa a Damasuka, aku katyashi ka wutai a zuba ka wakana mu ukyawan.

* **22:2** Tsi'arama tsa aza a Urishelima a tsu dansa, kpm a yan ta majiyan an a wenei Bulus wa dansa n kaletsu ka le.

7 Aku n rukpai a iyamba, n panai kalagatsu ka wece mu, 'Shawulu, Shawulu, ndya i zuwai va yan mu mavura?'

8 "Aku n wushuki, 'Asheku, ada yai?"

"U wushuki, 'Mpa Yesu uza u Nazara uza da va yan mavura.'

9 Aza da tsari kabolo a wene ta katyashi ki, shegai a reve ili i'ya kalagatsu ki ka tono wa.

10 "Aku n wece yi, 'Asheku, ndya va ciga n yain?"

"U wushunku mu, 'Yanga vu uwa a Damasuka. Vu rawa baci de a ka tonuko vu ta ili i'ya va yan.

11 Katyashi ki ka zuwa mu ta n rumbanai, aza da tsari kabolo ki alya a rono mu ubana a Damasuka.

12 "Aku vuma roku uza u kala Ananiya tuwai ara va. Eyi uza da wa gbashika Kashila tyoku da Mele ma tsunu ma danai da, uza da gba aza a Yahuda a da a'ari a Damasuka a ka cikpalasa.

13 U tuwai ara va, u shamgbai evu na mpa, u danai, 'Utoku u va Shawulu, wene asu.' Pini a asu u nala vi da n wene yi!

14 "U tonuko mu, 'Kashila ka isheku i tsunu ka dangasa vu ta vu reve ili i'ya wa ciga. Kpam vu wene Uza u Uwulukpi u nala vi, vu pana kpam kadyanshi ka ne.

15 Ada va bidya kadyanshi ka ne ubana ko nte wa, n vu tonusuko le i'ya vu wenei n i'ya kpam vu panai.

16 Kotsu vu nangasa a'ayin wa. 'Yanga a lyubugu vu tsara a zai unyushi u cingi u vunu. Yan nala n vu isasi kala ka Asheku.'

Bulus yain kubari a asu u Awulawa

17 "Kain ka te, an n gonoi a Urishelima, mpa a uyan kavasu a Kuwa ku Kashila, aku n wenei kuwene,

18 kpam n wenei Asheku a ka dansa, u danai, 'Asaka Urishelima gogo, kpaci a ka wushuku n ili i'ya va tonuko le a kaci ka va wa.'

19 "Aku n wushuki, 'Asheku, ele n kaci ka le dem a reve ta an n kanasai aza da a wushuki n avu a agata a Kashila n sirasa le kpam n lapa le.

20 A'ayin a da a wunai Isitifanu, ^o uza u uyan kadyanshi ka Kashila, mpa pini kushani kpam n wushuku ta n ili i'ya a yain. Hal gbam mpa n banai aminya a ama da a wuna yi vi.

21 "Aku Asheku a tonuko mu, "Yanga vu wala, ma suku vu ta a mbari a asu u Awulawa.'

22 Kakuma ka ama ki ka rongo yi upanaka hal a asu u da u danai udani u 'Awulawa,' aku a salai unu u te, 'Rawukai vuma u na vi! Wuna ni! U gan a asaka yi n uma wa!'

23 Aku a rongoi iyoroli n a monduki aminya a le n maloko, a shadangusi akere a le n kayala a polusoi ka a uwule.

24 Aku uzapige u kuvon u aza a Roma u zuwai a bidya yi ubana a kuwa ku asoje, tsara a bawan yi adama a da wa tonuko le ukuna u maci.

25 Tyoku da a sira yi tsara a bawin yi, aku u tonukoi katigi ka kari pini vi, "U gan a bawin uza u Roma u da wari n ucira u uyan ili bawu a yanka yi afada?"

26 An katigi ki ka panai nala, aku u banai a asu u uzapige vi, u danai, "Ndya ya ciga n yain? Vuma u na vi uza u aza uyamba u Roma da."

27 Aku uzapige vi u banai ara Bulus, u wece yi, "Tonuko mu, avu uza u aza uyamba u Roma da?"

Aku u wushunku yi, "Nala wari."

28 Aku uzapige vi u danai, "She na n tsupai ikebe ushani kahu n tsara ucira u nala vi."

Bulus danai, “Mpa kpm n u da a matsa mu.”

²⁹ An asoje a da a ka ciga a bawin yi vi kpm a yan yi keci ki a panai nala, aku a wozoi akere a le gogo. Uzapige u kuvon vi u pana ta uwonvo, kpaci u zuwa ta a sira yi.

Bulus dansai n Asheshi a Pige

³⁰ An kain ka wansai, aku uzapige u kuvon vi wa ciga u reve ili i'ya i zuwai aza a Yahuda a tukoi ukuna u na a kaci ka Bulus. U zuwai a surukpa yi ikani yi, aku u zuwai adarakpi a pige n Asheshi a Pige yi gba a bolomgbonoi. U zuwai a ukai Bulus a asuvu, u zuwa yi u shamgbai a kapala ka le.

23

¹ Bulus wundyai azapige a Asheshi a Pige yi mai, aku u danai, “Aza a va, n rongo ta mai a kapala ka Kashila a a'ayin a va!”

² Aku Ananiya* Magono ma Adarakpi u zuwai aza da a'ari evu n Bulus vi a lapa yi a una.

³ Aku Bulus danai, “Kashila ka lapa vu ta avu uza u maci u kaƙan u gbani, dusuku da vu dusuki tsara vu yanka mu afada tyoku da Mele ma danai, shegai avu gonoi vu kodoi Mele mi, kpaci vu zuwai a lapa mu.”

⁴ Aza da a'ari evu n Bulus vi a danai, “Magono ma Adarakpi ma Kashila ma va wishisa!”

⁵ Bulus wushunku le, “Yanka numu ahankuri atoku a va, n reve an Magono ma Adarakpi ma wa. Kpaci a korongu ta a da 'Kotsu uza u wisha uzapige uza da wa tono n ama wa.’” ◇

⁶ An Bulus wenei Asheshi a Pige yi aza roku aza a Sadusi a da aza roku kpm Afarishi, aku u 'yangasai kalagatsu u danai, “Aje a va, mpa Kafarishi ka ilimaci i Kafarishi. An u wokoi n zuwai katakasuvu ka va a asu u u'yang'a u ukpa, da i zuwai a ka yanka mu afada.”

⁷ An u danai nala, aku kananamgbani ka uwai a mere ma aza a Sadusi n Afarishi hal kaƙolo ki ka pecei kure.

⁸ Aza a Sadusi a wushuku n u'yang'a u ukpa, n atsumate a eri, n a'ulu wa, shegai Afarishi a wushuku ta n ili i nala yi gba.

⁹ Aku kacan ka 'yangai cika, awenishiki a Mele aza da a'ari Afarishi a 'yangai a ka ƙanga Bulus a danai, “Tsu wene unyushi u vuma u na vi wa, ko kenu. Gaawan kulu ko kpm katsumate ka zuba ka roku ka ka yanka yi kadyanshi.”

¹⁰ An kacan ki kari uyan ushani, aku ama yi a'ari uvingasa Bulus apashi a re gba. Pini nala, uzapige u kuvon u aza a Roma u zuwai asoje a wushi Bulus a akere a le, kotsu a banka yi a kuwa ku asoje.

¹¹ N kayin ka nala ki, Yesu Asheku u wenikei kaci ka ne ara Bulus, u danai, “Lya kapala n ugbami u asuvu. Tyoku da vu yain kadyanshi ka va pini naha a Urishelima, u kana ta kpm vu yain ka a Roma.”

A sheshei a wuna Bulus

¹² An kain ka wansai, aku aza a Yahuda a roku a foƙusoi tsara a wuna yi. A tsinai a da a ka lya ko a soi wa, she a wuna Bulus.

¹³ Aza da a yain afofi a cingi a nala yi a la ta ama amangare.

¹⁴ Aku a banai a asu u adarakpi a pige n azapige a tonuko le, “Tsu tsina ta, tsu da tsa lya ili ko tsu soi wa, she tsu wuna vuma u nala vi.

* **23:2** Tagarada u Asuki u yan ta kadyanshi ka ama a tatsu aza da a'ari n kala “Ananiya.” **5:1** Ananiya uza da yankai asuki kaƙan, aku u kuwai. **9:10, 22:12** Ananiya uza da kukpai a'eshi a Bulus a Damasuka. **23:2** Ananiya uza da wari Magono ma Adarakpi. ◇ **23:5** Uwt. **22:28**.

15 Edā n Asheshi a Pige, she i tonuko uzapige u kuvon u aza a Roma u tuko yi pini na a asu u Asheshi, aku i yain yavu ciga da ya ciga i doku i veci ukuna vi sawu. Aṣu kṣam ufoḅusi u da tsari tsu pite yi a ure tsarā tsu wuna yi.”

16 Kalobo ka utaku u Bulus ka pana tā ukuna u da a sheshei vi, aku u banai a kuwa ku asoje ki u tonuko yi ukuna vi.

17 Pini nala, Bulus isaḡ katigi ka te u tonuko yi, “Banka kalobo ka na a asu u uzapige u kuvon, Wā tā n ukuna u da wa tonuko yi.”

18 Aku vuma vi u wushuki u bankai kalobo ki ara uzapige u kuvon vi. Pini nala, katigi ki ka tonukoi uzapige u kuvon vi u danai, “Vuma da wari a kuwa ku a’ali ku nala ki uza u kala Bulus vi, aya u zuwa mu n tuko kalobo ka na ara vunū, u da wā tā n ili i’ya wa ciga u tonuko vu.”

19 Aku uzapige u kuvon vi u kaṇai kukere ku kalobo ki u banka yi paki, u wece yi, “Nḡya va ciga vu tonuko mu vi?”

20 Kalobo ki ka danai, “Ama roku a da pini a sheshei a ka ciga a banka le Bulus a asu u Asheshi a Pige a aza a Yahuda nakpan. A ka yan tā yavu a ka ciga a doku a veci ukuna vi mai.

21 Shegai kotsu vu yain nala wa! Kṣaci ama da pini a la tā ama amangare a ka pite yi tsarā a wuna yi. A tsina tā a da a ka lya ko a soi wa, she a wuna yi. Gogo-na alya pini ufoḅusi, a da a ka vana vu wushunku le.”

22 Aku uzapige vi u tonuko yi, “Kotsu vu aṣaka uza u reve an vu tonuko mu ukuna u na vi wa.” Pini nala, u tonuko yi u wala.

A bankai Bulus a Kasariya

23 Uzapige u kuvon vi u isaḡ atigi a re a tuwā, aku u tonuko le, “Tonukoi asoje amangatawanre (200) a foḅuso a bana a Kasariya n ulapa u uwule u kuci u kayin ka ara, n asoje a adoki amangatatsunkupa n asoje a aman-gatawanre (200) a kuvon nā nsari n le.

24 Edā kṣam i zami kadoki ka Bulus wa yuwā. Kotsu i banka yi ara Feli gomuna, bawu ko i te i’ya ya giṭa n eyi.” 25 Aku uzapige vi u korongi ukanikorongi u na ubana ara gomuna vi. U danai,

26 “Mpa Kaladiyu Lisiya, ma sukunku uzapige Feli gomuna idyani.

27 Aza a Yahuda a roku a da a kaṇai vuma u na, hal a ka ciga a wuna yi. Shegai an n vecei ukuna vi, n revei an vuma vi uza u uyamba u Roma u da, aku mpa n asoje a vā tsu wusa yi.

28 Aku n banka yi a asu u Asheshi a Pige, tsarā a veci unyushi u da u yain vi.

29 Pini nala, n cinai unyushi u da a kaṇa yi n u da vi u Mele ma le u da, u rawa gḡam a ka sira ko a wuna yi wa.

30 Shegai an vuma roku u tonuko mu ukuna u cingi u da a foḅusoi a kaci ka ne, da i zuwai n sukunku yi ara vunū kute-kute. Aku n tonukoi aza a kadyanishi yi a tuwā a dana unyushi u da a wenei u yain vi ara vunū.”

31 Asoje yi a yain ili i’ya a danai a yain. N kayin ka nala ka a bidyai Bulus ubana a ilyuci i Antipatari.

32 An kain ka wansai, aku asoje a da a ka wala a a’ene yi a gonoi a kuwa ku asoje ku le, a aṣakaḡ asoje a da a ka walāka adoki yi a lazaḡ n eyi ubana a Kasariya.

33 An a rawai a Kasariya, aku a naḡai gomuna vi Bulus n ukanikorongi vi.

34 Pini nala, Feli gomuna u yain kaṇeshi u ukanikorongi vi, u wecei Bulus eyi uza u uyamba u eni u da. Aku u wushunku yi, “Kilikiya.”

35 Pini nala, gomuna wushunku yi, “Ma panaka vu tā a’ayin a da baci dem aza da a sapula vu vi a rawai. An u danai nala, aku u zuwai a kpada yi a asuvu a kuwa ku tsugono ka Hiridu magono u mai.

24

Feli yankai Bulus afada

¹ An a'ayin a tawun a wurai, aku ama roku a rawai a Kasariya, tsarā a dana ili i'ya Bulus yain. Alya Ananiya Magono ma Adarākpi kaḅolo n azapige a aza a Yahuda a roku n karevi ka mele ka roku uza u kala Taratulu.

² An a isaī Bulus u wa a asuvu, aku Taratulu gitai utonusuko gomuna vi ili i'ya Bulus yain, u danai, “Uzapige Feli, adama a ugboji u vunu, ḁa i zuwai ama a tsunu a'ari nā ndishi n shinga tun ara wa. Adama a ḁa kpmam vāri n uwene u mḅari, ḁa i zuwai ama a tsunu a ka pana kayanyan ka ndishi n ulya u kapala.

³ Ama ko nte wa a ka cikpa vu tḁ bawu utyoku.

⁴ Shegai adama a ḁa bawu ma ciga n wowotongusu vu, ma folo vu adama a ugboji u ḁa vāri n u ḁa, vu panāka tsu a asuvu a a'ayin a kenu a na yi tsu dana ili i'ya vuma u naha vi u yain.

⁵ “Vuma u na vi kashilaḁani ka, tsu cina yi tḁ wa 'yaḅasa atakasuvu a aza a Yahuda a likimba gba, kpmam aya wa tono n kaḅolo ka aza ḁa a ka isaī Aza a Nazara.

⁶ Hal gbam wa ciga u nangasa Kuwa ku Kashila, aku tsu kaḅa yi. [

⁷ Tsa ciga tsu yanka yi afada n Mele ma tsunu, shegai Lisiya uzapige u kuvon u aza a Roma u wusa yi ara tsunu. Aku u zuwai tsu tuko kadyanshi ki a kunu ku afada ku vunu.]*

⁸ “Vu vece yi baci n kaci ka vunu ben, va fuḁa tḁ va reve an ukuna u ḁa tsu tuko i a kaci ka ne ki mayun ḁa.”

⁹ Aku aza a Yahuda a ḁa a buwai a wushuki n ili i'ya Taratulu danai.

Bulus wushunki Feli

¹⁰ Aku gomuna vi u yankai Bulus kukere u yain kadyanshi. Pini nala, u gitai u danai, “Uzapige, n reve tḁ vu yanka tḁ ama ushani aza a uyamba u na afada a ayen ushani, kpmam n yan tḁ mazanga an ma wutukpa kaci ka va a kunu ku afada ku vunu.

¹¹ Vu vece baci, va laza tḁ va reve an kotsu u lai a'ayin kupa n a re, an n banai a Urishelima ulya u kayala a Kuwa ku Kashila wa.

¹² N yan kananambani n uza roku a Kuwa ku Kashila wa, ko kpmam n 'yaḅasa atakasuvu a ama a agata a Kashila ko kpmam a asu u roku wa.

¹³ Ama a naha a ka fuḁa a ka dana ili i'ya a ka dansa na vi mayun ḁa wa.

¹⁴ Ili i te i'ya n revei i'ya, an ma tono Kashila ka isheku i tsunu a ure u ḁa a danai kaḅan ka vi, kpmam n wushuki an gbā ili i'ya i'ari ukorongi a asuvu a tagarāda u Mele ma Musa nā i Nsumate.

¹⁵ N zuwa tḁ katakasuvu ka va a asu u Kashila, tyoku ḁa aza ḁa a sapula mu na vi a zuwai, a ḁa a ka 'yaḅasa tḁ akushe aza a shinga n aza a cingi a ukpa.

¹⁶ Adama a nala a ḁa mḅari a ukirana kain dem tsarā n yain ili i'ya i'ari i maci, kpmam katakasuvu ka va ka rongo nā ndishi n shinga a asu u Kashila n ama.

¹⁷ “N ḅarakpa n ugono a Urishelima wa, mḅari tḁ a kateshe ayen ushani. N gonoi n ikebe tsarā n nāka ama a tsunu aza a unambi, kpmam n nāka kune a asu u Kashila.

¹⁸ Mpa pini a uyan nala a Kuwa ku Kashila ki, cina n kotso ḁe uwulukpe kaci ka va, aku a cina mu pini, kpmam kakuma ka ama ka pini wa.

¹⁹ Shegai aza a Yahuda a roku a ḁa pini aza a uyamba u Asiya, alya vāri u gain a tuko kadyanshi ka va ara vunu a'ā baci n ili i'ya a ka dana a kaci ka va.

* 24:7 Akorongi a cau ushani aza ḁa a purai a tagarāda u Manyan ma Asuki a kalatsa tḁ makpanda ma 7.

²⁰ Ko kpm asakā aza da a sapula na vi, a dana unyushi u da Asheshi a Pige a tsarā mu n u da a'ayin a da a yanka mu afada a Urishelima.

²¹ Kadyanshi ka a ka fuda a dana a kaci ka va ka na koshi, an n salai n danai ukuna u na a kunu ku afada ku le; 'Adama a kadyanshi ka u'yanga u ukpa u da a ka yanka mu afada a kapala ka de ara.' "

²² Feli gomuna tani u reve ta ili ushani a Ure u Asheku, aku u shamkpa le u danai, "Shangbai she a'ayin a da Lisiya Uzapige u Kuvon† u tuwai, aku n kidaga da ugana."

²³ Aku u zuwai katigi ka roku ka wundi yi, u tonuko yi kotsu u gidaku yi wa, kpm u bishinka aje a ne utuwa a banga yi wa.

Bulus dansai n Feli gomuna

²⁴ An a yain a'ayin, aku Feli tuwai n uka u ne uza u kala Durusila, kpm uza u Yahuda u da. A suki vuma roku u tuko Bulus, pini nala, a zuwuka yi atsuvu a ka pana kadyanshi ka upityanangu n Yesu Kawauwi.

²⁵ Aku Bulus tonuko le ukuna u uyan ili i shinga, n u kana kaci, kpm n kain ka afada ka ka tuwa. An u panai nala, aku uwonvo u kana yi cika, u tonukoi Bulus, "Gogo-na u rawa ta ve. Wala. Shegai n tsara baci kabala, ma isa vu ta vu tuwa."

²⁶ Feli tsu sukunku ta Bulus tuwa u dansa n eyi, kpaci u zuwa ta uma wa tsara ta ikebe ara ne.

²⁷ An ayen a re a wurai, aku a takpai Feli gomuna, a nakai Posiya Fesutu u wokoi gomuna. Shegai an Feli wa ciga kala ka shinga a asu u aza a Yahuda, aku u asakai Bulus pini a kuwa ku a'ali.

25

Bulus yain kadyanshi ki ara Fesutu

¹ An Fesutu kanai manyan ma gomuna ma ne n a'ayin a tatsu, aku u 'yangai a Kasariya ubana a Urishelima.

² Aku adarakpi a pige n azapige a aza a Yahuda a tuwai n kadyanshi ka Bulus ara ne. A folo yi

³ u zuwa a gono n Bulus a Urishelima, kpaci a fofoaso ta ama a pite yi a ure a wuna yi.

⁴ Shegai Fesutu wushunku le, "A Kasariya da a ka wundya Bulus, kpm nte ma gono de gogo.

⁵ U yan baci ukuna u cingi, asaka azapige a de a tono mu a ba a tuko kadyanshi ki de."

⁶ Fesutu shamgba ta n ele a'ayin kulla ubana a'ayin kupa, aku u lazai ugono a Kasariya. An kain ka wansai, u isa aza a kunu ku afada ki, u tonuko le a tuko Bulus vi.

⁷ An Bulus tuwai, aza a Yahuda a da a wutai a Urishelima vi a 'yangai a'ari utukuso kadyanshi a kaci ka ne, ka gbam bawu a ka fuda a shamkpa.

⁸ Shegai Bulus 'yuwain kadyanshi ki, u danai, "Mpa n nusuka Mele ma aza a Yahuda wa, ko Kuwa ku Kashila, ko kpm aza a tsugono tsu Roma wa."

⁹ Shegai an Fesutu wa ciga atakasuvu a aza a Yahuda a pana kayanyan, aku u wecei Bulus, "Ko va wushuku vu bana a Urishelima n ba n yanka vu afada a ukuna u na vi de?"

¹⁰ Bulus wushunku yi, "Wa yan wa, a asuvu a kunu ku afada ku Kaisa ka mari, kpm nte u gain a yanka mu pini afada. Avu n kaci ka vunu dem vu reve ta mai, n nusuka aza a Yahuda wa.

¹¹ N yan baci ili i roku i'ya i rawai ukpa, ma 'yuwan a wuna mu wa. Shegai ukuna u mayun wa baci pini a asuvu a kadyanshi ka na ki wa, uza u ratsa

u neke mu a akere a ama a na yi a wuna mu wa. Ma folo ɗa a 'yangasa kadyanshi ki ubana ara Kaisa magono ma pige.”

¹² Fesutu dansai kadyanshi ki n asheshi a ne, aku u danai, “Nala wari, vu folo ta ubana ara Kaisa, kpam nte va bana de.”

Fesutu n Agaripa magono

¹³ An a yain a'ayin kenu, aku Agaripa* magono n uka u ne Baranisi† a tuwai a Kasariya tsara a ryabusa Fesutu.

¹⁴ An u wokoi a ka yan a'ayin de, aku Fesutu tonukoi Agaripa ukuna u kadyanshi ka Bulus. U danai, “Vuma roku u da pini a asuvu a kuwa ku a'ali uza da Feli asanka mu n yanka yi afada.

¹⁵ An mari a Urishelima, adarakpi a pige n azapige a aza a Yahuda a tuko mu kadyanshi ka vuma u nala vi, a folo mu n kidaga yi ugana.

¹⁶ “Shegai n tonuko le, a mele ma tsunu atsu aza a Roma tsu tsu kidaga uza u ugana wa, she a tuwa n eyi a kapala ka aza da a tukoi kadyanshi ki, kpam a tsu asaka yi ta u dansa tsara u wutukpa kaci ka ne.

¹⁷ An a tuwai adama a kadyanshi ki, an kain ka wansai, n zuwai a tukoi Bulus, aku n gitai afada.

¹⁸ Shegai an ama yi a 'yangai a dansa kadyanshi ki, a tuko unyushi u da a da u yain u da n zuwai katakasuvu n pana vi wa.

¹⁹ Shegai ukuna u adini a le u da, kpam n ukuna u vuma roku uza da a ka isa Yesu uza da u kuwai, shegai Bulus matsai u da wa ta n uma.

²⁰ Mpa tani mari n namba ta tyoku da ma vece ukuna u na vi, aku n wecei Bulus ko wa wushuku u bana a Urishelima tsara n ba n yanka yi afada yi de.

²¹ Shegai u foloi a asaka Kaisa magono ma pige ma pana ukuna vi, aku n zuwai a zuwa yi ve pini a kuwa ku a'ali ki, hal ubana a'ayin a da ma tutsuku yi ubana ara Kaisa vi.”

²² Aku Agaripa tonukoi Fesutu, “Ma ciga ta n pana ili i'ya vuma na wa dana.”

Aku u wushunku yi, “Va pana ka yi ta nakpan.”

²³ An kain ka wansai, Agaripa n uka u ne Baranisi a ukai aminya a tsugono, a tuwai kabolo n azapige a asoje n azapige a aza a ilyuci yi. Fesutu zuwai a tuko Bulus pini a asuvu a kunu ki.

²⁴ Aku Fesutu danai, “Agaripa magono, n gba azapige aza da a'ari pini na kabolo n atsu, wundayai vuma u na vi, aza a Yahuda a da a'ari a Urishelima n Kasariya a tuwa ta ara va a ka ciga n wuna vuma u na vi.

²⁵ Shegai mpa n wene u yan unyushi u da u rawai a ka wuna yi wa. Kpam an u wokoi u foloi a banka kadyanshi ki a asu u magono ma pige, da i zuwai n yawunsai n banka yi ara ne.

²⁶ U kana ta n korongu ukuna u maci a kaci ka vuma u na ubana a asu u magono. Da i zuwai n tuko yi a kapala ka de gba, hal gai avu Agaripa magono, tsara tsu kotsu baci uvece ukuna vi, n tsara ili i'ya ma korongu. ²⁷ Kpaci a uwene u va, utengeshi u da a tutsuku vuma da wari a kuwa ku a'ali ubana a asu u magono bawu a danai ili i'ya u yain.”

26

Agaripa dansai n Bulus

* **25:13** Vuma na maku ma Hiridu Agaripa ma, uza da a yain kadyanshi ka ne a 12:1-22. Kala ka te ka yi n tata u ne. † **25:13** Baranisi maku ma Hiridu Agaripa ma uza da a yain kadyanshi ka ne a 12:1-22. U bansa ta azapige a ama iyolo ushani, gogo-na kpam utaku u ne da wa wolo.

1 Agaripa tonukoi Bulus, “Gogo-na dansa n kaci ka vunu.” Aku Bulus 'yangasai kukere, u gitai kadyanshi:

2 “Agaripa magono, n pana ta kayanyan an u wokoi a kapala ka vunu ka ma yan kadyanshi n wutukpa kaci ka va a kadyanshi ka ama a va a tukoi adama a va.

3 N revei avu vu reve ta Mele ma aza a Yahuda n gba ili i'ya a ka nanamgbanaka. Adama a nala, ma folo vu vu yain ahankuri vu panaka mu.

4 “A wenishike mu ta uwenishike u aza a Yahuda tun mpa kenu. N rotsongusu ta a asu u ama a va n a asu u aza a Urishelima. Azapige a aza a Yahuda a reve ta n u da.

5 A reve ta na mpa caupa, kpam a ka fuda ta a ka dana mpa Kafarishi ka mayun, a kaon ka kari n mele ma awuya a asuvu a adini a tsunu. A ka dana ta mayun da a ka ciga baci a dana.

6 “Gogo-na ma ta a asu u afada an n wushuki n kazuwamgbani ka Kashila ka yankai ama a tsunu caupa.

7 Kazuwamgbani ka nala ki ka agali kupa n a re a zuwai uma a wene ushadangu u ne, da i zuwai a matsai ugbashika Kashila kaara n kayin. Magono, an u wokoi n zuwai uma u va a kazuwamgbani ka nala, da i zuwai aza a Yahuda a wenei unyushi u va.

8 Ndy a i zuwai i kpadai uwushuku an Kashila ka 'yangasa akushe?

9 “Mpa n kaci ka va caupa mari n wenei yavu mai da n yain ili i'ya ya bishinka ulya u kapala u kadyanshi ka Yesu uza u Nazara.

10 Adarakpi a pige† a wushunku mu ta n yain ili i na yi, kpam n canga ta Atoni ushani aza a Urishelima n uka le a kuwa ku a'ali. Hal gbam n ufolomgbono u kaci u va u da a wunusai aza roku.

11 N tonoi gba agata a Kashila na bawin le, kotsu gai n zuwa a yanka kala ka Kawauwi unā u cingi. Adama a da ma pana upan u le cika, aku ma tonuso le a ilyuci i mbari i tsumoci na n foruso le de.

Ugawunsa u Bulus n Kawauwi

12 “Magono ma va, kain ka te, mari a asuvu a nwalu ubana a Damasuka uyan manyan mi, n ucira u da adarakpi a pige a naka mu.

13 N kaara a kaci, katyashi ka wutai a zuba ka wakana mu n ama da a soku mu. Katyashi ki ka la ta ka kaara.

14 An tsu rukpai a iyamba gba tsunu, aku n panai kalagatsu ka dansa n Tsi'arama, ka tonuko mu, 'Shawulu, Shawulu, ndya i zuwai va yan mu mavura? Utengeshi u da kanaka ka shilakanā n magutsu ma kalina.'

15 “Aku n wece yi, 'Asheku, ada yai?'

“Asheku a wushunku mu, 'Mpa Yesu, uza da va yan mavura.

16 Gogo-na 'yanga, ili i'ya i zuwai n tuwai i'ya n zuwa vu vu woko kagbashi ka va kpam vu dana ili i'ya vu wenei a kaci ka va. Va tonuko ta ama ukuna u ili i'ya i gitai, n ili i'ya kpam ya tuwa a'ayin a da ma wenike kaci ka va ara vunū.

17 Ma suku vu ta a asu u aza a Yahuda, n Awulawa. Ma kirana ta n avu a'ayin a da va bana a asu u da n suku vu.

18 Ma ciga ta vu kukpa a'eshi a le, a kpatala a asaka karimbi ubana a katyashi. Kpam a kpatala a asaka ucira u Kanangasi* ubana ucira u Kashila. Aku Kashila ka cimbusuka le unyushi u cingi u le. Pini nala, a ka tsara ta asu a asuvu a ama da Kashila ka wulukpei an a zuwai upityanangu u le ara va.'

Bulus dansai ukuna u manyan ma ne

* 26:18 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

19 “Adama a nala, Agaripa magono, ma 'yuwan utono kuwene ka ku tuwaj a zuba vi wa.

20 N gita ta n yankai aza a Damasuka kuɓari, aku n banai a Urishelima a uyamba u aza a Yahuda gba. Pini nala, n yankai Awulawa n tonuko le a kpatala a asaƙa tsicingi tsu le a gono a asu u Kashila, kpam a yain ili i'ya ya wenike an a kpatalai.

21 “Ili i'ya i zuwai aza a Yahuda a kana mu a Kuwa ku Kashila a ka ciga a wuna mu i'ya gai la vi.

22 Shegai Kashila ka banga mu ta, da i zuwai mari udansa kadyanshi ka na ki a asu u aza a pige na mmuku. Ili i roku i'ya Musa na nsumate n da n buwai a danai ya gita vi i'ya,

23 Kawauwi ka pana ta ikyamba, kpam aya wa woko vuma u kagita u da wa 'yanga a ukpa. Kpam wa woko ta katyashi a asu u aza a Yahuda n Awulawa.”

24 Kute-kute Fesutu salai, u danai, “Bulus, ijan i'ya va suma? Uyan kaneshi ushani vi u zuwa vu vu woko kashimza da?”

25 Shegai Bulus wushunku yi, “Uzapige Fesutu, ijan i'ya mu wa. Ili i'ya ma tono vi mai da i'ari, kpam n ugboji.

26 Agaripa magono u reve ta n ili i na yi, kpam n eyi da ma dansa bawu uwonvo. Kpaci ukuna u na u gita ukpawunsi wa.

27 Agaripa magono, vu wushuku na nsumate? N revei vu wushuku ta.”

28 Agaripa wushunku yi, “Va ciga vu gonuko mu Katoni a asuvu a a'ayin a kenu a na a da?”

29 Bulus wushunku yi, “Ko a asuvu a a'ayin a kenu ko a ushani, ma yan ta kvasu tsara Kashila ka zuwa avu n aza da a'ari pini na a ka panaƙa mu gogo-na a woko tyoku u va. Shegai ma ciga i uka ikani i nala yi wa.”

30 Aku Agaripa magono, n Fesutu gomuna, n Baranisi, n aza da a'ari kaɓolo n ele a 'yanga i asaƙai a asu vi.

31 An a wutaj, aku a dansai n atoku a le, “Vuma nala u yan ili i'ya i rawai a ka wuna yi, ko a uka yi a kuwa ku a'ali wa.”

32 Agaripa tonukoi Fesutu, “U woko baci vuma u na danai a banka kadyanshi ka ne ara Kaisa wa, she tsara tsu asaƙa yi.”

27

A biyai Bulus ubana a Roma

1 An tsu foɓusoi tsara tsu uwa a kpatsu ubana a uyamba u Italiya, aku a nakaɓi Bulus n aza a kuwa ku a'ali a kukere ka katigi ka pige ka roku uza u kala Juliyo, uza u te a asuvu a asoje a Kaisa magono.

2 Aristaraku wa ta dem kaɓolo n atsu. Eyi uza u ilyuci i Tasaloniya u da, a uɓongu u Masidaniya. Tsu uwai a kpatsu ku ka tsu rongo uyan manyan a ilyuci i Adaramitiya. Aza a kpatsu yi a foɓuso ta a ka shamgbusa a ilyuci ilyuci i'ya i'ari a ikengi i kushiva i uyamba u Asiya.

3 An kain ka wansai, aku tsu rawai a Sida. Juliyo katigi u yankai Bulus ukuna u shinga, u asaƙa yi u ba kondoi aje a ne tsara a naka yi gba ili i'ya wa ciga.

4 An tsu asaƙai Sida, aku uwule wa lapana tsu cika, aku tsu tonoi evu n uyamba u mere ma mini u Sayipuru tsara tsu pana shana n uwule vi.

5 Tsu lyai kapala na nwalu ubana a daka a uɓongu u Kilikiya n Bamaɓiliya, aku tsu rawai a ilyuci i Mira a uyamba u Likiya.

6 Pini nala, Juliyo katigi u tsara kpatsu ku roku ka aza a uyamba u Alizandariya kpam ka bana a Italiya, aku u zuwai tsu uwai pini.

⁷ An tsu yain a'ayin ushani n tsu wali sawu, she na tsu matsai cika, aku tsu fudai tsu rawai evu n Kinidu. An uwule u 6ishinka tsu ulya kapala, aku tsu kyawain a kapashi ka bawu uwule wari pini, evu n asu u da a ka isa Salamani a uyamba u mere ma mini u Kiriti.

⁸ Tsu modonoi tsu wurai asu vi n upana u ikyamba, aku tsu rawai a asu u roku u da a ka isa Asu u Uwunvuga u Shinga evu n ilyuci i Lasiya.

⁹ An u wokoi tsu barakpai cika, nwalu mi n da n buwa kpm mai wa, kpaci a'ayin a abali a da. Kpm a'ayin a Abiki a Cimbusuka Ama Unyushi u Let a wura de.

¹⁰ Bulus tonukoi atigi a asoje yi, "Azapige, n wenei tsu lya baci kapala na nwalu n na mi, n da ma tuko ta ukuna u cingi u unangasa u kpatsu, n unamba u ucanga cika. Ama kpm a ka pana ta usan, hal gbam uma u tsunu wa ta a una u ukpa."

¹¹ Shegai katigi ka ka banā ama yi u wushuki n kadyanshi ka uza u kpatsu ki n uza da wa walaka kpatsu ki, u 'yuwain uwushuku n kadyanshi ka Bulus.

¹² Asu u Uwunvuga u Shinga vi ukukpi u da wari, kpm asu vi u lobono a lyai pini ilyushi wa, kpaci abali a tsu rongo ta ulapusa asu vi. Adama a nala, aku aza a kpatsu yi a ka ciga a bana a ilyuci i Finikiya, tsara a lyai ilyushi i le de. Finikiya tani asu u da a'atsu a tsu shamgbusa pini a uyamba u mere ma mini u Kiriti u da, asu u shinga u da u tsu kangu ta abali, kpaci u da wa wundya ta daka u kalivi n gadi u kalivi.

A cinai uwule u pige u ulima

¹³ An uwule vi u gitai u'yangasa kenu-kenu a daka, aku aza a kpatsu yi a ka yawunsa yavu a'ayin a da a yain a da a ka yan ili i'ya a fobusoi. Aku a takpai kashampatsu ka kpatsu ki, tsu tonoi a ikengi i uyamba u Kiriti.

¹⁴ A barakpa wa, aku uwule u pige u da a ka isa, "Uwule u Gadi u Kasana," u wutai a kagida u lapana tsu.

¹⁵ Uwule vi u lapai kpatsu ki, hal gbam tsu fuda tsu wala pini a asuvu wa. Aku tsu asakai uwule vi u purai kpatsu ki.

¹⁶ Tsu tonoi asu u roku u uyamba u mere ma mini u da a ka isa Kawuda, a asu u da uwule u jebei. She na tsu modonoi cika, aku tsu fudai tsu ronoi kpatsu ku kenu ki utuwa a asu u ku pige ki.

¹⁷ An tsu ronoi kpatsu ku kenu ki, aku aza a kpatsu yi a zamai aban a sirasai kpatsu ku pige ki, adama a da ka tasa. Kpaci a ka pana ta uwonvo u da a ka vutala le a kayala ka ka sodugusu ili dem u da a ka isa Siriti, aku a cipukai kunya ka ka walaka kpatsu ki tsara ku jebe nwalu n kpatsu mi. Pini nala, a asakai ka wala ili i ne eyi u de, kpaci a fuda a walaka ka kpm wa.

¹⁸ An kain ka wansai, aku a gitai upurusa ucanga u da wari pini a kpatsu ki n a vutalasi a mini, kpaci mini mi ma shulakana ta cika ma gada tsu.

¹⁹ Kain ka tatsu, ama yi n akere a le a da a vutalasai ucanga u manyan ma kpatsu mi pini a mini mi.

²⁰ An tsu yain a'ayin ushani bawu tsu wenei kaara ko atala, kpm uwule u pige u ulima vi u asaka wa, aku tsu takpai uma u da tsa la.

²¹ Uza wa la u lyai wa, gba a a'ayin a nala yi. Aku Bulus isai aza a kpatsu yi, u danai, "Ama a va, a da baci i'ari i panaka mu tun a kagita, tsara tsa asaka Asu u Uwunvuga u Shinga u Kiriti u nala vi wa, tsari tsa tsara usan u na n unamba u ucanga u na vi wa.

²² Gbamai asuvu, uza wa la wa namba uma u ne wa, shegai kpatsu ki ka shumbugu ta.

²³ I revei gai mpa vuma u Kashila da kpm aya ma gbashika. N kayin ka nayain, u suku ta katsumate ka zuba ka ne.

24 Katsumate ki ka shamgbai evu nā mpa, ka danai, 'Bulus, kotsu vu pana uwonvo wa! Va shamgba tā a asu u afada a kapala ka Kaisa magono ma pige. Kpam adama a tshinga tsu Kashila, wa wauwa tā aza da ya walaka kabolo adama a vunu.'

25 Adama a nala, ghamai asuvu a de. N wushuku tā n Kashila. Wa woko tā dere tyoku da u tonuko mu.

26 Shegai u kana tā uwule u vutala tsu a kayala ka uyamba u mere ma mini, kpam kpatsu ku tsunu ku namgba gba."

27 A'ayin kupa n a nishi uwule vi wari ugama kpatsu ki a upashi u na ubana a upashi u nide a kushiva a daka u uyamba u Italiya. Shegai a kain ka kupa n ka nishi ki, aza a kpatsu yi a wenei tsa rawa evu n iyamba.

28 A kondoi akumgbi a kadaka ka mini ki, a cinai ka rawa tā udeshe amangatawun n kamanga (120). An a tsarai a barakpai kenu, aku a doku a kondoi mini mi, a cinai ma gono de udeshe amanganishinkupa koshi.

29 Aku a gitai upana uwonvo kotsu kpatsu ki ku gama atali wa. Aku a vutalai ashampatsu a kpatsu a nishi a da a'ari n araji a kucina ku kpatsu ki, tsara a bishinka kpatsu ki nwalu. A yain kvasu tsara kayin ka wansa gogo.

30 Aku aza a manyan ma kpatsu yi a ka ciga a asaka kpatsu ki. A cipukai kpatsu ku kenu ki. A yain yavu a ka cipuka kashampatsu ka araji ka kari a kapala ka kpatsu ki.

31 Shegai Bulus tonukoi katigi ki n asoje yi, "Ama a na a shamgba baci a kpatsu ku pige ki wa, ya kuwa tā gba de."

32 Aku asoje yi a kidasai aban a kpatsu ku kenu ki a asakai ka ku tonoi mini.

33 N kpasani, aku Bulus foloi ama yi a lyai ilikulya kenu. U tonuko le, "A'ayin kupa n a nishi a da pa vi i'ari a kadambula bawu i lyai ilikulya.

34 Ma folo da i lyai ili i roku adama a alafiya a de. I yan baci nala, ko kenji ka kaci ka de ka te ka puwan wa."

35 U shamgbai a kapala ka le, u bidyai burodi u cikpai Kashila, aku u jibai u da u gitai utakuma.

36 A tsarai ugbami u asuvu, ele dem a lyai ilikulya.

37 Atsu ama amangatawanre n amangatsunkupa n a teli (276) a da tsari pini a kpatsu ki.

38 An a lyai a cuwai, aku a jebigei kpatsu ki araji a varangusi icanga i ilya a mini mi.

Kpatsu ki ku tasasqi

39 An kain ka wansai, aza a manyan a kpatsu yi a wene tā uyamba, shegai a fuda kpam a reve asu u da a'ari wa. A wene tā kpam asu u shinga u da wari n kayala, aku a ka ciga a banka kpatsu ki de.

40 Aku a kidasai aban a da a ka bana ashampatsu yi, a asakai a da a asuvu a mini. A tatsukpai ili i'ya ya yiralakpusa kpatsu ki. Pini nala, a 'yangasai kunya ku uwalaka kpatsu ki ka kari a kapala ka kpatsu ki dere tyoku da uwule wa pura ka ubana a asu u kayala vi.

41 Kpatsu ki ku tsara urawa a asu u da wari n kayala ki wa, aku a gbashai kayala ka roku ka kari a kere ka mini. Kaci ka kpatsu ki ka uwai a asuvu a kayala ka kpada nwalu. Kucina ku kpatsu ki ku gitai utasasa adama a abali.

42 Aku asoje yi a ka ciga a wunusa aza a kuwa ku a'ali yi, tsara a yain tsuwoki a suma wa.

43 Shegai an katigi ki ka ciga ka wauwa Bulus, u bishinka le. Aku u zuwai aza da a revei tsuwoki a radugusu pini a mini mi a yain tsuwoki ubana a kagida.

⁴⁴ Aza ɗa a buwai kpam a yuwusaɗi agbagala a upeti, aza roku kpam a yuwusaɗi aɓaci a kpatsu yi. Nala a yain a rawai a kagiɗa gba le.

28

Bulus a uyamba u Malita

¹ An tsu lai, aku tsu revei an a uyamba u ɗa wari a mere ma mini u ɗa tsari, kpam kala ka asu ki ka Malita.

² Aza a uyamba vi a ryabusa tsu ta mai, hal a zuwuka tsu akina tsara tsu lyashuku, kpaci a ka ro ta kpam kutanu ka pini.

³ Bulus cirangi ncaka, a'ayin a ɗa wa zuwa n ɗa a akina, aku kasudugbate ka akina ki ka wutukpai kali ka roku ka tsukonu, cina eyi pini ukani na ncaka mi. Pini nala, kali ki ka kapa yi a kukere bawu ka takpai.

⁴ An ama a ilyuci yi a wenei nala, aku a dansai utyoku u le, "Gaawan vuma u na kawuni ka ama ka. Ko an u lai a asuvu a aɓali yi, hal n gogo-na kameli ka kari uka ka afada a ɗa a'ari dere ka buwa yi ta utono ka ciga ka wuna yi."

⁵ Bulus vishanai kukere ku ne, aku kali ki ka rukpai pini a akina yi, kpam ko i te ka yanka yi wa.

⁶ Ama yi n a wundi kukere ki ka shita ko kpam wa rukpa kute-kute u kuwa. Shegai an a barakpai a wenei ili i yan yi wa, aku a savaɗai kadyanshi a ɗa, "Vuma u na, kashila ka roku ka."

⁷ Evu n asu vi, uyamba u ɗa pini u ɗa wari u uzapige u uyamba u mere ma mini mi, uza ɗa a ka isa Pubilu. Aya u wusha tsu u zuwa tsu a kuwa ku ne hal a'ayin a tatsu.

⁸ Dana tata u ne ɗa pini nvain n usudugbi u ikyamba n kucaru. Pini nala, Bulus ba u danasa yi, u taɗanku yi akere u yanka yi kvasu u tanasa yi.

⁹ An vuma u tanai, aku gba aza ɗa a'ari a uyamba vi a tukusoi aza a mɓala ara Bulus, kpam u tanasa le.

¹⁰ Ama yi a naka tsu ta karinga, kpam an tsa laza a kpatsu, a nakasa tsu ta ili i'ya tsa ciga.

A rawai a Roma

¹¹ Tsu rongo ta a Malita hal uwoto u tatsu, pini nala, tsu lyai kapala na nwalu mi. Tsu uwai a kpatsu ka ku wutai a ilyuci i Alizandariya ka kari n iryoci i a'ulu a mpeshe ma amelia a ɗa a ka isa Kasata n Pololu* a ɗa a shei na ndanga. Nte dem ku lyai pini ilyushi a ilyuci yi.

¹² An tsu rawai a ilyuci i Sirakusa, tsu rongo ta pini a'ayin a tatsu.

¹³ Pini nala, tsu uwai kpatsu she a Rigiyun. An kain ka wansai, uwule u 'yangai a ɗaka, aku tsu lazai she a Putiyoli.

¹⁴ Tsu cina ta pini Atoni, aku a folo tsu tsu shamgba n ele. An a'ayin a shindere a wurai, aku tsu lazai she a Roma.

¹⁵ Aza a tsunu aza ɗa a'ari a Roma a reve ta an tsa tuwa, aku a tuwai a kangu tsu a Kuden ku Apiyu n asu u ɗa a ka isa A'uwa a Amoci a Tatsu.† An Bulus gawunsai n ele, u cikpai Kashila kpam ikyamba i ne i doki ucira.

Bulus yain kuɓari a Roma

¹⁶ An tsu rawai a Roma, aku a zuwai Bulus rongo utyoku u ne, kpam kasoje n ka wundi yi.

¹⁷ An tsu yain a'ayin a tatsu, Bulus isa azapige aza a Yahuda, u tonuko le, "Aza a va, n nusuka ama a va wa, ko kpam ukuna u isheku i tsunu wa. Shegai gba n nala a neke mu a akere a aza a Roma a Urishelima a kana mu.

* **28:11** Nheline n bidya ta an Kasata n utoku u mapeshe u ne Pololu ashila a ɗa a ka kirana n aza a nwalu a kpatsu ku mini. † **28:15** Asu u re u na vi, mɓari n le n Roma n rawa ta mel kamankupa.

¹⁸ Alya n kunu ku afada ki, an a vecei ukuna u va vi, aku a ka ciga a asaka mu, kpaci a kana mu n unyushi u da u rawai a wuna mu wa.

¹⁹ Shegai an aza a Yahuda a 'yuwain uwushuku, aku u kana n foli a gonuko kadyanshi ki ara Kaisa. Shegai ciga da ma ciga n banka ama a tsunu a asu u afada wa.

²⁰ Isa da n isa da tsara tsu dansa. A sira mu ta n ikani, kpaci n wushuku ta n uzuwa u uma u aza a Isara'ila; wata, Kawauwi uza da tuwai."

²¹ Aku a danai, "Tsu pana ili i roku a kaci ka vunu wa. Tsu wene ukanikorongi u da u wutai asu u aza a Yahuda wa, ko uza u tuwa u tonuko tsu ukuna vi wa.

²² Shegai tsa ciga ta tsu pana ili i'ya i'ari a katakasuvu ka vunu, kpaci ili i'ya tsu revei a kaci ka kabolo ka savu ka na ki i'ya ko nte wa a ka dana ta ukuna u cingi a kaci ka ne."

²³ A zuwai kain ka a ka tuwa a gawunsa n eyi a asu u da u cipai vi. Kain ki a tuwa ta ushani. Ili i'ya i bidyai usana hal ubana kuvuli, Bulus wari udansa n ele ukuna u tsugono tsu Kashila. U yan ta manyan n Mele ma Musa n Itagarada n Ntsumate. Wa modono tsara u rono le utuwa a asu u Yesu.

²⁴ Aza roku a wushuku ta n ili i'ya u danai, aza roku tani wa.

²⁵ Aku a'ari kananamgbani ubana n ugono utyoku u le, aku a gitai ulazaasa. A makorishi, Bulus danai, "Kulu Keri ku dana ta mai an ku yain kadyanshi a una u Ishaya matsumate, an u tonukoi isheku i tsunu,

²⁶ "Ba vu tonuko ama a va,
Ya pana ta kadyanshi ka va,
shagai ya reve wa.

Ya wene ta,
shagai ya reve kalen ka ne wa.

²⁷ Kpaci atakasuvu a de a gbama de,
a votsuku de atsuvu a de,
a kimba de a'eshi a de.

Tsara i wene n a'eshi a de wa,
i pana n atsuvu a de wa,
kpam i reve n atakasuvu a de wa.

A da baci nala wa, i'ari ya kpatala ta utuwa ara va aku n tanasa da.' [◇]

²⁸ "Adama a nala, ma ciga i reve, alabari a iwauwi a nala yi a asu u Kashila u da a wutai hal utuwa a asu u Awulawa, kpam alya a ka wusha a da." [

²⁹ An u danai nala, aku aza a Yahuda a 'yangai a'ari uyan kananamgbani utyoku u le.][‡]

³⁰ Bulus dusuku ta a kuwa ka wa tsupusa ikebe hal ayen a re n u wushi gba uza da baci dem u tuwa yi uwene.

³¹ U yain kubari ku tsugono tsu Kashila bawu uwonvo, n u wenishiki ama ukuna u Yesu Kawauwi Asheku, kpam uza u bishinka yi wa.

[◇] 28:27 Isha. 6:9-10. [‡] 28:29 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Manyan ma Asuki a kalatsa ta makpanda ma 29.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Roma

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Roma alya Bulus wa koronku ukanikorongi u na vi. Kotsu wari u bana a Roma wa an u korongi u da vi. Ilyuci i Roma i'ya i lai ugbonguro a likimba a a'ayin a Bulus, kpm gba magono ma baci dem ma lya tsugono a uyamba vi, Kaisa da a tsu isa yi. Arevi a da pini ushani, kpm Bulus korongu ta n u kirani n u tofugbusi ili i'ya Kawauwi ka yain a asuvu a ili i'ya Kashila ka fobusukoi likimba.

Bulus gita ta u wenikei tyoku da ya dem wari n unyushi a asu u Kashila, adama a nala ya dem pecene ta n Kashila. An u wokoi Kashila kari uza u maci, nala dem uza da dem baci wa ciga u rongo evu n Kashila she u woko uza u maci. Uza wa la wari uza u maci wa, she Yesu koshi. Ukpa u ne u woko ta udarakpa a asu u ama gba, kpm Kashila ka naka ta ucira u udarakpa vi a asu u uza da baci dem u wushuki n Yesu.

A tagarada u na vi, Atoni a ka fuda ta a ka rotsongusu ili ushani a kaci ka tyoku da Yesu yain manyan ma pige u wauwa le. A ka yan ta ucira a asuvu a upityanangu u le kpaci a ka reve ta tyoku da Kashila ka wene le mai. Ureve u nala vi wa zuwa le ta a rongo mai kpm wa banga le ta dem a tonuko aza roku ukuna u Yesu n tyoku da kpm wa banga le.

Ili i'ya i'ari pini a tagarada u na vi

Bulus n Kadyanshi ka Shinga ka ne (1:1-17)

Ya dem wa ta n unyushi (1:18-3:20)

Ure u da Kashila ka tsu wusha ama (3:21-4:25)

Uma u savu u ama a Kashila (5:1-8:39)

Aza a Isara'ila tani? (9:1-11:36)

Tyoku da uza wa rongo uma u savu u uciga (12:1-15:13)

Afofi a Bulus n idyani i ne (15:14-16:27)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza da u korongi ukanikorongi u na vi. Mpa kagbashi ka Yesu† Kirisiti† Kawauwi† ka. Kashila ka dangasa mu ta n woko kasuki,† kpm u suku mu n ba n yain ku'ari ku Kadyanshi ka Shinga† ka ne.

² Caupa, Kashila ka yan ta kazuwamgbani† ka Kadyanshi ka Shinga ka na a asu u nsumate n ne, tyoku da a korongi a Tagarada u Kashila u Uwulukpi.†

³⁻⁴ Kadyanshi ka Shinga ki ukuna u Maku ma ne u da u dansai; wata, Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. A matsa yi ta tyoku u vuma, eyi kumaci ku Dawuda† Magono ka wari. Shegai Kulu ku uwulukpi ku wenike ta n ucira, Yesu Maku ma Kashila ma, kpaci u 'yangasa yi ta a ukpa.

⁵ A asu u Kawauwi, Kashila ka naka mu ta manyan ma shinga ma kasuki. Manyan ma na mi ma ma tono n ama a iyamba gba a wushuku kpm a pana ka yi. Aya ma yanka manyan ma na mi.

⁶ I'a ta a asuvu a ama a nala yi a da Yesu Kawauwi u dangasai.

⁷ N korongu ta ukanikorongi u na vi ubana ara de gba aza da a'ari a ilyuci i Roma.† Kashila ka ciga da ta kpm u isa da i woko ama a uwulukpi a ne.

Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi u naka da ukuna u shinga† na ndishi n shinga.

Bulus yain kvasu n ucikpa

⁸ Asaka n gita n cikpa Kashila a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi adama a de gba. N yan ta nala adama a da gba ama a asuvu a likimba a ka dansa ta ukuna u upityanangu u de.

⁹ Kashila ka reve ta n asaka uyansa kavasuu adama a de wa, na n gbashiki yi n katakasuvu ka va, na n dansi Kadyanshi ka Shinga ka Maku ma ne.

¹⁰ A'ayin a da baci ma yan kavasuu, n tsu folo ta Kashila ka asaka mu n kondo da, kpam nala wa woko Kashila ka wushuku baci.

¹¹ Ma ciga ta n wene da tsara n naka da ucun u una u shinga u da Kulu ku Kashila ku naka mu. Ka ka banga da i gbonguro a asuvu a Asheku.

¹² Dana da ma dana ma ciga ta tsu bangamgbana i upityanangu u da tsu tsarai. Upityanangu u de wa banga mu ta, kpam upityanangu u va wa banga da ta.

¹³ Aje a va, ma ciga ta i reve an n tsu fo'buso ta n tuwa n kondo da. Shegai ili i roku i tsu kangu mu ta uyan nala. Ma ciga ta n zuwa ama a toni Kawauwi a asuvu a Roma, tyoku da n yain a asu u atoku a de Awulawa.†

¹⁴ U kana ta n gbashika ama gba: Nheline n aza da bawu a'ari Nheline; aza da a'ari arevi n aza da bawu a revei ili.

¹⁵ Ili i'ya i zuwai n matsai cika ma ciga n yanka da ku'fari ku Kadyanshi ka Shinga a Roma i'ya gai la vi.

Ucira u uyan Kadyanshi ka Shinga

¹⁶ N pana uwono adama a Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi ka na ki wa, kpaci ucira u da Kashila ka yankai manyan u wauwai uza da baci dem u pityanangi u da la vi, ili i'ya i bidyai aza a Yahuda ubana aza da bawu a'ari aza a Yahuda.†

¹⁷ Kadyanshi ka Shinga ki ka wenike ta tyoku da Kashila ka gonukoi ama, a woko ama a maci n eyi: a asu u upityanangu u da tun a kagita hal ubana a makorishi. Tyoku da Tagarada u Kashila u danai, "Uza da Kashila ka gonukoi uza u maci† n eyi wa tsara ta uma adama a da u wushuki n Kashila." ◇

Ama gba a nusa ta

¹⁸ Kashila uza da wari a zuba† wa wenike ta tyoku da wa pana upan, a asu u ukidaga ama ugana a unyushi u cingi n ikuna i cingi i'ya a yansai. A kangu ta ukuna u mayun n tsicingi tsu le.

¹⁹ Kashila ka yan le ta mavura, adama a da a reve ta ili i'ya i gain ama a reve a ukuna u Kashila mai, kpaci Kashila ka wenike le ta i'ya gba.

²⁰ Ama a ka wene ucira u Kashila u da bawu wari n utyoku n a'eshi a le wa, kpam n ure u uyawunsa u ne u uwulukpi. Tun an Kashila ka yain likimba, gba ili i'ya u yain i wenike ta tyoku da wari. Adama a nala, ama a ka tsara ure u kunyani wa.

²¹ Ko an a revei Kashila, a 'yuwan yi ta unaka tsupige tyoku u Kashila ka mayun, a 'yuwan yi kpam ucikpa. A una u nala, aku uyawunsa u le u wokoi u gbani. Atakasuvu a utengeshi a le a shadangi n karimbi.

²² A da a'a ta n ugboji, shegai a wokoi atengeshi.

²³ A lyaka Kashila ka tsupige uza da wari n uma bawu utyoku kayala wa. Aku a gonoi a lyakai ameli a da a rotsoi ama aza da bawu a'ari n uma u da bawu wari n utyoku, na nnu, na nnama, n a'ali kayala.

²⁴ Adama a da a yansai ili i nala yi, Kashila ka asakai ama a nala yi a karai ure u le. A yain gba ili i'ya a ka ciga a yain, kpam maluwa ma cingi ma le ma zuwa le a yangbanai tsishankala tsu uwono n ikyamba i le.

²⁵ A 'yuwain ukuna u mayun u Kashilā aku a wushuki n kaḡan. A lyakai ili i'ya Kashilā ka yain kayala a unā u ḡa a ka lyaka uza ḡa u yain i'ya kayala. Aya uza ḡa wa wusha icikpali hal ubana bawu utyoku. Ami.†

²⁶ An u wokoi a yain nala, aku Kashilā ka aṣaka le a tonoi maluwa ma uwono ma le. Aka a ka vakusu n atoku a le aka, kpam nala u gain u woko wa.

²⁷ Nala dem a'ali a yain. A aṣakai uciga uvakusu n aka, aku a wokoi n maluwa ma pige ma uyan tsugbani n a'ali. A yain ili i uwono n atoku a le, kpam ili i'ya i gitai n ele i'ya mavura adama a ili i utengeshi i'ya a yain.

²⁸ Ama a yawunsa an wari n kalen a tsara ureve u mayun u Kashilā wa. Aku Kashilā ka lazai ka aṣaka le n atakasuvu a cingi a le, u aṣaka le a yain ili i'ya bawu i'ari i gain a yain.

²⁹ A shadangi n gba icun i unyushi u cingi n tsicingi. A ka cigaka kaci ka le ili dem. A kovoi ama. A shadangi n malyon. A ka ciga mawunuka gbani gbani, n a shilakanasi n atoku, a vurusaṣai a'ene atoku. Kain dem uyawunsa u le u ili i cingi u ḡa a kaci ka ama. A yain ndyami.

³⁰ A nangasai a'ala a ama. A kovoi Kashilā. A wenike ama karinga wa. A yain aradi. A cikpalasai kaci ka le. A matsai a yain tsicingi a ire i savu. A naka isheku i le karinga wa.

³¹ A'a ta n utengeshi. A shadangusu kazuwamgbani ka le wa. A wenike ikuna i shinga ko asuvayali wa.

³² A reve ta mele† ma Kashilā ma dana ta uza ḡa baci wari nala u gan ta u kuwa. Shegai nala u bishinka le a lyai kelime n uyan tsicingi tsu le wa. Hal gbam a wushunki aza roku a yain dem nala.

2

Afada a Kashilā

¹ Gaawan ya rongo ta a udansa, "Ama a ḡa va dansaka vi aza a cingi a ḡa!" Shegai eḡa dem ama a cingi a ḡa tyoku ḡa a'ari, kpam i'a n ili i'ya ya dana wa! I dana baci ama a cingi a ḡa, kpam a ka kidaga le ta ugana, kaci ka ḡe ka ya kidaga ugana, kpaci ili i te i'ya ya yansa.

² Tsu reve ta Kashilā ka yain derere an u kidagai aza ḡa a ka yansa ili i nala yi ugana.

³ An wa i wenei unyushi u ama a na yi hal i kidaga le ugana, kpam eḡa dem nala ya yansa, nida ya wundya ya la a ukida u ugana u Kashilā?

⁴ I goro Kashilā an wari uza u shinga, kpam an bawu u yanka ḡa mavura kute-kute, ko adama ahankuri a ne? Mayun ḡa ili i'ya i zuwai Kashilā kari uza u shinga ara ḡe i'ya an wa ciga ḡa i kpatala† utuwa ara ne.

⁵ Shegai eḡa i ryagbaja ta kpam i 'yuwain ukpatala a asu u Kashilā. Wa zuwa ḡa ta i pana ikyamba cika kain ka wa wenike upan u ne kpam u yain afada dere.

⁶ Kashilā ka tsupa ta ya dem a ili i'ya u yain.

⁷ Wa naka ta uma u ḡa bawu wari n utyoku a asu u aza ḡa a lyai kapala n uyan ili i shinga, aza ḡa kpam a zama yi u naka le tsupige, n icikpali, n uma u ḡa bawu wari n utyoku.

⁸ Shegai wa tsungu ta upan u ne a asu u aza ḡa a rongoi tsara a naka kaci ka le upana kayanyan koshi, kpam a 'yuwain unaka ukuna u mayun karinga, kpam a ka yansa ikuna i cingi maco.

⁹ Kashilā ka zuwa ta ya dem uza ḡa wa yansa unyushi u cingi maco u pana ikyamba kpam u pana mḡala. Nala wa gitā ta ve a asu u aza a Yahuda, aku a asu u Awulawa.

¹⁰ Shegai wa naƙa ta tsupige, n icikpali, na ndishi n shinga a asu u uza da baci dem wa yansa ili i shinga. A asu u aza a Yahuda u da nala wa gita, aku a asu u Awulawa.

¹¹ Nala Kashila ka yanka ama gba afada una u te.

¹² A ka foro ta Awulawa a yan baci unyushi u cingi, ko an u wokoi a reve Mele ma Kashila ka nakai Musa† wa. A ka foro ta aza a Yahuda a yan baci unyushi u cingi, kpaci a'a ta n Mele mi.

¹³ Kashila ka zuwa ama a woko ama a maci a kapala ka ne an a tonoi Mele wa. Shegai a ka woko ta nala a yan baci ili i'ya Mele ma danai a yain.

¹⁴ Ko an u wokoi Awulawa, aza da bawu a'ari n Mele, a dangasaka ta kaci ka le a toni ili i'ya Mele ma danai, a wenike ta a atakasuvu a le a reve ta ili i'ya i'ari dere n ili i'ya i'ari u cingi.

¹⁵ A wenike ta mele mi ma ta a asuvu a le, adama a da uyawunsa u le u tsu tonusuko le ta ili i'ya a ka yansa i'a mai wa, ko kpm u tsu tonusuko le ta a ka yansa ta ili mai.

¹⁶ Gba ili i na yi ya gita ta a kain ka Kashila ka yanka uyawunsa u ama u da wari usokongi afada a asu u Yesu Kawauwi. Kadyanshi ka Shinga ka ma yansa kuƙari ku ka danai nala.

Aza a Yahuda n Mele

¹⁷ Uza u Yahuda da baci wari, n Mele ma vu pityanangi. Va yan ta aradi an wari a asuvu a ama a Kashila.

¹⁸ Vu reve ta ili i'ya wa ciga vu vu yain, vu reve ta kpm ili i'ya i'ari derere, kpaci vu rotsongusu ta Mele mi.

¹⁹ Vu bidiga ta kaci ka vunu vu woko uza da wa rono arumba, vu bidigai kpm kaci ka vunu vu woko katyashi ka aza da a'ari a asuvu a karimbi.

²⁰ Vu wenei yavu va wenike ta atengeshi ili i'ya i'ari dere, kpm i wenishike aza da bawu a revei ili. Va ta n Mele mi, adama a nala vu wenei yavu vu reve ili dem, kpm wari n ukuna u mayun gba.

²¹ Vu wenishike ta ama, ndya i zuwai bawu vu wenishikei kaci ka vunu? Vu tonusuko ta ama kotsu a yain uboki wa, shegai avu vu gonoi va boko.

²² Vu da u gan a yain tsishankala wa, shegai avu vu gonoi va yan tsa. Vu da u gan a lyaka ameli kayala wa, shegai va tsarasa ta ili i'ya i tsu uwa vu a ure u da bawu u gain a kuwa ku ameli a le.

²³ Vu yan ta aradi an wari n Mele, shegai vu zuwa ta ama a goroi Kashila, kpaci vu 'yuwain ma unaka karinga.

²⁴ Dere da tyoku da Tagarada u Kashila u danai, "Awulawa a tsu wishisa ta Kashila adama a de." ◇

²⁵ Uza u Yahuda da baci wari, kpm va yan ili i'ya Mele ma danai vu yain, a kida vu baci kacombi,† u woko gbani wa. Shegai vu naka baci Mele mi karinga wa, dere da yavu a'ari a kida vu kacombi wa.

²⁶ A tsu kida Awulawa acomb wa, shegai a yan baci ili i'ya Mele ma danai, Kashila ka wene le ta yavu a kida le ta acomb.

²⁷ Kashila ka tuwa ta ka yanka aza a Yahuda afada, kpaci Awulawa n kaci ka le a naka ta Mele mi karinga. Va ta n Mele mi kpm a kida vu ta kacombi, shegai vu 'yuwain unaka Mele mi karinga. Awulawa a naka ta Mele mi karinga, ko an u wokoi a kida le acomb wa.

²⁸ Adama a da ama a revei an avu uza u Yahuda u da, kpm a kida vu kacombi, nala u gonuko vu uza u Yahuda u mayun wa.

²⁹ Mayun tani, uza u Yahuda u mayun aya uza da katakasuvu ka ne kari dere n Kashila. Kpm ukida u kacombi u mayun u da an a kida vu ikyamba

wa, shegai usavada u katakasuvu u da, manyan ma Kulu ku Kashila ma la vi. Usavada u katakasuvu u nala vi, manyan ma Mele ma a korongi ma wa. Ucuu u vuma u nala vi wa wusha ta icikpali a asu u Kashila, shegai a asu u ama wa.

3

¹ Aza a Yahuda a'a n ili i roku i'ya ama da a buwai bawu a'ari n i'ya? Nnya i lobonoi a kida le baci acombi?

² I lobono ta a ire ushani! Ure u kagita u da, Kashila ka wushunku ta aza a Yahuda n akani a ne.

³ Mayun da aza roku a le a wushuki n akani yi wa. Nala wa bishinka Kashila uyan ili i'ya u zuwamgbana da?

⁴ Ko kenu! Ko ya dem u woko baci uza u ka'an, Kashila ka ta pini uza u mayun. Tagarada u Kashila u dansa ta ukuna u ne, "Ili i'ya baci dem vu dansai, ya dem wa wene ta mayun da.

A'ayin a da a baci dem a banka vu a asu u afada, vu tsu lya ta kaci." ◇

⁵ Aza roku a dana ta, "Tsu yan baci unyushi, nala u wenike ta a kateshe Kashila uza u maci da. Adama a nala tsu dana de la vi Kashila ka nusa ta u foro tsu baci." (N pana ta ama a danai nala.)

⁶ Shegai nala wari wa! Mayun da baci Kashila ka tsu yansa ili i shinga wa, wa fuda wa yanka likimba afada wa.

⁷ Uza roku u dana ta, "N yan baci ka'an, kpam ka'an ka va ka wenikei ili i'ya Kashila ka danai mayun da kpam ka naka yi tsupige, nida Kashila ka dana mpa uza u unyushi u cingi u da aku u yan mu mavura?"

⁸ Nala baci wari, ya fuda ta kpam ya dana, "Asaka tsu lyai kapala n uyansa unyushi u cingi tsara u woko utsara u tsupige u Kashila." Ama roku a tonuko tsu ta kagbani a da ucun u uwenishike u nala vi u da tsa yansa. Shegai nala wari wa! Kashila ka yan le ta mavura a ili i'ya a yansai.

Uza u maci wa la wa

⁹ Dana da tsa ciga tsu dana a'tsu aza da tsari aza a Yahuda tsu la aza da a buwai da? Nala wa! Tsu wenike da de an unyushi u cingi wa tono n ama gba; wata, aza a Yahuda n Awulawa.

¹⁰ Tagarada u Kashila u tonuko tsu ta, "Uza u maci wa la wa, ko uza u te.

¹¹ Uza u kakiri wa la wa.

Uza wa la wa zama Kashila wa.

¹² Gba le a kpatalaka de Kashila kucina.

Ya dem u woko de uza u gbani.

Uza wa la u yain ili i maci wa.

Ko uza u te." ◇

¹³ "Kadyanshi ka le kasaun ka ukukpi.

Kadyanshi ka le ushadangi u da kari n ka'an."

"Ili i'ya a dansai i'a ta tyoku u tsukonu tsu kali." ◇

¹⁴ "A tsu rongo ta uyansa unu u cingi u da wari akoni a de." ◇

¹⁵ "Ufo'fusi u da a'ari maco tsara a wuna ama.

¹⁶ A asu u da dem a banai a tsu tuko ta uwacinsa n upana u ikyamba.

¹⁷ A tsu yan ili i'ya ya zuwa ama a rongo na ndishi n shinga n atoku wa." ◇

¹⁸ "A tsu pana gbam uwonvo u Kashila wa." ◇

¹⁹ Tsu reve t̄a gai ili i'ya gb̄a Mele ma danai, ma dana t̄a i'ya a kaci ka aza da Kashil̄a ka nak̄ai ma. Nala w̄ari tsar̄a ama gb̄a a namba ili i udana, kpm kotsu gb̄a likimba u reve an w̄ari a kere ka afada a Kashil̄a.

²⁰ Uza wa fud̄a wa woko uza u maci n Kashil̄a a asu u utono u Mele wa, kpaci manyan ma Mele ma la wa. Ili i'ya Mele ma tsu yan i'ya ma zuwa tsu tsu reve an tsu yain unyushi u cingi.

Uwoko uza u maci a asu u upityanangu

²¹ Shegai gogo-na Kashil̄a ka wenike t̄a ure u roku kau u ugonuko ama a woko ama a maci. Mele mi n ikorongi i ntsumate a yan t̄a kadyanshi ka ure u na vi, shegai a asu u unak̄a Mele ma Musa karinḡa da wa.

²² Kashil̄a ka gonuko t̄a ama a woko ama a maci a wushuku baci n Yesu Kawauwi u takpa le unyushi u cingi u le. Kpm gb̄a ama a ka tsar̄a t̄a uwauwa a asu u ure u te u na vi, ko an ya baci a'ari ko tani ndya baci a yain.

²³ Ya dem yan t̄a unyushi u cingi, kpm tsu gusa t̄a a tsupige tsu Kashil̄a.

²⁴ Shegai Kashil̄a ka gonuko le t̄a a wokoi dere a asu u ukuna u shinga u ne u da u nekei gbani. U yan t̄a nala vi a asu u Yesu Kawauwi, uza da u wutukpa tsu u takpai unyushi u cingi u tsunu.

²⁵ Kpaci Kashil̄a ka neke t̄a Yesu Kawauwi tsar̄a u takpa mavura ma unyushi u cingi u ama tsar̄a Kashil̄a ka pana kpm upan u le wa. Kashil̄a ka gonuko t̄a ama a woko dere a wushuku baci Kawauwi ka wotsongi mpasa n ne, an u nekei uma u ne udarakpa adama a le. Kashil̄a uza u ahankuri da kpm u tsu yansa t̄a ukuna dere. Nala w̄ari caupa, an bawu u tsu yan ama mavura adama a unyushi u cingi u le.

²⁶ Kpm Kashil̄a ka neke t̄a Yesu tsar̄a u wenike an u yain ili i'ya i'ari dere. Gogo-na u gonuko de aza a unyushi u cingi a woko dere a kapala ka ne adama a da a wushuki n Yesu.

²⁷ Nala baci, nte kalen ka aradi a tsunu? Nte tani kari! An Kashil̄a ka wusha tsu, adama a ili i shinga i'ya tsu yain da wa. Adama a upityanangu u tsunu u da.

²⁸ Kashil̄a ka gonuko tsu t̄a tsu wokoi dere a kapala ka ne adama a da tsu wushuki, shegai adama a da tsu tonoi Mele mi u da wa.

²⁹ Kashil̄a ka adama a aza a Yahuda koshi da? A'a! Kashil̄a ka t̄a dem adama a Awulawa. Mayun, ka Awulawa ka dem.

³⁰ Kashil̄a ka te ka koshi, kpm ure u te u da koshi u da u tsu wusha ama. U tsu gonuko t̄a ama a woko dere a kapala ka ne a wushuku baci n eyi. U woko she aza a Yahuda ko Awulawa wa.

³¹ Gogo-na an tsu tsar̄a upityanangu, tsu vutala Mele mi da? Ko kenu! Upityanangu u da u zuwa tsu tsu woko ili i'ya Mele mi ma ciga tsu tsu woko mayun.

4

Upityanangu u Ibrahi

¹ Nda tsa dana makoshi ma cau ma tsunu Ibrahi† ma rotsongusi a ukuna u upityanangu?

² Kashil̄a ka gonuko yi baci u wokoi dere adama a ili i'ya u yain, wa tsar̄a t̄a ili i'ya wa yan aradi n i'ya, shegai ure u Kashil̄a wa adama a uyan ili wa.

³ Tagarada u Kashil̄a u dana t̄a, "Ibrahi wushuku t̄a n Kashil̄a, adama a nala Kashil̄a ka gonuko yi t̄a u woko vuma u maci." ◇

⁴ Vuma u yan baci manyan, u kana t̄a a tsupa yi adama a ili i'ya u yain. Katsupi ka malen ma manyan ka nala ki kune ku gbani wa.

⁵ Shegai va zuwa Kashilā ka gonuko vu vu woko dere adama a ili i'ya vu yain wa. Kashilā ka wusha tā aza a unyushi u cingi adama a da a pityanangi n eyi.

⁶ Dawuda dana tā dem nala an u yain kadyanshi ka ipeli i vuma da Kashilā ka wushai tyoku u vuma u maci, ko an u wokoi uwoko u maci u nala vi adama a ili i'ya vuma u nala vi u yain da wa:

⁷ “Ama a da a yain ili i cingi i'ya Kashilā ka cimbusai, a yan tā ipeli i mayun.

Kashilā ka takpa le de unyushi u cingi u le.

⁸ Ama a nala yi a pele tā,

aza da Magono ma Zuba bawu ma cifa unyushi u cingi u le.” ◇

⁹ Ipeli i'ya Dawuda yain kadyanshi ki ya aza da a kidai acombi a da koshi? Nala wa, ko kenu! Ya aza da bawu a kidai acombi a da dem. Kpaci tsu dana de ili i'ya Tagarada u Kashilā u danai, “Ibrahi wushuku tā n Kashilā, adama a nala Kashilā ka gonuko yi tā u woko vuma u maci.”

¹⁰ Nida na vi gitai? Kashilā ka wusha Ibrahi kahu a kida yi kacombi da ko cina a kida yi de? Kahu a kida yi kacombi da Kashilā ka wusha yi.

¹¹ Ukida u kacombi iryoci i'ya an Ibrahi wari n upityanangu kpm Kashilā ka wushuku de n eyi, aku u gonuko yi u woko vuma u maci, tun kahu a kida yi kacombi. Adama a nala Ibrahi aya asheku a aza da a'ari n upityanangu bawu a kidai acombi. A woko tā derere n Kashilā adama a da a'ari n upityanangu.

¹² Ibrahi kpm aya dem asheku a aza da a kidai acombi, a'a baci gai n ucun u pityanangu u da Ibrahi wari n u da tun kahu a kida yi kacombi.

Kazuwamgbani a asu u upityanangu

¹³ Kashilā ka yankai Ibrahi na mmuku n tsikaya n ne kazuwamgbani u da wa naka le tā likimba. U yan nala adama a da Ibrahi naka Mele karinga wa, shegai upityanangu u ne n eyi u da u zuwai u wusha yi.

¹⁴ Ama a ka wusha baci ili i'ya Kashilā ka zuwamgbani a asu u utono Mele, upityanangu u woko de la vi u gbani. Kpm kazuwamgbani ka Kashilā ka yankai Ibrahi ka woko dem la vi de ka gbani.

¹⁵ Kashilā ka tsu pana tā upan u ama a kpaɗa baci utono Mele. A da baci mele mari la wa, vuma wari wa kodo ma wa.

¹⁶ Adama a nala ama a wusha tā kazuwamgbani ka Kashilā an a wushuki. U neke tā ili i'ya u zuwamgbani vi gbani, kpm mayun a wusha tā u da. A tono baci Mele ma aza a Yahuda, ko kpm a tono baci ma wa, a ka wusha tā u da a'a baci n upityanangu tyoku u Ibrahi. Kpaci Ibrahi aya asheku a aza da a wushuki gba.

¹⁷ Tyoku da Tagarada u Kashilā u danai an Kashilā ka tonukoi Ibrahi, “N gonuko vu tā asheku a uyamba ushani.” ◇ Kazuwamgbani ka na ki a yanka tā ka Ibrahi adama a da u wushuki n Kashilā, uza da u tsu 'yangasa akushe a gono n uma, kpm u zuwai ili i savu i wutai a asu u da bawu ili i'ari.

¹⁸ An Kashilā ka yankai Ibrahi kazuwamgbani wa woko asheku a uyamba ushani, Ibrahi wushuku tā n eyi. Kashilā ka dana tā kpm, “Mmuku n tsikaya n vunu ma yan tā ushani, tyoku u atala,” ◇ ko an u wokoi ucun u kazuwamgbani ka nala yavu ka woko mayun wa!

¹⁹ Aku Ibrahi lyai kapala n uwushuku, ko an u wokoi u yan de evu n ayen amangatawun (100) kpm u kutsa de da wa woko asheku. Uka u ne Saratu dem u yan de mamici kpm u matsa wa.

²⁰ Ibirahi yan malala ma Kashila ka kpaɗa uyan ili i'ya u zuwamgbanai wa, kpam u asaka uwushukusu wa. Upityanangu u ne u shadangu yi n ucira, aku u naka Kashila tsupige.

²¹ U wushuku ta mayun an Kashila ka fuda ka shadangu ili i'ya u yain kazuwamgbani.

²² Adama a upityanangu u Ibirahi, "Kashila ka gonuko yi ta u woko vuma u maci."

²³ An Tagarada u Kashila u danai, "Kashila ka gonuko yi ta u woko vuma u maci," Ibirahi da koshi a koronki u da wa.

²⁴ A koronku tsu ta dem nala, tsara a tonuko tsu Kashila ka gonuko tsu ta dem ama a maci tsu wushuku baci n eyi, uza da u 'yangasai Yesu Asheku a tsunu a ukpa.

²⁵ Kashila ka neke ta Yesu u kuwa adama a unyushi u cingi u tsunu, kpam u 'yangasa yi ta n uma, tsara Kashila ka gonuko tsu tsu woko dere.

5

Upityanangu u tuko ta mazanga

¹ Kashila ka gonuko tsu ta tsu wokoi dere ubana a asu u ne adama a upityanangu u tsunu. Gogo-na tsa ta na ndishi n shinga n Kashila adama a ili i'ya Yesu Kawauwi Asheku a tsunu a yanka tsu.

² U yanka tsu ta ure tsara tsu uwa a tsishinga tsu Kashila adama a da tsu wushuki n Kawauwi. Kpam tsu yan ta mazanga adama a da tsari n kapashi a tsupige tsu Kashila.

³ Nala gbam koshi wa, tsa ta dem n mazanga an tsari a kadambula, adama a da tsu reve ta kadambula ka nala ki ka zuwa tsu ta akawunki.

⁴ An tsu rotsongusi tyoku da tsa kawunku, aku Kashila ka wushunku tsu. Adama a nala a da gogo-na tsari n uzuwa u uma.

⁵ Tsa baci n uzuwa u uma ucin u na, a ka varangu tsu a iyamba wa. Gba ili i na yi i gita ta adama a da Kashila ka naka tsu Kulu Keri,† uza da u shadangi atakasuvu a tsunu n uciga u ne.

⁶ Kawauwi ka kuwa ta adama a tsunu a'ayin a da bawu tsa fuda tsa banga kaci ka tsunu, ko an u wokoi aza a unyushi u cingi a da tsari.

⁷ U wuyana ta cika uza roku u kuwa tsara u wauwa uma u uza roku u da wa tono Mele. Shegai gaawan wa tuwa ta u kuwa tsara u wauwa uma u uza da u tsu yansaƙa atoku ikuna i shinga maco.

⁸ Shegai Kashila ka wenike tsu uciga u pige an u sukunku tsu Kawauwi u kuwa adama a tsunu cina tsu buwai ve aza a unyushi u cingi.

⁹ Gogo-na Kashila ka gonuko tsu de tsu wokoi dere a asu u ne adama a mpaƙa n Kawauwi, adama a nala tsu reve ta maken ma la wa, wa wauwa tsu ta a asuvu a upan u Kashila.

¹⁰ Tun cina tsu buwai ve atokulalu a Kashila da eyi kaci ka ne u gonuko tsu aje a ne, cinda Maku ma ne ma kuwai adama a tsunu. Gogo-na cinda tsu wokoi aje a Kashila, tsu reve ta an mayun da wa wauwa tsu a asu u uma u Maku ma ne.

¹¹ Nala gbam koshi wa, tsa ta n mazanga adama a ili i'ya Kashila ka yanka tsu a asu u Yesu Kawauwi, uza da u gonuko tsu aje a Kashila.

Adamu n Kawauwi

¹² Unyushi u cingi u uwa ta a likimba adama a ili i'ya vuma u te u yain, kpam unyushi u tuwa ta kaɓoƙo n ukpa. Ili i'ya i zuwai u kanaɗi ya dem she u kuwa i'ya gai la vi, kpaci ya dem yan ta unyushi u cingi.

¹³ Unyushi u cingi wa ta pini a likimba tun kahu Kashila ka naka Mele. A'ayin a nala yi Kashila ka tsu cibusa unyushi wa, kpaci Mele mari pini wa.

14 Shegai a'ayin a Adamu† ubana a a'ayin a Musa ama a kuwusa ta, ko an u wokoi a tsu 'yuwan ili i'ya Kashila ka tsu tonuko le a yain wa, tyoku u Adamu. A ure u roku, Adamu wa ta yavu Kawauwi uza da u tuwai a kucina.

15 Shegai ama a re a le yi una u te u da a'ari wa, kpaci kune ku Kashila ka yanka tsu gbani ka tyoku u unyushi u cingi u Adamu wa. Mayun da an ama ushani a kuwai adama a unyushi u vuma u te u nala vi. Shegai ukuna u shinga u Kashila u la ta tsupige, kpam nala ama ushani a tsara ta kune ku Kashila ki; wata, uma u da la vi a asu u ukuna u shinga u vuma u te u nala vi, Yesu Kawauwi.

16 Ili i'ya uza wa tsara a asu u kune ku Kashila ki i'a ta kau n ili i'ya uza wa tsara a asu u unyushi u cingi u vuma u te u nala vi. An Adamu yain unyushi u cingi u nala vi, Kashila ka yan ta afada, u yain kpam mavura. Shegai u gonuko tsu ta tsu wokoi dere a asu u kune ku shinga ku ne, ko an u wokoi tsu yain unyushi ushani.

17 Unyushi u cingi u vuma u te u na vi; wata, Adamu, u zuwa ta ukpa wa lya tsugono tsu tsunu. Shegai ili i'ya Yesu Kawauwi u yain i la ta ili i nala yi. Kashila ka yanka tsu ta ili i shinga ushani, kpaci u wushuku ta n atsu adama a Yesu. Adama a nala tsa tsara ta uma kpam tsu lyai tsugono tsu ukpa.

18 Unyushi u te u Adamu vi u tuko ta ama gba mavura ma ukpa. Nala kpam, ili i te i maci i'ya Kawauwi ka yain vi i gonuko ta ama gba a woko dere a asu u Kashila. Kpam u tuko ta ama gba uma u mayun.

19 Unyushi u vuma u te u nala vi ubana a asu u Kashila, u zuwa ta ama ushani a wokoi aza a unyushi u cingi. Shegai Yesu pana ka ta Kashila kpam u zuwai Kashila ka wushi ama ushani.

20 Kashila ka naka ta Mele tsara ama a wene tyoku da caupa a'ari aza a unyushi u cingi. Shegai an ama yi a'ari a udokusu unyushi vi, aku Kashila ka doki ka yansa ka le ikuna i shinga.

21 Unyushi u cingi u lya ta tsugono tsu ama gba hal u tuko le ukpa. Nala dem gogo-na, ukuna u shinga u Kashila wa lya tsugono, kpam u wushuku ta n atsu adama a Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. Kpam nala u tuko tsu ta uma bawu utyoku.

6

Unyushi u cingi wa n ucira wa

1 Nda tsa dana? Tsu lyai kapala n uyansa unyushi u cingi da, tsara Kashila ka lyai kapala n u yansa tsu ikuna i shinga i ne?

2 A'a, ko kenu! A ukuna u unyushi u cingi u da baci, atsu akushe a da, nida tsa lya kapala n uyansa unyushi u cingi?

3 I asansa an gba tsunu tsu wokoi ili i te n Kawauwi an a ulyubugu† tsu? An a lyubugu tsu, tsu kuwa ta tyoku da u kuwai.

4 An a lyubugu tsu, u woko ta yavu n Kawauwi ka a cidangu tsu, kpaci tsu kuwa ta n eyi. Tata yanka ta tsupige n ucira u ne manyan u 'yanga sai Kawauwi a ukpa. Nala dem wa zuwa tsu tsu rongo uma u savu.

5 Cinda tsu bolomgbonoi n Kawauwi a asu u ukpa u ne, Kashila ka zuwa tsu ta tsu doku tsu 'yanga n uma tyoku da a 'yanga sai Kawauwi.

6 Tsu reve ta a wuna tsu ta tyoku da tsari caupa a mawandamgbani† kabolo n Yesu, tsara unyushi u cingi u namba ucira a uma u tsunu. Kashila ka yan ta nala, tsara ikyamba i unyushi i cingi i tsunu i lyai kapala n uwoko agbashi a unyushi u cingi wa.

7 Nala wari kpaci a'ayin a da baci dem ama a kuwai a woko de yaa, unyushi u cingi wa kpam n ucira a kaci ka le wa.

8 Tsu kuwa baci n Kawauwi, tsu reve ta tsa yan ta uma n eyi.

⁹ A 'yangasa tā Kawauwi a ukpa, adama a nala tsu reve tā wa doku wa kuwa wa. Ukpa wā kpm n ucira a kaci ka ne gogo-na wa.

¹⁰ An Kawauwi ka kuwai, kuten ka u kuwai tsara u lyai kaci ka unyushi u cingi, kpm u kana u doku u kuwa wa. Gogo-na wā tā n uma u savu, kpm uma u savu u ne vi wā tā a asu u Kashila.

¹¹ Nala dem, u gan tā vu wene kaci ka vunu yavu kakushe ka vari a asu u unyushi u cingi, kpm vari n uma n Kashila a asu u Yesu Kawauwi.

¹² Adama a nala kotsu vu asaka unyushi u cingi u toni n uma u vunu pini na a likimba wa. Vu toni kpm ili i cingi i'ya va ciga vu yain wa.

¹³ Kotsu i asaka kapashi ka ikyamba ka de ka te ka woko ili i uyanka tsicingi tsara i yain unyushi u cingi wa. Shegai da ya yan nala, nakai kaci ka de kabala a asu u Kashila, kpaci icun i ama da a kuwai da i'ari, shegai gogo-na Kashila ka gonuko da aza a uma. Nakai ikyamba i de kabala a asu u Kashila tsara i yain ili i'ya i'ari dere kpm ya tuko tsupige a asu u Kashila.

¹⁴ Unyushi u cingi u buwa kpm uwoko uzapige u vunu wa. Tshinga tsu Kashila tsa tsa lya tsugono a kaci ka vunu, shegai Mele wa.

Agbashi a da panakai Kashila

¹⁵ An u wokoi tshinga tsu Kashila tsa tsa lya tsugono a kaci ka tsunu, shegai Mele wa, nala nakai tsu ucira u uyansa unyushi ucingi da? Nala wari wa, ko kenu.

¹⁶ I reve tā mayun da, ili i'ya baci dem i dangasai ya panaka i woko de uzapige u de. Ya fuda tā ya dangasa unyushi u cingi u da wa tono n uza ubana a ukpa, ko kpm i dangasa upanaka Kashila aku i woko aza a maci.

¹⁷ Tun caupa, eda agbashi a unyushi u cingi a da. Shegai n cikpa tā Kashila an i shamgai ya panaka uwenishike u da i wushai ara va.

¹⁸ Kashila ka surukpa da de a ucira u unyushi u cingi, kpm i woko de agbashi a Kashila tsara i yain ili i'ya i'ari i maci.

¹⁹ Dansa da n dansai n iryoci i na yi tsara i kana ili i'ya ma tono n maloko. Tun caupa, i'ari i asaka tā kaci ka de i woko agbashi a unyushi u cingi n tsicingi. Gogo-na u kana tā i dangasa i woko agbashi a ukuna u maci tsara i woko uwulukpi.

²⁰ Tun caupa, an i'ari agbashi a unyushi u cingi, i dambula n uyan ili i'ya i'ari i maci wa.

²¹ Katsupi ka eni ka i tsara i a'ayin a da i'ari ya yansa ili i cingi i'ya ya pana i'ya uwono gogo-na vi? Ili i na yi ukpa u da koshi i tsu tuko.

²² Shegai gogo-na Kashila ka surukpa da de a ucira u unyushi u cingi, kpm i woko de agbashi a Kashila. Gogo-na she i yain ili i'ya ya tuko ndishi ma uwulukpi kpm i tuko uma u da bawu wari n utyoku.

²³ Katsupi ka unyushi u cingi ukpa u da, shegai Kashila ka nakai tsu tā uma u da bawu wari n utyoku gbani a asu Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

7

Iryoci i iyolo

¹ Ama a va, gba de i reve tā mele. Adama a nala i reve tā mayun da mele mi ma tsu lya tā tsugono tsu ama a'ayin a da baci a'ari n uma koshi.

² Tyoku u na, uka u yan baci iyolo, mele ma tsu sira yi tā a asu u vali u ne a'ayin a da wari n uma. Shegai vali vi u kuwa baci, mele ma iyolo ma sira yi kpm wa.

³ U bana baci vali roku iyolo bawu kotso vali u ne vi u kuwai, mele ma dana tā u yan tā tsishankala. Shegai vali u ne u kuwa baci, wā tā usurukpi a mele ma iyolo, kpm u yan tsishankala wa, ko u bana baci vali roku iyolo.

⁴ Ama a va, nala wari n afa. Mele ma buwa kpam ulya tsugono a kaci ka de wa, kpaci i kuwa ta a ucira u ne an i kuwai n Kawauwi a mawandambani. Kpam gogo-na a bolomgbono da de n uza da a 'yangasai a ukpa tsara tsu gbashika Kashila.

⁵ Tun caupa, kapashi ka uma u tsunu ka kari n unyushi vi ka ka lya tsugono a kaci ka tsunu. Mele mi ma ma zuwa tsu tsu yain n maluwa ma uyan ili i unyushi i'ya ya lya tsugono a ikyamba i tsunu. Kpam adama a nala, gba ili i'ya dem tsu yain ukpa u da i tsu zuwa tsu.

⁶ Shegai Mele mi ma buwa kpam ulya tsugono a kaci ka tsunu wa. Tsa ta tyoku u akushe, kpam Mele mi ma tsara ucira a kaci ka tsunu wa. Gogo-na tsa gbashika ta Kashila a ure u savu a asu u upanaka Kulu Keri, shegai a ure u cau u da tsu panakai Mele ma a korongi wa.

Mele n unyushi u cingi

⁷ Ya wundya yavu n dana Mele unyushi u cingi u da? Nala wa ko kenu. Mele ma ma zuwa mu n reve ili i'ya a tsu isa unyushi. Tyoku u na, mari ma reve kalen ka uciga ili i'ya i'ari i uza roku wa, shegai Mele mi ma tonuko mu kotsu n yain i'ya wa.

⁸ An unyushi u tsara ucira a asu u Mele mi, da u zuwa mu n yain n maluwa ma uciga ili i'ya i'ari i uza roku. A da baci Mele mari la wa, unyushi wari wa tsara ucira u nala vi wa.

⁹ Mari n dambula n ili i roku wa kahu n reve ili i'ya Mele ma danai n yain. Shegai an n revei i'ya, aku n revei n nusa ta kpam mpa uza u unyushi u cingi da uza da wa tuwa u kuwa.

¹⁰ Mele ma na mi mari ma gan ta ma zuwa mu n yain n uma, a unu u da ma zuwa mu n kuwa.

¹¹ Unyushi u cingi u tsara ta ure u da wa lapanasa mu, aku u yain manyan n Mele mi tsara u wuna mu.

¹² Adama a nala, Mele mi n kaci ka ne n idani i ne i'ya Kashila ka nakai, a dana ta ili i'ya i'ari derere, kpam a banga ta ama.

¹³ Dana da ma dana an ili i'ya i'ari i shinga ya zuwa mu ukpa? Nala wa, ko kenu! Unyushi u cingi u da u bidyai ili i'ya i'ari i shinga u yain manyan n i'ya u tukoi ukpa u va. Nala u gita ta tsara n wene tyoku da unyushi u cingi wari mayun. Ili i'ya i zuwai mele n udani a'ari la i'ya, tsara u wenike an unyushi u cingi wari n tsicingi.

Kumodu ka ukpada u uyan unyushi

¹⁴ Tsu reve ta Mele ma wutai a asu u Kashila kpam ma lobono ta. Shegai mpa vuma da koshi, adama a nala, unyushi u cingi u lya ta tsugono a kaci ka va yavu mpa kagbashi ka ne ka.

¹⁵ N reve ili i'ya i tsu zuwa n yansa ili i'ya ma yansa wa. N tsu ciga ta n yansa ili i'ya i'ari derere, shegai n tsu yansa i'ya wa. Aku n gono n yansa ili i'ya n kovoi.

¹⁶ N reve ta ili i'ya ma yansa i gan wa, kpam nala u wenike ta n wushuku ta an Mele mari derere.

¹⁷ Adama a nala, mpa ma yansa ili i cingi i nala yi wa. Unyushi u cingi u da wari a asuvu a va u da wa yansa i'ya.

¹⁸ Kapashi ka va ka kari ka cau ka unyushi vi ka asaka mu n yain ili i shinga wa. Ko ma ciga baci n yain ili i'ya i'ari dere, n tsu fuda wa.

¹⁹ Ma ciga baci n yain ili i shinga, n tsu yan wa. Kpam n matsa baci tsara n kpada uyan unyushi u cingi, aku n gono n yain u da.

²⁰ Shegai ma yansa baci ili i'ya bawu ma ciga n yain, mpa ma yan i'ya mayun wa. Unyushi u cingi u da wari a asuvu a va u da wa yansa i'ya.

²¹ Ili i'ya n wenei a uma u va i'ya na: a'ayin a da baci ma ciga n yain ili i shinga aku n cina kaci ka va ili i cingi i'ya ma yan.

²² Katakasuvu ka va ka zanganā tā adama a Mele ma ma wutai a asu u Kashila.

²³ Shegai ko nte wa a asuvu a va n cina tā ili i roku i'ya ya shilakana n ili i'ya katakasuvu ka va ka ciga uyan. Pini nala, u gonuko mu kagbashi ka unyushi u cingi u da wa lya tsugono a ili i'ya ma yansa gba.

²⁴ Adama a nala, asuvu a va a vaku wa! Ya wa wusa mu a ikyamba i na i'ya ya zuwa mu ukpa?

²⁵ N cikpa tā Kashila adama a da Yesu Kawauwi, aya uza da wa wauwa mu.

Ma tā tyoku u na: a katakasuvu ka va, n tsu ciga tā n toni Mele ma Kashila, shegai kapashi ka va ka ka tsu ciga ka yain unyushi u cingi, ka gonuko mu kagbashi ka unyushi.

8

Asaka Kulu Keri ku lyai tsugono

¹ Adama a nala, ama da a'ari aza a Yesu Kawauwi, Kashila ka yanka le afada ko kpam u kidaga le ugana wa.

² Kulu Keri, uza da u tsu nakasa uma u da u wutai a asu Yesu Kawauwi, u wutukpa mu de asuvu a ucira u unyushi u cingi u da wa tonon ukpa.

³ Mele ma Musa ma n ucira u da ma wauwa tsu wa, kpaci gba tsunu aza a unyushi u cingi a da. Shegai Kashila ka yain ili i'ya bawu Mele ma fuda ma yan. U suki Maku ma ne a likimba n ikyamba tyoku i tsunu, shegai i tsunu i'a tā n unyushi u cingi. Kashila ka wacinsai tsugono tsu unyushi u cingi tsa tsa lya tsugono a kaci ka tsunu a asu u unaka Maku ma ne tyoku u ufarakpa u unyushi u cingi u tsunu.

⁴ Yan da u yain nala, tsara tsu yain gba ili i'ya Mele ma danai a'ayin a da baci tsu panakai Kulu Keri, n u da tsa yan ili i'ya atsu tsa ciga n kaci ka tsunu.

⁵ A'ayin a da baci ama a asakai ili i'ya a lai n uciga i lyai tsugono tsu le, ili i unyushi u cingi i'ya a tsu rongo uyawunsa maco. Shegai aza da a asakai Kulu Keri ku lyai tsugono a kaci ka le, ili i'ya ya zuwa Kulu Keri ku pana kayanyan i'ya a tsu rongo uyawunsa maco.

⁶ Maluwa ma uyan unyushi u cingi u vuma ma lya baci tsugono tsu ne, wa kuwa ta. Shegai Kulu Keri ku lya baci tsugono a kaci ka ne, wa tsara ta uma na ndishi n shinga.

⁷ Maluwa ma ili i vuma ma lya yi baci tsugono, n Kashila ka wa shilakana maco. U tsu tonon ili i'ya Kashila ka danai u yain wa. Mayun tani u tsu fuda u yain nala wa.

⁸ Aza da a asakai ili i unyushi u cingi i'ya a ka ciga ya lya tsugono a kaci ka le, a ka fuda a ka yan ili i'ya Kashila ka pana kayanyan wa.

⁹ Shegai eda i asaka uciga u uyan unyushi u cingi u de wa lya tsugono a kaci ka de wa. Kulu Keri ka ta a asuvu a de mayun, kpam ka ka lya tsugono a kaci ka de. (Kpam ko ya baci bawu wari n Kulu ku Kawauwi a asuvu a ne, eyi katonit ka wa.)

¹⁰ Ikyamba i de ya kuwa ta adama unyushi u cingi. Shegai Kawauwi ka baci asuvu a de, she Kulu ku naka da uma, kpaci Kawauwi ka ka zuwai i wokoi ama a maci asu u Kashila.

¹¹ Kulu ku Kashila, uza da 'yangasai Yesu a ukpa, ka kari a asuvu a de. Tsu reve ta Kashila ka 'yangasai Yesu Kawauwi a ukpa, kpam nala dem Kashila ka zuwa ikyamba i de i'ya ya kuwa i yain uma a asu u Kulu ku ne ka kari a asuvu a de yi.

¹² Adama a nala ama a va, u kana ta tsu rongo tyoku da Kulu ku Kashila ku tonuko tsu. U gan tsu rongoi tyoku da u luwa tsu wa, kpaci atsu aza a unyushi u cingi a da.

¹³ Kpaci i lya baci kapala n utono maluwa ma unyushi u cingi u de, ya kuwa ta. Shegai i asaka baci Kulu ku banga da i asakai uyansa ili i cingi, ya tsara ta uma u mayun.

¹⁴ Mmuku n Kashila n mayun alya aza da a asakai Kulu ku Kashila ka tono n ele.

¹⁵ Kpaci Kulu ka Kashila ka naka da ka gonuko da agbashi wa, kpam ka zuwa da upana uwonvo wa. Shegai Kulu ki ku gono ku gonuko da mmuku n Kashila, kpam ka ku tsu naka tsu ucira tsara tsu isa Kashila, "Tata! Tata u tsunu!"

¹⁶ Kulu ku Kashila ku bolomgbono ta n kulu ku tsunu, tsara ku wenike mayun da tsari mmuku n Kashila.

¹⁷ Adama a nala, tsa wusha ta ili i'ya Kashila ka banaka ama a ne. Nala dem gba ili i'ya Kashila ka nakai Maku ma ne, Kawauwi, i woko dem i tsunu. Shegai tsa ciga baci tsu tsara tsupige tyoku da Kawauwi ka tsarai, u kana ta tsu soi mavura tyoku da u soi.

Tsupige tsa tsa tuwa

¹⁸ A'ayin a da baci dem tsu cifai n tsupige tsa wa tuwa wa naka tsu a kapala, mavura ma tsa so gogo-na ili i roku i'ya wa.

¹⁹ Gba ili i'ya Kashila ka yain i'a ta a umatsi a uvana a'ayin a da Kashila ka wenike a kateshe ama da a'ari mmuku n ne n mayun.

²⁰ Kashila ka ka zuwai gba ili i'ya u yain i woko i una u cingi. Ili i'ya u yain i'ya i wushuki i woko nala wa, shegai Kashila ka ka zuwai i'ya nala.

²¹ Gba n nala, Kashila ka tuwa ta ka wutukpa ili i'ya u yain kotsu i shama wa, kpam dem tsara i woko yaa n tsupige kabolo na mmuku n Kashila.

²² Kpaci tsu reve ta hal utuwa gogo-na gba ili i'ya Kashila ka yain i'a ta a ma'ika yavu uka u ilimaci.

²³ Ko atsu dem Atoni tsa ika ta adama a m'ala, ko an u wokoi tsari n Kulu Keri, uza da wari kune ku kagita ku Kashila. Atsu dem umatsi u da tsari a uvana kain ka nala ki ka Kashila ka wusha tsu tyoku u mmuku n ne, aku u zuwa ikyamba i tsunu i woko n utsara u kaci.

²⁴ A'ari a wauwa tsu de, kpam tsu ta n uzuwa u uma u na vi. Shegai tsu wene baci ili i'ya tsu zuwukai uma vi, u woko kpam uzuwa u uma wa. Ama a tsu zuwa uma a ili i'ya a tsarai wa.

²⁵ Shegai tsa zuwa ta uma a ili i'ya bawu kotsu tsu tsarai, kpam tsa vana i'ya n ahankuri.

²⁶ Nala dem Kulu ka banga tsu, atsu a aza da tsari bawu ucira. Tsu reve uyan kvasu tyoku da u gain tsu yain wa. Shegai Kulu n kaci ka ne ka ku tsu yanska ama a ne kadyanshi a asu u Kashila, hal gbam wa folusuko tsu Kashila n ma'ika ma ma lai ili i'ya vuma wa fuda wa dana.

²⁷ Kashila ka wene ta ili i'ya i'ari a atakasuvu a ama. Kpam u reve ta ili i'ya i'ari a katakasuvu ka Kulu, kpaci Kulu ku tsu yanska ta ama a ne kadyanshi a asu u Kashila dere tyoku da Kashila ka cigaka le.

²⁸ Kpam tsu reve ta Kashila ka ka zuwusa ili dem i yain manyan kabolo, tsara u tuko ukuna u shinga u ne a asu u ama da a ka ciga yi. Alya ama da u isai, kpaci nala u fobusoi u yain u da.

²⁹ Kashila ka reve le ta kahu u yain likimba, kpam u dangasa le tsara a woko tyoku u Maku ma ne, tsara Yesu woko Maku ma kagita kpam u tsara a'angu ushani.

³⁰ An u dangasa le, aku u isa le a tuwa ara ne. An u isa le, u gonuko le a woko dere n eyi, aku u yanka le kazuwamgbani ka tsupige tsu ne.

Uciga u Kashila

³¹ Ndyā tsa dana adama a ili i na yi gbā? Kashilā ka baci n atsu, ya wa yan tsilala n atsu?

³² Eyi uza da bawu u bishinkai Maku ma ne shegai u neke yi adama a tsunu gbā. Cinda u naḳa tsu Yesu, mayun da wa naḳa tsu gbā ili gbani.

³³ Ya wa takpa ama da Kashilā ka dangasai ukuna? Uza wa la wa, kpaci Kashilā ka ka gonuko le a woko dere.

³⁴ Ya wa kidaga ama a Kashilā ugana? Uza wa la wa, kpaci Yesu Kawauwi u kuwa ta, shegai a 'yangasa yi ta a ukpa, kpm gogo-na wa ta a kukere ku ulyaki ku Kashilā wa foluko tsu.

³⁵ Ili i'a la ya pece tsu a uciga u da Kawauwi ka ciga tsu wa, ko kadambula, ko tsu so baci mavura. Ko ama a ka foro tsu baci, nala wa pece tsu n uciga u Kawauwi wa. Ko tsu namba baci ili i'ya tsa lya, ko kpm tsu nambai ili i'ya tsa uka, gbā nala wa pece tsu n uciga vi wa. Ko ama a naḳa tsu baci uwonvo ko kpm a wuna tsu baci, nala wa pece tsu n uciga u Kawauwi wa.

³⁶ Derere da tyoku da Tagarada u Kashilā u danai, “Kain dem ama a ka dansa ta a ka wuna tsu adama a vunu, ama a ka yansaḳa tsu tyoku da a tsu yansaḳa ncon n da a ka bana ukida.” ◇

³⁷ Shegai gbā n ukuna u na vi, tsā ta n ulya u kaci gbā gbā a asu u uza da u ciga tsu!

³⁸ N reve ta mayun da ili i'a la ya pece tsu n uciga u ne wa: Ukpa wa fuda wa, uma wa fuda wa. Atsumate a zuba ko ityoni i cingi† ko ucira kau-kau u zuba wa fuda wa pece tsu n uciga u ne wa. Ko ndya baci i gitai gogo-na ko kpm ili i'ya ya tuwa ya gita a kapala i takpana wa.

³⁹ Tsā baci a zuba u alishi, ko tsā baci a lyungu-lyungu a asuvu a kushiva ukuna u wa pini wa, kpaci ili i'a la a likimba i'ya ya fuda ya pece tsu n uciga u Kashilā u da u wenikei a asu u Yesu Kawauwi Asheku a tsunu wa.

9

Kashilā n aza a Yahuda

¹ Ukuna u mayun u da ma tonuko da. Mpa uza u Kawauwi da kpm kaḳan ma yan wa. Kulu Keri ka ka lya tsugono a katakasuvu ka va kpm u wushuku ta gbā ili i'ya ma dansa mayun da.

² Katakasuvu ka va ka shadangu ta n unamgbukatsuma u pige na m6ala cika,

³ adama a ama a va, aza a Yahuda tyoku u va. Kashilā ka yanka mu baci una u pece mu n Kawauwi tsara ama a va a tsara iwauwi, ma wushuku ta gogo Kashilā ka yain nala.

⁴ Alya aza a Isara'ila,† aza da Kashilā ka dangasai a woko mmuku n ne. U wenike le ta tsupige tsu ne, u yansa ta kazuwamgbani n ele. U naḳa le Mele ma Musa. U tonuko le tyoku da a ka lyaka yi kayala mayun. U zuwa le a woko aza da a ka wusha kazuwamgbani ka ne.

⁵ Isheku i le ama a pige a da a Kashilā, Kawauwi n kaci ka ne aya maku ma tsikaya ma le. Kpm aya Kashilā, uza da wa lya tsugono a kaci ka ili gbā, u wusha ta icikpali hal ubana bawu utyoku! Ami.

⁶ Dana da ma dana Kashilā ka kpa da ta ushadangu ili i'ya u danai wa yan vi wa. Shegai mayun da gbā aza a Isara'ila a da ama a ne wa.

⁷ Kpam dem gba mmuku n tsikaya ma Ibirahi n da mmuku n da Kashila ka yankai Ibirahi kazuwamgbani wa. Kashila ka tonukoi Ibirahi, “Mmuku n tsikaya ma Ishaku† n da koshi a ka kece mmuku n tsikaya n vunū.”

⁸ Nala u wenike ta la vi gba mmuku n tsikaya ma Ibirahi n da mmuku n Kashila n mayun wa. Mmuku ma Ibirahi n mayun alya aza da a wokoi mmuku n Kashila adama a kazuwamgbani ka Kashila ka yankai Ibirahi. ◇

⁹ Kpam kazuwamgbani ka u yain ka na: “N uma u kayen kahu n gono, Saratu† wa matsa ta maku ma vali.” ◇

¹⁰ Maku ma nala mi aya tata u tsunu Ishaku. An u gbonguroi, aku u zuwai Rifikatu,† uza da u matsai mpeshe.

¹¹⁻¹² Shegai kahu u matsa, Kashila ka tonuko ta Rifikatu vi, “Uzapige vi wa gbashika ta uza u kenu.” ◇ Nala vi tun kahu mmuku mi a yain ili i shinga ko i cingi da. Kashila ka yan ta nala tsara uza da u dangasai vi aya uza da wa ciga, adama a tyoku da u fobusoi shegai adama a ili i'ya maku mi ma yain wa.

¹³ Tyoku da wari ukorongi a Tagarada u Kashila, “N ciga ta Yakubu,† shegai n 'yuwain Isuwa.”† ◇

¹⁴ Ndya wa tsa dana a ukuna u na? Kashila ka tsu kpaɗa uyan dere da? Nala wa, ko kenu!

¹⁵ Kashila ka tonukoi Musa, “Ma wenike ta ukuna u shinga a asu u uza da baci dem n dangasai, kpam ma pana ta uza da baci dem n dangasai asuvayali.” ◇

¹⁶ Kashila ka wenike ta ukuna u shinga a asu u uza da baci dem u dangasai, adama a ili i'ya vuma vi wa ciga ko u yain da wa.

¹⁷ Tagarada u Kashila u dana ta Kashila ka tonuko ta magono ma Masar,† “N zuwa vu ta vu woko magono kpaci ma ciga ta n wenike ucira u va ara vunū, tsara a dansa kala ka va a likimba gba.”

¹⁸ Adama a nala, Kashila ka wenike ta ukuna u shinga u ne a asu u aza roku kpaci nala wa ciga, kpam u dangasai u zuwa ama roku a woko aryagbaji.

Upan u Kashila n asuvayali

¹⁹ Uza roku wa wecike ta, “Nida Kashila ka dana tsu nusa. Ya wa fuda wa ronombono n uyawunsa u ne?”

²⁰ Kotsu vu dana nala wa! Kaje ka va, ma wece vu, “Ya va bidya kaci ka vunū wari da va nanamgbana n Kashila? Magbodo ma tsu wece uza da u ma yi, ‘Nida vu ma mu naha?’ ”

²¹ Kamai ka mgbodo ka tsu ma ta ili i'ya wa ciga u mai. Wa fuda ta wa bidya cin u mai magbodo ma tsulobo adama a kain ka pige, u mai kpam ma roku ma uyansaƙa manyan maco.

²² Kashila ki dem nala wari, wa ciga baci u wenike upan u ne kpam u wenike ucira u ne wa fuda ta. Shegai u yan ta ahankuri a pige a asu u aza da upan u ne wari; wata, aza da a fobusukoi ukpa.

²³ U yan ta nala tsara u wenike tsupige tsu ne ushani a asu u ama a da u panai iyali; wata, aza da u fobusukoi tsupige tsu ne tun a kagita.

²⁴ Kpam aƙsa ama a nala yi aza da Kashila ka isa. U dangasa tsu a asuvu a aza a Yahuda, nala da gbam koshi wa, u dangasa tsu ta dem a asuvu a Awulawa.

²⁵ Tyoku da Kashila ka danai a tagarada u Hosiya matsumate:† “Aza da bawu a'ari ama a va, gogo-na ma isa le ta ama a va. Kpam ma wenike ta uciga u va

a asu u aza da bawu mari ma ciga.” ◇

²⁶ U doku ta u danai,
“Pini a asu u da Kashila ka tonuko le,
‘Eda ama a va a da wa,’
nte da dem pini Kashila Uza u Uma
wa isa le mmuku n ne.” ◇

²⁷ Ili i'ya kpam Ishaya† matsumate u danai a kaci ka aza a Isara'ila i'ya na:
“Aza a Isara'ila a'a ta ushani,
tyoku u kayala ka ikengi i kushiva,
shegai aza da a ka tsara iwauwi a asuvu a le a'a gan wa.

²⁸ Magono ma Zuba ma yan ta ama a likimba mavura kpam u kotso ma kuten
koshi.” ◇

²⁹ Ishaya doku ta u danai:
“Magono ma Zuba, Uza u Ucira Gba
u asaka ta ama kenu a asuvu a mmuku n tsikaya n tsunu a yain uma.
A da baci nala wa,
an a'ari a wacinsa tsu de gba gba,
tyoku u ilyuci i Sodom n Gomora.”† ◇

Aza a Isara'ila n Kadyanshi ka Shinga

³⁰ Ndya wa tsa dana a kaci ka ili i na? I'ya na: Awulawa a matsa a gonuko
kaci ka le ama a maci n Kashila wa, shegai Kashila ka gonuko le ama a maci
adama a da a wushuki n eyi.

³¹ Aza a Isara'ila a matsa ta a toni Mele tsara a gonuko kaci ka le ama a maci
n Kashila. Shegai a kpadai.

³² Ndya i zuwai a kpadai? Adama a da a matsa ta a gonuko kaci ka le ama a
maci a asu u ili i'ya a ka yan, a unu u da a ka pityanangu n Kashila u gonuko
le ama a maci. A taddatsa ta a katali ka pige ka kari le a ure.

³³ Tyoku da Kashila ka danai a Tagarada u Kashila:
“Da na! Ma zuwa ta katali a Sihiyona*
ka ka zuwa le utaddatsa,
tyoku u katali ka ka zuwa le urukpa.
Shegai uza da baci dem u wushuki n eyi wa yan uwono wa.” ◇

10

¹ Ama a va, ili i'ya n lakai uciga i'ya gba aza a Yahuda a tsara iwauwi.
Kavasu ka va ka la ubana a asu u Kashila.

² N reve ta a ka ciga ta a gbashika Kashila, shegai a reve

³ ili i'ya i tsu zuwa yi u wushi ama wa. A unu u nala, aku a ka ciga a gonuko
kaci ka le ama a maci a ure u le. A 'yuwain utono ure u Kashila u da u tsu
gonuko ama a woko ama a maci.

⁴ Kawauwi ka zuwa ta Mele ma gono ma woko bawu ucira, tsara Kashila
ka gonuko gba aza da a wushuki a woko ama a maci.

Gba ama a ka fuda ta a tsara iwauwi

⁵ Musa korongu ta tyoku da Kashila ka zuwa ama a woko ama a maci
adama a da a nakai Mele karinga. U danai, “Uza da baci dem u yain ili i'ya
Mele ma danai, wa tsara ta uma.” ◇

⁶ Shegai ili i'ya Tagarada u Kashila u wenishikei a kaci ka uwoko ama a
maci a asu u upityanangu i'ya na: “Kotsu vu tonuko kaci ka vunu, ‘Ya wa

◇ 9:25 Hos. 2:23. ◇ 9:26 Hos. 1:10. ◇ 9:28 Isha. 10:22-23. ◇ 9:29 Isha. 1:9. * 9:33 Sihiyona
kala ka dem ka Urishelima. ◇ 9:33 Isha. 8:14; Isha. 28:16. ◇ 10:5 Adkp. 18:5.

bana a zuba?" wa." (Wata, "Ya wa bana a zuba u ba u cipukā Kawauwi utuwa a likimba?")

⁷ "Kpam kotsu vu dana, 'Ya wa bana a asuvu a iyamba a asu u akushe?' wa." (Wata, "Ya wa bana a asuvu a iyamba u 'yangasā Kawauwi a ukpa?")

⁸ Ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai i'ya na: "Akani yi a'a tā evu n avu; a'a tā a unā u vunu kpam a katakasuvu ka vunu." Uwenishike u upityanangu u dā tsa dansāka u dā gai la vi.

⁹ Vu dana baci bawu uwonvo, "Yesu Asheku a dā," kpam vu wushuku baci a katakasuvu ka vunu Kashilā ka 'yangasā yi tā a ukpa, Kashilā ka wauwa vu tā.

¹⁰ Tsu wushuku tā n atakasuvu a tsunu, adama a nala a dā Kashilā ka gonuko tsu tsu woko dere. Kpam tsu dana tā bawu u uwonvo, tsu wushuku tā, adama a nala a dā kpam tsu tsarāi iwauwi.

¹¹ Tyoku dā Kashilā ka danai a Tagarāda u ne, "Shegai uza dā baci u pityanangi n eyi wa yan uwono wa." ◇

¹² Na vi u kanā tā ya dem, kpaci aza a Yahuda n Awulawa a takpana wa. Asheku a te a dā, aya kpam wa lya tsugono tsu ama gbā. Kpam aya u tsu zuwuka ko ya baci u yain kavasu ubana ara ne unā u shinga.

¹³ Tyoku dā Tagarāda u Kashilā u danai, "Uza dā baci dem u yain kavasu a asuvu a kala ka Asheku, wa tsarā tā iwauwi." ◇

¹⁴ Nida ama a ka wushuku n Asheku kpam a foli yi u wauwa le, a ta6a baci upana ukuna u ne wa? Kpam nida a ka yan a pana bawu uza roku u tonuko le?

¹⁵ Nida aza roku a ka ba a tonuko le, Asheku a dā baci a suku le wa? Tagarāda u Kashilā u dana tā, "Ili i mazangā i'ya i pige an aza dā a ka tuko Kadyanshi ka Shinga a ka tuwa." ◇

¹⁶ Shegai aza a Yahuda a roku a wushuku n Kadyanshi ka Shinga ki wa. Tyoku u na, Ishaya matsumate u wecike tā, "Magono ma Zuba, uza wa gbām la wa wushuku n ili i'ya tsu danai?"

¹⁷ Ama a pana tā Kadyanshi ka Shinga an uza roku u tonuko le ukuna u Kawauwi. A tsu gitā tā a pana akani yi, aku a wushuku.

¹⁸ Shegai aza a Yahuda tani? A pana akani yi? Eye, a pana tā! Tagarāda u Kashilā u dana tā,

"A tonuko tā ya dem akani yi.
A dansa tā a dā a asu u m6ari m6ari u likimba." ◇

¹⁹ Shegai mayun dā aza a Isara'ila a revei? Eye, a reve tā. Ko a a'ayin a Musa Kashilā ka dana tā,
"Ma zuwa vu tā vu yain n malyon, n zuwuka baci iyamba i roku unā u shinga. Ma zuwa vu tā vu pana upan, n zuwuka baci Awulawa a dā ya wundya a'a n ugboji wa unā u shinga." ◇

²⁰ Ishaya dana tā bawu uwonvo u da Magono ma Zuba ma danai,
"Aza dā bawu a zama mu, alya a tsarā mu.

N wenike tā kaci ka va a asu u aza dā bawu a foloi a wene mu." ◇

²¹ Shegai Kashilā ka yan tā kadyanshi a kaci ka aza a Isara'ila,
"Gbā ulivā n tsu barākpā tā akere a va n wushi aryagbaji aza dā a 'yuwain mu unākā karinga." ◇

11

Kashilā ka pana tā iyali i aza a Isara'ila

◇ 10:11 (Ili i te i'ya n 9:33): Isha. 8:14; Isha. 28:16. ◇ 10:13 Juw. 2:32. ◇ 10:15 Isha. 52:7. ◇ 10:18 Ishp. 19:4. ◇ 10:19 U.Ml. 32:21. ◇ 10:20 Isha. 65:1. ◇ 10:21 Isha. 65:2.

¹ Yan n wecike: Kashilā ka varangu ama a ne aza a Yahuda ḏa? Ko kenu! Mpa n kaci ka vā uza u Yahuda u ḏa. Mpa kumaci ku Ibirahi ka, a kaletsu ka Bayami.†

² Kashilā ka ḏangasa tā aza a Isara'ila a woko ama a ne tun caupa, kpam u varangu le wa. I ciḏa n ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai a ukuna u na vi? Iliya matsumate u banka tā kushen ku ne a kaci ka aza a Isara'ila a asu u Kashilā u danai,

³ “Magono ma Zuba, a wunusa tā ntsumate n vunū, kpam a wacinsa tā asuḏarākpā† u vunū. Mpa koshi matsumate ma ma wokoi, kpam alyā dem pini a ka ciga a koruso a wuna mu.” ◇

⁴ I ciḏa ili i'ya Kashilā ka wushuki? U ḏa, “Aḏa koshi uza ḏa u buwai wa. Mā tā n ama azu a shindere (7,000) aza ḏa bawu kotsu a kuḏānki Ba'aluf kameli!” ◇

⁵ Nala wari hal n gogo-na. Ama ḏa pini kenu aza ḏa Kashilā ka ḏangasai adama a ukuna u shinga u ne.

⁶ Kpam u ḏangasa le baci, adama a ukuna u shinga u ne u ḏa, shegai adama a ili i'ya a yain wa. A ka woko baci ama a Kashilā adama a ili i'ya a yain, kune ku shinga ku Kashilā kari ka woko ku mayun wa.

⁷ Nala wenike tā an gbā aza a Isara'ila a ka zama tā ili, shegai aza ḏa Kashilā ka ḏangasai a asuvu a le alyā koshi a tsarāi i'ya. Aza ḏa a buwai kpam a ryagbajai.

⁸ Tyoku ḏa Tagarāda u Kashilā u danai: “Kashilā ka nākā tā ama yi atakasuvu a kulāḷa. U kimbai a'eshi a le tsarā a wene wa, aku u votsuki atsuvu a le tsarā a pana wa. Nala a lyai kapala n uyansa hal n ara.” ◇

⁹ Aku Dawuda danai: “Asāka abiki† a le a woko le utyangi, tsarā a taḏātsa a wushi kpam mavura a kaci ka ili i'ya a yain.

¹⁰ Asāka a'eshi a le a rumbānā kotsu a wene wa, zuwa kucina ku le ku kelike adama a kadambula hal ubana.” ◇

¹¹ Aku n wecikei: An aza a Yahuda a rukpai vi, a rukpa la vi ḏe bawu u'yanga? Ko kenu! Adama a ḏa a yain unyushi u cingi, iwauwi i tuwā tā a asu u Awulawa, kpam nala vi wa zuwa tā aza a Isara'ila a yain malyon.

¹² Awulawa a wusha baci unā u shinga ushani adama a ḏa aza a Yahuda a 'yuwain an Kashilā ka ciga ka wauwa le, a'ayin a ḏa aza a Yahuda a gonoi a tuwāi a wushi iwauwi yi, unā u shinga u le vi wa la tā ushani.

Iwauwi i Awulawa

¹³ Gogo-na n aḏa ḏa ma dansa Awulawa. Kashilā ka ḏangasa mu tā n woko kasuki ubana a asu u ḏe, kpam ma yan tā agoni adama a manyan ma pige ma u nākā mu n yain.

¹⁴ Ma ciga tā n zami ure u ḏa ma zuwa aza a Yahuda a cigi ili i'ya eḏa Awulawa i'ari n i'ya, tsarā a ure u nala vi n wauwa aza roku a le.

¹⁵ An Kashilā ka kpatalakai aza a Yahuda kucina, u woko tā kaje ka Awulawa. Adama a nala Kashilā ka doku baci ka yan tsije n aza a Yahuda, wa woko tā yavu u gonuko akushe a asuvu a uma.

16 A naka baci Kashila kajibi ka tsuwa ka kagita, tsuwa tsi gba tsa woko ta tsu ne. Kpam a naka baci Kashila alu a madanga, gba atyangi yi dem a ne a da.

17 Wa ta yavu a kapusa de atyangi a roku a madanga ma zayitum.† Eda Awulawa i'a ta tyoku u kyangi ka madanga ma zayitum ma ma gbonguroi a kakamba ma a gbaamgbana i zuba u madanga ma shinga ma a kapusai atyangi a ne yi. Gogo-na i wusha ta ili i shinga i'ya i'ari i aza a Yahuda, tyoku da kyangi ka savu ka tsu tsara ilikulya i ne a madanga mi. 18 Adama a nala kotsu i goro atyangi a da a kapusai vi wa. Cibai, eda ya bana alu a madanga ma nala mi wa. Alu a ne a da a ka bana da.

19 Gaawan ya yawunsa ta i dana kapusa da a kapusai atyangi yi, tsara a gbaamgbana da a asu u le.

20 Nala mayun da. Kapusa da a kapusai a da adama a da a 'yuwain uwushuku, eda tani adama a da i wushuki da i'ari pini ugbaamgbani. Kotsu i yain aradi wa, shegai i pana uwonvo u ili i'ya ya fuda ya gita.

21 Kashila ka kapusa baci atyangi a kagita a nala yi, nala dem wa fuda wa kapusa da.

22 Gogo-na i wene wa de tyoku da Kashila ka tsu wenike asuvayali n tyoku da kpam wari shen. U tsu yanka ta aza da a asaka yi utono mavura. I lya baci kapala n urongo tyoku da wa wenike da ukuna u shinga, wa wenishike da ta ukuna u shinga u ne. I yan baci nala wa, wa kapa da ta a madanga mi.

23 Aza a Yahuda a ka gono baci a wushuku n Kashila, wa gono ta u zuwa le a asu u da a'ari caupa vi. Wa ta n ucira u da wa yan nala.

24 Eda Awulawa i'a ta tyoku u atyangi a madanga ma zayitum ma a kapai a kakamba aku a gbaamgbana i zuba u madanga ma zayitum ma shinga ma mari n kami. Nala a tsu yansa ili wa! Shegai an u wokoi aza a Yahuda a'a ta tyoku u atyangi a madanga ma shinga mi, kpam a ka doku ta a ka gbaamgbana le n madanga ma a'ari caupa vi.

Kashila ka pana ta ama gba asuvayali

25 Ama a va, ma ciga da ta i reve ili i usokongi i na yi, kotsu i reve an bawu i reve ili gba, kpam kotsu i yain aradi wa. Aza roku aza a Yahuda aryagbaji a da, shegai nala wa lya ta kapala hal she a shadangu kakuma ka Awulawa, aza da Kashila ka dangasai a ka tuwa a asu u Kawauwi.

26 Kpam naha da Kashila ka wauwa gba aza a Isara'ila. Tyoku da Tagarada u Kashila u danai:

“Kawauwi ka wuta ta a Sihiyona,*
aku u takpa ikuna i cingi gba a asuvu a amaci a Yakubu.

27 Ma yan ta kazuwamgbani ka na n ele
n takpa baci unyushi u cingi u le.” ◊

28 Aza a Yahuda a 'yuwan ta uwusha Kadyanshi ka Shinga ki, adama a nala a wokoi tyoku u atokulalu a Kashila. Nala u gita ta tsara u banga da, eda aza da bawu i'ari aza a Yahuda. Shegai hal n ara aza a Yahuda yi alya Kashila ka dangasai, kpam wa ciga le ta adama a kazuwamgbani ka u yain n isheku i le Ibirahi, n Ishaku, n Yakubu.

29 Kashila ka tsu savada katakasuvu ka ne a asu u ama da u isa i ili i'ya u naka le wa.

30 Caupa, eda Awulawa i'ari i 'yuwan ta upanaka Kashila. Aku a'ayin a tuwai a da aza a Isara'ila a 'yuwain upanaka Kashila, da u wenike da asuvayali a ne.

* 11:26 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◊ 11:27 Isha. 59:20-21; Isha. 27:9.

³¹ Nala dem gogo-na an aza a Isara'ila a 'yuwain upanaka Kashila, aku Kashila ka lyai kelime n u weniki da asuvayali a ne. Shegai tyoku da u yanka da vi, a'ayin a'a ta a utuwa a da wa wenike le asuvayali a ne.

³² Kashila ka ciga ta ka wenike asuvayali a ne a asu u ama gba, da i zuwai u gonoko le yavu aza a kuwa ku a'ali, kpaci a 'yuwan ta upanaka Kashila.

ICIKPALI UBANA A ASU U KASHILA

³³ Ya wa fuda wa ratsanaka utsari n kakiri n ureve u da Kashila kari n u da? Ya wa fuda wa reve masheshi ma ne?

Ya wa fuda wa todugbuso ili i'ya wa yansa?

³⁴ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai, "Ya revei katakasuvu ka Magono ma Zuba?

Ya wa fuda wa naka yi adooki?" ◊

³⁵ "Uza roku u kopuku Magono ma Zuba ili i roku i'ya u kana yi u tsupa da?"

³⁶ Kashila ka ka yain ili gba.

Aya uza da u zuwai ili gba i lyai kelime.

Ili gba i woko ta tsara i naka yi tsupige.

U kana ta tsu cikpala Kashila hal ubana bawu utyoku! Ami.

12

NAKAI KACI KA DE ASU U KASHILA

¹ Ama a va, an u wokoi Kashila kari n asuvayali da i zuwai ma folo da i naka kaci ka de a asu u Kashila yavu eda udarakpa u da, shegai udarakpa u da wari n uma. Nakai kaci ka de i rongo uwuluki n i zuwasi yi upana kayanyan. Naha da u gain i lyaka Kashila kayala a asuvu a atakasuvu a de. ² Kotsu i lyai kapala n i yanyi ili i'ya ama a likimba a na a ka yansa wa, shegai i gono i asaka Kashila ka naka da atakasuvu a savu. Pini nala, da ya reve ili i'ya Kashila ka ciga da i yain: ya reve ta ili i'ya i lobonoi, n ili i'ya u tsu pana kayanyan, n tyoku da ili yi i gain i woko.

³ Kashila ka wenike mu ta ukuna u shinga, adama a nala n tonoko ta ya dem asuvu a de: kotsu vu bidya kaci ka vunu yavu vu la tyoku da vari wa, shegai vu gono vu yawunsa mai, vu zuwa kaci ka vunu a una u upityanangu u da Kashila ka naka vu.

⁴ Tsa ta n apashi ushani ufolomgbonusi a ikyamba i te, kpam ko ka eni ka wa ka ta n manyan ma ne kau.

⁵ Nala dem, tsa ta ushani, shegai ya dem kapashi ka ikyamba ka Kawauwi ka, kpam atsua dem tsa ta ufolomgboni n uza n utoku.

⁶ Kashila ka ne ta ya dem a asuvu a tsunu kune kau-kau ka wa yanka manyan. U naka tsu baci ucira u da tsa yan ku'ari ku akani a ne, she tsu yansa ka u da manyan n gba upityanangu u da tsari n u da.

⁷ U naka tsu baci ucira u gbashika, she tsu gbashika. U naka tsu baci ucira u uwenishike, tsu uwenishike.

⁸ U naka tsu baci ucira u ugbamatangusu asuvu a ama, she tsu gbatangusu asuvu. U naka tsu baci ucira u maneke, she tsu neke n katakasuvu ka te. Kashila ka naka vu baci ucira u utono n ama, she vu matsa vu yain u da mai. Va pana'asa baci ama asuvayali, she vu yain u da n ipeli.

AHALI A SHINGA

⁹ Ciga atoku n uciga u mayun. Kovo ili i cingi, aku vu kana ili i shinga.

¹⁰ Cigamgbana tyoku da uza n vangu u ne a gain a cigamgbana. Vu matsa vu wenike atoku karinga.

¹¹ Kotsu vu woko kawonvoli wa, shegai vu yain manyan cika. Nākā kaci ka vunū gbā a asu u ugbashika Asheku.

¹² Lya kapala n ipeli kpaci vā tā n uzuwa u uma. Vā baci n kadambula, she vu yain ahankuri. Vu yansa kavasu maco.

¹³ Nākā ama a Kashilā i'ya a nambai. Vu wushi amoci aza dā a'ari Atoni a kuwa ku vunū.

¹⁴ Ama a zuwa vu baci vu soi mavura an vari Katoni, vu yanka le unā u cingi wa, shegai vu gono vu yanka le kavasu Kashilā ka zuwuka le unā u shinga.

¹⁵ Pele n ama dā a ka pele, kpam vu sai n ama dā a ka sa.

¹⁶ Dusuku ndishi n shinga n atoku a vunū, yan tsije n aza dā bawu a'ari ili i roku. Yan n arādi wa, ko kpam vu bidya kaci ka vunū uza u ugboji wa.

¹⁷ Uza roku u yanka vu baci tsicingi, vu tsupa yi n tsicingi wa. Matsā vu yain ili i'ya ya dem bidya i'ari mai.

¹⁸ Vu yain tyoku u ufudā u vunū vu rongo nā ndishi n shinga n ama.

¹⁹ Aje a vā, ama nusuka dā baci, kotsu i dana ya yan le mavura wa, shegai i vana Kashilā ka yan le mavura n asuvu a upan u ne. Magono ma Zuba ma dana tā a Tagarāda u Kashilā,

“Ma yan tā aza dā a nusai mavura.

Ma tsupa le tā a kaci ka ili i'ya a yain.” ◇

²⁰ Shegai i gono i yain ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai:

“Utokulalu u vunū wa pana baci kambulu, lyatangi yi.

Wa pana baci kakuli, ne yi mini u soi.

Pini nala, dā wa pana uwono u ili i'ya u yanka vu.” ◇

²¹ Kotsu vu asākā tsicingi tsu lya vu wa, lya kaci ka tsicingi a asu u uyan tsishinga.

13

Panākai aza a tsugono

¹ Panākai ngono n dā ma lya tsugono a kaci ka dē. Kashilā ka koshi ka tsu nākā uza ucira u tsugono, kpam aya u zuwai ngono n na mi a tsugono.

² Adama a nala aza dā baci a 'yuwain utono mele ma gomunati, Kashilā ka a 'yuwain upanāka. Kpam a ka ronuko tā kaci ka le mavura.

³ Aza dā a ka yansa manyan ma shinga a ka pana uwonvo u ngono wa, shegai aza dā a ka yansa ili i cingi alyā a ka pana le uwonvo. Ili i'ā la i'ya ya zuwa dā i pana le uwonvo wa. Edā gai yanyi ili i'ya i'ari dere, kpam a ka cikpala dā tā adama a ili i nala yi.

⁴ Magono kagbashi ka Kashilā ka, kpam manyan ma ne ma u ɓāngā dā. Shegai i yan baci tsicingi dā ya pana uwonvo u ne, kpaci wā tā n ucira u dā wa yan dā mavura. A'ayin a dā baci u zuwai ama a dā a yain tsicingi a soi mavura, eyi katsumate ka Kashilā ka.

⁵ Adama a nala u kaṅa tā i toni gomunati, kpaci tyoku dā ya katsa mavura u dā la vi, kpam dem ili i'ya i'ari dere u uyan i'ya la vi.

⁶ I'ya dem i zuwai ya tsupusa utafa i'ya gai la vi. Ngono agbashi a Kashilā a dā, wushisa dā a ka wushisa utafa tsarā a lyai kapala n manyan ma Kashilā ka zuwa le a yain.

⁷ Tsupa le gbā ili i'ya a ka tono dā: Tsupai gbā icun i utafa. Nākā le tsupige n karingā.

Cigai ama

⁸ Kotsu i ʼsaka kutan ka i lyai a asu uza roku a kaci ka de wa. Ili i te i'ya i kanai i yain koshi i'ya i cigamgbana. Kpaci uza da baci wa ciga ama, u tono ta gba Mele.

⁹ Mele ma da, "Vu yain tsishankala wa. Vu wuna uma u vuma gbani wa. Vu boko wa. Vu zuwuka ili i ama a'eshi wa." Shegai gba ili i naha yi i'a ta a asuvu a mele ma te ma ma danai: "Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu." ◊

¹⁰ Va ciga baci ama, va yanka le tsicingi wa. Adama a nala uciga u ama u da utono Mele mi gba.

¹¹ U kana ta i yain ili i na yi kpaci i reve ta icun i a'ayin a da tsari. A'ayin a da a gain i rikpanaka a alavu a de a yan de, kpaci gogo-na iwauwi i tsunu i la ta evu n a'ayin a da tsu gitai tsu wushuki.

¹² U woko ta yavu kayin ka yan de evu n ukotso, kpm kain ka wansa de. Adama a nala u gan ta tsu asaka uyansa ili i karimbi, aku tsu bidya iwunukatsu tsu shilakana a katyashi. ¹³ Adama a nala, tsu rongo a uyansa ili i tsunu dere, tyoku da ama a tsu yansa a katyashi. I rongo n tsicingi a asu u abiki a gbani wa. I soi she ma maka da wa. I yansa tsishankala wa. I shilakanasa n atoku a de wa. I yamgbana malyon wa.

¹⁴ Shegai i asaka Asheku Yesu Kawauwi u toni n ada, aku i asaka ufofuso u ure u utsara ili i cingi i'ya ya ciga.

14

Kotsu i yanka ama afada wa

¹ Wushai gba Atoni a Asheku, hal dem n aza da upityanangu u le bawu u ghamai. Kotsu i nanamgbana n ele a kaci ka ili i'ya a ka wundya ko i'a i shinga ko i cingi wa.

² Tyoku u na, a uwushuku u uza roku, wa lya ta ko icun i ilikulya i eni i'ya baci. Shegai uza da bawu wari n upityanangu u ugbami u tsu takuma inyama wa, she ili i'ya a cimbai koshi.

³ Uza da u tsu takuma inyama kotsu u goro uza da bawu u tsu takuma wa. Kpm uza da bawu u tsu takuma kotsu u wundi yavu uza da u tsu takuma u nusa ta wa, kpaci Kashila ka wusha de vuma u nala vi.

⁴ Va yanka kagbashi ka uza roku afada wa. Uzakuwa u ne u da wa reve ko manyan ma shinga ma wa yan ko ma shinga ma wa. Ucira u Asheku u da wa banga agbashi a ne a yain ili i'ya i gain a yain.

⁵ Atoni a Asheku a roku a tsu yawunsa ta a dana kain ka roku ka pini ka ka lai a da a buwai uwulupki, aza roku kpm a tsu yawunsa ta a dana gba a'ayin dere da a'ari. Ya dem u dangasaka kaci ka ne.

⁶ Aza da a tsu dana an kain ka roku ka lai a da a buwai uwulupki vi, yan da a tsu yan nala tsara a naka Asheku tsupige. Aza da a tsu lya ko ndya wa, yan da a tsu yan nala tsara a naka Asheku tsupige, kpaci a tsu cikpa ta Kashila kahu a lyai. Aza da kpm bawu a ka lya ili dem, a ka ciga ta dem a zuwa Asheku a pana kayanyan kpm a cikpa Kashila.

⁷ Adama a kaci ka tsunu a da tsari n uma koshi wa, kpm adama a kaci ka tsunu a da tsu kuwai koshi wa.

⁸ Tsu yan baci uma, adama a Asheku a da tsu yain uma, kpm tsu kuwa baci, adama a Asheku a da tsu kuwai. Adama a nala, ko tsu yain n uma ko tsu kuwa, atsu aza a Asheku a da.

⁹ Ili i'ya i zuwai Kawauwi ka kuwai kpm u 'yangai u wokoi n uma i'ya tsara u woko Asheku a kaci ka akushe n aza a uma gba.

¹⁰ Adama a nala, ndya i zuwai ya yansaƙa Atoni a Asheku afada? Ndya i zuwai vu goroi utoku u vunu? Kain ka tuwā t̄a ka Kashilā ka yanka gb̄a tsunu afada.

¹¹ Kashilā ka dana t̄a a Tagarāda u ne: “N yanka d̄a t̄a kazuwamgbani mpa n kaci ka v̄a n d̄a ya dem wa kuḍangu t̄a a kapala ka v̄a. Ya dem wa dana t̄a a kateshe mpa Kashilā.” ◇

¹² Ya dem wa tonuko t̄a Kashilā ili i'ya u yain n ili i'ya i zuwai u yain nala.

Kotsu i zuwa ama a taḍatsa wa

¹³ U kaṅa t̄a tsu asaka ukidaga atoku ugana. A unā u nala, i gono i yawunsa i doku i yain ili i'ya ya zuwa uza roku u taḍatsa ko u rukpa a unyushi u cingi wa.

¹⁴ Mpa n bolomgbono t̄a n Yesu Asheku, kpm adama a nala n reve t̄a ilikulya i'a la i'ya i kpaḍai u gan ulya wa. Shegai uza u wushuku baci ili yi i gan wa, ili i nala yi i gan yi wa.

¹⁵ Kpm Katoni ka roku ka namgba baci asuvu adama a ili i'ya va lya, vu lya baci i'ya vu wenike uciga wa. Kotsu vu asaka ilikulya i'ya va lya i nangasa uza da Kawauwi ka kuwai adama a ne wa!

¹⁶ Kotsu vu asaka ili i'ya vu wenei i shinga i'ya, i woko i cingi a asu u aza roku wa.

¹⁷ Uza u yan baci kadyanshi a kaci ka tsugono tsu Kashilā, † a kaci ka mele ma ulya ko uso u da u yain kadyanshi wa, shegai a kaci ka ukuna u maci u da, na ndishi n shinga, n mazanga ma Kulu Keri ku naka da.

¹⁸ Vu gbashika baci Kawauwi tyoku u nala va zuwa t̄a Kashilā ka pana kayanyan, ama kpm a ka wushunku vu t̄a n u da.

¹⁹ Adama a nala, u kaṅa t̄a tsu matsa tsu yain ili i'ya ya tuko ndishi n shinga kpm i'ya ya gbamatangu atoku.

²⁰ Kotsu vu nangasa manyan ma Kashilā adama a ili i'ya va lya wa. Gba ilikulya i lobono t̄a ulya, shegai u gan wa vu zuwa baci uza roku u yain unyushi u cingi adama a ili i'ya vu lyai.

²¹ Kotsu vu takuma inyama ko vu soi ili i roku, ko kpm vu yain ili i roku wa, ya zuwa baci Katoni ka roku utadatsa.

²² Gba ili i'ya baci vu wushuki n i'ya a ukuna u na vi afa n Kashilā. Ama a ka zangana t̄a a yawunsa baci ili i'ya a ka yansa i shinga i'ya kpm bawu a'ari n malala, ko kenu.

²³ Shegai a'a baci n malala a kaci ka ili i'ya a ka lya, aku a lyai i'ya Kashilā ka wene le t̄a aza a unyushi, adama a da bawu a wushuki an i'ari mai. Vu yan baci ili i roku i'ya bawu vu wushuki i'ari mai, unyushi u cingi u da.

15

Zuwa utoku u vunu u pana kayanyan

¹ Atsu aza da upityanangu u tsunu wari n ugbami, she tsu yain ahankuri n Atoni a Asheku a da upityanangu u le bawu u gbamai. Tsu matsa tsu zuwa le a pana kayanyan n u da tsa zuwa kaci ka tsunu tsu pana kayanyan koshi.

² Tsu yawunsa a ili i'ya i lobono le, aku tsu banga le a uyan ili i'ya a ka pana kayanyan.

³ Ko Kawauwi u yan ili i'ya eyi wa pana kayanyan utyoku u ne wa. Shegai tyoku da Tagarada u Kashilā u danai, “Aza da a wisha vu mpa dem a wishai.” ◇

⁴ Gbā ili i'ya a korongi a Tagarāda u Kashilā, korongu da a korongi i'ya tsarā a wenishike tsu. Tagarāda u Kashilā u tsu nākā tsu tā akawunki, nā ndishi n katakasuvu, tsarā tsu yain n uzuwa u uma.

⁵ Kashilā ka ka tsu nākā tsu akawunki nā ndishi n katakasuvu. Kvasu ka va ka u zuwa i dusuku ndishi n shinga n atoku a de a asuvu a utono u Kawauwi u de.

⁶ Aku gbā de i Bolomgbono a asu u te n kalagatsu ka te, i yain icikpali n unākā tsupige ubana a asu Kashilā Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi.

Kadyanshi ka Shinga a asu u ama gbā

⁷ Wushai atoku a de tyoku da Kawauwi ka wusha da. Pini nala, da Kashilā ka wusha tsupige.

⁸ N tonuko da Kawauwi ka woko tā kagbashi ka aza a Yahuda, tsarā u wenike an kazuwambani ka Kashilā ka yankai akaya a le icun kau-kau mayun da.

⁹ Kpam u tuwā tā tsarā Awulawa a nākā Kashilā tsupige adama a iyali i'ya u pana le. Dere tyoku da Tagarāda u Kashilā u danai:

“Ma cikpala vu tā asuvu a Awulawa.

Ma shipa tā ishīpa i icikpali i kala ka vunu.” ◇

¹⁰ Tagarāda u Kashilā u doku tā u danai:

“Panai kayanyan, edā Awulawa, kaḅolo n ama a ne aza a Yahuda.” ◇

¹¹ Tagarāda u Kashilā u doku tā dem u danai:

“Cikpalai Magono ma Zuba gbā de Awulawa.

Cikpala ni, gbā de ama a likimba.” ◇

¹² Aku Ishaya matsumate u danai:

“Uza roku asuvu a kuwa ku Dawuda Magono wa tuwā tā, wa lya tā tsugono a kaci ka Awulawa gbā,

kpam a ka zuwa tā uma u le ara ne.” ◇

¹³ Kvasu ka va ka Kashilā, uza da u tsu nākā uzuwa u uma, u shadangu da n upana kayanyan ushani nā ndishi n shinga a asu u upityanangu n eyi. Aku uzuwa u uma u de u lyai kapala n ugbonguro a ucira u Kulu Keri.

Bulus dansai a kaci ka manyan ma ne

¹⁴ Ama a va, n reve tā i'a tā ushadangi n ukuna u shinga. N reve tā i'a tā n ureve u da u gain i yain n u da, n reve tā kpam ya fuda tā ya wenishike atoku a de.

¹⁵ Shegai n koronku da tā karara a ukuna u ili i'ya ma ciga da i ciḅa. N yan tā ili i nala yi adama a da Kashilā ka yanka mu tā ukuna u shinga,

¹⁶ kpam u nākā mu manyan ma uwoko kagbashi ka Yesu Kawauwi a asu u Awulawa. N gbashika tā Kashilā a asu u uwenishike Kadyanshi ka Shinga ka ne. N woko tā yavu kadarakpi† tsarā Awulawa a woko udarakpa u da Kashilā ka wusha; wata, udarakpa u da Kulu Keri ku gonuko uwulukpi.

¹⁷ Adama a nala, n zangana tā adama a ili i'ya n yankai Kashilā a asu u Yesu Kawauwi.

¹⁸ Ma dansa ukuna u roku wa, she ili i'ya Kawauwi ka yain a asu u va an n tonoi n Awulawa a panāka Kashilā adama a ili i'ya n danai n i'ya n yain.

¹⁹ Kpam a panāka tā Kashilā adama a ucira u iryoci n ikunesavu i'ya a wenishei, kpam n adama a ucira u Kulu Keri. N yan tā kuḅari ku Kadyanshi ka Shinga a Urishelima† hal gbā ukyawan a kaḅon ka Ilirikun, kpam nala n kotsoi kuḅari ki ko nte wa.

²⁰ N tsu ciga ta n yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a asu u da bawu kotsu ama a panai ukuna u Kawauwi, kpaci ma ciga n mai a asu u da uza roku u gitai wa.

²¹ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai da:
 “Aza da bawu kotsu a tonukoi ukuna u ne, a ka wene ta,
 aza da kpam bawu a panai ukuna u ne, a ka reve ta.” ◊

Bulus wa ciga u ba u kondo Roma

²² Manyan ma na mi ma tsu rongo mu ta ukangusu n ba n kondo da.

²³ Gogo-na n kotso de manyan ma va gba a asu u na vi. Mari ma ciga da ta uwene caupa.

²⁴ Mpa pini a afoɓi tsara n bana a kaɓon ka Asabaniya, a'ayin a da baci ma yan nwalu mi, ma batsa ta a Roma. A'ayin a da baci n panai kayanyan ka ndishi n ada kenu, i banga mu n kana ure.

²⁵ Shegai kahu n wene da vi, she n wala ve a Urishelima tsara n banka Atoni a da a'ari de kune.

²⁶ A'uwa a Atoni a da a'ari a kaɓon ka Masidaniya n ka Akataya a naka de ikebe yaa tsara a banga ama a Kashila aza a unambi a da a'ari a Urishelima.

²⁷ A pana ta kayanyan ka uyan nala, shegai wa ta dem yavu a tsupa kutan, kpaci Awulawa a wusha ta ili i shinga i kulu ku Kashila a akere a aza a Yahuda.

²⁸ N kotso le baci unaka kune ku na ki, ma kondo da ta aku n wura ubana a Asabaniya.

²⁹ N reve ta n rawa baci ara de, Kawauwi ka zuwuka mu ta unu u shinga u pige tsara n zuwuka da.

³⁰ Ama a va, ma folo da a asuvu a kala ka Asheku a tsunu Yesu Kawauwi i bolomgono na mpa a manyan ma va a asu u uyan kvasu ubana a asu u Kashila adama a va. Yanyi nala adama a uciga u de ara va u da Kulu Keri ku naka da.

³¹ Yanyi kvasu tsara a aza da a'ari a kaɓon ka Yahuda, aza da bawu a wushuki n Yesu Kawauwi, kotsu a ne mu usan wa. Yanyi dem kvasu adama a da ama a Kashila a da a'ari a Urishelima a yain mazanga adama a ili i'ya n yanka le tsara n banga le.

³² Kashila ka wushunku mu baci nala, ma tuwa ta ara de n mazanga, kpam ukondo u va ara de wa zuwa mu ta n pana kayanyan kpam u woko mu uwunvuga.

³³ Gogo-na asaka Kashila, uza da u naka tsu ndishi n shinga, u rongo n ada gba de. Ami.

16

Bulus danasai aje a ne

¹ Ma ta n ukuna u shinga u da ma dansa a kaci ka Fibi, uka u da wa gbashu a kuwa ku Atoni a Kankiriya.

² Ma folo da ta i wushi yi a asuvu a Asheku tyoku da ama a Kashila a tsu yan. Banga ni a ure u da dem ya fuda ya banga yi, kpaci u banga mu ta u banga kpam ama roku ushani.

³ Danasai Bilikisu n Akila, aza da a yain manyan kaɓolo na mpa tsara tsu gbashika Yesu Kawauwi.

⁴ A yan ta gbam evu n ukpa tsara gai a banga mu. N cikpa ta cika, kpam gba a'uwa a Atoni a Awulawa a cikpa le ta dem.

⁵ Danasaka numu dem Atoni a da a tsu gawunsusa a kuwa ku le.

Dan̄as̄aka numu macigi ma va Abainita. Aya Katoni ka kagit̄a a kaḅon ka Asiya.

⁶ Dan̄asai Meri,† uza ḁa u yanka ḁa manyan cika.

⁷ Dan̄asai ama a va Andaraniku n Juniya, aza ḁa a uwai a kuwa ku a'ali kaḅolo na mpa. A woko ta Atoni kahu mpa, kpam asuki a naḁa le ta karinga.

⁸ Dan̄asai Ampiliya, macigi ma va ma, uza ḁa waṛi uza u Asheku.

⁹ Dan̄asai Urubana, uza ḁa u gbashikai Kawauwi kaḅolo n aṛtsu.

Dan̄asai macigi ma va Isat̄aki.

¹⁰ Dan̄asai Abali, uza ḁa u wenikei mayun ḁa wa tonon Kawauwi.

Dan̄asai Aristobulu n aza a kuwa a ne.

¹¹ Dan̄asai Hiridiyon vuma u va.

Dan̄asai Narikisa n aza ḁa a'ari a kuwa ku ne, aza ḁa a'ari aza a Asheku.

¹² Dan̄asai Tarafina n Tarafusa, aka ḁa a yankai Asheku manyan cika.

Dan̄asai macigi ma va Barasisa, uka roku uza ḁa u yankai Asheku manyan cika.

¹³ Dan̄asai Rafu, kagbashi ka Asheku ka ka shinga, kpam i dan̄asa mma u ne, wa ta tyoku u mma ara va.

¹⁴ Dan̄asai Asinikirita, n Filiguna, n Hamisa, n Baturoba, n Hama, kpam dem i dan̄asa Atoni a ḁa a'ari kaḅolo n ele.

¹⁵ Dan̄asai Filologus, n Juliya, n Niriya n utaku u ne, n Ulimifa n gb̄a ama a Kashila a ḁa a'ari n ele.

¹⁶ Damamgbanai n uciga u Kawauwi.

Gb̄a Atoni a a'uwa a Atoni a Kawauwi a ka dan̄asa ḁa ta.

Kadyanshi ka makorishi

¹⁷ Ama a va, ma folo ḁa i kirana n ama ḁa a ka tuko upecene n aza a uzuwa ama utaḁatsasa, n a wenishiki ili i roku kau a uwenishike u ḁa i wushai. Yanyi dan n ele!

¹⁸ Aza ḁa a ka yansa nala Asheku Kawauwi ka tsunu aya a ka gbashika wa, shegai ili i'ya ya zuwa le upana kayanyan i'ya koshi a ka yansa. A tsu yinsa ta ama ḁa bawu a revei icun i ikuna i cingi i na a asu u uyansaka le kadyanshi ka shinga ka shinga n icikpali i kaḅan.

¹⁹ Gb̄a Atoni a pana ta a da i naḁa ta Asheku karinga, adama a nala n yan ta mazanga adama a de. Shegai ma ciga ta i yain ugboji a ili i'ya i'ari i shinga, kpam kotsu i yain ili i roku n ukuna u cingi wa.

²⁰ Kashila uza ḁa u tsu tuko ndishi n shinga, wa barakpa wa, wa lya ta kaci ka Kanangasi.* U naḁa ḁa ucira a kaci ka ne.

N yan ta kavasu ukuna u shinga u Asheku a tsunu Yesu u rongo n aḁa.

²¹ Timoti uza ḁa wa yan manyan kaḅolo na mpa wa dan̄asa ḁa ta. Ama a va Lusiya, n Yason, n Susibita a ka dan̄asa ḁa ta dem.

²² Mpa Taritiya, uza ḁa korongi ili i na yi i'ya Bulus tonoku mu n korongu vi, ma dan̄asa ḁa ta dem a asuvu a Asheku.

²³ Gayu wa dan̄asa ḁa ta dem. U wusha mu ta kpam u wusha ta dem Atoni a kuwa ku ne.

Erasutu kazuwi ka ikebe ka ilyuci, n Kawuta kaje ka tsunu a ka dan̄asa ḁa ta dem.

²⁴ N yan ta kavasu Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u wenike gb̄a de ukuna u shinga u ne. Ami.]†

Kvasu ka icikpali

* **16:20** Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi. † **16:24** Akorongi a cau a roku aza ḁa a purai a tagarada u Aza a Roma a kalatsa ta makpanda ma 24.

²⁵ Asaka tsu naka Kashila tsupige! Wa fuda ta wa zuwa da i shamgba n ucira a upityanangu u de, tyoku da Kadyanshi ka Shinga ka danai. Akani yi a da ukuna u Yesu Kawauwi n afofi a da Kashila ka sokongi caupa.

²⁶ Shegai gogo-na ikorongi i nsumate i zuwa le ta a revei ukuna u mayun vi a kateshe. Kpam Kashila, uza da bawu wa kuwa, u dana ta a ka zuwa ta gba iyamba a reve n akani a na yi, tsara a wushuku kpam a gorimuko yi.

²⁷ Asaka Kashila, uza da aya koshi wari n kakiri, u wushi tsupige a asu u Yesu Kawauwi hal ubana bawu utyoku. Ami.

Ukanikorongi u Kagita Ubana a Asu u Aza a Korintiya

Ukupqa u kadyanshi

Bulus korongu ta ukanikorongi i re ubana a asu u Atoni a Korintiya. Korintiya ilyuci i'ya i pige k pam a ikengi i kushiva. Ama a da a ka rongo pini a wuta ta a asu kau-kau. Kala ka ilyuci ki kari n karinga wa adama a ukuna u cingi u da wari pini. Kuwa ku kameli ka a ka isa Afurodita ka iryoci i tsicingi tsu ilyuci yi, kpaci a zuwa ta pini ashankala kazu ka te adama a aza da a ka gbashika yi. Bulus bana ta a ilyuci yi u yain manyan ma uyan atani tsara u tsara ikebe i'ya wa lya n u wenishiki ama a ukuna u Yesu. Ama ushani aza a Korintiya yi aza a unambi a da, shegai aza roku azapige a da ama a reve ta n ele.

A ukanikorongi u na vi Bulus wenishike ta tyoku da Atoni a ka rongo a asu u da ama a ka yansa ukuna u cingi cika. U da Atoni a gan ta a rongo na ndishi n shinga, kotsu a rongo abolo abolo a da a ka shilakanasa wa. U wenishike ta u da kotsu Atoni a yansa unyushi u tsishankala ko ukuna u cingi u roku wa. U dansa ta tyoku da Kashila ka ciga iyolo i rongo. A ukanikorongi u na vi, Bulus wenishike ta tyoku da uciga u mayun wari n ucira. U wenishike ta k pam tyoku da ulya u kayala u mayun wari. A makorishi, u wenishike ta tyoku da a 'yangasai Yesu a ukpa, nala dem atoni a ne a ka tsara utsara u kaci.

Utsara u kaci u Yesu a ukpa u tuko ta Atoni ucira u uma. Tagarada u na u tonuko tsu ta an utsara u kaci u Kirisiti u lai uciga u ili i likimba, k pam nala dem Atoni a ka fuda ta a 'yuwan ili i likimba a toni Kirisiti.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu ka Bulus (1:1-9)

Udani a kaci ka uolomgbono kaci (1:10-4:21)

Ukpa da u upanamgbana u aza a kuwa a te (5:1-7:40)

Unaka Kashila tsupige a unu a kameli (8:1-11:1)

Ulya u kayala n ukuna u kuwa ku Atoni (11:2-14:40)

Utsara u kaci u Kirisiti a ukpa (15:1-58)

Kune ubana a asu u aza a unambi (16:1-4)

Afofi a nwalu n Bulus (16:5-12)

Ili i'ya ya gala Bulus n idyani (16:13-24)

Ukupqa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza da wa koronku da ukanikorongi u na vi, utoku u tsunu Sasatsani dem wa danasa da ta. Kashila ka isa mu ta n woko kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi adama a da nala Kashila ka cigai u woko.

² Eda Kuwa ku Atoni ku Kashila ka kari a Korintiya ka ma koronku. Kashila ka isa da ta i woko ama a uwulukpi a ne. U gonuko da ta uwulukpi a asu u Yesu Kawauwi. U yan ta dem nala a asu u ama a da gba a ka lyaka kala ka Yesu Kawauwi kayala a asu kau-kau. Kawauwi aya Asheku a tsunu k pam dem n Asheku a le.

³ Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi u naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Bulus cikpai Kashila

⁴ N tsu cikpa ta Kashila ka va adama a kune ku ushani ka u ne da, an i wokoi ama a Yesu Kawauwi gogo-na.

⁵ I yan ta utsari a ili dem, hal n gba kadyanshi n ureve dem adama a da i'ari kaŋolo n eyi.

⁶ Nala u wenike ta la vi ili i'ya n tonuko da a kaci ka ne mayun da.

⁷ Adama a nala i wusha ta gba kune ku Kulu ku Kashila ka u gain i tsara hal n i vani ugonu u Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

⁸ Wa zuwa da ta i gbama hal ubana a makorishi tsara Kashila ka kana da n unyushi wa kain ka baci Yesu Kawauwi Asheku a tsunu wa gono.

⁹ Mayun da Kashila ka yanka da nala, kpaci u tsu yansa ta gba ili i'ya baci dem u dana, kpm u dangasa da ta i yain tsije n Maku ma ne; wata, Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

Atoni a pecenei abon abon

¹⁰ Ama a va, ma folo da, adama a kala ka Yesu Kawauwi Asheku a tsunu, gba de i panamgbana n atoku. Kotsu i pecene kaci ka de abon kau-kau wa, shegai bolomgbanoi kaci ka de tsara i woko n katakasuvu ka te n ure u uyawunsa u te.

¹¹ Ama a va, ama roku aza da a'ari a kuwa ku Kuluwi* a tonuko mu ta a da eda pini ya yamgbana kanamgbani.

¹² A da ya dem a asuvu a de wa dansa ili kau-kau. Uza roku u dana, "Mpa Bulus da ma tonu." Uza roku u dana, "Mpa Apolo da ma tonu." Uza roku u dana, "Mpa Bituru da ma tonu." Uza roku kpm u dana, "Mpa Kirisiti Kawauwi da ma tonu."

¹³ A ka fuda a peci Kawauwi uza da wari uza u te a asu kau-kau da? A'a! Bulus kuwa adama a de a mawandamgbani da? A'a! A lyubugu da tsara i woko atoni a Bulus da? A'a!

¹⁴ N cikpa ta Kashila an bawu n lyubugi ko uza u te u de, shegai Kirisibu n Gayu.

¹⁵ Gogo-na ko uza wa dana a lyubugi yi a kala ka va wa.

¹⁶ (N cifa ta gban, n lyubugu ta dem Isitifanu n aza a kuwa a ne gba, shegai ma fuda ma cifa an n lyubugi aza roku kpm wa.)

¹⁷ Kawauwi ka suku mu n lyubugu ama wa. Shegai u suku mu ta n yain Kadyanshi ka Shinga. Kpm a'ayin a da baci ma yan Kadyanshi ka Shinga ki, n tsu yan ka n ugboji u ama wa, kpaci ma ciga ucira u ukpa u Kawauwi a mawandamgbani u woko u gbani wa.

Kawauwi ka ucira n kakiri ka Kashila

¹⁸ Ama da a'ari a ure u ubana a ukpa a pana baci akani a ukpa u Kawauwi, wa woko ta utengeshi ara le. Atsu kpm aza da Kashila ka wauwusa, tsu pana baci, ucira u Kashila u da.

¹⁹ A korongu ta a Tagarada u Kashila:

"Ma wacinsa ta kakiri ka aza da a bidyai kaci ka le a'ari n kakiri.

Ma kangu ta ureve u arevi." ◇

²⁰ Ndya kalen ka likimba u ayawunshi, n awenishiki a mele, n aza a kanamgbani ka ukuna? Kashila ka zuwa le ta a woko ili i gbani kpm u wenike kakiri ka le ka woko ka gbani.

²¹ Kashila uza da wari n kakiri u bidiga ta kaci ka ne wa asaka ama a likimba u na a yain manyan n kakiri ka le a boli yi hal a wene yi wa. A una u nala, aku u gonoi u dangasai u wauwa aza da a wushuki n kadyanshi ka tsu yain kuƙari, ka kari yavu utengeshi.

²² Aza a Yahuda a tsu zama ta a wene ikunesavu tsara u wenike le Kashila ka yan ta manyan. Awulawa a tsu ciga ta a tsara kakiri.

* **1:11** Kuluwi uka da, kpm a dana ko ama yi ama a ne a da ko agbashi ko aza da a ka rongo a kuwa ku te wa. ◇ **1:19** Isha. 29:14.

²³ Adama a nala, an tsu yain kuɓari ku Kawauwi ka kuwai a mawandamgbani, aza a Yahuda a bidya ta u da unyushi u da, Awulawa kpm a bidyai u da ili i gbani.

²⁴ Shegai a asu u aza da Kashila ka isai, gba aza a Yahuda n Awulawa, akani yi a da na: Kawauwi, aya ucira n kakiri ka Kashila.

²⁵ Ko Kashila ka baci n utengeshi, u la ta ya dem kakiri, kpm ko wa baci bawu ucira, u la ta ya dem ucira.

²⁶ Ama a va, cibai tyoku da i'ari an Kashila ka dangasa da. Ama a likimba u naha a yawunsa an ama ushani a asuvu a de a'ari n kakiri wa. Ama da a'ari azapige a asuvu a de a'ga gan wa. Ama da a'ari aza a kuwa ku tsugono a asuvu a de a'ga gan wa.

²⁷ A una u nala, Kashila ka dangasa ta ili i'ya likimba danai ili i utengeshi i'ya tsara u nei aza da a bidyai kaci ka le a'ari n kakiri uwono. U dangasai kpm aza da bawu a'ari n ucira tsara u nei aza da a'ari n ucira uwono.

²⁸ U dangasai ili i'ya ama a likimba a goroi a yawunsa yavu i maci i'ya wa ko kpm yavu ili i roku i'ya wa gba gba, aku u yankai ili i nala yi manyan a asu u ili i'ya a wenei n kalen tsara i woko i gbani.

²⁹ U yan ta nala tsara ko uza u yain arafi a kapala ka ne wa.

³⁰ Kashila ka ka zuwa da i woko ili i te n Yesu Kawauwi. U zuwai Kawauwi eyi kaci ka ne u woko kakiri adama a ulya u kapala u tsunu. Adama a ne a da Kashila ka wusha tsu. U gonuko tsu uwulukpi, kpm u nekei kaci ka ne tsara u wutukpa tsu a asu u unyushi u cingi.

³¹ Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da wa ciga u yain arafi, u yain a da a ili i'ya Asheku a yain koshi."

2

Kadyanshi a kaci ka Kawauwi n ukpa u ne

¹ Ama a va, an n tuwai n tonuko da akani a da Kashila ka sokongi vi, n dansa n ureve u kadyanshi wa, kpm n wenike ugboji wa.

² Kpaci tun a'ayin a da mari n ada, n yawunsa ta n asansa n ko ndya wa, shegai bamu n Yesu Kawauwi koshi, hal gai ukpa u ne a mawandamgbani.

³ A'ayin a da n tuwai ara de vi, ikyamba i va i razugba ta hal gbam ya je adama a uwonvo.

⁴ Kpm an n wenishikei na n yanyi kuɓari ki, n dansa ta karara. N yan ugboji wa, bele n leshi da n kadyanshi. N asaka ta Kulu Keri ku Kashila ku wenike ucira u ne.

⁵ Yan da n yain nala tsara i tsara upityanangu adama a ucira u Kashila, shegai adama a ugboji u vuma wa.

Kakiri ka Kashila

⁶ A'ayin a da baci dem mari a asuvu a Atoni a da a'ari n ucira, n tsu yan ta kadyanshi n kakiri. Shegai icun i kakiri ka likimba wari n ka ka wa. Kpm icun i kakiri ka aza a tsugono a likimba a na a ka ciga ka wa, kpaci ele aza da ucira u le wa woko u gbani u da.

⁷ N dansa ta n kakiri ka Kashila ka kari usokongi, ka u asakai usokongi hal n gogo-na. Kahu likimba gita, Kashila ka fobuso ta kakiri ka nala ki tsara u tuko tsu tsupige.

⁸ Ko uza u tsugono u te a likimba wa la u revei n ka wa. A da baci a'ari a revei n ka, a'ari a ka wandamgbana Asheku uza u tsupige wa.

⁹ Shegai Tagarada u Kashila u dana ta:
"Ili i'ya Kashila ka fobusukoi aza da a ka ciga yi
i la ta ili i'ya a wenei n a'eshi a le,

i la tã kpam ili i'ya a panai n atsuvi a le.
Ko uza kotsu u yawunsa a ukuna u nala vi wa!"

¹⁰ Tsu reve tã n ukuna u nala vi kpaci Kulu Keri ku Kashilã ku wenike tsu ðe ko ndya wa. U tsu wene tã ko ndya wa hal dem n ili i usokongi i Kashilã.

¹¹ Aða koshi vu revei ili i'ya i'ari a katakasuvu ka vunu, Kulu Keri ku Kashilã kpam aya koshi u revei ili i'ya i'ari a katakasuvu ka Kashilã.

¹² Shegai Kashilã ka ñakã tsu tã Kulu Keri ku ne, ili i'ya i zuwai bawu tsu tsu yawunsa tyoku ða ama a likimba a tsu yawunsa i'ya gai la vi. Da kpam dem i zuwai tsu tsu reve ili i'ya Kashilã ka ñakã tsu vi faa.

¹³ Tsu tonuko ðã baci nala vi, tsu tsu yanka kakiri ka kadyanshi ka vuma manyan wa. Tsu tsu dansa tã kadyanshi ka Kulu ku Kashilã ku tonuko tsu tsu dana a'ayin a ða tsa wutumkpusukã aza ða a'ari n Kulu ku Kashilã ukuna u mayun a kateshe.

¹⁴ Da gai i zuwai she uza ða wãri n Kulu ki aya koshi u tsu reve n unã u shinga u Kulu ku Kashilã vi. Uza ða baci dem bawu wãri n Kulu ku Kashilã, u tsu yawunsa tã unã u shinga u nala vi utengeshi u ða.

¹⁵ Uza ða baci wãri n Kulu ki, wa fuða tã wa vece ukuna u na vi, shegai eyi ko uza wa fuða wa vece yi wa.

¹⁶ Tagarãda u Kashilã u dana tã:
"Ya revei katakasuvu ka Magono ma Zuba?
Ya wa fuða wa ñakã yi adooki?" ◊

Shegai tsa fuða tã tsa reve ukuna u na vi, kpaci tsã tã n katakasuvu ka Kawauwi.

3

Agbashi a Kashilã

¹ Ama a va, an n dansai n aða, n dansa n aða tyoku u Atoni a ða a'ari n ucira wa; u kanã tã n dansa n aða yavu eða aza a likimba na ða i'ari, ko kpam yavu mmuku n shili n ða i'ari a asuvu a Kawauwi.

² N neshe ðã ilikulya wa adama a ða i buwai ve ucomo mani. Ko n gogo-na kotsu i rãtsa ulya ilikulya wa adama a ða ya rongo tã tyoku ða ama a likimba na a ka rongo.

³ Ya yangbana malyon n atoku a ðe kpam n i shilakãni. Nala u wenike tã an eða aza a likimba na ða, kpam ya tono ure u ne.

⁴ Uza u te u ðe u dana tã, "Mpa Bulus ða ma tono." Uza roku kpam u danai, "Mpa Apolo ða ma tono." A'ayin a ða ya dansa nala, i yan tã yavu eða ama a likimba a ða.

⁵ Ya Apolo wãri? Ya Bulus? Atsu agbashi a Kashilã a ða koshi aza ða a ðanga ðã i wushuki. Ya dem a asuvu a tsunu manyan ma Asheku a ñakã tsu ma tsa yan.

⁶ Mpa icun i'ya n cei, Apolo kpam tsunki i'ya mini. Shegai Kashilã ka ka zuwai i'ya i gbonguroi. ⁷ Uza ða u cei n uza ða u tsungi mini a'ari n kalen wa, shegai Kashilã ka kari n kalen kpaci aya u zuwai i'ya i gbonguroi.

⁸ Uza ða u cei n uza ða u tsungi mini gbã ciga ða a ka ciga kashina ki ka lobono. Kashilã ka tsupa tã ya dem n manyan ma ne.

⁹ Kpaci atsu atoku a ða aza ða a ka yan manyan ma Kashilã ka ðolo, kpam eða kashina ka Kashilã.

Kuma ku Kashilã ka dem i'ari.

¹⁰ N yan tã manyan ma kamai ka shinga adama a ða Kashilã ka ka zuwa mu n fuða n yain ma, kpam n shigbãi cuku tsu kuma tsi, uza roku kpam wa ma a zuba u ne. Shegai ya dem a asuvu a ðe u kirana n tyoku ða wa ma.

¹¹ Cuku tsu kuma tsa tsu shigb̄ai vi aya Yesu Kawauwi, uza w̄a kpam la wa shigb̄a tsu roku kau wa.

¹² A'ayin a d̄a baci ama a ka ma a zuba a cuku tsi, aza roku a ka yan t̄a manyan n zinariya ko azurufa ko atali a shinga, aza roku kpam a ka yan t̄a manyan n̄a ndanga ko a'iw̄a ko kpam ciw̄a.

¹³ Shegai a'ayin a ukondo n a afada a d̄a pini utuw̄a kain ka makorishi ka a ka kondo manyan ma kamai dem ka yain. Manyan dem a ka kondo t̄a ma n akina tsar̄a a wene ko akina yi a ka lya ma.

¹⁴ Kuma ki ku r̄ana baci wa, kamai ki ka tsar̄a t̄a katsupi ka malen ma manyan ma ne.

¹⁵ Shegai ku r̄ana baci, kamai ki ka namba t̄a ili gb̄a. Kamai ki ka la t̄a, shegai wa woko t̄a yavu uza d̄a u lai a akina.

¹⁶ N revei i reve t̄a ed̄a kuwa ku Kashil̄a ka, kpam Kulu ku Kashil̄a kar̄i a asuvu a d̄e.

¹⁷ Kashil̄a ka wacinsa t̄a uza d̄a u wacinsai kuwa ku Kashil̄a ku na ki. Kpaci kuwa ki k̄a t̄a uwulukpi, kpam ed̄a kaci ka d̄e kuwa ki ka.

¹⁸ Asak̄ai uyinsa kaci ka d̄e. Uza roku wa wundya baci eyi uza u kakiri u d̄a, tyoku d̄a likimba wa wundya kakiri kar̄i, she u gonuko kaci ka ne katengeshi a kapala ka le tsar̄a u woko uza u kakiri u mayun.

¹⁹ Ili i'ya likimba bidyai kakiri ka, i'ya Kashil̄a ka bidyai i woko utengeshi. Tagar̄a da u Kashil̄a u dana t̄a, “Kashil̄a ka wanda t̄a aza a ugboji a'ayin a d̄a a ka yan ugboji u le.”

²⁰ U dana t̄a kpam, “Magono ma Zuba ma reve t̄a afofi a d̄a aza a kakiri a yain a gbani a d̄a.”

²¹ Kotsu i yain ar̄adi an ya tonon vuma u pige u roku wa. Ili dem i d̄e i'ya:

²² Bulus n Apolo n Bituru aza d̄e a d̄a. Nala dem gb̄a likimba u d̄e u d̄a. Uma n ukp̄a n a'ayin a gogo-na n a d̄a a ka tuw̄a, a d̄e a d̄a. Mayun, ko ndya wa i d̄e i'ya.

²³ Ed̄a kpam aza a Yesu Kawauwi a d̄a, Yesu Kawauwi kpam uza u Kashil̄a u d̄a.

4

Manyan ma asuki

¹ U gan t̄a ama a wene tsu tyoku u agbashi a Kirisiti Kawauwi, aza d̄a Kashil̄a ka nak̄ai ukuna u maci u d̄a war̄i usokongi.

² Kpam ama a nak̄a baci agbashi manyan ma uyan, a tsu ciga le t̄a a yain ma n unak̄a u katakasuvu.

³ Mpa ara v̄a, n dambula ko ed̄a ko kuwa ku afada ku yanka mu afada wa. Mpa gb̄am n tsu yanka kaci ka v̄a afada wa.

⁴ N reve n ukuna u cingi u roku u d̄a n yain wa, shegai nala u zuwa n woko uza d̄a bawu war̄i n unyushi wa. Asheku a d̄a a tsu yanka mu afada.

⁵ Adama a nala kotsu i kid̄aga uza ugana bawu kotsu a'ayin a yain wa, vanai ve hal she a'ayin a d̄a Asheku a gonoi. Wa wenike t̄a ukuna u d̄a wari usokongi gogo-na a kateshe, wa wenike t̄a kpam ili i'ya ama a ka ciga i'ya i'ari usokongi a atakasuvu a le. Aku Kashil̄a ka woko uza d̄a wa cikpala ya dem tyoku d̄a u gain.

⁶ Ama a v̄a, n zuwa d̄a t̄a i wundyana mu n Apolo tyoku u iryoci a ukuna u d̄a ma dansa vi, tsara i rotsongusu kalen ka udani u d̄a u danai, “Tonoi i'ya a korongi a Tagar̄a da u Kashil̄a koshi.” Pini nala, ya yan n ar̄adi i gorimuko uza u te i goro uza u te wa.

⁷ Ya va wundya v̄ari? Va wundya vu la Atoni a d̄a a buwai? Ndyā v̄ari n i'ya, i'ya bawu Kashil̄a ka naḡa vu? Kashil̄a ka baci ka naḡa vu gb̄a ili i'ya v̄ari n i'ya, ndya i zuwai va yan ar̄adi yavu n kaci ka vunu ka vu yain i'ya?

⁸ Ya wundya t̄a yavu gb̄a ili i'ya ya ciga i'a t̄a n i'ya. Ya wundya t̄a yavu aza a utsari a d̄a i'ari. Hal i lyai tsugono bawu aṡsu. A'ari a dana gb̄am ngono n d̄a i'ari kotsu tsu lyai tsugono tsi kaḡolo n aḡa.

⁹ U yan mu t̄a yavu Kashil̄a ka zuwa tsu t̄a asuki tsara tsu woko ama d̄a bawu ama a ka naḡa tsupige, tsu wokoi yavu aza d̄a a'ari a kuwa ku a'ali aza d̄a a ka ne uwono a kateshe.* Tsu wokoi yavu ama d̄a a purai a bankai a kakura tsara a wuna le, tsara gb̄a ama n atsumate a zuba a wundi tyoku d̄a a ka kuwa.

¹⁰ Ama a likimba a na a ka wundya yavu aṡsu utengeshi u d̄a tsa yan an tsa yanka Kawauwi manyan. Shegai ara d̄e kpam ya wundya t̄a yavu i'a n kakiri an ya tono Kawauwi. Ya wundya yavu atakasuvu a tsunu a'a n ucira wa, a d̄e kpam n ucira. Ya wundya ama a ka naḡasa d̄a tsupige shegai aṡsu a ka naḡasa tsu wa.

¹¹ Hal n gogo-na gb̄am kambulu n kakuli ka tsari a upana, tsa kpam n aminya a u'uka a shinga wa. Ama kpam a ka yansa tsu mavura cika. Tsara n kuwa ku kaci ku tsunu wa.

¹² Tsu matsa t̄a tsu yain manyan n akere a tsunu. Ama a yanka tsu baci un̄a u cingi, tsu tsu zuwuka le t̄a un̄a u shinga. Ama a ka yansa tsu baci mavura, tsu tsu kawunku t̄a ma.

¹³ Ama a ka dansa baci kagbani a kaci ka tsunu, tsu tsu dansa t̄a ukuna u shinga a kaci ka le. Gogo-na gb̄am tyoku u kaviri d̄a ama a bidya tsu ili i'ya a ka wotsongu n tyoku u akama a d̄a a ka za a wotsongu.

¹⁴ Ili i na yi korongu d̄a ma korongu i'ya tsara i pana uwono wa. Ciga d̄a ma ciga n rono d̄a atsuvu kpaci ed̄a mmuku n va n d̄a aza d̄a ma ciga.

¹⁵ Ko i'a baci n awenishiki azu kupa (10,000) aza d̄a a ka wenishike d̄a a kaci ka Kawauwi, mpa tata u d̄e koshi. I woko d̄e mmuku n va a asuvu Kawauwi an n tonuko d̄a ukuna u ne.

¹⁶ Adama a nala, ma folo d̄a i toni iryoci i va i yain tyoku d̄a mpa ma yansa.

¹⁷ Ili i'ya gai i zuwai ma sukunku d̄a maku ma va Timoti i'ya gai la vi. Aya macigi ma va kpam kagbashi ka maci ka Asheku. Wa cibuga d̄a t̄a ili i'ya n wenishikei a kaci ka Yesu Kawauwi tyoku d̄a n wenishikei ko nte wa a asuvu a a'uwa a Atoni.

¹⁸ Aza roku a d̄e a ka yan ar̄adi yavu ma tuwa d̄a ukyawan wa.

¹⁹ Shegai Asheku a wushuku baci n tuwa, wa barakpa wa ya wene mu t̄a. N tuwa baci ma wene t̄a ili i'ya aza a ar̄adi a nala yi a ka yansa. Kpam ma reve t̄a mayun d̄a baci a'ari n ucira u Kashil̄a ko kpam kadyanshi ka gbani ka a'ari a uyansa.

²⁰ Kpaci tsugono tsu Kashil̄a ts̄a adama a kadyanshi wa, shegai adama a ucira.

²¹ A asuvu a ili i re i na yi, ndya i dangasai, n tuwa n kajaḡu, ko gai n tuwa yuwu n uciga?

5

Afada a kaci ka tsishankala

* ^{4:9} Katigi ka aza a Roma ka lya baci kuvon aku a ka gono a kuwa, a kapala ka wa wala, aku asoje n aza d̄a a ḡanga yi a toni yi a kucina. Pini nala, aza d̄a a kanaḡi tyoku u agbashi a'ayin a kuvon yi a toni a makorishi. Bulus raṡsanaka t̄a kaci ka ne n agbashi a d̄a a'ari a makorishi.

¹ N pana t̄a a da uza roku a asuvu a d̄e u yan t̄a tsishankala, a da wa vakusu n uka u tata u ne. Ko aza d̄a gb̄am bawu a revei Kashil̄a a kovo t̄a ucun u unyushi u nala vi.

² Ya yan ar̄adi, a un̄a u d̄a ya namgba katsuma. U gan t̄a gb̄am i loki yi kpam i wutukpa yi a asuvu a ama a d̄e.

³ Ko an u wokoi m̄a t̄a m̄bari n a d̄a, n tsu cibusa t̄a n a d̄a. N yan t̄a afada yavu m̄a pini ka b̄olo n a d̄a. N ucira u d̄a Yesu Asheku a na ka mu, n kid̄aga t̄a vuma d̄a u yain unyushi u cingi u nala vi ugana yavu m̄a pini n a d̄a.

⁴ A'ayin a d̄a baci i isāi ndishi a ukuna u na vi, kulu ku va ka t̄a n a d̄a, ucira u Yesu Asheku kpam wa rongo t̄a n a d̄a pini a asu vi.

⁵ U kana t̄a i neke vuma u nala vi a asu u Kanangasi.* Kanangasi ka wacinsa t̄a ikyamba i ne, shegai a ka wauwa t̄a kulu ku ne kain ka baci Yesu Asheku u gonoi.

⁶ Ar̄adi a d̄e a gan wa. I reve t̄a kalen ka udani u d̄a u danai, “Maku ma yisti kenukulu ma ma tsu zuwa kira ku akala ku kasasu ku shita.” Wata, i as̄aka baci vuma d̄a wa yansa tsishankala tsi u lyai kelime n a d̄a, aza roku a asuvu a d̄e a ka git̄a t̄a uyansa unyushi u cingi tyoku d̄a wa yansa.

⁷ Tyoku d̄a aza a Yahuda a tsu takpa gb̄a yisti d̄a wari a a'uwa a le kahu a yain Abiki a Upasamgbana,† nala dem ya takpa vuma u nala vi a asuvu a d̄e. Kashil̄a ka wulukpe d̄a t̄a adama a d̄a Kawauwi ka kuwai u wutukpa tsu a unyushi u cingi. Wa t̄a tyoku u ncon n d̄a aza a Yahuda a tsu kid̄a a'ayin a Abiki a Upasamgbana caupa.

⁸ Adama a d̄a wari mayun nala, u gan t̄a tsu rongo uci b̄usa atsu ama a Kashil̄a a d̄a. Tsu varangu yisti cau vi; wata, kotsu tsu rongoi n ahali a cingi n a malyon n ure u tsicingi tyoku d̄a tsu yansai caupa kahu tsu woko Atoni wa, shegai tsu rongoi n ahali a shinga n ukuna u mayun tyoku u burodi u d̄a bawu wari n yisti.

⁹ An n koronku d̄a caupa, n tonuko d̄a t̄a kotsu i pecemgbene n ama d̄a a ka yansa tsishankala.

¹⁰ Aza d̄a bawu a'ari Atoni alya ma dans̄aka wa. Mayun d̄a aza roku a asuvu a le a ka yansa t̄a tsishankala. Aza roku a le a ka yansa t̄a kurura, aza roku aza a mawusuka, aza roku kpam aza a ulyas̄aka ameli kayala a d̄a. Ya ciga baci i pecemgbene n icun i ama a nala yi, u kana t̄a she i as̄aka likimba.

¹¹ Ili i'ya ma tonusuko d̄a i'ya, i pecemgbene n uza d̄a wa isā kaci ka ne Katoni, shegai wa yansa tsishankala, ko kpam wa yansa kurura, ko kpam uza d̄a wa lyas̄aka ameli kayala. I pecemgbene n uza d̄a wa wishisa aza roku, ko kasoi, ko kpam uza u mawusuka. Kotsu gb̄am i lyai ilikulya ka b̄olo n ucun u vuma u nala vi wa.

¹² Ma n ucira u d̄a ma yanka aza d̄a bawu a'ari Atoni afada wa. Shegai i'a t̄a n ucira u d̄a ya barana Atoni a d̄a a yain icun i inyushi i nala.

¹³ Kashil̄a ka ka yanka aza d̄a bawu a'ari Atoni afada. Tagar̄ada u Kashil̄a u dana t̄a, “Uza roku wa baci uza u cingi a asuvu a d̄e, loko ni.” ◇

6

Ubans̄aka atoku a kunu ku afada

¹ Uza roku a asuvu a d̄e wa baci n ukuna n Katoni ka roku, kotsu i banka ukuna vi a asu u uza u afada u d̄a bawu wari Katoni wa. Foloi ama a Kashil̄a a yanka d̄a afada a ukuna vi.

² I reve an kain ka roku atsu Atoni tsa yanka likimba afada wa? E d̄a baci ya yanka likimba afada, ya fu d̄a ya yan afada a ikuna i kenu i na yi wa?

* 5:5 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. ◇ 5:13 U.MI. 17:7.

³ I reve an a a'ayin a da a ka tuwa tsa yanka atsumate a zuba afada wa? Adama a nala ya fuda ta ya yanka ikuna i naha afada.

⁴ I'a baci n ukuna icun i na, nida ya bana a asu u aza a afada a kateshe, aza da bawu ama a Kashila a ka naka karinga? ⁵ N dana ta nala tsara i pana uwono. N reve ta a ka namba uza roku a asuvu a de uza da wari n kakiri ka wa fuda wa yan afada a'ayin a da baci ukuna u rukpai a mere ma Atoni wa.

⁶ Shegai a una u da ya yan nala, aku i gonoi ya bansaka atoku a de a kuwa ku afada, ya yansa kananamgbani a kapala ka aza da bawu a revei Kashila.

⁷ I bidya baci ukuna u de ubana a kunu ku afada, i rukpa de. Katoni ka roku ka yanka baci uza u te u de i'ya bawu i gain, kotsu u banka yi a asu u uza u afada wa. Wa laka yi ta u yanka yi baci ukuna u roku wa. Ko kpam Katoni ka roku ka ryafa baci uza u te u de, kotsu u banka yi a asu u uza u afada wa. Wa laka yi ta u asaka ukuna vi.

⁸ Shegai eda dem i tsu nusa ta i ryafa kpam aza roku, i tsu yan ta dem nala a asu u atoku a de Atoni!

⁹⁻¹⁰ Kotsu i yinsa kaci ka de wa. Mayun i reve ta ama a cingi a ka tsara tsugono tsu Kashila wa. Ama a na yi alya, aza da a ka lyasaka ameli kayala. Nala dem aza a uyan tsishankala, n a'ali a da a ka vakusu n aka a roku, n aka a da a ka vakusu n a'ali a da bawu a'ari a le, icun i ama a na a ka uwa a tsugono tsu Kashila wa. A'ali a da a asakai atoku a le a'ali a ka vakusu n ele a ire kau-kau. Aza da a ka boko, n aza a kurura, n aza a mawusuka, ele dem a ka uwa a tsugono tsu Kashila wa. Asoi a da a tsu gutukpa, n aza da a wishisai a'ala a atoku a le, ama da a ka yansa gba ili i na yi a ka tsara tsugono tsu Kashila wa.

¹¹ Kahu i wushuku n Kawauwi, aza roku a de a yansa ta ili i gbani i nala yi. Shegai Kashila ka zaka da de unyushi u cingi u de u gonuko da uwulukpi, kpam u gonuko da i wokoi a asuvu a aza da a'ari dere a kapala ka ne. U yan ta gba ili i nala yi a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi Asheku kpam n ucira u Kulu ku Kashila ka tsunu.

Naka Kashila tsupige n ikyamba i wunu

¹² Aza roku a de a dana ta naha: "Ma fuda ta ma yan ili i'ya baci dem ma ciga, adama a da mari Katoni." Aku n wushunku le naha: "Mayun da, uwenishike u nala vi mayun da, shegai nala u wenike la vi ili dem i'ya i'ari n kalen wa." Ko n dana baci, "Ma fuda ta ma yan gba ili i'ya ma ciga," ma asaka ili yi i gonuko mu kagbashi ka ne wa.

¹³ I dana ta, "Ilikulya i lobono ta adama a katsuma, katsuma kpam ka lobono ta adama a ilikulya." Nala wari, shegai kain ka roku Kashila ka kotso ta n ele gba. Kashila ka yan ikyamba adama a tsishankala wa. U yan ta i'ya adama a da a ka gbashika Asheku, kpam Asheku a kirana ta n ikyamba i tsunu.

¹⁴ Kashila ka 'yangasa ta Asheku a ukpa, kpam wa 'yangasa tsu ta dem n ucira u ne.

¹⁵ I reve ta ikyamba i de apashi a ikyamba i Kawauwi a da. U gan n bolomgbono kapashi ka ikyamba i Kawauwi n kashankala da? Ko kenu!

¹⁶ Kpam i reve an uza u bolomgbono baci ikyamba i ne n kashankala u woko de ikyamba i te n eyi wa? Kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Ama a re a le a ka woko ta ikyamba i te." ♦

¹⁷ Shegai uza da wari u bolomgboni n Asheku, kulu ku ne n ku Asheku ku woko ta ku te.

¹⁸ Adama a nala she i suma uyan tsishankala. Gbā icun i unyushi u cingi i'ya ama a ka yansa a kateshe ka ikyamba ka wari, shegai bamu n tsishankala. Aza a uyan tsishankala a nusuka ta ikyamba i le.

¹⁹ I reve an ikyamba i de asu da Kulu Keri ku tsu dusukusu da wa? Ka ta a asuvu a de. Kashila n kaci ka ne aya u nakai Kulu Keri. Eda i'ari n kaci ka de wa, shegai eda aza a Kashila a da.

²⁰ Kashila ka tsila da de. U tsupa de n katsupi ka pige. Adama a nala, u kana ta i yain ili i'ya ya naka Kashila tsupige n ikyamba i de.

7

Uwenishike a kaci ka iyolo

¹ Gogo-na ma tonuko da ta ili i'ya n yawunsai a kaci ka ili i'ya i koronku mu a ukanikorongi u de. I da, "Uza wa ciga baci u zuwa Kashila ka pana kayanyan, u gan ta u rongo bawu u vaki n uka, ko kenu."

² Shegai ili i'ya ma tonuko da i'ya: aza roku a ka fuda a ka kana kaci ka le wa, she a ba a yan tsishankala. Adama a nala a da u gain ya dem u zuwa uka u ne u da wa vakusu n eyi koshi. Uka kpm u gan ta u bana iyolo a asu u vali da wa vakusu n eyi koshi.

³ U gan vali u kpada uvaku n uka u ne wa, nala wari kpaci aya vali u ne. Nala wari n uka vi kpaci aya uka u ne.

⁴ Uka vi wa yan n ucira a kaci ka ikyamba i ne wa, she n vali vi. Nala dem vali vi wa n ucira a kaci ka ikyamba i ne wa, she n uka vi.

⁵ Kotsu uza u te u le u gishinka utoku u ne ikyamba i ne wa, shegai ama a re le a wushuku baci a shamga ve hal ubana a'ayin kenu, tsara a gonuko kaci ka le a asu u kavasu. Pini nala, aku a gono kpm tsara Kanangasi* ka kondo le adama a ukpada u ukana u kaci u le wa.

⁶ Dana da n danai nala tsara i tsara ucira u da ya kana kaci ka de a asuvu a iyolo. Shegai mele ma ma zuwuka da wa.

⁷ Wa yan mu ta, gbā Atoni a ka kpada baci uyan iyolo, tyoku da mpa mari bawu uka, shegai Kashila ka naka ta ya dem kune ku ne, uza u na n kune ku ne kau, uza roku kpm n kune ku ne kau.

⁸ Gogo-na eda ma dansaka agapa na nraza aza da a'ari Atoni. Wa lobono ta i rongo nala bawu i yain kpm iyolo tyoku da mpa mari.

⁹ Shegai ya fuda baci ya kana kaci ka de wa, i yain iyolo. Wa laka ta tsulobo i yain iyolo n u da ya kuwa n maluwa.

¹⁰ Ma ciga ta n barana da eda aza da i yain iyolo. Shegai mayun mpa ma barana da wa, Yesu Asheku da. Adama a nala mpa ma barana da wa, aya. Avu uka da baci, kotsu vu peci n vali u vunu wa.

¹¹ Kpm ko vu pece baci kotsu vu yain iyolo i roku wa, shegai vu gono pini a asu u vali u cau u vunu. Avu kpm vali da baci, kotsu vu loki uka u vunu wa.

¹² Gogo-na eda aza da i zuwai aza da bawu a'ari Atoni eda ma dansaka. Yesu Asheku u wenishike tsu ko i te a kaci ka nala wa, shegai ma wenishike da ta a kaci ka ukuna vi. Aza roku a de a'ali a Atoni yi i'a ta n aka da bawu a'ari Atoni. Uka vi wa ciga baci u rongo n avu, kotsu vu loki yi wa.

¹³ Avu uka da wari Katoni, kpm vali u vunu bawu wari Katoni, hal u wushuki u rongo n avu kotsu vu peci n eyi wa.

¹⁴ Vali u da bawu wari Katoni kpm wari n uka u da wari Katoni, iyolo yi i'a ta uwulukpi adama a uka vi. Nala dem uka u da bawu wari Katoni wa baci n vali u da wari Katoni, iyolo yi i'a ta uwulukpi adama a vali vi. Nala

* 7:5 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

baci wa, mmuku n de mari ma woko ta mmuku n da bawu mari uwulukpi. Shegai gogo-na mmuku n de ma woko ta uwulukpi adama a uwulukpi u da vu tukoi a asuvu a iyolo yi.

¹⁵ Uza da bawu wari Katoni ki, wa ciga baci u peci n Katoni ki, she Katoni ki ka zuwa yi u shamgba bamu n uciga u ne wa. Nala u gita baci, Katoni ki kabirya yi kpam n iyolo i nala yi wa. Shegai uciga utsara u da baci, iyolo yi i shamgba le pini n vali ko uka da bawu wari Katoni ki bawu a pecei, kpaci Kashila ka ciga ta Atoni a rongo ndishi n shinga n ama.

¹⁶ N ada da ma dansa aka a da a'ari Atoni: Gaawan vali u vunu u woko Katoni ka Kawauwi adama a vunu. Nala dem eda a'ali a da i'ari Atoni: Gaawan uka u vunu u woko dem Katoni ka Kawauwi adama a vunu.

Tonoi Asheku kain dem

¹⁷ A kuwa ku Atoni ka baci dem n banai n tsu tonuko le ta a shamgba pini tyoku da a'ari tun a'ayin a da Yesu Asheku u dangasa le, kpam Kashila ka isa le a woko ama a ne. Gogo-na nala kpam ma tonuko da.

¹⁸ Tyoku u, uza da baci a kidai kacombi kahu u woko Katoni, kotsu u dana wa woko yavu a kida yi kacombi wa. U woko baci Katoni bawu a kida yi kacombi, kotsu u dana she u kida kacombi wa.

¹⁹ Ko a kida yi kacombi ko a kida yi wa, gba ili i te i'ya. Ili i'ya i lai n kalen i'ya uyan u ili i'ya Kashila ka danai a yain.

²⁰ Lyayi kelime n urongo tyoku da i'ari a'ayin a da Kashila ka isa da.

²¹ Avu kagbashi ka? Kotsu u nala u balu vu wa, shegai vu tsara baci kabala ka va tsara kaci ka vunu, vu lyai kelime, nala wa n ukuna wa.

²² Aza da a'ari agbashi a'ayin a da Asheku a isa le vi, alya a ka woko yaa a asuvu a Asheku. Nala kpam aza da bawu a'ari agbashi a'ayin a da Asheku a isa le vi, a ka woko ta agbashi a Kawauwi.

²³ Kashila ka tsila da de. U tsupa de n katsupi ka pige adama a de. Kotsu i woko tyoku u agbashi a ama hal i kpa da upanaka Kashila wa.

²⁴ Ama a va, n doku ta n danai, shamgbai pini tyoku da i'ari a'ayin a da Kashila ka isa da, wa banga da ta i yain nala.

Aza da bawu a'ari n iyolo

²⁵ Gogo-na a kaci ka ama da bawu a'ari n iyolo da ma korongu. Asheku a dana ukuna u roku tyoku da ama a na yi a gain a ka yan wa, adama a nala asaka n dana ili i'ya n yawunsai. Ya wushuku ta n ili i'ya n danai cinda Asheku a pana mu ta iyali.

²⁶ Adama a upana u ikyamba u gogo-na da i zuwai ma naka adooki a asu u aza da bawu a yain iyolo a rongo pini bawu iyolo.

²⁷ Shegai vu yan baci iyolo, kotsu vu peci wa. Vu yan baci kotsu iyolo wa, kotsu vu boli vu yain iyolo wa.

²⁸ Ko vu zuwa baci uka, vu nusa wa. Nala dem maku ma uka ma yan baci iyolo, u yan unyushi wa. Ma ciga kadambula ka iyolo ka tsara da wa.

²⁹ Ama a va, n tonuko da karara, a'ayin a tsunu a likimba a'a gan wa. Adama a nala a'ayin a da a woko tsu vi kotsu tsu nangasa a da a asu u kadambula a kaci ka iyolo wa.

³⁰ Kpam ko va baci a kushen adama a unambukatsuma, vu lyai pini kapala n ugbashika Asheku. Ko va baci a idyoshi n vu pani kayanyan, kotsu vu asaka upana u kayanyan u vunu u zuwa vu vu asansa n ugbashika Asheku wa. Ko vu tsara baci ili ushani, kotsu i zuwa vu vu asaka ugbashika Asheku Yesu Kawauwi ba.

³¹ A'ayin a da baci dem vu yain ili i na yi; wata, i'ya ama a tsu yan a likimba vi, kotsu vu nangasa a'ayin a vunu a ucibusa i'ya wa, kpaci likimba n ili i'ya i'ari pini gba ya kotso ta gogo.

³² Ma ciga i rongo a kadambula a kaci ka ili i likimba wa. Uza da bawu wari n iyolo, wa fuda ta wa wuna a'ayin a ne a uyanka Asheku manyan, n u cibusi tyoku da wa zuwa yi u pana kayanyan.

³³ Shegai uza da wari n uka wa ta n kadambula cika. Wa yan ta kadambula a kaci ka ili i likimba, kpm n i'ya wa yan tsara uka u ne u pana kayanyan.

³⁴ Katakasuvu ka ne ka pece ta kure. Maku ma uka ko kpm uka da bawu wari n vali, wa fuda ta wa wuna a'ayin a ne a uyanka Asheku manyan. U naka Asheku kaci ka ne, ikyamba i ne n kulu ku ne. Shegai uka da baci wari n vali, u tsu yanka ta a'ayin a da wari n a da manyan u yain ili i likimba n i'ya wa yan tsara vali u ne u pana kayanyan.

³⁵ A'ayin a da baci dem n yain kadyanshi n ada naha, ciga da ma ciga n sira da wa, shegai an ma ciga n banga da da. Ma ciga ta i rongo n ahali tyoku da ama a Asheku a gain a rongo tsara i gbashika Asheku bawu ili i'ya ya dangarasa da.

³⁶ Uza yawunsa baci u yanka kamana ka ne dere wa an bawu a yain iyolo, hal kamana ki ka wura a'ayin a iyolo. Pini nala, u gonoi u tuwa u yawunsai wa yan ta iyolo yi, wa fuda ta wa yan i'ya. Nala woko unyushi wa.

³⁷ Shegai u shamgba baci n ucira a katakasuvu ka ne wa n ukuna u da wa zuwa yi u yain iyolo wa, kpm hal wa fuda wa kana kaci ka ne. U yawunsa baci gai n kaci ka ne bawu wa zuwa kamana ka ne ki. Wa n ukuna wa, u yan ta ili i'ya i'ari dere.†

³⁸ A yan baci iyolo yi ili i shinga i'ya, a yan baci iyolo yi wa, wa laka ta tsulobo.

³⁹ U kana ta uka u rongo a kuwa ku iyolo hal ukpa u vali vi. Pini nala, wa fuda ta u bana iyolo i roku, shegai u bana uza da wari Katoni iyolo.

⁴⁰ Ara va wa laka ta upana kayanyan wa rongo baci marana. Kpm yavu nala dem Kulu ku Kashila ka tono.

8

Ilikulya i'ya a darankpai ameli

¹ Gogo-na ma ciga ta n yain kadyanshi a kaci ka inyama i'ya a darankpai ameli. Gba tsunu tsu reve ta ili i roku a kaci ka ukuna u na vi. Ureve u zuwa tsu ta tsu yangasai avangatsu a tsunu n aradi, shegai uciga u zuwa tsu ta tsu banga atoku.

² Uza da baci u wenei yavu wa n ureve, kotsu u cina ureve u mayun wa.

³ Shegai uza da wa ciga Kashila, aya Kashila ka tsu reve kpm ka tsu kirana n eyi.

⁴ Ili i'ya n danai i'ya na a kaci ka utakuma u inyama i'ya a darankpai ameli: Tsu reve ta gai kameli ili i maci i roku i'ya a likimba wa, kpm tsu reve ta Kashila ka te ka koshi.

⁵ A tsu bidya ta ili i zuba n i likimba ushani "ashila" n "asheku" ili i'ya bawu i'ari "ashila" n "asheku" a mayun.

⁶ Shegai tsu reve ta tsa ta n Kashila ka te koshi, aya Tata, uza da u yain ili gba, u yan tsu kpm tsara tsu gbashika yi. Yesu Kawauwi aya koshi Asheku a tsunu. Ili i'a la i'ya bawu u yain wa, kpm adama a ne a da tsari n uma.

† 7:37 Mkpanda n na mi ma yan ta kpm n kalen: A dana tata wa kangu makere ma ne ubana iyolo, kpm u wura de ayen a iyolo. Gogo-na tata vi yawunsa baci ugan u bishinka yi wa, kpm makere mi n kaci ka ne wa ciga iyolo, u asaka yi u yain. Unyushi u cingi u da wa. A dana tata vi u yawunsa ta n kaci ka ne bawu uza roku naka yi adooki u da wa asaka makere ma ne ma yain iyolo wa. U toni ili i'ya u yawunsai a kaci ka makere mi kpm u woko tyoku da wari. Ili i shinga i'ya dem.

⁷ Shegai ya dem ɗa revei nala vi mayun ɗa wa. Aza roku a cuwanaka ɗe n ameli, ɗa i zuwai hal n ara a ka takuma baci icun i inyama i nala yi, a tsu wene ta yavu i kameli i'ya. A wene ta yavu ya tsunku le ta ashinda a lya baci icun i ilikulya i nala yi. A yawunsa ta nala kpaci u wuyana le ta a takpana ili i shinga n i'ya bawu i'ari i shinga.

⁸ Mayun ɗa ilikulya i tsu tuko tsu evu n Kashila wa. Tsu lya baci i'ya wa, ya jebe tsu ili wa. Tsu lya baci i'ya, ya doku tsu ili wa.

⁹ Shegai kotsu i kirana, kotsu utsara u kaci u ulya ilikulya u ɗe u woko ili i'ya ya zuwa aza ɗa bawu uyawunsa u le u gbamai a tadatawa.

¹⁰ I reve ta an ameli ili i maci i roku i'ya wa, adama a nala wa woko kadambula wa vu bana baci a kunu ku kameli vu lyai ilikulya. Shegai uza ɗa bawu uyawunsa u ne u gbamai u wene vu baci va lya a kunu ku kameli, eyi dem wa yan ta maluwa ma wa lya.

¹¹ Ili i'ya vu revei nala vi, i wacinsa ta vuma u nala vi uza ɗa Kawauwi ka kuwai adama a ne.

¹² Vu nusuka baci atoku a vunu tyoku u nala hal vu zuwa le a yain ili i'ya a bidyai i cingi i'ya, avu dem vu nusuka ta Kawauwi.

¹³ Ma takuma baci inyama hal i zuwa utoku u va u yain unyushi u cingi, ma doku ma takuma unyama wa gba uma u va, kpaci ma ciga yi u tadatawa adama a va wa.

9

Bulus ili i te i'ya n asuki a ɗa a buwai

¹ Mpa yaa ɗa mari. Mpa kasuki ka. N wene ta Yesu Asheku a tsunu, eɗa manyan ma Asheku a yain a akere a va.

² Ko aza roku a bidya mu baci kasuki wa, eɗa i bidya mu ta kasuki. Eɗa n kaci ka ɗe i'a ta kaɓolo n Asheku, ili i nala i'ya i wenikei an mpa kasuki ka.

³ Uwushuku u ɗa n wushunki aza ɗa a ka wecike ucira u va u ɗa na:

⁴ Tsa ta n ucira u ɗa tsa wusha ilikulya adama a manyan ma tsu yain.

⁵ Asuki a ɗa a buwai n a'angu a Asheku, n Bituru gba a'a ta n aka aza ɗa a'ari atoni a Kawauwi aza ɗa a soku le a nwalu n le. Tsa ta n ucira u ɗa tsa yan dem nala.

⁶ U kana mpa n Baranaba tsu yain manyan aku tsu tsara ikebe i'ya tsa tsila ilikulya wa.

⁷ Kasoje ka bana baci a asu u kuvon, u tsu tsupa ikebe i ilikulya ɗa? Uza u tsu ce kashina aku u kpaɗa ulya ili i kashina yi? Kaliniki ka linaka ushiga bawu u soi mani ma le?

⁸ N yan kadyanshi ka na ki n ucira u va wa, shegai Mele ma Kashila ma dana ta dem nala.

⁹ Tsu yan ta kaneshi a Mele ma Musa korongi: "Kotsu i kimba unā u kanaka a'ayin a ɗa wa lapa ilya wa."* An Kashila ka danai nala, n anaka a ɗa koshi wa yan kadyanshi? A'a!

¹⁰ N aɗsu ɗa wa dansa. Uza ɗa u limai n uza ɗa u lapai a yain manyan ma le n uzuwa u uma u ɗa a ka tsara kaɓon ka ilya yi.

¹¹ An tsu tonuko ɗa akani yi, u woko ta yavu icun i Kashila i'ya tsu cei a asuvu a atakasuvu a ɗe. Adama a nala tsa ta n ucira u ɗa tsa wusha ilikulya n ili i'ya i buwai tyoku u ili i'ya tsu kapai ara ɗe.

¹² I banga baci aza roku aza ɗa a yanka ɗa kuɓari, tsa ta n ucira u ɗa u lai u le.

* 9:9 A a'ayin a nala yi, a ka ciga baci a lapi ilya, anaka a ɗa a ka rongo ukpatsa ilya yi hal she i gewe.

Shegai aṣu tsu taḅa ḁa uzuwa i naḁa tsu tyoku nala wa. Tṣu pelenshike ṁa ili i'ya tsari n i'ya kotsu tsu bihinka Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi utambura wa.

¹³ I reve ṁa gai aza ḁa a tsu yan manyan a Kuwa ku Kashila nte a tsu wusha pini ilikulya i le. Adaraki a ḁa a tsu yan udaraki nte dem a tsu wusha pini kapashi ka le.

¹⁴ Nala dem Asheku a wenishikei aza ḁa a tsu yan kuḅari ku Kadyanshi ka Shinga a wushi ilikulya i le.

¹⁵ Shegai n taḅa ḁa uzuwa i naḁa nala wa. Kpam koronku ḁa ma koronku ḁa adama a ḁa ma ciga i naḁa mu ili wa. N wene ṁa yavu da wa laka mu ṁa shana n kuwa n u ḁa ya yan nala.

¹⁶ N yan aradi adama a ḁa ma yansa kuḅari ku Kadyanshi ka Shinga wa. Manyan ma nala mi ma Kashila ka danai n yain ma, kpam u kana ṁa n yain ma. Ter va n 'yuwan baci ma uyan!

¹⁷ N yan baci manyan ma na adama a ḁa mpa n kaci ka va n dangasai n yain ma, u kana ṁa i tsupa mu. Shegai n yan ṁa manyan ma na mayun mayun adama a ḁa Kashila ka ka naḁa mu ma.

¹⁸ Katsupi ka eni ka ma wusha? Kabala ka uyan kuḅari ku Kadyanshi ka Shinga ka gbani, kpam n tsu zuwa ama a tsupa mu adama a manyan ma nala mi wa.

¹⁹ Mpa kagbashi ka uza ka wa. Shegai n gonuko ṁa kaci ka va kagbashi ka ama gba tsara n lyai kaci ka ama ushani.

²⁰ A'ayin a ḁa baci mari n aza a Yahuda, n tsu rongo ṁa tyoku u uza u Yahuda tsara n lyai kaci ka le. Mele ma Musa ma ma tsu lya tsugono tsu le, ko an u wokoi ma ma lya tsugono tsu va wa. Shegai n tono ṁa Mele mi derere tsara n lyai kaci ka le.

²¹ Nala dem an mari kaḅolo n Awulawa, n rongo ṁa tyoku u le, aza ḁa bawu a ka tono Mele, tsara n lyai kaci ka le. Nala u wenike an n kpaḁai utono Mele ma Kashila wa, shegai n tono ṁa mele ma Kawauwi.

²² Nala dem, an mari kaḅolo n aza ḁa bawu a'ari n ucira a asuvu a upityanangu, n woko ṁa dem yavu ma n ucira wa, tsara n lyai kaci ka le. N woko ṁa gba ili i'ya ma woko a asu u ama tsara gai n lyai kaci ka le.

²³ N yan ṁa ili i'ya nala yi tsara Kadyanshi ka Shinga ka tambura, kpam n pana kayanyan adama a unḁ u shinga u Kashila.

²⁴ Ciḅai, a ka yan baci kalambale, ya dem u tsu suma ṁa, shegai vuma u te u ḁa koshi u tsu tsara kune. Eda dem u kana ṁa i suma tsara i lyai kalambale ki.

²⁵ Uza ḁa baci dem u yain kalambale ka nala ki u tsu fobuso ṁa kaci ka ne tsara u tsara kune ku funi u ḁa wa namgba gogo.† Shegai aṣu tsu tsu fobuso ṁa kaci ka tsunu tsara tsu tsara kune ku funi ḁa wa rongo pini hal ubana.

²⁶ Da gai i zuwai n sumai she a kabaru ka kulya ki. Da kpam i zuwai n zuwai ucira u va gba tyoku u uza ḁa u tsu shilakana n adimbi a ne tsara u lyai kaci, tyoku u uza ḁa u tsu radagbusa akere a ne gbani gbani wa.

²⁷ N kana ṁa ikyamba i va n gonukoi i'ya kagbashi ka va, adama a ḁa a'ayin a ḁa baci n kotsoi uyanka aza roku kuḅari, Kashila ka bihinka mu kune ki wa.

10

Kotsu i gbashika ameli wa

† 9:25 A'ayin a nala yi, uza ḁa baci u lyai kalambale u tsu wusha ṁa funi ḁa a yain n avuku, kpam u tsu rongo u'ekpe wa.

¹ Ama a va, ma ciga ta i ci6a n ili i'ya i gitai n isheku i tsunu aza da a tonoi Musa. Kashila ka tono ta n ele an u suki kalishi ka walai a kapala ka le, aku u tuko le gba le a upashi u Mala ma Shili† a iyamba i ekpi.

² Nala Kashila ka lyubuƙu le a wokoi yavu atoni a Musa a asuvu a kalishi n a asuvu a kushiva.

³ Gba le a lya ta ilikulya i'ya i wuta i a zuba.

⁴ Gba le a so ta mini ma ma wuta i n ucira u Kashila. Mini ma nala mi ma wuta ta a katali a zuba ka ka soku le, kpam katali ka nala ki Kawauwi ka.

⁵ Shegai gba n nala aza roku a da pini ushani a asuvu a le a yan ili i'ya Kashila ka panai kayanyan ka le wa. Aku a wunusa le, ikyamba i le kpam a wacinsai i'ya a asuvu a kakamba.

⁶ Kpam ili i nala yi i gita ta tsara u woko tsu iryoci, tsara i bishinka tsu uciga ili i cingi tyoku da ama a nala yi a yain.

⁷ Kotsu i gbashika ameli tyoku da aza roku a le a yain wa. Tagarada u Kashila u dana ta, "Ama yi a yan ta abiki a gbani kpam a dusuki a lyai kpam a soi. Aku a 'yangai a jei."

⁸ Aza roku a le a yain tsishankala, adama a nala, ama azu kamanga n azu a tatsu (23,000) a da a kuwai a asuvu a kain ka te. Kotsu tsu yain unyushi u cingi tyoku da a yain wa.

⁹ Kotsu tsu kondo Magono ma Zuba tyoku da a aza roku a le a yain wa, aku a'ali a kapusa le a wunusai.

¹⁰ Kpam kotsu i yain tsali tyoku da aza roku a le a yain wa, kpaci ili i'ya i zuwai Kashila ka suki katsumate ka ukpa ka ne ka wuna le da gai la vi.

¹¹ Gba ili i nala yi i gita ta tsara u woko tsu iryoci. A korongu ta i'ya tsara u woko tsu kuƙari. Kpaci tsa rongo ta a a'ayin a da a'ari evu n ukotso.

¹² Va wundya baci vari n ucira, vu kirana kotsu vu rukpa wa.

¹³ A'ayin a da baci Kashila ka kondo vu, kotsu vu ci6a an nala dem wa konduso ama da buwai. Kashila ka tsu kana ta kazuwamgbani ka ne, kpam u tsu asaka ukondo vi u wura ili i'ya va kpaƙa ukawunku wa. A'ayin a ukondo, wa naka vu ta ucira u da va fuda va kawunku u da, kpam Kashila ka naka vu ta ure u da va lya kaci ka ukondo vi.

¹⁴ Ama a va, adama a nala kotsu i suma ulyaka ameli kayala.

¹⁵ Eƙa aza a kakiri a da. Yawunsukai kaci ka de ko ili i'ya ma ciga n tonuko da vi i mayun i'ya.

¹⁶ Tsu ci6a baci a'ayin a da Asheku a lyai ilikulya i makorishi, tsu bidya baci mako tsu cikpai Kashila, mpasa n Kawauwi n da tsa pece. Tsu golo baci burodi tsu takumai, ikyamba i Kawauwi i'ya tsari upece.

¹⁷ Tsu pece baci burodi u te, tsu woko de la vi ikyamba i te, ko an u wokoi tsu ta ushani.

¹⁸ Ci6ai n aza a Isara'ila, ya dem reve ta an a yain uƙaraka a asuƙaraka, gba aza da a takumai inyama yi a woko ta ili i te n uƙaraka vi.

¹⁹ Tonuko da ma tonuko da an kameli ko ilikulya i'ya a yankai ameli uƙaraka i'ari n kalen wa.

²⁰ Shegai tonuko da ma tonuko da ili i'ya a daramkpai ameli, ityoni i cingi i'ya a naka i'ya, Kashila wa. Kpam ma ciga i woko ili i te n ityoni i cingi wa.

²¹ Ya so a mako ma Asheku aku i doku i soi a mako ma ityoni i cingi wa. Ya lya ilikulya i Asheku aku i doku i lyai ilikulya i'ya a nekei ityoni i cingi wa.

²² Tsa ciga tsu zuwa Asheku malyon da? Tsa wundya tsu n ucira u da tsa 'yuwan Asheku bawu u yan tsu mavura?

²³ Aza roku a de a dana ta, “Tsa fuda ta tsa yan gba ili i'ya tsa ciga!” Shegai n tonuko da ili dem da ya lobono uyan wa. I dana ta, “Tsa fuda ta tsa yan ili i'ya tsa ciga!” Shegai n tonuko da ili dem da ya banga da wa.

²⁴ Kotsu vu zami ili i'ya ya lobono vu koshi wa. Vu zami dem ili i'ya ya lobono ama da a buwai.

²⁵ Takumai inyama i'ya a ka dengishe a kuden. Kotsu i wecike ko a darankpa i'ya kameli wa, atakasuvu a de a ka rongo ta na ndishi n shinga,

²⁶ adama a da Tagarada u Kashila u dana ta, “Likimba u Asheku u da ka6olo n ili i'ya i'ari pini a asuvu a ne gba.” ◇

²⁷ Aza da bawu a'ari Atoni a libana vu baci ulya ilikulya n ele, kpam va ciga vu yain nala, wala ba vu lyai ili i'ya dem a naka vu. Kotsu vu wecike ko i'ari n mele wa.

²⁸⁻²⁹ Shegai uza roku u tonuko vu baci, “Ilikulya i na a neke ta i'ya a asu u kameli,” kotsu vu lyai ilikulya i nala yi wa, ko vu yawunsa baci unyushi u da wa, vu lyai i'ya wa. Adama a da uza da u tonuko vu vi u yawunsa ta unyushi u da vu lyai baci i'ya.

Nida a ka kangu mu uyan ili i'ya ma fuda ma yan adama a da ya zuwa uza roku unyushi?

³⁰ Ma cikpa baci Kashila adama a ilikulya aku n lyai i'ya, nida a ka gonuko mu uza u unyushi adama a da n lyai i'ya?

³¹ Va lyai baci, ko va so, ko kpam va yan ili i roku, yan ili dem a ure da ya naka Kashila tsupige.

³² Kotsu vu yain ili i roku i'ya ya zuwa aza a Yahuda, ko Awulawa, ko kpam Atoni a Kashila i woko le unyushi wa.

³³ Yanyi tyoku da n tsu yan. N matsa ta n zuwa ya dem pana kayanyan a ili i'ya n yansai. N zama ili i'ya ya tuko mu ili i shinga wa, shegai ili i'ya i'ari i shinga a asu u ama, kotsu a tsara iwauwi.

11

¹ U kana ta vu toni iryoci i va, tyoku da mpa n tonoi iryoci i Kawauwi.

Uwenishike a kaci ka ulya kayala

² N cikpala da ta adama a da i tsu cifusa ta na mpa maco, kpam n i toni uwenishike u da n tsu yanka da.

³ Shegai n ciga ta i reve ili i na: Kawauwi ka ta n ucira a kaci ka vali, vali wa ta n ucira a kaci ka uka, Kashila kpam ka ta n ucira a kaci ka Kawauwi.

⁴ Vali da baci dem u palai kaci ka ne a'ayin a da wa yan kvasu ko wa dansa akani a Kashila, wa tuko ta Kawauwi uwono.

⁵ Uka da bawu u palai kaci ka ne a'ayin a da baci wa yan kvasu ko wa dansa akani a Kashila, wa tuko ta vali u ne uwono. Uka u nala vi dere da wari n uka da a punai kaci adama a iryoci i uwono.

⁶ Nala wari, u 'yuwan baci ucaca diko she a kuruwa kenji ka ne gba. An u woko ili i uwono i'ya a asu u uka a kidasa yi baci kenji ko kpam a kuruwa yi ka, she u pala kaci ka ne.

⁷ Kashila ka yan ta a'ali tsara a rotso yi, a naka yi kpam karinga. Nala u wenike ta kotsu vali u kimbai ili i roku a kaci ka ne wa. Kashila ka yan ta uka tsara u naka vali u ne karinga.

⁸ Kashila ka zuwa vali u kagita u wuta a asuvu a uka wa, shegai u zuwai uka u kagita u wuta a asuvu a vali.

⁹ Kashila ka yan vali adama a uka wa, shegai u yan ta uka adama a vali.

¹⁰ Adama a nala a ɗa uka wa pala kaci ka ne tsara u wenike an wari a kere ka ucira u vali u ne, kpm n adama a atsumate a zuba.

¹¹ Tyoku ɗa tsari utono Asheku, aka a'ari upeci n a'ali wa, a'ali kpm a'ari upeci n aka wa.

¹² Mayun ɗa uka u kagita u wutaɗa a asuvu a vali, aka kpm a matsai a'ali a ɗa a buwai. Shegai Kashila ka ka yain ili gba.

¹³ Wecei kaci ka ɗe, u gan uka u yain kvasu bawu u cacai diko a kaci ka ne? Ili i uwono i'ya wa?

¹⁴ Eɗa i wene tyoku ɗa Kashila ka yain likimba wa, vali wa baci n kenji zakaka u tsu woko ili i uwono wa?

¹⁵ Shegai uka wa baci n kenji ka bululu ili i tsulobo i'ya. Kashila ka ka naka yi kenji nala tsara ka woko yi ili i upalaka.

¹⁶ Hal n gogo-na, ama roku a ka ciga ta a nanamgbana a ukuna u na vi, shegai ma dana ta tsu n a'uwa a Atoni a ɗa a buwai kotsu tsu yan ili i roku kau wa.

U'lya u Ilikulya i Asheku

¹⁷ A'ayin a ɗa i ɓolomgbonoi a asu u te, i tsu yan ili i shinga wa shegai i gono i yain i gbani. Adama a nala ma cikpala ɗa a uwenishike u ɗa ma ciga n yanka ɗa gogo-na vi wa.

¹⁸ A kagita, n pana ta a ɗa a'ayin a ɗa baci i ɓolomgbonoi i tsu pecene ta aɓon aɓon, kpm n wushuku ta n ukuna u roku u ili i na yi.

¹⁹ Malala ma la wa, u kana ta i yain n aɓon kau-kau a asuvu a ɗe, pini nala, ya dem u wene aza ɗa a ka yan ili mai.

²⁰ A'ayin a ɗa baci i ɓolomgbonoi, i tsu wundya ta Ilikulya i Asheku i'ya ya lya, shegai nala wari wa.

²¹ Adama a ɗa a'ayin a ɗa baci ya lya, i tsu yan ta maloko i wusanasa gba ilikulya yi, aku aza roku a woko n kambulu. Aza roku gbam hal a soi a gutukpa!

²² I'a n a'uwa a ɗe asu u ɗa ya lya kpm i soi wa? I goro kuwa ku Atoni ku Kashila ɗa? I ne aza a unambi uwono ɗa? Nɗya u gain n tonuko ɗa? Ya wundya ma cikpala ɗa an ya yansa nala ɗa? Ma cikpala ɗa wa, ko kenu!

²³ Asheku a naka mu ta uwenishike u ɗa n wenishike ɗa: N kayin ka a nekei Asheku Yesu vi, u biɗya ta burodi.

²⁴ U cikpa ta Kashila adama a burodi vi, aku u jibamgbanasai u ɗa u danai, "Ikyamba i va i'ya na vi i'ya a nekei adama a ɗe. Rongoi a uyansa nala kotsu i cibusa na mpa."

²⁵ Nala dem an a lyai ilikulya, aku u biɗyai mako, u danai, "Mako ma na mi kazuwamgbani ka savu ka Kashila ka, nala u wenike ta ukuna u maci u ɗa a shamkpai a mpa na va. A'ayin a ɗa baci dem i soi a mako ma na mi, uyansa nala wa zuwa ta i cifa na mpa."

²⁶ I takuma baci burodi n kpm i soi a mako ma na, dansa ɗa i'ari udansa Kawauwi ka kuwa ta. Rongoi udansa nala hal u gono.

²⁷ Adama a nala uza ɗa baci u takumai burodi u Asheku ko kpm u soi a mako ma ne a ure u ɗa bawu wa naka yi tsupige, u yan ta unyushi u cingi a ikyamba i Asheku na mpa n ne.

²⁸ Da gai i zuwai u gain i kondo ve kaci ka ɗe kahu i takuma burodi ko kpm i soi a mako ma ne mi.

²⁹ Kpaci i reve baci kalen ka ikyamba i Asheku wa, aku i takumai burodi ko kpm i soi a mako ma ne, kaci ka ɗe ka ya ronuko ukida u ugana.

³⁰ Ili i'ya i zuwai aza roku a ɗe ushani a'ari na mɓala kpm bawu ucira u ikyamba ɗa gai la vi, hal aza roku gbam a kuwai.

³¹ Tsa gita baci ve tsa kondo kaci ka tsunu, Kashila ka yanka tsu afada wa.

³² Shegai Asheku a tsu yan tsu t̄a mavura u lapula tsu, tsar̄a a makorishi a wacinsa tsu wa, a'ayin a d̄a baci a ka wacinsa likimba.

³³ Adama a nala ama a va, a'ayin a d̄a baci i 6olomgbonoi tsar̄a i lyai Ilikulya i Asheku, kotsu i vanamgbana.

³⁴ Kpam aza roku a d̄e a'ā baci n kambulu, gitai ve i lyai ilikulya a kuwa, tsar̄a a'ayin a d̄a baci ya lya kabolo i ronuko kaci ka d̄e kadama† a asu u Kashil̄a wa.

Ma tonuko d̄a t̄a ili i'ya ya yan a ukuna u roku n tuw̄a baci.

12

Kune icun kau-kau ku Kulu Keri

¹ Ama a va, gogo-na ma koronku d̄a t̄a a kaci ka kune ku Kulu Keri ku tsu nak̄asa ya dem icun kau-kau a asuvu a tsunu.

Ma ciga d̄a t̄a i reve ukuna u maci a kaci ka le.

² Ma ciga t̄a i ci6a kahu i woko Atoni a Asheku, a tono t̄a n ad̄a a ure u d̄a bawu u gain tsar̄a i gbashika ameli a d̄a bawu a ka dansa.

³ Ma ciga t̄a i reve uza u dana baci, “Yesu uza u un̄a u cingi d̄a!” Kulu Keri ku Kashil̄a ku tono n vuma u nala vi wa. Kpam uza u dana baci, “Yesu Asheku a d̄a!” Kulu Keri ka koshi ku zuwa yi u dana nala.

⁴ Kune ka pini icun kau-kau, shegai Kulu ku te ka ku tsu neke ka.

⁵ Ire i'ya pini ushani i uyan tsugbashi, shegai gb̄a tsunu Asheku a te a d̄a tsu gbashika.

⁶ Ama a tsu fuda t̄a a yain icun manyan kau-kau, shegai Kashil̄a ka te ki ka ka tsu nak̄a ya dem ucira u yain manyan nala.

⁷ Kulu ku tsu wenike t̄a kaci ka ne a asu u Katoni dem, ku nak̄a yi baci manyan ma ma 6anga Atoni gb̄a.

⁸ Kulu ku Kashil̄a ku tsu nak̄a t̄a uza ucira u uyan adooki n kakiri. Kulu ku te ki ka kpam ku tsu nak̄a uza roku ucira u yain kadyanshi ka k̄ari ushadangi n ureve.

⁹ Kulu ku te ki ka kpam ku tsu nak̄a vuma upityanangu u pige. Ku nak̄a kpam uza roku ucira u tan̄asa ama.

¹⁰ Ku nak̄a uza u na ucira u uyan ikunesavu, uza u nide kpam u nak̄a yi ucira u ku6ari ku akani a Kashil̄a. Ku nak̄a kpam uza roku ucira u utakpana ili i'ya i wut̄ai a asu u Kashil̄a n i'ya bawu i wut̄ai a asu u Kashil̄a. Kulu Keri ka ku tsu nak̄a uza roku ucira u uyan kadyanshi n aletsu a roku. Ku nak̄a kpam uza roku ucira u todugbuso ili i'ya a dansai n aletsu a roku yi.

¹¹ Kulu Keri ku te ku nala ki ka koshi ku tsu nak̄a kune ku nala ki gb̄a. Aya u tsu yawunsa ko kune ku eni ka ya dem wa tsar̄a.

Ikyamba i Kawauwi n apashi a ne

¹² Ikyamba i vuma ili i te i'ya, shegai i'a t̄a n apashi ushani. Ko an u wokoi apashi a d̄a pini ushani a ikyamba a d̄a a 6olomgbonoi a wokoi ikyamba i te. Ikyamba i Kawauwi dem nala i'ari.

¹³ Aza roku a tsunu aza a Yahuda a d̄a, aza roku kpam Awulawa. Aza roku a tsunu agbashi a d̄a, aza roku kpam agbashi a d̄a wa. Shegai Kulu Keri ku lyu6ugu tsu t̄a ku gonuko tsu kapashi ka ikyamba i Kawauwi. Gb̄a tsunu Kulu ku te ka tsu wushai.

¹⁴ Mayun d̄a, ikyamba i'a t̄a n apashi kau-kau, kapashi ka te ka wa.

¹⁵ Kune ku dana baci, “Mpa ma a kapashi ka ikyamba wa, kpaci mpa kukere ku wa,” nala u k̄angu yi u woko a kapashi ka ikyamba d̄a?

¹⁶ Kutsuvu ku dana baci, “Mpa ma a kapashi ka ikyamba wa, kpaci kutsuvu ka koshi mari mpa keshi ka wa,” nala u kangu yi u woko a kapashi ka ikyamba da?

¹⁷ A da baci ikyamba gba keshi ka, nida ya pana? Kpam a da baci ikyamba gba kutsuvu ka, nida wa tsukpa magulani?

¹⁸ Shegai Kashila ka yan ta ikyamba i tsunu n apashi ushani, kpam u zuwa ta kapashi dem asu u da wa ciga ka.

¹⁹ A'ari a da baci gba apashi a ikyamba kapashi ka te ka koshi, i'ari ya woko ikyamba wa.

²⁰ Mayun da, apashi a da pini ushani, shegai ikyamba i te i'ya.

²¹ Wa yan wa keshi ka tonuko kukere, “Vari n kalen wa!” Ko kaci ka tonuko a'ene, “I'ari n kalen wa!”

²² Wa yan nala wa! Apashi a ikyamba a da tsa wundya yavu a'a n ucira wa vi, a da a lakai kalen cika.

²³ Apashi a roku a da pini a ikyamba i tsunu a da tsu wenei yavu a'ari n kalen cika wa, shegai tsu la ta ukirana n a da cika. Tsu tsu pala ta apashi a ikyamba i tsunu i'ya bawu tsa ciga a wene,

²⁴ shegai tsu tsu asaka ta a roku bawu tsu palai. Kashila ka fofuso ta ikyamba i tsunu tyoku da gban apashi a da tsu wenei yavu a'ari n kalen wa a da a wokoi n kalen cika.

²⁵ U yan ta nala tsara u zuwa gba apashi a ikyamba a yain manyan ka'olo derere, kapashi dem ka kirana n atoku.

²⁶ Kapashi ka ikyamba ka te ka pana baci ikyamba, apashi a da a buwai dem a ka pana ta ikyamba n eyi. A naka baci kapashi ka te tsupige, a da a buwai gba a ka zangan'a ta ka'olo n eyi.

²⁷ Gba de ka'olo, ikyamba i Kawauwi i'ya i'ari. Ya dem kapashi ka ikyamba ka ne ka.

²⁸ Aza roku a da na aza da Kashila ka zuwai a ikyamba i Kawauwi: aza a kagita asuki a da, aza a ire nsumate, aku aza a tatsu awenishiki. Kashila ka zuwai kpam aza a uyansa ikunesavu, n aza da a'ari n ucira u utanasa ama. U zuwai kpam aza da a tsu bangasa atoku, n aza a utono n ama. U zuwa ta kpam dem aza a uyan kadyanshi n aletsu a roku.

²⁹ Ya dem da wari kasuki? Ya dem da u tsu dansa akani a Kashila? Gba da ama a'ari awenishiki? Ya dem da wari n ucira u da wa yan ikunesavu? Mayun tani nala wa.

³⁰ Ya dem da wari n ucira u da wa tanasa ama? Kashila ka naka gba tsunu ucira u da tsa fuda tsa dansa n aletsu kau-kau? Ya dem da wa fuda wa todugbuso ili i'ya a dansai n aletsu a roku? Mayun tani nala wa.

³¹ Shegai i zuwa maluwa i tsara kune ka ku lai tsulobo.

Gogo-na ma tonuko da ta ili i roku i'ya i lakai gba.

13

Uciga

¹ N dansa baci n aletsu a ama, ko kpam n kaletsu ka atsumate a zuba, shegai bawu ma ciga ama, kadyanshi ka va ka rotso ta mawura ma ulapa u urim,* ko kpam mawura ma kalingi.

* **13:1** A tsu yan ta manyan n ili i na yi a asu u ulyaka ameli kayala. Kacan ka a tsu rongo uyansa ka tsu naka Kashila ka maci tsupige wa. Nala kpam dem, uza roku u yan baci kadyanshi n aletsu a roku bawu u bangai kuwa ku Atoni, ka ta tyoku u kacan ka ulyaka ameli kayala kpaci ka naka Kashila ka maci tsupige wa.

² Kulu ku *naka* mu baci ucira u *da* ma dansa akani a *Kashila*, shegai bawu ma ciga ama, mpa ili i roku i'ya wa. Nala kpam ma fuda baci ma reve ili hal dem n ili i'ya i'ari usokongi, kpam bawu ma ciga ama, n woko ili i roku wa. Nala dem wa woko ma baci n upityanangu u *da* ma tonuko masasa ma 'yanga ma gono a asu u roku.

³ Ko n *naka* baci aza a unambi *gba* ili i'ya *ma*ri n i'ya, kpam ko n neke baci *ikyamba* i *va* *udaraka* pa u urunukpa, n ciga baci ama wa, u woko mu *ta* ili i *gbani*.

⁴ *Uciga wa ta* n ahankuri n *tsulobo*. *Uciga wa*ri n malyon wa. *Uciga* u *tsu dansa* n *aradi* wa. U *tsu bidiga* kaci ka ne *tsupige* wa.

⁵ U *tsu dansa tsara* u nusuka ama wa. U *tsu matsa* u *tsaraka* kaci ka ne ili *maco* wa. U *tsu yan maloko* ma uyan upan wa. U *tsu ciba* n unyushi u *da* ama roku a *yanka yi* wa.

⁶ U *tsu yan mazanga* a'ayin a *da* ukuna u cingi u *gitai* wa, shegai u *tsu yan ta mazanga* a'ayin a *da* ukuna u mayun u *wutai* a *kateshe*.

⁷ *Uciga* u *tsu kotsu* wa, u *tsu asaka* uwushukusu wa, *wa ta* n uzuwa u *uma maco*, kpam u *tsu kawunku ta maco*.

⁸ *Uciga* u *tsu barakpa ta* hal ubana. Kune ku *kadyanshi* ka akani a *Kashila* ka *kotso ta*. Kune ku *kadyanshi* n *aletsu* a roku ka *kotso ta*. Kune ku *ureve dem ka kotso ta*.

⁹⁻¹⁰ *Kpaci kune* ku *tsunu* ku *ureve* n ucira u *udansa* akani a *Kashila* ku *shadangu* wa; shegai a'ayin a *da* baci u *da wa*ri *ushadangi* u *tuwai*, pini nala, u *da* bawu *wari* *ushadangi* *vi* wa woko u *gbani*.

¹¹ An *ma*ri maku, n *dansa ta* *tyoku* u maku, n *yawunsa ta* *tyoku* u maku, n *yansa ta* *kaco tyoku* u maku. An n *gbonguroi*, aku n *asakai* uyansa *tyoku da* maku ma *tsu yansa*.

¹² A'ayin a na, an *tsa wenishe* ili i *Kashila*, *tsu wene* i'ya *sarara* wa, *tyoku da* *vu* *tsu wene* kaci ka *vanu* *vu* *webele* baci *madubu* ma *ma*ri *dusu*. A'ayin a ka *tuwa ta* a *da* *tse wene* *Kashila* a'eshi a'eshi. *Gogo-na* *ureve* u *va* *kenu da* *wari*, shegai a'ayin a nala *yi* ma *koruso ta* ma *reve* ili *gba*, *tyoku da* *Kashila* ka *reve* mu *gba gba*.

¹³ Ili i *tatsu* i'ya pini i'ya ya *barakpa*: *upityanangu*, n *uzuwa* u *uma*, n *uciga*, kpam i *pige* a *asuvu* a *le* i'ya *uciga*.

14

Kulu Keri n kune

¹ *Yanyi gba* ili i'ya ya *yan* i *cigi* *atoku* a *de*. Kpam *dem* i *yain* n *maluwa* ma *uwusha* *kune* *ushani* ka *Kulu Keri* ku *tsu naka da*, kpam *kune* ka ku *lakai* ka ku *udansa* akani a *Kashila*.

² *Aza da* a *tsu dansa* n *aletsu* *kau-kau* a *tsu dansa* n *ama da* bawu a ka *pana* wa, shegai n *Kashila* *uza da* u *tsu pana*ka *le*. A *tsu dansa ta* *ukuna* u *maci* u *da wa*ri *usokongi* n *ucira* u *Kulu Keri*.

³ *Shegai aza da* a *tsu dansa* akani a *Kashila* a *tsu dansa ta* n *ama tsara* a *bang*a *le*, a *gbamatangu* *le*, kpam a *tanasa* *le* *atakasuvu*.

⁴ *Aza da* a *tsu dansa* n *aletsu* *kau-kau* kaci ka *le* ka *koshi* a *tsu bang*a, shegai *aza da* a *tsu dansa* akani a *Kashila* a *tsu bang*a *ta* *kuwa* ku *Atoni gba*.

⁵ N *dana ta*, wa *lobono da ta* i *dansa* n *aletsu* *kau-kau* *gba de*, kpam wa *la ta* *tsulobo gba de* i'ari i *fuda* i *dansa* akani a *Kashila*. Kune ku *udansa* akani a *Kashila* ku *la ta* ka *udansa* n *aletsu* *kau-kau* *kalen*. Kune ku *aletsu* ki *she* a *tsara* *uza da* wa *fuda* wa *to*dugbuso *kalen* ka *aletsu* ki *da* ka *bang*a *gba* *kuwa* ku *Atoni*.

⁶ Ama a va, n tuwa baci ara de n dansai n aletsu kau-kau, nida nala wa banga da? Nala wa banga da wa, ko kenu. Shegai n tonuko da baci ili i'ya Kashila ka wenike mu, ko n tonuko da kpmam ili i ureve, ko akani a da Kashila ka ciga mu n dansa, ko uwenishike.

⁷ Ili i'ya a tsu fulusa tyoku u ugbali ko kpmam i'ya a tsu keme tyoku u molo ili i'ya bawu i'ari n uma, uza wa reve ushipa vi wa she kakemi ki ka keme karara.

⁸ Kavana ka ka tsu tono n asoje ka shika baci mai wa, nida asoje yi a ka fobuso?

⁹ Nala dem uza wa fuda wa reve ili i'ya va dansa wa, she vu dansa karara. Nala baci wa, n uwule u da koshi va dansa.

¹⁰ Aletsu a da pini icun kau-kau a likimba, kpmam kaletsu ka la ka bawu kari n kalen wa.

¹¹ Uza wa dansa baci n kaletsu ka bawu n panai, n tsu woko ta kamoci.

¹² Ya ciga baci kune ku Kulu, foloi Kashila ka naka da ka ka banga gba kuwa ku Atoni.

¹³ Uza da baci wari n kune ku kadyanshi n aletsu kau-kau, u yain kvasu ka wa tsara kune ka wa fuda wa tofugbuso ili i'ya wa dansa.

¹⁴ Kpaci n yan baci kvasu n aletsu kau-kau, kulu ku va ka ka yan kvasu ki, shegai n reve ili i'ya ma dansa wa.

¹⁵ Nda ma yan? Ma yan ta i'ya gba. Ma yan ta kvasu a kulu, kpmam ma yan ta kvasu n kadyanshi ka n revei. Ma shipa ta a kulu, kpmam ma shipa ta n kadyanshi ka n revei.

¹⁶ I bolomgbono baci ya cikpala Kashila n kulu ku de, ama roku a ka reve wa. A reve baci ili i'ya ya tono wa, nida a ka reve a wushuku, "Ami"?

¹⁷ Vu cikpala ta Kashila mai, shegai nala u banga uza roku wa.

¹⁸ N cikpa ta Kashila an ma fuda ma dansa n aletsu kau-kau ushani n la da.

¹⁹ Shegai tsu bolomgbono baci ulyaka Kashila kayala, n da u laka ta tsulobo n dansa idani i tawun i'ya ama a panai, n u da ma dansa idani azu kupa (10,000) n aletsu kau-kau.

²⁰ Ama a va, asakai uyawunsa tyoku da mmuku n tsu yawunsa. Wokoi tyoku u ibaba i'ya bawu a yain ili i cingi. Kpmam i woko aza da a kuwai a uyawunsa u de.

²¹ A korongu ta a Tagarada u Kashila:

"Magono ma Zuba ma dana ta,
'Ma dansa ta n ama a va n aletsu kau-kau
a da amoci a ka fuda a dansa.
Shegai gba n nala a ka panaka mu wa.' "

²² Kune ku kadyanshi n aletsu kau-kau iryoci i'ya adama a aza da bawu a'ari Atoni, shegai Atoni wa. Kune ku udansa akani a Kashila ka banga ta Atoni, shegai aza da bawu a'ari Atoni wa.

²³ Ko n nala, aza da bawu a'ari Atoni ko kpmam aza da bawu a revei ili i na yi, a'a baci kabolo n ada asu u da i bolomgbonoi vi, a panai ili i'ya ya tono n aletsu kau-kau, a ka yawunsa ta yavu ijan i'ya da.

²⁴ Shegai ama a nala yi a pana baci ya dem wa dansa kadyanshi ka Kashila, a ka reve ta ele aza a unyushi a da, kpmam i'ya a panai vi ya yanka le ta afada.

²⁵ A ka dansa ta ili i'ya i'ari usokongi a atakasuvu a le. Aku a kudangu a lyaka Kashila kayala, a dana, "Mayun da Kashila ka ta kabolo n ama a na yi."

Yanyi ikuna mai a a'ayin a ulya kayala

²⁶ Aje a va, a'ayin a da baci i bolomgbonoi ya lya kayala, u kana ta i yain ili adama a da wa lobono uza da baci dem wari pini. Nala wari uza roku u

shipa baci, ko wa wenishike, ko u dansa ili i'ya Kashilā ka danai, ko u dansa n aletsu kau-kau, ko u todugbo ili i'ya vuma vi u danai.

²⁷ I ƙolomgbono baci, ya fuda ta ya asaƙa uza roku u dansa n aletsu kau-kau, ko ama a re, shegai kotsu a lai ama a tatsu wa. A dansa uza u te uza u te, aku uza roku u todugbo ili i'ya a ka dansa.

²⁸ Shegai uza wa baci la wa todugbo wa, u kana ta uza da wa dansa n aletsu kau-kau vi u pada, aku u dansa n kaci ka ne n Kashilā koshi.

²⁹ Asaƙa ama a re ko ama a tatsu a dansa akani a Kashilā, aku ama da a buwai a kondo udyanshi vi ko wa mai.

³⁰ Shegai uza roku wa dansa baci akani a Kashilā, aku Kashilā ka wenikei uza roku ili i roku, uza da wa dansa akani yi she u shamgba ve u asaƙa uza u nife vi u dansa.

³¹ Asaƙai uza u te uza u te u dansa, tsara gba de i rotsongusu ili i roku i tsara ugbamatangu.

³² Ama da a tsu dansa akani a Kashilā a tsu fuda ta a kana kaci ka le a asaƙa aza roku a dansa.

³³ Kashilā ka ciga ta ama a yain ili i ndishi n shinga n a tonomgboni, shegai kabarikete wa.

A'ayin a da baci ama a Kashilā a ƙolomgbonoi ulya kayala,

³⁴ aka she a pada bini. Kotsu i asaƙa le a dansa wa, adama a da Mele ma dana ta aka a ka woko ta aza da a ka gorimuko ama.

³⁵ Ili i'a baci pini i'ya a ka ciga a reve, she a weci a'ali a le a gono baci kuwa. Ili i uwono i'ya aka a dansa a asu u kabolo.

³⁶ Kadyanshi ka Kashilā ara de da ka gitai wa, kpam ara de da koshi ka rawai wa.

³⁷ Va wundya baci kaci ka vunu avu uza u udansa akani a Kashilā da, ko kpam vari n kune ku Kulu, va reve ta korongu da ma korongu ili i'ya Asheku a tonuko mu n koronku da.

³⁸ Adama a nala, kotsu i panaka uza da bawu u panakai ili i'ya n korongi wa.

³⁹ Ama a va, i yain n maluwa ma udansa akani a Kashilā, shegai kotsu i kangu uza da wa dansa n aletsu kau-kau wa.

⁴⁰ Gba ili i'ya baci dem ya yan, i yain i'ya a ure u da u lobonoi kpam i tonomgbonoi mai.

15

U'yangā u Kawauwi a ukpa

¹ Ama a va, gogo-na ma ciga ta n cibuga da n Kadyanshi ka Shinga ka n yanka da kubari caupa. I wusha ta ka, n upityanangu u da i'ari n u da gogo-na, i shamkpa ta Kadyanshi ka Shinga ka nala ki.

² Kpam Kadyanshi ka Shinga ka na ki ka ka wauwa da i lya baci kapala n uwushukusu n ili i'ya n tonuko da. I yan baci nala wa, upityanangu u de u gbani u da.

³ N tonuko da ta ili i'ya a tonuko mu. Ukuna u da u lai kalen u da na: Kawauwi ka kuwa ta adama a unyushi u cingi u tsunu, tyoku da Tagarada u Kashilā u danai.

⁴ A cidangu yi ta, an a yain a'ayin a tatsu, aku a 'yangasa yi n uma, tyoku da Tagarada u Kashilā u danai.

⁵ U wenike ta ka ne ara Bituru, aku u wenikei kaci ka ne a asu u Kupanamere.

⁶ An nala wurai, aku u wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne a ɗa a lai amangatawantawun (500) a asu u te. Ama ushani a asuvu a aza ɗa a wene yi aza roku a buwa ta n uma, shegai aza a roku a kuwusa ɗe.

⁷ Aku u wenikei kaci ka ne ara Yakubu, pini nala, u wenikei kaci ka ne a asu u asuki yi gba.

⁸ A makorishi, aku u wenikei kaci ka ne ara va, mpa uza ɗa gbam a matsai a a'ayin a ɗa bawu a gain a matsa mu.

⁹ Gba asuki a nala yi a la mu ta. Mpa n ratsa a isa mu kasuki wa, kpaci n yanka ta kuwa ku Atoni a Kashila mavura.

¹⁰ Shegai ukuna u shinga u Kashila u ɗa u gonuko mu ili i'ya mari, kpm ukuna u shinga u ne utuwa ara va ili i gbani i'ya wa. N matsai n yain manyan hal n lai gba asuki a ɗa a buwai, shegai mayun ɗa, ukuna u shinga u Kashila u ɗa u yain manyan mi, mpa wa.

¹¹ Adama a nala, n yanka ɗa baci kuɓari ko kpm kasuki ka roku a asuvu a le ka yanka ɗa kuɓari, gba ili i te i'ya tsu yain, kpm ili i'ya i wushuki i'ya.

U'yangā u akushe

¹² Tsu yan baci kuɓari ku a 'yangasai Kawauwi a ukpa, niɗa aza roku a ɗe a ka dana akushe a ka 'yangā a gono n uma wa?

¹³ Nala mayun ɗa baci, wa wenike la vi ɗe a 'yangasa Kawauwi wa.

¹⁴ Kpm a 'yangasa baci Kawauwi wa, kuɓari ku tsunu ku gbani ka, kpm upityanangu u ɗe u gbani u ɗa.

¹⁵⁻¹⁶ A 'yangasa baci akushe a gonoi n uma wa, Kashila ka 'yangasa Kawauwi wa. Shegai tsu dana ta Kashila ka 'yangasa ta Kawauwi. Adama a nala a 'yangasa baci akushe wa, u woko la vi ɗe kaban ka tsa yansa.

¹⁷ Kpm a 'yangasa baci Kawauwi wa, upityanangu u ɗe u gbani u ɗa, kpm i'a ta a asuvu a unyushi u cingi u ɗe.

¹⁸ Nala mayun ɗa baci, ama ɗa a kuwai cina a zuwa ɗe upityanangu u le ara ne, a ka yan le ɗe mavura.

¹⁹ Tsu wushuku baci n Kawauwi ka wauwa tsu a uma u naha bamu n uma u ɗa wa tuwa, u gan ta ama a pana tsu asuvayali kapala n ama ɗa a buwai.

Tyoku ɗa a ka 'yangasa akushe

²⁰ Shegai ukuna u mayun vi u ɗa a 'yangasa ta Kawauwi a ukpa, aya gbam kagita ka u'yangā asuvu aza ɗa a ka 'yangasa a gono n uma.

²¹⁻²² Gba ama a kuwa ta adama a ili i'ya vuma u te u yain, Adamu ɗa tuko tsu ukpa gba tsunu. Nala dem a 'yangasai ama a ukpa adama a ili i'ya vuma u te u yain. Kawauwi ka ka tuko tsu uma gba tsunu.

²³ Shegai a ka 'yangasa ta ya dem utonomboni. Kawauwi ka a gitai u'yangasa, a'ayin a ɗa baci Kawauwi ka gonoi, a ka 'yangasa ta ama a ne gba.

²⁴ Nala u wura baci, aku makorishi ma likimba ma tuwa. Kawauwi ka wacinsa ta gba atokulalu a ne icun kau-kau, aku u gonuko Kashila Tata tsugono.

²⁵ Kpaci u kana ta Kawauwi ka lyai tsugono hal u shilakana n atokulalu a ne gba, aku u zuwa le a kere ka adeshikpetsu a ne.

²⁶ Kpm utokulalu u makorishi u ɗa wa wacinsa u ɗa ukpa.

²⁷ An Tagarada u Kashila u danai Kashila ka uka ta ili dem a kere ka ucira u Kawauwi, a isa pini Kashila wa. Kpaci aya u ukai gba ili a ucira u Kawauwi.

²⁸ Aku u lya baci kaci ka ili gba, Maku mi ma zuwa ta kaci ka ne a kere ka Kashila, uza ɗa u zuwai ili gba a kere ka ne. Aku Kashila ka lyai tsugono tsu ili gba.

²⁹ Nida ukuna u ama da a lyubuƙi adama a da a ka ɓaƙa akushe? Nɗya kalen ka uyan nala? A ka 'yaƙasa baci akushe wa, nida a ka lyubuƙusu ama adama a le?

³⁰ A ka 'yaƙasa baci akushe wa gba gba, nida tsa zuwa kaci ka tsunu evu n ukpa a'ayin dem?

³¹ Ama a va, mayun n tonuko da, n tsu yan ta evu n ukpa kain dem. N tsu lapa ta makamba adama a ili i'ya Yesu Kawauwi Asheku a tsunu u yain ara de, kpam ukuna u na vi dem mayun da.

³² A ka 'yaƙasa baci akushe wa, ili i shinga i eni i'ya mu n shilakana baci n aza a Afisu aza da a'ari nnama n cingi? Ama a tsu dansa ta, cinda nala, "Asaka tsu lyai kpam tsu soi, kpaci nakpan tsa kuwa ta."

³³ Kotsu i asaka ama a yinsa da wa. A dana ta, "Aje a cingi a ka nangasa ta ahali a shinga a vunu."

³⁴ Gonukoi uyawunsa u de a ili i'ya i'ari i shinga, kpam i asaka uyansa unyushi u cingi. Panai uwono an aza roku a de bawu a revei Kashila.

A'ayin a da a ka 'yaƙasa tsu a ukpa

³⁵ Uza roku wa wecike ta, "Nida a ka 'yaƙasa akushe a gono n uma? Icu n i ikyamba i eni i'ya a ka yan n i'ya?"

³⁶ Keci ka utengeshi ka nala vi. Vu ce baci icun a iyamba, i tsu wuta wa she i kuwa ve.

³⁷ Kpam ili i'ya vu cei a iyamba yi i'ya avuku a da a ka gbonguro vi wa, shegai icun i ekpi i ilya yi ko kpam icun i roku kau i'ya vu cei.

³⁸ Kashila ka naka ta icun i nala yi ikyamba i'ya u dangasaka yi. Icu dem i tsu gbonguro ta a icun i avuku a ne.

³⁹ Ikyamba i icun i ili i'ya i'ari n uma i'a ta icun kau-kau. Ama a'a ta n icun i ikyamba i le. Nnama kpam n i le. Nnu n adan ya dem n i ne.

⁴⁰ Ikyamba i'ya pini a zuba, ikyamba i'ya kpam pini a likimba. Tsulobo tsu ikyamba i zuba tsu ta kau n tsulobo tsu ikyamba i likimba.

⁴¹ Kaara ka ta n tsulobo tsu ne, uwoto wa ta n tsulobo tsu ne, atala kpam n tsulobo tsu le kau; a asuvu a atala yi gbam tsulobo tsu takpana ta.

⁴² Nala wa woko a ka 'yaƙasa baci akushe a gono n uma. Ikyamba i tsunu i'ya i kuwai i shamai vi, ya woko ta kau a 'yaƙasa baci i'ya, kpaci a'ayin a nala yi ya doku ya kuwa wa.

⁴³ A cidangu baci ikyamba i tsunu, i tsu lobono wa kpam bawu ucira. A ka 'yaƙasa baci i'ya ya lobono ta kpam n ucira.

⁴⁴ Gogo-na ikyamba i kayala, i'ya tsa wene i'ya, shegai a 'yaƙasa baci i'ya, ya woko ta ikyamba i'ya Kulu Keri ka naka uma.

Mayun da ikyamba i kayala i'ya pini, kpam ikyamba i'ya Kulu Keri ka naka uma i'ya pini.

⁴⁵ Tagarada u Kashila u dana ta, "Vuma u kagita Adamu u wusha ta uma." Vuma u makorishi; wata, Kawauwi, u woko ta kulu ka ka naka uma.

⁴⁶ Ili i'ya i gitai utuwa i'ya ikyamba i kayala, aku ikyamba i kulu i tonoi a kucina.

⁴⁷ Kashila ka kenei kayala a iyamba aku u yain vuma u kagita Adamu. Ucu n vuma u ire vi a zuba da u wutai.

⁴⁸ Ya dem a likimba wa ta n ikyamba tyoku u Adamu. Kpam ya dem a zuba wa ta n ikyamba tyoku u uza da u wutai a zuba.

⁴⁹ Gogo-na naha tyoku da atsu tsari tyoku u Adamu da, vuma u iyamba, nala dem kain ka roku tsa woko tyoku u Kawauwi, vuma u zuba.

⁵⁰ Ama a va, ma ciga da ta i reve ikyamba i tsunu i na i'ya i'ari n inyama na mpasa ya shama ta. Nala u wenike ta ya uwa a tsugono tsu Kashila tsa bawu tsari n utyoku wa.

⁵¹⁻⁵² Gogo-na ma wenike da ta ili i usokongi i'ya Kashila ka wenike tsu: Aza roku a tsunu a ka kuwa wa, shegai a fula baci kavana ka makorishi, Kashila ka sava da tsu ta gba n uyan u a'eshi rapu, hal u lai gban uwura u ili bal. Kpaci a fula baci kavana, a ka 'yangasa ta akushe, kpam a ka doku a ka kuwa wa, pini nala, gba tsunu tsa wusha ta ikyamba i savu.

⁵³ Kpaci ikyamba i kayala i tsunu i'ya i tsu kuwa kpam i shama, a ka sava da ta i'ya a gonuko i'ya ikyamba i zuba i'ya bawu ya kuwa.

⁵⁴ A'ayin a da baci nala gitai, kpam a sava dai ikyamba i kayala i tsunu i'ya ya kuwa, a gonukoi i'ya ikyamba i zuba i'ya bawu ya kuwa, aku a makorishi Tagarada u Kashila u woko mayun:

“A wacinsa de ukpa! Ulya u kaci a ukpa u shadangu de!”

⁵⁵ “Nte asu u da ukpa u lyai kaci vi?”

Nte kpam mata datsu ma ukpa ma ma tsu zuwa mballa mi?”

⁵⁶ Unyushi u cingi u da u tsu zuwa ukpa u tsara ucira u utuko mballa, kpam ucira u unyushi u cingi Mele ma.

⁵⁷ Shegai tsu cikpa ta Kashila an u asakai Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u naka tsu ulya u kaci a ukpa.

⁵⁸ Ama a va aza da ma ciga, adama a da Kashila ka yain nala, shamgbai n ucira. Kotsu i asaka ili i roku i gba da da hal i loko da wa. Zuwai kaci ka de i woko ayain a manyan maco a'ayin a da baci ya yan manyan ma Asheku, kpaci i reve ta manyan ma ya yan adama a Asheku ma gbani ma wa.

16

Uwushika ama a Kashila kune

¹ A'ayin a da baci ya wushika ama a Kashila kune, kotsu i yain tyoku da n tonukoi a'uwa a Atoni a da a'ari a Galatiya.

² Kain ka kagita ka a'ayin a shindere dem u kana ta i fofo ikebe i roku a ikengi a ili i'ya i tsara. Zuwai i'ya adama a kune. I yan baci nala, ya rongo ubana n i goni tsara i wushi i'ya a'ayin a da baci n rawai wa.

³ Dangasai Atoni a roku a bidya ikebe yi ubana a Urishelima. N rawa baci ma naka le ta ukanikorongi u da wa wenike an i wushuki n ele.

⁴ U lobono baci n bana dem, tsa yan ta nwalu mi ka6olo.

Ili i'ya Bulus wa ciga u yain

⁵ Ma kyawunsa baci a Masidaniya, ma bana ta n kondo da.

⁶ Gaawan ma dusuku ta n ada a'ayin a re, ko gban hal ubana makorishi ma a'ayin a kutanu. Aku i ganga mu n kana ure ubana asu u da dem ma bana.

⁷ N rawa baci ara de gogo, ma barakpa wa. Wari wa laka mu ta n barakpa a ure kahu n rawa ara de, tsara n tuwa baci n barakpa n ada Asheku a wushuku baci.

⁸ Shegai ma shamgba ta pini na a Afisu hal Abiki a Kain ka Aman-garenkupa a wura.

⁹ Kpaci a kukpuka mu ta ure u pige u uyan manyan ma shinga, kpam ama ushani a ka nakasa ta kaci, ko an u wokoi aza roku ushani a ka yan ta tsilala n atsu.

¹⁰ A'ayin a da baci Timoti rawai, wusha ni mai. Wa yan ta manyan ma Asheku tyoku u va.

¹¹ Kotsu i asaka uza roku u goro yi wa. Naka ni unā u shinga u de kpam i banga yi u kana ure wa gono baci utuwa ara va. Ma vana yi ta n aza roku a gono.

¹² Gogo-na, a ukuna u utoku u tsunu Apolo. N tonuko yi ta u bolomgbono n atoku a'ayin a da baci a ka tuwa da ukondo, shegai u ciga u yain nala a'ayin a na wa. U tsa baci kabala, wa bana ta.

Bulus kotsoi ukanikorongi u ne

¹³ Rongoi ufo6usi. Kana upityanangu u de gbam-gbam. Kotsu i pana uwonvo wa. Yanyi ucira.

¹⁴ Yanyi manyan ma de gba n uciga.

¹⁵ I reve ta Isitifanu n aza a kuwa a ne alya a gitai a wokoi Atoni a Akataya, kpam a neke ta kaci ka le tsara a gbashika ama a Kashila. Ama a va ma folo da.

¹⁶ i toni ama a na n aza da a'ari tyoku u le i yain manyan n ele i pana ka le.

¹⁷ N pana ta kayanyan an n wenei Isitifanu, n Faratunata, n Akaiku. A banga mu ta adama a da bawu i'ari pini.

¹⁸ A gbamatangu mu ta cika, n reve ta dem nala a yanka da. Kpam u kana ta i naka icun i ama a nala yi tsupige.

¹⁹ A'uwa a Atoni a da a'ari pini na a uyamba u Asiya a ka sukunku da ta idyani i le.

Akila n Bilikisu ka6olo n ama a Kashila a da a tsu gawunsusa a kuwa ku le, a ka sukunku da ta idyani i le a asuvu a kala ka Asheku.

²⁰ Gba Atoni a Asheku a ka sukunku da ta idyani i le.

Danasai atoku a de mai.

²¹ Mpa Bulus uza da korongi idyani i na yi n kukere ku va.

²² N yan ta kavasus Kashila ka yanka uza da baci dem bawu wa ciga Asheku unā. Kpam asaka Asheku a tuwa gogo.

²³ Asaka ukuna u shinga u Asheku Yesu u rongo n ada.

²⁴ Ma ciga ta gba uza da wari uza u Yesu Kawauwi.

Ukanikorongi u Ire Ubana a Asu u Aza a Korintiya

Ukupa u kadyanshi

Bulus korongu ta ukanikorongi u na vi ubana a asu u atoni a da a'ari a Korintiya an aza roku a le pini de a ka sapulusa Bulus. U suku ta kabangi ka ne Taitu ba u yanka ama yi kadyanshi a kaci ka ili i'ya i'ari i mayun. An Taitu gonoi u tonuko ta Bulus an ama ushani a wushuki n i'ya u danai, shegai aza roku a da pini a buwai bawu a wushuki. A ukanikorongi u na vi, Bulus cikpa ta abangi a ne, kpam u yain kadyanshi ka aza da a 'yuwan yi vi.

Bulus tofugbusuko ta ama yi tyoku da wari wa ciga u yain, kpam n i'ya i kangu yi u yain nala vi. A kapala kpam, u yain kadyanshi a kaci ka ugbashika Kashila. U yan ta kadyanshi tyoku da Atoni a ka bangamgbana. A makorishi u wenike ta kaci ka ne an wari kasuki ka maci ka Kawauwi.

Tagarada u na wa wenike tsu ta tyoku da Atoni a ka yan manyan gogo-na, n tyoku da a ka banga nkoshi ma Atoni n awenishiki a da a ka yanka Kawauwi manyan. U yan ta kadyanshi hal gai tyoku da a ka naka ikebe n ili i maci adama a manyan ma Kashila. U wenike tsu ta an makoshi ma mayun ma tsu yan manyan adama a ili i'ya wa tsara wa, shegai adama a ili i'ya ama a ka tsara. U dana ta, a'ayin a da baci a yain ukuna bawu pini ucira n uciga u Yesu, ukuna u nala u woko de u gbani. Shegai a'ayin a da baci a yain ukuna n ucira n uciga u Yesu, ukuna u nala wa zuwa ta Kashila ka pana kayanyan kpam a tsara ucira u mayun a likimba.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Bulus cikpai Kashila (1:1-11)

Manyan ma kasuki ubana a asu u ama a Kashila (1:12-2:17)

Adooki a asuvu a uciga u Kawauwi (3:1-7:16)

Kune ubana a asu u aza a unambi (8:1-9:15)

Bulus kasuki ka mayun ka (10:1-13:10)

Idyani i makorishi (13:11-13)

Idyani i Bulus

¹ Mpa Bulus, Kashila ka ka cigai ka dangasa mu n woko kasuki ka Yesu Kirisifi Kawauwi. Timoti wa ta pini kabolo na mpa a'ayin a da n korongi ukanikorongi u na vi.

Kuwa ku Atoni ku Kashila ka kari a ilyuci i Korintiya ka ma koronku, n gba aza da a'ari ama a Kashila a kapashi ka Akataya.

² Asaka Kashila Tata u tsunu n Yesu Asheku Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Bulus cikpai Kashila

³ Cikpai Kashila eyi uza da wari Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi! Kashila Tata aya uza da wari n iyali kpam n unaka ndishi n katakasuvu.

⁴ U tsu naka ta ndishi n katakasuvu a'ayin a da baci tsari a asuvu a kadambula, tsara tsu naka aza roku ndishi n katakasuvu. A'ayin a da baci aza roku a'ari a asuvu a kadambula, tsa fuda ta tsa naka le icun i ndishi n katakasuvu n nala n da Kashila ka naka tsu vi. ⁵ Mayun da wari an tsa pana ikyamba cika adama a Kawauwi. Mayun da kpam tsu tsu tsara ndishi n katakasuvu cika adama a Kawauwi.

⁶ Tsu pana baci ikyamba, tsa zuwa ta uma u da Kashila ka naka da ndishi m atakasuvu n iwauwi adama a upana u ikyamba u nala vi. A'ayin a da baci

dem Kashilā ka naka tsu ndishi n katakasuvu, tsara tsu ghamatangu da da. Kpam i fuda i kawunku n ahankuri a upana u ikyamba vi.

⁷ Uzuwa u uma u tsunu ubana ara de wa ta n ucira, kpaci tsu reve ta i pana baci ikyamba tyoku da atsu tsu panai, ya wusha ta ndishi n katakasuvu tyoku da atsu tsu wushai.

⁸ Ama a va, tsa ciga ta i reve tyoku da tsu panai ikyamba a uyamba u Asiya. A zuwuka tsu ta ukuna u da u lai ucira u tsunu, hal tsu takpai uma gham tsa yan uma kpam wa.

⁹ Mayun da, tsu zuwa ta tsa kuwa. Shegai ukuna u nala u zuwa tsu ta tsu gita uwushuku n Kashila, shegai kaci ka tsunu wa, kpaci aya u tsu 'yangasa akushe.

¹⁰ Kashila ka wauwa tsu ta a'ayin a da tsu yain evu n ukuwa vi, tsu reve ta kpam wa lya kapala n uwauwusa tsu.

¹¹ Wa wauwa tsu ta kpaci eda ya bangasa tsu ta an ya yansa ka tsu kavas. Adama a nala, Kashila ka wushuku ta kavas ka de. Wa zuwuka tsu ta una u shinga, kpam ama ushani a ka cikpa yi ta adama a ili i'ya u yanka tsu.

Bulus asakai ve nwalu ma ukyawunsa u ne

¹² Tsu ciba baci n ili i'ya tsu yain, tsu tsu dana ta tsu yan ta mazanga an bawu tsu yain ukuna u gbani. Kain dem tsu tsu rongo ta mai, kpam tsu tsu sokonku da ko ili wa. Ukuna u shinga u Kashila u da u zuwai uyan ili i nala yi gba, ugboji u likimba u da wa. Tsu rongo ta mai ko nte wa, hal gai u kana baci n ada.

¹³⁻¹⁴ An tsu koronku da vi, tsu yan ta kadyanshi n ada karara, tsu sokonku da ko akani a te wa. Adama a nala, n zuwa ta uma ya reve ta gba i'ya tsu korongi. I tsa ta i revei ili i roku a ili i'ya tsa tono, shegai tsu zuwa ta uma ubana kapala ya reve ta i'ya mai mai, tsara kain ka Yesu Asheku a tsunu ka yan baci, ya yan ta mazanga adama a tsunu, atsu kpam tsu yain mazanga adama a de.

¹⁵ N reve ta ukuna u na vi mai, da gai i zuwai mari n fobusoi ma tuwa n kyawan da ve n kagita ki, nala Kashila ka zuwuka da una u shinga kpaci mari ma tuwa ta ara de kure.

¹⁶ Mari ma ciga ta n batsa n kyawan da a'ayin a da n wurai ubana a uyamba u Masidaniya n a'ayin a da kpam ma wura ugono. Aku i'ari i banga mu kpam i soku mu a nwalu n va ubana a kaon ka Yahuda.

¹⁷ N reve ta ya wecike ta ili i'ya i bishinka mu uyan i'ya n fobusoi vi. Kadyanshi ka uvurusu a'ene ka ma yanka da wa. Gogo-na n woko la vi de tyoku u ama a likimba aza da a ka dana ukuna aku a gono a kpada u da ushadangu?

¹⁸ I reve ta gai Kashila uza da i wushuku n eyi da, nala dem u gan ta i reve an tsu tsu dana "Eye" aku tsu gono tsu dana "A'a" kute wa.

¹⁹ Kpaci Yesu Maku ma Kashila u tsu dana "Eye" aku u gono u dana "A'a" kute wa, shegai u tsu rongo ta n katakasuvu ka te. Aya uza da mpa n Sila n Timoti tsu yanka da kadyanshi a kaci ka ne.

²⁰ Kpaci aya u shadangi gba kazuwamgbani ka Kashila. Adama a nala a da tsu tsu dana "Ami" tsu naka baci Kashila tsupige a asuvu a kala ka Kawauwi.

²¹ Ciba, Kashila ka ka tsu zuwa da hal n atsu dem tsu yain ucira a asu u Yesu. Kashila ki aya dem u dangasa tsu.

²² U kaara tsu ta kugyan tsara u wenike an atsu ama a ne a da koshi. U zuwuka tsu ta dem Kulu ku ne a asuvu a atakasuvu a tsunu tyoku u uzuwamgbana tsara u wenike tsu an ili i roku i'ari a utuwa.

²³ Kaan ka baci ma yanka da an n danai n 'yuwan ugono a Korintiya vi adama a da bawu ma ciga n yan da mavura, asaka Kashila ka yan mu mavura.

²⁴ Ili i'ya ya wushuku n i'ya, i'ya tsa tonusuko dā wa. Tsu reve tā i'ā tā n upityanangu u ucira, adama a nala a dā i'ari n ucira. Tsa ciga tā tsu yain manyan kaḅolo n aḁā tsarā i shadangu n mazanga.

2

¹ N tonuko tā kaci ka va, “Ma doku ma tuwā ara dē wa, kpaci an n tuwāi ara dē caupa vi n zuwa tā gbā dē unamgbukatsuma.”

² Shegai ma zuwa dā baci unamgbukatsuma, ya wa zuwa mu n pana kayanyan? Eḁa koshi, kpam eḁa aza dā n zuwai unamgbukatsuma.

³ I'ya gai i zuwai n koronku dā nala a ukanikorongi u dā n sukunku dā vi. Ma ciga n kyawan dā wa, kpaci ugawunsa n aḁā wa zuwa mu tā ukpaḁa u upana u kayanyan. Kpam eḁa ama dā u gain i zuwa mu upana u kayanyan. Ili i'ya i zuwai ma ciga n pana kayanyan i'ya tsarā eḁā dem i pana kayanyan.

⁴ A'ayin a dā n koronku dā caupa vi, mā tā n kadambula n ukpaḁa u upana u kayanyan a asuvu a katakasuvu ka va hal n koronku dā n meshi a a'eshi a va cika. N koronku dā tsarā n zuwa dā unamgbukatsuma wa, shegai koronku dā n koronku dā tsarā i reve an ma ciga dā cika.

Cimbusukāi atoku unyushi u cingi

⁵ Uza roku a asuvu a dē u zuwa mu baci unamgbukatsuma, mpa u zuwai utyoku u va wa. Gbā dē dā u zuwai unamgbukatsuma, kpam ya dem wā tā n tyoku dā wā pana u dā. Ma ciga n dansa cika wa.

⁶ Uḅolomgbono u kaci u dā aza roku a dē ushani a yain a yan yi mavura ma ma gain a naḁa yi vi, ma rawa tā.

⁷ Shegai gogo-na u gan tā i cimbusukā yi i naḁa yi ndishi n katakasuvu tsarā kotsu i zuwa yi u rongo n unamgbukatsuma hal upityanangu u ne u rukpa wa.

⁸ Ma folo dā, wenike ni an ya ciga yi.

⁹ Koronku dā ma koronku dā tsarā n kondo dā, kpam n wene ko ya pana uwenishike u va.

¹⁰ I cimbusukā baci vuma nala vi, mpa dem n cimbusukā yi tā. N cimbusukā yi baci (an baci unyushi wari pini), yan dā n yain nala tsarā n yanka dā ukuna u shinga a ucira u Kawauwi.

¹¹ Tsarā Kanangasi* ka lyai kelime n u la tsu ugboji wa, kpaci tsu reve tā afobi a Kanangasi utuwā ara tsunu.

Kuḅari ku Bulus a Taruwasa

¹² An n rawai a Taruwasa tsarā n yain kuḅari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi, n cina tā cina Asheku a foḅuso dē ure adama a manyan mi.

¹³ Shegai n dambula tā cika, kpaci n wene utoku u tsunu Taitu wa. Pini nala, n tonokoi aza dā a'ari pini vi, “U yan tsu ben.” Aku n lazai ubana a Masidaniya.

Ulya u kaci adama a Kawauwi

¹⁴ Tsu cikpa tā Kashilā cika! Aya u zuwa tsu tsu woko agbashi a ne kpam u tonoi n aṣṣu a kapala adama a ulya u kaci u Kawauwi. Kashilā ka 6anga tsu tā dem tsu tamburuka ureve u Kawauwi ko nte wa tyoku u ili i magulani.†

¹⁵ Uma u tsunu wā tā tyoku u magulani ma Kawauwi ka naḁa Kashilā, ma kpam ma tambura a asu u ama dā Kashilā ka wauwusa hal n ama dā a ka kuwusa.

* 2:11 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁶ A asu u aza da a ka kuwusa, magulani mi ma woko le de kawan ka ukpa. Shegai a asu u aza da a'ari n uma, magulani mi ma woko le de magulani ma uma. Ya wa fuda wa canga araji a ukuna u nala vi?

¹⁷ Tsa tyoku u ama da a tsu yan ku'ari ku kadyanshi ka Kashila tsara a tsara ikebe wa. Nala tsari wa. Shegai umatsi u da tsari u uwoko atsumate a Kashila, kpam a asuvu a ucira u Kawauwi tsu tsu dansa ta akani yi a kapala ka Kashila.

3

Kazuwambani ka savu ka Kashila

¹ Gogo-na gita da tsa gita ucikpala kaci ka tsunu? Ama roku a rawa ta n ikanikorongi i icikpali ko kpam a zuwa da i koronku le ikanikorongi i icikpali yi. U gan tsu yain n ikanikorongi nala?

² Shegai efa ukanikorongi u tsunu, kpam i'a ta a asuvu a atakasuvu a tsunu tsara ya dem u yain kaneshi u reve kpam i'ya u yain kaneshi vi.

³ I wenike ta a kateshe an efa ikanikorongi i'ya Kawauwi ka korongi aku ats tsu bankai i'ya. Kulu Keri ku Kashila Uza u Uma ku korongu da ta a asuvu a atakasuvu a tsunu, shegai a iwaraka ko agbagala a da a yain n atali wa.

⁴ Tsa fuda ta tsa dana nala adama a ucira u upityanangu u tsunu a kapala ka Kashila adama a Kawauwi.

⁵ Dana da tsu danai tsa fuda tsa yan manyan ma nala mi n kaci ka tsunu wa. Kashila ka ka zuwai tsu fudai tsu yain gba i'ya tsu yain vi.

⁶ U zuwa tsu ta tsu fuda tsu woko agbashi a kazuwambani ka savu ka ne ka ka wutai a asu u Kulu Keri. Kazuwambani ka savu ki Mele ma a korongi wa, kpaci Mele ma a korongi ma tsu tuko ta ukpa, shegai Kulu ku tsu tuko ta uma.

⁷ Mele ma cau a atali a da a tsu korongu ma, kpam a tsu wene ta tsupige tsu Kashila a a'ayin a nala yi. Aza a Isara'ila a fuda a barakpa n a wundi upetiwa'eshi u Musa wa, kpaci wa lada ta cika, ko an u wokoi ulada vi u barakpa wa. Adama a nala, Mele ma ma wokoi manyan ma ne utuko u ukpa u da, kpam mari n tsupige nala,

⁸ tsupige tsu manyan ma Kulu Keri tsu la ta tsupige tsu Mele. Ko nala wa?

⁹ Manyan ma ma tsu tuko ama ukidaga u ugana n mavura ma baci n tsupige, manyan ma ma tsu zuwa ama a woko ama a maci a kapala ka Kashila ma yan ta n tsupige tsa tsa la nala vi.

¹⁰ Mayun da an tsupige tsu kazuwambani ka cau tsu woko de ili i gbani, kpaci katyashi ka tsupige tsu savu ka la ta ka cau.

¹¹ Mele ma ta n tsupige tsa tsu kporoi. Shegai tsupige tsu kazuwambani ka savu tsu la ta ucira, kpaci tsa kporo wa.

¹² Tsa dansa ta bawu uwonvo, kpaci adama a nala a da tsari n uzuwa u uma.

¹³ Tsa tyoku u Musa wa. Upetiwa'eshi ne u lada ta, shegai u pala ta u da tsara u zuwa aza a Isara'ila a lyai kelime n uwene katyashi ki n ka kpori wa.

¹⁴ Ama yi a ryagbaja ta, kpam ili i roku i tsu kangu le ta uwene ukuna u mayun a'ayin a da baci a yain kaneshi u Mele. Kawauwi ka koshi ka fuda ka takpa le ili i'ya i kangu le uwene vi.

¹⁵ Ko n gogo-na, a yan baci kaneshi u Mele ma Musa, ili i'ya pini i tsu kangu le atakasuvu.

¹⁶ Shegai a'ayin a da baci dem uza kpatalai ubana a asu u Asheku, she u takpa yi ili i'ya i kangu yi vi.

¹⁷ Asheku a nala yi aya Kulu. Kpam asu da baci dem Kulu ku Magono ma Zuba kari, ku tsu naka ta utsara u kaci.

¹⁸ Adama a nala ipetiya'eshi i tsunu i'a kpam upali wa, tsara tsu wenike tsupige tsu Magono ma Zuba. Kpam Kulu ku Magono ma Zuba ka yan baci manyan a asuvu a tsunu, tsa woko ta tyoku u ne aku tsu wenike tsupige tsu ne cika.

4

Kuzuwate ku ucanga a mgbodo n cin

¹ Kashila n upana u iyali u ne, u naka tsu ta manyan ma na mi tsara tsu yain. Ili i'ya i zuwai bawu tsa wowo i'ya la vi.

² Tsu 'yuwan ta uyan ili i uwono ko kpam i'ya i'ari usokongi. Tsu tsu yinsa ko uza wa, kpam tsu tsu savada uwenishike u Kashila wa. Ukuna u mayun u da koshi tsu tsu dansa a kapala ka Kashila, tsara ama a wushuku an tsari ama a maci.

³ Kadyanshi ka Shinga ka tsa yansa ku'bari ka baci ukimbi, a asu u aza da a'ari a ure u ukpa da kari ukimbi.

⁴ Kanangasi;* wata, uza cingi uza da wa lya tsugono tsu likimba u na u rumbanasa ta atakasuvu a le, pini nala, a wushuku n akani a da tsa yansa ku'bari a kaci ka tsupige tsu Kawauwi wa. A ka wene katyashi ka pige ka ka wakana ara le wa, kpam a reve an Kawauwi ka rotsoi Kashila wa.

⁵ A'ayin a da tsa kyawunsa n tsu yanyi ku'bari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashila ki, ku'bari ku kaci ka tsunu ka tsa yansa wa, shegai ku Yesu Kawauwi an wari Asheku. Atsu agbashi a de a da adama a ili i'ya Yesu yanka tsu.

⁶ Kashila ka ka danai, "Asaka katyashi ka wakana a asuvu a karimbi!" U zuwa tsu ta tsu reve an katyashi ka na ki katyashi ka tsupige tsu Kashila ka, ka tsu tsu wene a upetiwa'eshi u Yesu Kawauwi.

⁷ Kuzuwate ku ucanga ku na ki a asu u Kashila da tsu tsarai ka, shegai tsari ta tyoku u mgbodo n cin a asu u da kuzuwate ku ucanga ki kari. Nala u wenike ta an ucira u pige vi a asu u Kashila da u wutai, shegai ara tsunu wa.

⁸ A uka tsu a asuvu a awuya cika, shegai a fuda a minjara tsu wa. Ko tsu reve baci kpam ili i'ya tsa yan wa, tsu tsu bulu uzuwusa uma an ili i shinga i roku ya gitā wa.

⁹ A zuwa tsu ta tsu panai ikyamba cika, shegai Kashila ka asaka tsu wa. A tsu gbashangu tsu ta a iyamba, shegai gba n nala a wacinsa tsu wa.

¹⁰ A'ayin a da baci tsa pana ikyamba nala, ikyamba i tsunu i tsu wenike ta tyoku da Yesu panai ikyamba a'ayin a da u kuwai vi. Pini nala, ama a ka wene ta uma u Yesu a asuvu a ikyamba i tsunu.

¹¹ Nala wari, kain dem tsu tsu reve ta gaawan a ka wuna tsu ta adama a da tsa gbashika Yesu. Pini nala, ama a ka wene ta uma u Yesu a asuvu a ikyamba i tsunu i'ya ya kuwa.

¹² Tsu wushuku ta tsu modono n ukpa, tsara eda i tsara uma.

¹³ A korongu ta a Tagarada u Kashila, "Dansa da ma dansa an u wokoi n wushuki." Uwushuku u te u da tsari n u da, kpam dansa da tsa dansa an u wokoi tsu wushuki.

¹⁴ Kashila ka 'yangasa ta Yesu Asheku a asuvu a ukpa. Tsu reve ta kpam an Kashila ka tuwa ka 'yangasa tsu n Yesu. Kashila ka bidya tsu ta kabolo n ada kpam tsu shamgba a kapala ka ne.

¹⁵ Gba ukuna u na vi adama a ukuna u shinga u de u da. Tyoku da ama ushani a'ari ulya kelime n uwusha ukuna u shinga u Kashila, nala dem a'ari

* 4:4 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

ulya kelime n ucikpa Kashilā, Kashilā kpam k̄ari a udoku uwusha tsupige cika.

Upityanangu a asu u Asheku

¹⁶ Ili i'ya gai i zuwai bawu tsa bulā uzuwa uma i'ya gai la vi. Ko an u wokoi ikyamba i tsunu ya kuwusa, kain dem kulu ku tsunu ku tsu tsarā tā ucira u savu.

¹⁷ Upana u ikyamba u dā tsa pana gogo-na wā gan wa, kpam wa barakpa wa. Shegai wa banga tsu tā tsu tsarā tsupige tsa tsu lai upana u ikyamba vi cika, kpam tsupige tsi tsa yan n utyoku wa.

¹⁸ Tsu zuwa a'eshi a tsunu a ili i'ya tsa wene wa, shegai a ili i'ya bawu tsa wene. Ili i'ya tsa wene vi ya barakpa wa, shegai ili i'ya bawu tsa wene vi ya yan n utyoku wa.

5

¹ Tsu reve tā a wasa baci katani ka tsa rongo na vi; wata, tsu kuwā baci tsu asaka ikyamba i na yi, Kashilā ka fobusuko tsu tā kuwa ka tsa rongo a zuba. Asu u da eyi fobusoi n kaci ka ne kpam bawu wa kotso.

² Tsu wowo de n ikyamba i'ya tsari n i'ya gogo-na, adama a nala tsu matsa de a uka tsu ikyamba i savu a zuba tyoku u aminya a savu.

³ A'ayin a nala tsa rongo kpam katafa wa, kpaci tsa uka tā ikyamba i savu a zuba.

⁴ An tsa rongo n ikyamba i na yi tsa tā ushadangi n kadambula kpam tsa pana tā ikyamba. Shegai uwowi u tsunu u zuwa tsu tsu cigi ukpa aku tsu asaka ikyamba i na yi wa. Tsa ciga tā tsu asaka ikyamba i cau yi, kpaci tsa wusha tā ikyamba i'ya bawu ya kuwā.

⁵ Kashilā ka n kaci ka ne u fobuso tsu adama a nala yi, kpam u naka tsu Kulu Keri tsarā ku woko tsu uzuwambana u dā wa wenike an uma u savu u na vi mayun dā.

⁶ Adama a nala kain dem tsu rongo n atakasuvu a ucira. Tsu reve tā a'ayin a dā baci tsari n uma a ikyamba i na yi, tsa a kuwa ku te n Asheku wa.

⁷ Tsa tonu tā ili i'ya tsu wushuki n i'ya, shegai tsu tonu ili i'ya tsu wenei wa.

⁸ Adama a nala a dā n danai tsa tā n atakasuvu a ucira. Tsu la tā uciga tsu asaka ikyamba i na yi tsarā tsu bana a kuwa a asu u Asheku tsu rongo de.

⁹ Tsa baci n uma pini na a ikyamba i na yi, ko kpam tsa baci bawu uma, uciga u tsunu tsu yanka yi ili i'ya wa pana kayanyan u la tā ili i'ya i buwai gba.

¹⁰ Ili i'ya i zuwai i'ya, kain ka roku gba tsunu tsa shamgba tā a kapala ka Kawauwi kpam u yanka tsu afada. Ya dem a asuvu a tsunu wa wusha tā katsupi ka ili i'ya u yain a'ayin a dā wari n uma a ikyamba i na yi, ko i'ya baci mai ko icingi.

Utuko u ama a asu u Kashilā

¹¹ Adama a dā tsu revei an tsa pana uwonvo u Asheku dā i zuwai tsu matsai tsarā ama a kpatala a gono a asu u ne. Kashilā ka reve tā tyoku dā tsari mayun, tsa ciga dā tā i reve tyoku dā tsari.

¹² Tsa ciga tsu doku tsu wenike dā aradi a kaci ka ili i'ya tsari wa, shegai tonuko dā tsa tonuko dā ili i'ya tsari tsara i yain mazanga adama a tsunu. Pini nala, dā ya tsarā ili i'ya ya dana a kaci ka aza dā a tsu wenike aradi a kaci ka ili i'ya ama roku a tsu dansa a kaci ka le, shegai a'ya ama a maci a kapala ka Kashilā wa.

¹³ U woko baci yavu ijan i'ya tsa suma, tsarā u tuko Kashilā tsupige dā. U woko baci kpam yavu tsa n ugboji u tsunu, nala kpam tsarā tsu banga dā dā.

14 I'ya baci dem tsa yan, yan da tsa yan i'ya kpaci uciga u Kawauwi u da wa tono n atsu. Tsu wushuku ta an uza roku; wafa, Kawauwi ka kuwai adama a ko ya wa, adama a nala tsu wushuku ta an gba tsunu tsu kuwai.

15 U kuwa ta tsara u wauwa ko ya wa, tsara aza da a wushai uma u savu adama a ne, a rongo kpmam uma u da ele a ka pana kayanyan koshi wa. Shegai a rongo uma u da Kawauwi ka pana kayanyan, uza da kuwai kpmam a 'yangasa yi tsara u wauwa le.

16 Adama a nala a da tsu asakai ubidisa atoku tyoku da likimba u yawunsai a kaci ka le. Caupa, tsu tsu yawunsa ta a kaci ka Kawauwi tyoku da likimba u tsu yan, shegai gogo-na nala wari wa.

17 Uza da baci bolomgbonoi kaci n Kawauwi, Kashila ka gonuko yi ta vuma u savu. Ukuna u cau a kaci ka ne u kotso de, kpmam i puwan de. Ko ndya wa i ne Kashila ka gonuko i'ya de i savu.

18 Kashila ka ka yain ili i na yi gba, u tuko tsu evu n eyi adama a ili i'ya Kawauwi ka yain. U naka tsu manyan ma utuko ama evu n eyi.

19 Akani a tsunu yi a da, Kashila ka tukuso ta ama evu n eyi a akere a Kawauwi. Kashila ka tsu cibusa unyushi u cingi u le wa. U naka tsu ta kpmam akani a ndishi n shinga a na yi.

20 Kashila ka zuwa tsu ta tsu woko aza a manyan a una u Kawauwi, kpmam u woko ta yavu folo da wa folo da i pana kadyanshi ka tsa tono. Adama a Kawauwi a da tsa dansa, kpmam tsa folo da ta i asaka Kashila ka tuko da evu n eyi.

21 Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa ko kenu! Shegai Kashila ka gonuko yi uza u unyushi u cingi adama a tsunu, tsara Kawauwi ka gonuko tsu ama a maci a asu u Kashila.

6

1 Tsu yan ta manyan ka'olo n Kashila, kpmam tsa folo da ta kotsu i wushi ukuna u shinga u ne gbani wa.

2 U dana ta a Tagarada u Kashila, "A'ayin a rawa baci a da ma wenike da asuvayali, ma pana ta kvasu ka de. Kain ka iwauwi n banga da ta." ◇

Mayun da, Kashila ka ta ufo'busi u banga da gogo-na. Ara kain ka iwauwi ka.

Upana u ikyamba u Bulus

3 Tsa ciga aza roku a 'yuwan manyan mi wa, adama a nala tsa ciga i'ya tsa yan i zuwa aza roku a rukpa wa.

4 I'ya baci dem tsa yan, tsu tsu ciga ta tsu wenike atsu agbashi a mayun a Kashila a da. Tsu kawunku ta gba upana u ikyamba n ahankuri.

5 A lapa tsu ta. A zuwusa tsu ta a kuwa ku a'ali. Kakuma ka ama ka pana tsu ta upan hal a 'yangasasai atakasuvu a ama. Tsu yan ta manyan hal tsu dukpai. Roku tsu tsu lavuta wa. Roku kpmam tsa tsara ilikulya wa.

6 Tsu wenike ta kaci ka tsunu atsu agbashi a Kashila a da, kpaci tsu nangasa kaci ka tsunu n tsicingi wa, tsu ta n ureve u da Kashila ka tsu naka. Tsu tsu yan tsali wa. Tsu tsu yansaka ta ama ukuna u shinga. Tsa ta n ucira u Kulu Keri, kpmam tsa ciga ta ama mayun mayun.

7 Kadyanshi ka mayun ka tsa yansa kubari, kpmam Kashila ka ka naka tsu ucira vi. Tsa ta n ukuna u maci u da u woko tsu yavu burundu n maraga ma tsa ciga adama a kuvon.

⁸ Kashilā ka tsa gbashika ama a ka ṅakasā tsu baci karinga, ko a goruso tsu baci. Kashilā ka tsa gbashika ama a ka cikpala tsu baci, ko a ka ṅakasā tsu baci a'ala a cingi. Ama a bidya tsu t̄a aza a kaḅan, shegai kain dem ukuna u mayun u da tsa dansa.

⁹ Ya dem reve tsu t̄a, shegai a gonoi a ka yanka tsu yavu a reve tsu wa. Tsa rongo yavu ukpā wa evu, shegai aṅsa na, hal n gogo-na t̄a t̄a n uma. Tsu pana t̄a ikyamba cika, shegai a wuna tsu wa.

¹⁰ Kain dem tsu tsu rongo t̄a n mazanga, ko a asuvu a a'ayin a upana u ikyamba. Aza a unambi a da tsari, shegai tsu zuwai ama ushani a yain utsari a asuvu a upityanangu. T̄a n ili wa, shegai mayun da wari an tsari n ko ndya wa.

¹¹ Edā aza a Korintiya, tsu dansa t̄a n adā karara. Atakasuvu a tsunu a shadangu t̄a n uciga u de.

¹² Tsu asākā dā uciga wa, shegai edā i asākā tsu t̄a uciga.

¹³ Ma dansa t̄a n adā tyoku da ma dansa ṅa mmuku n va. Wenike tsu uciga tyoku da aṅsu tsu wenike da.

Kuwa ku Kashilā ka uma

¹⁴ Kotsu i yain manyan kaḅolo a asu u te n aza da bawu a wushuki n Kawauwi wa. Ukuna u shinga n u cingi wa rongo kaḅolo wa. Katyashi n karimbi a ka rongo kaḅolo a asu u te wa.

¹⁵ Nidā Kawauwi n Kanangasi* a ka walamgbana? Nidā uza da wushuki n Kawauwi wa walamgbana n uza da bawu u wushuki?

¹⁶ Kuwa ku Kashilā ka walamgbana n ameli wa, ko kenu. Kpam aṅsa kuwa ku Kashilā Uza u Uma. Kashilā ka dana t̄a, “Ma dusuku t̄a n ele aku n zuwa kuwa ku vā a asu u da a'ari. Ma woko t̄a Kashilā ka le, ele kpam a ka woko t̄a ama a vā.” ◊

¹⁷ Adama a nala, Magono ma Zuba ma dana t̄a, “Wutā a asuvu a le i peci kaci de n ele. Kotsu i sawa ili i'ya Mele ma danai i'ā n ashindā wa, tsarā n wushi dā.” ◊

¹⁸ Magono ma Zuba, Uza u Ucira Gbā u dana t̄a, “Ma woko t̄a Tata u de, edā kpam ya woko t̄a mmuku n vā.” ◊

7

¹ Aje a vā, Kashilā ka ka yansāka tsu kazuwamgbani ka na ki. Adama a nala tsu sumai ili i'ya ya zuwa tsu nangasa ikyamba n a'ulu a tsunu n icadi. Tsu ṅakai Kashilā tsupige, aku tsu matsai tsu yain gbā i'ya tsa yan tsu woko tyoku u ne dere.

Ipeli i'ya Bulus wari n i'ya

² Kukpunkā tsu atakasuvu a de! Tsu nusuka ko uza wa. Tsu nangasa kpam upityanangu u uza wa. Tsu ryafa ko uza wa.

³ Dana da n danai nala an ma ciga n zuwuka dā unyushi wa. Mari n tonuko dā t̄a caupa an tsu tsu rongo dā ucibusu, ko ndya baci tani ya gitā.

⁴ N wushuku t̄a n adā gbā gbā. Kain dem n tsu rongo t̄a n mazanga adama a de. I gbatangu mu katakasuvu. Ko an u wokō mari ushadangi n kadambula, i zuwa mu t̄a ma pana kayanyan.

* **6:15** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. ◊ **6:16** Adkp. 26:12; Izk. 37:27. ◊ **6:17** Isha. 52:11; Izk. 20:34. ◊ **6:18** 2 Sam. 7:14.

⁵ An tsu rawai a uyamba u Masidaniya, tsu tsara uwunvuga wa. Tsu cina ta kadambula ukyawin n atsu. Tsu shilakanasai n atokulalu, kpm tsa modono n uwonvo a atakasuvu a tsunu.

⁶ Shegai Kashila ka ka tsu naka a aza da a'ari n kadambula ndishi ma atakasuvu, u naka tsu ta ndishi ma atakasuvu a'ayin a da Taitu tuwai ara tsunu.

⁷ Mayun tsu pana ta kayanyan an tsu gawunsai n Taitu, shegai gba ili i'ya i zuwai tsu panai kayanyan cika i'ya an i gbamatangu yi katakasuvu. U tonuko tsu ta an ya ciga mu uwene kpm hal ukuna u bala da n ukuna u da i yain. U tonuko mu ta tyoku da i matsai i da ya ciga i banga mu. An n panai nala, n pana ta kayanyan cika.

⁸ Ko ukanikorongi u va u nangasa da baci katsuma, ukuna u bala mu an n korongi u da wa. A kagita ukuna wa bala mu ta an u nangasa da katsuma, shegai unambukatsuma u de u barakpa wa.

⁹ Gogo-na kpm ma ta n mazanga. Mazanga ma ma yan an n nangasa da katsuma wa, shegai unambukatsuma u de u zuwa da ta i savadai ahali a de. Adama a nala tsu shitangu da wa, ko kenu.

¹⁰ Kpaci Kashila ka fuda ta ka yan manyan n unambukatsuma u tsunu u banga tsu tsu kpatala tsu asaka unyushi u cingi tsu tsara iwauwi. Ukuna wa bala tsu n unambukatsuma u nala vi wa. Shegai unambukatsuma vi a kaci ka ukuna u likimba u da baci, wa tuko ta ukpa.

¹¹ Zuwai a'eshi a asu u unambukatsuma u nala vi u da Kashila ka ciga da i pana u yain a asuvu a de. U zuwa da ta i gonuko ugboji. U zuwa da ta ya ciga i wenike an bawu i'ari n unyushi. U zuwa da ta upan n uwonvo. U zuwa da ta ya ciga i wene mu. U zuwa da ta i matsa i banga aza roku. U zuwa da ta uciga u uyan uza da nusai mavura dere. Ukuna u nala u zuwa da ta i wenike kaci ka de kabirya da wa.

¹² Korongu da n korongi ukanikorongi u na vi tsara i wene, a kapala ka Kashila, tyoku da i'ari ufo6usi i panaka tsu. Korongu da n korongi adama a uza da nusai wa, ko adama a uza da a nusukai wa.

¹³ Ili i'ya gai i zuwai tsu gbamai asuvu i'ya gai la vi.

Ko an u wokoi tsari n ugbami u asuvu, tsu la ta upana kayanyan an Taitu wari dem n upana kayanyan, kpaci i wenike ta an bawu wari n ili i'ya ya bala yi.

¹⁴ Tsu tonuko yi ta tyoku da tsu panai kayanyan adama a de, kpm i wenikei an n yain dere. Gba i'ya tsu tonuko da vi mayun da, kpm i wenikei Taitu ili i'ya tsu danai a kaci ka de ki mayun da.

¹⁵ Pini nala, uciga u ne ubana ara de u lya ta kelime n ugbonguro, a'ayin a da baci u cibai tyoku da gba de i panakai udani u ne, n tyoku da i wusha yi n uwonvo n uje u ikyamba.

¹⁶ Ma ta n mazanga an ma fuda ma wushuku n ada gba gba.

8

Atoni a naka kune yaa

¹ Aje a va, tsa ciga ta i reve tyoku da Kashila ka wenikei ukuna u shinga u ne a a'uwa a Atoni a uyamba u Masidaniya.

² A pana ta ikyamba kpm n unambi cika, shegai mazanga ma le ma kotso wa, kpm a naka ta ili i'ya i lai i'ya a ka ciga le a naka.

³ Asaka gai n tonuko da, a naka ta tyoku da a ka fuda hal gbam u lai ushani. Ko uza u tonuko le a yain nala wa. ⁴ Shegai a rongo tsu ufolo tsu asaka le dem a banga ama a Kashila aza da a'ari a Urishelima.

⁵ Tsu yawunsa gbam a ka fuda a ka naka nala wa! A gita ta a nakai kaci ka le a asu u Asheku, aku ara tsunu. Ili i'ya Kashila ka ciga i'ya la vi.

⁶ Taitu da gita da uwenishike unaka, adama a nala tsu folo yi u doku u gono ara de u banga da tsara i koruso ili i'ya i gitai vi.

⁷ I yan ta ko ndya wa mai hal gban i pasakai cika: I'a ta n upityanangu kpm i'a ta uyan u kadyanshi ka shinga. I'a ta dem n ureve, kain dem ya ciga i banga, kpm ya ciga tsu cika. Adama a nala, tsa ciga da ta i yain ukuna u shinga vi mai a asu u unaka yaa.

⁸ Shegai dana da n danai she i naka ko bawu ya ciga wa, ko an u wokoi a'uwa a Atoni a roku a ka ciga ta a yain nala. Ure u roku u da dem u da ya wenike uciga u maci.

⁹ I reve ta ukuna u shinga u Yesu Kawauwi Asheku, i reve ta an Kawauwi kari n utsari, shegai adama a de u woko ta uza u unambi, tsara adama a unambi u ne eda i tsara utsari.

¹⁰ Adooki a va a da na: Nabalun eda aza a kagita aza da i cigai i naka, kpm eda aza a kagita a da i nakai vi.

¹¹ Gogo-na, ma ciga ta i koruso manyan ma i gitai uyan vi. Wenikei an ya fuda ya koruso manyan mi n maloko tyoku da i gitai ma. Nakai a asuvu a ili i'ya i'ari n i'ya.

¹² Ya ciga baci i naka, wa yan n kalen ko ndya i nakai wa, kpaci Kashila ka la ta uciga i naka a asuvu a ili i'ya i'ari n i'ya, shegai i naka ili i'ya bawu i'ari n i'ya wa.

¹³ Ma ciga i naka ili ushani hal i woko bawu ili, aku i rongo a upana ikyamba an bawu i'ari n ili wa. Ma ciga ta uza da baci dem wari pini u zuwa kukere dere.

¹⁴ Gogo-na naha, i'a ta n ili ushani. Ili i'ya i'ari n i'ya ya fuda ta ya banga aza da bawu a'ari n ili. Aku ubana a kapala a tuwa baci a tsara, aku a banga da dem a'ayin a da baci bawu i'ari n i'ya, pini nala, she i woko unu u te.

¹⁵ Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da baci bolongi ili ushani, i tsu pasa ili i'ya wa ciga wa, shegai uza da baci bolongi kenu, wa namba ili wa." ◊

Taitu n aje a ne

¹⁶ N cikpa ta Kashila an u zuwai Taitu wa ciga da tyoku da ma ciga da.

¹⁷ Taitu wushuku ta u yain ili i'ya tsu tonuko yi u yain. Wa ta n maluwa cika ma wa ciga u tuwa ara de, tun bawu tsu tonuko yi gban nala.

¹⁸ Aya la tsa suku ka'olo n utoku uza da wari Katoni, uza da kpm gba Atoni a ka cikpala adama a manyan ma ne a asu u uyan ku'ari ku Kadyanshi ka Shinga.

¹⁹ Atoni yi a dangasa yi ta dem u bana ka'olo n atsu tsa naka baci kune ku na ki. Yan da tsa yan manyan ma na mi tsara tsu naka Asheku tsupige, kpm tsu wenike an tsa ciga tsu banga cika.

²⁰ Kpaci tsa ciga ko uza u kana tsu n unyushi u tyoku da tsu nakai kune ku pige ku na ki wa.

²¹ Shegai tsa ciga ta tsu yain ili i'ya Asheku a ka pana kayanyan n ili i'ya i'ari dere a a'eshi a ama.

²² Tsa suku ta dem vuma roku ka'olo n ama a re a nala yi. Kain dem vuma na wa ta ufo'usi adama a ubanga. U wenike tsu ta nala a ure kau-kau, kpm gogo-na dem wa la ta uciga ubanga. Kpaci u wushuku ta n ada cika.

²³ Uza roku u wecike baci Taitu, i dana utoku u va u da uza da wa yan manyan na mpa tsara u banga da. A'uwa a Atoni a suku ta ama a na yi ara de, kpm a tuko ta tsupige a asu u Kawauwi.

²⁴ Wenike le uciga, tsarā gba a'uwa a Atoni a reve an tsu yain dere a asu u mazāngā n i'ya tsu yain adama a de.

9

Kune adama a aza a unambi

¹ N wene ili i'ya ya zuwa mu n koronku dā adama a kune ka i fobusoi ya naka ama a Kashilā yi wa.

² N reve ta banga dā ya ciga i banga. Ma ta n mazāngā adama a nala yi, kpm mā ta a utonusuko ama a asuvu a Masidaniya n da edā Atoni a da i'ari a Akataya, i fobuso ta tun naḡalu tsarā i naka. Adama a umatsā u da i matsai ya ciga i naka vi, u zuwa ta aza roku aza a Masidaniya a ka ciga dem a naka.

³ Shegai mpa pini ma sukunku dā atoku a nala ya tsarā kadyanshi ka tsunu a kaci ka de ka woko ka gbani wa. Ma ciga ta i fobuso, kpaci n tonuko le ta i fobuso de.

⁴ Ma pana ta uwono, edā kpm dem ya pana ta uwono, mpa n Atoni a roku a Masidaniya tsu tuwā baci tsu cina dā bawu afofi, cina n tonuko le tani de i fobuso de!

⁵ Da n wenei yavu wa gan ta n suku atoku a nala yi a kapala ka va a wene kune ka i yain kazuwamgbani ki i fobuso ta ka. Nala wa wenike ta an n ucigi u de u da i nakai, shegai mpa n matsa dā wa.

⁶ Ma ciga ta i reve, uza u ce baci ili kenu, ili kenu i'ya wa kapa. Uza dā baci kpm u cei ili ushani, wa kapa ta ili ushani. ⁷ Adama a nala ya dem u yawunsa tyoku u kakuma ka ili i'ya wa naka. Kotsu vu naka ili wa, ikyamba i vunu i 'yanga baci vu naka wa. Kotsu vu naka ili wa, va wene baci yavu matsa dā a ka matsa vu vu naka. Kpaci Kashilā ka la ta uciga uza dā u nakai n ipeli.

⁸ Kashilā kpm ka zuwuka dā ta unā u shinga u da u lai ili i'ya i nambai. Pini nala, dā kain dem ya yan n ili ushani, kpm i yain n i'ya kabarikete hal i nakasa adama a manyan ma shinga gba.

⁹ Tagarāda u Kashilā u dana ta:

“Gbani dā vuma u maci u tsu naka aza a unambi kune, kpm ukuna u maci u ne wa ta pini bawu utyoku.” ◊

¹⁰ Kpaci Kashilā ka ka tsu naka kacimbi icun, u naka kpm ilikulya. Wa doku ta ili i'ya i'ari n i'ya kakuma, tsarā i tsarā i'ya ya naka ushani a asu u uyan ukuna u shinga.

¹¹ Wa kukpa ta ure kau-kau u da wa zuwa dā i yain utsari tsarā i yansa kune yaa. Pini nala, dā ama ushani a ka cikpa Kashilā a'ayin dā baci tsu naka le kune ku de.

¹² Pini nala, ili i shinga i re ya gita ta, ili i'ya ama a Kashilā a nambai a ka tsarā ta i'ya, ama a ka cikpa ta kpm Kashilā n mazāngā.

¹³ Ya rongo ta a unaka Kashilā tsupige kpaci i naka ta yaa. I wushuku ta n akani a kaci ka Kawauwi, kpm i panaka ta a da an i nakai Atoni a Urishelima yaa hal n Atoni a da a buwai.

¹⁴ Gogo-na alya pini a ka yanka dā kvasu, kpm a ka ciga dā uwene, adama a ukuna u shinga u pige u da Kashilā ka yanka dā.

¹⁵ Asakai tsu cikpai Kashilā adama a kune ka u naka tsu gbani.

10

Bulus yain kadyanshi ka manyan ma ne

¹ Mpa Bulus uza da wa folo da vi, kpam n matanu n tsishinga tsu Kawauwi tsa ma folo da. Aza roku a dana ta, a'ayin a da baci mari kabolo n ada n tsu gajarakpa ikyamba wa, aku n rongo n asuvu a shen a'ayin a da baci bawu mari evu n ada.

² A'ayin a da n doku n tuwa da ukondo, u kana ta n yanka aza da a ka wundya tsa tono ta ukuna u likimba asuvu a shen. Ma ciga i zuwa mu n yanka da nala wa.

³ A likimba da tsari, shegai kushulu ku tsunu una u te da kari n tyoku da aza likimba a ka yansa wa.

⁴ Tso tsu shilakanan n iwunukatsu icun i'ya aza a likimba a tsu shilakanana wa. Iwunukatsu i tsunu i'a ta n ucira u da u wutai a asu u Kashila u da wa wacinsa ucira u asu kau-kau u utokulalu.

⁵ Tso tsu wacinsa ta kananamgbani n gba icun i aradi a da a ka bishinka uza ureve Kashila. Tso tsu kana ta uyawunsa u gbani u ama, aku tsu zuwa le a panaka Kawauwi.

⁶ A'ayin a da baci i wenikei ya panaka de Kawauwi gba gba, pini nala, aku tsu rongo ufofusi adama a da tsa yanka aza da bawu a ka panaka Kawauwi mavura.

⁷ Gogo-na ili i'ya ya wene n a'eshi koshi i'ya ya wundya. Shegai u gan ta i cifa an tsari aza a Kawauwi tyoku da dem aza a aradi a nala a tsu dana ele aza a Kawauwi a da a'ari.

⁸ Mayun da wari an tsu tsu dansa n agoni a kaci ka ucira u da Asheku a naka tsu tsara tsu banga da, shegai adama a da tsa varangu da wa. N tsu pana uwono adama a ukuna u nala wa.

⁹ A'ayin a da n koronku da vi, ma ciga i yawunsa yavu uwonvo u da ma ciga n zuwa da i pana wa.

¹⁰ Aza roku a da, "Ikanikorongi i Bulus i'a ta n ucira kpam n kalen cika, shegai wa baci kabolo n atsu, u tsu yan n ucira wa. Kpam kadyanshi ka ne ka tsu yan n kalen wa."

¹¹ Ma ciga ta a reve ukuna u roku: Gogo-na naha tsu kabolo n ada wa, da i zuwai tsu korongi ukuna u na vi a ikanikorongi. Shegai a'ayin a da baci tsari kabolo n ada, tsa wenike ta ucira vi tyoku da tsu wenikei u da a ikanikorongi yi.

¹² Tsa kawan tsu bidya kaci ka tsunu una u te n aza da a tsu yawunsa kaci ka le a'a ta n kalen wa. A tsu boluko ta kaci ka le ure u uratsanaka aku a ratsanaka kaci ka le n u da. A tsu gawuntangu ta kaci ka le n ko ndya wa tyoku da ele a'ari. Nala wa wenike ta an bawu a revei ili.

¹³ Shegai atsu tsa yan aradi a kaci ka ili i'ya i'ari a kateshe n manyan ma Kashila ka naka tsu tsu yain wa. Aradi a da koshi tsa yan a da a manyan ma Kashila ka suku tsu tsu yain, kpam eda dem i'a ta a asuvu a manyan ma nala mi.

¹⁴ Aradi yi a wura tyoku da u gain tsu yain a da wa, atsa gbam aza a kagita aza da a tuko da Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi.

¹⁵ Tso tsu yan aradi adama a ili i'ya aza roku a yain i woko yavu atsa tsu yain i'ya wa. Shegai tsu zuwa ta uma upityanangu u de wa gbama ta hal u zuwa manyan ma tsunu ara de ma lyai kelime cika.

¹⁶ Tsa ciga ta tsu ba tsu yain Kadyanshi ka Shinga ki a asu u mbari mbari. Tsa ciga tsu yain aradi n manyan ma aza roku a yain a asu u le wa.

¹⁷ Tagarada u Kashila dana ta, "Va ciga baci vu yain aradi, she vu yain a da a ili i'ya Asheku a yain." ◇

¹⁸ A kaci ka uza ɗa wa cikpalasa kaci ka ne kpam, u tsu tsara icikpali wa. Shegai Magono ma Zuba ma wushunku baci uza, vuma nala vi aya wa tsara icikpali i mayun.

11

Bulus n asuki a kaɓan

¹ Ma ciga ta i yanka mu ahankuri a'ayin a ɗa baci n yain maku ma utengeshi. Mayun n folo ɗa ta i yanka mu ahankuri.

² Ma kirana ta n ada cika tyoku da Kashila ka kirana n ada. I'a ta tyoku u maku ma uka ma bawu ma revei vali, uza ɗa a yankai kazuwamgbani ka iyolo i vali u te koshi; wata, Kawauwi ka la vi n kaci ka ne.

³ Shegai gogo-na ma pana ta uwonvo u ɗa a ka puwunsa atakasuvu a ɗe tsara i asaka utono Kawauwi mayun mayun n uwulukpi, tyoku ɗa kali ka yinsa Hawa† n ugboji u cingi u ne.

⁴ Tsu tonuko ɗa ta ukuna u Yesu, kpam i wushai Kulu Keri, i wushuki kpam n akani a tsunu. Shegai i asakai aza roku a tonuko ɗa ukuna u roku kau n u Yesu. Gogo-na ufoɓusi u ɗa i'ari i wushi kulu ku roku ɗe kau, i wushi kpam akani a roku.

⁵ N wene aza ɗa a ka isa kaci ka le "asuki a pige" a la mu wa.

⁶ Gaawan n tsu dansa karkar tyoku u le wa, shegai n reve ta ili i'ya ma dansa. Tsu yan ta gba i'ya tsa yan tsu wenike ɗa ili i na yi mai.

⁷ N zuwa ɗa i tsupa mu adama a Kadyanshi ka Shinga ka n yanka ɗa kuɓari wa. N gonuko ta kaci ka va kenu, aku n naka ɗa tsupige. An n yain nala vi, n nusa?

⁸ An a'uwa a Atoni a roku a ka nakasa mu ikebe, u woko ta yavu bokuso ɗa ma bokuso ikebe yi tsara n gbashika ɗa.

⁹ N namba baci ili a'ayin a ɗa mari n ada, n tsu tonuko ɗa i banga mu wa. Atoku a ɗa a wutai a Masidaniya a tuwai pini na, a naka mu ta gba ili i'ya ma ciga. N taɓa ɗa ufolo i banga mu wa, kpam ma folo ɗa wa.

¹⁰ Ko uza wa la a asuvu a uyamba u Akataya uza ɗa wa bishinka mu uyansa kadyanshi a kaci ka ili i nala wa. N dana ta kpam nala adama a ukuna u mayun u Kawauwi u ɗa wari a asuvu a va.

¹¹ N dana baci ma ciga n zuwuka ɗa araji wa, u woko yavu ma ciga ɗa wa? Nala wa. Ko Kashila ka reve ta ma ciga ɗa.

¹² Kpam ma lya ta kelime n uyan ili i'ya ma yan gogo-na vi, kpaci ma ciga ta n bishinka ama a nala utsara u ili i'ya a ka yanka aradi. A ciga ta a dana manyan ma a ka yanka aradi yi ma ta unu u te n ma tsunu.

¹³ Ama a na yi asuki a kaɓan a ɗa. Manyan ma le ma a tsu yanka kaɓan, aku a gonukoi kaci ka le tsara a rotso asuki a mayun a Kawauwi.

¹⁴ Shegai mpa n yan majiyan ma ili i nala wa! Ko Kanangasi* ka gonuko ta kaci ka ne tsara u rotso katsumate ka zuba† ka katyashi.

¹⁵ Adama a nala, tsu yan majiyan an agbashi a Kanangasi a gonukoi kaci ka le a rotso agbashi a ɗa a ka yan manyan ma ukuna u shinga wa. Shegai a makorishi a ka tsara ta mavura dere n ili i'ya a yain.

Upaƚa u ikyamba u Bulus

¹⁶ Asaka n doku n tonuko ɗa: Ko uza kotsu u wundi yavu mpa katengeshi ka wa. Shegai nala baci ya wundya, she i panaka mu tyoku ɗa ya panaka katengeshi, mpa dem aku n yain aradi kenu.

* 11:14 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

17 A'ayin a da baci ma cikpala kaci ka va nala, tyoku u Asheku u da n tsu dansa wa, shegai tyoku u katengeshi.

18 Ama ushani a ka yan ta aradi a kaci ka ili i'ya a yain a likimba. Adama a nala mpa dem ma yan ta aradi.

19 Eda aza da ya wundya yavu i'a n ugboji, i tsu pana ta kayanyan ka upana kadyanshi ka atengeshi.

20 I tsu yan ta gbam ahankuri n aza da a tsu gonuko da agbashi a le, ko a ryafusa da, n aza da a tsu yinsasa da. I tsu yan ta dem ahankuri n aza da a tsu wundya yavu a la da, ko aza da a tsu basasa da.

21 N tsu pana ta uwono n dana tsa n ucira u da tsa yan nala wa.

A ka yan baci aradi, mpa dem ma yan ta, shegai utengeshi u da uyan nala vi.

22 A dana baci ele kagali ka Ibrahi ka, mpa dem uza u kagali ka Ibrahi ka. Ele aza a Isara'ila a da baci, mpa dem nala. Ele mmuku n tsikaya m Ibrahi n da baci, mpa dem nala.

23 Ele agbashi a Kawauwi a da baci, wa woko mu ta utengeshi n dansa baci nala. Shegai tyoku da ma gbashika yi u la ta tyoku da ele a ka gbashika yi. N yan ta manyan cika ma ma lai ma le. A zuwusa mu ta a kuwa ku a'ali hal u lai tyoku da a zuwusa le. Malapa ma a lapusa mu ma la ta ma a lapusai ele. N yansa ta evu n ukpa a'ayin ushani.

24 Aza a Yahuda a bawan mu ta n kaja6u hal kamankupa n kuci.† Kutawun ka gbam a bawan mu nala.

25 Aza a Roma a lapusa mu ta n alangu, kutatsu ka gbam a yanka mu nala. A ta6a mu ta uvarasa n atali tsara a wuna. N so ta nwalu a kpatsu, kpatsu ku tasa ta na mpa hal kutatsu. N ta6a ta urukpa a mini n kuvuli hal ubana kuvuli ku roku. 26 Nwalu n kakuma mi, n tsu zuwa mu ta n yain evu n ukpa adama a uwaya u mini n adama a aza a magalaka. N yan ta evu n ukpa adama a ama a va, aza a Yahuda, kpam hal n Awulawa. N tsu yan ta evu n ukpa a ilyuci ilyuci, n a kakamba, hal n mala dem. N yan ta dem evu n ukpa adama a aza da a danai ele Atoni a da, shegai Atoni a da wa.

27 N yan ta manyan cika hal n togbolukoi, a'ayin ushani n tsu lavuta gbam wa. N tsu rongoso ta n kambulu n kakuli, kpam a'ayin ushani n tsu tsara ilikulya wa. N soso ta kutanu kpaci ma n aminya a u'uka cika wa.

28 Hal n ara gai, kain dem u tsu woko ta yavu va da n canga ta ucanga u araji kpaci n tsu bala ta asuvu adama a a'uwa a Atoni.

29 A'ayin a da baci bawu aza roku a'ari n ucira, n tsu woko ta dem bawu ucira. Asuvu a tsu sudugba mu ta a'ayin a da baci n wenei a yinsa uza roku tsara u yain unyushi.

30 U kana baci n cikpala kaci ka va, ma yan ta nala adama a ili i'ya i zuwa mu n woko bawu ucira.

31 Kashila ka reve ta kaban ka ma yan wa. Aya Kashila n Tata u Yesu Kawauwi Asheku, uza da a ka cikpala hal ubana bawu utyoku.

32 An mari a Damasuka, uza da wari gomuna a'ayin a da Arita wa Iya tsugono, wari u ciga ta u kana mu, adama a nala, u zuwa ta aza a uwundya ukyawan a ilyuci yi.

33 Shegai aje a va a zuralakpa mu a asuvu a mabana a ilinuku i kasaga ka ilyuci ki. Tyoku da n lai a akere a gomuna yi da la vi.

† 11:24 A a'ayin a nala yi, a bawan baci vuma hal amangare, wa kuwa ta kpaci asoje yi a reve ta tyoku da a ka bawan vuma hal u kuwa ko kpam ukpada ukuwa. A bawan yi ta kamankupa n kuci a asaka yi a una u ukpa shegai wa kuwa wa.

12

Asheku a wenikei Bulus kuwene

¹ U kanaṅa ta n yain aradi, ko an u woko ko kalen ma lya pini wa, shegai asaka n yain a da adama a kuwene n ili i'ya Asheku a wenike mu.

² Ayen kupa n a nishi a da a wurai, Kashila ka wusha ta Katoni ka Kawauwi ka roku a asu u uwunvugusa a zuba u Kashila a'ayin a roku. N reve wa, ko ikyamba i ne i'ya i walai, ko kpm kulu ku ne, shegai Kashila ka reve ta.

³⁻⁴ N doku n dana, n reve ta a bidya ta vuma u na ubana a asu u uwunvugusa a zuba. Shegai ko ikyamba i ne i'ya i banai a zuba vi ko kulu ku ne ka koshi ku banai n reve wa, Kashila ka ka revei. U pana ta kadyanshi ka roku ka bawu wa fuda wa todugbo, n ili i'ya bawu Kashila ka asaka uza dana.

⁵ Adama a nala ma yan ta aradi adama a vuma na vi, shegai ma yan a da adama a kaci ka va wa, she ili i'ya ya zuwa mu n reve an bawu mari n ucira.

⁶ Mari ma ciga baci n yanka kaci ka va aradi, wa woko mu utengeshi wa, kpaci mari ma dansa ta ukuna u mayun. Ma yan a da adama a kaci ka va wa. Ma ciga ama a naka mu tsupige tsa tsu lai tsu ili i'ya a wenei ma yan ko n danai wa.

⁷ U gan n woko n aradi a kaci ka ili i pige i pige i'ya Kashila ka wenike mu wa. Da gai i zuwai u naka mu mballa n pana ikyamba yi, tyoku da kawana ka tsu sapa ikyamba. U woko yavu katsumate ka Kanangasi* ka ka zuwa mu n pana ikyamba, u bishinka mu kpm uyan aradi.

⁸ N folo ta Asheku hal kutatsu tsara u takpa mu ukuna u na vi.

⁹ Shegai u tonuko mu, "Ukuna u shinga u va u rawa vu ta. A'ayin a da baci bawu vari n ucira, ucira u va u tsu shadangu ta ara vunu." Adama a nala, gogo-na ma ta n mazanga ma ma yan aradi adama a da bawu mari n ucira, ucira u Kawauwi u yain manyan ara va.

¹⁰ Adama a da wa woko ukuna u shinga a asu u Kawauwi u da baci ma namba ucira, ko ama a ka tonusoko mu baci kagbani, ma yan ta mazanga. Ma namba baci ili adama a da wa woko ukuna u shinga a asu u Kawauwi, ko a ka yansa mu baci mavura, ma yan ta mazanga. A ka zuwusa mu baci n pana ikyamba adama a da Kawauwi ka tsara ukuna u shinga, ma yan ta mazanga. Kpm a'ayin a da baci dem n nambai ucira, a'ayin a nala a da ma tsara ucira cika.

Bulus wa ciga ta aza a Korintiya

¹¹ Tyoku u katengeshi u da ma dansa, shegai eda i zuwa mu ma dansa nala. Eda i gain ya dansa ukuna u maci a kaci ka va. Ko ma baci ili i roku wa, aza da a danai ele "asuki a pige" a da vi a la mu wa.

¹² A'ayin a da mari kabolo n ada vi, n rongo ta n ahankuri kpm n yansa ta manyan ma ucira n iryoci n ili i'ya ya tuko ikunesavu i'ya i gain kasuki ka mayun ka yain.

¹³ Adama a nala, i wusha ta ili i'ya a'uwa a Atoni a da a buwai a wushai. Ili i te i'ya i takpanai: N gonuko kaci ka va n woko da kalandam wa. Yanka numu ahankuri!

¹⁴ Mpa pini ma fobuso tsara n tuwa n kyawan da ukyawan u tatsu. Shegai hal n ara ma boluko da kalandam wa. Eda ma ciga, shegai ikebe i de wa. Mmuku n da n gain a fobo ikebe adama a ubidya araji a isheku i le wa, shegai isheku i bidya araji a mmuku n le.

* 12:7 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁵ Adama a nala, mā tā n mazangā ma ma naka ko ndya wa i va adama a de, hal gban n kaci ka va dem. Ya jebe uciga u da ya ciga mu vi an u wokoi n la da uciga?

¹⁶ Aza roku a de a wushuku ta an bawu n woko da kalandam. Shegai, hal n gogo-na alya pini a ka yawunsa yavu ugboji u da n yain n yanka da ka ban tsara n wanda da.

¹⁷ Ama da n sukunku da vi, uza roku wa pini uza da ryafa da?

¹⁸ N folo ta Taitu tuwa ara de, kpam n tutsuku yi ta kabolo n Katoni ka roku. Shegai u ryafa da wa. E da dem n kaci ka de i reve ta an mpa n eyi ko ndya wa una u te u da i'ari tsu, kpam uyawunsa u da tsu u te.

¹⁹ Gaawan ya dana ta dana da tsu danai gba nala tsara tsu wenike an tsari ama a maci. Nala wa. Tsu tsu dansa ta tyoku da Kawauwi ka ciga tsu tsu dansa a kapala ka Kashila. E da aje a tsunu a da, kpam ko ndya baci tsa yan, yan da tsa yan i'ya tsara tsu zuwa da i gbama.

²⁰ Kpaci ma pana ta uwonvo u da n tuwa da baci ukyawan, ahali a de a kpa da mu uyankpa, kpam adama a nala, ahali a va dem a ka yankpa da wa. Ma pana ta uwonvo u da ma cina da n i nanamgbani, ko n i yanyi malyon ma ili i'ya ama a'ari n i'ya. Ma pana ta uwonvo u da ma cina da n asuvu a shen, ko kpam ya cigaka kaci ka de ko ndya wa. Ma pana ta dem uwonvo u da ma cina da n i tonusuki ama kagbani, ko n i yanyi ndyami. Kotsu kpam gai n cina da n i yanyi aradi, ko ya rongo kabarikete bawu i kana i kaci wa.

²¹ Mayun da ma pana uwonvo u da n tuwa baci gaawan Kashila ka va ka gonuko mu ta kenu adama a de. Kpam ma sa ta adama a aza da a'ari a ka yansa unyushi u cingi bawu a kpatalai a asaka ukuna u ashinda u le, n tsishankala, n ukuna u uwono.

13

Bulus kotsoi unaka adooki a ne

¹ Ma tuwa ta ara de utuwa u tatsu. Tagarada u Kashila da, "U kana ta ama a re ko ama a tatsu a reve n ukuna u da a kana vuma n u da mayun da." ◇

² An n doki n tuwai ara de utuwa u ire, n rono ta aza da a ka yansa unyushi u cingi atsuvu. Gogo-na dem an bawu mari evu n ada, ma doku ta ma dana u da: A'ayin a da baci n doku n tuwai ara de, ko uza wa la a asuvu a mavura wa.

³ Ma wenike da ta an mayun da Kawauwi ka dansa a una u va. An wa yansa manyan ara de, u yansa ma bawu ucira wa, shegai wa ta n ucira.

⁴ Mayun da u rongoi bawu ucira a'ayin a da a wandamgbana yi, shegai gogo-na n ucira u Kashila u da wa rongo. Atsu dem tsa n ucira wa, tyoku da Kawauwi ka rongoi a mawandamgbani. Shegai ya wene ta an tsa tuwa tsu rongo n ucira u Kashila, tyoku da Kawauwi ka rongo.

⁵ Veci kaci ka de mai, i kondo kaci ka de i wene ko i'a pini ukani n i'ya i wushuki vi. Ilya baci ukondo vi, ya reve ta an Yesu Kawauwi wari a asuvu a de. I reve baci an Yesu wari a asuvu a de wa, i rukpa de ukondo vi.

⁶ Ma zuwa ta uma i wene an bawu atsu tsu rukpai ukondo vi.

⁷ Tsu yan ta kavasu ubana a asu u Kashila kotsu i yain ili i cingi wa. Yan da tsa yan kavasu nala tsara ama a wene an tsari mai wa, shegai tsara u zuwa da i yain ili i'ya i'ari mai, ko u woko baci yavu atsu tsu rukpa ukondo vi.

⁸ Ili i'ya koshi tsa yan i'ya, i'ya ya zuwa tsu tsu tutsuku ukuna u maci kelime. Tsa yan ili i'ya ya kangu u da wa.

⁹ Ko an u wokoi bawu tsari n ucira, tsa ta n mazanga an e da i'ari n ucira. Tsu yan ta kavasu adama a da ya lapula i woko mai.

¹⁰ Koronku da ma koronku da ili i na yi kahu n rawa la. Yan da n yain nala tsara n tuwa baci, ili i'a la i'ya ya zuwa mu n barana da n ucira wa ma dansa baci n ada n ucira u da Asheku a naka mu. U naka mu ucira vi adama a da ma varangu da wa, shegai adama a da ma banga da.

Idyani i makorishi

¹¹ Gogo-na ama a va, ma kotso de ukanikorongi u na vi. N tonuko da ta: Yanyi mazanga! Savadai ahali a de. Kiranai n i'ya n tonuko da. Rongoi n katakasuvu ka te n ko ya wa. I rongo kabolo na ndishi n shinga. Pini nala, Kashila ka uciga n ka ndishi n shinga ka rongo ta n ada.

¹² Damamgbanasai a asuvu a uciga u Atoni.

¹³ Gba Atoni a da a'ari pini na a ka sukunku da ta idyani i le.

¹⁴ Asaka ukuna u shinga u Yesu Kawauwi Asheku, n uciga u Kashila, na ndishi n kabolo n Kulu Keri a rongo n ada gba.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Galatiya

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Galatiya a da Bulus koronki ukanikorongi u na vi. Galatiya kaƙon ka evu n uyamba u Isara'ila, kƙam ilyuci i'ya pini ushani a kaƙon ki. Gba a'uwa a Atoni a da a'ari a kaƙon ki a da Bulus koronki. Bulus wari u wala ta pini a kaƙon ki, adama a nala wa ta n aje a asuvu a Atoni a asu vi. Shegai aza roku pini a kaƙon ki a da Bulus kasuki ka mayun ka wa.

Bulus koronku le ta tsara u wenike le an wari kasuki ka mayun. An u kotsoi uyan kadyanshi ka nala ki, u wenishike le ta an a wauwa le a ure u maci an a'ari n upityanangu n Kawauwi. Ure u utono mele u da wa tuko iwauwi i mayun wa. U wenike le ta an a'ari n ucira u da a ka fuda a ka tono Kashila bawu a damgbarasa le, kƙam a cigamgbana.

Gba ili i'ya Bulus danai a kaci ka Atoni a Galatiya, nala dem wari a asu u Atoni gogo-na. Tsa fuda ta tsa tono Kashila bawu a damgbarasa tsu tsu baci n upityanangu. Mele ma zuwa tsu tsu re ve tyoku da tsa rongu, shegai upityanangu u da wa zuwa tsu tsu bolomgbono n Kawauwi kƙam u tuko tsu iwauwi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Kasuki ka mayun n akani a mayun (1:1-10)

Kashila ka dangasa ta Bulus woko kasuki (1:11-24)

Bulus shamkpai akani a ne (2:1-21)

Upityanangu u da koshi ure u utsara iwauwi (3:1-4:31)

Adooki a asu u kulu n uciga (5:1-6:10)

Urono u atsuvu u makorishi (6:11-18)

Idyani

¹⁻² Mpa Bulus uza da u korongi ukanikorongi u na ubana a asu u a'uwa a Atoni a da a'ari a kaƙon ka Galatiya. Mpa kasuki ka. Ama da a dangasa mu wa, u wuta tani a asu u vuma wa. Yesu Kirisiti Kawauwi da u dangasa mu n kaci ka ne. U yan ta nala kaƙo n Kashila Tata uza da u 'yangasa yi a ukpa. Gba ama a tsunu pini na a bolomgbono ta na mpa a asu u usuku idyani i na yi.

³ Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

⁴ Kawauwi ka kuwa ta adama a nyushi u cingi u tsunu, dere tyoku da Kashila Tata u tsunu u foƙusoi, tsara u wutukpa tsu a likimba u tsicingi u na a asu u da tsari gogo-na.

⁵ Da i zuwai gba tsupige tsu Kashila tsa, gba a'ayin hal ubana bawu utyoku. Ami.

Kadyanshi ka Shinga ka te ka

⁶ N yan ta majiyan cika an i lazai i kƙatalakai Kashila kucina. U dangasa da ta adama a tsishinga tsu Kawauwi. Shegai gogo-na ya tono de akani a roku kau.

⁷ Mayun da akani a roku a'ala wa, she Kadyanshi ka Shinga, shegai ama roku a da pini a ka damgbarasa da. A ka ciga ta a sava da Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi ka woko ili i roku de kau.

⁸ Asaka Kashila ka yanka uza da baci dem wa yan kuƙari ku ili i roku kau n akani a tsunu utuwa ara de unu u cingi! Asaka Kashila ka yain nala, ko atsu n

kaci ka tsunu ka baci tsari n akani a roku kau, ko katsumate ka zuba ka baci ka tuwai n akani a roku kau.

⁹ N dana ta u da, kpam ma doku ta ma dana: Uza roku u yan baci kuɓari ku kadyanshi ka Kashila kau n ka i gitai i wushai, asaka unā u cingi u Kashila u rukpa a kaci ka vuma u nala vi.

¹⁰ Ama da ma ciga n zuwa a pana kayanyan wa. Kashila ka ma ciga n zuwa u pana kayanyan. Ya wundyā ama da ma ciga n zuwa a cigi mu? Nala baci mari ma yansa, ma woko kagbashi ka Kawauwi wa.

Kashila ka isai Bulus

¹¹ Ama a va, ma ciga ta i reve an Kadyanshi ka Shinga ka n yanka da kuɓari ki ka ama a yain ka wa.

¹² N tsa ka a asu u uza wa. Uza wa la u wenishike mu ka wa. Yesu Kawauwi da u wenishike mu uwenishike u na vi.

¹³ I reve ta tyoku da mari n rongoi an ma tono ure u aza a Yahuda. N zuwa ta Atoni a Kashila a panai ikyamba, kpam ma ciga n wacinsa le.

¹⁴ Aza a Yahuda a da pini aza da tsari usaun u te, shegai n la ta aza roku ushani a utono mele ma nkoshi n cau n tsunu. Mari n matsa ta uciga n yain nala.

¹⁵ Shegai tun kahu a matsa mu, Kashila ka dangasa mu ta. U yan ta nala adama a tsishinga tsu ne.

¹⁶ Aku a'ayin a tuwai a da u wenike mu Maku ma ne, tsara n yain kadyanshi ka ne a asu u Awulawa. A'ayin a nala yi, n folo uza u naka mu adooki wa.

¹⁷ N bana a Urishelima n cina aza da a gitai a wokoi asuki kahu mpa n woko kasuki wa. Ili i'ya n yain i'ya n banai a Arabi n dusuki ve de. Aku n gonoi a Damasuka.

¹⁸ An ayen a tatsu a wurai, aku n banai a Urishelima tsara n kondo Bituru, kpam n rongo ta pini a'ayin kupa n a tawun.

¹⁹ N wene ta dem Yakubu, vangu u Asheku, shegai a'ayin a nala yi n wene asuki a da a buwai vi wa.

²⁰ N tsina ta a kapala ka Kashila, kaɓan ka mu wa.

²¹ An a yain a'ayin kenu, aku n yain nwalu ubana a uɓongu u Suriya n uɓongu u Kilikiya dem.

²² A'ayin a nala yi, Atoni a kaɓon ka Yahuda kotsu a reve mu wa.

²³ Kadyanshi ka a ka dansa a kaci ka va ka a panai koshi ama a ka dansa, a da, "Vuma da wari wa yansa tsu mavura da gai na vi, kpam wa ciga u wacinsa Atoni. Shegai gogo-na aya wa tonusuko ama a toni akani yi."

²⁴ Aku a cikpalai Kashila adama a va.

2

Asuki a wushai Bulus

¹ An ayen kupa n a nishi a wurai, aku n doki n gonoi a Urishelima, Baranaba n Taitu a tono mu ta.

² N yan ta nala kpaci Kashila ka wenike mu ta kuwene, u tonuko mu n gono de. Mpa de, n dansa ta n azapige a Atoni utyoku u le. Ma ciga ta n zuwa le a reve akani a da mari utonusuko Awulawa. Ma ciga ta a kondo manyan ma va ko ma dere. Ma baci dere wa, manyan ma va ma woko ta ma gbani.

³ Kpam an a panai ili i'ya n tonuko le, a wushuku ta. A matsa gbam Taitu uza da soku mu vi u ba u kida kacombi wa, ko an u wokoi Kawulawa ka.*

* **2:3** Taitu Kawulawa ka, kpam a tsu kida uza kacombi wa. Shegai aza a Yahuda a tsu kida ta acombi. Adama a nala, ili i majiyan i'ya an bawo asuki a danai u kana ta a kida Taitu kacombi.

4 Atoni a kaƙan a roku a uwa ta a asuvu a tsunu ukpawunsi. A tuwa ta tyoku u aza a kakyawunsa tsara a reve utsara u kaci u da Yesu Kawauwi u naka tsu. A ka ciga a gonuko tsu agbashi. Ama a nala yi a zuwa ta tsu dansa ukuna u ukida u kacombi.

5 Shegai tsu 'yuwain, tsu panaka le wa, ko kenu. Tsa ciga ta ukuna u maci u Kadyanshi ka Shinga u rongo n ada.

6 (Aza da ama a bidyai ele ili i roku i'ya, ko ndya baci a'ari, ili i te i'ya ara va, kpaci Kashila ka n kudyangi wa.) Adama a nala a fuda a savafa Kadyanshi ka Shinga ka n yain kuƙari wa.

7 A wene ta Kashila ka naka mu ta manyan ma uyan kuƙari ku Kadyanshi ka Shinga a asu u Awulawa, dere tyoku da u nakai Bituru manyan a asu u aza a Yahuda.

8 Kashila ka naka ta Bituru ucira u uyan manyan ma kasuki a asu u aza a Yahuda. Nala dem u naka mu ucira u uyan manyan ma kasuki a asu u Awulawa.

9 Yakubu, n Bituru,† n Yahaya† (aza da ama a revei a'ari n kalen cika) a wene ta Kashila ka naka mu ta kune ku pige ku nala ki, kpam a wushai Baranaba na mpa tyoku u ayain a manyan kaƙo n ele. A gbamatangu tsu asuvu tsu lyai kapala n uyan kuƙari a asu u Awulawa, nala kpam ele dem a ka lya kapala n manyan ma le a asu u aza a Yahuda.

10 Ili i'ya a tonuko tsu tsu yain i'ya tsu cifa n aza a unambi, kpam ili i'ya mari n matsai uyansa i'ya la vi!

Bulus 6ongoi Bituru

11 Kain ka te, an Bituru tuwai a Antakiya, n bongo yi ta a kapala ka Atoni kpaci u yansa ta ili i'ya bawu i gain.

12 Ili i'ya i gitai i'ya na: An u gitai u rawai, u lyasa ta kaƙo n Awulawa a da a'ari Atoni. Aku Yakubu suki Atoni a da a'ari aza a Yahuda a roku a Antakiya. An a rawai, Bituru doku u lya kpam ilikulya kaƙo n ele wa, kpaci wa pana ta uwonvo u ili i'ya ama a nala yi a ka dana a kaci ka ne.

13 Nala dem atoku a ne Atoni aza a Yahuda a tono yi n uyansa ili i maci i kaƙan, hal gbam n Baranaba tono le dem n uyansa ili i'ya bawu i gain i na yi.

14 An n wenei a ka tono kpam ukuna u mayun u Kadyanshi ka Shinga wa, aku n dansai n Bituru a kapala ka le gba. N danai, "Bituru, avu uza u Yahuda u da, shegai vu yain tyoku u Kawulawa, tyoku u uza u Yahuda wa. Nala baci, nida va ciga vu zuwa Awulawa a toni Mele ma aza a Yahuda?"

15 "Mpa n avu aza a Yahuda a da a ilimaci, shegai aza a unyushi u cingi tyoku u Awulawa wa.

16 Shegai gba n nala, tsu reve ta tsu woko ta dere a kapala ka Kashila a asu u upityanangu n Yesu Kawauwi, shegai a asu u uyansa ili i'ya Mele ma danai wa, kpaci uza wa la wa woko dere a kapala ka Kashila a asu u utono Mele wa. Adama a nala tsu wushuku ta n Yesu Kawauwi, tsara Kashila ka gonuko tsu tsu woko dere adama a upityanangu n Kawauwi.

17 "Aza roku a bidya baci atsu aza a unyushi u cingi a da adama a da tsu pityanangi n Kawauwi tsara u gonuko tsu tsu woko dere a kapala ka Kashila, nala u wenike an Kawauwi ka zuwa tsu tsu yain unyushi u cingi an bawu tsu tonoi mele ma roku da? A'a, nala wari wa!"

18 Shegai n gono baci n tonoi Mele ma n 'yuwain vi, ma nusuka ta Kashila mayun.

19 N tono ta Mele kpam a asu u utono Mele vi u da n kuwai, kpam nala zuwa mu ta n rongo n Kashila.

† 2:9 Pini a makpanda ma na mi, Bulus yanka ta kala ka Bituru ka Tsi'arama manyan: "Wata, Kefa."

²⁰ A wandamgbana mu ta kabolo n Kawauwi. Gogo-na mpa kpam mari n uma wa, Kawauwi ka kari n uma a asuvu a va. A'ayin a da mari a ikyamba pini na a likimba n wushuku ta n Maku ma Kashila. U ciga mu ta kpam u nekei kaci ka ne u kuwai tsara n yain uma.

²¹ Ma a asuvu a ama da a 'yuwain ukuna u shinga u Kashila wa. Kashila ka wusha tsu baci a asu u Mele, ukpa u Kawauwi gbani da la vi."

3

Zuwai atakasuvu a de

¹ Eda atengeshi aza a Galatiya! Ya lapanasa da n adabu a ne? N wenike da ta karara ili i'ya i zuwai Yesu Kawauwi kuwai a mawandamgbani.

² Ma yan da ta keci ku te: I wusha Kulu Keri a asu u utono Mele da? A'a, nala wa! Kulu Keri ku cipa da ta adama a da i wushuki n akani a da i panai ukuna u Kawauwi.

³ I'a n ugboji wa da? I'ari i gita ta urongo n Kawauwi a Kulu Keri, shegai gogo-na ya ciga ta i koruso n ucira u kaci u de.

⁴ I pana ta ikyamba cika adama a Kadyanshi ka Shinga. Ma ciga u da u woko u gbani wa.

⁵ An Kashila ka naka da Kulu ku ne kpam a'ayin a da u yansai ikunesavu i ne a asuvu a de, u yan nala adama a da ya tono Mele ma Musa da? Nala wa! U yan ta nala adama a da i wushuki n akani a Kawauwi a da i panai.

⁶ Ili i'ya Tagarada u Kashila u danai i'ya na: "Ibirahi pityanangu ta n Magono ma Zuba, adama a nala a da Kashila ka gonuko yi u woko vuma u maci a kukere ku ne."

⁷ Nala u wenike ta mmuku ma Ibirahi n maci alya aza da a pityanangi n Kashila.

⁸ Caupa, Tagarada u Kashila u dana ta, Kashila ka gonuko ta Awulawa a woko dere adama a upityanangu u le. Kashila ka zuwamgbanaka ta Ibirahi caupa, an u danai, "Gbā ama a likimba, Kashila ka yanka le ta unā u shinga adama a vunu." ♦

⁹ Nala u wenike ta la vi uza da baci dem wari n upityanangu, wa tsara ta kapashi ka ne a unā u shinga u da a zuwukai Ibirahi adama a upityanangu u ne.

¹⁰ Uza da baci dem wa yawunsa yavu utono u Mele wa zuwa yi u woko mai n Kashila, wa wusha ta unā u cingi u Kashila. Kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da baci dem bawu wa tono gbā ili i'ya i'ari a asuvu a Tagarada u Mele, wa wusha ta unā u cingi u Kashila." ♦

¹¹ Wa wuyana uwene an uza wa la wa woko dere a kapala ka Kashila a asu u utono Mele wa, kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Kashila ka naka ta uma a asu u uza da wari n upityanangu."

¹² Ili i'a la i gawain utono u Mele n upityanangu wa, kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da baci u wushuki n Mele, u kana ta u yansa tyoku da ma danai." ♦

¹³ Shegai Kawauwi ka wutukpa tsu ta a asuvu a unā u cingi u da Mele mi ma yain. An a wandamgbana yi, u wusha ta unā u cingi u da wari u gain u tuwa ara tsunu. Kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Kashila ka yanka ta uza da baci dem a wandamgbana i a madanga unā u cingi." ♦

¹⁴ Adama a da Yesu Kawauwi yain nala, Kashila ka zuwuka ta Awulawa unā u shinga tyoku da u yankai Ibirahi kazuwamgbani, nala kpam dem

atsu Atoni tsu wushai Kulu Keri ka Kashilā ka yain kazuwamgbani adama a upityanangu.

Ukuna u Mele

¹⁵ Ama a va, asaka n wenike da tyoku da tsa rongo: Ama a yan baci kazuwamgbani tyoku da u gain, uza wa la wa cimbusa ko u savada ka wa. Ili i te i'ya n kazuwamgbani ka Kashilā ka na.

¹⁶ Kashilā ka yan ta kazuwamgbani ka na ki ara Ibirahi n a asu u kumaci ku ne. ◊ U yan ka a asu u amaci ushani wa, shegai a asu u ku te, kpm ka Kawauwi.

¹⁷ Ili i'ya ma dansaka i'ya na: Kashilā ka yan ta kazuwamgbani n Ibirahi kpm u zuwamgbanaɪ wa shamkpa ka. An ayen amangatawanishi n kamankupa (430) a wurai, aku u nakai Mele. Mele ma nala mi ma savada kazuwamgbani ki wa. U yan baci nala, ma wacinsa ta kazuwamgbani ka u yain n Ibirahi.

¹⁸ Mele mi ma naka tsu baci unā u shinga u da Kashilā ka zuwamgbanaɪ Ibirahi, ma wura ta la vi kazuwamgbani ki. Shegai ma yan nala wa, kpaci Kashilā ka zuwuka ta Ibirahi unā u shinga gbani a asu u kazuwamgbani ka u yain.

¹⁹ Nɔya i zuwai Kashilā ka yain Mele? U yan ta ma kpaci ama a ka yansa ta unyushi u cingi. U yan ta Mele hal uza da u danaɪ wa tuwa vi u tuwa. U zuwa ta atsumate a zuba a naka Musa Mele ma ne, aku Musa nakai aza a Isara'ila. Nala Musa wokoi ka'uwi ka mere.

²⁰ Ka'uwi ka mere ki u tsu dansa ta n aɓon a re gba, shegai Kashilā aya u yain kazuwamgbani ka nala ki utyoku u ne.

²¹ Kashilā ka kpaɔa la vi ushamkpa kazuwamgbani ka ne an u nakai Mele mi? Nala wa, ko kenu! A ka tsara baci uma u da bawu wari n utyoku a asu u Mele, a'ari a ka woko ta mai n Kashilā a asu u utono Mele mi.

²² Shegai Tagarada u Kashilā u tonuko tsu ta unyushi u cingi u sira ta ya dem, kpaci u kpaɔa ta utono u Mele. Adama a nala, ure u da Kashilā ka naka uza ili i'ya u zuwamgbanaɪ u da uza u pityanangu baci n Yesu Kawauwi.

²³ Mele mi ma ma gbagiryu tsu yavu aza a kuwa ku a'ali, hal ubana a'ayin a da tsa tsara upityanangu.

²⁴ Mele mi ma mari uzapige u tsunu, hal utuwa u Kawauwi. Kpm an Kawauwi ki ka tuwai u gonuko tsu ta tsu wokoi dere a kapala ka Kashilā an tsu wushuki n eyi.

²⁵ Gogo-na an tsu pityanangi n eyi, Mele ma lya kpm tsugono tsu tsunu wa.

Eda mmuku n Kashilā

²⁶ Eda mmuku n Kashilā n da gba de adama a da i pityanangi n Yesu Kawauwi.

²⁷ Kpm an a lyuɓugu da, dere da wari yavu Kawauwi ka i ukai tyoku da i tsu uka aminya.

²⁸ Upityanangu n Yesu Kawauwi u da u gonukoi ya dem unā u te n utoku u ne: ko avu uza u Yahuda da baci ko Kawulawa,† kagbashi ko uza da bawu wari kagbashi, vali ko uka, ya dem unā u te da n utoku u ne.

²⁹ Adama a nala, avu uza Kawauwi da baci, gogo-na a kaɓon ka kumaci ka Ibirahi ka wari, kpm a ka naka vu ta agadu a da Kashilā ka zuwamgbanaɪ.

◊ **3:16** Kag. 12:7; Kag. 13:15; Kag. 24:7.

4

¹ Ma wenike *dā* *tā* iryoci: maku ma kenu ma baci tata u ne u kuwaj wa tono n utsari u *dā* tata u ne u *dā* wa woko u ne vi wa. Waj *tā* tyoku u kagbashi ko an u wokoi aya n utsari vi gba.

² Ama *dā* a ka kirana n eyi n utsari vi alya a ka tono n ili gba, hal she maku mi ma gbonguro u rawa tyoku *dā* tata vi danai.

³ Nala dem wari n *ats*u. Tyoku u mmuku u *dā* tsari, kpm ucira kau-kau u likimba u na wa lya *tā* tsugono a kaci ka tsunu.

⁴ Shegai an a'ayin a yain derere, aku Kashila ka suki Maku ma ne, kpm uka u *dā* u matsa yi. U tono *tā* Mele mi,

⁵ tsara u wutukpa tsu a asuvu a Mele mi, kpm tsara tsu woko mmuku n Kashila.

⁶ An u wokoi *edā* mmuku n Kashila n *dā*, u suku *tā* Kulu ku Maku ma ne a atakasuvu a *dē*, kpm Kulu ki ku isai, "Tata, Tata u va."

⁷ Adama a nala gogo-na avu kagbashi ka kpm wa; maku ma Kashila ma wari, kpm gba ili i'ya wari n i'ya adama a mmuku n ne, i vunu i'ya dem.

Bulus ciga tā aza a Galatiya

⁸ A'ayin a *dā* bawu i revei Kashila, i'ari i woko *tā* agbashi a ili i ameli, kpm ili i nala yi Kashila ka wa, ko kenu.

⁹ Shegai gogo-na an i revei Kashila, ko kpm u gan *tā* n dana an Kashila ka reve *dā*. Nida ya doku i gono i woko agbashi a ucira kau-kau u likimba u na i'ya bawu i'ari n ucira, kpm bawu kalen?

¹⁰ Hal gbam i tsu cibusu *tā* a'ayin a abiki a ameli, n iwoto i roku, n abiki a a'ayin a manyan kau-kau, n ayen a roku.

¹¹ N pana *tā* uwonvo, an a'ayin a *dā* n yain manyan ara *dē* a woko *dē* a gbani.

¹² Ama a va, n folo *dā* *tā* i rongo n utsara u kaci, tyoku *dā* ma rongo. Kpaci n woko *tā* tyoku *dā* *edā* Awulawa i'ari; wata, ma *tā* n utsara u kaci a Mele.

An n gitai n yanka *dā* ku⁶ari, i nusuka mu wa.

¹³ I ciba *tā* an bawu mari n alafiya a'ayin a *dā* n gitai n tuko *dā* Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi.

¹⁴ Ko an u wokoi mabala ma va ma zuwa *dā* *tā* kadambula, gba n nala i wenike mu magari wa kpm i 'yuwan mu wa. A unā u nala, i ryabusa mu yavu katsumate ka zuba ka Kashila ka. I ryabusa mu yavu Yesu Kawauwi *dā* n kaci ka ne.

¹⁵ Mayun ma fuda *tā* ma dana, a da baci ya fuda ya fodo a'eshi a *dē* i naka mu i'ari ya fodo *tā*. Shegai gogo-na nte kpm kayanyan ka i panai adama a va yi?

¹⁶ N gono n woko utokulalu u *dē* *dā*, an n tonuko *dā* ukuna u mayun vi?

¹⁷ Awenishiki a ka⁶an a nala yi a ka yansa ili i na adama a ukuna u shinga u *dā* ya tsara wa. Ciga *dā* a ka ciga tsara a lyai kaci ka *dē* i toni le. Ciga *dā* a ka ciga a peci *dā* na mpa tsara i gonuko ugboji u *dē* ara le.

¹⁸ Gogo-na u lobono *tā* an ya ciga i yain ili i shinga, kpm u la *tā* tsulobo an ya yansa nala a'ayin a *dā* bawu mari n *adā*.

¹⁹ Shegai gba n nala, mmuku n va aza *dā* ma ciga, wa *tā* yavu m⁶ala ma ilimapi n *dā* ma pana adama a *dē* tyoku u caupa, m⁶ala mi kpm ma lya *tā* kapala hal she ama a wene Kawauwi a asuvu a *dē*.

²⁰ A'ari a dana gbam ma pini la n *adā* gogo-na, tsara mari n dansa n *adā* ben. Shegai gogo-na n dambula *tā* adama a ukuna u na vi.

Mmuku n re ma Ibirahi

²¹ Aza roku a *dē* hal n ara a ka ciga *tā* a woko a kere ka Mele. Tonuko numu, i reve ili i'ya Mele mi ma danai *dā*?

²² Tagarāda u Kashilā† u dana tā, Ibirahi wā tā nā mmuku ma a'ali n re. Mma u uza u te kagbashi ka, mma u uza u ire kpm kagbashi ka wa.

²³ Maku ma kagbashi mi, a matsa yi tā tyoku da a cuwanakai a tsu matsa. Shegai uza da bawu wari kagbashi ki u matsa tā adama a kazuwamgbani ka Kashilā ka yain n Ibirahi.

²⁴ Gbā ili i na yi ya wenishike tā ili i roku: Aka a re yi a'a tā tyoku u kazuwamgbani ka re a mere ma Kashilā n ama a ne. Kazuwamgbani ka te ka Mele ma Kashilā ka nakai Musa a Masasa ma Sinai, kpm ama da a tonoi kazuwamgbani ki a'a tā tyoku u agbashi. Mma da a tsu isa Hajara† kagbashi ki wā tā tyoku u kazuwamgbani ka nala ki.

²⁵ Aya iryoci i Masasa ma Sinai a Arabi. Kpm gogo-na ilyuci i Urishelima i'a tā tyoku u Masasa ma Sinai, kpaci ilyuci yi n ama a ne ndishi n tsugbashi n da a ka yan a asuvu a Mele.

²⁶ Shegai Saratu, uza da bawu wari kagbashi, aya iryoci i Urishelima u zuba. Kpm aya mma u tsunu.

²⁷ Tagarāda u Kashilā u yan tā kadyanshi a kaci ka ne, “Zangana, avu madari ma uka!

Avu uza da bawu kotsu vu panai m6ala ma ilimaci,

gita ishpa vu yain ikeni adama a ipeli.

Kpaci mmuku n madari n la de

mmuku ma uka u da wari n vali kakuma.” ◊

²⁸ Ama a vā, edā mmuku n Kashilā n da adama a kazuwamgbani ka ne, tyoku da Ishaku wari.

²⁹ A'ayin a nala yi, Isma'ilu,† uza da a matsai tyoku da a cuwanakai, u foroi Ishaku, uza da a matsai adama a Kulu ku Kashilā. Nala dem wari gogo-na.

³⁰ Shegai ndya Tagarāda u Kashilā u danai a ukuna u nala? U dana tā, “Lokoi kagbashi ka kari uka vi n maku ma ne dem. Maku ma kagbashi ka kari uka vi kotsu u wushi ka6on ka agadu a tata u ne wa. Maku ma uka u da bawu wari kagbashi aya wa wusha a da gba.” ◊

³¹ Ama a vā, aṣa mmuku ma uka da bawu wari kagbashi ki, shegai ma kagbashi ka kari uka wa.

5

Kawauwi ka naka tā utsarā u kaci

¹ Tsa tā n utsarā u kaci gogo-na, kpaci Kawauwi ka gonuko tsu tā tsu wokoi yaa. Adama a nala, shamgbai n ucira. Kotsu i savada i woko agbashi a Mele kpm wa.

² Panai! Mpa Bulus, mpa ma tonuko da ukuna u na vi: I asaka le baci a kida da acombi, u woko tā la vi Kawauwi ka kpm n kalen ara de wa, ko kenu.

³ N tonuko da tā n ucira, uza da baci dem a kidai kacombi, u kana tā u toni Mele mi gba.

⁴ Kpm vu matsa baci vu zuwa Kashilā ka gonuko vu vu woko dere a asu u utono u Mele mi, vu kasa de la vi kaci ka vonu u Kawauwi kpm vu 'yuwan de la vi uwusha tsishinga tsu Kashilā.

⁵ Kulu ku zuwa tsu tā tsu reve an mayun da Kashilā ka wusha tsu tyoku u aza a maci adama a da tsu wushuki n Kawauwi.

⁶ Avu Katoni ka Yesu Kawauwi ka baci, ko a kida vu kacombi ko bawu a kidai u lamgbana wa. Shegai ili i'ya i lai kalen i'ya, upityanangu u de u zuwa da tā ya ciga ama.

⁷ Tyoku da i'ari ya tono Kawauwi wari tā dere, hal ubana a'ayin a da uza roku u zuwa da i kpatalakai ukuna u mayun.

⁸ Kpam mayun da, vuma nala vi uza u Kashila u da wa, uza da dangasa da vi.

⁹ Maku ma yistiƒ ma zuwa ta iburodi ushani i shita. Wata, maku ma uwenishike u kaƙan ma raƙsa ta ma yinsa ama ushani.

¹⁰ Shegai n pityanangu ta n Asheku, ya wushuku n awenishiki a kaƙan a nala yi wa, shegai ya tono ta ili i'ya n danai. Kashila ka yan ta uza da vurusu da a'ene mavura, ko ya tani baci wari.

¹¹ Ama a va, n lya baci kapala n kuƙari u kana ta ama a kida acomb, ndya i zuwai aza a Isara'ila a ka zuwusa mu upana u ikyamba maco? A da baci kuƙari ki ka ma yansa, a unu u da ma yan kuƙari ku ukpa u Kawauwi, mari ma nususuka le wa.

¹² A'ari a dana gban aza da a ka 'yangasasa da atakasuvu a ukuna u ukida u acomb vi, acomb a de a da a kida wa, a'ari a wutukpusa dem asanda a le.

¹³ Ama a va, Kashila ka isa da ta tsara i woko yaa! Shegai kotsu i asaka utsara u kaci u nala u woko da kabala ka utono uciga u unyushi u cingi u de wa. A unu u nala, cigamgbana i kpam i gbashika atoku.

¹⁴ Mele mi gba unu u te u da n udani u na vi: "Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu." ◊

¹⁵ Kotsu i kirana, kawa i lya baci kapala n usukuta atoku, ya wacinsa ta kaci ka de gba.

Kulu ku Kashila n uciga u ili i tsunu

¹⁶ Adama a nala n tonuko da: asaka i Kulu ku toni n ada, kotsu i toni maluwa ma ukuna u cingi u de wa.

¹⁷ Kulu ki n uciga u ili i kaci i de atokulalu a da. A tsu rongo ta kushulu maco, adama a nala ya yan ili i'ya ya ciga i yain wa.

¹⁸ Shegai Kulu ka tono baci n ada, Mele ma lya tsugono a kaci ka de wa.

¹⁹ Ya dem reve ta ili i'ya uciga u unyushi u cingi wari: U tsu zuwa ta tsishankala, u tsu zuwa ta uyansa ili i uwono, u tsu zuwa ta kpam uyawunsa a kaci ka tsishankala.

²⁰ Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta dem ugbashika ameli. U tsu zuwa ta tsukunu. Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta dem makovugo. U tsu zuwa ta ama a shilakanasa. U tsu zuwa ta a yangbana malyon. U tsu zuwa ta uyansa u uyan. U tsu zuwa ta uciga u kaci. Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta kpam upece a asu u ama. U tsu zuwa ta ama a pecene abolo abolo.

²¹ Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta uciga u ili i ama. U tsu zuwa ta ama kuso hal she ma maka le. U tsu zuwa ta ama a bansa a asu u abiki a da bawu ama a tsu kana kaci ka le. Kpam u tsu zuwa ta uyansa ili i cingi i roku icun kau-kau. Mari n rono da ta atsuva caupa, kpam ma doku ta ma rono da atsuva: aza da a ka yansa ili i na yi a ka wusha unu u shinga u tsugono tsu Kashila wa.

²² Shegai Kulu ku Kashila ka tono baci n atsu, ku tsu naka ta ilimaci i na: Ku tsu tuko ta macigamgbani. Ku tsu tuko ta ipeli. Ku tsu tuko ta ndishi n shinga. Ku tsu tuko ta kpam ahankuri. Kulu ku Kashila ku tsu tuko ta maƙangamgbani. Ku tsu tuko ta uyansa ukuna u shinga. Ku tsu zuwa ta ama a woko aza da a ka wushuku n ele.

²³ Ku tsu zuwa ta ama a woko n uvakunku u kaci, n ukana u kaci. Mele ma la ma ma danai ili i na yi i kpa da ulobono wa.

²⁴ Aza da a'ari aza a Yesu Kawauwi, a asaka de ure u unyushi u cingi u le n u uyawunsa n uciga u ukuna u cingi.

²⁵ Adama a ɗa Kulu ku naƙa tsu uma u savu, asaƙa tsu yain ili i'ya ku danai tsu yain.

²⁶ Kotsu tsu yain araɗi, ko tsu ragi atoku, ko kpam tsu yangbana malyon wa.

6

Bangamgbani

¹ Ama a va, uza roku a asuvu a de wa yansa baci unyushi u cingi, eda aza da i'ari n ucira a asuvu a Kulu i gonuko vuma nala vi a ure u shinga. Shegai i yain u da ben. Kotsu i kirana, tsara eda dem i cigi i yain icun i ili i cingi i nala yi wa.

² Bangai atoku a'ayin a da baci a'ari n ucanga u araji. I yan baci nala, ya yan de la vi ili i'ya Kawauwi ka ciga da i yain. ³ Uza roku wa wundya baci eyi wari n kalen kpam nala tani wari wa, kaci ka ne ka koshi wa yinsa.

⁴ Asaka ya dem webele nwalu n ne. Dere da baci mari yi, u lapa makamba n manyan ma ne. Shegai kotsu u ratsanaka manyan ma ne n ma ama wa.

⁵ U kana ta ya dem u canga ucanga u ne.

⁶ Uza da baci dem wa rotsongusu uwenishike u Kashila, u peci gba ili i shinga i'ya wari n i'ya n kawenishiki ka ne.

⁷ Kotsu i yinsa kaci ka de wa: kotsu i wene yavu ya fuda ya yanka Kashila majari wa. Ama a tsu kapa ta ili i'ya a cei.

⁸ Uza da baci u cei a asu u uyawunsa u cingi u uciga u kaci u ne, uyawunsa u cingi u ne wa zuwa yi ta u kuwa. Shegai uza u ce baci tsara u zuwa Kulu ku pana kayanyan, ka naka yi ta uma u da bawu wari n utyoku.

⁹ Kotsu tsu wowo n uyan ili i'ya i'ari i shinga wa, tsa ca ta uma u da bawu wari n utyoku a'ayin a da a gain, tsu asaka baci wa.

¹⁰ Adama a nala, asaka tsu yanka ya dem ili i shinga a'ayin a da baci tsari n kabala, hal gai aza da a'ari atoku a tsunu Atoni.

Adooki a Bulus a makorishi

¹¹ I wene ta idyani i pige i'ya n yain an n koronku da n kukere ku va.

¹² Aza da a tsu ciga a zuwa aza a Yahuda a pana kayanyan, alya a ka matsa da i kida acombi. A ka pana ta uwonvo u da aza a Yahuda a ka zuwa le upana u ikyamba, mawandamgbani ma Kawauwi ma baci koshi a ka tono.

¹³ Aza da a kida acombi yi, ele kaci ka le a tono Mele mi wa, shegai a ciga ta a kida da acombi tsara u yain araɗi adama a ili i'ya a matsa da i yain.

¹⁴ Mpa gai, ma ciga n yain araɗi a ili i roku wa, she ukpa u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a mawandamgbani. Adama a mawandamgbani ma nala mi, n tsu yansa kpam ili tyoku da aza a likimba u na a tsu yansa wa. Kpam a reve ko ndya i zuwai n tsu yansa nala wa.

¹⁵ Wari n kalen wa ko a kida vu kacombi, ko bawu a kida vu. Ili i kalen i'ya vuma wushi uma u savu a asu u Kashila.

¹⁶ Kashila ka naka ta ndishi n shinga a asu u aza da a tonoi akani a na, kpam wa zuwuka le ta una u shinga. Wata, ama a nala yi alya ama a maci a Kashila.

¹⁷ Ili i'ya i bidyai n gogo-na, kotsu i asaka ko uza u damgarasa mu n ukuna u nala wa. Alani a da mari n a da a ikyamba i va a rawa ta a wenike an uza u Yesu u da mari.

¹⁸ Ama a va, asaka ukuna u shinga u Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu u rongo n ada gba. Ami.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Afsu

Ukukpa u kadyanshi

Bulus korongu ta ukanikorongi u na vi ubana a asu u Atoni a da a'ari a Afsu cina eyi a kuwa ku a'ali. Wari u rongo ta a Afsu hal ayen a tatsu n u wenishiki ama ukuna u Yesu. Katani ka Aritima kameli ka pini ka pige a ilyacyi yi. Ayain a manyan ma ameli a tsu tsara ta ikebe ushani a asu u udengishe ameli a kenu a kenu. Uwenishike u Bulus u zuwa ta ama a asaka utsilasa ameli yi. Nala zuwa ta ayain a manyan ma ameli yi a yain upan n eyi.

Cina ukuna u nala vi u wura de da Bulus korongi ukanikorongi u na vi. A asuvu a ukanikorongi vi u tonuko ta Atoni a da a'ari a Afsu gba ili i shinga i shinga i'ya a ka tsara adama a da a'ari ka'bolo n Kawauwi. Ili i nala yi i likimba i'ya wa, shegai i zuba i'ya kpm i la ta i likimba. U tonuko le ta gba Atoni ili i te i'ya a'ari a asuvu a Kawauwi, u dambula gbam ko avu kaletsu ka eni ka vari wa. U wenishike ta tyoku da vali wa rongo n uka u ne. U wenishike ta dem tyoku da mmuku ma rongo n isheku i le, nala dem agbashi n azakuwa a le.

Gba ili i'ya Bulus danai a kaci ka Atoni a Afsu, nala dem i'ari a asu u Atoni gogo-na. Gba tsanu tsar ta n ili i shinga i shinga i zuba an tsari n Kawauwi. Nala kpm, u gan ta tsu rongo mai tyoku da tagarada u na vi u wenishikei.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-2)

Kawauwi ka tuko ta unu u shinga u kulu (1:3-3:21)

Uma u savu ka'bolo n Kawauwi (4:1-6:20)

Idyani i makorishi (6:21-24)

Idyani i Bulus

¹ Mpa Bulus, uza da wa korongu ukanikorongi u na vi. Kasuki ka Yesu Kirisifi Kawauwi ka mari, kpaci Kashila ka ka cigai ka dangasa mu n woko nala.

Ama a uwulupki a Kashila a da a'ari a Afsu alya ma koronku, aza da kain dem Yesu Kawauwi da a'ari a utono.

² Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Unu u shinga a asuvu a Kawauwi

³ Tsu cikpalai Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi. Aya u zuwuka tsu unu u shinga a asu u da u naka tsu gba ukuna u shinga u da u wutai a zuba, tsara u banga uma u tsunu a asuvu a kulu. U yan ta nala an u bolomgbono tsu n Kawauwi.

⁴ Tun kahu Kashila ka yain likimba, u dangasa tsu ta tsu woko ama a ne a asu u da u bolomgbono tsu n Kawauwi. Yan da u yain nala tsara tsu rongo sarara bawu ili i'ya i nangasai atakasuvu a tsunu a kapala ka ne. Kpm tsara kotsu ili i roku i cingi i rongo a asuvu a tsunu i'ya ya zuwa yi u kana tsu n unyushi wa.

⁵ Kpaci Kashila ka ciga tsu ta tun caupa, u yawunsa ta u gonuko tsu mmuku n ne a asu u ili i'ya Yesu Kawauwi yain. Kashila ka pana ta kayanyan an u yain nala, kpm nala dem wa ciga u yain i'ya.

⁶ Adama a nala, tsu cikpala yi tã an u yanka tsu ukuna u shinga u pige. Gbani dã u yanka tsu ukuna u shinga vi, a asuvu a Kawauwi uza dã wa ciga.

⁷ A asuvu a Kawauwi tsu woko tã faã adama a mpasa ma ukpa u ne, kpm dã gai i zuwai tsu tsarã ucimbusã u unyushi u cingi vi. Nala Kashilã ka wenike tsu an ukuna u shinga u ne wari u pige,

⁸ kpm u wenike tsu tã u dã cika. Kpaci Kashilã kã tã n kakiri, kpm n ureve u ili,

⁹ u yan tã ili i'ya wa ciga u yain. U wenike tsu tã ili i'ya u sokongi i'ya u fobusoi u yain a akere a Kawauwi.

¹⁰ A'ayin a yan baci, afo6i a ne a dã u 6olomgbono ko ndya wa a zuba n likimba kabolo n magono ma te mi; wata, Yesu Kawauwi.

¹¹ Kashilã ka dangasa tsu tã tsu woko ama a ne a asu u dã u 6olomgbono tsu n Kawauwi. Tun caupa dã u yawunsai u yain nala, dã gai u yain i'ya vi, kpm u zuwa tã ko ndya wa i woko tyoku dã wa ciga.

¹² U yan tã nala tsarã atsu aza a Yahuda aza dã tsari aza a kagitã ka uzuwa uma ara Kawauwi, tsu zuwa ama a cikpala Kashilã, kpaci wã tã n tsupige.

¹³ Kpm nala dem wari ara dẽ. I pana tã Kadyanshi ka Shinga, kpm Kadyanshi ka Shinga ki ka ka wauwa dã. I wushuku tã n Kawauwi, kpm a 6olomgbono dã n eyi. Adama a nala, Kashilã ka naã dã tã Kulu Keri ka u zuwamgbanãkaï ama a ne. Kulu kã tã yavu kugyan ka ka wenike an edã aza a Kashilã a dã.

¹⁴ An u wokoi tsu wushai Kulu Keri, malãla mã la wa, tsa reve tã an Kashilã ka naã tsu ukuna u shinga u dã u zuwamgbanai. Tsu reve tã kpm an Kashilã ka naã ama a dã a'ari ama a ne utsarã u kaci u dã u shadangi. Nala wa zuwa tã ama a cikpala Kashilã kpaci wã tã n tsupige.

Kavasu ka Bulus

¹⁵ An u wokoi Kashilã ka zuwuka tsu unã u shinga naha, kavasu ka ma yan ubana ara ne adama a dẽ. Tun a'ayin a dã n panai alabari a da i wushuku dẽ n Yesu Asheku, kpm ya ciga ama a Kashilã,

¹⁶ tun a'ayin a nala a dã mari a ucikpa Kashilã adama a dẽ maco. A'ayin a dã baci dem ma yan kavasu, n tsu yan tã kavasu adama a dẽ.

¹⁷ Ubana a asu u Tata u tsunu dã ma yan kavasu, uza dã wari n tsupige tsu pige. Aya Kashilã ka Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. N folo yi tã u zuwa dã i yain n ugboji, kpm u wenike kaci ka ne ara dẽ, tsarã i lyai kapala n ureve u ne.

¹⁸ N yan tã dem kavasu u zuwa dã i yain n ureve tsarã i reve ukuna u shinga u dã wari n u dã adama a dẽ. Edã pini ufo6usi ya vana tsarã i wushi ukuna u shinga u na vi, kpaci u isã dã tã i woko mmuku n ne. N yan tã kpm kavasu tsarã i reve tsupige tsu unã u shinga u dã u yain kazuwamgbani wa naã ama a ne.

¹⁹ N yan tã kpm dem kavasu tsarã i reve ucira u ne, u dã u lai ko ndya wa, u dã u tsu 6angã tsu atsu aza dã tsu wushuki. U dã gai ucira u pige u dã

²⁰ u yankai manyan an u zuwai Kawauwi ka gono n uma, aku u zuwa yi u dusuku a asu u tsupige a kukere ku ulyaki ku ne a zuba.

²¹ Kawauwi ka lya tã tsugono tsu ucira kau-kau u dã wari pini, ko an u wokoi a'ã tã n ucira. Kala ka ne ka la tã gbã a'ala a aza a tsugono tsupige. Ukuna u mayun u dã na vi gogo-na, kpm wa woko tã mayun a a'ayin a utuwã.

²² Kashilã ka naã tã kpm Kawauwi tsugono a kaci ka ili gbã, u zuwai kpm u woko Kaci ka Atoni; wata, ikyamba i ne i'ya la vi.

²³ Atoni yi ikyamba i Kawauwi i'ya, aya u tsu shadangu le n ucira u ne kpm u tsu naã ko ndya uma ko nte wa.

2

Gogo-na tsq ta n uma

1 Caupa i'ari ta yavu akushe, kpaci i 'yuwain upanaka Kashila, kpam ya yansa unyushi u cingi.

2 I tsu rongo ta a uyansa tyoku da ama a likimba a tsu yansa. I panakai Kanangasi,* uza da wa lya tsugono tsu ityoni i cingi i'ya ya rongo a kalishi. Kanangasi ki uwule u cingi u da wa yan manyan u da, kpam wa tono n aza da a 'yuwain upanaka Kashila.

3 Caupa gba tsunu tsari ta tyoku u le. Gba ili i cingi i'ya i luwa tsu uyan i'ya tsa yansa. Tsa tono ili i'ya uyawunsa n maluwa ma cingi ma tsunu ma tonuko tsu tsu yain. An u wokoi tsari tsa yansa ili i cingi, dere da wari Kashila ka yan tsu mavura, tyoku da wa yanka ama da a buwai.

4 Shegai asuvayali a Kashila a gbonguro wa wa, kpam wa ciga tsu ta cika.

5 U bolomgono tsu n Kawauwi, kpam u naka tsu uma u savu. U yan ta nala cina tsu buwai yavu akushe adama a unyushi u cingi u tsunu. Adama a tsishinga tsu ne da koshi Kashila ka wauwa da.

6 U 'yangasa tsu ta a asuvu a ukpa kabolo n Kawauwi, kpam u zuwa tsu a zuba tsara tsu rongo n Kawauwi tsu lyai tsugono n eyi. Kashila ka yan ta nala a asu u da u bolomgono tsu n Yesu Kawauwi.

7 A ure u na u da u wenike tsu ukuna u shinga u ne a asuvu a Yesu Kawauwi, tsara a asuvu a ayen a da a ka tuwa ama a wene tyoku da ukuna u shinga u ne wari kpam u lai ko ndya wa.

8 Adama a ukuna u shinga u ne u da u wenike da koshi, da u wauwa da a asu u da i pityanangi n Kawauwi. U wauwa da adama a ili i shinga i'ya i yain wa, nala kune ku Kashila ka ara de,

9 adama a ili i'ya i yain da wa. Da gai i zuwai bawu uza wari la uza da wa fuda wa cikpala kaci ka ne ki.

10 Kashila ka ka yan tsu tyoku da tsari. A asuvu a Yesu Kawauwi, Kashila ka yan tsu ta tsara tsu yain manyan ma shinga. Nala u fobusoi u da tun caupa, tsara tsu rongo nala.

Kawauwi ka ka bolomgono tsu

11 A matsa da aza a Yahuda wa. Efa aza a Yahuda a tsu isa "aza da bawu a kidai acombi." Aza da a tsu isa da "aza da bawu a kidai acombi" a tsu isa ta kaci ka le "aza da a kidai acombi." (Ukida u acombi u le ili i'ya a tsu yanka kaci ka le a ikyamba i'ya koshi.)

12 Cifai, a'ayin a da bawu kotsu i'ari i revei Kawauwi, i'a aza a uyamba u Isara'ila wa. Kashila ka yan ta kazuwambani n ele, shegai n ada wa. U wushuku ta kpam wa yanka le ili ushani shegai n ada wa. A likimba da ya rongo, shegai i'a n ili i'ya i zuwukai uma wa, kpam i reve Kashila wa.

13 Caupa, i'ari ta a mbari, shegai gogo-na a bolomgono da de n Yesu Kawauwi, kpam Kashila ka tuko da evu n eyi a asuvu a mpasa n Kawauwi.

14 Kawauwi n kaci ka ne aya u tuko tsu ndishi n shinga. Caupa, tsilala tsa tsari a mere ma aza a Yahuda n Awulawa tsari ta yavu kasaga. U takpa de tsilala tsu nala tsi, aku u gonukoi gba ama ili i te.

15 Mele ma aza a Yahuda ma ta n udani ushani u da u gain ama a toni, shegai gogo-na Kawauwi ka zuwa ma de a ikengi a asu u ukpa u ne. Yan da u yain nala tsara u tuko aza a Yahuda n Awulawa ara ne u yain kabolo ka savu. Nala kpam u zuwai ndishi n shinga a mere ma le.

* 2:2 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁶ Uciga u Kawauwi u ɗa tsilala tsa tsari a mere ma aɓolo a re a na yi tsu cina utyoku. U zuwa le a woko ikyamba i te, u gonuko le a asu u Kashila. Gba nala vi, Kawauwi ka yan ta i'ya a asu u ukpa u ne a mawandamgbani.

¹⁷ Kawauwi ka tuwa ta a likimba u yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka ku yain kadyanshi ka ndishi n shinga. U yanka da ta eda Awulawa aza da i'ari mɓari, n atsu aza a Yahuda aza da tsari evu.

¹⁸ Gogo-na gba tsunu aza a Yahuda n Awulawa tsa fuda ta tsa tuwa a asu u Tata a asuvu a Kulu Keri ku te adama a ili i'ya Kawauwi ka yanka tsu.

¹⁹ Adama a nala, eda Awulawa i'a kpm amoci ko kpm aza da a wuta a mɓari wa. Shegai i woko de aza a uyamba u te n ama a Kashila. Gogo-na eda i woko de aza a kuwa ku Kashila.

²⁰ I wokoi aɓuku a kuma ka a mai, kpm Asuki na nsumate alya cuku tsu kuma ki, Kawauwi kpm aya katali ka ka lakai kalen cika a asu u kuma vi.

²¹ Aya wa ɓolomgbono gba kuma ki. U zuwa ta ka ku 'yangai hal ku wokoi kuwa ku Kashila ku uwulupki.

²² Adama a da a ɓolomgbono da n Kawauwi, gogo-na Kawauwi ki ɓolomgbono da wa ɓolomgbono da n Atoni a da a buwai, tsara i woko kuwa ku nala ki ka Kashila ka rongo n ucira u Kulu Keri.

3

Manyan ma Bulus

¹ Mpa Bulus, ma ta a kuwa ku a'ali adama a manyan ma Kirisiti Kawauwi u zuwa mu n yanka da eda Awulawa.

² I reve ta an Kashila n ukuna u shinga u ne u naka mu manyan ma na mi n yain tsara n banga da.

³ Kashila ka zuwai n revei afofi a ne a da u sokongi. Mari n koronku da ta kenu a kaci ka ukuna u na vi.

⁴ I yan baci kaneshi u ili i'ya n korongi, ya reve ta ili i'ya n revei adama a afofi a na yi a kaci ka Kawauwi.

⁵ Kashila ka wenike afofi a na yi a asu u ama a da a rongoi caupa wa. Shegai gogo-na u wenike a da de a asu u Kulu Keri. U wenikei a da a asu u ama a da u dangasai a woko asuki na nsumate n ne.

⁶ Afofi a Kashila a da na: Eda Awulawa ya wusha ta unu u shinga u da Kashila ka naka, unu u te tyoku da aza a Yahuda a ka wusha u da. Awulawa n aza a Yahuda a woko de ama a te. Eda Awulawa ya wusha ta dem ili i'ya Kashila ka yankai ama a ne kazuwamgbani, kpaci ubolomgboni u da i'ari n Yesu Kawauwi. Ili i'ya Kadyanshi ka Shinga ka danai i'ya la vi.

⁷ Kadyanshi ka Shinga ka na ki ka ma yan kuɓari. An u wokoi Kashila uza u shinga u da, u naka mu manyan ma na mi ma utonusuko ama gba Kadyanshi ka Shinga, kpm u banga mu n yain ili i na yi n ucira u da u naka mu.

⁸ Mpa gba n lai unamba kalen asuvu a ama a Kashila, shegai gba n nala, Kashila ka naka mu manyan ma na mi ma utonusuko Awulawa ili i shinga i'ya Kawauwi ka nakasa. Ili i shinga i na yi i wura ta ama a reve.

⁹ Kpm Kashila uza da u yain ili gba, u naka mu manyan ma utonusuko ama gba ukuna u afofi a da u sokongi a kagita.

¹⁰ U yain ili i na tsara gogo-na u wenike ucira kau-kau u zuba tyoku da wari n ugboji a ili i'ya wa yansa gba. Kashila ka wenikei ili i na yi a asu u ili i'ya u yankai Atoni a ne.

¹¹ Kashila ka bidiga ta kaci ka ne u yain ili i na tun caupa kahu u yain likimba, kpm gogo-na u zuwa de i'ya i gita u ure u da Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu u yain.

¹² Cinda tsu wushuki n eyi, kpam tsu ɓolomgbonoi n eyi, tsa fuɗa ɗa tsa tuwa a asu u Kashila karara bawu uwonvo.

¹³ Adama a nala, ma folo ɗa i namba ugɓamatangu an ma so mavura adama a de wa. Mavura ma na mi ma tuko ɗa ɗa tsupige.

Kawauwi ka ciga tsu ta

¹⁴ Adama a nala, n kudangu ɗa a kapala ka Tata n yanka ɗa kavasu.

¹⁵ Aya Tata u maci u a'uwa gɓa, gɓa aza ɗa a'ari a zuba n aza ɗa a'ari a likimba dem.

¹⁶ Kashila ka fuɗa ɗa ka zuwuka ɗa una u shinga ushani. Da n folo yi tsara Kulu ku ne ku naka ɗa ucira, kotsu atakasuvu a de a gbama.

¹⁷ Kpam n folo yi tsara Kawauwi ka rongo asuvu a atakasuvu a de an i pityanangi n eyi. Kavasuu ka va ka i rongo uciga u Kashila kpam i cigangbana. I yan baci nala ya woko ɗa tyoku u madanga ma alu a ne a uwai asuvu a iyamba, kpam tyoku u kuwa ka a mai n cuku tsu ugɓami.

¹⁸ Nala eda n ama a Kashila gɓa ya reve ucun u uciga u da Kawauwi ka ciga tsu. Wa ciga tsu ta cika, uciga u da u wurai uratsanaka.

¹⁹ Ko an u wokoi uza wa la wa fuɗa wa reve gɓa tyoku da Kawauwi ka ciga tsu wa, ma folo Kashila ka asaka i reve u da, tsara i woko tyoku da u gain i woko; wata, tyoku da Kashila kari.

²⁰ Kashila ka ta n ucira u da wa yan ili i'ya i lai i'ya tsu folo yi u yain, hal gɓam n ili i'ya tsu fuɗai tsu yawunsai. Kpam she u yain i'ya n ucira u ne; wata, u da wa yansa manyan a atakasuvu a tsunu.

²¹ Asakai tsu cikpala ni hal ubana bawu utyoku adama tsupige tsa u wenikei a ili i'ya wa yansa a asuvu a kuwa ku Atoni, kpam n a asu u Yesu Kawauwi! Ami.

4

Ikyamba i te

¹ Ma ta a kuwa ku a'ali adama a da ma gɓashika Asheku, kpam ma folo ɗa ta i rongo ndishi n da n rotsoi ma aza da Kashila ka isai.

² Ili i'ya baci dem ya yan, i vakunku kaci ka de, kpam i toni n ama sawu. I yain n ahankuri, kpam kotsu i yain upan a'ayin a da baci ama a ka yansa ukuna u gbani wa, kpaci ya ciga le ta.

³ Kulu Keri ku gonuko da de ili i te, adama a nala, yanyi gɓa i'ya ya yan i rongo na ndishi n shinga, tsara i rongo pini ili i te.

⁴ Gɓa tsunu ikyamba i te i'ya. Kulu ku Kashila ku te ka. Kpam Kashila ka naka tsu ta uzuwa u uma u te an u dangasa tsu tsu woko ama a ne.

⁵ Gɓa tsunu Asheku a te a da tsu. Uwenishike u te u da tsu pityanangi n u da. Ulyufugu u te u da tsu wushai.

⁶ Gɓa tsunu Kashila ka te ka tsa gɓashika, kpam aya Tata u tsunu gɓa. Wa lya ta tsugono tsu ko ndya wa. Wa ta ko nte wa. Aya kpam pini a asuvu a tsunu gɓa.

⁷ Kawauwi ka naka ta ya dem kune tsara tsu yain manyan ma ne. Yan da u yain nala adama a tsishinga tsupige tsu ne.

⁸ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai,
 "A'ayin a da u banai a zuba u Kashila,
 u tono ta n aza a a'uwa a a'ali a da u kanai,
 kpam u nakai ama kune icun kau-kau." ◊

⁹ (Gogo-na ma ciga ta i yawunsa a kaci ka udani, "U banai a zuba u Kashila.")

10 U bana baci a zuba u Kashilā, u kaṅa ṭa u yain n kalen; wata, caupa, wari u cipā ṭa a iyamba, a likimba u na. Vuma ḍa cipāi a likimba u na vi aya dem uza ḍa yuwāi a zuba vi, tsarā u gonuko ili i woko tyoku ḍa i gain i woko.)

11 Aya u naḱai Atoni kune ku na ki icun kau-kau: u zuwai aza roku a woko asuki. U zuwai aza roku a woko ntsumate, aza roku kpam a dansa kadyanshi ka Kashilā. U zuwai aza roku a kirana n Atoni, aza roku kpam a woko awenishiki a Atoni.

12 Yan ḍa u yain nala tsarā ama a na yi a foḅuso ama a Kashilā a gbashika yi, tsarā Atoni yi, aza ḍa a'ari ikyamba i Kawauwi a gbonguro n ucira.

13 Nala gbā tsunu tsa ɓolomɓono tsu woko ili i te a asu u uwushuku n Kashilā n ureve u Maku ma ne, kpam tsa woko ṭa aza ḍa a gbonguroi. Wata, tsa woko ṭa ushadangi tyoku u Kawauwi, uza ḍa wari tyoku ḍa u gain u woko.

14 Tsa woko kpam tyoku u mmuku wa. A ka kpatalāsa tsu kabarikete tyoku u kpatu ku aḅali a ka kpatalāsa kabarikete wa. Tsa panāka ama ḍa a ka ciga a yinsā tsu n uwenishike u kaḅan u gbani wa.

15 A unā u nala, tsu dansa ukuna u mayun kpam tsu cigamgbana, tsarā tsu gbonguro kpam tsu woko unā u te n Kawauwi gbā gbā, eyi uza ḍa wari Kaci ka Atoni.

16 Kawauwi ka ɓolomɓono ṭa ama gbā, tyoku ḍa karuva ka tsu ɓolomɓono apashi a ikyamba i vuma. Kapashi dem ka yan baci manyan ma ne, ka ɓaṅga ṭa apashi a roku a gbonguro, tsarā ikyamba yi gbā i woko n alafiya, n ugbonguro, kpam ushadangi n uciga.

Uma u savu

17 Adama a nala, n tonuko ḍa ṭa kpam n rono ḍa atsuva a asuvu a kala ka Asheku, aṣaḱai uyansa tyoku ḍa Awulawa a ka yansa. Ure u uyawunsa u le u gbani u ḍa.

18 Atakasuvu a le a'a ṭa a asuvu a karimbi, a reve ko i te wa, kpaci a panāka Kashilā wa. Adama a nala a ka tsarā uma u ḍa Kashilā ka naḱa wa.

19 A'ayin a ḍa baci a yain ili i cingi, a tsu pana kpam uwono wa. A neke ḍe kaci ka le a uyansa ili i'ya ikyamba ya ciga, kpam a ka yansa ṭa gbā icun i tsishankala, kpam a aṣaḱa uyansa ili i nala yi wa.

20 Eḍa tani, an i revei Kawauwi, tyoku ḍa a tonuko ḍa i yansa ḍa la wa.

21 N reve ṭa i pana ṭa ukuna u ne, kpam i'a ṭa a asuvu a ne, adama a nala a wenishike ḍa ṭa ukuna u mayun u Yesu.

22 A wenishike ḍa ṭa i aṣaḱa ili i'ya i'ari i yansai caupa. A'ayin a nala yi uma u ḍe u namgba ṭa adama a ḍa i cigai uyansa gbā icun i ikuna i cingi.

23 Gogo-na aṣaḱai Kashilā ka savaḍa uma u ḍe tsarā i gitā uyawunsa a ure u savu.

24 Aṣaḱa Kashilā ka gonuko ḍa ama a savu. U yan ḍa ṭa i woko tyoku u ne, adama a nala u kaṅa ṭa i woko ama a maci kpam uwulukpi n ukuna u mayun.

25 U kaṅa ṭa i aṣaḱa kaḅan. Ya dem tonusuko utoku u ne Katoni ukuna u mayun, kpaci tsā ṭa tyoku u apashi kau-kau a ikyamba i te.

26 A'ayin a ḍa baci i yain upan, kotsu i yain unyushi u cingi wa, kirana, kotsu i yain upan hal kaara ka rukpa wa.

27 Kotsu i naḱa Kalapansit kabala u lyai kaci ka ḍe wa.

28 Uza ḍa baci wari kaboki, kotsu u doku u boko wa. A unā u nala, she u maṣṣa uyan manyan, tsarā u tsarā ili i'ya wa naḱa aza a unambi.

29 Kotsu i dansa ikuna i cingi wa, shegai i dansa ikuna i shinga i'ya ya ɓaṅga ama a gbonguro. Dansai ili i'ya ya gbamatangu aza ḍa a ka panāka ḍa vi tsarā i yan le n kalen.

³⁰ Kpam kotsu i zuwa Kulu Keri unamgbukatsuma wa, kpaci ka ta tyoku u kugyan ka ku wenikei eda ama a ne a da. Kashila ka naka ta Kulu, tsara u wenike an wa wutukpa da kain ka makorishi ka rawa baci.

³¹ I asaka unamgbi u asuvu n upan n asuvu a shen. Kotsu i rongo n ibili ko kpam i yain ili i'ya ya tuko kunangasu wa ko kenu.

³² A una u nala, yangbanai ili i shinga, kpam i wenike asuvayali. Cimbusuka aza da a nusuka da, tyoku da Kashila ka cimbusuka da unyushi u cingi u de a asu u Kawauwi.

5

Rongoi a asuvu a katyashi

¹ Adama a nala rongoi tyoku u Kashila, kpaci eda mmuku n ne n da, aza da wa ciga cika.

² I cigi ama maco, tyoku da Kawauwi ka ciga tsu, hal u kuwai adama a tsunu. U nekei uma u ne tyoku u udaraka ubana a asu u Kashila, kpam nala vi wa ta tyoku u ili i magulani a asu u Kashila.

³ Kotsu i yain tsishankala, ko ili i uwono, ko kpam kurura a mere ma de wa. Iacun i inyushi i cingi i nala yi i lobono a asu u ama a Kashila wa.

⁴ Kpam dem u lobono i dansa kadyanshi ka icadi wa, kpam kotsu i dansa n utengeshi ko majari ma cingi wa. A una u nala, she i cikpi Kashila adama a ili i'ya wa yansa da.

⁵ I reve ta na vi mayun da: Uza u yan baci unyushi u tsishankala, ko u yain ili i cingi, ko wari n kurura, wa uwa a tsugono tsu Kawauwi n tsu Kashila wa. Uza da baci dem wa yansa ili i nala yi, kameli ka wa gbashika.

⁶ Kotsu i asaka uza roku u yinsa da u tonusuko da ili i'ya bawu i'ari i mayun wa. A ka barakpa wa, Kashila ka yan ta upan n ama a da bawu a naka yi karinga, a ka yansa baci icun i ili i cingi i na yi.

⁷ Adama a nala, kotsu i bolomgbono n aza da a ka yansa ikuna i cingi tyoku u nala wa.

⁸ Caupa, i'ari ta a asuvu a karimbi, shegai gogo-na a bolomgbono da de n Asheku, kpam i uwa de a asuvu a katyashi. Adama a nala rongoi tyoku u ama a da a'ari aza a katyashi.

⁹ N dana ta nala kpaci katyashi ka tsu zuwa ta ama a yain ili i'ya i'ari i shinga, n i maci, n i mayun.

¹⁰ Adama a nala matsai i rotsongusu ili i'ya ya zuwa Asheku a pana kayanyan.

¹¹ Kotsu i bolomgbono a asu u uyan ili i'ya ama a da a'ari a karimbi a ka yansa wa. Ili i nala yi i gbani i'ya. A una u nala, zuwai ama a reve ili i na yi i cingi i'ya.

¹² Ili i uwono i'ya gbam a dansa ikuna i'ya ama a yain a ukpawunsi.

¹³ Shegai a'ayin a da baci katyashi ka wakanai ara le, ya dem wa wene ta ili i'ya ili yi i rotsoi.

¹⁴ Kpaci katyashi ka tsu wenike ta ili dem. Da i zuwai a danai, "Eda aza da ya lavuta, 'yangai! 'Yangai a ukpa, kpam Kawauwi ka wakana ta ara de."

¹⁵ Adama a nala, kiranai n tyoku da ya rongo. Kotsu i rongo tyoku u atengeshi wa, shegai rongoi n kakiri.

¹⁶ Yanyi manyan n kabala ka i'ari n ka mai, kpaci ama a ka yansa ta tsicingi a a'ayin a na.

¹⁷ Adama a nala kotsu i woko atengeshi wa, shegai i rotsongusu ili i'ya Asheku a ka ciga da i yain.

¹⁸ Kotsu i tamgbalaka n uso mara wa, kpaci nala wa nangasa da ta. A una n nala, asakai Kulu ku shadangu da n ucira.

¹⁹ Shipai icun i ishpa i Kashila gba, kpam i gbamatangu atoku a de. Shipai ishpa i ucikpala Asheku n atakasuvu a de gba.

²⁰ Cikpai Kashila Tata u tsunu maco a ili gba adama a kala ka Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu.

Aka n a'ali

²¹ Adama a da ya naka Kawauwi karinga, she i gorimuko atoku.

²² Eda aka a iyolo, gorimukoi a'ali a de tyoku da i tsu gorimuko Asheku,

²³ adama a da vali aya kaci ka uka, tyoku da Kawauwi kari Kaci ka Atoni; wata, ikyamba i ne.

²⁴ Adama a nala, uka dem u gorimuko vali u ne a ili dem, tyoku da Atoni a tsu gorimuko Kawauwi.

²⁵ Eda a'ali a da i'ari n aka, ya dem cigi uka u ne, tyoku da Kawauwi ka cigai Atoni hal u kuwai adama a le,

²⁶ tsara u gonuko le uwulukpi, an u za le n mini n udani u ne.

²⁷ U yan ta na vi tsara u gonuko Atoni yi a woko n tsulobo kpam u tuko le a kapala ka ne tyoku u ukasavu u da bawu wari n kashinda ko utyacira ko kpam icun i unamgba. Pini nala, a ka woko ta uwulukpi kpam bawu unyushi.

²⁸ Nala kpam dem a'ali, u kana ta a cigi aka a le, tyoku da a ka ciga ikyamba i le. Uza da baci wa ciga uka u ne, kaci ka ne ka wa ciga.

²⁹ Uza wa la wa kovo ikyamba i ne wa, shegai u lyatangu i'ya u kirana kpam n i'ya. Kpam ili i'ya Kawauwi ka yankai Atoni yi i'ya gai la vi,

³⁰ kpaci atsa apashi a ikyamba i ne.

³¹ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai, "Vali u asaka tata na mma u ne u padara n uka u ne, ama a re a le a ka woko ta ikyamba i te." ◇

³² Ukuna u mayun u da pini ukpawin a uwenishike u na vi. Kadyanshi ka Kawauwi n Atoni ka ma yan.

³³ Shegai mayun da ara de dem: vali dem u kana ta u cigi uka u ne tyoku da wa ciga kaci ka ne, uka kpam u kana ta u gorimuko vali u ne.

6

Mmuku n isheku i le

¹ Eda mmuku, gorimukoi isheku i de kpaci eda aza a Asheku a da, kpam ili i shinga i'ya i gain i yain i'ya gai la vi.

² Mele ma kagita ma mari a asuvu a Mele Kupa ma ma korusoi n kazuwambani ka ka danai, "Naka tata na mma u vunu tsupige."

³ Kpam kazuwambani ka na: "Vu naka baci tata na mma u vunu tsupige, ili dem ya wala vu ta derere, kpam va barakpa ta a likimba u na."

⁴ Isheku, kotsu i zuwa mmuku n de n yain upan wa. A una n nala, kiranai n ele, naka le adooki kpam i wenishike le a ure u da Asheku a ka ciga.

Agbashi n azakuwa a le

⁵ Eda agbashi, gorimukoi azakuwa a de a da a'ari pini naha a likimba. Pana le uwonvo i naka le karinga i gbashika le kpam mayun tyoku da ya gbashika Kawauwi.

⁶ Matsai manyan cika a a'ayin dem, shegai kotsu i yain tsara i zuwa azakuwa a de a pana kayanyan a'ayin a da a ka wundya da koshi wa. Shegai i

yain i'ya i lai la, i yain manyan ma de n atakasuvu a de gba, tyoku da Kashila ka ciga, kpaci eda agbashi a Kawauwi a da i'ari.

⁷Yanyi manyan ma de n mazanga, yavu Asheku a da ya yanka, shegai ama koshi wa.

⁸Cibai, Asheku a ka tsupa ta manyan ma shinga ma ya dem u yain, ko kagbashi ko uza da bawu wari kagbashi.

⁹Eda azakuwa, kiranai n agbashi a de dem mai. Kotsu i dana ili i'ya ya zuwa le a pana uwonvo wa. Cibai, azakuwa n agbashi gba a'a ta n Uzakuwa u te a zuba, kpam u tsu yanka ta ya dem una u te.

Icanga i kuvon i Kashila

¹⁰Akani a va a makorishi a da na: gbamai n ucira u Asheku u da wari n ugbonguro cika kain dem, kpaci i'a ta kabolo n eyi.

¹¹Kasoje ka tsu fobuso ta icanga i kuvon adama a kuvon. Nala dem, u kana ta i fobuso gba ili i'ya Kashila ka naka da, tsara a'ayin a da baci Kalapansi ka ciga ka lapanasa da, kotsu i fuda i shamgba n ucira a uwandasa u ne. ¹²Kuvon ku tsunu n ama icun i tsunu da wa, shegai n ityoni i cingi i'ya na ngono n le n ucira kau-kau u likimba u karimbi u na, kpam tsa yan ta kuvon n ucira u cingi u da wari a kalishi.

¹³Adama a nala, ukai gba icanga i kuvon i'ya Kashila ka naka da. Tsara i suma a kain ka cingi wa. Ya yan ta kuvon hal ubana a makorishi, kpam i rongu kushani n ucira.

¹⁴Adama a nala, fobusoi kaci ka de! I dansa ukuna u mayun maco. Wa ta tyoku u kagbawatsu ka cuku ka vuma sirai a cuku, tsara u fobuso kaci ka ne u yain manyan. Yanyi ili i'ya i'ari derere, kpaci uyan ili i'ari derere i'a ta tyoku u matogo ma urim ma ma kangu i'ya ya sawa da.

¹⁵Lyayi kapala n uwushukusu n Kadyanshi ka Shinga ka ka tsu naka ndishi n shinga. Kpam ka woko ta tyoku u akpata a a'ene a de, kpam ya woko ta ufofusi mai.

¹⁶Ili i roku i'ya kpam na: lyayi kelime n upityanangusu n Yesu Kawauwi. Upityanangu u de wa woko ta tyoku u maraga ma ukangusu aya a akina a da uza u cingi vi wa takusu utuwa ara de.

¹⁷I reve baci bawu malala an Kashila ka wauwa da, wa ta tyoku u makun ma kuvon ma ma tsu kangu kaci ka de. Kpam i fobuso i yain manyan n Kadyanshi ka Kashila. Wa ta tyoku u burundu u da Kulu Keri ku naka da.

¹⁸A'ayin a da baci i yain ili i na yi, yanyi kavasu i foli Kashila ka banga da a ili dem maco tyoku da Kulu Keri ku tonoi n ada. Kpam ya yan baci kavasu ki, i rongu ufofusi. Rongoi uyansa kavasu maco adama a ama a Kashila.

¹⁹Yanka numu dem kavasu, tsara Kashila ka naka mu idani i maci i'ya ma dana n gita baci kadyanshi, tsara n dansa bawu uwonvo kpam n tonuko ama akani a da Kashila ka wenike tsu gogo-na a Kadyanshi ka Shinga.

²⁰Yesu Kawauwi u dangasa mu ta n woko kasuki ka ne, n yain ku'ari ku Kadyanshi ka Shinga ka ne, kpam ili i'ya i zuwai gogo-na a sira mu n ikani a kuwa ku a'ali da gai la vi. Yanyi kavasu tsara a'ayin a da baci ma yan Kadyanshi ka Shinga ki, n dansa bawu uwonvo tyoku da u gain.

Idyani i makorishi

²¹⁻²²Ma ciga ta i reve tyoku da tsari n ili i'ya tsa yansa. Da i zuwai ma suku Tikiku ara de. Utoku u tsunu u da uza da tsa ciga, kpam dem u gbashika ta Asheku mai. Wa tonuko da ta ili i'ya ya gitasa n atsu, kpam wa gbamatangusu da ta atakasuvu.

²³N yan ta kavasu tsara Kashila Tata n Asheku Yesu Kawauwi u naka da ndishi n shinga, n uciga, kpam u naka Katoni dem upityanangu!

²⁴ Asaka Kashila ka wenike tsishinga tsu ne a asu u aza da gba a ka ciga Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu n uciga u da bawu wa kotso.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Filibi

Ukukpa u kadyanshi

A kuwa ku a'ali ka Bulus wari an u korongi ukanikorongi u na ubana a asu u Atoni a da a'ari a Filibi. U korongu ta u da tsara u wenike ucikpa u ne adama a ili i'ya a yanka yi an wari a kuwa ku a'ali ki, kpm u wenishike le tyoku da a ka rongo mai asuvu a Kawauwi.

Bulus tonuko ta Atoni u da a rongo tyoku u Kawauwi a'ayin dem. U wenike le ta a yain mazanga ko a'a baci a asuvu a upana u ikyamba. U tonuko le ta kpm u gan ta a yain manyan kabolo mai.

A'ayin a da baci dem Atoni a ka yan kaneshi u ukanikorongi u na vi, a tsu yan ta majiyan cika kpaci wa ta ushadangi n mazanga kpm a kuwa ku a'ali ka u korongi u da. Ucira u da u zuwai u da nala u da ucira u ureve u Kawauwi kpm n uyan manyan ma uwoko tyoku u ne. Ucira u nala vi wa ta a asuvu a Atoni gogo-na, tyoku da u rongoi n Bulus n Atoni a Filibi caupa.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kavasu (1:1-11)

Kalen ka uma ara Bulus (1:12-30)

Iryoci i uvakunku kaci u maci u Kawauwi (2:1-18)

Alabari a kaci ka aje a Bulus (2:19-30)

Uwoko uza u maci a asu u Kashila (3:1-4:9)

Bulus cikpai aza a Filibi (4:10-20)

Idyani i makorishi (4:21-23)

¹ Mpa Bulus, kpm Timoti da pini na kabolo na mpa. Atsu agbashi a Yesu Kirisiti Kawauwi a da tsari.

Nkoshi n abangi a kuwa ku Atoni n gba Atoni a aza a Filibi aza da Kashila ka dangasai alya ma koronku.

² Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga u ndishi n shinga.

Kvasu ka Bulus n ucikpa

³ N tsu cikpa ta Kashila ka va a'ayin a da baci n cibai n ada.

⁴ Kain dem n tsu shadangu ta n mazanga ma yanka da baci kavasu,

⁵ kpaci i woko de atoku a manyan a va a asu u utamburuka Kadyanshi ka Shinga a kaci ka Kawauwi. I gita ta uyan nala tun a'ayin a da i gitai i panai alabari yi, kpm ya lya kapala n uyan nala hal n gogo-na.

⁶ Kashila ka ka gitai manyan ma shinga ma na mi ara de, kpm n reve ta wa asaka ma wa, she a'ayin a da u kotsoi ma kain ka Yesu Kawauwi wa gono.

⁷ Dere da n pana nala a kaci ka de. Ma ciga da wa wa a asuvu a katakasuvu ka va kpaci tsa yangbana ta ukuna u shinga u Kashila. Tsu yan ta nala a'ayin a da mari a kuwa ku a'ali n a'ayin a da a asaka mu an n matsai n yain Kadyanshi ka Shinga.

⁸ Kashila ka reve ta tyoku da ma ciga da n uciga u Yesu Kawauwi. U reve ta kpm tyoku da ma ciga n rongo n ada.

⁹ Kavasu ka va ka macigambani ma ya cigambana vi ma yain ushani hal gban ma lai tyoku da ma ciga ma yain. Ma yan ta kpm kavasu adama a da ya gbonguro a asuvu a ureve n kakiri ka de.

¹⁰ Yan da n yain kvasu ki naha kpaci ma ciga ta i reve ili i'ya i'ari i mayun kpm n kalen, tsara i rongo n uma u uwulukpi kpm bawu unyushi hal kain ka Kawauwi ka gono.

¹¹ Pini nala, da uma u de wa shadangu n ilimaci i ndanga n da ma zuwa uyan ili i'ya Kashila ka wushuki a yain, kpm ya tuko ta tsupige n icikpali a asu u Kashila. Ili i nala yi i'ya Yesu Kawauwi zuwai a uma u de.

Kadyanshi ka Shinga a kuwa ku a'ali

¹² Ama a va, ma ciga ta i reve n manyan ma a yanka mu vi ma zuwa ta Kadyanshi ka Shinga ka lyai kelime.

¹³ Ya dem reve ta an a sira mu n ikani adama a da ma gbashika Kawauwi. Kpm ko asoje a da a ka wundya kuwa ku magono a reve ta an n gbashikai Kawauwi. ¹⁴ Adama a usira u va a kuwa ku a'ali, Atoni ushani pini na a tsara ta ugbamatangu, kpm gogo-na a gitā de utonusuko aza roku ukuna u Kawauwi bawu uwonvo.

¹⁵⁻¹⁶ Aza roku a da pini adama a da a ka ciga mu da a ka yansa kuɓari, kpm a ka ciga a yain ukuna u da wari dere. Ama a na yi a ka yansa ta kuɓari an a revei Asheku a da a tuko mu pini na vi tsara n modono n dana ili i'ya i'ari dere i Kadyanshi ka Shinga. Kpm mayun da wari aza roku a da pini aza da a ka yansa kuɓari n malyon n tsilala.

¹⁷ Ama a nala yi a'a n uyawunsa u maci a kaci ka kuɓari ku kadyanshi ka Kawauwi wa. N uciga u kaci u da a ka yansa u da, mayun da le wa. Ciga da a ka ciga a doku a zuwa mu n pana ikyamba an mari a kuwa ku a'ali.

¹⁸ Shegai ko an uyawunsa u le wari mai ko bawu wari mai, cinda a ka yansa kuɓari ku Kawauwi, ma yan ta mazanga kpm ma lya ta kelime n uyan mazanga.

¹⁹ Kpaci n reve ta kvasu ka de n ubanga u da wa wutusa a asu u Kulu Keri ku Yesu Kawauwi wa zuwa le ta a wauwa mu.

²⁰ N matsa de n wene n yain ili i'ya bawu ya zuwa mu n yain uwono, shegai kain dem n rongo a uyanka Kawauwi manyan bawu uwonvo. Caupa n pana uwonvo wa, gogo-na kpm ma ciga ta n rongo pini n ucira ubana tsara uma u va u rongo a unakasa Kawauwi tsupige ko n uma ko bawu ma.

²¹ Ma baci n uma, adama a Kawauwi a da, shegai n kuwa baci wa laka mu ta kalen.

²² N lya baci kelime n urongo n uma n ikyamba i na yi, ma fuda ta ma lya kelime n manyan ma Kawauwi. N reve i'ya ma dangasa wa.

²³ Uyawunsa vi u wuyana ta. Roku she n wene yavu wa laka mu ta n rongo n uma, roku kpm yavu n gono a asu u Kawauwi. Urongo n Kawauwi wa laka mu ta cika.

²⁴ Shegai n reve ta u la ta kalen ara de n rongo n uma a ikyamba.

²⁵ Adama a da i buwa mu uciga vi, n reve ta ma rongo n uma tsara i rongo n ugbama a asuvu a upityanangu u de, pini nala, da ya pana kayanyan ka upityanangu vi.

²⁶ Kpm n doku baci n tuwa da ukondo, ya tsara ta ili i shinga i'ya ya zuwa i yain agoni n Yesu Kawauwi adama a va.

²⁷ Shegai ko ndya baci i gitai, i rongo uma u da wa tuko Kadyanshi ka Shinga tsupige a kaci ka Kawauwi. Ko n doku baci n tuwa da uwene, ko kpm n panai alabari a de koshi, ma reve ta an i shangbai n ucira kpm i matsai tsara i zuwa ya dem u wushuku n Kadyanshi ka Shinga ki.

²⁸ Kotsu i pana uwonvo u atokulalu a de wa. Nala wa woko ta iryoci ara le an Kashila n kaci ka ne wa wuna le aku u wauwa da.

²⁹ Adama a Yesu Kawauwi, Kashilā ka naka da ta ukuna u shinga u uwushuku n Kawauwi. U naka da kpam ukuna u shinga u upana ikyamba adama a ne.

³⁰ I reve ta tyoku da n panai ikyamba, kpam gogo-na i pana ta a da hal n ara nala wari. Eda dem nala ya pana ikyamba yi.

2

Tyoku da va woko tyoku u Yesu

¹ I'a n ugbamatangu u asuvu an i 6olomgbonoi kaci n Kawauwi? Asuvu a de a dusuku adama a uciga u ne vi? Kulu Keri ku zuwa da ya rongo kabolo? Ya pana iyali i atoku kpam ya tono n ele ben?

² An u wokoi n revei nala wari, ma ciga ta i zuwa mu n pana kayanyan cika. Ili i'ya ma ciga i yain i'ya na: I panamgbana n atoku a de. I cigi atoku a de. I yansa manyan kabolo n uyawunsa u te kpam i yansa ili i te.

³ Kotsu i yain ili adama a uciga u kaci wa, kpam kotsu i yain ili adama a aradi wa. Shegai a'ayin a da baci dem ya yan ili i gonuko kaci ka de kenu, i yawunsa uza roku u da pini uza da u la da.

⁴ Kotsu i rongo ucifusa ukuna u da u birika da koshi wa, shegai i yain dem n i cibusi a kaci ka ukuna u aza roku.

⁵ A asuvu a uma u de, i yain n i cibusi tyoku da Yesu Kawauwi u tsu cibusa n u yansi.

⁶ Kain dem Yesu ili i te i'ya n Kashila, shegai kain ka la ka u danai asaka u pana kayanyan tyoku da Kashila ka pana wa.

⁷ Shegai u gonuko ta kaci ka ne kenu, u wokoi yavu kagbashi. A matsa yi ta yavu vuma.

⁸ Kpam u rongoi tyoku da vu revei vuma wari.

U panaka ta Kashila, u gonukoi kpam kaci ka ne kenukulu, hal u rawai u kuwa a zuba u mawandamgbani.

⁹ Adama a nala Kashila ka radagba yi ta a zuba gba gba, hal u neke yi kala ka ka lai gba a'ala.

¹⁰ Adama a nala, ya dem wa kudangu ta u lyai kayala u pana baci kala ka Yesu.

Gba aza da a'ari a zuba n likimba a ka yan ta nala. ◇

¹¹ Nala dem ko una u eni wa wa dana ta Yesu Kawauwi Asheku a da, kpam nala wa naka ta Kashila Tata tsupige.

Ladai tyoku u atala

¹² Aje a va, a'ayin a da mari n ada, kain dem i tsu panaka ta Kashila. Gogo-na an u wokoi bawu mari kpam kabolo n ada, i panaka yi hal gbam u lai caupa. Lyayi kelime n i yanyi manyan ma ma wenike an a wauwa da, kpam i yain nala n unaka karinga n upana u uwonvo.

¹³ Kashila ka yan ta manyan a asuvu a de, wa zuwusa da ya ciga i panaka yi, kpam wa nakasa da ucira u da ya yan ili i'ya wa pana kayanyan.

¹⁴ A'ayin a da baci ya yan ili i roku, kotsu i yain kananamgbani ko tsali wa.

¹⁵ Ya yan baci nala wa, ko uza wa takpa da n ukuna u roku wa, ko kenu. U gan ta i rongo uwulukpi, uma u da bawu wari n unyushi tyoku u mmuku n Kashila a asuvu a likimba u karimbi u da u shadangi n ama a cingi kpam

kain dem a tsu rongo a uyansa unyushi u cingi. Aṣakā uma u de u lafi tyoku u atala a kapala ka ama a na yi.

¹⁶ Shamgbai n ugbami a akani a uma, tsara Kawauwi ka gono baci, n tsara ucira u da ma dana n kpaḍa ulya kalambale ki wa, kpm manyan ma va ma woko ma gbani wa.

¹⁷ Upityanangu u de a asu u Asheku, n tyoku da ya gbashika yi, u woko ta yavu uḍarakpa ubana ara ne. Wa woko ta yavu a doku a wotsongu mpasa n va a asuvu a uḍarakpa u de vi. Nala baci, ma pana ta kayanyan, kpm ma bolomgono ta kaci ka va n aḍa tsu pana kayanyan.

¹⁸ Yanyi mazanga adama a nala yi, kpm tsu panai kayanyan kaḅolo.

Bulus suki kabangi

¹⁹ Yesu Asheku u wushuku baci, n yawunsa ta n sukunku da Timoti gogo-na na. A'ayin a da baci u gonoi ara va, ma pana ta kayanyan n pana baci alabari a de.

²⁰ Ma n uza tyoku u ne wa, u la ta ya dem pini na upana iyali i de.

²¹ Dana da n danai nala kpaci ya dem pini na ukuna u kaci u ne u da wa ciga u da wa yawunsa, shegai a ka cibusa ukuna u da Yesu Kawauwi wa ciga wa.

²² I reve ta tyoku da Timoti wenikei kaci u woko tyoku u maku n tata u ne. U banga mu ta a asu u uyan kuḅari ku Kadyanshi ka Shinga.

²³ A'ayin a da baci n tuwai n revei ili i'ya a ka yanka mu, ma tutsuku yi ta ara de.

²⁴ N zuwa ta uma Asheku a ka aṣakā mu ta n tuwa ara de na n a'ayin kenu.

²⁵ I suku ta Abafuradita tsara u yanka mu ili i'ya ma ciga. Utoku u va da asuvu a Kawauwi, u yan ta manyan kaḅolo na mpa kpm tsu moḍonoi yavu asoje. Gogo-na n wene ta wa laka ta tsulobo n aṣakā yi u gono ara de.

²⁶ Kpm adama a da u matsai wa ciga u tuwa ara de da. U dambula ta cika kpaci i reve ta an bawu wari n alafiya.

²⁷ Mayun da bawu wari n alafiya. Wari u yan ta gbam evu n ukpa, shegai Kashila ka pana ta iyali i ne u wauwai uma u ne. U bishinka mu dem kushen adama a unamgbukatsuma.

²⁸ Ili i'ya i zuwai gai n lakai uciga n tutsunku da n eyi i'ya gai la vi. I wene yi baci ya laka ta upana kayanyan, kpm kadambula ka va ka jebe ta.

²⁹ Ryabusa ni a asuvu a kala ka Asheku i yain mazanga cika. U gan ta i naka icun i ama a nala yi tsupige.

³⁰ Yanka ni nala kpaci wari u yan de evu n ukpa adama a manyan ma Kawauwi. Tuwa da u tuwai tsara u shadangu ubanga u da bawu eda ya fuda ya banga mu.

3

Tyoku da va woko uza maci u mayun

¹ Gogo-na ama a va, yani ipeli adama a Asheku. N pana ta kayanyan an ma korongu ili i'ya n tonuko da caupa vi. Ya doku ta gbam ya kirana n aḍa.

² Kotsi i aṣakā ama a cingi a naha a yinsa da wa. Alya a'ari n uciga u ukida u acombi kabarikete, a'a ta yavu nshe n da mari n icadi.

³ Aṣu tsu ta n ukida u acombi u maci kpaci a asuvu a Kulu ku Kashila ka tsa lyasa kayala. Tsupige tsu tsunu tsu tsu tuwa ta adama a Yesu Kawauwi kpm tsu tsu yan aradi n ukuna u ikyamba wa.

⁴ Gaawan mpa ma fuda ta ma yan aradi n ukuna u ikyamba. Uza roku wene baci yavu wa n ukuna u roku u da wa fuda wa lya kaci ka ili i na yi, ma la yi ta a ili i na yi gba.

⁵ Mpa n a'ayin kulla an a matsa mu da a kiɗa mu kacombi. Mpa uza u aza a Isara'ila u da, uza u kagali ka Bayami. Nala wa wenike ta an mpa uza u aza a Ibirahi u mayun u da. Tsu yan baci ukuna u Mele, mpa Kafarishiɗ ka.

⁶ Caupa mpa kayain ka manyan ka cika, n tuko ta Atoni upana u ikyamba. Ko uza wa fuda wa dana ukuna u dana Mele ma n koɗoi ma na wa.

⁷ Caupa, n tsu yawunsa ta yavu ukuna u na wa ta n kalen cika, shegai gogo-na ukuna u gbani u da ma wundya u da adama a ili i'ya Kawauwi ka yain.

⁸ Ili i'ya gba i lakai n kalen i'ya, n tsu wene ta ko ndya wa bawu kalen n gawuntangu baci i'ya n ureve u Yesu Kawauwi. Ureve u Kawauwi Asheku u va, u la ta ko ndya wa kalen, kpam mayun da. Adama a ne n wotsongu de ko ndya wa i va, shegai gba yavu kaviri ka ma asaka ka ma wundya i'ya tsara Kirisiti Kawauwi u woko u va,

⁹ kpam kain dem ma rongo ta kaɓolo n eyi. Ma pityanangu kpam n ukuna u maci u kaci u va wa, ko ucira u kaci u va adama a upanaka Mele wa, shegai n Kawauwi ka ma pityanangu tsara u wauwa mu. Yan da ma yan nala kpaci ure u Kashila u da u tsu gonuko aza a maci n kaci ka ne wa ta a asu u upityanangu.

¹⁰ Ma ciga ta n reve Kawauwi, ma ciga ta kpam n reve ucira u da u 'yangasa yi a ukpa. Ma ciga ta n bolomgbono kaci n eyi, tsara n reve upana u ikyamba u ne. Ma ciga ta kpam n bolomgbono n eyi a asu u ukpa u ne.

¹¹ Adama a nala, ma ta n uzuwa u uma a ka 'yangasa mu ta a ukpa!

Lya kelime n umodono

¹² Kotsu n yan ili i na yi gba wa, kpam kotsu n kotsu uwoko ili i'ya i gain n woko wa. Shegai n lya ta kelime n manyan hal she ubana a makorishi ma a ka gonuko mu ili i'ya Kawauwi ka ciga mu n woko.

¹³ Ama a va, dana da n danai n kana de ili gba wa, shegai ili i'ya n yain i'ya: n dambula kaci ka va n ili i'ya i wurai wa, n modono ta n kana ili i'ya i'ari a kapala.

¹⁴ N lya ta kelime na n yanyi manyan tsara n rawa a makorishi ma a ka naka mu ili i shinga, a'ayin a da Kashila ka isa mu ubana a zuba adama a Yesu Kawauwi.

¹⁵ U gan ta gba aza da a'ari a asuvu a tsunu, aza da a gbonguroi a asuvu a kulu a yawunsa tyoku u na. Kpam ili i roku i'a baci pini i'ya bawu i wushuki n i'ya, Kashila ka zuwa da ta i wene ili i'ya i'ari i mayun.

¹⁶ Ili i'ya gba i lakai kalen i'ya, tsu lyai kelime n utono ili i'ya tsu revei i'ari i mayun.

¹⁷ Ama a va, tonoi tyoku da mpa ma rongo, kpam i rotsongusu a asu u uwundya ili i'ya aza da a ka rongo a asuvu a iryoci i'ya tsu naka le.

¹⁸ Nala u gain i rongo, kpaci ama da pini ushani aza da a ka rongo tyoku da a ka wenike ele atokulalu a mawandamgbani ma Kawauwi a da. Mari n tonuko da de ukuna u na vi, kpam hal n gogo-na kushen ka mari n meshi kpaci ukuna u na vi mayun da.

¹⁹ Ama a na yi a rawa baci a makorishi, a ka cina ta kaci ka le a ukpa u da bawu wari n utyoku. Ili i'ya a ka lyasaka kayala i'ya ili i'ya a ka cigaka ikyamba koshi. A tsu tsara ta tsupige a ili i uwono i'ya a ka yansa. Gba atakasuvu a le a'a ta a ili i likimba u na.

²⁰ Shegai atsu ama a zuba a da, a asu u da Yesu Kawauwi wa rongo. Kpam tsu matsa de uvana ugonu u ne tyoku u Kawauwi ka tsunu.

²¹ Wa bidya ta ikyamba i tsunu pini a likimba u na vi i'ya bawu i'ari n ucira, u gonuko i'ya i woko ikyamba i tsupige tyoku u i ne. Wa yan ta nala n ucira u da u tsu zuwa ili dem i panaka yi.

4

¹ Ama a va, ma ciga da wa wa, kpam ma ciga ta n wene da. I zuwa mu ta n pana kayanyan kpam eda funi da a naka mu. Adama a nala, i shamgba n ucira a asuvu a utono u Asheku.

Tyoku da uza wa rongo mai

²⁻³ Utoku u va, vu yan ta manyan kabolo na mpa mayun, kpam n folo vu ta vu banga aka a re a da a'ari pini kabolo n avu. N folo ta Afodiya n Sinitiki, aka a re a na yi a doku a panambana adama a Asheku. Caupa, a yan ta manyan cika kabolo na mpa tsara tsu tonuko aza roku ukuna u Kadyanshi ka Shinga. A yan ta kpam manyan n Kileme n atoku a manyan a va a roku. Kashila ka korongu ta a'ala a ama a na yi a Tagarada u Aza a Uma.

⁴ Yanyi mazanga kain dem adama a Asheku. Asakai gai n doku n dana, yani mazanga!

⁵ I yain ben n atoku a de. I cifa an utuwa u Asheku wari evu.

⁶ Kotsu i dambula adama a ili i roku wa, shegai i yain kvasu i foli ubanga a kaci ka ili dem. Tonukoi Kashila gba ili i'ya bawu i'ari n i'ya, i naka yi ucikpa.

⁷ I yan baci nala, i reve ta an Kashila ka fuda ka zuwa atakasuvu a de a rongo yuwu. Ili i'ya i lai tsulobo i'ya la vi cika, i lai kpam ili i'ya katakasuvu ka uza ka reve. Pini nala, Kashila ka kirana ta n atakasuvu n uyawunsa u de kpam i rongo n Kawauwi.

⁸ Ama a va, asaka n koruso n kadyanshi ka na: I zuwa atakasuvu a de a asu u ili i'ya i'ari i mayun, n tsupige n i maci. I yawunsa a kaci ka ili i'ya i'ari uwulukpi n i uciga kpam n i'ya i'ari dere. I yawunsa a kaci ka ili i'ya i'ari i shinga cika i'ya i rawai a cikpala.

⁹ Kana uyansa ili i'ya i rotsongusi ara va, i kana kpam uyansa ili i'ya i panai n dansai. I kana uyansa ili i'ya i wenei n yansai. Uyansa nala wa zuwa ta Kashila ka ndishi n shinga ka rongo n ada.

Bulus cikpa le

¹⁰ Caupa i kirana ta na mpa mai, ko an u wokoi a'ayin a roku a da pini a da i'ari ya ciga i yanka mu nala, shegai i tsakabala ka ya banga mu wa. Gogo-na n pana ta kayanyan n Asheku kpaci i gono de ya kirana na mpa.

¹¹ Dana da n danai ili i na yi adama a da n nambai ili wa, n rotsongusu ta n kawunku n ili i'ya mari n i'ya.

¹² N reve ta tyoku da u tsu woko uza u namba baci ili, n reve ta kpam tyoku da u tsu woko uza u tsara baci ili ushani. N reve ta tyoku da uza wa rongo n upana kayanyan kain dem. N reve ta tyoku da uza wa rongo n upana kayanyan wa baci n ilikulya, n tyoku da wa rongo n mazanga wa baci n kambulu. N reve ta tyoku da uza wa rongo n upana kayanyan wa baci n ili ushani, n tyoku da wa rongo wa baci bawu ili.

¹³ Ma fuda ta ma yan ko ndya wa adama a ucira u da Yesu Kawauwi u naka mu.

¹⁴ Shegai gba n nala, i daraka ta an i wenike mu uciga u de a asuvu a a'ayin a upana u ikyamba u va a na vi.

¹⁵ Kpam eda aza a Filibi yi i reve de an eda koshi i nakai ikebe tsara i banga mu a'ayin a da n tuko da Kadyanshi ka Shinga kpam dem an n asakai Masidaniya. Atoni a roku a'ala aza da a yain nala wa.

¹⁶ Ko a'ayin a da mari a Tasaloniya, i naka ta ikebe kuten gbam wa.

¹⁷ Dana da n danai nala an ma ciga kune ku roku wa, shegai ili i'ya ma ciga i'ya, ya wusha ta katsupi ka malen ma manyan ma de kpaci i wenike mu ta upana u iyali u de.

¹⁸ Gogo-na naha, mā tā n gbā ili i'ya ma ciga. I la tā gbām i'ya ma ciga. I suku tā kune cika a akere a Abafuradita, kpam n wusha tā ka. Kune ka ku shinga ku magulani, kpam Kashila ka wusha tā udarakpa vi, u pana tā kpam kayanyan.

¹⁹ Kashila ka va, uza da wa kirana na mpa, wa naka da ta gba ili i'ya ya ciga n utsari u ne. Utsari u ne u da ili i'ya u naka tsu a akere a Yesu Kawauwi.

²⁰ Adama a nala gba, nakai Kashila Tata u tsunu tsupige hal ubana bawu utyoku. Ami.

Idyani i makorishi

²¹ Danasai gba Atoni a da a'ari a Filibi. Atoku a da a'ari pini na kabolo na mpa a ka suku ta idyani i le.

²² Gba Atoni a da a buwai a ka sukunku da ta dem idyani. Atoni a da a'ari a kuwa ku tsugono ku Kaisa† a ka sukunku da ta idyani mai mai.

²³ Asaka ukuna u shinga u Yesu Kawauwi Asheku u rongo n atakasuvu a de.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Kolosi

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Kolosi a da Bulus koronki ukanikorongi u na vi cina eyi a kuwa ku a'ali. Bulus da gitai kuwa ku Atoni ku na ki wa. U taɓa gbam ukyawan asu vi wa. Reve da u revei n Atoni yi an Abafara yanka yi alabari. Abafara Katoni ka ka wutaɓi a Kolosi ka kɓam wari kaɓolo n Bulus a kuwa ku a'ali.

Atoni a da a'ari a Kolosi a'ari a gita de utono uwenishike u da bawu u gain. A'ari a ka ciga a fishinka kaci ka le uciga u ili u kateshe, kɓam a ka ciga a lyasaka atumate a zuba kayala n ucira u kulu kau-kau. Koronku da Bulus koronku le tsara u tonuko le ukuna u nala vi ugan wa. Ciga da wa ciga u tonuko le ko ndya baci vuma wa ciga, Kawauwi ka naka yi ta i'ya. U todugbuso ta a kaci ka tyoku da Kashila n Kawauwi a ka banga Atoni.

Nala dem gogo-na, Kawauwi ka naka ta gba ili i'ya vuma wa ciga adama a da wa lyaka Kashila kayala. Tagarada u na u todugbuso ta gba ili i na yi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-2)

Kavasu ka ucikpa (1:3-8)

Vuma n manyan ma Kawauwi (1:9-2:19)

Uma u savu n Kawauwi (2:20-4:6)

Idyani i makorishi (4:7-18)

¹ Mpa Bulus, Kashila ka ka cigai ka dangasa mu n woko kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi. Timoti wa ta pini na kaɓolo na mpa, eyi utoku u tsunu u da.

² Atoni a da a'ari a Kolosi a da ma koronku. Atoku a tsunu a da kɓam a ka tonu ta Kawauwi mai.

Asaka Kashila Tata u tsunu u naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Kavasu ka ucikpa

³ Tsu tsu yansaka da ta kavasu maco, kɓam tsu naka Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi ucikpa.

⁴ Ili i'ya i zuwai tani i'ya tsu pana ta a da i pityanangu ta n Yesu Kawauwi kɓam tsu pana ta a da ya ciga ta ama a Kashila gba.

⁵ I tsara ta upityanangu n uciga u nala vi adama a uzuwa u uma u de, kɓam Kashila ka zuwuka da ta ili i'ya i zuwukai uma vi a zuba, a asu u da bawu ya wene i'ya gogo-na. I rotsongusu ta uzuwa u uma u nala vi a'ayin a da i panai akani a ukuna u mayun, Kadyanshi ka Shinga ka a tonuko da.

⁶ Kadyanshi ka Shinga ka nala ki ka savaɗa ta uma u de, tun kain ka i panai ka a kagita, da Kashila ka wenikei ukuna u shinga u ne a asu u aza a unyushi u cingi. Gogo-na Kadyanshi ka Shinga ka nala ki ka tambura de ko nte wa a likimba. Tyoku da ka savaɗai uma u de, nala dem ka savaɗai uma u aza roku.

⁷ Abafara utoku u manyan u tsunu u da, kɓam tsa ciga yi ta cika. Aya uza da u tuko da Kadyanshi ka Shinga. U gbashika ta Kawauwi mai tyoku u katsumate ka tsunu a asu u de.

⁸ Aya uza da u tonuko tsu tyoku da Kulu Keri ku naka da uciga u pige u ama.

⁹ Adama a nala tsu tsu rongu da ta uyansaka kavasu. Tsu yan ta nala tun kain ka tsu gitai tsu panai ukuna u de, kɓam tsu asaka uyanka da kavasu wa.

Tsu folo ta Kashila ka naka da gba ureve u ili i'ya wa ciga i yain a atakasuvu a de, kpmam tsu folo yi ta u naka da ugboji a ukuna u kulu.

¹⁰ Nala baci ya rongo ya naka ta Asheku tsupige maco, kpmam wa yan ta mazanga n adfa. I rongo umatsasa ilimaci a asu u uyansa ili i shinga, kpmam i rongo uwenike uciga a asu u atoku. Ya yansa baci nala, ya gbonguro ta kpmam i rongo ureve u Kashila.

¹¹ Tsu yan ta dem kavasu Asheku a naka da ugbami u asuvu n ucira u tsupige u ne tsara i tsara ahankuri n akawunki, kotsu i wowo wa. Asaka u shadangu da n mazanga.

¹² Tsa ciga da ta i rongo ucikpusa Tata maco. U zuwa da ta i wushi kapashi a ili i'ya i'ari i ama a ne a tsugono tsu katyashi tsu ne.

¹³ U wusa tsu ta a asu u uza da wa lya tsugono tsu karimbi tsu na, aku u tuko tsu a tsugono tsu Maku ma ne uza da wa ciga cika.

¹⁴ Kashila ka tsila ta utsara u kaci u tsunu na mpasa n Maku ma ne, nala kpmam u cimbusuka tsu unyushi u cingi u tsunu.

Kawauwi ka la ta ko ya wa

¹⁵ Kawauwi ka ka wenike tsu tyoku da Kashila kari derere, ko an u wokoi ama a ka wene Kashila n a'eshi a le wa. Aya Maku ma kagita ma Kashila kpmam wa ta n tsugono tsu ili i'ya Kashila ka yain gba.

¹⁶ Kpaci Kashila ka yan ta ili gba a asu u ne. Kawauwi ka ka yain ili i'ya i'ari a zuba n gba ili i'ya i'ari a likimba. U yain gba ili i'ya tsa wene, u yain kpmam ili i'ya bawu tsa fuda tsa wene. U yain kpmam gba icun i tsugono na ngono n ucira kau-kau u da bawu tsa fuda tsa wene. Mayun da Maku ma Kashila ma yain ili dem gba tsara ili dem i naka yi tsupige.

¹⁷ Wa ta pini tun kahu a yain ili gba, kpmam aya uza da u zuwai ili dem i rongo mai.

¹⁸ Kawauwi aya kaci ka kuwa ku Atoni, Atoni kpmam alya ikyamba i ne. Aya uza da u gitai kuwa ku Atoni kpmam aya uza u kagita u da Kashila ka 'yangaasai a ukpa u gonuko yi n uma. Adama a nala, aya kaci ka ili dem.

¹⁹ Kashila ka wenei u lobono ta gba ili i'ya i'ari ara ne, i yain dem a asu u Kawauwi ki,

²⁰ kpmam Kashila ka wenei u lobono ta u zuwa ko ndya wa a zuba n likimba i woko ili i maci ara ne a asu u Kawauwi. Mpasa n Yesu n da n tukoi ndishi n shinga n Kashila, an a zuwai mpasa mi n tsalai a'ayin a da wari a mawandambani.

²¹ Kahu nala vi, i'ari i yan ta mbari n Kashila. Eda atokulalu a ne a da i'ari, kpmam uyawunsa u cingi n manyan ma cingi ma de ma pecene da de n eyi.

²² Shegai gogo-na u gonuko da de aje a ne. U yan ta nala a asu u ikyamba i Maku ma ne, uza da u kuwai a mawandambani. Adama a nala, Yesu Kawauwi tuko da de a kapala ka Kashila, kpmam i woko de uwulukpi bawu ko unyushi u cingi u te, kpmam ko uza wa takpa da n unyushi wa a'ayin a da baci ya tuwa i shamgba a kapala ka ne.

²³ Shegai u kana ta i rongo uwushukusu n Kadyanshi ka Shinga kpmam i shamkpa ka n ucira. Kotsu i asaka uzuwa u uma u da i wushai a'ayin a da i panai Kadyanshi ka Shinga ki wa. Kadyanshi ka Shinga ka nala ki a yan ta ku'ari ku ne a likimba gba, kpmam mpa Bulus n woko ta kagbashi ka ucangasa akani yi.

Manyan ma Bulus

²⁴ N yan ta mazanga an a zuwai n panai ikyamba adama a de. Ma pana ta ikyamba i ili i'ya dem i tuwa mu, kpmam ko n nala n cina upana u ikyamba u

da Kawauwi ka panai wa. Upana u ikyamba u nala vi u tuko ta ili i'ya i 6angai ikyamba i ne; wata, a'uwa a Atoni.

²⁵ Mpa gogo-na kagbashi ka Atoni ka kpaci Kashila ka zuwa mu ta n tonuko da tyoku da kadyanshi ka Kashila kari mayun.

²⁶ Kashila ka sokongu ta kadyanshi ki a asu u aza da a yain uma caupa, shegai gogo-na u wenike de afobi a ne a asu u ama a ne.

²⁷ Kashila ka wenike ta akani a ne adama a da wa ciga ta eda Awulawa i reve ikuna i shinga n i tsupige i ne. Ili i'ya a'ari a sokongi, shegai gogo-na a todufgoi vi i'ya na: Kawauwi ka rongo ta a asuvu a de, kpam adama a nala i reve ta ya dusuku a tsupige tsu ne kabolo.

²⁸ Adama a nala a da tsa tonusuko ama ukuna u Kawauwi ko nte baci tsu banai. Tsu rono le ta atsuvi kpam tsu wenishike le ta. Tsu yan ta manyan n gba ugboji u da Kashila ka naka tsu, kpaci tsa ciga ta aza da a bolomgbonoi n Kawauwi a woko tyoku da a gain a woko a gawunsa baci n Kashila.

²⁹ N yan ta manyan cika tsara ili i na yi i gita, kpam n pityanangu ta n ucira u Kawauwi u da wa yan manyan a asuvu a va.

2

¹ Ma ciga ta i reve tyoku da mari kumodu adama a de, n adama a Atoni a da a'ari a Lawudukiya, kpam n Atoni a da bawu kotsu a gawunsai na mpa.

² N yan ta nala tsara n gbamatangu le kpam n bolomgbono le n uciga. Nala wa zuwa le ta a tsara ili i shinga ushani i'ya ya tuwa a asu u ureve u ili i usokongi i Kashila i nala yi gba. Kadyanshi ka Kawauwi ka ma dansa.

³ Aya uza da wa banga gba kuzuwate ku kakiri n ureve u da bawu tsa wene vi.

⁴ N tonuko da ta ili i na yi tsara ko uza u fuda u yinsa da n ugboji wa kpam u nanamgbana n ada wa.

⁵ Ko an u wokoi ma ta mbari n ada, katakasuvu ka va ka ta ara de. Kpam ma ta n mazanga adama a da ya rongo tyoku da u gain i rongo kpam adama a da i'ari n upityanangu u ucira n Kawauwi.

Yesu tuko ta uma u maci

⁶ Gogo-na an i wushuki n Yesu Kawauwi u wokoi Asheku a de, lyayi kelime n utono u ne.

⁷ Zuwai alu a de a asu u ne kpam i gbonguro a asuvu a le. Nala upityanangu u de wa tsara kami ka ugbami, dere tyoku da a wenishike da. Kpam adama a nala dem ya cikpa ta cika.

⁸ Kotsu i asaka ko uza u kana da n kananamgbani ka gbani wa. Kananamgbani ka nala ki ka yan ta yavu ka ugboji ka, shegai uwenishike u vuma da koshi. A ucira u likimba u na u da uwenishike u nala vi u wutai shegai a asu u Kawauwi u da wa.

⁹ Gba ili i Kashila i'a ta a asuvu a Kawauwi.

¹⁰ I'a ta kabolo n eyi. Adama a nala, gba ili i na yi i'a ta a asuvu a de, kpam wa lya ta tsugono tsu ucira kau-kau n ucira u tsugono gba.

¹¹ An i tuwai a asu u Kawauwi u kida da ta acombi a asuvu a kulu, shegai ukida u vuma u da wa. Ili i'ya Kawauwi ka yain i'ya u kida ta ahali a unyushi u cingi a de.

¹² An a lyubugu da, a cidangu da ta kabolo n Kawauwi. Aku a 'yangasa da n uma adama a da i'ari n upityanangu a asuvu a ucira u Kashila, uza da u 'yangasai Kawauwi a ukpa.

¹³ Akushe a da i'ari adama a da i'ari n unyushi u cingi, kpam i'a n utsara u kaci a ucira u unyushi u atakasuvu a de wa. Shegai Kashila ka zuwa da ta i rongo a asuvu a Kawauwi. U cimbusuka tsu de unyushi u tsunu gba.

¹⁴ Unyushi u tsunu u da pini ushani ukorongi, kpam ili i'ya a korongi vi i shamkpa tsu ta. Shegai Kashila ka cimbusa ta i'ya, u bidyai i'ya u wacinsai i'ya a asu u da u zuwai a varai i'ya a mawandambani ma Kawauwi.

¹⁵ A ure u nala vi u da Kashila ka takpai ucira u tsugono a asuvu a ucira kau-kau n ucira u tsugono. U zuwa le a panai uwono a kapala ka ama, kpam u lyai kaci ka le a mawandambani ma Kawauwi.

¹⁶ Adama a nala, ko uza u tonuko da baci kagbani a ili i'ya ya lya ko ya so kotsu i dambula wa. Kotsu i dambula ko ama a dansaka da baci an i kpaɗai uyan icun i abiki dem ko kpam abiki a uwoto u savu wa, ko kpam ukpaɗa utono mele ma kain ka Ashibi.†

¹⁷ Kpaci ili i nala yi gba iryoci i ili i maci i'ya ya tuwa ya gita i'ya. Kawauwi n kaci ka ne aya ili i maci yi.

¹⁸ Ama a da pini ushani aza da a tsu yan ipeli a dana baci a'a n ukana u kaci, shegai nala a'ari wa. A tsu gbashika ta atsumate a zuba. Kotsu i asaka ama a nala yi a yanka da kadyanshi ka gbani wa. Icun i ama a nala yi a tsu dana ta gba ili i'ya a wenei, kpam atakasuvu a le a da bawu a'ari uwulukpi a da a tsu zuwa le ta a yain agoni adama a uyawunsa u utengeshi u le.

¹⁹ Ama a nala yi a buwa kpam upadari n Kawauwi kaci ka ikyamba wa. Kpaci tsa ta upadari kaɓolo n ikyamba i ne n akawa a ne, kpam tsa gbonguro ta koshi tsu tsara baci ilikulya n ucira u tsunu a asu u Kashila.

²⁰ I kuwa ta kaɓolo n Kawauwi, kpam u wauwa da ta a ucira kau-kau u likimba u na. Nida ya lya kapala n utono u mele ma likimba na yavu aza a likimba a da i'ari?

²¹ Mele ma na ma dana ta, “Kotsu i kana ili i na wa!” ko kpam “Kotsu i lyai ili i na wa!” ko gbam “Kotsu i sawa ili i na wa!”

²² Mele ma na mi ma yan ta kadyanshi ka ili i'ya bawu ya ɓarɓkpa. A'ayin a da baci tsu yain manyan n ili yi, aku i wacuwa. Nala dem wari n mele ma ama a yain.

²³ A tsu wene ta yavu mele mi mai da mari, kpaci a tsu zuwa ta ama a matsa a zuwa Kashila ka pana kayanyan, ko kpam a wenike uvakunku u kaci u kaɓan. Nala vi kaɓan ka, kpam dem a tsu zuwa ta ama a pana ikyamba a asu u umatsa a zuwa Kashila ka pana kayanyan. Shegai mele ma na mi ma tsu ɓanga uza da wa ciga u asaka uyawunsa u cingi n uciga u ili i cingi wa.

3

Tyoku da uza wa rongu uwulukpi

¹ An u wokoi a 'yangasa da a ukpa kaɓolo n Kawauwi, u kana ta i zuwa atakasuvu a de a ukuna u zuba, a asu u da Kawauwi kari na ndishi a ulyaki u Kashila.

² Zuwai asuvu a de a yawunsa u ili i zuba, shegai a ili i likimba wa.

³ Yansai nala an i kuwai a'ayin a da Kawauwi ka kuwai, kpam gogo-na Kawauwi ka fobugo da de uma u mayun u de n Kashila.

⁴ Kawauwi ka uma u mayun u de, kpam an Kashila ka wenike yi a likimba gba, eda dem ya dusuku ta kaɓolo n eyi a tsupige tsu ne.

⁵ U kana ta i wuna ikuna i likimba i na i'a baci a asuvu a ikyamba i de. I wuna tsishankala, ko uyan manyan ma tsishankala icun kau-kau. U kana ta dem i wuna upana u maluwa ma icun i ili i nala yi. U gan ta dem i asaka upanasa icun i maluwa ma ili i cingi i nala yi. I takpa uciga u utsara u ikebe ili i'ya i'ari ili i te n ulyaka ameli kayala.

⁶ Upan u Kashila wa ta a utuwa a asu u icun i ama da a ka yansa ili i nala yi.

⁷ Eda dem i'ari ya yansa ta nala caupa a'ayin a da i'ari aza a likimba.

⁸ Shegai gogo-na u kana ta i asaka uyansa ili i nala yi a asuvu a de. I asaka unangbi u asuvu n ibili. Kotsu i asaka dem uyansaka atoku tsicingi n kunangasu hal dem n kadyanshi ka gbani. Asakai utonusuko ama kadyanshi ka ka gala le.

⁹ Kotsu i yansaka kaci ka de kaban wa, an u wokoi i mondoi vuma u cau kpm n tyoku da i rongoi caupa.

¹⁰ Gogo-na i uka de vuma u savu, kpm uza da u yain vuma u savu u nala vi wa rongo da ta unakasā ureve kpm u gonuko da tyoku da eyi wari.

¹¹ A uma u savu u na vi, u dambula ko avu uza u Yahuda u da ko Kawulawa wa. Kpm u dambula ko a kida vu kacombi ko a kida vu wa. U dambula dem ko kamoci ka baci vari, ko a kaon ka kaletsu ka uryagbaji ka vari wa. U dambula ko uza da wa gbasha ko uza da bawu wa gbasha wa. Ili i'ya i'ari n kalen i'ya Kawauwi, kpm wa ta a asuvu a tsunu gba.

¹² Adama a ili i nala yi, kpm n adama a da Kashila ka dangasa da i woko ama a ne kpm u gonuko da uwulukpi, n adama a da wa ciga da, kotsu i yain n asuvayali, n ubanga u atoku. Kpm i vakunku kaci ka de n ahankuri. Ili i na yi i'a ta tyoku u aminya a da i tsu uka.

¹³ Kotsu i pana upan u atoku wa, kpm unyushi wa baci pini, kotsu i cimbusuka atoku. Asheku a cimbusuka da ta, adama a nala, nala dem ya cimbusuka atoku a de.

¹⁴ Kunya ka ku lakai kalen ka ya uka, ka uciga. Uciga u bolomgono tsu ta gba kpm u zuwa tsu tsu rongo kabolo mai.

¹⁵ Asaka ndishi n shinga n Kawauwi n toni n ada. Yansai nala adama a da i'ari atoku a ikyamba i te kpm Kashila ka isa da i rongo a asuvu a ndishi n shinga. Kpm i cikpa Kashila maco.

¹⁶ Asakai akani a Kawauwi a shamgba a atakasuvu a de ushani kpm a ka zuwa da ta i yain n ugboji. Yankai akani a ne manyan i bangamgbana a asu u uwenishike kaci ka de kpm i naka le adooki. I rongo n ucikpa a asuvu a atakasuvu a de, i rongo n i shipi gba icun i ishupa i shinga ubana a asu u Kashila.

¹⁷ Ko ndya baci ya yan ko tani ya dana, yanyi i'ya a asuvu a kala ka Yesu Asheku. Kpm a'ayin a da ya yan ili i nala yi, i cikpi Kashila maco a asu u ne ubana a asu u Kashila Tata.

Tyoku da uza wa rongo a kuwa ku ne

¹⁸ Aka, gorimukoi a'ali a de, kpaci dere da wari ya tono baci Asheku.

¹⁹ A'ali, cigai aka a de kotsu i rongo n ele n asuvu a shen wa.

²⁰ Mmuku, gorimukoi isheku i de a ili dem, kpaci nala ya zuwa Asheku a pana kayanyan.

²¹ Isheku, kotsu i matsa mmuku n de hal a kpa da utsara ugbama u asuvu wa.

²² Agbashi, u kana ta i gorimuko azakuwa a de pini naha a likimba. I matsa i zuwa le a pana kayanyan. A'ayin a da baci i wenei a ka wundya da a da ya yan nala koshi wa. Yansai nala n atakasuvu a de gba maco a'ayin a da baci bawu a ka wundya da. Nala ya naka Asheku tsupige.

²³⁻²⁴ Ya yanka ta Yesu Asheku manyan a'ayin gba. Vuma da ya yanka manyan wa. Asheku a da a ka naka da agadu a woko katsupi ka malen ma manyan ma i yain. Adama a nala, yanyi manyan n ucira u de gba.

²⁵ Kpm i reve ta i yan baci ili i'ya bawu i gain, a ka tsupa da ta n ili i cingi i'ya i yain vi. Kpaci Kashila ka wenike kudyangi a asu u aza da a yain ili i cingi wa.

4

¹ Azakuwa, kiranai n agbashi a ɔe, i bidya le unā u te, an u wokoi i reve tā i'ari n Uzakuwa u ɔe a zuba.

Yanyi kvasu

² Rongoi uyansa kvasu n atakasuvu a ɔe ufoɔusi kpam n ucikpa a atakasuvu a ɔe.

³ Yanyi kpam kvasu adama a tsunu. Yanyi dem kvasu tyoku ɔa Kashilā ka kukpa ure adama a akani a tsunu, tsarā tsu tonuko ama ili i'ya i'ari usokongi i Kawauwi, ili i'ya i zuwai mari usiri n ikani ɔa la vi.

⁴ Yanyi kvasu tsarā n dansa akani a na yi mai, tyoku ɔa u gain.

⁵ Rongoi n ugboji a'ayin a ɔa baci i'ari kaɔolo n aza ɔa bawu a'ari Atoni. Yanyi manyan n kabala ka i tsarai mai.

⁶ Kadyanshi ka ɔe ka woko ili i shinga kpam n maluwa ma upana, tyoku u kusan ka kari nā mkpaɔi. Nala wa ɔanga ɔa tā i reve tyoku ɔa ya wushunku uza ɔa baci dem u yan ɔa keci.

Idyani i makorishi

⁷ Tikiku wa tonuko ɔa tā ukuna u va. Utoku u tsunu u ɔa uza ɔa tsa ciga. Kaɔangi ka ka maci uza ɔa wa gbashika Asheku kaɔolo nā mpa.

⁸ N suku yi tā a nwalu n na mi tsarā u zuwa ɔa i reve tyoku ɔa tsa yansa kpam u gbamatangu ɔa.

⁹ Mpa dem na ma suku Onisima. Eyi dem uza u maci u ɔa kpam utoku u ɔa n lakai uciga. Eyi dem uza u te u ɔa a asuvu a ama a ɔe. A ka tonuko ɔa tā gbā ili i'ya ya gitasa pini na.

¹⁰ Aristaraku wa tā pini na a kuwa ku a'ali kaɔolo nā mpa. Wa danasa ɔa tā, nala dem Marku, uza ɔa akaya a ne a'ari a te n Baranaba. Tsu tonuko ɔa tā caupa i ryabusa Marku mai u tuwa baci.

¹¹ Joshuwa* uza ɔa dem a tsu isa Yusutu wa sukunku ɔa tā idyani. Alya koshi Atoni a Yesu Asheku a asuvu a aza a Yahuda aza ɔa tsa yan manyan kaɔolo. A ka yan tā manyan nā mpa adama a tsugono tsu Kashilā kpam aly a vakunku mu asuvu.

¹² Abafara vuma u ilyuci i ɔe ɔa, kpam kagbashi ka Yesu Kawauwi. Wa sukunku ɔa tā dem idyani. U tsu yansa ɔa tā kvasu kain dem. U folo tā Kashilā ka zuwa ɔa i yain ugbami kpam kotsu i asaka upityanangu wa, kotsu i shamgba n ucira tyoku ɔa Kashilā ka ciga.

¹³ Ma dana tā u matsa tā cika adama a ɔe n adama a Atoni a ɔa a'ari a ilyuci i Lawudukiya n Hirafoli.

¹⁴ Kaje ka maci ka tsu kanaki ka aguma Luka wa sukunku ɔa tā dem idyani, nala dem Dima.

¹⁵ Naɔangi akani a idyani i tsunu a asu u atoku a ɔa a'ari a Lawudukiya, n uka u ɔa a ka isa Nimfa n gbā aza ɔa a tsu gawunsusa a kuwa ku ne.

¹⁶ A'ayin a ɔa baci i kotsoi uyan kaneshi u ukanikorongi u na vi, i naka dem Atoni a ɔa a'ari a Lawudukiya tsarā a yain dem kaneshi. Eɔa dem i yain kaneshi u ukanikorongi u ɔa n koronku le. ¹⁷ Tonuko Arikibu udyanshi u na, "Matsa vu kotso manyan ma Asheku a naka vu."

¹⁸ Mpa Bulus uza ɔa u korongi idyani i na yi n kukere ku va.

Cibai n ikani i va.

Asaka ukuna u shinga u Kashilā u toni n aɔa.

* 4:11 N Tsiyahuda kala ka "Joshuwa" ka "Yesu" n Tsiheline.

Ukanikorongi u Kagita Ubana a Asu u Aza a Tasaloniya

Ukukpa u kadyanshi

An Bulus kotsoi ukorongi ukanikorongi u na vi, aku u korongi kpm u roku ubana a asu u Atoni a Tasaloniya. Tasaloniya ilyuci i ucira i'ya a ikengi i kushiva n kuden ku pige. Pini a asu vi, atoni a ameli a da pini ushani. Bulus tuwa ta a Tasaloniya u wenishikei ama ukuna u Yesu. U yan ta dem manyan ma uyan atani tsara u tsara ikebe. Atoni a ameli ushani a woko ta Atoni a Yesu. Aza a Yahuda a da a'ari pini a woko ta dem Atoni.

An a yain a'ayin, aza da a ka tono n ama a ilyuci yi a gitai malyon, pini nala, a lokoi pini Bulus. An nala u wurai, Bulus tuwa ta u suki kaɓangi ka ne Timoti u tuko yi alabari a Atoni a da a'ari a Tasaloniya vi. Timoti tuko yi ta alabari a shinga, an u kotsoi upana alabari a shinga yi da Bulus korongi ukanikorongi vi.

Uwenishike u pige u da wari pini a ukanikorongi u na vi u da a'ayin a da Yesu wa doku wa gono pini na a likimba. Ili ushani ya gita ta a a'ayin a nala yi. Tsa reve kain ka ili yi ya gita wa, adama a nala u gan ta tsu rongo mai tyoku da Kashila ka ciga hal n tsu vani kain ki. Gba ili i na yi Bulus dana ta i'ya pini a ukanikorongi u na vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-3)

Upityanangu u aza a Tasaloniya n iryoci (1:4-3:13)

Uma u da wa zuwa Kashila ka pana kayanyan (4:1-12)

Ili i'ya tsa fuda tsa wene Asheku a gono baci (4:13-5:11)

Idani i makorishi n idyani (5:12-28)

¹ Atsu an Bulus n Sila n Timoti atsa tsa korongu ukanikorongi u na ubana a asu u Atoni a Tasaloniya. Ele dem aza a Kashila Tata u tsunu a da kpm aza a Asheku Yesu Kawauwi aza da a'ari a asu u nala vi. Ma yan ta kavasu na n foli Kashila ka wenike ukuna u shinga u ne ara de kpm u zuwuka da unu u shinga na ndishi n shinga.

Upityanangu u aza a Tasaloniya

² Tsu tsu rongo ta ucikpa Kashila adama a de gba. Kpm gba a'ayin a da baci tsa yan kavasu, tsu tsu ciba da ta dem.

³ A'ayin a da baci tsa dansa ukuna u de n Kashila Tata u tsunu, tsu tsu dansa ta ukuna u ili i'ya i tsu yan adama a upityanangu u de, kpm tsu tsu dansa ta manyan ma i tsu yan an ya ciga atoku, tsu tsu dansa ta kpm tyoku da i tsu rongo uzuwa uma a asu u Asheku Yesu Kawauwi a'ayin a da baci i'ari a asu u upana u ikyamba.

⁴ Aje a va, Kashila ka ciga da ta, kpm tsu reve ta u dangasa da ta tsara i woko ama a ne.

⁵ An tsu tonuko da Kadyanshi ka Shinga, n udyanshi u da koshi wa, shegai n ucira u da. Kulu Keri ka ku zuwa da i reve ili i'ya tsu danai vi mayun da. Kpm an tsu rongoi n da, i wene ta tyoku da tsu rongoi a uwenike ukuna u maci u akani vi.

⁶ Nala dem, i rongo ta tyoku da tsu rongoi n tyoku da Asheku a rongoi. A asu u upana u ikyamba dem, i wusha ta akani yi kpm Kulu Keri ku zuwa da ta i yain mazanga.

⁷ Nala i wokoi iryoci i ama gba aza da a ka tono Asheku a uɓongu u Masidaniya n Akataya.

⁸ Adama a ɗe, kadyanshi ka Asheku ka kyawan ɗe gba ko nte wa a uɓongu u na vi, hal gɓam kapala n asu u na vi. Upityanangu u ɗe n Kashila a reve ta n u da ko nte wa. Adama a nala tsa ciga gɓam tsu yain kadyanshi a kaci ka nala wa.

⁹ Ama yi n kaci ka le a tsu rongo ta uyan kadyanshi tyoku da i ryabusa tsu. A tsu dansa ta dem tyoku da i kpatalakai ameli kucina, aku ya gbashika Kashila ka mayun n ka uma.

¹⁰ A tsu dansa ta dem tyoku da ya vana Maku ma ne Yesu u tuwa a zuba. Kashila ka 'yangasa ta Yesu a ukpa, gogo-na kpam Yesu nala vi aya wa wauwa tsu a upana u ikyamba u upan u ne u da wa tuwa.

2

Manyan ma Bulus a Tasaloniya

¹ Ama a va, i reve ta gai utuwa u da tsu tuwai tsu kyawan da u gbani u da wa. ◊

² I reve ta an tsari a Filibi kahu tsu tuwa ara ɗe. ◊ Nte a zuwa tsu tsu panai ikyamba pini kpam a yanka tsu tsilai. Shegai Kashila ka tsunu ka naka tsu ta ugbami u asuvu u da tsa tonusuko da Kadyanshi ka Shinga ka ne a kateshe, ko an u wokoi ama ushani pini a ka kangusu tsu ta.

³ Akani a da tsu tuko da, a'ari n kaɓan wa. Tsu tuko da a da tsara tsu yain ugboji wa. Ryafa da tsa ciga tsu ryafa da wa. Nala wari wa, ko kenu!

⁴ Kashila ka wene tsu ta tsari mai da gai i zuwai u naka tsu Kadyanshi ka Shinga ka ne tsara tsu tonusuko aza da a buwai vi. Ili i'ya tsa ciga i'ya, tsu zuwa Kashila ka pana kayanyan, kpaci aya uza da u kondoi atakasuvu a tsunu. Tsu tsu zuwuka kadyanshi ka ama atsuva wa.

⁵ I reve ta mai tsu tsu cikpala da n kaɓan wa, kpam Kashila n kaci ka ne wa wenishike ta ili i'ya tsu yain adama a kurura a da wa.

⁶ Tsu tsu yan ili adama a da tsa tsara tsupige ara ɗe, ko ara uza wa.

Kpaci atsu asuki a Kawauwi a da, tsa fuda ta tsa yanka ucira u nala manyan tsu zuwa da i naka tsu ili i'ya tsa ciga.

⁷ Shegai tsu yan nala wa, aku tsu vakunki kaci utuwa ara ɗe tyoku da mma u tsu comuko kpam u kirana na mmuku n ne.

⁸ Tsu ciga da ta cika kpam tsu pana ta kayanyan tsu tuko da Kadyanshi ka Shinga ka Kashila, kpam dem tsu pana ta kayanyan tsu banga da a ili dem, kpaci i woko ɗe aza da tsa ciga cika.

⁹ Ama a va, i ciba ta tyoku da tsu yain manyan cika an tsari kaɓolo n ada. Kaara n kayin tsu tsu modono ta tsu tsara ikebe tsara ili i'ya baci dem tsa ciga tsu tsila i woko ili kadambola ara uza wa, a'ayin a da tsari pini n tsu yanyi kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashila.

¹⁰ Eɗa ama a tsunu aza da i wenei ukuna vi n a'eshi a ɗe, nala dem Kashila, atsu tsa ta sarara n ukuna u mayun, ko uza wa naka tsu unyushi tyoku da tsu yanka da wa, eɗa aza da i wushuki n Asheku.

¹¹ Kpam i reve ta tsu tono ta n ada mai tyoku da tata u tsu tono na mmuku n ne.

¹² Tsu folo da ta, kpam tsu gbamatangu da ta. Tsu zuwa ta ya dem u rongo ure u da wa naka Kashila tsupige, kpaci u isa da ta i uwa a tsugono tsu ne i tsara kaɓan a tsupige tsu ne.

¹³ Kain dem tsu tsu cikpa ta Kashila an i wushuki n akani a da tsu tuko da. I danai idani n tsunu i ama i'ya koshi wa. I wushai akani yi dere tyoku da a'ari mayun: Akani a Kashila a da. Kpam akani a nala yi a ka rongo ta uyan manyan ara ɗe aza da i wushuki.

¹⁴ Ama a va, an i wushuki n ili i'ya tsu danai, ama a de a foro da ta. Nala i wokoi tyoku u Atoni a Kashila a da a'ari a Yahuda. Ama a nala yi a wushuku ta n Yesu Kawauwi, aku ama a le aza a Yahuda a foro le dem.

¹⁵ Aza a Yahuda a nala yi a wuna ta ntsumate n le, hal aza roku a le gbam a wunai Yesu Asheku. Gogo-na a zuwa tsu ta tsu panai ikyamba kpm a loko tsu. Ama a nala yi a yan ili i'ya Kashila ka pana kayanyan wa, kpm a bishinkai gba ama uwusha ukuna u shinga,

¹⁶ kpaci a bishinka tsu ta tsu dansa n Awulawa tsara kotsu a tsara iwauwi wa. Nala a rongoi uyansa n a dokusi unyushi u cingi u le. Aku Kashila ka tuwai ka yain upan, u yan le mavura.

Bulus wa ciga u doku u kyawan le

¹⁷ Ama a va, an a loko tsu ara de, tsu barakpa wa, she na tsu matsai cika tsu gono. Tsu asaka ucifusa n ada wa, ko kenu, kpm tsu ciga ta tsu wene da cika.

¹⁸ Mayun da tsa ciga da uwene. Mpa Bulus, n matsa ta a'ayin ushani tsara n tuwa ara de, shegai Kanangasi* ka kangu mu ta.

¹⁹ Ili i'ya i zuwai ma ciga n wene da i'ya, i tuko tsu ta uzuwa u uma, i naka tsu kpm mazanga, kpm eda funi u utsara u kaci u tsunu. Ya zuwa tsu ta tsu yain mazanga a kapala ka Yesu Asheku a'ayin a da baci u tuwai.

²⁰ Eda tsupige tsu tsunu, eda kpm mazanga ma tsunu.

3

¹ Adama a nala, an tsu kpadai akawunki a upana alabari a de, aku tsu wushuki tsu da atsu tsa shamgba ta a Atina,

² aku tsu suki Timoti ubana ara de. U yan ta manyan n atsu tyoku u kagbashi ka Kashila, kpm u yain ku'ari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi. Tsu suku yi ta tsara u zuwa da i yain ugbami kpm u gbamatangu upityanangu u de.

³ Tsa ciga i dambula adama a upana u ikyamba u da wa tuwusa da wa. I reve ta gai an upana u ikyamba vi wa tuwa, cinda Kashila ka ka dangasa tsu.

⁴ A'ayin a da tsari n ada vi, tsu tsu ronuso da ta atsuvi tsu da upana u ikyamba wa tuwa tsu ta gba tsunu gogo. Kpm i reve ta mai upana u ikyamba u tuwa de.

⁵ N pana ta alabari a upana u ikyamba u de hal n kpadai ukawunku n alabari a da n panai, da i zuwai n suki Timoti vi. N suku yi ta tsara u wene ko upityanangu u de u buwa pini n ugbami. Mari n pana ta uwonvo ma wundya ko Uza u Ukondo u fuda da de, manyan ma tsunu kpm gba ma woko ma gbani.

Timoti danai ili i'ya u wenei

⁶ Gogo-na da Timoti gonoi a asu u nwalu n ne utuwa ara tsunu an u wutai ara de. U tuko tsu ta alabari a shinga a ukuna u upityanangu u de n ukuna u uciga u de. U tonuko tsu ta kpm an i'ari tsu a ucifusa n mazanga kpm ya ciga tsu uwene, tyoku da atsu dem tsa ciga da uwene.

⁷ Ama a va, atsu n kaci ka tsunu dem sa ta n upana u ikyamba kpm a ka yan tsu mavura cika, shegai tsu ta na nvain n katakasuvu an i shamgbai n ucira a upityanangu u de.

⁸ Gogo-na tsu reve ta an i'ari kushani n ucira n Asheku, nala vi u doku ta u gbamatangu tsu.

⁹ Tsu cikpa ta Kashila adama a de cika! Adama a de sa ta n mazanga ma pige a kapala ka Kashila.

* **2:18** Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁰ Kaara n kayin tsu tsu yan ta kvasu cika adama a de. Kpam tsu folo ta Kashila ka asaka tsu tsu doku tsu wene da, tsara tsu shadangu su ili i'ya i gusa i a asuvu a upityanangu u de.

¹¹ Kvasu ka tsunu ka Kashila Tata u tsunu n Yesu Asheku a asaka tsu tsu kondo da.

¹² Tsa ciga ta Asheku a zuwa uciga u de u gbonguro cika hal n i cigamgbani kpam i cigi gba ama, tyoku da dem atsu tsa ciga da cika.

¹³ A'ayin a da baci Asheku a tsunu a ka gono n aza a uwulukpi a ne. Tsu yan ta kvasu u zuwa atakasuvu a de a rongo n ucira cika, tsara kain ka ugono ka ne i woko uwulukpi a kapala ka Kashila Tata u tsunu kpam ko uza wa takpa da n ukuna u roku wa.

4

Rongoi mai a kapala ka Kashila

¹ A makorishi ama a va, tsa folo da ta adama a kala ka Yesu Asheku i rongo a ure u da Kashila ka pana kayanyan. Tsu wenishike da de nala vi kpam hal n gogo-na nala i'ari uyansa. Tsu gbatangu da ta i lyai kapala n uyansa nala

² kpaci i cifa ta ili i'ya tsu wenishike da a asuvu a kala ka Yesu Asheku.

³ Tsa ciga da ta i rongo uwulukpi, kotsu i suma unyushi u cingi u tsis-hankala.

⁴ Ya dem u fuda u gubi ikyamba i ne i rongo ure u da wari uwulukpi n u da kpam ama a ka naka karinga.

⁵ Kotsu i woko agbashi a uciga u atakasuvu a de tyoku da Awulawa a tsu yan wa, kpaci a reve Kashila n ire i ne wa.

⁶ Kotsu vu ryafa utoku u vunu Katoni vu bidya uka u ne wa, kpaci Asheku a ka foro ta gba aza a icun i unyushi i cingi i nala yi. Tsu rono da ta atsuva caupa.

⁷ Kashila ka isa tsu ta tsu woko uwulukpi, u isa tsu tsara tsu rongo uma u da wari n ashinda wa.

⁸ Gba uza da baci u kpa dai utono ukuna u na vi, ukuna u vuma da u kpa dai unaka karinga wa, shegai Kashila ka wari u'yuwan, uza da u naka da Kulu Keri ku ne.

⁹ Kashila n kaci ka ne u wenishike da ta i cigi atoku a de, adama a nala ili i'a la ya zuwa mu n koronku da ukuna u uciga u Atoni u da ya wenike asu u ama a Kashila wa.

¹⁰ Mayun da, ko gogo-na i'a ta n uciga ushani ubana a asu u Atoni a da a'ari a uyamba u Masidaniya. Ama a va, ko an u woko nala, tsu folo da ta i doku i cigi le cika.

¹¹ Ili i'ya ya ciga cika i'ya: i rongo n uma u de shiriri, yawunsai a ukuna u manyan ma de koshi, kpam i yain manyan n akere a de, tyoku da tsu tonuko da caupa.

¹² Adama a nala, ama da bawu a'ari Atoni a ka naka da ta karinga adama a uma u da ya rongo, kpam ya zuwa ucira u de a asu u ama a naka da ikebe wa.

Tyoku da Asheku a ka gono

¹³ Ama a va, ma ciga ta i reve ili i'ya ya gita n Atoni a da a kuwai. Kotsu i shadangu n unambukatsuma adama a le tyoku u ama da bawu a'ari n uzuwa u uma wa.

¹⁴ Tsu wushuku ta Yesu kuwa ta kpam u 'yangai n uma. Kpam dem tsu wushuku ta Kashila ka gonuko baci Yesu, wa gonuko yi ta kabolo n ama da a pityanangi n eyi kahu a kuwa.

¹⁵ Yesu Asheku u tonuko tsu t̄a u gono baci, ātsu aza d̄a tsari n uma a'ayin a d̄a Asheku a ka gono vi, tsa uwa a kapala ka aza d̄a a lasa tsu wa.

¹⁶ Asheku n kaci ka ne wa cip̄a t̄a a zuba. A'ayin a nala yi ama a ka pana t̄a kalaḡatsu ka Asheku, kpam a ka pana t̄a isali i pige a asu u uzapige u atsumate a zuba, a ka pan̄aka le t̄a a ful̄a kavana ka Kashil̄a. Nala git̄a baci, aku aza d̄a a kuw̄ai a asuvu a Kawauwi a git̄a a 'yanga. ¹⁷ Ātsu aza d̄a tsari n uma a likimba, a ka canga tsu t̄a a asuvu a alishi tsu gawunsa n Asheku a zuba, kpam tsu rongo n eyi de maco.

¹⁸ Nala ya gbamatangu atoku n kadyanshi ka nala ki.

5

¹ Ama a va, ili i'a la ya zuwa mu n koronku d̄a ko nida ko nwere d̄a ikuna i na yi ya git̄a wa,

² kpaci i reve t̄a mai kain ka Asheku a ka tuw̄a wa woko t̄a tyoku d̄a kaboki ka tsu tuw̄a n kayin.

³ A'ayin yi, ama a ka dana t̄a, "T̄sa t̄a n̄a ndishi n shinga kpam ts̄a n ukuna wa," kute-kute aku upana u ikyamba u rukp̄a le, tyoku d̄a uka u katsum̄a u tsu pana m̄bala ilimaci ya rawa yi baci. Asu w̄a la u d̄a ama a ka la a upana u ikyamba u nala vi wa.

⁴ Ama a va, i'ari a asuvu a karimbi a ikuna i na yi wa, kpam kotsu i yain majiyan ma kain ka baci kain ka Asheku ka tuw̄a d̄a tyoku u kaboki wa.

⁵ Kpaci ed̄a mmuku n katyashi n d̄a kpam aza kaara. Ātsu aza a karimbi n kayin a d̄a wa.

⁶ Adama a nala she i wundi mai, kotsu i lavuta tyoku u aza d̄a a buwai wa. Shegai i rongo n uma kpam n uk̄ana u kaci.

⁷ N kayin ka a tsu lavuta, aza d̄a kpam a tsu so n kayin ka a tsu so hal a tambalaka.

⁸ Shegai ātsu aza d̄a tsari a asuvu a katyashi u gan t̄a tsu kāna kaci ka tsunu. A'ayin a d̄a baci Kalapansi ka shilakana n ātsu, tsu lyai kapala n upityanangu n Yesu n uciga u ama, tyoku d̄a kasoje ka tsu uka maraga a makamba. Tsu zuwa uma u d̄a Yesu wa wauwa tsu, tyoku d̄a kasoje ka tsu uka makun ma kuvon.

⁹ Tsu yain ili i nala yi kpaci Kashil̄a ka bidya t̄a ka wauwa tsu a akere a Yesu Kawauwi Asheku. U bidiga kaci ka ne u tsungu upan u ne ara tsunu wa.

¹⁰ Ko ātsu n uma ko a asuvu a ukp̄a a'ayin a d̄a baci u gonoi tsa rongo t̄a n eyi bawu utyoku, kpaci Yesu Asheku u kuw̄a t̄a adama a tsunu.

¹¹ Adama a nala, kotsu i gbamatangu atakasuvu a atoku a de, i rongo a unakasa atoku a de adooki, dere tyoku d̄a i'ari uyansa.

Uwenishike u makorishi

¹² Ama a va, nakai azapige a de tsupige aza d̄a a'ari a asuvu a manyan ma Asheku. A yan t̄a manyan cika a asuvu a de, kpam a tonuko d̄a t̄a ili i'ya bawu i gain i yain.

¹³ Nakai ama a na yi karinga cika kpam i cigi le cika adama a manyan ma le. I rongo kpam n̄a ndishi mai n atoku.

¹⁴ Ama a va, u kana t̄a i roni atsuvu a awonvoli. Gbamatangi aza a uwonvo. I b̄anga aza d̄a bawu a'ari n ucira, ya dem yani ahankuri n eyi.

¹⁵ I kirana kotsu a tsupa ukuna u cingi n ukuna u cingi wa, shegai a'ayin dem i mats̄a i yain ili i shinga a asu u atoku a de n ama gba.

¹⁶ Kain dem i yain mazanga.

¹⁷ Rongoi uyan kvasu bawu ubula.

¹⁸ Ko ndya baci i gitai i cikpa Kashila, kpaci tyoku da Kashila ka ciga u da la vi, k pam eda ama a Yesu Kawauwi a da.

¹⁹ Kotsu i kangu Kulu Keri wa.

²⁰ Kotsu i goro kadyanshi ka Kashila ka ka wutusa a una u Atoni wa, ²¹ shegai i kondo ili i'ya a danai gba. Shamkpai ili i'ya i'ari i shinga.

²² Sumai gba ili i'ya i'ari i cingi.

²³ Tsu reve ta Kashila aya uza da u tsu naka ndishi n shinga. Kvasu ka va ka u wulukpe da a ili dem. Asaka u bishinka kulu ku de, n uma u de, n ikyamba i de uyan u unyushi u cingi ko a ure u eni u da baci, hal Yesu Kawauwi Asheku u gono.

²⁴ Uza da u dangasa da u rawa ta i wushuku n eyi, k pam wa yan ta nala.

²⁵ Ama a va, yanka tsu kvasu.

²⁶ Danasai Atoni n uwambatsa u uwulukpi.

²⁷ N tonuko da ta a asuvu u ucira u Asheku i yanka gba Atoni kaneshi u ukanikorongi u na vi.

²⁸ Ma ciga ta Asheku a wenike ukuna u shinga u ne a asu u de gba.

Ukanikorongi u Ire Ubana a Asu u Aza a Tasaloniya

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Tasaloniya a da Bulus wa koronku ukanikorongi u na vi. Ukanikorongi u ire u da yi la vi ubana a asu u Atoni a da a'ari a kuden ku pige ka kari a ikengi i kushiva. U korongu ta u da kpaci aza roku pini de a ka wenishike ta uwenishike u kaaban a kaci ka ugono u Yesu. Aza roku a le a da a'a ta n ukanikorongi u da u wutai ara Bulus, shegai kaaban ka.

A ukanikorongi u na vi, Bulus wenishike ta ukuna u mayun a kaci ka kain ka Yesu wa gono. I doku ta a ili i'ya wari u korongi a ukuna u na vi. Ili i tatsu i'ya pini i'ya i'ari n kalen i'ya Bulus korongi pini a ukanikorongi u na vi. U tonuko le ta ukuna u ugono u Yesu. U tonuko le an upana u ikyamba u da a ka so vi mavura ma a asu u Kashila wa. Upana u ikyamba u na vi wa kotso ta, kpm kain ka uwunvuga ka pini. A makorishi, u da a matsa manyan hal n a vani ugono u Yesu.

Gba ili i na yi gogo-na i woko tsu ta i mayun, tyoku da i'ari i mayun a asu u aza a Tasaloniya a a'ayin a da Bulus korongi ukanikorongi u na vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-2)

Ugono u Asheku wa tuko ta ukuna u mayun (1:3-12)

Kotsu Asheku a gono wa (2:1-12)

Rongoi n upityanangu (2:13-17)

Yanyi kvasu n i yani manyan (3:1-15)

Kvasu ka makorishi (3:16-18)

¹ Atsu an Bulus n Sila n Timoti atsa tsa korongu ukanikorongi u na vi ubana a asu u Atoni a Tasaloniya aza da a'ari ama a Kashila Tata u tsunu, kpm a'ari a asuvu a Asheku Yesu Kirisiti Kawauwi.

² Kvasu ka va ka Kashila Tata n Asheku Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga!

Kvasu ka ucikpa

³ Ama a va, u gan ta an kain dem tsu tsu cikpa Kashila adama a de. Tsu tsu cikpa ta an upityanangu u de wari a ugbonguro maco kpm ya dem a asuvu a de wa ta a udoku uciga utoku.

⁴ Da i zuwai tsa yan baci kadyanshi ka de a asu u Atoni a roku, tsu tsu yan ta mazanga an i'ari n akawunki kpm i shamgbai pini n upityanangu ko an ya pana ikyamba n mavura cika.

⁵ Upana u ikyamba u nala vi, u wenike ta an Kashila ka yanka ya dem afada dere. Adama a nala Kashila ka kece da ta a asuvu a ama a shinga a da a ka uwa a tsugono tsu Kashila, kpm eda na a ka yan mavura adama a tsugono tsu nala tsi.

⁶ Kashila ka tsu yan ta ili dere. Wa yan ta aza da a ka tukuso da upana u ikyamba vi mavura.

⁷ Wa tuko da ta kpm uwunvuga a asuvu a upana u ikyamba vi hal n atsu dem. Ukuna u na wa gita ta a'ayin a da Yesu Asheku u wutai a zuba u tuwai n atsumate a zuba a ucira a ne, kpm n aletsu a akina.

⁸ Asheku a tsunu Yesu wa yan ta aza da bawu a revei Kashila kpm a 'yuwain upanaka Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Asheku mavura.

⁹ A ka zuwa le ta a upana u ikyamba; wata, ukpa u da bawu wari n utyoku. A ka pece le ta n Asheku kpm a asuvu a tsupige tsu ucira tsu ne bawu utyoku.

¹⁰ Ukuna u na wa gita ta a'ayin a da Asheku a ka gono u wushi icikpali n tsupige a asu u aza da a'ari n upityanangu ara ne kpam a'ari ama a ne. Eda i'a ta pini a asuvu a le, kpaci i wushuku ta n i'ya tsu danai.

¹¹ Ukuna u na u da u zuwa tsu tsa lya kelime n uyan kvasu, tsara u zuwa da i woko ama a da a'ari dere tyoku da wa ciga. Tsa yan ta kpam kvasu, ucira u Kashila u banga da i yain gba ikuna i shinga i'ya ya ciga i yain. Upityanangu u de u da u zuwa da uciga u uyan ukuna u nala vi.

¹² Nala wa zuwa ya dem u naka kala ka Asheku a tsunu Yesu tsupige adama a de. Kpam a ka naka da ta tsupige tsi hal n eyi dem. Kashila ka tsunu ka ka yan ukuna u nala vi a asu u Asheku Yesu Kawauwi, adama a ukuna u shinga u le.

2

Magono ma U'yangasaka

¹ Ama a va, tsa tonuko da ta tyoku da Asheku a tsunu Yesu Kawauwi wa tuwa n tyoku da a ka bolomgbono tsu a asu u te tsara tsu gawunsa n eyi.

² Kotsu vu laza kute vu dambula a kaci ka aza da a tsu ciga a dana kain ka Asheku ka rawa de wa. Gaawan a ka ciga ta a dana a pana ka tsu ta an tsa dansa akani a Kashila, ko a kadyanshi ka uza roku u danai ko kpam ka a korongi.

³ Kotsu i asaka le a yanka da ugboji n udani u le wa.

Ukuna u maci vi u da, kain ki ka tuwa wa, she a 'yangasaka Kashila cika kpam Magono ma U'yangasaka ma nala mi ma wenike kaci ka ne, aku a wacinsa yi.

⁴ Wa gonuko ta kaci ka ne uzapige, aku u bidya kaci ka ne u la ta kameli, ko kpam ili i'ya a ka lyaka kayala. Hal gbam u tsu uwa ta a Kuwa ku Kashila, n u dansi karara aya Kashila.

⁵ Cibai a'ayin a da mari kabolo n ada n tsu yanka da ta alabari a ili i na yi.

⁶ Gogo-na i reve la vi de ili i'ya ya shamkpa yi, kpaci a asuvu a a'ayin a ne a da koshi a ka wenike yi.

⁷ Ucira u cingi u da wa yan tsilala n Kashila u da pini wa yan manyan usokongi, shegai uza da wa kangu u da vi wa lya ta kelime n ukangu u da hal she kain ka a ka takpa yi.

⁸ Pini nala, da Magono ma U'yangasaka mi ma wenike kaci ka ne, aya uza da Yesu Asheku wa wuna n uwule u una u ne. Wa wacinsa yi ta kpam n tsupige tsu utuwa u ne.

⁹ Magono ma U'yangasaka mi ma tuwa ta ma yain manyan ma Kanangasi* a asu u ucira u kaban n iryoci i kaban, n ikunesavu i'ya i'ari i kaban.

¹⁰ Kpam wa yanka ta gba ili i cingi kau-kau manyan tsara u yinsa ama da a ka wacinsa. Wacinsa da a ka wacinsa le kpaci a 'yuwan ta uciga ili i'ya i'ari i maci, a 'yuwan la vi de iwauwi i'ya i wuta a asu u Kashila.

¹¹ Adama a nala, Kashila ka sukunku le ta ili i ucira i'ya ya yinsa le i zuwa le a wushuku n kaban ki.

¹² Nala a ka kidaga le ugana kpaci a ka pana ta kayanyan ka ili i cingi i'ya a ka yansa, a una u da a ka wushuku n ukuna u mayun.

Shamgbai n ucira

¹³ Ama a va, u gan ta an kain dem tsu tsu cikpa Kashila adama a de. Asheku a ka ciga da ta, kpam u dangasa da ta tun caupa a kagita wa wauwa da ta. Iwauwi i tuwa ta an Kulu Keri ku zuwa da i wokoi sarara, i tuwa ta kpam an i wushuki n kadyanshi ka ukuna u mayun.

* 2:9 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁴ U isa ɗa ta utuwa a iwauwi an tsu tonuko ɗa ukuna u Kadyanshi ka Shinga, tsara i tsara agadu a asuvu a tsupige tsu Asheku a tsunu Yesu Kawauwi.

¹⁵ Ama a va, adama a ukuna u na vi, u kana ta i shamgba n ucira, i kana uwenishike u da tsu wenishike ɗa a asu u kadyanshi n ikorongi.

¹⁶ Kashila Tata u tsunu wa ciga tsu ta. Adama a iyali i na yi da u gbamatangu tsu asuvu kpam u da bawu wari n utyoku n uzuwuka u uma u pige.

¹⁷ Tsu yanka ɗa ta kavasu tsara Yesu Kawauwi Asheku n Kashila Tata u tsunu u zuwa atakasuvu a de a rongo n ucira, tsu yan ta kpam kavasu tsara a naka ɗa ucira u uyan u ili i shinga n kadyanshi ka shinga.

3

Yanka tsu kavasu

¹ A makorishi, ama a va, n folo ɗa ta i yanka tsu kavasu, i gita i yain kavasu tsara akani a Asheku a tambura gogo kpam a naka a da tsupige a asu u da baci dem a rawai, tyoku da i yain a'ayin a da akani yi a rawai ara de.

² I yain kpam kavasu a wauwa tsu a akere a aza a cingi, kpaci ya dem da u wushuki n Asheku wa.

³ Shegai Asheku a'a ta n ushamkpa u kazuwamgbani, wa zuwa ɗa ta i gbama kpam u kirana n ada a asu u uza u cingi.

⁴ Tsa ta n uzuwa u uma a asu u Asheku ya yansa ta i'ya tsu tonuko ɗa i yansa, tsa ta kpam n u uzuwa u uma ya lya ta kapala n uyan i'ya.

⁵ Asaka Yesu Kawauwi Asheku u wenike ɗa tyoku da Kashila ka ciga ɗa. U wenike ɗa kpam akawunki a upana u ikyamba tyoku da eyi u kawunki.

Kotsu i woko awonvoli wa

⁶ Gogo-na ama a va, naka da tsu naka ɗa udani u na a asuvu a kala ka Asheku a tsunu Yesu Kawauwi. Banai dan n uza da wari kawonvoli a asuvu a de uza da bawu wa rongo tyoku u uwenishike u da i wushai ara tsunu.

⁷ Eɗa n kaci ka de i reve ta u kanai i toni tyoku da ats tsari. A'ayin a da tsari kabolo n ada, tsu yan uwonvoli wa.

⁸ Tsu tsu lya ilikulya i uza bawu tsu tsupai i'ya wa. Tsu tsu matsa ta tsu yain manyan kaara n kayin adama a da kotsu tsu woko kalandam a asu u uza wa.

⁹ Yan da tsu yain nala ko an u wokoi tsari n ucira u da tsa fuda tsu dana i lyatangu tsu. Shegai tsu yan nala wa kpaci tsa ciga ta tsu woko ɗa iryoci i'ya ya tono.

¹⁰ A'ayin a da tsari n ada, tsu naka ɗa ta ili i'ya ya tono: "Uza da baci gai u 'yuwain uyan manyan, kotsu a naka yi ilikulya wa."

¹¹ Tsu reve ta aza roku a de dusuku da a dusuki ndishi n gbani bawu a ka yan ili la, hal a kangi manyan ma aza roku.

¹² Adama a nala a asuvu a kala ka Asheku a tsunu Yesu Kawauwi, tsa folo ta ama a na yi, tsa barana le ta gbam a asaka kugengu a 'yanga a gita manyan a boluko kaci ka le ilikulya.

¹³ Ama a va, kotsu i wowo n uyan ili i'ya i'ari mai wa.

¹⁴ Aza da a 'yuwain upana ili i'ya tsu danai a ukanikorongi u na vi, i tonuko ama a kirana n ele. Banai dan i asaka le tsara a woko n uwono.

¹⁵ Kotsu i bidya ama a na yi tyoku u atokulalu a de wa, shegai i dansa n ele tyoku u utoku u de u da wari a kuwa ku de, uza da ya barana u yan baci ukuna u cingi.

Idyani i makorishi

¹⁶ Asaka Asheku a ndishi n shinga a naka da ndishi n shinga kain dem ko nida baci ukuna wa woko. Asheku a rongo n ada gba.

¹⁷ Gogo-na idyani i va i'ya na, n kukere ku va ka ma korongu i'ya. Mpa Bulus, n tsu yan ta ili i na a makorishi ma ukanikorongi u da baci dem n korongi, kpan i tsu wenike ta an ara va da u wutai mayun.

¹⁸ Asaka ukuna u shinga u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u rongo n ada gba de.

Ukanikorongi u Bulus u Kagita Ubana Ara Timoti

Ukukpa u kadyanshi

Bulus korongu ta ukanikorongi u na vi ubana ara Timoti. Timoti tsu walasa ta n Bulus maco n a yanyi manyan ma utonusuko ama ukuna u Yesu. A'ayin a ukorongu ukanikorongi u na vi, cina Timoti n u yanyi manyan a ubongu u ilyuci i pige i Afisu.

Bulus koronku ta Timoti u banga yi n manyan ma utono n kuwa ku Atoni ka kari a asu u nala vi. Adama a nala, ukanikorongi vi wa ta ushadangi n udyanshi a kaci ka tyoku da a ka dangasa nkoshi, n tyoku da Atoni a ka yan a a'ayin a da baci dem a bolomgbonoi tsara a yain manyan ma Yesu.

A'uwa a Atoni a tsunu gogo-na a woko ta asu u da Atoni a ka rotsongusu ukuna u mayun a kaci ka Kashila n tyoku da a ka yan manyan kabolo a bangamgbana, kpam n tyoku da a ka banga aza da a ka ciga ubanga. Ukanikorongi u na u wenishike ta nkoshi kpam u wokoi iryoci ubana a asu u Atoni.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1,2)

Idani a kaci ka uma u kuwa ku Atoni (1:3-3:13)

Ukunosavu a kaci ka ure u utono u Kashila u tsunu (3:14-4:5)

Adooki a Bulus ubana ara Timoti (4:6-6:21)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza da koronku da, kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi, kpaci Kashila ka n Yesu a zuwai u woko nala. Kashila aya uza da wauwa tsu, Kawauwi kpam aya uza da tsu zuwai uma ara ne.

² Ada ma koronku ukuna u na vi Timoti, avu uza da vari maku ma maci ma va adama a upityanangu. Kashila ka Tata u tsunu, Yesu Kawauwi kpam aya Asheku a tsunu. Uciga u va u da, a naka vu ukuna u shinga n asuvayali, kpam n uma u ndishi n shinga.

Kiranai n awenishiki a kaban

³ An n banai a asuvu a uyamba u Masidaniya n tonuko vu ta vu shamgba a Afisu, tsara vu tonuko ama roku a da a ka wenishike uwenishike u kaban a asaka.

⁴ Kotsu a rongo utono alabari a itete wa, kpam a nangasa a'ayin a le a unaka alabari a akaya wa. Uyansa nala wa zuwa ta kananamgbani ka gbani, kpam wa banga ama a yain ukuna u Kashila wa.

⁵ Ili i'ya i zuwai va tonuko le nala i'ya, tsara ko ya baci wari pini a asuvu vi u yain n uciga u da u tsu wuta a katakasuvu ka shinga n uyawunsa u ndishi n shinga kpam n upityanangu u da wari u mayun.

⁶ Shegai aza roku a shamgba pini nala, vi wa, a'ayin a da a tsu nangasa koshi a asu u ukuna u gbani.

⁷ A ka ciga ta a woko awenishiki a Mele ma Kashila, shegai a reve kalen ka kadyanshi ka le wa, gba n udani u da a danai a reve ta.

⁸ Tsu reve ta an Mele ma Musa ma lobonoi, uza u tonu baci ma tyoku da Kashila ka danai.

⁹ Tsu reve ta kpam an bawu Kashila ka yain Mele adama a aza da a ka wala dere, shegai a adama a aza da bawu a ka pana ukuna, n aryagbaji. U yan ta Mele adama a aza da a 'yuwain Kashila n aza da a ka nususa. U yan ta dem ma

adama a aza da bawu a'ari mai n aza da bawu a ka naka yi karinga. Kashila ka yan ta Mele adama a aza da a wunai isheku i le ko anuku a le n aza da a tsu wuna uma u vuma gbani.

10 U yain ma kpm adama a aza da a ka vakusu n aka ko a'ali a da bawu a'ari a le, n a'ali a da a ka vakusu n atoku a le a'ali ko aka a da a ka vakusu n atoku a le aka. Kashila ka yan ta Mele adama a aza da a tsu bokuso ama ubana a tsugbashi. Kashila ka yan ta kpm ma adama a aza a ka ban n aza da a ka yansa ka ban a asu u afada. U yan ta Mele adama a ili i'ya ama a ka yansa i'ya bawu i'ari dere n uwenishike u mayun.

11 Uwenishike u na wa ta dere n uwenishike u Kashila u mayun u da u naka mu tsara n tonuko ama.

Ucikpa u Bulus adama a ili i shinga

12 N cikpa ta Kirisiti Kawauwi, Asheku a tsunu, uza da u naka mu ucira. U yawunsa ta u wushuku na mpa kpm u naka mu manyan ma ma yanka yi.

13 Ko an u woko mari n tsu tonusuko ta Kashila ukuna u cingi kpm ma yansa ama a ne mavura icun kau-kau. Shegai gba n nala Kashila ka yanka mu ukuna u shinga, kpaci a'ayin a da n yain ukuna u nala vi, n reve ili i mayun wa, kpm n pityanangu n eyi wa.

14 Asheku a tsunu a yanka mu ta ili i shinga ushani. Adama a ukuna u shinga u ne ara va u zuwa mu n pityanangi, u naka mu kpm uciga u da Kawauwi ka wenikei ama.

15 Yesu Kawauwi u tuwa ta a likimba tsara u wauwa aza a unyushi u cingi, kpm kadyanshi ka na ki mayun da, u gan ta ya dem u wushuku n ka. Mpa mari n lai ya dem unyushi gba a asuvu a ama.

16 Adama a nala, Kashila ka pana mu asuvayali u zuwa mu n woko iryoci i ahankuri a Yesu Kawauwi a da bawu a'ari n utyoku. Yan da u yain nala tsara ama a pityanangu n Kawauwi a tsara uma u da bawu wari n utyoku.

17 Tsu cikpalai Kashila tsu naka yi kpm tsupige, tsu yain nala hal ubana bawu utyoku. Aya Magono ma bawu mari n utyoku, uza da bawu a ka wene, kpm bawu wa kuwa. Aya koshi Kashila. Ami.

18 Kahu a'ayin a na yi, ama roku a dana ta kadyanshi ka ili i'ya va tuwa va yan. Maku ma va Timoti, kadyanshi ka va ka na kpm ka ka te n kadyanshi ka ama a yain a kaci ka vunu nala vi. Ma ciga ta vu shamgba n ucira, vu shilakana ibili i shinga a umofono u uyan ili i shinga.

19 A'ayin a da baci va yan nala vi, ma ciga ta vu shamkpa upityanangu u vunu vu zuwa katakasuvu ka vunu a asu u ndishi n shinga. Aza roku a wuna ta upityanangu u le a asu u da a 'yuwain utono ili i'ya uyawunsa u le wa tonusuko le. Adama a nala, upityanangu u le u namgba de tyoku da uwule u pige u tsu gbashu kpatsu ku mini ku tsara.

20 Aza roku a da a yain nala vi alya Hamanaya n Alizanda aza da n nekei a asu u Kanangasi,* tsara a reve u gan a tonusuko Kashila ukuna u gbani wa.

2

Uwenishike a kaci ka uya kayala

1 Ili i'ya ma ciga n gita vu utonuko i'ya va yan, vu yanka ya dem kvasu. A'ayin a da baci va folo Kashila, vu foli Kashila ka pana le asuvayali, kpm vu cikpa Kashila.

2 Tyoku da va yanka ngono kvasu n aza da a'ari n tsugono u da na. Yan nala tsara tsu tsara ndishi n shinga n ukpada u u'yangasaka. Yanyi nala tsara tsu rongo tyoku da Kashila ka ciga, kpm tsu rongo ugorimuko atoku a tsunu.

* 1:20 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

³ Uyansa nala u gan ƙa, kpam wa zuwa ƙa Kashila ka pana kayanyan.

⁴ Kashila aya uza da u wauwa tsu, kpam wa ciga ƙa u wauwa ya dem. Wa ciga ƙa ya dem u reve ili i'ya i'ari i mayun.

⁵ Kashila ka te ka, kpam uza roku da pini uza da u tsu uwa a mere ma Kashila n ama. Aya Yesu Kawauwi.

⁶ Aya u nekei kaci ka ne katsupi hal a wuna yi tsara u wushi ya dem. A'ayin a da u gain a naka alabari yi a da a naka a da.*

⁷ Kadyanshi ka mayun ka gai la n danai vi gba, an n danai Kashila ka dangasa mu ta n woko kasuki n uza u kuɓari. Kadyanshi ka upityanangu u mayun ka u gain n wenishike Awulawa.

⁸ Adama a nala, a'ayin a da baci dem i Bolomgbonoi tsara i lyaka Kashila kayala, ma ciga ta a'ali a saku akere a le a ka yan baci kvasu, kpam ma ciga ta akere yi a yain uwulukpi. Ama a da a ka yan kvasu ki ma ciga a yain n kananamgbani ko kpam asuvu a upan wa.

⁹⁻¹⁰ U gan ta aka a uka aminya dere a pala ikyamba i le adama a uvakunku u kaci. Tsulobo tsu le tsar ta a asu u ili i'ya a ka yansa, tsar a kuca ku kenji ko u'ukusa u ucanga u zinariya wa. Tsa wenike a asu u ityali† ko aminya a ikebe wa. U gan ta a kana kaci ka le a ili i nala yi.†

¹¹ Aka a gan ta a pana mai kpam a dusuku bini, kpam a gorimuko.

¹² N naka aka ucira a wenishike a'ali ko a lyai tsugono tsu a'ali wa. Aka a gan ta a dusuku bini.

¹³ Ili i'ya i zuwai nala i'ya, Adamu da Kashila ka gitai uyan, aku Hawa tonoi a kucina.

¹⁴ Kalapansi kpam uka da u lapanasai, aku unyushi u cingi u gitai. Kalapansi ka lapansa Adamu wa.

¹⁵ Gba n nala, Kashila ka wauwa ta aka a asu u ilimaci, kpam u gan ta a pityanangu dem n Kashila, a wenike uciga a rongo kpam tyoku da Kashila ka ciga. U gan ta a rongo mai.

3

Tsupige a kuwa ku atoni

¹ Kadyanshi ka na ki mayun da, uza u yawunsa baci u woko makoshi† ma Atoni, ukuna u shinga u da wa ciga u yain.

² Makoshi ma kana ta ma rongo ndishi n da bawu uza roku wa dansaka yi n ukuna u gbani. U kana ta u yain uza u uka u te, kpam u shamgba ara ne koshi. U kana ta u kana kaci ka ne, uza da wa tono n kaci ka ne mai. U kana ta u yain n kala ka shinga. Uza da u tsu kirana n amoci a kuwa ku ne mai. Uza da kpam wa fuda wa wenishike.

³ U gan u woko kasoi she ma maka yi wa ko kashilakani wa. U gan ta u woko uza da kabirika yi n ukuna wa, u kana ta kpam u cigi ndishi n shinga. U gan u woko kacigi ka ikebe kabirikete wa.

⁴ U gan ta u woko uza da wa fuda wa tono n kuwa ku ne mai, mmuku n ne kpam n naka yi karinga a panaka yi.

⁵ Vuma fuda baci u tonoi n kuwa ku ne mai wa, nida wa fuda u toni n Atoni a Kashila?

* **2:6** Ure u roku u da a ka fuda a dana kalen ka roku kau pini na u da: Ukpa u Yesu a una u uɗarƙpa iryoci i'ya i wenikei an Kashila ka wauwai ama gba i'ya. Iryoci i nala i tuwa ta a'ayin a da i gain i tuwa.

† **2:9-10** Udani u Tsiheline "ityali i ikebe cika" icun i ityali i'ya a tsu tsara a nnama n mini i'ya a ka dansaka. Matiyu 7:1.

⁶ U gan makoshi ma woko Katoni ka savu wa, kpaci wa yan ta araḏi an u lazai u tsarai tsupige, pini nala, Kashila ka kidaga yi ugana tyoku da u kidagai Kalapansi.

⁷ Hal n ama a da a'ari a kateshe dem u gan ta a dansaka makoshi n kadyanshi ka maci, nala baci wari, ama a ka fuda a ka dana kagbani a kaci ka ne wa kpam Kalapansi ka fuda ka wanda yi wa.

⁸ Nala dem aḅangi a nkoshi, u gan ta a woko aza da ama a ka panaḅa, kpam aza da bawu a'ari n unu u re u re. U gan a woko asoi she ma maka le wa, u gan a woko a cigi a ikebe kabarikete wa. ◊

⁹ U kana ta a woko aza da a nakai kaci ka le a ukuna u mayun u da Kashila ka wenike tsu a upityanangu u maci. U kana ta a rongo uyansa nala n uyawunsa u ndishi n shinga.

¹⁰ Kahu ama a dangasa aḅangi a nkoshi, u kana ta a kondo le n manyan ma roku a kagata ka Atoni, a fuda baci a yain mai, aku a dangasa le.

¹¹ Nala dem uka u kaḅangi ka nkoshi,† u kana ta u woko uza da ama a ka panaḅa, kpam kotsu u woko uza da u tsu dansaka ama n ukuna u cingi wa. U gan ta u woko uza da u kanai kaci ka ne kpam ko ndya baci wa yan u yain i'ya n katakasuvu ka te.

¹² Kaḅangi ka nkoshi† ka gan ta ka yain n uka te, kpam u shamgba ara ne koshi. U kana ta u toni na mmuku n ne mai, kuwa ku ne kpam u fuda u kirana n ka.

¹³ Aḅangi a nkoshi a da a'ari mai, ama a ka naka le ta karinga, katsupi ka malen ma manyan ma le ka la vi, kpam ucira u upityanangu u le a asu u Yesu Kawauwi, wa doku ta.

¹⁴⁻¹⁵ Ma ciga ta n tuwa ara vunu na n a'ayin kenu, shegai n da asaḅa ve n koronku vu, tsara n tsara baci utuwa kaku wa, vu reve tyoku da ama a Kashila a gain a rongo. Kpam ama a na yi alya aza da a wushuki n Kawauwi kpam a wokoi ama a Kashila Uza u Uma. Alya Atoni, kuwa ki kpam ka adawatsu n kami ka ukuna u mayun.

¹⁶ Ukuna u maci u pige u upityanangu u tsunu u da na, u da Kashila kari ka sokonku tsu hal utuwa gogo-na:

Kawauwi ka tuwa ta n ikyamba i vuma
kpam Kulu ku Kashila ku dana ta u rongo ta mai.

Atsumate a zuba a wene yi ta,
kpam a tonukoi gba aletsu ukuna u ne.

Ama a asu kau-kau a likimba a pityanangu ta n eyi,
Kashila kpam ka canga yi ubana a zuba. ◊

4

Kuḅari a kaci ka awenishiki a kaḅan

¹ Kulu Keri ku dana ta a'ayin a makorishi, ama a ka asaḅa ta upityanangu u mayun, aku a gono a toni uwenishike u gbani u uwule u cingi u mayinsaḅa n uwenishike u ityoni i cingi.

² Ama da a tsu wenishike ili, aku a gono a toni ukuna u roku de kau, icun i le i'ya i tsu tuko uwenishike u uwule u cingi vi. Icun i ama a na yi uyawunsa u le u kuwa de tyoku u ikyamba i'ya urim u shen u runukpai.

³ Icun i awenishiki a na yi a da u gan uza u yain iyolo wa, kpam a da ilikulya i roku i'ya pini i'ya a ka wile. Shegai Kashila ka yan ta ilikulya yi adama a aza da a revei ukuna u mayun kpam a wushuki n u da a ka fuda ta a lyai i'ya hal a cikpa Kashila.

⁴ Cinda gba ili i'ya Kashila ka yain i lobono ta, u gan tsu 'yuwan ko ili wa, tsu wushi i'ya n ipeli n katakasuvu ka te.

⁵ Tsu reve ta an i wokoi uwulukpi a asu u kadyanshi ka Kashila n kavasuu.

⁶ Vu wenishike Atoni ili i na yi, vu yan baci nala, va woko ta kagbashi ka shinga ka Yesu Kawauwi. Avu kpm dem va gbama ta a asuvu a kadyanshi ka mayun ka tsu wushuki n ka n uwenishike u mayun u da va tonoo.

⁷ Kotsu vu wushuku n itete i'ya bawu ya naka Kashila karinga kpm bawu i'ari n kalen wa. Ili i'ya va yan i'ya na: Matsa vu yain n ucira a asu u utono u Kashila mai.

⁸ U gan ta uza u matsa u sukuta ikyamba i ne tsara u zuwa i yain n ucira, shegai uza u yain n ucira n ahali a shinga tyoku u Kashila, u la ta ko ndya wa kalen. U lobono ta tyoku da vari gogo-na, wa woko vu ta kpm mai ubana a uma u da wa tuwa a kapala.

⁹ Kadyanshi ka na ki mayun da kpm u gan ta ya dem u wushuku n ka.

¹⁰ Tsu matsa ta manyan kpm tsu panai ikyamba cika, tsara ama a wushuku n ukuna u mayun. Yan da tsu yain nala kpaci uzuwa u uma u tsunu wa ta a asu u Kashila Uza u Uma kpm aya u wauwai ama gba hal gai aza da a pityanangi n eyi.

¹¹ Wenishike ili i na yi, kpm vu shamgba vu wene ya dem u yan ta i'ya.

¹² Kotsu vu asaka uza u goro vu an vari maku wa, shegai vu woko iryoci a asu u Atoni gba. A asu u kadyanshi ka vunuu, n tyoku da va rongo n uma u vunuu, n tyoku da va ciga ama, vu woko iryoci. U gan ta vu woko iryoci a asu u pityanangu u vunuu, n tyoku da va kana kaci ka vunuu n uwulukpi.

¹³ Yansaaka ama kaneshi u Tagarada u Kashila, vu tonusoko le kpm n vu wenishike le hal a'ayin a da ma tuwa ara vunuu.

¹⁴ Kotsu vu kpada uyanka kune ku Kashila ka ne vu manyan wa, a'ayin a da baci nkoshi n kagata ka Atoni n tafanku vu akere a zuwuka vu una u shinga a dansai akani a Kashila kaci ka vunuu.

¹⁵ Zuwa a'eshi vu yain ili i na yi mai, vu naka kaci ka vunuu a asu u manyan vi tsara ama a wene ulya u kapala u vunuu.

¹⁶ Zuwa a'eshi ara vunuu mai hal n uwenishike u vunuu dem. Vu matsa vu wene vu yain ili i maci, Kashila ka wauwa vu ta, u wauwa kpm aza da a ka panaka vu.

5

Adooki a kaci ka udansa n ama

¹ Kotsu vu barana makoshi n asuvu a shen wa, shegai vu toni n eyi yavu tata u vunuu u da. Vu dansa n alobo yavu atoku a vunuu a da va dansa n ele.

² Yanka mmici tyoku da va yanka mma u vunuu. Vu yanka nkere tyoku da va yanka ataku a vunuu n uwulukpi.

³ Atoni a kirana n marana ma baci dem bawu mari n uza da wa kirana n eyi.

⁴ Shegai wa baci na mmuku ko mmuku n tsikaya, u kana ta a rotsongusu tyoku da a ka wenike aza a kuwa a le ukuna u shinga u Kashila a asu u ukirana n isheku i le. Kpaci nala a ka tsupa isheku i le ili i'ya a yanka le, kpm wa zuwa ta Kashila ka pana kayanyan.

⁵ Uka da baci wari marana ma mayun uza da bawu wari n uza da wa banga yi gba gba, icun i ne uzuwa u uma u ne a asu u Kashila da wari. U tsu rongo ta a ufolu a asu u Kashila kaara n kayin, n u yansi kavasu a'ayin dem.

⁶ Shegai marana ma ma ciga upana u kayanyan, kakushe ka asuvu a katakasuvu ka ne, ko an wari n uma.

⁷ Wenishike Atoni gb̄a ukuna u na vi ts̄ar̄a a woko uwulukpi a kapala ka ama.

⁸ Shegai ama a da a 'yuwain ukirana n amaci a le hal gai a'uwa a le, a wushuku n i'ya tsu wushuki wa. Ama a nala a la ta gb̄am aza da bawu a pityanangi unamgba.

⁹ Mar̄ana ma ma gain ma wushi uḅanga, u gan ta u yain uza da u rawai ayen a amangatatsu kpm uza da wari u rongoi n vali u ne mai.

¹⁰ Kpm u kana ta u woko uza da ama a ka pana n eyi adama a ili i shinga i'ya u yain; wata, u rongo na mmuku n ne mai? U tsu wusha amoci mai? U vakunku kaci ka ne a asu u ugbashika Atoni? U banga aza da a ka pana ikyamba? U yansa ili i shinga?

¹¹ Kotsu Atoni a zuwa nraṅa n da bawu n yain mmici a asuvu a aza da a ka banga wa. Kpaci a'ayin a da baci uciga u vali u 'yanga le wa pece le ta n unyanka Kawauwi manyan, aku a cigi a yain iyolo.

¹² Pini nala, unyushi wa kana le ta cinda a kpaḍai utono kazuwamgbani ka a yain n Kawauwi a kagita.*

¹³ A ka fuda ta kpm a woko awonvoli, a woko aza a utono a'uwa a ama n a dansaki ama. A ka pana ta maluwa ma ukuna u ama n a dansi kadyanshi ka bawu ka gain a dansa.

¹⁴ Adama a nala, adooki a da ma naka nraṅa n kenu n na mi a da a yain iyolo i roku. A matsa mmuku, a kirana n kuwa ku le, pini nala, utokulalu u le wa tsar̄a asu da wa dansa kadyanshi ka gbani a kaci ka le wa.

¹⁵ Aza roku a le gb̄am a asaka de ure u mayun vi a kanaṅi utono ure u Kanangasi.†

¹⁶ Uka u da wari Katoni wa baci n amaci aza da a'ari nraṅa, u kana ta u kirana n ele, shegai u asanka Atoni manyan wa. Atoni kpm a kirana na nraṅa n da bawu mari n abangi.

¹⁷ Nkoshi n kuwa ku Atoni n da n yain manyan ma le mai, u gan ta a naka le tsupige kpm a tsupa le. Hal gai a kaci ka aza da a ka dansa kadyanshi ka Kashila n aza da a ka wenishike ama ukuna u Kashila.

¹⁸ Ili i'ya a korongi a kadyanshi ka Kashila ki i'ya na, "Va kimba una u kanaka a'ayin a da wa lapa i'ya wa." A doku ta a korongi kpm, "Kayain ka manyan ka gan ta a tsupa yi."

¹⁹ Kotsu vu wushuku n kadyanshi ka a tuko vu a kaci ka makoshi wa, she vu tsar̄a aza da a kanaḅai uza da tukoi kadyanshi ki hal ama a re ko ama a tatsu.

²⁰ Uza da baci dem u nusai, barana yi a kapala ka Atoni, tsar̄a aza da a buwai a pana uwonvo u unusa. ◇

²¹ A kapala ka Kashila ka n ka Yesu Kawauwi n ka atsumate a zuba aza da Kashila ka dangasai ka ma yanka vu kadyanshi ka na ki, kpm vu toni udani vi. Kotsu vu cigi uza roku kapala n uza roku wa ko vu yain kuḍyangi wa.

²² A'ayin a da baci va dangasa azapige, kotsu vu yain maloko vu tafanku uza akere wa. Kotsu vu bolomgbono kaci ka vunu n aza roku a asuvu a unyushi u cingi u le wa, shegai vu takpa kaci ka vunu kau n uwulukpi.

²³ Mini ma de ma va rongo uso wa, vu yain n vu bolomgbonusi kenu n mini ma cinwi adama a m̄bala n katsuma n unambi u alafiya u da va yansa maco vi.

* **5:12** "ukpaḍai utono kazuwamgbani n Yesu" A'ayin a nala yi kahu a banga marana n ili ushani, she u yan kazuwamgbani n Atoni wa ya kpm iyolo i roku wa, kpm wa gbashika ta Kawauwi. † **5:15** Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi. ◇ **5:20** Mat. 18:15-17.

²⁴ Ma ciga t̄a vu reve, aza roku a tsu yan t̄a unyushi u cingi kpm ama a reve n u da a kateshe kahu gb̄am a yanka le afada. Shegai aza roku unyushi u cingi u le n kucinā ka ama a ka tuw̄a reve n u da.

²⁵ Nala dem, aza roku a da pini aza da ama a ka reve n manyan ma shinga ma le, shegai ma aza roku n kucinā ka ama a ka tuw̄a a reve n ma.

6

¹ Atoni a da a'ari agbashi, u kanā t̄a a nakā azakuwa a le tsupige, tsarā ama a dansa kadyanshi ka gbani a kaci ka kala ka Kashilā ko kpm uwenishike u ne wa.

² Atoni a da baci a'ari agbashi a azakuwa a le dem Atoni, nala wa zuwa kagbashi ki ka kpādā unakā uzakuwa vi tsupige wa. Shegai u matsā u yanka uzakuwa vi manyan kpaci uza da wa lya kalen ka manyan ki Katoni ka dem, kpm uza da kagbashi ki ka ciga aya. I'ya va wenishike kpm vu tonuko Atoni yi a yain i'ya la vi.

Utsari u maci

³ Awenishiki a kāan a roku a ka 'yuwan t̄a ukuna u na vi, kpm uwenishike u na vi u ucira u da u Yesu Kawauwi Asheku kpm u da kami ka uza wa rongo tyoku da Kashilā ka ciga.

⁴ Gb̄a uza da baci wa wenishike uwenishike u roku dē kau, wā t̄a n arādi, kpm u reve ili wa. Iacun i vuma u nala wā t̄a n katakasuvu ka kananamgbani ka cingi ka kalen ka idani. Nala kpm wa zuwa t̄a ama malyon, wa zuwa t̄a kpm ama kushulu. Wa zuwa t̄a ama a nangasa aza a le a asu u kadyanshi ka gbani. Wa zuwa t̄a kpm ama a bidya aza a le n ukuna u gbani a atakasuvu a le.

⁵ Iacun i ama a na yi a tsu tuko t̄a kadambula a asu u ama. Uyawunsa u le wā t̄a n tsicingi. A'ā n ukuna u mayun wa. Utono u Kashilā u le u woko le dē ubolo u utsari.

⁶ Shegai utono u Kashilā a ure u maci u tsu zuwa t̄a ama a yain ipeli n ili i'ya a'ari n i'ya, utsari u maci kpm u pige u da gai la vi.

⁷ Kain ka a matsa tsu, tsu tuw̄a n ili a likimba na wa. Nala kpm kain ka tsa kuwa tsa laza n ili wa.

⁸ Tsu tsarā baci ilikulya n aminya a u'uka nala dem u rātsa tsu t̄a.

⁹ Shegai aza roku a tsu ciga t̄a a yain n utsari cika, an a ka ciga ili i gbani, pini nala, aku a rukpā a asuvu a ukondo kpm a wanda le n ili i'ya ya nangasa le hal i banka le a kadambula a nangasai kpm ama n ili i roku.

¹⁰ An u wokoi uciga u ikebe u da kagita ka tsicingi, aza roku adama a uciga u utsari a shamgba a upityanangu u le wa, kpm a ronukoi kaci ka le kadambula cika.

Bulus n̄aq̄i Timoti adooki

¹¹ Shegai avu Timoti vuma u Kashilā, u kanā t̄a vu suma ukuna u cingi u nala vi, vu toni ili i'ya i'ari dere vu yain kpm i shinga. Vu rongo uma u vunu tyoku da Kashilā ka pana kayanyan n upityanangu. Vu wenike uciga n ahankuri vu yain manyan ma vunu n asuvu a ndishi.

¹² Vu shilākanā ibili i shinga adama a upityanangu, vu kanā uma u da bawu wari n utyoku, u da Kashilā ka n̄ak̄a vu. Vu yanka t̄a ama ushani kadyanshi ka shinga ka na ki.

¹³ A kapala ka Kashilā, uza da u tsu n̄ak̄a ili gb̄a uma, ka ma rono vu atsuvu kpm a kapala ka Yesu Kawauwi uza da danai kadyanshi ka shinga a kapala ka Bontu Bilatu.†

¹⁴ Vu pana udani u ne n katakasuvu ka vunu sarara tsarā ama a dana ukuna u gbani a kaci ka vunu wa. Kpam ko uza wa kaṅa vu n unyushi wa hal Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u gono.

¹⁵ Kashilā ka wenike tā Yesu a'ayin a da u gain u wenike yi vi. Kashilā aya u rawai a cikpala yi, aya Uzapige u Tsugono, Magono ma ngono, Asheku a isheku.

¹⁶ Aya koshi bawu wa kuwa, kpam wa rongo a katyashi ka bawu uza wa fuda wa raḅa. Ko uza kotsu u wene yi wa, kpam uza wa wene yi wa. Aya tsa naḅa tsupige kpam ucira u ne wa n utyoku wa. Ami.

¹⁷ Tonuko aza a utsari a likimba kotsu a yain aradi ko a pityanangu a utsari u le wa, kpaci wa barakpa wa. Shegai a pityanangu n Kashilā uza u uma, uza da kpam u tsu naḅa tsu i'ya tsa ciga gbani tsarā tsu pana kayanyan.

¹⁸ Tonuko le a yanka utsari u le ili i shinga, a yain manyan ma shinga, kpam a neke yaa, a baṅga kpam aza da bawu a'ari n ili.

¹⁹ Nala wa zuwa le tā a zuwusuka kaci ka le utsari a zuba u da wa woko le kami ka uma u le a kapala, kpam a tsarā uma u maci gogo-na.

²⁰ Timoti, gaṅa i'ya Kashilā ka naḅa vu vu kirana n i'ya mai. Vu suma uyansa kadyanshi ka gbani n aza da a tsu goro kadyanshi ka vunu n ureve u roku kau u da a danai a'a n u da. Iacun i kadyanshi ka nala ki ka tsu tuko Kashilā tsupige wa.

²¹ Aza roku gbam a asaḅa de ure u da a pityanangi vi a adama a utono icun i uwenishike u nala vi.

Ukuna u shinga u Kashilā u toni n avu n gba Atoni a da a'ari pini a asu vi.

Ukanikorongi u Bulus u Ire Ubana ara Timoti

Ukukpa u kadyanshi

Cina Bulus a kuwa ku a'ali da u koronki Timoti ukanikorongi u na vi. Ukanikorongi u na vi wa ta yavu ukanikorongi u da tata wa koronku maku ma ne ma u lai uciga cika. Bulus tonuko ta gbam Timoti u ba u kondo yi a kuwa ku a'ali ki.

Bulus tonuko ta Timoti tyoku da wa kana kaci ka ne u suma ukondo. U wutumkpusuka yi ta tyoku da kayain ka manyan ma Kirisiti ka maci ka woko. U gbamatangusu ta Timoti u lyai kelime n manyan ma ne ma uwenishike ama a kaci ka Kawauwi.

Gogo-na Katoni dem ka tsu so ta ukonduso. Tagarada u na wa wenishike ta ama tyoku da a ka rongo bawu a rukpai a ukondo u nala vi. Idani i Bulus ubana ara Timoti gogo-na i woko dem de i Atoni.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu adama a Timoti (1:1-2)

Kotsu vu pana uwono u Asheku wa (1:3-18)

Tyoku da va woko kasoje ka shinga ka Kawauwi (2:1-26)

Tyoku da ama a ka woko a a'ayin a makorishi (3:1-9)

Lya kelime n upityanangu (3:10-4:8)

Idani n idyani i makorishi (4:9-22)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus, kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi, kpaci nala Kashila ka cigai u woko. Yan da u yain nala tsara n tonuko ama an Kashila ka zuwamgbanai ka naka ya dem uma a asu u Yesu Kawauwi.

² Timoti, koronku da ma koronku vu, avu maku ma ma ciga cika.

Kashila ka Tata u tsunu, Yesu Kawauwi kpm Asheku a tsunu. Kvasu ka va ka, a wenike vu ukuna u shinga u le n u pana u asuvayali, a naka vu kpm uma u ndishi n shinga.

Ulya u kapala n upityanangu

³ Kaara n kayin n tsu cifa vu ta a asuvu a kvasu. Ma yan baci kvasu, aku n cikpa Kashila adama a vunu. Kashila ka ma gbashika n uyawunsa u shinga tyoku da isheku i cau i va i yain a'ayin a da a'ari n uma.

⁴ Ma matsa ta gai n uciga n doku n wene vu, kpaci n cifa ta tyoku da vu sai n meshi an tsu pecemgbenei. Ma yan ta kpm mazanga tsu doku baci tsu gawunsa.

⁵ N reve ta vu wushuku ta n Kashila mayun, kpaci va ta n upityanangu tyoku da mma u vunu Afiniki wari, tyoku da kpm mma u mma u vunu Loi u wushuki.

⁶ Adama a nala a da ma tonuko vu, vu fula akina a kune ku Kashila ka naka vu an n tafanku vu akere.

⁷ Kpaci Kashila ka yan atakasuvu a tsunu tsara tsu pana uwonvo u ama wa, shegai u naka tsu ta atakasuvu a ucira a da a'ari ushadangi n uciga, u tsu banga tsu ta kpm tyoku da tsa fuda tsu kana kaci ka tsunu.

⁸ Vu tonuko ama ukuna u Asheku a tsunu, kpm kotsu vu pana uwonvo u ili i'ya ama a ka dana an va yan nala wa. Kpm kotsu vu pana uwono u va a kapala ka ama an a kana mu adama a Kirisiti Kawauwi wa. Shegai, adama a

ucira u da Kashila ka naka vu, vu bolomgbono kaci na mpa tsu pana ikyamba adama a Kadyanshi ka Shinga ka ne.

⁹ Kashila ka wauwa tsu ta kpm u dangasa tsu tsu rongo n uma u uwulukpi. Tun kahu a yain likimba da u fobusoi u yain ili i na yi nala. Ciga da u cigai u wenike tsu uciga u ne n ukuna u shinga u ne a akere a Yesu. U dangasa tsu adama a da tsu yain ili i'ya tsu rawai wa.

¹⁰ Kashila ka ka yain ili i'ya ma dansaka na vi a kateshe, a'ayin a da Yesu Kawauwi tuwai u wacinsai ucira u ukpa, u wenike tsu kpm ure u uma u da bawu wari n utyoku. Kawauwi ka tsunu ka, kpm alabari a Kadyanshi ka Shinga a da gai na vi.

¹¹ Gogo-na, Kashila ka dangasa mu ta n dana ili i na yi, u dangasa mu kpm n woko kasuki, u zuwa mu n woko kawenishiki ka Kadyanshi ka Shinga.

¹² Adama a nala a da ma pana ikyamba pini a kuwa ku a'ali ku na ki. Shegai ma pana uwono wa kpaci n reve ta uza da n wushuki n eyi, kpm n reve ta wa fuda ta wa kirana n i'ya n naka yi vi, u kirana kpm n i'ya hal kain ka wa gono.*

¹³ Kana ili i'ya n wenishike vu vi mai, i woko iryoci i uwenishike u shinga. Kpm vu cifa vu wushuku n Yesu Kawauwi vu cigi ama adama a ne.

¹⁴ Vu gubi ili i'ya u naka vu. Kulu Keri ka ta asuvu a tsunu kpm ka banga vu ta vu yain ili i na yi.

¹⁵ Tyoku da vu revei u da, ama a tsunu a uyamba u Asiya a 'yuwan mu ta ubanga, hal n Fijala n Hamajana dem a kpatalaka mu kucina.

¹⁶ Ma ciga ta Asheku a wenike Onisifara n kuwa ku ne asuvayali, kpaci u tsu tuwa ta n u wene mu n u gbamatangusu mu asuvu. U pana uwono u va adama a da mari a kuwa ku a'ali wa. ¹⁷ An u tuwai a Roma, she na u boloi asu u da mari u wene mu.

¹⁸ Adama a nala, ma ciga ta Magono ma Zuba ma pana yi asuvayali kain ka Kawauwi ka gono. Kpm vu reve ta an Onisifara banga mu cika a Afisu.

2

Kasoje ka shinga ka Yesu Kawauwi

¹ Avu maku ma va, u gan ta vu gbama a asuvu a ukuna u shinga u Yesu Kawauwi.

² Vu pana ta gai kubari ku va, kpm ama ushani a reve ta n kubari ki. Gogo-na she vu wenishike ama a maci aza da a ka fuda a wenishike aza roku kubari ki.

³ Tono mu tsu pana ikyamba kabolo tsara vu woko kasoje ka shinga ka Yesu Kawauwi.

⁴ Vuma wa baci a tsusoje, u tsu bolomgbono n aza da bawu a'ari asoje u yain tyoku u le wa. Nala wa zuwa uzapige u ne u pana kayanyan.

⁵ Vuma gitā baci kalambale, bawu u tonoi mele ma a zuwai, ko u woko baci uza u kelime, wa wusha kune ku funi wa.

⁶ Kacimbi ka baci ka yain manyan cika aya wa gitā ulya ilya i savu.

⁷ U gan ta vu reve ili i'ya ma tonu. Magono ma Zuba ma banga vu ta vu reve ili i na yi.

* **1:12** Ure u roku u da tsa fuda tsa reve idani i'ya Bulus korongi pini na u da, "wa fuda ta wa kangu ili i'ya u naka mu." Wata, Kawauwi ka naka ta Bulus atoni n manyan ma uyan. Shegai gogo-na an Bulus yain evu n ukpa, u reve ta manyan ma u gitai ma lya ta kapala kpaci Kawauwi ka kirana ta n ma.

⁸ Kain dem vu cibusa Yesu Kawauwi. A matsa yi t̄a a kuwa ku Dawuda, kpam a 'yangas̄a yi t̄a a ukpa. Kadyanshi ka Shinga ka ma yan kuɓari ku la vi.

⁹ An u wokoi ma dansa Kadyanshi ka Shinga ka nala ki, ɗa i zuwai ma pana ikyamba, hal ḡbam a sira mu n ikani yavu uza ɗa nusai. Shegai a ka sira kadyanshi ka Kashil̄a n ikani wa.

¹⁰ N n̄aka t̄a kaci ka va n kawunku ko ndya baci, ya tuko baci gai iwauwi a asu u ama ɗa Kashil̄a ka dangas̄ai. Kpam a tsar̄a tsupige tsa bawu tsa kotso a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi.

¹¹ Udani u na vi mayun ɗa.

Tsu kuwa baci n eyi,
tsa yan t̄a uma n eyi.

¹² Tsu kawunku baci n upana u ikyamba,
tsa lya t̄a tsugono n eyi.

Tsu kpatal̄aka yi baci kucina,
wa kpatal̄aka tsu t̄a dem kucina.

¹³ Tsu kpaɗa baci ushamkpa kazuwamgbani ka tsunu,
eyi wa shamkpa t̄a kazuwamgbani ka ne.
kpaci wa nana kaci ka ne wa.

Uza manyan ɗa a wushuki n eyi

¹⁴ Cibuga ya dem ili i na yi, aku vu ɓarana le a asuvu a kala ka Kashil̄a a asaka kananamgbani ka kabarikete. Icu n i kananamgbani ka nala ki ka n kalen wa. Ka nangasa t̄a aza ɗa a ka pana ka.

¹⁵ Matsa vu yain manyan cika tsar̄a Kashil̄a ka wushuku n avu. Woko kayain ka manyan ka shinga, uza ɗa bawu u gain u yain n uwono, kpam uza ɗa u tsu tonuko ama kadyanshi ka maci derere.

¹⁶ Kotsu vu suma aza a kadyanshi ka kpawawa ka bawu ka n̄aka Kashil̄a karinga. Icu n i nala yi i tsu zuwa t̄a ama a kpaɗa utono Kashil̄a.

¹⁷ Icu n i kadyanshi ka nala ki ka tsu tambura t̄a yavu kagalama ka bawu kari n aguma. Hamanaya n Filita alya iryoci i icun i kadyanshi ka na ki.

¹⁸ Alya a asakai ure u mayun. Ama a na yi a da Kashil̄a ka kotso tsu ɗe u'yangas̄a a ukpa atsu aza ɗa tsu wushuki, nala a yain a puwunsai upityanangu u aza roku.

¹⁹ Shegai ukuna u mayun u Kashil̄a wa t̄a pini yavu cuku tsu kuma ka a mai a katali kpam kari n ikorongi i na, "Magono ma Zuba ma reve t̄a ama ɗa a'ari ama a ne," kpam "Aza ɗa a ka wundya ele ama a Kashil̄a a ɗa, a asaka tsicingi tsa a ka yansa."

²⁰ A kuwa ku aza a utsari, apara a roku n azurufa ko zinariya ɗa a yain a ɗa, a roku kpam na ndanga ko cin. Apara a ikebe yi, adama a abiki a pige a pige a ɗa, a ɗa kpam bawu a'ari n ikebe a manyan ma kuwa.

²¹ Vu takpa baci ili i icadi i'ya i'ari ara vunuu, va woko t̄a kapara ka Kashil̄a ka yanka manyan tyoku ɗa wa ciga. Uma u vunuu wa yan t̄a sarara, kpam va woko t̄a ufoɓusi tsar̄a Uzapige u yanka vu manyan a asu u manyan ma shinga.

²² Suma ili i'ya ya tuko unangasa u iyakpa, shegai kain dem vu yain i'ya ya tuko uyan ili i'ya i'ari dere. Matsa vu yain ili i'ya ya tuko upityanangu n uciga na ndishi n shinga, vu pana kayanyan ka ndishi n aza ɗa a ka isasa asuvu a kala ka Magono ma Zuba n katakasuvu ka le sarara.

²³ N doku n tonuko vu, kotsu vu uka kaci ka vunuu a asu u kananamgbani ka gbani wa, kpam kotsu vu uka kaci ka vunuu a asu u ama ɗa bawu a revei ili wa. Ili i na ya zuwa t̄a ama kushulu.

²⁴ Agbashi a Magono ma Zuba a gan a shilakanasa wa, shegai a rongo upana asuvayali i ama. U gan ta a fuda a wenishike aza roku mai, kpmam a yain ahankuri n aryagbaji.

²⁵ U gan ta a wenishike aza da a 'yuwain ukuna u mayun ben, gaawan Kashila ka sava da ta atakasuvu a ama a nala yi hal a gono a wushuku n ukuna u mayun vi.

²⁶ Pini nala, ama a nala yi a ka gono ta a gita uyawunsa ukuna u shinga hal a wusa le a kukere ku Kalapansi. Kpaci hal n gogo-na Kalapansi ka pini ka gonuko le agbashi, kpmam wa fuda ta wa zuwa le a yain gba ili i'ya wa ciga.

3

A'ayin a makorishi

¹ Kotsu vu reve n ukuna u na. A'ayin a makorishi, upana u ikyamba u da pini cika.

² Kpmam ili i'ya i zuwai i'ya, ama a ka woko ta aza a uciga u kaci ka le koshi, a woko kpmam acigi a ikebe. A ka shadangu ta n agoni, a yain kpmam n aradi. A ka rongo ta uwishisa Kashila. A ka naka isheku i le tsupige wa, a ka yan n ucikpa wa. A ka naka ukuna u Kashila tsupige wa.

³ A ka wenike uciga wa, kpmam a ka cimbusuka atoku a le wa. A ka woko ta aza a kunangasu, a ka fuda a ka kana kaci ka le wa. A ka woko ta aza da bawu a ka pana iyali, n ama da bawu a ka yan n maluwa ma ili i shinga.

⁴ A ka woko ta aza da a ka neshike aje a le, a ka woko ta aza a uyan ili kaberikete bawu uyawunsa. A ka shadangu ta n aradi a tsupige. A ka woko ta aza a uciga upana kayanyan hal u lai gbam utono u Kashila.

⁵ A ka wenike ta yavu a ka yan ili i'ya Kashila ka ciga, shegai a ka asaka ucira u ne u sava da le wa. Kotsu vu raba icun i ama a na yi wa.

⁶ Ama a na yi a tsu uwa ta a a'uwa a bere ama, aku a lapanasai aka a da bawu a'ari n ugbami u asuvu aza da unyushi u cingi u lyai kaci ka le, n aza da kpmam a ka tono uyawunsa u ukuna u cingi u le.

⁷ Icun i aka a nala a tsu la ta utono uwenishike u savu, shegai a reve ukuna u mayun wa.

⁸ Awenishiki a na yi a tsu 'yangasaka ta ukuna u mayun tyoku da Yanisu n Jambure* a 'yangasakai Musa. Atakasuvu a le a shadangu ta n tsicingi, kpmam upityanangu u le u maci u da wa.

⁹ Shegai a ka lya kaci ka ukuna vi wa, kpaci ya dem wa wene ta utengeshi u le. Nala dem u gitai n Yanisu n Jambure.

Bulus tonukoi Timoti ili i'ya wa yan

¹⁰ Timoti, vu reve ta gai ili i'ya ma wenishike, vu reve ta kpmam tyoku da ma rongo. Vu reve ta ili i'ya i gain n yansa a uma u va. Vu reve ta n upityanangu u va n tyoku da n panai ikyamba. Vu reve ta n uciga u da mari n u da, n ahankuri a da mari n a da n akawunki.

¹¹ Vu reve ta mavura ma n soi, vu reve ta kpmam n upana u ikyamba u da n kawunki n u da. Vu reve ta tyoku da a yanka mu mavura a Antakiya n Ikaniya n a Lisitira, shegai Asheku a wutukpa mu gba a ukuna u nala vi. ◇

¹² Ukuna u mayun u da na vi, uza da baci dem u da wa rongo hal u zuwa Kashila ka pana kayanyan a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi, she u so mavura.

* **3:8** "Yanisu n Jambure" Alabari aza a Yahuda a danai Yanisu n utoku u ne Jambure aza a adabu a Firi'auna a da. A kondomgbono ta n Musa a Tagarada u Uwuta 7:11. A'ala a le a'a pini a asuvu a Kazuwambani ka Cau wa ◇ **3:11** Ask. 14:1-28.

¹³ Shegai ama a cingi n aza a adabu a ka lya ta kapala. A'a ta a ulapanasa ama, kpmam a ka rongo le ta dem ulapanasa.

¹⁴ U gan ta vu shamkpa ili i'ya awenishiki a vunu a wenishike vu. Vu reve ta gai uwenishike u mayun u da, kpaci vu reve ta tyoku da awenishiki a vunu a'ari.

¹⁵ Tun avu kenu, da a wenishike vu Tagarada u Kashila, da i zuwai vu tsarai ugboji u da va tsara iwauwi i'ya ya tuwa ara Yesu Kawauwi vu wushuku baci.

¹⁶ Gba ikorongi i'ya i'ari a Tagarada u Kashila a una u Kashila u da i wuta, kpmam i'a ta n kalen a asu u uwenishike tsu ukuna u mayun, u zuwa tsu tsu reve ukuna u da bawu u gain a uma u tsunu. Kadyanshi ka Kashila ka na ki, ka tsu lapula ta uma u tsunu u da tsa rongo u da bawu u gain, kpmam ka tsu wenishike tsu ta tsu yain ili i'ya i'ari dere.

¹⁷ Kashila ka yanka ta ili i na yi manyan tsara kagbashi ka ne ka tsara gba ili i'ya wa ciga adama a manyan ma shinga ma baci dem wa yan.

4

¹ Vu reve ta gai kain ka te Yesu Kawauwi wa tuwa ta u yanka ama da a'ari n uma afada, u yanka dem akushe. Kain ka wa tuwa wa lya tsugono tsu ne ka la vi. Adama a nala, adama a Kashila n adama a Yesu Kawauwi, n tonuko vu, ma ciga ta

² vu yain ku'ari ku kadyanshi ka Kashila. Rongo uyansa nala kain dem ko n kabala ko bawu kabala. U kana ta vu rongo kpmam ulapuluka ama a vunu n ahankuri n uwenishike u shinga. Uwenishike u nala vi u kana ta u wenike le unyushi u le, kpmam u gbatangu le asuvu.

³ Yansa nala kpaci a'ayin a ka tuwa ta a da bawu ama a ka pana kpmam uwenishike u maci. Ili i'ya a ka cigaka kaci ka le i'ya a ka tono koshi, kpmam a ka zama ta awenishiki aza da a ka tonuko le ili i'ya a ka ciga a pana koshi.

⁴ Ama a na yi a ka 'yuwan ta ukuna u mayun, aku a gonuko ugboji u le a asu u upana alabari a kpawawa.

⁵ Gba n nala, vu gonuko uyawunsa n ugboji a asu u da dem vu cinai kaci ka vunuu. Kotsu vu pana uwonvo u upana ikyamba a adama a Asheku wa. Yan manyan ma utukuso ama a asu u Kawauwi, nala va yan tsara vu kotsu manyan ma Kashila ka naka vu.

Kadyanshi ka makorishi ka Bulus

⁶ Mpa gai gogo-na, tsungu da a tsungu mu tyoku u udarakpa a asu u Kashila. A'ayin a ukpa a va a yan de evu. ◊

⁷ N shilakana ta ibili i shinga. N kotsu de kalambale, kpmam n ukuna u maci u va u da mari.

⁸ Ubana a kapala kenu ma tsara ta kune, Asheku a ka naka mu ta funi u uma u maci. Asheku a da uza u afada a maci kpmam wa naka mu ta funi vi kain ka pige ka wa gono. Kune ku nala ki ku va ka koshi wa, shegai ku gba aza da a ka ciga kpmam a ka wundya ugono u tsupige u ne.

⁹ Yan gogo vu tuwa.

¹⁰ Dima laza de u asaka mu kpaci u la ta uciga ucanga u uma u na. U laza de ubana a Tasaloniya. Karasaka laza de ubana a Galatiya, Taitu kpmam laza de ubana a Dalumatiya.

¹¹ Luka da koshi wari gogo-na kabolo na mpa. Va tuwa baci pini na vu tuwa kabolo n Marku kpaci wa banga mu ta.

¹² N suku ta Tikiku ubana a Afisu.

¹³ Ya tuwā baci kotsu i ciḡa i tuko mu matogo ma pige ma vā ma n aṣankai Kabu a ilyuci i Taruwasa. Kpam dem kotsu vu tuko mu itagarāda i vā, hal gai iwaraka.

¹⁴ Vuma roku ḡa pini uza kala Alizanda, karumi ka. Vuma nala vi u yanka mu tā tsicingi cika, shegai Asheku a ka naka yi tā katsupi ka ili i'ya u yain.

¹⁵ Kotsu i kirana n eyi, kpaci u tsu shilakana tā n ili i'ya baci dem tsu danai.

¹⁶ Ko uza wā pini an a banka mu a asu u afada wa ubanka u kagita. Ya dem aṣaka mu tā. N zuwa tā uma unyushi u nala vi a ka kece u ḡa a kaci ka le wa.

¹⁷ Shegai Asheku a'a tā nā mpa, u naka mu ucira tsara n dansa Kadyanshi ka Shinga a asu u ḡa Awulawa a ka pana. Kpam Asheku a wauwa mu tā a unā u igabako i nala yi.

¹⁸ Nala wari, Asheku a ka wutukpa mu tā a akere a gba ili i cingi kpam wa banka mu tā a tsugono tsu zuba tsu ne bawu usan. Aṣaka tsupige tsu rongo n Asheku hal ubana bawu utyoku. Ami.

Idyani i Bulus i makorishi

¹⁹ Danaṣaka mu Bilikisu n Akila n aza a kuwa a Onisifara.

²⁰ Erasutu wā tā a Korintiya. A'ayin a ḡa n aṣakai Tarafima a ilyuci i Milita wari n alafiya wa.

²¹ Daraḡa vu rawa pini na kahu a'ayin a kutanu a rawa. Awubulu, n Budi, n Lainu n Kalaudiya a ka sukunku ḡa tā idyani, nala dem atoku aka n a'ali.

²² Aṣaka Asheku a rongo n uma u vunu. Ukuna u shinga u rongo n aḡa gba.

Ukanikorongi Ubana ara Taitu

Ukukpa u kadyanshi

Taitu da ɓangai Bulus kasuki a manyan ma ne. Bulus koronku ta Taitu ukanikorongi u na vi kpaci Taitu vi u woko ta a uyamba u Kiriti, Bulus kpmam lyai kelime na nwalu n ne.

Bulus yan ta kadyanshi ka tyoku da Atoni a Yesu a gain a rongo. U yan ta dem kadyanshi ka kaɓolo dem a asuvu a kuwa ku Atoni.

Avu makoshi ma Atoni ma baci a kuwa ku atoni, ko kpmam makoshi, ko mamic, ko kalobo ko makere, va tsara ta uwenishike u da u yain dere n avu a asuvu a tagarada u na vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu adama a Taitu (1:1-4)

Idani ubana a asu u nkoshi n kuwa ku atoni (1:5-16)

Idani ubana a asu u Atoni (2:1-3:11)

Adooki n idyani i makorishi (3:12-15)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus, kagbashi ka Kashila, kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi. Kashila ka suku mu ta n tuko upityanangu a asu u aza da u dangasai. U suku mu kpmam n wenishike le a reve ukuna u mayun u da wa wenike le, tyoku da a ka rongo hal Kashila ka pana kayanyan.

² Ukuna u mayun u nala vi u naka le ta uzuwa u uma a asu u uma u da bawu wari n utyoku u da Kashila ka zuwamgbanaka le kahu kagita ka likimba kpmam wa yan kaban wa.

³ Kpmam gogo-na u wutukpai Kadyanshi ka Shinga a asuvu a a'ayin a da a gain aku tsa tonusuko gba ama. Kashila Kawauwi ka tsunu aya u wushuki na mpa n yanka yi manyan ma na ni.

⁴ Taitu, koronku da ma koronku vu kpaci avu maku ma va ma a asuvu a upityanangu u mayun u da tsari n u da gba tsunu. Asaka Kashila Tata n Yesu Kawauwi ka tsunu u naka vu ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Manyan ma Taitu a Kiriti

⁵ N asaka vu ta a uyamba u Kiriti, tsara vu koroso manyan ma tsunu mi, kpmam ilyuci dem vu dangasa pini nkoshi tyoku da n tonuko ta vu yain.

⁶ Makoshi ma la ma ma yan n unyushi a asu u ama wa. U kana ta u yain n uka u te kpmam u shamgba ara ne koshi. U kana ta mmuku n ne n woko Atoni, kotsu a woko aza da a ka rongo uma u da bawu u gain wa. A woko kpmam aza da a ka panaka ama.

⁷ U kana ta makoshi ma woko uza da kana kaci ka ne, kpaci aya wa kirana n manyan ma Kashila. Kotsu u woko uza u aradi wa, ko kpmam uza u maloko ma uyan upan wa. Kotsu u woko kasoi she ma maka yi wa,* ko kashilakani wa, ko uza u uciga u ikebe kabarikete wa.

⁸ U gan ta makoshi ma woko uza u ukirana n amoci a kuwa ku ne, u cigi ili i'ya i'ari i shinga. U gan ta u rongo n kakiri, u woko vuma u maci a a'eshi

* 1:7 A'ayin a nala yi aza a Yahuda a tsu so ta mini ma cinwi kenu a una u aguma uza wa baci a mɓala. A tsu so ta kpmam kenu a ka lyai baci ilikulya. Shegai a a'ayin a tsunu aza roku a dusuku baci kuso, a tsu so kenu wa, adama a nala wa laka ta shana a ka asaka baci kuso ki gba gba.

a ama. U woko uza da Kashila ka pana kayanyan ka uma u ne an wari uwulukpi. U woko uza da u fudai kaci ka ne.

⁹ U kana ta makoshi ma woko uza da u shamkpai uwenishike u mayun u kadyanshi ka Kashila vi mayun. Aku u yanka u da manyan u gbamatangu ama u gonuko aza da a 'yuwain kadyanshi ka Kashila ki a ure.

¹⁰ Nala u gain u woko, kpaci ama da pini ushani aza da a 'yangasakai uwenishike u mayun vi. Icu n i ama a na yi a tsu rongo ta a uyansa kadyanshi ka gbani hal n a yinsasi ama. A asuvu a ama a na yi, aza roku a da pini ushani a matsai a da ya dem u kana ta a kida yi kacombi. Alya a lakai tsicingi.

¹¹ U kana ta vu bishinka le kadyanshi, kpaci a ka nangasa ta ama n a'uwa a le a asu u uwenishike u da bawu u gain. Yan da a tsu yan nala, tsara a tsara ikebe a ure u da bawu u gain.

¹² Matsumate ma te ma pini a asuvu a aza a Kiriti uza da u yain kadyanshi a kaci ka ama a ne, u da, "Gba aza a Kiriti aza a ka ban a da, nnama n cingi kpm awonvoli, alyai a ilikulya cika."

¹³ Kadyanshi ka ne mayun da, rongo le ubaranasa cika tsara vu zuwa le a yain ucira a asuvu a upityanangu.

¹⁴ Kpm a asaka upanasa alabari a ka ban a da aza a Yahuda a ka dansa, kpm a asaka upanaka ama da a kpatalakai ukuna u mayun vi kucina.

¹⁵ Ko ndya wa i uwulukpi i'ya a asu u aza da atakasuvu a le a'ari uwulukpi. Shegai ko i te i'a la uwulukpi a asu u aza a cingi n aza da a 'yuwain uwushuku wa, kpaci atakasuvu a le n uyawunsa u le gba u lobono wa.

¹⁶ Icu n i ama a nala, a tsu ciga ta a dana a reve Kashila, shegai a 'yuwan yi adama a uma u cingi u le. A ka panaka yi wa, a gan a asu u uyan ukuna u shinga wa. Ko ya wa u goro le ta.

2

Ili i'ya i gain vu wenishike

¹ Shegai u gan ta vu tonuko Atoni a rongo n uma u da u yain dere n uwenishike u maci.

² Vu wenishike nkoshi n rongo mai a kana kaci ka le a rongo uma u da ama a ka wene karinga ka le, a rongo n kakiri. U kana ta a yain n upityanangu u ucira, a yain n uciga n akawunki.

³ Nala dem va wenishike mmici a rongo n uma u da u yain dere n tyoku u za da wa gbashika Magono ma Zuba. Kotsu a woko aza a kutambu n a dansaki ama n ukuna u gbani wa. Kotsu a woko asoi hal she ma maka le wa,* shegai a woko aza da a ka wenishike aza roku ukuna u shinga.

⁴ U kana ta mmici n wenishike aka a kenu tyoku da a ka ciga a'ali a le a cigi kpm mmuku n le.

⁵ A wenishike le a rongo n kakiri, kpm a rongo uwulukpi. A wenishike le kpm a kirana n a'uwa a le, a yain kpm ili i shinga. A wenishike le a naka a'ali a le tsupige. A yan baci nala, a ka tuko kugori a asu u kadyanshi ka Kashila wa.

⁶ Nala kpm vu tonuko a loba a gbara a yain ko ndya baci a ka yan n kakiri.

⁷ Avu kpm u kana ta vu woko iryoci ara le a asu u ili i shinga i'ya va yansa. I'ya baci dem va yan, asaka i wenike kuryongo ku shinga n uzuwa u kaci a asu u uwenishike u vunu.

⁸ Asaka uwenishike u vunu u wala dere tyoku da bawu uza wa dansaka u da n kagbani. Pini nala, aza da baci dem a ka ciga a nanamgbanaka vu a ka yan ta uwono, kpaci a ka tsara i'ya a ka tonuko kagbani a kaci ka tsunu wa.

* 2:3 Kalen ka kadyanshi ka na ka te ka n masala ma 1:7

⁹ U *kaṇa* *ta* *agbashi* a *naḳa* *azakuwa* a le *tsupige*, a *maṣṣa* a *yain* *i'ya* a *ka* *yan*, a *yanka* le *kpm* *ili* *i'ya* a *ka* *pana* *kayanyan*. *Kotsu* a *yanka* le *uryagbaji*, *ko* *uboku* *wa*.

¹⁰ *Shegai* u *kaṇa* *ta* a *rongo* *mai* *tsara* a *wushuku* n *ele*, a *wene* le *kpm* *mai*. *Pini* *nala*, *da* a *ka* *zuwa* *uwenishike* u *Kashila* *Kawauwi* *ka* *tsunu* u *luwa* *ama*.

¹¹ *Nala* u *gain* u *woko*, *kpaci* *Kashila* *ka* *wenike* *ta* *gba* *ama* *ukuna* u *shinga* u *ne* *tsara* a *tsara* *iwauwi*.

¹² *Ukuna* u *shinga* u *Kashila* *ara* *tsunu* u *tsu* *zuwa* *tsu* *ta* *kain* *dem* *tsu* *rongo* n *Kashila*. U *zuwa* *ta* *kpm* *tsu* *asaḳa* *uciga* *ucanga* u *likimba* *kaberikete*. *Likimba* *namgba* *de* n *tsicingi*, *shegai* *gogo*-*na* u *kaṇa* *ta* *tsu* *rongo* *pini* *mai* n *ukaṇa* u *kaci*. U *kaṇa* *ta* *tsu* *rongo* n *uyansa* *ukuna* u *shinga* u *unaḳa* *kaci* a *asu* u *Kashila*.

¹³ U *kaṇa* *ta* *kpm* *tsu* *rongo* *uwundya* *utuwa* u *kain* *ka* *pige* *ka* *Kashila* *ka* *tsunu* *Uza* u *Ucira* *Gba* *kpm* *Kawauwi*; *wata*, *Yesu* *Kirisiti*. *Kain* *ka* *nala* *ki* *Yesu* *Kawauwi* *wa* *gono* *ta* n *tsupige* *tsu* *ne*.

¹⁴ U *naḳa* *ta* *uma* u *ne* *tsara* u *wutukpa* *tsu* a *asuvu* a *unyushi* u *cingi* u *da* *baci* *dem* *tsu* *yain*, *kpm* u *gonuko* *tsu* *sarara*. U *naḳai* *kpm* *uma* u *ne* *tsara* u *gonuko* *tsu* *ama* a *ne* *kpm* *adama* a *nala* *t**sa* *maṣṣa* *ta* *tsu* *cigi* *tsu* *yain* *ili* *i* *shinga*.

¹⁵ U *kaṇa* *ta* *vu* *wenishike* *ama* *ili* *i* *na* *yi*, *vu* *tonuko* *le* a *yain* *i'ya*. *A'ayin* a *da* *baci* u *gain* *vu* *lapuluka* *le*, *vu* *lapuluka* *le*. *Va* *ta* n *ucira* u *da* *va* *yan* *ili* *i* *na* *yi*, *adama* a *nala* u *gan* *vu* *asaḳa* *ko* *uza* u *goro* *i'ya* *vu* *danai* *wa*.

3

Yan *ili* *i'ya* *i* *lobonoi*

¹ *Cifuga* *ama* *yi* a *panaka* *ngono* n *aza* a *tsupige*. U *gan* *ta* *ama* a *vanu* a *yain* n *karinga*, *kpm* *kain* *dem* a *maṣṣa* a *rongo* *uyansa* *ili* *i'ya* *i* *lobonoi*.

² *Kotsu* a *dansa**ka* *uza* n *kagbani* *wa*, *kpm* a *asaḳa* *ibili*. *Ya* *dem* a *rongo* *mai* n *eyi*, a *ka* *kovo* *tsu*.

³ *Nala* *dem* *tsari* *tsu* *rongoi* *caupa* n *utengeshi* *bawu* *t**sa* *pana* *ukuna*. *Aza* *roku* a *da* a *yinsa* *tsu*, *aku* *tsu* *wokoi* *agbashi* a *uciga* *uyan* *ukuna* u *cingi*, *tsari* *tsu* *wokoi* *kpm* *agbashi* a *upana* *kayanyan* *ka* *uyan* u *ili* *i* *cingi*. *Uma* u *tsunu* *wari* u *shadangu* *ta* n *tsicingi* n *malyon*, *tsara* *t**sa* *kovo* *atoku* a *tsunu* *ele* *kpm* *dem* *a'ari* a *ka* *kovo* *tsu*.

⁴ *Shegai* *Kashila* *uza* *da* *wari* *Kawauwi* *ka* *tsunu*, u *wenike* *tsu* *asuvayali* a *ne*, u *wenike* *tsu* *kpm* *uciga*.

⁵ *Adama* a *asuvayali* a *ne* a *da* u *wauwa* *tsu*. *Adama* a *ili* *i* *shinga* *i'ya* *tsu* *yain* *da* *wa*. U *za* *ta* *unyushi* u *cingi* u *tsunu* *gba*, u *naḳa* *tsu* *uma* u *savu* a *asu* u *Kulu* *Keri* *ku* *ne*.

⁶ U *naḳa* *tsu* *Kulu* *Keri* *ushani* *adama* a *ili* *i'ya* *Yesu* *Kirisiti* *Kawauwi* *ka* *tsunu* u *yain*.

⁷ U *kece* *tsu* *ta* a *asuvu* a *aza* *da* *a'ari* *dere* *adama* a *ukuna* u *shinga* u *ne*. *Adama* a *nala*, *gogo*-*na* *tsu* *reve* *ta* *an* *t**sa* *fuda* *t**sa* *lya* *agadu* a *uma* u *da* *bawu* *wari* n *utyoku*.

⁸ *Gba* *ili* *i'ya* n *tonuko* *vu* *na* *vi* *mayun* *da*. *Ma* *ciga* *ta* *vu* *maṣṣa* n *i'ya*, *tsara* *gba* *uza* *da* *baci* u *wushuki* n *Kashila*, *wa* *kirana* *ta* u *yain* *ili* *i* *shinga* *a'ayin* *dem*. *Ukuna* u *na* *vi* u *gan* *ta*, *kpm* *ya* *tuko* *ta* *ama* *ukuna* u *shinga*.

⁹ *Kadyanshi* *ka* *isheku* *i* *cau* *ka* *baci* a *ka* *yan* *ka* *bawu* *ka* *lobonoi*, *kotsu* *vu* *uka* *kaci* *ka* *vanu* *wa*. *Vu* *ukusa* *kaci* *ka* *vanu* a *ibili* *ko* *kushulu* a *kaci* *ka* *utono* *Mele* *ma* *aza* a *Yahuda* *wa*. *Ukuna* u *nala* u *gan* *wa*, *kpm* *unangasa* u *a'ayin* u *da*.

¹⁰ Uza roku wa yansa baci ili i'ya ya zuwa ama a wacuwa, vu ɓarana yi. U 'yuwan baci upana uɓarana u kagitā, vu doku vu ɓarana yi ire. U doku baci u 'yuwain upana, aku vu aṣaḳa yi.

¹¹ Kpaci icun i ama a nala yi a naḳa ɗe ukuna u maci kuciṅa. Nala a yain unyushi, a varangi kaci ka le.

Idyani i Bulus i makorishi

¹² Mpa pini ma ciga n sukunku vu Atima ko Tikiku. A'ayin a ɗa baci uza u te u le u rawai ara vunū, aku vu yain gbā tyoku ɗa va yan vu cina mu a Nikafoli gogo. Ili i'ya i zuwai i'ya, ma ciga tā n gono pini ɗe a'ayin a kutānu.

¹³ Yan gbā i'ya va yan vu ɓanga karevi ka mele ka a ka isa Zena n Apolo a nwalu n le. Vu shamgba she vu wene a tsara gbā i'ya a ka ciga a adama a nwalu mi.

¹⁴ U kana tā Atoni a rotsongusu uyan ili i shinga, kpam a yain n a ɓangi atoku a le aza ɗa a wenei a ka ciga ubānga. Ili i'ya i zuwai i'ya, u gan tā uma u ama a tsunu u tukuso ili i shinga.

¹⁵ Ko ya wa pini na wa sukunku vu tā idyani. Danaṣaḳa mu gbā Atoni aza ɗa a ka ciga tsu.

Aṣaḳa ukuna u shinga u Kashila u rongo n aɗa gbā ɗe.

Ukanikorongi u Bulus Ubana ara Filimo

Ukukpa u kadyanshi

A'ayin a da Bulus kasuki u korongi ukanikorongi u na vi, a kuwa ku a'ali ka wari adama a utono u Yesu. U korongu ta ukanikorongi vi ubana a asu u katoni ka Yesu ka a ka isa Filimo.

Bulus n Filimo aje a da a'ari kahu a'ayin a da a uka yi Bulus a kuwa ku a'ali. Filimo uza u utsari da kpm wa ta n agbashi. Kagbashi ka a tsu isa Onisima ka sumai ara a Filimo. Pini nala, Onisima gitai ubanga Bulus eyi pini a kuwa ku a'ali ki, hal u tuwai u wokoi katoni ka Yesu adama a kadyanshi ka Bulus. Gogo-na Bulus wa ciga ta Onisima gono a asu u zakuwa u ne Filimo. U ciga ta kpm Filimo wushi kagbashi ka ne tyoku da u gain tyoku da Yesu Kawauwi wa pana kayanyan.

Tagarada u na u yan ta kadyanshi cika a kaci ka ucimbusuka. U wenishike ta kpm tyoku da uza da wa tono n Atoni wa yan manyan ma ne n uvakunku u kaci, uza da wa gitai ve uyan ili i shinga kahu u tonuko aza roku tyoku da a ka rongu.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani ubana ara Filimo (1-3)

Bulus dansai n Filimo ukuna u Onisima (4-22)

Idyani i makorishi n kvasu (23-25)

Idyani

¹ Mpa Bulus, uza da u korongi ukanikorongi u na vi. A kuwa ku a'ali ka mari adama a ku'ari ku Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Kirisiti Kawauwi ka ma yansa. Timoti utoku u va wa ta kabolo na mpa.

Filimo da ma koronku, utoku u manyan u tsunu u da kpm tsa ciga yi wa wa.

² Ma koronku ta dem utoku u tsunu uka uza u kala Awufiya, n Arikibu eyi dem utoku u kumofu u tsunu u da a asu u manyan mi. Ma koronku ta dem Atoni a da a tsu gawunsusa a kuwa ku vunu.

³ N folo ta Kashila Tata u tsunu n Yesu Kawauwi Asheku u naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Kvasu ka Bulus n ucikpa

⁴ Filimo, a'ayin a da baci dem ma yan kvasu adama a vunu, n tsu cikpa ta Kashila.

⁵ Yan da n tsu yan nala, kpaci n pana ta kadyanshi ka shinga ka vunu ka a tonuko mu, vu wushuku ta n Yesu Asheku. N pana ta kpm kadyanshi a da va ciga ama a Kashila wa wa.

⁶ Ma yanka vu ta kvasu tsara upityanangu u da i'ari n u da kabolo n atoku u doku, ya wenishe baci ili i shinga i'ya Kashila ka naka tsu. Asaka nala gitai adama a tsupige tsu Kawauwi.

⁷ Uciga u da va ciga ama a Kashila wa zuwusa mu ta ma panasa kayanyan cika kpm n ugbamatangu u asuvu. Vangu u va, vu zuwa ta ama a Kashila ushani a rongu bawu ili i'ya ya dambula le.

Bulus folukoi Onisima

⁸ Adama a nala, ma ciga t̄a n folo vu vu yain ili i roku. A asuvu a kala ka Kawauwi ma t̄a n ucira u ɗa ma fuɗa n tonuko vu i'ya va yan, shegai ma yan nala wa.

⁹ Adama a nala an u wokoi tsa cigamgbana, ma folo vu t̄a vu yain ili i na yi. Mpa Bulus uza ɗa u yain a'ayin a re, mpa ma dansa n avu tyoku u uza n kaje ka ne. Kpam a kuwa ku a'ali ka mari adama a Yesu Kawauwi.

¹⁰ Ili i'ya ma folo vu vi i'ya, vu pana iyali i Onisima. Kpaci gogo-na maku ma va ma, an u wokoi u woko ɗe Katoni cina mpa pini na a kuwa ku a'ali.

¹¹ Caupa wari n kalen ara vunu wa, shegai gogo-na wa t̄a n kalen ara tsunu cika.

¹² Aya la ma tutsunku vu kpam katakasuvu ka va ka t̄a ara ne.

¹³ Mari ma ciga t̄a n asaka yi pini na kaɓolo na mpa. Mpa pini usiri n ikani a kuwa ku a'ali ki adama a uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga, u yain manyan ma wari u gain vu yansa ka mu.

¹⁴ Shegai ma ciga n yain nala wa, she avu vu wushuku. Kpam ma ciga vu ɓanga mu adama a ɗa a matsa vu wa, shegai adama a ɗa va ciga n uciga u vunu.

¹⁵ Gaawan ili i'ya i zuwai u sumai ara vunu a a'ayin a kenu a na yi i'ya, u gono baci i rongo pini hal ubana.

¹⁶ Gogo-na kagbashi ka kpam koshi wa, u la t̄a kagbashi, vangu vunu ɗa uza ɗa u gain vu cigi. Ma ciga yi wa wa, avu kpam dem u gan t̄a vu cigi yi hal uciga vi u lai u va. Vu cigi yi tyoku u kagbashi, n tyoku u vangu u vunu a asuvu a Asheku.

¹⁷ Vu reve baci mpa utoku u manyan u vunu u ɗa, she vu ryabusa yi tyoku ɗa va ryabusa mu n tuwa baci.

¹⁸ Wari u nusuka vu baci, ko va tono yi ili i roku, ma tsupa t̄a i'ya.

¹⁹ Mpa Bulus, mpa kpam ma korongu ili i na yi n kaci ka va, “Ma tsupa t̄a i'ya.” Ma yan gbam kadyanshi ka uma u vunu u ɗa n wusuka vu wa.

²⁰ Utoku u va, yan i'ya n foloi vi, yan i'ya yavu Asheku a ɗa va gbashika. Nala wa zuwa mu t̄a n doku n gbama asuvu a Kawauwi.

²¹ Ko n gogo-na an ma koronku vu na vi, n reve t̄a va yan i'ya n foloi vi, hal gbam i lai i'ya n foloi.

²² Foɓusuko mu kunu, kpaci n zuwa t̄a uma Kashila ka wushuku t̄a kavasu ka vunu, a asaka mu n tuwa a asu u vunu.

Idyani i Bulus i makorishi

²³ Abafara wa danasa vu, kaɓolo ka tsari a kuwa ku a'ali adama a Yesu Kawauwi.

²⁴ Atoku a manyan a va, Marku, n Aristaraku, n Dima, n Luka a ka danasa vu ta dem.

²⁵ Ukuna u shinga u Yesu Kirisiti Kawauwi u toni n uma u vunu.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Kagali ka Ibirahi

Ukupa u kadyanshi

A reve ko ya korongi ukanikorongi ubana a asu u Kagali ka Ibirahi wa. Gaawan Bulus da. A reve ta an wari a asuvu a Tagarada u Kashila adama a uwenishike u da wari pini. Kpam nkoshi n kuwa ku Atoni n bidya ta u da u wokoi a asuvu a Tagarada u Kashila tun caupa. Uza da korongi u da u todugbuso ta tyoku da ulya u kayala u aza Yahuda u wokoi iryoci i ulya u kayala u maci u da wari a asuvu a Kawauwi.

Kakorongi ki ka wenike ta aza a uyan kaneshi tyoku da Yesu wari n kalen. Yesu la ta gba atsumate a zuba a Kashila. U la ta dem gba ntsumate, u lai kpam dem Musa. Aya Magono ma Adarakpi ma maci kpaci u taBa uyan unyushi wa. An u naka uma u ne, u yan ta udarakpa u maci adama a unyushi kpam kuten koshi. An u kuwai kpam u gonoi n uma vi, u kupa ta ure u da ya dem wa tuwa a asu u Kashila.

Adama a aza da a revei n ukuna u udarakpa u atoni, tagarada u Kagali ka Ibirahi wa ta n uwenishike u ucira. Yesu gonuko ta gba udarakpa ili i gbani. Gogo-na upityanangu n eyi u kukpunka ta ama ure a tuwa evu n Kashila.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Tsupige tsu Maku ma Kashila (1:1-4)

Yesu la ta atsumate a zuba (1:5-2:18)

Yesu la ta Musa n Joshuwa (3:1-4:13)

Yesu la ta Magono ma Adarakpi (4:14-7:28)

Yesu tuko ta kazuwamgbani ka shinga (8:1-9:22)

Udarakpa u Yesu kuten ka koshi (9:23-10:31)

Ama a Kashila a roku aza da a'ari n upityanangu u pige (11:1-40)

Tono iryoci i Yesu (12:1-13:19)

Kvasu ka makorishi n idyani (13:20-25)

Yesu Kawauwi Maku ma Kashila ma

¹ Caupa, Kashila ka tsu dansa ta na nkoshi n cau n tsunu a una u ntsumate a ure kau-kau.

² Shegai gogo-na a'ayin a makorishi a na, Kashila ka tsu yanka tsu ta kadyanshi a una u Maku ma ne. Kashila ka yan ta likimba n gba ili i'ya i'ari pini a asuvu a ne a asu u Maku ma ne. Aya Kashila ka dangasai u woko uza u ili gba.

³ Maku mi u lada ta adama a tsupige tsu Kashila, kpam u rotso ta Kashila ki derere. U tsu zuwa ta ko ndya wa i lyai kelime adama a akani u ne a ucira. An Maku mi ma zuwai ama a wokoi sarara a asuvu a unyushi u cingi u le, aku u dusuki a kukere ku ulyaki ku Kashila Uza u Ucira Gba a zuba.

Kawauwi ka la ta atsumate a zuba

⁴ Maku mi ma la ta atsumate a zuba cika, Kashila kpam ka naka yi kala ka ka lai a le cika.

⁵ Kpaci Kashila ka tonuko atsumate a zuba ili i'ya u tonukoi Maku mi wa, "Ada Maku ma va.

Ara n woko de Tata u vunu." ◇

U doku ta dem u danai,

"Ma woko ta Tata u ne,
eyi kpam wa woko ta Maku ma va." ◇

⁶ Kpam a'ayin a da Kashilā ka ciga ka suku maku ma kapala ma ne a likimba, u dana tā,

“U kana tā gbā atsumate a zuba a lyaka yi kayala.” ◇

⁷ Ili i'ya Kashilā ka danai a kaci ka atsumate a zuba i'ya na,
“N zuwa tā atsumate a zuba a vā a woko tyoku u uwule.

N zuwa tā agbashi a vā a woko tyoku u aletsu a akina.” ◇

⁸ Shegai Kashilā ka tonuko tā Maku mi,

“Avu Kashilā ka, kpam tsugono tsu vunu tsa rongo tā hal ubana.

Kalangu ka tsugono ka vunu ka afada a maci ka.

⁹ Va ciga tā ili i'ya i lobonoi,
kpam va kovo ili i cingi.

Da gai i zuwai Kashilā, Kashilā ka vunu, u dangasa vu vi,

kpam u naḳa vu tsupige tsa tsa zuwusa vu mazāngā.

Tsupige tsu na tsu la tā tsa u naḳai aza da a buwai.” ◇

¹⁰ U dana tā kpam,

“Asheku, a kagita vu yan tā likimba,

kpam akere a vunu a yain zuba.

¹¹ A'ayin a'a tā a utuwā a da ko uza bawu wa doku wa wene i'ya,
shegai avu va rongo tā pini.

Gbā a ka kutsa tā tyoku da kunya ku tsu kotso.

¹² Va kaṭalā le tā tyoku u kunya ku wambana.

A ka savada tā tyoku u kunya ku cau.

Shegai avu va rongo tā tyoku da vari,

kpam uma u vunu wa kotso wa.” ◇

¹³ Kashilā ka tonuko ko katsumate ka zuba ka te ili i'ya u tonukoi Maku ma ne wa,

“Dusuku na a ulyaki u vā,

hal she n zuwa atokulalu a vunu

a woko vu ili i utadanku a'ene.” ◇

¹⁴ Gbā atsumate a zuba a'ulu a da a ka gbashika Kashilā a da, u tsu suku le tā a woko aḳangi a aza da a ka wusha iwauwi.

2

Iwauwi i tsunu i gbonguro tā

¹ U gan tā tsu kirana mai tsu toni ukuna u mayun u da a wenishike tsu. Tsu yan baci nala, tsa woko wasasa wa.

² A wenike tā akani yi a mayun a da, a da Kashilā ka naḳai atsumate a zuba a naḳa nkoshi n cau n tsunu. Kpam gbā aza da bawu a tonoi a da, n aza da dem a 'yuwain a da vi, a tsarā tā mavura ma ma yain dere n ili i'ya a yain.

³ Tsu gonuko baci ugboji u tsunu a asu u iwauwi i pige i na yi wa, nida tsa yawunsa tsa la a mavura ma na mi? Asheku n kaci ka ne aya uza kagita uza da tukoi ukuna u iwauwi i na, kpam aza da a panaka yi a wenike tsu tā an mayun da.

⁴ Kashilā dem n kaci ka ne u wenike tā an akani yi mayun da a asu u da u yansai gbā manyan ma pige n iryoci n ikunesavu u ucira. U naḳai kpam Kulu Keri ku ne a asu u uza da baci dem u dangasai.

Uza da wa tuko tsu iwauwi

⁵ Kashilā ka dangasa atsumate a zuba a lyai tsugono tsu likimba u savu u da wa tuwā wa, likimba u nala vi u da tsa dansaka gogo-na.

⁶ Tyoku da a korongi a asu u roku a asuvu a Tagarada u Kashila,
“Nda i tsu birika vu n ama?

Nda i zuwai vu lai udambula a kaci ka maku ma vuma?

⁷ Vu zuwai ucira u ne u kpaɗai urawa u atsumate a zuba a a'ayin kenu,
vu cacika yi funi a kaci ka ne n tsupige n karinga.*

⁸ Vu zuwa yi u lyai tsgono tsu ili gba.” ◊

An Kashila ka zuwa yi u lyai tsgono tsu ili gba vi, ili i'a la i'ya bawu u lyai tsgono tsu ne wa. Shegai kotsu tsu wene ili i na yi i gitā wa.

⁹ Uza da tsu wenei Yesu da, uza da ucira u ne bawu u rawai u atsumate a zuba a asuvu a a'ayin kenu. Shegai gogo-na a cacika yi de funi n tsupige n karinga, kpaci u pana ta ikyamba i'ya hal u kuwai adama a tsunu. Mayun da, adama a ukuna u shinga u Kashila u da, da Yesu kuwai adama a ama a likimba gba.

¹⁰ Kashila ka ka yain ili gba, kpam ko ndya wa i'a ta pini tsara i naka yi tsupige. Wa ciga ta u tsara mmuku ushani n da ma uwa a asu u tsupige tsu ne, adama a nala a da u zuwai Yesu tsara asu u ndishi u da wari dere n eyi, adama a tyoku da u panai ikyamba. Yesu da wa tono n ama ubana a iwauwi.

¹¹ Adama a nala, eyi n aza da u wulukpei vi, Tata u da u le u te. Adama a nala a da bawu Yesu wa pana uwono u da wa isa le atoku a ne.

¹² U tonuko ta Kashila,

“Ma tonuko ta atoku a va ili i va i'ya vu yain.

Ma cikpala vu ta a bolomgbono baci a lyaka vu kayala.” ◊

¹³ U doku ta u danai,

“Ma wushuku ta n Kashila.” ◊

Kpam u danai,

“Mpa na kabolo na mmuku n da Kashila ka naka mu.”

¹⁴ Mmuku n Kashila ama da n ikyamba na mpasa, adama a nala Yesu dem n kaci ka ne u woko ta tyoku u le. Yan da u yain nala tsara ukpa u ne u wacinsa Kalapansi uza da wari n ucira a kaci ka ukpa.

¹⁵ Nala u wusai gba aza da a'ari a ndishi yavu agbashi gba uma u le adama a uwonvo u ukpa.

¹⁶ Gba tsunu tsu reve ta an Yesu tuwai tsara u banga mmuku n tsikaya m Ibrahi, shegai atsumate a zuba wa.

¹⁷ Adama a nala, Kashila ka zuwa ta Yesu rotsoi ama a ne a ili gba, tsara u woko Magono ma Adarakpi ma le, uza da u tsu wenike asuvayali, uza da kpam Kashila ka wushuki n eyi. Nala kpam Yesu da wa fuda u naka udarakpa a asu u Kashila, tsara Kashila ka cimbusuka ama unyushi u cingi u le.

¹⁸ Eyi n kaci ka ne u pana ta ikyamba kpam Kalapansi ka modono ta tsara u zuwa yi u nusa. Adama a nala gogo-na wa fuda ta wa banga aza da Kalapansi ka modono tsara u zuwa le a nusa.

3

Yesu la ta Musa

¹ Ama a va, Kashila ka dangasa da ta i woko ama a uwulukpi a ne. Adama a nala u gan ta i rongo a ucibusa tyoku da Yesu wokoi kasuki ka Kashila, kpam u wokoi Magono ma Adarakpi ma uwushuku u da tsa dansa.

² U yan ta ko ndya baci Kashila ka tonuko yi u yain. Kashila ka dangasa yi ta u yain manyan ma na mi, tyoku da Musa yain manyan ma Kashila ka tonuko yi u yain gba a asuvu a Kuwa ku Kashila.

* **2:7** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Kagali ka Ibrahi a kalatsa ta: “a'ayin kenu.”

◊ **2:8** Ishp. 8:4-6. ◊ **2:12** Ishp. 22:22. ◊ **2:13** Isha. 8:17-18.

³ Tsupige tsa Yesu tsarai tsu la ta tsa Musa tsarai, tyoku da tsupige tsa kamai ka tsu tsara tsu tsu la tsu kuma ki.

⁴ Mayun da an kuwa dem uza roku u da u tsu ma ka, shegai Kashila ka kamai ka ko ndya wa.

⁵ Musa kagbashi ka Kashila ka wushunki kuwa ku ne ka, kpam manyan ma ne ma woko ta iryoci i ili i'ya Kashila ka wenike naha a kapala.

⁶ Shegai Kawauwi Maku ma Kashila ma, kpam aya Kashila ka wushunki kuwa ku ne. Atsa kuwa ku ne ki, tsu lya baci kelime n ugbama asuvu, kpam tsu lya baci kelime n uwushuku n ili i'ya tsu zuwai uma.

U kana ta tsu lyai kelime n utono Kashila

⁷ Tyoku da Kulu Keri ku danai da,
"I pana baci kalagatsu ka Kashila ara,

⁸ kotsu i ryagbaja wa,
tyoku da nkoshi n cau n de n yain.
A kpatalaka ta Kashila kucina,
an a kondoi Kashila a kakamba.

⁹ Kashila ka dana ta,
'A 'yuwunka mu ta cika
tsara a kondo mu,
ko an u wokoi a wene ta

ili i'ya n yain a asuvu a ayen a amangare yi.

¹⁰ Adama a nala n pana le ta upan, aku n danai:
'Atakasuvu a le a tsu kpatalaka mu ta kucina maco,
a 'yuwain uyan ili i'ya n tonuko le a yain.'

¹¹ N yan ta upan hal n tsinai,
'A ka uwa a asu u uwunvuga u va wa, ko kenu.' " ◇

¹² Ama a va, kiranai kotsu ko uza a asuvu a de u yain n katakasuvu ka kari n tsicingi ka kpam bawu ka wushuki wa. Icu n i katakasuvu ka nala ka zuwa da ta ukpatalaka Kashila Uza u Uma kucina.

¹³ U kana ta i gbamatangu atoku a de kain dem, kpam u kana ta i lyai kelime n uyan nala hal a'ayin a buwa baci a da a ka isa "Ara." I yan baci nala wa, unyushi u cingi wa yinsa ta aza roku a de u zuwa le uryagbaji.

¹⁴ Tsu woko ta atoku a asuvu a Kawauwi tsu lya baci kelime n upityanangu u ucira u da tsari n u da tun a kagita hal ubana a makorishi.

¹⁵ Tagarada u Kashila u dana ta,
"I pana baci kalagatsu ka Kashila ara,
kotsu i ryagbaja tyoku da nkoshi n cau n de n ryagbaji wa.
A kpatalaka ta Kashila kucina."

¹⁶ An ya a panai kalagatsu ka Kashila aku a kpatalaka yi kucina? Alya aza da Musa tonoi n ele u wutukpa le a Masar.

¹⁷ An ya kpam a zuwai Kashila ka panai upan hal ayen a amangare? Alya aza da a yain unyushi u cingi kpam a kuwai a kakamba, n ele da u yain upan.

¹⁸ An ya Kashila ka dansaka an u tsinai u da a ka uwa a asu u uwunvuga u ne wa, ko kenu? Aza da a 'yuwan yi upanaka, alya wa dansaka.

¹⁹ Tsu tuwa ta tsu revei adama a ukpada u uwushuku u le u da a kpada uwa vi.

4

Asu u uwunvuga

¹ Kashilā ka yanka tsu t̄a kazuwamgbani ka tsa fuḍa tsa uwa asu u uwunvuga u ne. Adama a nala u kaṅa t̄a ya dem u kirana, tsarā uza u namba u uwa pini wa.

² Tsu pana t̄a akani yi tyoku ḍa aza a Isara'ila a panai. Shegai a 'yuwain upityanangu a ili i'ya a panai, akani yi tani a banga le wa.

³ Aṭsa aza ḍa tsu a pityanangi ḍa koshi tsa uwa asu u uwunvuga u ne. Aza ḍa kpam bawu a pityanangi, Kashilā ka dana t̄a,

“N yan t̄a upan kpam n tsinai,

‘A ka uwa asu u uwunvuga u v̄a wa, ko kenu.’ ” ◊

U dana t̄a nala ko an u wokoi u kotso ḍe ufoḅuso a asu u uwunvuga u ne a a'ayin a ḍa u yain likimba.

⁴ A Tagarāḍa u Kashilā u yan t̄a kadyanshi a kaci ka kain ka shindere ka a'ayin a shindere, u ḍa: “Kain ka shindere ka Kashilā ka wunvugai a manyan ma ne gb̄a.” ◊

⁵ Tsu yan t̄a dem kaṅeshi an u doki u danai a asu u roku, “Ama a na a ka uwa asu u uwunvuga u v̄a wa!” ◊

⁶ Aza a kagitā a ḍa panai akani yi a tsarā asu u uwunvuga vi wa, kpaci a pityanangu wa. Shegai mayun ḍa ama roku a ka uwa t̄a asu u uwunvuga vi.

⁷ Adama a nala Kashilā ka zuwai a'ayin a roku a ḍa ama a ka uwa asu u wunvuga u ne, kpam a'ayin a nala yi a ḍa u isaī “Ara.”

A barakpa t̄a cika an Kashilā ka danai nala kahu u tuwā u dansa a unā u Dawuda, an u danai,

“Vu pana baci kalagatsu ka Kashilā ara,

kotsu vu ryagbaja wa.”

⁸ Uyamba u Ka'anaṭ u ḍa Joshuwaṭ tonoi n ama a uwai vi, u ḍa a asu u uwunvuga u savu u na vi wa. A ḍa baci u ḍa, Kashilā kaṅari ka yan kadyanshi a kaci ka kain ka uwunvuga ka roku ka ka tuwā wa.

⁹ Nala u wenike t̄a a'ayin a uwunvuga u ama a Kashilā kotsu a rawa wa. A'ayin a uwunvuga a na, a'ā t̄a ucun u uwunvuga u ḍa Kashilā ka wunvugai a kain ka Ashibi.

¹⁰ Uza ḍa baci dem u uwai asu u uwunvuga u Kashilā, wa wunvuga t̄a a'ayin a ḍa baci u kotsoi manyan ma ne tyoku ḍa Kashilā ka wunvugai an u kotsoi uyan likimba.

¹¹ Asakai tsu matsai tyoku ufuda u tsunu tsarā tsu uwa asu u uwunvuga u ne, kotsu uza u te u tsunu u rukpa, tyoku ḍa a yain an a 'yuwain upana wa.

¹² Akani a Kashilā a'ā t̄a tyoku u ili i'ya i'ari n uma kpam i'ari n ucira. A la t̄a burundu u kulya u ḍa wari n unā u kulya u re. A tsu b̄atsa t̄a kapashi ka tsunu ka kaṅari n uma a b̄atsa kpam kulu ka ka bana a asu u Kashilā. A tsu b̄atsa t̄a dem a mere ma alatu n mere ma a'ungu a atele a tsunu. A tsu wutukpa t̄a ili i'ya tsa ciga tsu sokongu a kateshe; wata, ili i'ya tsu tsu yawunsa n i'ya tsu tsu ciga.

¹³ Uza w̄a la wa sokongu ili a likimba aku Kashilā ka kpaḍa i'ya uwene wa. U tsu wene t̄a ili tyoku ḍa i'ari. Aya Kashilā ka u kaṅai tsu tonuko gb̄a ili i'ya tsu yain.

Kawauwi ka Magono ma Adar̄akpi

¹⁴ Tsu lyai kapala n uḅana n ugbami ili i'ya tsu da tsu pityanangi n i'ya. Tsu yain nala kpaci tsā t̄a n Magono ma Adar̄akpi, Yesu Maku ma Kashilā, uza ḍa u banai a zuba.

15 U reve tã an tsu sorukpoi. Kalapansi ka matsã ka zuwa yi unyushi u cingi a ure u ða baci dem wa matsã u zuwa tsu tsu yain unyushi u cingi, shegai Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa.

16 Adama a nala asaka tsu tuwai a asu u Kashiã bawu uwonvo. Aya uza ða u yain ili i shinga ubana a asu u ama. A'ayin a ða baci dem tsu yain nala, wa yanka tsu tã tsishinga kpam u ðanga tsu a'ayin a ða tsa ciga u ðanga tsu.

5

1 Kashiã ka tsu ðangasa tã Magono ma Adarãkpi a asuvu a ama aku u naka yi manyan ma wa bansa a kapala ka Kashiã a unã u ama a'ayin a unaka kune, u yain kpam ufarãkpa adama a unyushi u cingi u ama vi.

2 Magono ma Adarãkpi mi ma tã dem usorukpi tyoku u ama ða a buwai. Ili i'ya i zuwai u tsu tono ben n aza ða a ka nususa i'ya, kpaci a reve an ili i'ya a ka yansa vi unyushi u ða wa.

3 An u wokoi wari usorukpi, u kana tã u yain ufarãkpa adama a unyushi u cingi u ne, aku u yain kpam ufarãkpa adama a unyushi u ama a ne.

4 Ko uza wa naka kaci ka ne tsupige tsu uwoko Magono ma Adarãkpi wa. Uza ða Kashiã ka ðangasai koshi aya u tsu woko Magono ma Adarãkpi, tyoku ða u isaì Haruna.†

5 Nala dem wari n Kawauwi. U bidiga kaci ka ne tsupige tsu uwoko Magono ma Adarãkpi wa. Kashiã ka ka tonuko yi, “Ada Maku ma va.

Ara n woko ðe Tata u vunu.” ◊

6 A asu u roku kpam, Kashiã ka dana tã,

“Va woko tã kaðarãkpi hal ubana,

tyoku ða Malikisada† wari kaðarãkpi.” ◊

7 A'ayin a ða Yesu wari a likimba, u folo tã Kashiã uza ða wari n ucira u ða wari wa wauwa yi a ukpa, u folo yi n kushen cika n meshi. Kashiã ka panaka yi tã adama a unaka kaci ka ne u ða u nakai.

8 Ko an u wokoi Yesu Maku ma Kashiã ma, u rotsongusu tã upanaka adama a upana u ikyamba.

9 An u kotsoi uyan ili i'ya i gain u yain, u woko tã uza ða u tsu zuwa ama a tsara iwauwi hal ubana, aza ða a ka yansa ili i'ya u tsu tonuko le a yain.

10 Nala Kashiã ka zuwa yi u woko Magono ma Adarãkpi tyoku u Malikisada.

Kotsu i asaka utono Kashiã wa

11 Tsa tã n ili ushani i'ya tsa dana a kaci ka ili i na yi, shegai wa wuyana tã ukasana, an u wokoi i tsu bidya ukuna go wa.

12 I ðarãkpa tã an i'ari a asuvu a Atoni, kpam u gan tã a dana gogo-na ya wenishike tã aza roku. Shegai u wokoi eða ya ciga a gono a wenishike ða uwenishike u kagita u akani a Kashiã. Tyoku u mmuku n shili n ða n buwai kucomu ða i'ari, n u ða ya lya ilikulya.

13 Uza ða baci bawu a kasai mani, u reve ili i shinga ko i cingi wa.

14 Shegai aza ða a gbojoi, a tsu lya tã ilikulya i'ya bawu mmuku n shili ma fuda ma lya, kpam a tsu rongo tã a urotsongusu a reve ili i'ya i takpanai ili i shinga n i cingi.

6

1-3 U gan tã a dana i reve ðe uwenishike u kagita u na vi, u ða wari dere n uwenishike u mmuku n shili. Wata, ukpatalaka u ili i'ya ya tuko ukpa kucina, kpam dem n upityanangu n Kashiã. Uwenishike a kaci ka ukuna

u ulyuƒugusu n utafangusu u akere. Uwenishike a kaci ka u'yangā u akushe n ukuna u afada a ɗa bawu a ka kotso, i'a tā dem pini a asuvu a uwenishike u kagita. Gba u gan ta a dana i reve i'ya ɗe. Adama a nala, tsa yan kadyanshi a kaci ka le gogo-na wa, shegai Kashilā ka wushuku baci, tsa lya tā kapala tsu yain kadyanshi ka ili i'ya i yain dere n aza ɗa a gbonguroi.

⁴ Ama roku a asaƒa baci upityanangu n Kawauwi, ko uza wā la wa zuwa le a kpatala kpam wa. Caupa, ama a na a wusha tā katyashi ka Kashilā kpam a peɗei kune ku ne cika. Ama a na yi dem a wusha tā Kulu Keri ki.

⁵ A reve tā tyoku ɗa kadyanshi ka Kashilā ka yankpai, kpam a wushai ucira a'ayin a ɗa Kashilā ka lya tsugono.

⁶ An a wushai ili i nala yi gba, aku a kpatalakai Kawauwi kucina. Wa yan a zuwa icun i ama a nala yi a kpatala kpam wa, kpaci Maku ma Kashilā ma kpam a doki a ka wuna a mawandangbani an a 'yuwain yi. Uwono u ɗa a ka zuwusa yi a kapala ka ama gba.

⁷ Ama roku tyoku u uyamba u ɗa u tsarai ilyushi ushani u ɗa a'ari. U naka tā ama ɗa a cimbai pini vi ilimaci i shinga, aku Kashilā ka zuwukai uyamba vi unā u shinga. ⁸ Ama roku tyoku u uyamba u ɗa u tsu wutukpusa awana a ɗa a'ari n mete ma cingi, kpam wa matsa ili wa. A ka ɓaraka wa, Kashilā ka yanka tā uyamba u nala vi unā kpam akina a kulatangu u ɗa.

⁹ Ama a va aza ɗa ma ciga, ko an tsu yain kadyanshi ka na, tsari n kadambula n aɗa wa, kpaci tsu reve tā i'a tā a ure u shinga, ure u iwauwi.

¹⁰ Kashilā ka tsu yan tā afada a ure u ɗa u lobonoi. Wa ciɓa tā manyan ma vu yain, kpam dem wa ciɓa tā uciga u ɗa vu wenike yi an vu ɓangai ama a ne, kpam wa lya kapala n vu ɓanga le hal n gogo-na.

¹¹ Ili i'ya tsu lai n uciga i'ya i matsa ulya kapala nala hal ubana a makorishi, tsara i tsara ili i'ya i zuwukai uma.

¹² Tsa ciga i woko awonvoli wa. A unā u nala, tonoi iryoci i aza ɗa a ka wusha ili i'ya Kashilā ka zuwamgbani adama a upityanangu n ahankuri a le.

Kashilā ka tsu yan tā i'ya u zuwamgbani

¹³ An Kashilā ka yankai Ibrahi kazuwamgbani, u tsinai u yain ili i'ya u zuwamgbani. U tsinai n kala ka ne, adama a ɗa uza roku wā la u lai Kashilā wa.

¹⁴ U danai, “Mpa, Magono ma Zuba ma zuwuka vu ta unā u shinga, kpam ma naka vu tā ntsikaya ushani!” ◊

¹⁵ Ibrahi vanai u wene ushadangu u ukuna vi n ahankuri, aku u tsarai ili i'ya Kashilā ka zuwamgbani.

¹⁶ Ama a ka tsina baci, n uza ɗa u la le tsupige ɗa a tsu tsina. Utsina u le u wenike tā ili i'ya a danai vi mayun ɗa, kpam u tsu tuko tā utyoku u kananamgbani.

¹⁷ Kashilā dem u tsina tā tsara ama ɗa a ka wusha ili i'ya u tsinakai vi, a reve mayun ɗa bawu wa savaɗa ili i'ya u foɓusoi.

¹⁸ Ili i re i na yi ya savaɗa wa: Kashilā ka yan kaɓan wa, u zuwamgbana baci. Kpam u tsina baci, wa yan kaɓan wa. Ili i na yi i tsu gbatangusu tsu tā aƒu aza ɗa tsu sumai ubana a asu u Kashilā tsara u wusa tsu. I tsu naka tsu tā ucira tsu ɓana uzuwa u uma u ɗa u naka tsu.

¹⁹⁻²⁰ Uzuwa u uma u nala wā tā u ugbami a uma u tsunu, tyoku ɗa kashamkpatu ka kpatu ka tsu shamkpa kpatu a asu u te. Uza ɗa tsari n uzuwa u uma u tsunu ara ne, aya Yesu, uza ɗa walai a asu u kunya ka a ɓarakaɗi a utsutsu ubana a Asu u ɗa u Lakai Uwulukpiɗ a zuba. Adama a

tsunu a da u yain nala. U wokoi Magono ma Adarḗkpi ubana, kaḗarḗkpi ucun u Malikisada.

7

Malikisada kaḗarḗkpi

¹ Malikisada na vi magono ma ilyuci i Salem ma, kpm kaḗarḗkpi ka Kashilā ka Zuba ka. A'ayin a da Ibrahi lyai kuvon ku ngono n nishi wa gono a kuwa, Malikisada wuṭa ṭa u ba u zuwuka yi unā u shinga. ² Aku Ibrahi naḗa yi i te a asuvu a ili kupa a asuvu a gbā i'ya dem u tukoi a asu u kuvon vi. Ili i kagitā i'ya tsa ciga tsu dana a kaci ka Malikisada i'ya, kalen ka kala ka ne ka “magono ma ma yansa ili i maci.” Aya dem “magono ma ndishi n shinga,” kpaci kalen ka Salem ka “ndishi n shinga.”

³ Ko uza u reve tata ko mma u Malikisada wa. Ko uza wā la kpm u revei asu u da a wuṭai wa, ko a'ayin a da a matsa yi, ko kpm a'ayin a da u kuwāi wa. Wā ṭa tyoku u Maku ma Kashilā kpm wa woko ṭa kaḗarḗkpi ubana.

⁴ Wene ve tyoku da Malikisada wari n tsupige! Ko Ibrahi, makoshi ma cau ma pige ma aza a Isara'ila, u reve ṭa tyoku da Malikisada wari n tsupige a'ayin a da u naḗa yi i te a asuvu a kupa a ili i'ya u tsarai a asu u kuvon.

⁵ Mele ma wenishike ṭa u kana ṭa mmuku n tsikaya ma Ibrahi n naḗa mmuku n tsikaya n Levi† n da mari adarḗkpi ili i te a asuvu a kupa a ili i'ya a tsarai, ko an u wokoi mmuku n tsikaya m Ibrahi n da dem.

⁶ Malikisada wā a asuvu a kaletsu ka aza a Levi wa, shegai u wusha ṭa i te a asuvu a kupa ara Ibrahi. Kpm u zuwuka ṭa Ibrahi unā u shinga, uza da u wushai kazuwamgbani icun kau-kau ka Kashilā.

⁷ Ya dem u reve ṭa an uza da baci wari n ucira u da wa zuwuka uza roku unā u shinga, u la ṭa uza da wa wusha unā u shinga vi tsupige.

⁸ Adarḗkpi a tsu wusha ṭa i te a asuvu a kupa a ili i'ya ama a tsarai, ko an u wokoi ele dem aza da a ka kuwā alya. Shegai gbā n nala, Malikisada la le ṭa tsupige, kpaci Tagarāda u Kashilā u wenishike ṭa an wari n uma.

⁹ Tsa fuda ṭa gbam tsa dana an mmuku n tsikaya n Levi, aza da a tsu wusha i te a asuvu a kupa yi, ele dem a naḗa ṭa i'ya an Ibrahi naḗa yi.

¹⁰ Kotsu a matsa Levi wa, shegai aya pini a ikyamba i makoshi ma cau ma ne Ibrahi a'ayin a da Malikisada gawunsai n Ibrahi vi.

¹¹ Ko an u wokoi Mele ma Musa ma danai, u kana ṭa kaḗarḗkpi ka woko matsikaya ma Levi, adarḗkpi yi a ka fuda a ka zuwa ama a woko ama a maci wa. Adama a nala u kana ṭa a tsarā kaḗarḗkpi tyoku u Malikisada, shegai uza da u wuṭai a kumaci ku Haruna wa.

¹² Iacun i kaḗarḗkpi ka roku kau ka wuṭa baci, u kana ṭa Mele ma savada dem.

¹³ A kaci ka Kawauwi ka tsa dansa ukuna u na vi, uza u kaletsu ka roku kau. Ko uza a asuvu a kaletsu ka nala ki kotsu u yan manyan tyoku u kaḗarḗkpi a asudarḗkpa wa.

¹⁴ Ya dem reve ṭa an u wuṭai a asuvu a kaletsu ka Yahuza,† kpm kotsu Musa wari u dana an ko kaḗarḗkpi ka te ka wuṭa a kaletsu ka nala ki wa.

Kawauwi kḗ ṭa tyoku u Malikisada

¹⁵ Na woko ṭa a kateshe karara an kaḗarḗkpi ka roku ka tuwāi tyoku u Malikisada.

¹⁶ A isa vuma u nala vi kaḗarḗkpi adama a akaya a ne ko kpm adama a mele wa, shegai adama a ucira u uma u da bawu a ka wacinsa.

¹⁷ Tagarāda u Kashilā u yan ṭa kadyanshi a kaci ka ne, “Avu kaḗarḗkpi ka hal ubana,

◊ 7:1 Kag. 14:17-20.

tyoku da Malikisada wari kaɗarɗkpi.” ◊

¹⁸ Gogo-na a zuwa de mele ma cau a ikengi, kpaci ma n ucira wa, kpam ma wokoi ili i gbani.

¹⁹ Mele ma Musa ma zuwa ko ndya wa i woko i maci wa. Shegai gogo-na Kashila ka naka tsu ta ili i shinga i'ya tsa zuwuka uma. Nala kpam tsari a urafa evu n Kashila.

²⁰ Kashila ka tsinai u da Kawauwi ka woko ta kaɗarɗkpi hal a ubana, shegai u yanka ko kaɗarɗkpi ka te nala wa.

²¹ A kaci ka Yesu ka koshi u danai, 'Mpa, Magono ma Zuba, n tsina ta, kpam ma savada katakasuvu ka va wa, ko kenu. 'Avu kaɗarɗkpi ka hal ubana.' ” ◊

²² Yesu da zuwai kazuwamgbani ka shinga ka nala ki ka woko mayun, kpam kazuwamgbani ki ka la ta ka Kashila ka yankai Musa.

²³ Caupa, kaɗarɗkpi ka kuwa baci, wa lya kelime n uwoko kaɗarɗkpi wa. Adama a nala a da a tsarai adarɗkpi ushani.

²⁴ Shegai Yesu woko ta kaɗarɗkpi ubana, tsudaɗkpi tsu ne tsa kotso wa.

²⁵ Adama a nala, aya wari gogo-na hal n maco, uza da wa fuda wa wauwa aza da a ka tuwusa a asu u Kashila a kukere ku ne. Wa ta n uma hal ubana tsara u folusuko le Kashila.

²⁶ Yesu da icun i Magono ma Adarɗkpi ma tsa ciga, kpaci u tsu banga tsu ta a ure gba. Ili i'ya u tsu yan i tsu zuwa ta Kashila ka pana kayanyan. Wa n unyushi wa. Kashila ka pecene yi ta n ama a likimba aza a unyushi u cingi. U naka yi asu u da u lakai tsupige gba gba a zuba.

²⁷ Wa tyoku u Ngono ma Adarɗkpi n da n buwai wa, aza da kain dem she a yan uɗarɗkpa adama a unyushi u cingi u le n unyushi u cingi u ama da a buwai. Shegai kuten ka koshi Yesu naka kaci ka ne tyoku u uɗarɗkpa a zuba u mawandamgbani adama a ama, kpam u lobono ta hal ubana.

²⁸ Mele ma wushuku ta vuma u woko Magono ma Adarɗkpi ko an u wokoi vuma shadangu wa. Kashila ka naka ta Musa Mele a kagita. An nala u wurai, aku u tsinai u zuwai Maku ma ne uza da wari ushadangi ma woko Magono ma Adarɗkpi hal ubana.

8

Kawauwi ka Magono ma Adarɗkpi

¹ Ili i pige i'ya tsa dansa i'ya na: Tsa ta n Magono ma Adarɗkpi uza da u dusuki a ulyaki u karatsu ka tsugono ka Kashila Uza u Ucira Gba a zuba.

² Magono ma Adarɗkpi ma tsunu a Asu u da u Lakai Uwulukpi† u da wa gbasha, asu u ulya u kayala u mayun u da Kashila ka yain, ama da a yain asu vi wa.

³ Magono ma Adarɗkpi dem ma ta n manyan ma unakasa kune n uɗarɗkpusa ubana a asu u Kashila. Nala dem Magono ma Adarɗkpi ma tsunu u kana ta dem u naka Kashila kune ku ili i roku. ⁴ Wari baci na a likimba, wari wa woko kaɗarɗkpi wa ko kenu, kpaci adarɗkpi a da pini na, aza da a ka tono Mele a asu u unaka Kashila kune.

⁵ Manyan ma adarɗkpi a ka yan, iryoci i'ya koshi ko kpam kulu ka ili i'ya i'ari a zuba ka. Ili i te i'ya dem n Musa. An Musa wa fobuso uyan Katani ka Kavas, Kashila ka tonuko yi, "Ciba a'ayin a da wari a masasa, n tonuko vu ta derere tyoku da va yan ka. Vu kirana vu yain ka nala derere." ◊

⁶ Shegai manyan ma tsudarakpi ma Kashilā ka nakai Yesu ma la ta ma a nakai adarakpi a da a buwai. Aya ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu ka Kashilā n ama, kpm kazuwamgbani ka nala ki ka la ta ka cau. Nala u woko ta an ili i'ya Kashilā ka yain a kazuwamgbani ka savu i la ta i ka cau.

⁷ Kazuwamgbani ka kagita kari ka fuda baci ka yain ili gba, ili i'a la i'ya ya zuwa a yain ka ire wa.

⁸ Shegai Kashilā n kaci ka ne u wenei ka tyoku da ka gain ka woko wa, da u danai:

“N tonuko da, a'ayin a'a ta a utuwa,
a da ma yan kazuwamgbani ka savu
n aza a Isara'ila n aza a Yahuza.

⁹ Kazuwamgbani ka na ka woko icun i kazuwamgbani ka n yain n akaya a le, an n kana le n akere n wutukpa le a uyamba u Masar wa.

Shegai a tono ka wa,
aku n kpatalaka le kucina.

¹⁰ A'ayin a ka tuwa ta a da ma yan kazuwamgbani ka savu
n aza a Isara'ila.

Mpa, Magono ma Zuba, ma zuwa ta mele ma va
a asuvu a le tsara a reve ma,
kpm ma korongu ta ma a atakasuvu a le
tsara a toni ma.

Ma woko ta Kashilā ka le,
kpm a ka woko ta ama a va.

¹¹ Ama a ka doku kpm a wenishike atoku a le wa, a dana,
'Revei Magono ma Zuba,'
kpaci gba a ka reve mu ta,
ili i'ya i kana uza u kenu ubana uza da u lakai kalen gba.

¹² Kpm a ka cimbusuka le ta tsicingi tsu le

kpm ma doku ma cifa unyushi u cingi u le wa, ko kenu.” ◊

¹³ An Kashilā ka yain kadyanshi ka kazuwamgbani ka savu ki, ka cau ka ka buwa kpm n manyan wa. Ko ndya baci i kutsai kpm i wowoi, i yan la vi de evu n upuwan.

9

Mele ma cau a kaci ka ulya kayala

¹ A kazuwamgbani ka kagita ka Kashilā ka yain n aza a Isara'ila, u tonuko ta ama derere tyoku da a ka lya kayala, kpm dem u tonuko le ta tyoku da a ka yan Katani ka Kvasu, asu u da a ka lya kayala ki.

² A yan ta katani ka a pecei apashi a re. A asuvu a kapashi ka kagita a asu u da kashamkpsu ka macikalun teburu u da a tsu zuwusa iburodi i uwulukpi i'ya a tsu tukuso kune a asu u Kashilā u da. Kapashi ka na ka a isa Asu u Uwulukpi.

³ Kunya ku ubarakpa a utsutsu ka ka pecei a'unu ka pini. A isa kapashi ka ire ki Asu u da u Lakai Uwulukpi.†

⁴ Asuvu a kapashi ka nala ki asudarakpa u da a gbarai n zinariya u da pini, asu u da a tsu runukpusa ili i magulani. Kpm Akpati u Kazuwamgbani† u madanga, u da a kumanai n zinariya gba a bon a ne wa ta dem pini. Asuvu a Akpati vi ili i tatsu i'ya pini: I kagita, magbodo ma zinariya ma a shadangi n mana† ma pini. Kpm kalangu ka Haruna ka ka topoi ka pini. Agbagala a atali a re a da a korongi Mele Kupa a da dem pini.

⁵ A zuba u Akpati vi a ruma tã pini a'ulu a ili i uma* i re i ashan i'ya ya wenike Kashilã ka tã pini. A barãkpai ashan a le a zuba u kakimbãtsu ka Akpati a Kazuwamgbani vi, a asu ða Kashilã ka tsu cimbusã unyushi u cingi. Shegai tsa fuda tsa dana ko ili a kaci ka ukuna u nala vi gogo-na wa.

⁶ A kotso baci ufobuso ili gbã nala, adarãkpi yi a tsu bana tã asuvu a kapashi ka kagitã kain dem a yain manyan ma le.

⁷ Shegai Magono ma Adarãkpi ma koshi ma tsu uwa a asuvu a kapashi ka ire, kpm dem kuten ka u tsu yan nala a kayen. Wa uwa Asu u ða u Lakai Uwulukpi bawu u ðanai mpasa wa. U tsu naãã tã n ða kune ubana a asu u Kashilã adama a unyushi u cingi u ne, n u ða ama a yain bawu a revei.

⁸ Nala dem ure u ða Kulu Keri ku tsu dana, Katani ka Kvasu ka buwa baci asu u ulya kayala, uza wã la wa uwa Asu u ða u Lakai Uwulukpi yaa wa.

⁹ Naha iryoci i a'ayin a gogo-na i'ya. Nala u wenike tã an kune n uðarãkpa u ða a naããã wa fuda wa zuwa katakasuvu ka uza ða wa lya kayala ka woko sarara tyoku ða u gain ka woko wa.

¹⁰ Ili i'ya i zuwai nala tani i'ya, an u wokoi ili i nala yi ukuna u ilikulya n kuso n ubacangusu u ða. Mele ma na mi adama a ikyamba a ða, kpm Kashilã ka zuwai a toni ma hal utuwã a'ayin a ure u savu u ne.

Mpasa n Kawauwi

¹¹ Gogo-na Kawauwi ka woko ðe Magono ma Adarãkpi a zuba u ili i shinga i'ya i rawai. U uwai a asu u ulya kayala a zuba u ða lai tsulobo. Akere a ama a ða a yain u ða wa, kpm dem kaõn ka likimba ka wa.

¹² Kuten ka kpm a'ayin gbã u bankai mpasa a Asu u ða u Lakai Uwulukpi, shegai mpasa ma nryadiga na ndyondyom n ða wa. U bidyai mpasa n ne, an u yain nala, u tsarãã tsu uwusa u ða bawu wa kotso.

¹³ Caupa, ama a'a baci n ashinda, ikyamba i le i tsu woko tã uwulukpi kaðarãkpi ka vishanããã le baci mpasa ma nlala n aboburo kpm u polusuko le baci kakomo ka a tsarãã a manuku ma kanaka ma a runukpai.

¹⁴ Shegai Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa ko kenu, aku u naããã kaci ka ne kune ubana a asu u Kashilã asu Kulu Keri ka kaõri n uma u ða bawu wari n utyoku. Ili i'ya i zuwai mpasa n ne n lai ucira cika ða la vi, aku u zuwai atakasuvu a tsunu a wokoi uwulukpi a asuvu a ili i'ya ya tuko ukpã. Gogo-na tsa fuda tã tsa gbashika Kashilã Uza u Uma!

¹⁵ Adama a nala Kawauwi ka ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu, tsarã aza ða Kashilã ka isaã a tsarã unã u shinga u ða bawu wa kotso, u ða Kashilã ka yain kazuwamgbani. Ili i na yi u yan tã i'ya an Kawauwi ka kuwã ða u wutukpã ama a asuvu a unyushi u ða a yain an a ka tono kazuwamgbani ka kagitã.

¹⁶ Ucuu n kazuwamgbani ka na, ka tã tyoku ða vuma u tsu korongu tagarãã wa ciga baci a peci udukuyan u ne u tuwã u kuwã baci. Shegai a ka pece u ða wa she a'ayin a ða ya dem u revei an vuma vi u kuwã.

¹⁷ Tagarãã vi wã n ucira wa she uza ða u korongi u ða vi u kuwã. Uza wã la wa fuda wa wusha ili i vuma vi wa, wã baci n uma.

¹⁸ Ili i'ya i zuwai bawu kazuwamgbani ka kagitã ka shamgba i'ya la vi she na mpasa ma ukpã.

¹⁹ An Musa tonukoi ama gbã Mele mi, aku u kenei mpasa ma ndyondyom na nryadiga u bolomgbonoi n mini. U bidyai tsileme tsu ncon tsa a gonukoi san kpm u bidyai avuku a maderiweni† u vishanangusuki zuba u tagarãã u Mele n ama gbã.

* 9:5 Zinariya ða a rumai tsarã u woko ili i na yi hal n ashan. N Tsigana "kerubobin" ða a tsu isaã i'ya.

²⁰ U danai, “Mpsa n da n shamkpai kazuwamgbani ka Kashilā ka danai i toni n da na.”

²¹ Nala dem Musa vishanangusi mpasa a Katani ka Kvasu n ili i'ya gbā a tsu yanka manyan a asu u ulya kayala.

²² Mele mi ma danai gbā ko ndya wa a vishanaka i'ya mpasa tsarā i woko uwulukpi. Kpam Kashilā ka cimbusā unyushi u cingi bawu mpasa ma ukpa wa.

Ukpa u Kawauwi u takpa tā unyushi

²³ Ili i'ya i zuwai a wulukpei Katani ka Kvasu† n ili i'ya i'ari pini nā mpasa mā nnama i'ya gai la vi. Naha gbā iryoci i ili i'ya i'ari a zuba i'ya koshi. Shegai udarākpa u da u tsu zuwa ili i zuba i woko uwulukpi u la tā udarākpa u nnama.

²⁴ Kawauwi ka uwa a Asu u da u Lakai Uwulukpi u da ama a yain wa, ili i'ya i'ari iryoci i ili i'ya i'ari a zuba koshi. U banai a zuba vi kpam gogo-na nte u wari de n Kashilā wa bāngā tsu.

²⁵ Adama a da wa rongo u nakasa kaci ka ne maco da u banai a zuba wa, tyoku da Magono ma Adarākki mā likimba ma tsu rongo u uwusa a Asu u da u Lakai Uwulukpi kayen dem tsarā u yain udarākpa u manama.

²⁶ A da baci wari u yain udarākpa u kaci ka ne kayen dem, an wari u pana ikyamba ushani ili i'ya i bidyai a'ayin a da yain likimba. Shegai a unā u nala, u tuwāi kuten koshi evu n makorishi ma a'ayin, tsarā u takpa ucira u unyushi u cingi ubana, an u kuwāi tyoku u udarākpa adama a tsunu.

²⁷ U kanā tā ya dem u kuwāi kuten, aku Kashilā ka yanka yi afada.

²⁸ Kuten ka Kawauwi ka kuwāi koshi, tsarā u takpa unyushi u ama ushani. Shegai u gono baci, unyushi u cingi u da wa takpa wa. Tuwā da wa tuwā tsarā u wauwa aza da a ka vana yi.

10

Udarākpa u buwa kpam wa

¹ Mele ma Musa tyoku u kulu ku ili i maci i'ya ya tuwā da mari. Shegai kulu ku nala ki ka ili i maci yi wa, kpaci ka wutukpa ama asuvu a unyushi u cingi u le wa, ko an u wokoi a tsu yansa udarākpa kayen dem.

² Mele mari ma zuwa le baci a woko sarara tyoku da u gain a woko, she a'ari a asakā uyansa udarākpa. Kashilā kari ka zā tā unyushi u cingi u aza da a ka lya kayala kuten kpam a'ayin gbā, uyawunsa u atakasuvu a le kpam wa yan n ashindā wa.

³ Shegai nala wari wa! Udarākpa u naha vi cibusa u da u tsu zuwa a cibusa unyushi u le kayen dem.

⁴ An u wokoi mpasa ma aboburo nā nryadiga ma fuda ma takpa unyushi u cingi wa, ko kenu.

⁵ An Kawauwi ka tuwāi a likimba, u tonukoi Kashilā, “Va ciga udarākpa u nnama n kune ku ilya wa. Shegai vu nakā mu ikyamba tsarā n panaka vu.

⁶ Nnama n da a runukpai a asudarākpa n kune adama unyushi u cingi, vu tsu pana kayanyan ka le wa.

⁷ Aku n danai, ‘Mpa na, n tuwā tā n yanka vu ili i'ya va ciga, Kashilā, dere tyoku da a korongi a kaci ka va a Tagarāda u Kashilā.’ ” ◇

⁸ Kawauwi kari ka dana tã bacipa, “Va ciga uɗarãkpa n kune wa, kpam vu tsu pana u ɗa kayanyan wa. Va ciga uɗarãkpa u urunukpa n kune ku takpa unyushi u cingi wa.” (Uɗarãkpa u na vi gbã Mele ma ma zuwai a yain u ɗa.)

⁹ Aku u danai, “Mpa na Kashilã, n tuwã tã n yain ili i'ya va ciga.” Adama a nala, Kashilã ka takpai gbã uɗarãkpa u kagita, tsarã u zuwa uɗarãkpa u ire.

¹⁰ An Yesu Kawauwi u yain ili i'ya Kashilã ka ciga yi u yain, tsu tsarãi uzã u unyushi u cingi an u yankai ikyamba i ne uɗarãkpa kuten koshi kpam gbã a'ayin.

¹¹ Caupa, aɗarãkpi a yansai manyan ma le kain dem, a lyai kapala n uɗarãkpusa u ɗa bawu wa takpa unyushi u cingi.

¹² Shegai Kawauwi ka naƙai kaci ka ne u wokoi uɗarãkpa u shinga kuten koshi u ɗa wa yan manyan bawu utyoku. Gogo-na wã tã ndishi a ulyaki u Kashilã.

¹³ Kpam nte wa rongo ɗe hal she Kashilã ka zuwa atokulalu a ne a kere ka adeshikpetsu a ne.

¹⁴ N uɗarãkpa kuten ku nala ki, u zuwai ama a wokoi uwulukpi hal ubana tyoku ɗa u gain a woko, aza ɗa Kashilã ka zuwai a woko ama a ne.

¹⁵ Kulu Keri ku tonuko tsu tã dem ukuna u na. U gitã tã u danai:

¹⁶ “Magono ma Zuba ma danai, ‘A'ayin a ka tuwã tã a ɗa ma yan kazuwamgbani ka savu n ele.

Mpa, Magono ma Zuba, ma zuwa tã mele ma vã a atakasuvu a le kpam ma korongu tã ma a asuvu a le tsarã a toni ma.’”

¹⁷ Aku u doku u danai:

“Ma doku kpam ma ciba unyushi u cingi u le n ili i cingi i'ya a yansai wa, ko kenu.” ◊

¹⁸ A'ayin a ɗa baci Kashilã ka cimbusai unyushi u cingi, ili i'a la ya zuwa kpam a yain uɗarãkpa wa.

Lya kapala n upityanangu n Kashilã

¹⁹ Ama a vã, tsa uwa tã a Asu u ɗa u Lakai Uwulukpi* bawu uwonvo adama a mpasa n Yesu.

²⁰ U naƙã tã ikyamba i ne tsarã i kukpunkã tsu ure u savu u ɗa wa banka uza a asu u uma! Kpam ure u na u banka tsu tã asuvu n kunya ka a barãkpaɪ a utsutsu, Kawauwi ka la vi.

²¹ Tsã tã n Magono ma Aɗarãkpi ma pige uza ɗa wa lya tsugono tsu kuwa ku Kashilã a zuba.

²² Adama a nala, tsa fuda tã tsa bana evu n Kashilã. Tsu yain nala n katakasuvu ka te kpam bamu n malala. Mpasa n Kawauwi n za tã atakasuvu a tsunu, kpaci a ɗa a tsu rongo tã ucifusa n ili i cingi i'ya tsu yansai, shegai u woko tã yavu a za tsu tã gbã gbã n mini ma mari uwulukpi.

²³ U kaɗã tã tsu kaɗã uzuwa u uma u ɗa tsu danai u tsunu u ɗa n ugbami, kpaci tsu wushuku tã Kashilã ka yan ili i'ya u zuwamgbani.

²⁴ Asakã tsu yawunsai kaɓolo tyoku ɗa tsa wenike uciga a asu u ama n uyansa ili i shinga.

²⁵ Ama roku a tsu ɓolomgbono a asu u ulya kayala wa, shegai tsu yain tyoku u le wa. Tsu lyai kapala n ugbamatangusu atoku a tsunu, an u wokoi tsu revei kain ka ugonu u Asheku ka yan ɗe evu.

◊ **10:17** Iri. 31:33-34. * **10:19** Kunya ka a barãkpaɪ a utsutsu vi, ku pecene tã Asu u Uwulukpi n Asu u ɗa u Lakai u Uwulukpi u Kuwa ku Kashilã. Ku kara tã a'ayin a ɗa Yesu kuwã tsarã u wenike an Kashilã ka wushunki ko ya wa u tuwã ara ne karara.

26 Tsu Iya baci kapala n uyansa unyushi u cingi daun cina tani tsu reve de ukuna u mayun, udarakpa wa kpm la u da a ka doku a ka yan adama unyushi u cingi wa.

27 A una u nala, ili i'ya i buwai she tsu vana n uwonvo afada a da a ka tuwa n akina a kasudugbate cika a da a ka wacinsa atokulalu a Kashila!

28 Ama a re ko ama a tatsu a sapula baci uza an u 'yuwain utono Mele ma Musa, she a wuna yi bawu iyali.

29 Uza u 'yuwan baci unaka Maku ma Kashila karinga, nala u la ta u 'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Kpm uza tuko baci mpasa n kazuwamgbani n da ma gonuko tsu uwulukpi uwono, u la ta dem u 'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Kpm hal n gogo-na, uza wisha baci Kulu Keri uza da u tsu wenike tsu ukuna u shinga, u la ta dem u 'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Icu n i ama a nala, mavura ma le ma la ta ma uza da 'yuwain utono Mele ma Musa.

30 Tsu reve ta Kashila ka danai, "Ma yan ta aza da a yain ukuna u cingi mavura. Ma tsupa le ta." Kpm dem u dana ta, "Magono ma Zuba ma yanka ta ama a ne afada." ◇

31 Ili i uwonvo i'ya cika vuma u rukpa baci a kukere ku Kashila Uza u Uma.

32 Ci6a n a'ayin a da a wurai, a'ayin a da i gitai urotsongusu ukuna u mayun u Kashila. I kawunki na mmodu kabolo n upana u ikyamba i lyai kapala n uyan ucira.

33 Roku she a foro da kpm a wishisa da a kapala ka kakuma ka ama. Roku tani i bangai aza da a ka so mavura ucun u de.

34 I pana ta iyali i aza da a zuwai a kuwa ku a'ali. A wusa da baci ili i'ya i'ari n i'ya, i tsu kawunku ta n ipeli, kpaci i reve ta i'ari n ili i shinga i'ya ya barakpa ubana, ya vana da.

35 Adama a nala, kotsu i asaka upityanangu n Asheku wa, ko ndya baci i gitai, kpaci i Iya baci kapala n ugbama asuvu ya tsa ta katsupi ka pige.

36 Rotsongusi akawunki gogo-na, tsara i yain ili i'ya Kashila ka ciga, kotsu i wushi ili i'ya u yain kazuwamgbani.

37 Tyoku da Tagarada u Kashila u danai,
"A ka barakpa wa, uza da wa tuwa vi wa tuwa ta.
Wa barakpa wa.

38 Ama da Kashila ka wushuki n ele a ka yan ta uma adama upityanangu u le.

Shegai u tsu pele n uza da u kpatalaka yi kucina wa." ◇

39 Shegai atsua aza da a kpatalai kucina a ka kuwa a Iya wa. Tsu pityanangu ta n Kashila, kpm adama a nala, u wauwa tsu ta.

11

Upityanangu

1 Aza da a pityanangi n Kashila a'ari n malala an wa naka le ili i'ya a zuwai uma wa. A reve ta ili i'ya bawu kotsu a wenei mayun da.

2 Kashila ka wushunku ta ama a'ayin a cau adama a upityanangu u le.

3 An tsari n upityanangu, da i zuwa tsu tsu reve an a asu u kadyanshi da Kashila ka yain likimba n ili i'ya i'ari pini gba. An u yain nala, u yain manyan n ili i'ya bawu uza wa wene, tsara u yain i'ya tsa wene.

4 An Habila† wari n upityanangu, da i zuwai u yain udarakpa a ure u da u lai u Kayinu† tsulobo ubana a asu u Kashila. Kashila ka danai u pana ta kayanyan ka kune ku ne, aku u isa yi vuma u maci. Ko an u wokoi Habila kuwai caupa, aya pini wa dansa ara tsunu adama upityanangu u ne.

⁵ An Anuhu wari n upityanangu, da i zuwai Kashila ka canga yi ubana a zuba bawu kuwai. A wene ikyamba i ne wa, an Kashila ka canga yi ka lazaga yi vi. Tagarada u Kashila u danai, kahu Kashila ka canga yi ubana a zuba, u zuwa ta Kashila ka panai kayanyan ka ne.

⁶ Upityanangu wa baci la wa, uza wa la wa zuwa Kashila ka pana kayanyan wa. Uza da baci dem wa tuwa a asu u Kashila, u kana ta u yain n upityanangu an Kashila kari n uma, kpam u wushuku an Kashila ka wenike kaci ka ne tyoku u katsupi a asu u uza da baci dem wa bolo yi mayun.

⁷ An Nuhu† wari n upityanangu, da i zuwai u panai an Kashila ka rono yi atsuva a ili i'ya bawu kotsu u wenei. U panakai Kashila kpam u shei kptsu ku pige tsara u wauwa aza a kuwa a ne. Asu u upityanangu u ne u da, u wenikei likimba an a nusai, kpam asu u upityanangu u ne u da u wokoi asuvu a aza da a gonokoi ama a maci a asu u Kashila.

⁸ An Ibrahi wari n upityanangu, da i zuwai u panakai an Kashila ka isa yi u bana a asu u roku u da Kashila ka yain kazuwamgbani wa naka yi. U asakai uyamba u ne, kpam u reve asu u da wa bana wa.

⁹ An Ibrahi wari n upityanangu, da i zuwai u rongoi a iyamba i kazuwamgbani tyoku u kamoci a uyamba u tsumoci. U rongoi pini a katani, nala dem Ishaku n Yakubu aza da a lyai agadu a ne, Kashila ka naka le ucun u kazuwamgbani ka te.

¹⁰ Ibrahi yain nala an wa vana u uwa ilyuci i pige i'ya Kashila ka fofusoi kpam u mai i'ya ya rongu ubana.

¹¹ An Saratu† kaƙolo n Ibrahi a'ari n upityanangu, da i zuwai a tsarai maku ko an u wokoi a kutsai cika kpam Saratu madari ma. Ibrahi pityanangu ta Kashila ka yan ili i'ya u yain kazuwamgbani.

¹² Vuma u na u kutsa wa wa, eyi n kakushe unā u te u da a'ari, shegai gba n nala u wokoi makoshi ma cau ma ama ushani. Mayun, a'a ta n kakuma ushani tyoku u atala a zuba ko tani kayala ka ikengi i kushiva, kpam a'ari ukece wa.

¹³ Gba ama a na a da a'ari n upityanangu vi a kuwai bawu a wushai ili i'ya Kashila ka yanka le kazuwamgbani. A yan ta ipeli an a wenei ili i na yi ya tuwa, ko i'ari mbari. A da ele amoci a da a likimba u na.

¹⁴ Ama a dana baci ili icun i nala, wenike da a wenikei a ka bolo uyamba u roku u da wa woko u le.

¹⁵ A'ari a ka yawunsa baci a kaci ka uyamba u da a asakai vi, ko i te i'ari ya bishinka le ugoni pini wa.

¹⁶ Shegai asu u da u lai tsulobo u da a ka bolo. U da pini a zuba. Ili i'ya i zuwai bawu Kashila ka tsu pana uwono a isa yi baci Kashila ka le, kpaci u fofusuko le ta ilyuci i pige.

¹⁷ An Ibrahi wari n upityanangu, da i zuwai wari ufoɓusi u yain uɗaraƙpa n Ishaku an Kashila ka kondo yi. Ibrahi da Kashila ka yankai kazuwamgbani ki, shegai u foɓuso ta u naka maku ma te ma ne koshi tyoku u uɗaraƙpa.

¹⁸ Caupa, Kashila ka tonuko yi ta, “Mmuku n tsikaya n da n yanka vu kazuwamgbani ki a asu u Ishaku u da a ka wuta.” ◇

¹⁹ Ibrahi bidya ta Ishaku kuwa baci, Kashila ka fuda ta ka 'yangasa yi u woko kpam n uma. U woko ta yavu a asuvu a akushe a da u gonoi u tsarai Ishaku vi.

²⁰ An Ishaku wari n upityanangu, da u zuwukai mmuku n ne n re, Yakubu n Isuwa unā u shinga. U reve ta Kashila ka yanka le ili i shinga a kapala.

²¹ An Yakubu wari n upityanangu, da i zuwai an u yain evu n ukpa u pityanangi n kalangu ka ne u lyakai Kashila kayala, kpam dem u zuwukai mmuku n re n Isuhu† unā u shinga.

22 An Isuhu wari n upityanangu, da i zuwai an u yain evu n ukpa u yain kadyanshi ka a'ayin da aza a Isara'ila a ka asaka Masar. Aku u tonuko le a pura atele a ne a ka laza baci.

23 An isheku i Musa i'ari n upityanangu, da a sokongu yi uwoto u tatsu an a matsa yi. A wenei Musa lobono wa wa, kpam a pana uwonvo u da a ka 'yuwan utono udani u magono wa.

24 An Musa wari n upityanangu, da i zuwai an u gbonguroi u 'yuwain a isa yi maku ma makere ma magono ma Masar.

25 U dangasai u soi mavura n ama a Kashila, n u da wa pana kayanyan ka unyushi u cingi ka a'ayin kenu.

26 U yawunsai, u la ta tsulobo u soi mavura adama a Kawauwi, n u da wa tsara kuzuwate ku Masar gba, kpaci katsupi ka Kashila ka ka tuwa ka wa vana.

27 Adama a upityanangu u ne, u asakai Masar, kpam u pana uwonvo u upan u magono wa. Musa lyai kapala n akawunki yavu wa wene Kashila ka bawu uza wa wene.

28 Adama a upityanangu u ne, u fofusoi Abiki a Upasangbana u vishanasai mpasa a apashi a re gba n a zuba u utsutsu u kuwa, tsara kawuni ka ka tuko ukpa u wuna mmuku n kagita ma Isara'ila wa.

29 An aza a Isara'ila a'ari n upityanangu, da a pasai Mala ma Shili a iyamba i ekpi. Shegai an aza a Masar a tonoi, gba le a kuwai asuvu a mini.

30 An ama a Kashila a'ari n upityanangu, da a kyawunsai ilyuci i Jeriko a'ayin a shindere, aku kasaga ki ka wasai.

31 An Raha† kashankala wari n upityanangu, da i zuwai u wushai aza a ukyawunsa iyamba aza a Isara'ila. Ili i'ya gai i zuwai bawu a wuna yi an a wunai aza da a 'yuwain upanaka Kashila da la vi.

32 Nda wa kpam ma doku n dana? Ma n a'ayin a da ma yan kadyanshi a kaci ka Gidiyo,† n Baraku, n Somso,† n Jafita, n Dawuda, n Sama'ila† na ntumate wa.

33 Aza da upityanangu u le u zuwai a lyasai iyamba ushani n kuvon. A yain ili i'ya i'ari dere aku a wushai ili i'ya Kashila ka yain kazuwamgbani. A kimbai anana a igabako. ◊

34 A cimbusai akina a kasudugbate. A lai a akere a aza da a ka ciga a wuna le n iburundu. Ko an u woko a'ga n ucira wa, a woko aza a ucira. Acirani a da a asu u kuvon kpam a wacinsai asoje a amoci.

35 A gonunko ta aka a roku akushe a le n uma a da a'ari a kuwai. Ama roku a so ta mavura cika, shegai gba n nala a 'yuwan ta uwusha utsara u kaci u da a ka naka le, tsara a tsara u yangasa u da u lai tsulobo.

36 A yankai aza da a wushuki n Kashila majari a cada le, a sirasai ama a roku n ikani kpam a ukusa le a kuwa ku a'ali.

37 Aza roku a kuwai an varasa le n atali. Aza roku a kuwai an a kidamgbana le mere-mere. A wunai aza roku n iburundu. Aza roku a'ga n ili i uka wa, she abaci a ikpan i nlala. A rongoi n unambi, n a sukutasi le, n magori.

38 Ama a na a rongo ta mai, hal gban likimba u ratsa a rongo pini wa. A gengei a kakamba na nsasa, a kpawunsai a a'afuru n a'ele a iyamba.

39 Ama a na yi gba a zuwai Kashila ka panai kayanyan adama upityanangu u le! Shegai ko n nala a kuwai bawu a wushai ili i'ya Kashila ka yain kazuwamgbani.

40 Kashila ka fofusuko tsu ta ili i'ya i lai i le tsulobo, tsara a zuwa a woko uwulukpi kabolo n tsu tyoku da u gain tsu woko, shegai ele koshi wa.

12

Kuɓari ku Kashilā

¹ Tsā tā n ama ɗa a'ari iryoci i upityanangu ushani a ukyawan. Adama a nala asakai tsu sumai kalambale ka kari a kapala ka tsunu kotsu tsu shamgba wa. Tsu takpa asuvu a uma u tsunu gba ili i'ya ya kangu tsu uyan ili i'ya i gain tsu yain; wata, unyushi u cingi u ɗa wa fuda u gonuko tsu a cucina.

² U kana tā tsu zuwa a'eshi a tsunu a asu u Yesu, uza ɗa wari kagita ka upityanangu u tsunu, uza ɗa kpam u gonukoi u ɗa tyoku ɗa u gain u woko. U soi mavura, kpam u kuwai a mawandamgbani. Shegai u wushuki n uwono yavu ili i roku i'ya wa, adama a mazanga ma wa tsara a kapala. Gogo-na wa ɗe ndishi a ulyaki u karatsu ka tsugono tsu Kashila.

³ Yawunsai n iryoci i Yesu uza ɗa u kawunki an aza a cingi a yanka yi tsicingi. Kotsu i wowo wa, lyayi pini kapala.

⁴ Kumodu ku ɗe n unyushi u cingi ku rawa a wuna ɗa wa.

⁵ Kotsu i asansa wa an Tagarada u Kashila u tonuko mmuku n ne tsara u gbamatangusu le atakasuvu:

“Maku ma va, zuwa atsuvu,
Magono ma Zuba ma yanka vu baci kuɓari.
Kotsu vu wutukpa uma wa, wa bongo vu baci.

⁶ Kpaci Magono ma Zuba ma tsu bara ta aza ɗa wa ciga,
kpam u yanka gba aza ɗa u wushunki a woko mmuku n ne mavura.” ◊

⁷ Kawunki n mavura ma ya so, kpaci icun u mavura ma Tata ma. Maku ma la ma tata u ne u kpaɗai uyan mavura wa. Kirana ɗa Kashila ka kirana n ɗa tyoku mmuku n ne.

⁸ Kashila ka tsu yanka ta gba mmuku n ne kuɓari, kpam u kpaɗa vu baci ubarana u wenike ta maku ma kateshe ma wari, avu maku ma ne ma wa.

⁹ Gba tsunu tsā tā n isheku pini na a likimba aza ɗa a tsu bara tsu, kpam tsu tsu naka le ta tsupige. U la tsulobo tsu naka Tata u uma u tsunu tsupige tsara tsu yain uma wa?

¹⁰ Isheku i tsunu i likimba a tsu bara tsu ta a a'ayin kenu a ure u ɗa a wenei wari dere. Shegai Kashila ka tsu bara tsu ta tsara u banga tsu tsu woko uwulukpi tyoku ɗa wari.

¹¹ Kuɓari ka la ka ku yankpai a'ayin a ɗa a ka yan ka wa, ka ta na mɓala! A'ayin a ɗa baci Kashila ka yan le mavura tsara u wenike le ili i'ya a yain i gan wa, kotsu a rotsongusu a yain dere kpam a rongo na ndishi n shinga.

Panakai Kashila

¹² I woko ta usorukpi, adama a nala doki kpam i gbamatangu kaci ka ɗe.

¹³ Lapulukai kaci ka ɗe ure mai. Tsara aza ɗa a ka tono ɗa a taɗatsa wa, ko an u wokoi a'ari awunu n usorukpi u ikyamba tsara a tsara ucira.

¹⁴ I matsa i rongo na ndishi n shinga n ama gba, kpam i matsa i rongo n uwulukpi. Uza ɗa baci dem bawu uma u ne wari uwulukpi, wa wene Magono ma Zuba wa.

¹⁵ Kiranai tsara uza u namba ukuna u shinga u Kashila wa. Kiranai kotsu kami ka ahali a cingi ka yain a asuvu a ɗe wa. Icun i nala yi ya nangasa ta ama a asuvu a ɗe ushani.

¹⁶ Kiranai kotsu uza u te u ɗe u yain tsishankala wa, ko tani u 'yuwan utono Kashila tyoku ɗa Isuwa yain wa. Isuwa ɗa maku ma pige ma Ishaku, kpam wari wa tsā tā gba ili i'ya tata u le wari n i'ya, shegai u dengei i'ya a unā u kapara ka kpayan.

17 I cifa ta an Isuwa yain ili i na yi, wari wa ciga tata u le u zuwuka yi una u shinga, shegai tata u ne u 'yuwain. Kpam ili i'a la wa yan u savada ukuna vi wa, ko an u foloi tata u ne n kushen n meshi. ◇

18 Efa tyoku u aza a Isara'ila aza da a tuwai a Masasa ma Sinai da i'ari wa, a asu u da a ka wene kpam a sawa. Mari urana n akina, karimbi ka kimbai ma dan n kabatarakpa.

19 A panai mawura ma kavana n kalagatsu. An ama a panai kalagatsu a foloi Kashila ka asaka kadyanshi,

20 kpaci a fuda a kawunku wa, an u danai, "Ko manama ma baci ma sawai masasa mi, u kana ta a varasa ma a wuna." ◇

21 Musa n kaci ka ne dem u giruwa ta cika adama a ili i'ya u wenei an u danai, "N pana ta uwonvo cika kpam ma jeke ikyamba." ◇

22 Shegai gogo-na i tuwa de a Masasa ma Sihiyona, ilyuci i pige i Kashila Uza u Uma n Urishelima u da wari a zuba. Wata, a asu u atsumate a zuba a da kakuma ka le bawu kari ukece a bolomgbonoi a yain ipeli.

23 I tuwa ta a asu u kabolo ka mmuku n Kashila yavu gba de mmuku n kagita n ne n da a'ari. A korongu ta a'ala a le gba a zuba. I tuwai a asu u Kashila uza u afada u ama gba. Kpam i tuwai a asu u a'ulu a aza a maci aza da a kuwai caupa, kpam Kashila ka gonuko le tyoku da wa ciga le a woko.

24 I rawa de asu u Yesu, ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu a asu u Kashila n ama. Mpsa n Yesu n da a vishanasai tyoku u udarakpa n da mari n akani a da a lai mpasa n Habila.*

25 Adama a nala, kiranai kpam kotsu i 'yuwan upanaka Kashila wa, a'ayin a da baci wa dansa. Aza a Isara'ila a 'yuwan yi upanaka an u rono le atsuva a'ayin a da a'ari a likimba, kpam a la wa. Adama a nala, u tsunu wa la ta tsu kpatalaka baci Kashila uza da wari a zuba kucina an wa rono tsu atsuva.

26 An u yain kadyanshi caupa, kalagatsu ka ne ka gbadu ta likimba, shegai gogo-na u yan ta kazuwamgbani, "Ma doku ta kpam n gbadu kuten, shegai likimba da koshi wa, hal n zuba dem." ◇

27 An u danai nala, ili i'ya wa tono i'ya na, wa wacinsa ta gba ili i'ya u yain. Ili i'ya bawu a ka gbadu i'ya koshi ya woko.

28 Ili i'ya i zuwai tsa cikpa i'ya, an tsu tsarai tsugono tsa bawu tsa gbadu u da. She tsu lyaka Kashila kayala a ure u da wa pana kayanyan kpam n unaka karinga u pige n uwonvo,

29 kpaci Kashila ka tsunu ka ta tyoku u akina a kasudugbate da a ka wacinsa ili.

13

Tyoku da va zuwa Kashila ka pana kayanyan

1 Lyayi kelime n i cigi atoku n uciga u Kawauwi.

2 Kotsu i cifa i wushi amoci mai a a'uwa a de. Aza roku a yan ta nala, aku a ryabusai atsumate a zuba bawu a revei.

3 Kotsu i asansa n aza da a'ari a kuwa ku a'ali wa. Panai ikyamba kabolo n ele yavu i'a pini a kuwa ku a'ali ki n ele. Cifai n aza roku aza da a ka yansa mavura, yavu eda a ka yanka ma.

◇ 12:17 Kag. 25:27-34. ◇ 12:20 Uwt. 19:13. ◇ 12:21 U.Ml. 9:19. * 12:24 An Kayinu wunai vangu u ne Habila, Kashila ka dana ta, "Mpsa n vangu u vunu n da mari a iyamba n tuko ta kushen ara va" (Kagita 4:10). Mpsa n Yesu n tuko ta ucimbusa u unyushi u cingi, shegai mpasa n Habila mari ma ciga ta a yain uza da u wuna yi mavura. ◇ 12:26 Hag. 2:6.

⁴ Ya dem u naka iyolo tsupige, vali n uka u ne a kana kaci ka le mai, kpaci Kashila ka yan ta uza da u yain tsishankala ko u kpaɗaɗa ushamkpa iyolo i ne mavura.

⁵ Kotsu vu asaka uciga u ikebe u pura ugboji u vunu wa. Asaka i'ya vari n i'ya i rantsa vu. Kashila ka dana ta,
 “Ma asaka vu wa, ko kenu.

Kpam ma kpatalaka vu kucina wa.” ◊

⁶ Adama a nala, tsa fuda ta tsa dana bawu uwonvo,
 “Ma pana uwonvo wa, ko kenu,
 kpaci Magono ma Zuba ma kaɓangi ka va.
 Ko uza wa fuda wa yanka mu ko i te wa.” ◊

⁷ Cifai n aza a kelime a de aza da a wenishike da kadyanshi ka Kashila. Yawunsai ukuna u shinga u da uma u le u tukoi, kpam i wushuku n Kashila tyoku da a yain.

⁸ Yesu Kawauwi wa savaɗa wa, ko kenu! Ili i te i'ya wari nayain, n ara, hal ubana bawu utyoku.

⁹ Kotsu i asaka a yinsa da, ko kpam uwenishike icun kau-kau u zuwa da i asaka ure u shinga wa. Ukuna u shinga u Kashila u da u gain u gbamatangusu asuvu a de, shegai utono u mele ma ilikulya ma yan nala wa, ma gbam bawu ma tsu banga aza da a ka panaka ma vi.

¹⁰ Tsa ta n asudarakpa u roku kau, shegai adarakpa i da a ka gbasha a asu u ulya u kayala u aza a Yahuda, a'a n ucira u da a ka lya udarakpa u da tsu yain a asudarakpa u tsunu wa.

¹¹ Magono ma Adarakpa aya u tsu bidya mpasa ma nnama ubana a Asu u da u Lakai Uwulukpi a asu u da u tsu naka n da adama a unyushi u cingi. Shegai ikyamba i nnama yi a runukpa i'ya a uroto u asu da a zuwai agali.

¹² Ili i'ya gai i zuwai Yesu panai ikyamba a uroto u ilyuci i pige vi i'ya gai la vi, tsara u zuwa ama a ne a woko uwulukpi na mpasa n ne.

¹³ Asakai tsu banai ara ne a uroto u asu da a zuwai agali yi tsu ba tsu panai uwono tyoku da eyi u panai.

¹⁴ Tsa n ilyuci i pige pini na a likimba i'ya ya rongo hal ubana wa, shegai atsa pini tsa vana icun i ilyuci i pige i nala yi.

¹⁵ Asaka tsu rongo utonusuko ama maco bawu uwonvo atsu atoni a Yesu a da. A'ayin a da baci tsa yansa nala vi u woko ta udarakpa u icikpali u da u rawai a asu u Kashila a asuvu a kala ka Yesu.

¹⁶ Kotsu i asansa i yanka ama ukuna u shinga ko kpam i kpaɗa ubangamgbana wa, kpaci icun i udarakpa u da u tsu zuwa Kashila ka pana kayanyan u da gai la vi.

¹⁷ Panakai azapige a de i yansa ili i'ya a danai i yansa. A ka kirana ta n uma u de bawu uwunvuga, kpaci a reve ta an a ka tonuko Kashila tyoku da manyan ma le ma banga da. I panaka le baci, a ka yan ta manyan ma le n ipeli. I kpaɗa le baci upanaka, a ka yan ta ma n unangbukatsuma, kpam nala wa banga da wa.

¹⁸ Kotsu i yanska tsu kavasu maco. Tsu reve ta atakasuvu a tsunu a'a ta sarara, kpam kain dem tsu tsu ciga ta uyan ukuna u maci.

¹⁹ Ma folo da ta n gba ucira u da mari n u da, i yain kavasu tsara Kashila ka gonuko mu ara de gogo.

Kavasu a makorishi

²⁰⁻²¹ N yan ta kavasu Kashila ka ndishi n shinga u naka da gba ili i shinga i'ya bawu i'ari n i'ya, tsara i yain ili i'ya wa ciga. U'yangasa ta Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a ukpa. Gogo-na Yesu woko de Kaliniki ka Pige uza da a yankai

manyān nā mpasa n ne tsarā a gbamatangu kazuwamgbani ka Kashilā nā ncon n ne, ka bawu ka kotso. N yan tā kavasū tsarā Kashilā ka yain ili i'ya i yankpa yi a asuvu a tsunu a akere a Yesu Kawauwi. Tsupige tsu woko ara ne hal ubana bawu utyoku. Ami.

²² Ama a vā, n folo dā tā i zuwa atsuvu a akani a ugbamatangu a na yi. Ukanikorongi u kenu u dā koshi.

²³ Ma ciga tā i reve an a asakā dē utoku u tsunu Timoti, wā kpam a kuwa ku a'ali wa. U rawa baci gogo, atsu dem tsa tuwā tā kabolo tsu wene dā.

²⁴ Danaşai gbā azapige a dē n gbā ama a Kashilā.

Atoni a Italiya a dā a'ari kabolo nā mpa a ka danasa dā tā dem.

²⁵ Asakā ukuna u shinga u Kashilā u rongo n a dā gbā.

Ukanikorongi u Yakubu

Ukukpa u kadyanshi

Yakubu vangu u Yesu Asheku Kawauwi aya u korongi ukanikorongi u na vi. U korongu ta ukanikorongi vi ubana a asu u Atoni a Yesu aza da a wacuwai ubana a iyamba kau-kau adama a upana u ikyamba u da a ka so adama a utono Yesu Kawauwi.

An upana u ikyamba vi u gbonguroi, da i zuwai a sumai a wacuwusai. Da gai i zuwai Yakubu koronku le ukanikorongi u na vi kpaci wa ciga ta u gbamatangu le kpam a kawunku pini a utono. Da kpam i zuwai tagarada u na vi u yain kadyanshi ka upana u ikyamba vi, n awuya, n ahankuri, n kavasu n urongo shiriri a asuvu a utono Kawauwi.

Gogo-na Atoni ushani a ka pana ta ikyamba a akere a aza da bawu a'ari atoni a Kawauwi. Gba n nala u gan ta tsu toni yi mai. Tagarada u na u wenike tsu ta an utono u Kawauwi vi urongo mai da kain dem.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1)

Uma u upityanangu n kakiri (1:2-18)

Upana n upanaka akani a Kashila (1:19-27)

Kotsu vu naka aza a utsari n aza a ucira karinga koshi wa (2:1-13)

Upityanangu n manyan (2:14-26)

Kakiri n Idani (3:1-18)

Kubari adama a tsije n likimba (4:1-5:6)

Ahankuri, ben n kavasu (5:7-20)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Yakubu, kagbashi ka Kashila, kpam n ka Asheku Yesu Kirisiti Kawauwi.

Ama da a pityanangi n Kashila alya ma koronku, aza da a wacuwai a asu kau-kau.*

Ma sukunku da ta idyani.

Uwenishike a kaci ka ukondo

² Ama a va, gba de u gan ta i yain mazanga a'ayin a da awuya a cina da.

³ Kpaci ukondo n ukuna u nala u da wa zuwa da i reve an upityanangu u de wari n ucira, kpam u zuwa da akawunki.

⁴ I kawunku hal she ukondo vi u wura. Pini nala, da ya gbonguro i shadangu, kpam ya namba i'ya i gain i tsara wa.

⁵ Uza da baci wa ciga kakiri a asuvu a de, u foli Kashila wa naka yi ta ka. Kashila uza da u tsu naka ya dem gbani, kpam u tsu naka uza da baci dem u folo yi kakiri, u tsu yan uza da baci u folo yi mavura nala wa.

⁶ Shegai va folo baci ili, u kana ta vu pityanangu kotsu vu yain malala wa. Ko ya baci dem wa yan malala, tyoku u abali a kushiva a da uwule u tsu kyawunsuka kabarikete da wari.

⁷ Ucuu u vuma u nala, kotsu u wundi yavu Kashila ka naka yi ili wa.

* **1:1** Idani i Tsheline pini na i'ya "Ubana asu u aletsu kupa n a re" adama a aza a Yahuda a da a wokoi Atoni ushani. Yakubu yanka ta ure u da bawu u wuyanai manyan a'ayin a nala yi tsara u wenike an ukanikorongi u ne u korongu ta u da a asu u aza da a ka tono Kashila.

⁸Uza ɗa bawu u tsu fuda u shamkpa katakasuvu ka te, ucun u vuma u nala u tsu shamkpa ukuna u te u yain wa.

⁹Katoni ka kari uza u unambi, u yain mazanga an Kashila ka 'yangasa yi.

¹⁰Katoni ka kari uza u utsari, u yain mazanga an Kashila ka wenike yi tyoku da wa vakunku kaci ka ne. Uza u utsari wa ta yavu apalu a da a tsu wuta a mete, aku a laza a rukpusa.

¹¹Kaara ka tsu wuta ta shen cika, aku ka ekpetengu apalu yi hal a rukpusa a iyamba, kpm tsulobo tsu le tsu kotso. Nala dem uza u utsari wa kotso ko wa baci a kumodu n manyan ma ne.

¹²Kashila ka tsu naka ta mazanga a asu u aza da a kawunki n ukondo vi n ahankuri. Ukondo u kotso baci, Kashila ka naka ta uza da u lyai ukondo vi funi u uma u da bawu wari n utyoku. Kashila ka zuwamgbana ta ka yan ili i na a asu u aza da a ka ciga yi.

¹³A'ayin a da baci uza wa ciga u yain tsicingi, kotsu u dana Kashila ka ciga ta ka kondo yi u yain tsicingi wa. Tsicingi tsa kondo Kashila tsu zuwa yi u yain tsicingi wa. Kashila kpm ka kondo uza adama a da u yain tsicingi wa.

¹⁴Uciga u tsunu adama tsu yain tsicingi u da u tsu zuwa tsu uciga u ili, kpm aku u lapanasa tsu.

¹⁵Uciga u nala vi u tsu yan ta katsuma, aku u matsa unyushi, unyushi kpm u gbonguro baci aku u tuko ukpa.

¹⁶Eda aza da ma ciga cika, kotsu i toni kaban wa.

¹⁷Ko ndya baci i lobonoi, kune ku a asu u Kashila. Kpm ko ndya baci bawu i'ari n unyushi, i wuta ta a zuba a asu u Tata uza da u yain atyashi n alishi. U tsu sava da wa, u tsu sava da u gono tyoku da kulu ku madanga ku tsu sava da wa.

¹⁸U dangasa tsu ta tsu woko ama a ne a da wa ciga, adama a nala, u sukunku tsu akani a mayan a ne, kpm a gonuko tsu mmuku n kagita n ne.

Zuwai atsuvu mai

¹⁹Eda aza da ma ciga cika, i yain maloko a asu u upana, shegai kotsu i yain maloko a asu u udana wa, kpm kotsu i yain maloko a asu u uyan upan wa.

²⁰I yan baci upan, ya fuda ya yan ili i'ya Kashila ka ciga da i yain wa.

²¹U kana ta i asaka yansa ili i'ya bawu i gain n i cingi. I vakunku kaci ka de, i wushuku n akani a da Kashila ka naka da tyoku u icun a atakasuvu a de. Akani a na yi a'a ta n ucira u da a ka fuda a wauwa da.

²²I woko aza da a ka yansa ili i'ya akani yi a danai. Panai n atsuvu koshi wa, kpaci nala baci ya yansa, ya lapanasa ta kaci ka de.

²³Uza da baci wa pana udani u Kashila, aku bawu u yain ili i'ya a danai u yain, vuma u nala tyoku u uza da wa wundya kaci ka ne a madubu da wari.

²⁴U laza baci u asakai madubu mi, aku u asansa tyoku da u wenei kaci ka ne.

²⁵Shegai uza da baci wa wundya mele ma maci ma Kashila, kpm wa yan ili i'ya ma danai, vuma u nala wa tsara ta una u shinga u utsara u kaci u da mele mi ma naka. Nala wari n uza da wa wundya n u asansi wa.

²⁶Uza da baci wa wundya eyi Kashila ka wa tono, kpm u fuda u kana una u ne wa, kaban ka wa yan kpm utono u Kashila u ne u gbani u da.

²⁷Ure u maci n u da u mayan u utono u Kashila Tata u tsunu u da, a kirana na mkpan na nra na a asuvu a awuya a le, kpm a kirana n utono u likimba kotsu u nangasa le n ili i icadi wa.

¹ Ama a va, Asheku a tsunu Yesu Kirisiti Kawauwi uzapige u da. Kotsu i takpana unaka tsupige wa, i'a baci upityanangi n eyi.

² Tyoku u naha, a dana uza roku u tuwa a asu u kaɓolo ka de n aminya a shinga a ikebe, aku u ukai kpm nkawani n zinariya a ajubu. Pini nala, uza roku kpm u tuwai uza u unambi u ukai aminya a da bawu a gain. ³ Aku i nakai vuma da u ukai aminya a shinga yi tsupige i tonuko yi, "Asu u ndishi u da na." Aku i tonuko uza u unambi vi, "Shamgba dan," ko kpm, "Dusuku a iyamba evu n a'ene a va."

⁴ I yan baci nala, ya wenike de la vi kudyangi a asu u ama a re a na yi, kpm i yan ta dere tyoku da uza u afada uza da wari n uyawunsa u cingi a katakasuvu ka ne.

⁵ Ama a va aza da ma ciga cika, zuwai atsuvu a de mai. Mayun da Kashila ka dangasai aza a unambi a woko aza a utsari a asuvu a upityanangu. Kpm u dangasa le a woko aza da a ka lya agadu a tsugono tsa u zuwamgbana i wa naka aza da a ka ciga yi.

⁶ Gba n nala, i goroi aza a unambi yi! Shegai aza a utsari yi alya a ka sukuta da a rono da kpm ubana a kuwa ku afada.

⁷ Alya kpm a tsu dana ukuna u cingi a kala ka Yesu Kirisiti Kawauwi kpm n ka a ka isa da.

⁸ Ya yan ta ili i shinga ya kirana baci n mele ma tsugono ma mari a Tagarada u Kashila, "Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu."

⁹ Shegai ya tono baci n ama tyoku da i wene le, unyushi u cingi u da ya yan, kpm mele ma varangu da ta aku i woko aza a unyushi.

¹⁰ Uza u tono baci Mele ma Kashila ka nakai, aku u kodoi ma te, vuma u nala vi u kodo de gba Mele mi.

¹¹ Kashila ka ka danai, "Kotsu vu vaku n uka u uza roku wa," aya dem u danai, "Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa." Adama a nala, ko vu vaku baci n uka u uza wa, aku vu wunai uma u vuma gbani, vu woko de uza da u kodoi gba Mele ma Kashila.

¹² Adama a nala, yanyi kadyanshi n i yanyi yavu a ka ciga a yanka da afada n mele ma ma tuko utsara u kaci.

¹³ Ya pana baci iyali i aza roku wa, eda dem Kashila ka pana da iyali wa. Shegai ya pana baci iyali i aza roku, Kashila uza u iyali, iyali i ne ya lya ta kaci ka afada.

Upityanangu n uyan ili i shinga

¹⁴ Ama a va, ndya kalen ka uza wa dana u pityanangu ta bawu u wenikei manyan? Ucu n u upityanangu u nala wa wauwa uza wa.

¹⁵ A dana vu wene uza roku uza da u kana ta u tsara ilikulya ko kpm aminya a u'uka.

¹⁶ Aku vu dana, "U yan tsu ben, Kashila ka zuwuka vu unu u shinga," i tonuko yi kpm Kashila ka tuko vuma u nala vi ilikulya ko aminya, eda kpm i naka vuma u nala vi ilikulya ko aminya wa. Ili i shinga i eni i'ya ukuna u nala wa yanka yi?

¹⁷ Nala dem upityanangu utyoku u ne, bawu wa walaka n manyan, upityanangu u nala vi kakushe ka.

¹⁸ Uza roku wa fuda ta u weci mu, "Avu va n upityanangu?" Aku n wushunku yi, "Ma ta n manyan." Pini nala, aku n tonuko yi, "Wenike ve upityanangu u vunu vi bawu manyan, mpa kpm n wenike da upityanangu u va n manyan ma ma yan."

¹⁹ I wushuku ta an Kashila ka te ka, u gan ta. Shegai ko ityoni i cingi i wushuku ta n ukuna u nala vi, adama a nala a tsu pana ta uwonvo cika hal n a jeki iyamba.

²⁰ Katengeshi ka vuma, ndya i zuwai va ciga uza roku u wenike vu an upityanangu wa baci manyan wa, upityanangu u nala vi u gbani u da?

²¹ Pana na, akaya a tsunu Ibirahi, u zuwa ta Kashila ka panai kayanyan an u zuwai maku ma ne Ishaku a asufarakpa tsara u yain udarakpa n eyi. ◇

²² Gogo-na vu wene tyoku da upityanangu u Ibirahi n manyan ma u yain a walakai kafolo wa. U wenike ta an upityanangu u ne u maci u da a asu u ili i'ya u yain.

²³ A shadangu ta udani u da a danai a Tagarada u Kashila an a danai, "Ibirahi pityanangu ta n Kashila, kpm Kashila ka pana yi kayanyan hal u gonuko yi u woko vuma u maci." Ili i'ya i zuwai a ka isa Ibirahi kaje ka Kashila i'ya gai la vi. ◇

²⁴ Gogo-na i wene ta an tsu wokoi dere a kapala ka Kashila adama a ili i'ya tsa yansa, shegai adama a upityanangu u da koshi wa.

²⁵ Nala dem, Raha kashankala ka, u zuwa ta Kashila ka panai kayanyan an u nakai aza a ukyawunsa uyamba a asu u ukpawan, kpm u wutukpa le n kaban a ilinuku. ◇

²⁶ Ikyamba i'a baci bawu kuvi, ikyamba i nala yi kakushe ka, kpm upityanangu u da bawu wa yan ili, u lamgbana n kakushe wa.

3

Uwenishike a kaci ka kaletsu

¹ Ama a va, gba de da ya bidya i'ari awenishiki wa. Kpaci i reve ta Kashila ka yanka tsu afada a pige a da a lai aza da a buwai, an tsari awenishiki.

² Gba tsunu tsu tsu nusa ta cika, shegai aza da a tsu fuda a kana aletsu a le, a ka fuda ta dem a kana kaci ka le a asu u da u buwai.

³ Tsu tsu ukunka ta adoki urim n kawun a una tsara a pana ka tsu. Kpm tsu zuwa le a yain ili i'ya tsa ciga a yain. ⁴ Nala dem a'atsu a mini, a da la a pige a pige, kpm uwule u ucira u tsu gebe le ta, gba n nala kawantiki ka yan baci manyan n kazama, she u gebe ka ubana a asu u da wa ciga.

⁵ Nala kpm kaletsu kapashi ka ikyamba ka kenu, shegai ka tsu yan ta ili i pige. Kondoi ve tyoku da maku ma kakina ka mazaki ka tsu da ba kagozo ka pige.

⁶ Nala dem kaletsu akina a da, ka la ta apashi a ikyamba a da a buwai tsicingi. Ka ka nangasa gba uma u vuma, ka sava da ta ure u uma u vunu ubana a akina, kpaci kuwa ku akina ka ku tsu gefengu ka.

⁷ Ama a ka fuda ta a zuwa gba ko manama ma eni ma baci ma pana ka le, hal na nnu n a'ali n adan.

⁸ Shegai uza wa fuda wa zuwa kaletsu ka ne ka pana ka yi wa. Kpaci ili i cingi i'ya, i'ya bawu uza wa fuda wa kana, ka ta n tsukonu tsu cingi.

⁹ N aletsu a tsunu a da tsu tsu cikpala Kashila Tata u tsunu. N a da kpm tsu tsu tonusuko ama kagbani, aza da Kashila ka yain, kpm a rotso yi.

¹⁰ Gba icikpali n kadyanshi ka cingi† a una u te u da a tsu wuta, u gan nala gitā wa, eda ama a va!

¹¹ Keshi ka mini ka te ka fuda ka wutukpa mini ma shinga n ma akoni?

¹² Uza wa fuda wa kasa zayitum a madanga ma kapopi ko kapopi a katyaci? Wa yan nala wa, kpm keshi ka mini ka te ka fuda ka wutukpa mini ma akoni n ma shinga wa.

Kakiri ka likimba n ka zuba

¹³ Uza roku wā la a asuvu a de uza da u gbojoi kpam u revei ili i Kashilā? Ama da a'ari nala a ka wenike tā u da a asu u urongo uma u shinga, a ka wenike tā u da kpam a asu u uyan ili i maci bawu a ka yan arādi.

¹⁴ Shegai malyon ma pige mā baci a asuvu a de, kpam ya wenike uciga u kaci, kotsu i yain arādi an i'ari n kakiri wa. Arādi a de ukuna u mayun u da a ka 'yanku.

¹⁵ Malyon n arādi a'ari a asuvu a kakiri ka Kashilā wa. Ili i nala yi gbā i likimba i'ya, i uciga u katakasuvu i'ya, kpam Kalapānsi ka ka tsu doku i'ya ucira.

¹⁶ Asu u da baci dem malyon māri n uciga u kaci, nte va cina pini ibili maco n ukuna u cingi kau-kau.

¹⁷ Shegai kakiri ka baci ka wutai a zuba, mai da kari. Ka ciga tā kpam ndishi n shinga. Kain dem kabirika yi wa, ka tsu 'yangasaka kaci wa. Ka tsu pana tā ama iyali ka yanka le ili i shinga. Ka tsu wenike kudyangi wa, ka tsu bidya tā kpam ukuna mayun.

¹⁸ Aza da a ka tukuso ndishi n shinga a ka ce tā ucun u ndishi n shinga kpam a kapi i shinga.

4

Asaka Kashilā ka toni n avu

¹ Nɗya ya tukuso kushulu n ibili a asuvu a de? Gbā ili i'ya ya tukuso ili i na yi i'ya, kurura ku cingi ka ka yan kuvon a asuvu a de.

² Ya ciga de ili i'ya bawu i'ari n i'ya, adama a nala i foɓusoi kpam i wunai uma tsarā i tsarā i'ya. Ya yan de malyon ma ili i'ya aza roku a tsarai kpam ya tsarā i'ya wa, adama a nala i ba i shilakanai n aza da a'ari n i'ya i wusa le i'ya. Shegai ili i'ya i zuwai bawu i tsarai ili i'ya ya ciga vi i'ya, i folo Kashilā ka naka da wa.

³ Kpam ko i folo baci, i tsu tsarā i'ya wa, kpaci uyawunsa u de u cingi u da, ili i'ya ya zuwa da i pana kayanyan ka uma i'ya i tsu bolo koshi.

⁴ Edā aza a ukpaɗa u upityanangu, i reve an ya ciga likimba u na i woko de atokulalu a Kashilā wa?

⁵ Ko ya yan malala ma kuɓari ku Tagarada u Kashilā, ka ku danai, Kulu ku ne ka kari a asuvu a tsunu, ka tā n malyon.

⁶ U tsu wenike tsu tā ukuna u shinga u ne. Wene ve ili i'ya Tagarada u Kashilā u danai,

“Kashilā ka 'yuwan tā aza a arādi,

kpam u tsu wenike tā ukuna u shinga a asu u aza da a vakunki kaci ka le.” ◊

⁷ Asaka Kashilā ka toni n avu. 'Yuwan Kalapānsi, eyi kpam wa suma tā u asaka vu.

⁸ Tuwai evu n Kashilā, eyi dem wa tuwa tā evu n ada. Sawai akere a de, kpaci edā aza a unyushi u cingi a da. Wulukpei atakasuvu a de, edā ama da bawu i'ari n katakasuvu ka te.

⁹ Balai asuvu adama a ili i cingi i'ya i yain, panai mɓala i namgba asuvu, namgbai katsuma a unā u da ya dosuso, ipeli i de i gono unamgbukatsuma.

¹⁰ Vakunki kaci ka de a asu u Tata, eyi kpam wa raɗagba da tā a zuba.

¹¹ Ama a va, kotsu i tonusuko atoku a de kadyanshi ka cingi wa. Ya dansaka baci uza roku tyoku da wa yan ukuna u cingi, hal i taɗanku yi unyushi, Mele ma Kashilā ma ya taɗanku unyushi kpam i yankai ma afada. Edā aza da ya taɗanku Mele unyushi a da wa. Manyan ma de ma i toni ma.

¹² Kashilā ka yan tā Mele, aya kpam koshi wa yan afada a maci a asuvu a tsunu. Aya koshi wari n ucira u da wa wauwa ko u wuna. Ucira u eni u da wari n u da, u da va kidāga utoku u vunu ugana?

Yan arāḍi adama a nakpan wa

¹³ Panai na, i tsu dansa tā, “Ara ko nakpan tsa bana tā a ilyuci i roku, tsu ba tsu rongo de hal kayen tsu yain tsilaga, tsu yain ikebe.”

¹⁴ I tsu dana tā nala, shegai i reve i'ya ya gitā nakpan wa. Uma u de wā tā tyoku u maroli, kaara ka wuta baci aku ma wacuwa.

¹⁵ Shegai i'ari i dana, “Kashilā ka wushuku baci tsari n uma, tsa yan tā ili i na ko i nala.”

¹⁶ Shegai ya yan arāḍi n tsilai tsu gbani. Gbā tsilai tsu nala tsi tsicingi tsa.

¹⁷ Cifai, unyushi u cingi u da uza u reve ili i'ya i gain u yain, aku u kpaḍai i'ya uyan.

5

A baranai aza a utsari

¹ Panai na eḍa aza a utsari, u gan tā i sai n meshi n i salasi adama a upana u ikyamba u da wa tuwā ḍa.

² Utsari u de u shama de, kpam karan ka takuma de aminya a de.

³ Azurufa n zinariya u de u gbani u da. Utsari u da i bolomgbonoi vi, wa woko ḍa tā iryoci i'ya ya varangu ḍa a a'ayin a afada a makorishi.

⁴ Panai kushen ka azamaninga a da i zuwai manyan a kashina, aza da i kpaḍai utsupa ikebe i manyan i le. I 'yuwan le utsupa katsupi ka le, kpam kushen ku le ku rawa de a asu u Kashilā Uza u Ucira Gbā. ⁵ I rongoi a likimba bawu i yain manyan, gbā n nala ya pana kayanyan ka atakasuvu a de. I gānā tā kaci ka de hal i gbonguroi, shegai gogo-na kain ka a ka kidā ḍa ka na.

⁶ I kidāgai aza da bawu a'ari n unyushi ugana a woko aza a unyushi, i wuna le, kpam a shilakanaka ḍa wa.

Kawunki n upana u ikyamba

⁷ Ama a va, u kana tā i rongo n ahankuri i vana ugonu u Asheku. Kondoi ve tyoku da acimbi a tsu vana mini ma zuba tsara a cei, kpam a vana mini hal ubana a'ayin a ukapa u iceshi yi. Kondoi ve tyoku da a tsu yan ahankuri hal a'ayin a ukapa yi a rawa.

⁸ Nala dem, u gan tā i yain ahankuri, u gan tā i gbama asuvu kpaci Asheku a ka barakpa wa, wa gono tā.

⁹ Atoku a va, kotsu i damgarasa kaci ka de n kakpadikukuna wa. Nala baci ya yansa, Kashilā ka kidāga ḍa tā ugana. Uza u afada wā tā a utsutsu utuwā.

¹⁰ Atoku a va, kondoi ve tyoku da ntsumate aza da a tsu yan kadyanshi ka Kashilā n ucira u kala ka ne. Alya iryoci i ama da a panai ikyamba.

¹¹ Tsu cikpala tā aza da a tsu kawunku pini n upana u ikyamba. Ayuba da iryoci i uza da u kawunki n ahankuri. A asu u akawunki a ne, tsu wene tā tyoku da afofi a Kashilā a shinga a kotsoi mai, tyoku da Tata wari uza u asuvayali cika.

¹² Ama a va, wā tā n kalen cika, i 'yuwan utsina n i yanyi kazuwamgbani n i isasi zuba. Kotsu i yain nala n isasi likimba wa, kotsu dem i yain nala n i isasi ili i roku wa. Ili i'ya i gain i yain i'ya i dana “eye” ko “a'a” koshi, i yan baci nala ya yan unyushi u cingi, ko a kidāga ḍa ugana wa.

Uwenishike a kaci ka kavasu

¹³ Ya wari a asuvu a de uza da wari n ukuna u da wa 6ala yi? She u lyai kapala n kvasu. Uza roku wari n mazanga? She u shipi ishpa i icikpali.

¹⁴ Uza roku wa a asuvu a de n ma6ala? She u isa nkoshi ma Atoni a Yesu a yanka yi kvasu. A ka gbara ka yi ta manivi a asuvu a kala ka Asheku.

¹⁵ Kpam kvasu ka a ka yan vi, a yan baci ka n upityanangu ka tuko ta uza u ma6ala vi alafiya. Kashila ka tansa yi ta. Uza vi u yan baci unyushi u cingi u roku, Kashila ka cimbusuka yi ta.

¹⁶ Adama a nala, tonukoi atoku unyushi u cingi u de, i yanka atoku kvasu tsara Kashila ka tansa da. Vuma da u zuwai Kashila ka panai kayanyan, kvasu ka ne ka ta n ucira, kpam ka tsu tuko ta makorishi ma shinga.

¹⁷ Iliya† vuma da tyoku u tsunu, u yain kvasu cika kotsu a roi wa, kpam a ro wa hal ayen a tatsu n uwoto u teli.

¹⁸ U doki u yain kvasu, aku zuba nakai mini, uyamba kpam u wutukpai ilikulya.

¹⁹ Ama a va, uza roku u puwan baci bawu wa yan ukuna u mayun, uza roku u gonuko yi a ure.

²⁰ U gan ta i reve mai, uza da baci u gonukoi uza u unyushi u cingi a ure u maci u asakai tsicingi tsu ne, vuma u nala vi u wauwa yi ta a asuvu a ukpa, adama a nala a ka cimbusuka yi ta unyushi u cingi ushani.

Ukanikorongi u Kagita u Bituru

Ukukpa u kadyanshi

Bituru uza da u korongi Tagarada u na vi, kasuki ka. U rongo ta ka6olo n Yesu. A'ayin a da Yesu panai ikyamba u wene ta n a'eshi a ne. A ukanikorongi u na vi, u yan ta kadyanshi n Atoni a asu kau-kau a kaci ka upana u ikyamba.

Bituru tonuko ta Atoni u da, gba a a'ayin a da baci upana u ikyamba u cina le, a yain mazanga. Cinda Yesu panai ikyamba a'ayin a da wari a likimba, nala dem atoni a ne u kana ta a pana ikyamba. Upana u ikyamba u tsu zuwa ta upityanangu u uza u doku u gbama. U tonuko le ta ukuna u shinga u Kashila wa ta n ele a'ayin a da baci dem a ka pana ikyamba.

Gogo-na Atoni a ka pana ta dem ikyamba. Kashila ka ta pini tyoku da wari. Ukanikorongi u na u naka tsu ta ureve a kaci ka ukuna u mayun u kulu u da wa banga tsu a'ayin a da baci dem tsa pana ikyamba. U tonuko tsu ta dem ukuna u shinga u da tsa yan, a'ayin a da baci tsa pana kayanyan ko tsa pana ikyamba.

Ili i'ya i'ari a Tagarada u na vi

Idyani n kvasu (1:1-2)

Ili i maci i uzuwa u uma (1:3-12)

Kuryongo tyoku u ama a uwulukpi a Kashila (1:13-2:17)

Iryoci i upana u ikyamba u Atoni (2:18-25)

Uwoko u katoni n upana u ikyamba (3:1-4:19)

Adooki ubana a asu u nkoshi n kuwa ku Atoni (5:1-11)

Idyani i makorishi (5:12-14)

¹ Mpa Bituru kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi da ma sukunku da ukanikorongi u na vi. Ama da Kashila ka dangasai alya ma koronku. Alya aza da a'ari ndishi yavu amoci a uyamba u Pontu, n Galatiya, n Kapadosiya, n Asiya, n Bitiniya.

² Kashila Tata u dangasa da ta caupa, kpam Kulu Keri ku wulukpe da de. An u wokoi i naka Yesu Kawauwi karinga, mpasa n ne kpam n za da de. Kvasu ka va ka i tsara tsishinga tsu Kashila ushani, na ndishi n shinga n ne a uma u de.

Atoni a yain n uzuwa u uma

³ Cikapalai Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi. Wa ta n asuvayali cika hal u doku u matsa tsu ilimaci i savu. Adama a ilimaci i nala yi da tsari n uzuwa u uma u da wari n uma, kpam tsu tsara ilimaci yi an a 'yangasai Yesu Kawauwi a ukpa.

⁴ I naka tsu ta dem agadu a da bawu a ka namgba, n a da a'ari sarara kpam a ka kporo wa. Kashila ka ta n agadu a de a zuba, kpam wa asaka ko i te i sawa a da wa.

⁵ I wushuku baci n Kashila, agadu a nala yi a de a da, kpam adama a ucira u ne, wa kanke da ta ili i cingi kotsu i sawa da wa, hal she u wenike iwauwi a a'ayin a makorishi. Gba ama a ka reve ta n ukuna u iwauwi i nala yi.

⁶ Ili i nala yi mayun da, yanyi mazanga adama a ili yi. Shegai gogo-na ya pana ta ikyamba icun kau-kau a ukondo a'ayin kenu.

⁷ Upana u ikyamba vi wa tuwa ta tsara u wenike upityanangu u de u mayun u da. Upityanangu u de wa ta n kalen cika, u la ta zinariya kalen. Akina a tsu zuwa ta zinariya u woko sarara, shegai gba n nala u tsu namgba ta. A'ayin a

da baci a ka wenike Yesu Kawauwi a asu u ama, ya tsara ta icikpali, n tsupige, n karinga adama a ukuna u mayun u upityanangu u de.

⁸ Ya ciga ta Kawauwi ko an bawu kotsu i wene yi. Ko an u wokoi bawu ya wene yi gogo-na, i wushuku ta n eyi. Kpam ko gogo-na ya pana ta kayanyan n i yanyi mazanga ma gbam bawu ya fuda ya dana.

⁹ Adama a da i wushuki n eyi, ya tsara ta kune ku iwauwi i uma u de.

¹⁰ Ntsumate n yan ta kadyanshi ka tyoku da Kashila ka wenike ukuna u shinga u ne ara de. A vece ta ben tsara a reve ureve u iwauwi i'ya wa naka da.

¹¹ Kulu ku Kawauwi ka ta a asuvu a le, kpam ku yan ta kadyanshi ka upana u ikyamba u Kawauwi n tsupige tsa tsa tuwa ara ne a'ayin a da baci u panai ikyamba yi. Ntsumate mari ma ciga ta n reve ko nwere da, ko kpam nida ukuna u na wa gita.

¹² Kashila ka wenike le ta ili i'ya a ka yan kadyanshi a kaci ka ili i'ya ya gita, shegai a a'ayin a le a da ya gita wa. Ukuna u mayun u da a danai vi adama a de a da. Gogo-na Kashila ka suku ta Kulu Keri tsara ku banga ama an a yanka da Kadyanshi ka Shinga ka kuɓari. Ko atsumate a zuba a ciga ta dem a reve ikuna i na yi.

U kana ta vuma rongu uwulukpi

¹³ Adama a ili i na yi gba, yawunsai mai i rotsongusu tyoku da ya kana kaci ka de. Yawunsai tyoku da Kashila ka wenike ukuna u shinga u ne ara de a'ayin a da baci Kawauwi ka gonoi. A'ayin a da baci ya yawunsa a ikuna i na yi, ya tsara ta uzuwa u uma.

¹⁴ Nakai Kashila karinga, kpaci eda mmuku n ne da. Kotsu i gono i kpatala i yain ili i'ya bawu i gain tyoku da i yansai a uma u cau u de wa. A a'ayin a nala yi, i'ari i reve ili i'ya i gain i yain wa.

¹⁵ Kashila ka dangasa da ta i woko mmuku n ne. U kana ta i woko uwulukpi a ili i'ya dem ya yan, tyoku da Kashila kari uwulukpi.

¹⁶ Kpaci Kashila ka dana ta n kaci ka ne, "U kana ta i woko uwulukpi, kpaci mpa ma ta uwulukpi." ◇

¹⁷ Cibai i tsu yan ta kavasu a asu u Tata da wari a zuba. Aya uza u afada, kpam u tsu wenike ukuna u shinga a asu u vuma te kapala n uza roku wa. Wa yanka da ta afada a una u ili i'ya i yain. U kana ta i naka Kashila karinga a'ayin a da ya yan tsumoci pini naha a likimba.

¹⁸ I reve ta gai Kashila ka tsupa ta ili i pige tsara u wauwa da a uma u cingi u de, an u wokoi isheku i de i yansai dem nala. Kpam ili i'ya u tsupukai vi tyoku u zinariya ko azurufa da i'ari wa, kpaci zinariya ko azurufa u tsu barakpa wa.

¹⁹ U tsupuka da ta na mpsa n Yesu Kawauwi n da mari n kalen cika. Aya Maku ma Kondom ma Kashila† uza da bawu u nusukai ko uza, kpam wa n ashinda wa, ko kenu.

²⁰ Kashila ka dangasa yi ta adama a ukuna u nala vi caupa kahu a yain likimba, kpam a a'ayin a makorishi a na yi Kashila ka suku yi ta a likimba tsara ya dem wene. Kashila ka yan ta ukuna u nala vi gba adama a de.

²¹ Gogo-na i wushuku ta n Kashila adama a Kawauwi. Kpam adama a da Kashila ka 'yangasa yi a ukpa u naka yi kpam tsupige, ya wushuku ta kpam i zuwa uma a asu u Kashila.

²² Gogo-na u gan ta i cigi atoku a de n uciga u mayun, tyoku da aza da a'ari ilimaci i te a tsu cigamgbana. A wulukpe da ta an i wushuki n Kadyanshi ka Shinga, ukuna u maci u da. Adama a nala, i cigamgbana cika, n ucira u atakasuvu a de.

²³ Kashilā ka zuwa tā a doku a matsa dā ilimaci i savu. Uma u savu u dē a asu u isheku i dē u dā u wutai wa, kpaci uma u dā ele a naka dā, wa kotso tā a ukpa. Shegai uma u savu u na wa rongo tā pini bawu makorishi, kpaci u wutā tā a asuvu a kadyanshi ka uma u Kashilā, uma u nala vi kpm u dā wa kotso wa.

²⁴ Matsumate ma korongu tā:

“Ama gbā a'ā tā tyoku u mete ma ma tsu laza ma kuwā;
tsulobo tsu le kpm tsu laza tsu kotso
tyoku u tsulobo tsu apalu a kakamba.
Mete mi ma ekpe,
aku apalu a rukpa a iyamba.

²⁵ Shegai kadyanshi ka Magono ma Zuba ka kotso wa.” ◇

Kadyanshi ka Magono ma Zuba ka nala ki, ka gai Kadyanshi ka Shinga ka tsa tonuko dā na vi.

2

¹ Adama a nala, u kana tā i varangu gbā ikuna i cingi i'ya ya yansa. I asaka u yinsa ama. Asakai u dansaka kaci ka dē aza a shinga kpm nala i'ari wa. Kotsu i yain malyon ko kpm i yain kadyanshi ka ka balā aza roku wa.

² U kana tā i yain maluwa ma uso mani ma mari uwulukpi ma kulu, tsara i gbonguro n ucira u maci u iwauwi. Sayi adama a mani mi tyoku dā babā tsu saka mani,

³ kpaci i pede dē ukuna u shinga u Yesu Asheku.

Katali ka uma

⁴ Tuwai ara Yesu Asheku Katali ka uma. Ama ushani a 'yuwan yi tā, shegai Kashilā ka dangasa yi kpm wa ciga yi tā cika.

⁵ Edā dem tyoku u ne dā i'ari. Edā atali a uma a dā Kashilā ka yanka manyan tsara u mai kuwa ku tsugono tsu ne a asuvu a dē. Edā dem kaḅolo ka adarakpi a uwulukpi a dā i'ari, tsara i yansa uḅarakpa u kulu u dā wa zuwa Kashilā ka pana kayanyan adama a Yesu Kawauwi.

⁶ Kadyanshi ka Kashilā ka tonuko tsu tā ukuna u na vi:
“Wundyai! Ma zuwuka dā tā katali

ka ka lakai kalen cika a asu u kuma a Sihiyona*
ka n dangasai kpm ka n lakai uciga.

Gbā uza dā baci u wushuki n eyi, wa yan uwono wa.” ◇

⁷ Mayun dā, aya macigi ma dē, edā aza dā i wushuki n eyi. Shegai aza dā a 'yuwan yi,

“Katali ka aza a kuma a 'yuwain
ka ka lakai cika a asu u kuma.” ◇

⁸ Kadyanshi ka Kashilā ka dana tā dem,
“Aya katali ka ka tsu zuwa ama a taḅatsa,
katali ka ka zuwa urukpa.” ◇

A tsu taḅatsa tā kpaci a tsu pana kadyanshi ka Kashilā a naka ka karinga wa, kpaci nala Kashilā ka foḅusuko le.

⁹ Shegai edā i'ā tyoku u ama a nala yi wa, kpaci edā kaletsu ka ka Kashilā ka dangasai ka. Edā kaḅolo ka adarakpi a dā a gbashikai Kashilā yavu Magono, edā ama a uwulukpi u dā, kpm edā kaletsu ka Kashilā ka. Kashilā ka wutukpa dā tā a asuvu a karimbi u tuko dā a asu u katyashi ka ne. Gogo-na u kana tā i dansa gbā manyan ma pige ma pige ma u yansai. Kadyanshi ka Kashilā ka dana tā,

◇ 1:25 Isha. 40:6-8. * 2:6 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ 2:6 Isha. 28:16. ◇ 2:7 Ishp. 118:22. ◇ 2:8 Isha. 8:14.

10 “Caupa, edā kaletsu ka wa;
shegai gogo-na edā kaletsu ka Kashilā ka.

Caupa i'ari i wusha asuvayali a Kashilā wa; shegai gogo-na i wusha tā asuvayali a ne.” ◊

11 Ama a va, edā amoci a da pini na kpam aza a kugengu. N rono dā tā atsuvu kotsu i toni uciga u ili i cingi wa, kpaci a tsu shilākana tā n uma u mayun u de.

12 Kiranai n tyoku da ya rongo n atoku a de aza da bawu a'ari atoni. Ko a takunku dā baci unyushi, edā gai i wenike le ahali a shinga. A ka wushuku tā kpam a naķa Kashilā tsupige u tuwā baci u yanka likimba afada.

Gorimukoi azapige a de

13 Kashilā ka ciga dā tā i gorimuko gbā aza a tsupige. Gorimukoi aza a tsugono,

14 n azapige a da dem u tsu suku. Yansai nala kpaci magono ma suku le tā tsarā a foro gbā uza da baci u nusai, kpam u suku le tā tsarā a naķa uza da yain ili i maci tsupige.

15 Kashilā ka ciga dā tā i yain ili i shinga, kpam i yan baci, ya zuwa tā atengeshi a ama da a tsu takunkusu dā unyushi a paḍa bini.

16 Edā agbashi a da wa; i tsarā de kaci ka de. Shegai utsarā u kaci u de u naķa ucira u da ya yan ili i cingi wa. I tsarā tā kaci ka de tsarā i woko tyoku u agbashi a Kashilā.

17 Naķai ya dem karinga kpam i wenike uciga u maci a asu u ama a Kashilā. Naķai Kashilā tsupige kpam i gorimuko magono.

18 Agbashi, u kana tā i gorimuko azakuwa a de kpam i naķa le karinga kain dem. Yanyi nala a asu u aza a shinga n aza a ahali a maci, u kana tā dem i yain nala a asu u aza a asuvu a shen.

19 Uza yan baci unyushi wa, aku u kawunki upana u ikyamba u ili i'ya bawu u yain adama a da u revei Kashilā, Kashilā ka pana tā kayanyan ka ne.

20 I lekeḍe ili wa a lapa dā baci adama a unyushi u da i yain. Shegai Kashilā ka zuwuka dā tā unā u shinga i pana baci ikyamba a asu u uyan ukuna u shinga.

21 Kawauwi ka iryoci i de, u pana tā ikyamba adama a de. Tono dem nala. Upana u ikyamba wā tā a asuvu a ili i'ya Kashilā ka zuwa tsu pana. Kadyanshi ka Kashilā ka dana tā:

22 “Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa,
kpam u yinsa uza wa.” ◊

23 An ama a wisha yi, u tsupa wa. An a zuwa yi u pana ikyamba, u dana ele dem a pana ikyamba wa. U zuwa tā kaci ka ne a akere a Kashilā uza da u tsu yan afada a maci.

24 Eyi n kaci ka ne u bidya tā unyushi u cingi u tsunu a ikyamba i ne a mawandambani tsarā tsu 'yuwan uyan unyushi, kpam tsu rongo n ili i shinga. A taṅaṣa dā tā adama a a'utsu a ne!

25 Caupa i'ari tā a kugengu tyoku u ncon n da n puwain. Shegai gogo-na i gono de a asu u Kaliniki ka de, uza da wa guḍa uma u de.

3

Tyoku da a tsu yan a asuvu a iyolo

¹ Edā aka she i gorimuko a'ali a de. Ko a'ali a roku a 'yuwain baci uwushuku n Kadyanshi ka Shinga ki, uma u shinga u de wa purā tā ugboji u le kapala n kadyanshi ka roku.

² Yan da a ka yan nala an a wenei uma u shinga n u maci u da ya rongo.

³ Kotsu i maṣa i lobono a uwene a a'eshi a aza roku wa. Kotsu i dambula kaci ka de n kuca ku kenji ushani wa, ko ili i udyoku i ikebe wa, ko aminya a ikebe a shinga wa.

⁴ Nala wa. U la tā tsulobo a reve vu n tsulobo tsa tsa wuta a katakasuvu ka vunu. Tsulobo tsu nala tsi tsu tsu wuta tā a asu u uvakunku u kaci n ukana u kaci n kakirani. Wā tā n kalen cika a asu u Kashilā kpam wa kotso wa.

⁵ Tyoku da gai aka a uwulukpi a caupa a gonukoi kaci ka le n tsulobo u da la vi. A wushuku tā n Kashilā kpam a ka gorimuko a'ali a le.

⁶ Hal gai Saratu,† u gorimuko tā vali u ne Ibirahi, an u isa yi uzakuwa u ne. Edā nkere n ne n da, ya yan baci ukuna u shinga kotsu i asaka uwonvo u bishinka da uyan ili wa.

⁷ Nala dem a'ali, u gan tā i wundi aka a de n karinga. I toni n ele mai tyoku da ya rongo kabolo. Kotsu i cifa an i la le n ucira. I reve kpam an ele dem a wushai kune ku shinga ku uma u Kashilā. Ya ciga baci ko i te i kangu kavasuu ka de ubana a asu u Kashilā wa, she i yain nala.

Rongoi mai a asuvu a de

⁸ Gogo-na gba de she i wushuku n atoku a de, i kirana n i'ya ya tsarasa atoku a de. I cigamgbana yavu uza n vangu u da i'ari. I pana asuvayali a atoku, i vakunku kaci ka de.

⁹ Uza u yanka da baci ukuna u cingi, kotsu i yanka yi dem ukuna u cingi wa. Uza roku tonuko da baci kagbani, kotsu i gonuko yi n kagbani wa. Nala gita baci, i zuwuka icun i ama a nala yi una u shinga. Yanyi nala kpaci Kashilā ka isa da tā tsara i zuwuka ama una u shinga. Kpam eda dem Kashilā ka zuwuka da tā una u shinga.

¹⁰ Kadyanshi ka Kashilā ka dana tā,

“Uza wa ciga baci u rongo n mazanga
n a'ayin a shinga,

u kana tā u kirana n kaletsu ka ne a asu u udansa kadyanshi ka gbani.

U kirana kpam n una u ne a asu u uyansa kaḅan.

¹¹ U kana tā u suma uyansa ukuna u cingi, u gono u yansa ukuna u maci.

U maṣa u wene u rongo n ya dem na ndishi n shinga.

¹² A'eshi a Magono ma Zuba a ka wundya tā aza da a ka yansa ukuna u shinga.

Kpam atsuvu a ne a'a tā ukukpi tsara u panaka le a yan baci kavasuu.

Shegai u tsu kpatalaka tā aza da a tsu yansa ukuna u cingi kucina.” ◊

¹³⁻¹⁴ Ya wa yanka da ukuna u cingi i'a baci ufoḅusi i yanka le ukuna u shinga? Shegai a ka yan da baci mavura an ya yansa ukuna u maci, kotsu i pana uwonvo wa kpam kotsu i namgba asuvu wa. Kashilā ka naka da tā katsupi ka ya yansa ukuna u da wari u shinga.

¹⁵ A una u da ya dambula a asuvu a de, she i lyaka Kawauwi kayala tyoku u Asheku n katakasuvu ka de. I rongo ufoḅusi u da ya wushunku uza da baci dem u wece da i tonuko yi ili i'ya i zuwai i'ari n uzuwa u uma. Kpam u kana tā i yain u da sawu na unaka tsupige.

¹⁶ I rongo n atakasuvu a de sarara. Pini nala, ama a dansa baci kagbani a kaci ka de, a ka woko tā n uwono a wene baci uma u shinga u da ya rongo an i'ari aza a Kawauwi.

¹⁷ Cibai, u la ta tsulobo i yain ukuna u shinga i pana ikyamba, Kashila ka baci ka cigai u da nala. I pana baci ikyamba nala, u la ta tsulobo n u da ya pana ikyamba an i yain ukuna u cingi.

¹⁸ Kawauwi ka pana ta dem ikyamba an u kuwai adama a unyushi u cingi u tsunu, kpam wa doku wa yan nala wa. U yan unyushi u cingi wa, shegai u kuwa ta adama a aza a unyushi u cingi tsara u tuko tsu a asu u Kashila. Ikyamba i ne i kuwa ta, shegai a 'yangasa yi n ucira u Kulu Keri.

¹⁹ Aku ku zuwa yi u ba u yankai a'ulu a akushe a da a'ari a kuwa ku a'ali ku6ari.

²⁰ Ama a na yi a 'yuwan ta upanaka Kashila a'ayin a da Nuhu wa yan kpatsu. Shegai Kashila ka yan ta ahankuri n ele. Ama kulla a uwa ta pini a kpatsu ki, aku Kashila ka wauwa le a mini mi.

²¹ Mini ma nala mi ma woko ta yavu ulyubu u da wa wauwa da gogo-na. Shegai ulyubu u uza u ashinda a ikyamba u da wa. U ukpatala ubana a asu u Kashila n katakasuvu ka de sarara da, kpaci a 'yangasa ta Yesu Kawauwi a ukpa.

²² Gogo-na Kawauwi ka ta a zuba ndishi a kukere ku ulyaki ku Kashila. Gba atsumate a zuba n ucira kau-kau u zuba n gba ityoni i cingi u kana ta a panaka yi.

4

Ya dem yain tyoku u Kawauwi

¹ An u wokoi Kawauwi ka panai ikyamba n ikyamba i ne, eda dem she i foboso i yain nala. Ili i'ya i zuwai tani i'ya, i wushuku baci ya pana ikyamba adama a Kawauwi, uyan u unyushi u cingi u da la vi ya suma.

² Nala kpam ya tono upana u kayanyan u cingi u ikyamba i de wa. Shegai ya yanka ta gba uma u de manyan i yain i'ya Kashila ka ciga.

³ I'ari i barakpa ta n i yanyi ili i'ya aza da bawu a revei Kashila a ka yansa. Tsishankala tsu kabarikete, uciga u ili i cingi, i rongoi a kuso n i gutukpi, ya yansa kpam abiki a gbani hal n isoshi i kabarikete, i lyakai ameli kayala ili i'ya Kashila ka kovo.

⁴ Aje a cau a de a yan ta majiyan an bawu ya bansa kpam n ele a asu u uyansa ukuna u gbani vi. Hal gbam a ka yansa kadyanshi ka gbani a kaci ka de adama a ukuna u nala vi.

⁵ Shegai u kana ta a wushunku uza da wa tuwa u yanka ya dem afada, aza a uma n aza da a kuwai gba.

⁶ Adama a nala, Yesu yanka ta aza da a kuwai vi ku6ari ku Kadyanshi ka Shinga. Ko an u wokoi a ka yanka le dem afada tyoku u ama da a buwai, yanka da u yanka le nala tsara a tsara a'ayin a da a ka kpatala a rongo a asuvu a uma tyoku da Kulu ku Kashila ku tonoi n ele.

⁷ Ko ndya wa ya kotso ta na n a'ayin kenu. Adama a nala i vakunku asuvu a de, i kana kaci ka de tsara i yain kvasu.

⁸ Gba ili i'ya gbam i lakai kalen i'ya, i lyai kelime n i weniki atoku a de uciga u maci. Ili i'ya kpam i zuwai i'ya, ya cimbusuka ta gba ikuna i cingi i kakuma i'ya a ka yansa da.

⁹ U kana ta i wushi ama a a'ua a de, kpam kotsu i yain tsali wa.

¹⁰ Kashila ka naka ta ya dem kune icun kau-kau. U gan ta i yanka ili i'ya Kashila ka naka da manyan mai, tsara i wenike ukuna u shinga u Kashila a asu u ama.

¹¹ Avu uza da Kashila ka nakai kune ku ku6ari, vu yain ka yavu Kashila ka ka dansa a asuvu a vunu. Isa da a isa vu vu banga ama? Banga le n gba ucira u da Kashila ka naka vu. Pini nala, Kashila ka wusha ta tsupige tsu ili gba a

asu u Yesu Kawauwi. Tsupige tsu Kashilā tsā tā pini hal ubana bawu utyoku, nala kpm dem ucira u ne. Ami.

A ka yan dā tā mavura

¹² Ama a va, kotsu i yain majiyan an a ka konduso dā n upana u ikyamba yavu i'ari a asuvu a akina wa. Kotsu i wene yavu ukuna u roku u dā u savu wa.

¹³ Wa laka dā tā tsulobo i yain mazanga an edā dem i uwai a asuvu a upana u ikyamba u Kawauwi. Yansai nala ya tsara tā mazanga cika a'ayin a dā baci a wenikei tsupige tsu ne.

¹⁴ A yanka dā baci kagbani adama a kala ka Kawauwi, i tsā la vi de unā u shinga, kpaci u wenike tā an tsupige tsu Kulu Keri ku Kashilā tsari n adā.

¹⁵ Mai dā wari uza u pana ikyamba u wuna baci uma gbani gbani, ko uboku ko kpm ukuna u gbani u roku u dā uza u yain. Nala dem wari, uza wa uwusa baci ukuna u ama kabarikete u gan tā u pana ikyamba.

¹⁶ Nala wari wa, a ka yan dā baci mavura an i'ari Atoni. Kotsu i pana uwono n upana u ikyamba u nala vi wa. Shegai i cikipala Kashilā an i'ari n kala ka nala ki.

¹⁷ Gogo-na dā a'ayin a dā Kashilā ka gitā afada a ne, kpm wa gitā tā u yanka kuwa ku ne. Pini nala, a gitā baci n atsu an tsari Atoni, ndya ya woko makorishi ma aza dā a 'yuwain upana Kadyanshi ka Shinga ka ne?

¹⁸ Kadyanshi ka Kashilā ka da,

“Iwauwi i tsu tuwā tā a asu u ama a shinga n upana u ikyamba, shegai ama dā a 'yuwain upanaka Kashilā kpm a tsu nususa, ama a na a ka la tā ama a shinga upana ikyamba.” ◊

¹⁹ Ili i'ya ukuna u na wa tonu u dā: va pana baci ikyamba tyoku dā Kashilā ka ciga, vu lyai kelime n unaka kaci ka vunu a asu Kashilā uza dā yan vu. Vu lyai kpm kelime n uyansa ili i shinga, wa banga vu tā. Mayun, wa kpadā vu ubanga wa.

5

Uwenishike ubana a asu u nkoshi

¹ Gogo-na nkoshi ma Atoni n dā ma dansaka. Mpa dem makoshi ma kpm n wene tā upana u ikyamba u Kirisiti Kawauwi. Ma tonu yi tā a tsupige tsu ne n karingā ka ne u gono baci.

² Tyoku dā aliniki a tsu kirana nā ncon n le, nala dem u gain i kirana n gba ko ya baci Kashilā ka zuwai a akere a de. I yain u dā n uciga u de, kotsu i yain tsali an ya yan u dā wa. I yain nala an ya pana kayanyan ka ugbashika Kashilā. Kotsu i yain nala n i zuwi uma a ili i likimba i'ya ya tuwā dā wa.

³ Kotsu i gonuko kaci ka de azapige hal n i baranasi ama kabarikete wa, shegai i gonuko kaci ka de i woko iryoci i shinga.

⁴ Nala kpm, Magono ma Aliniki ma tuwā baci, wa naka dā tā funi u tsupige u dā bawu wa kporo.

Uwenishike ubana a asu u aloba

⁵ Edā aloba, panai karingā ka nkoshi. Gbā de kpm she i bāngamgbāna yavu agbashi a dā a vakunki kaci ka le, kpaci

“Kashilā ka 'yuwan tā aza dā a'ari n arādi, u nakai kpm ukuna u shinga u ne a asu u aza dā a vakunki kaci ka le.” ◊

⁶ Adama a nala, i vakunki kaci ka de a ucira u Kashilā. A'ayin a dā baci a'ayin a ne a tuwāi, wa radagba dā tā a zuba.

⁷ Tsunki Kashilā gbā ili i'ya ya balā dā, kpaci wa kirana tā n adā.

⁸ Kain dem i rongo a uwundya n afo6i. Kalapansi ka utokulalu u de, kpam aya pini wa genge tyoku u gabako wa bolo uza da wa kana tsara u takuma.

⁹ Shamgbai n ucira a ili i'ya i wushuki n i'ya, nala ya yan i lyai kaci ka ne n ucira. U gan ta i reve, gba Atoni a Asheku ko nte wa a likimba a ka pana ta icun i upana u ikyamba u na vi.

¹⁰ A'ayin a da baci i panai ikyamba kenu, Kashila ka kirana ta n ada, kpam u zuwa atakasuvu a de a gbama, wa zuwa da ta kpam i shamgba n ucira. Yan da Kashila ka tsu yan nala adama a da wari uza u shinga a'ayin dem. U zuwa da ta i tsara tsupige tsu ne bawu utyoku a asu u da u bolomgbono da n Kawauwi.

¹¹ Kashila ka lya ta tsugono tsu ko ndya wa hal ubana bawu utyoku. Ami.

Idyani

¹² Ma wundya ta Sila tyoku u utoku kpam uza da n wushuki n eyi. U banga mu ta a asu u ukorongu maku ma ukanikorongi u na vi. Ili i'ya i zuwai n korongi u da i'ya, tsara n gbamatangu da, kpam n tonuko da tyoku da Kashila kari uza u shinga, adama a da kain dem i rongo uwushukusu n eyi.

¹³ Atoni a Babila* a ka sukunku da ta idyani. Kashila ka dangasa le ta dem tyoku da u dangasa da. Maku ma va dem Marku wa danasa da ta.

¹⁴ Damamgbanai a asuvu a uciga u Atoni. Kvasu ka va ka Kashila ka naka da ndishi n shinga, eda aza da i'ari aza a Kirisiti Kawauwi.

* 5:13 Arevi a Tagarada u Kashila a wushuku ta an Bituru yankai "Babila" manyan tsara u yain kadyanshi a kaci ka ilyuci i Roma.

Ukanikorongi u Ire u Bituru

Ukukpa u kadyanshi

Ukanikorongi u ire u da u wutaɪ ara Bituru ubana a asu u Atoni aza da a wacuwai a asu kau-kau u da na vi.

A asuvu a ukanikorongi u na vi, Bituru tonuko ta ayain a kaneshi, Kashila ka kirana ta n aza da a korongi Tagarada u Kashila, adama a nala u gan ta Katoni dem ka reve Tagarada u Kashila mai. U todugbuso ta kpm u da, a ka yan ta awenishiki a kaɓan, u wenikei kpm tyoku da a ka reve ili i maci n i kaɓan. A makorishi u da a zuwa uma a a'ayin a da Kawauwi ka gono.

Awenishiki a kaɓan n uwenishike u kaɓan u da pini ushani gogo-na. Adama a nala, u kana ta Atoni a reve Tagarada u Kashila mai. Tsu kondo baci a Tagarada u Kashila, tsa wene ta an Asheku Kawauwi wa gono ta, adama a nala a da tsari n uzuwa u uma u da bawu uza roku wa fuda wa wusha tsu u da vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kavasuu (1:1-2)

Tyoku da Atoni a Asheku a gain a rongo (1:3-15)

Tsupige tsu Kawauwi (1:16-21)

Ntsumate n awenishiki a kaɓan (2:1-22)

Ugono u Asheku mayun da (3:1-18)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Simo Bituru, kagbashi ka Yesu Kirisiti Kawauwi, kasuki ka ne ka dem mari. Gba de da ma koronku, eda aza da i'ari n upityanangu tyoku da tsari n u da. Upityanangu u nala tani wa ta n kalen cika, kpaci Kashila n Yesu Kawauwi alya a naka tsu u da adama a ukuna u maci u le.

² Ma ciga ta Kashila ka wenike da ukuna u shinga na ndishi n shinga cika a'ayin a da baci i'ari a ureve Yesu n i revu, kpaci aya Kashila n Asheku a tsunu.

Ili i'ya i zuwai tsari n uzuwa u uma

³ An ureve u Yesu u tsunu wari a ulya kapala, u yanka ta ucira u tsugono u ne manyan tsara u naka tsu gba i'ya tsa ciga, kpm tsu rongo tyoku da wa yankpa Kashila. U isa tsu ta tsu tuwa tsu wushi tsupige tsu ne, tsu wushi kpm ukuna u shinga u ne.

⁴ N ucira u pige u nala u da kpm u naka tsu kazuwamgbani ka pige ka pige n ka shinga ka shinga. U zuwamgbana ta u da a ka zuwa tsu ta tsu lai a asuvu a ukuna u cingi u da u kyawan tsu u da uyawunsa u ukuna u cingi u tsu tuko. U zuwamgbana ta kpm u da ya woko ta tyoku u Kashila.

⁵ Adama a nala, cinda i wokoi tyoku u Kashila, kotsu i kaka tsara i doku ukuna u shinga a asuvu a upityanangu u de. Uma u ukuna u shinga u tsu zuwa da ta i doku ureve u Kashila cika.

⁶ Ureve u Kashila u tsu tuko ta ukana u kaci. Ukana u kaci kpm u tsu tuko ta akawunki. Akawunki yi kpm a tsu zuwa da ta i rongo gba adama a Kashila.

⁷ Ya rongo baci nala, ya yan ta n uciga u atoku. A makorishi kpm ya yan ta n uciga u maci a asu u ama gba.

⁸ Ilya baci kelime n udoku u ili i shinga i na yi, ya bishinka da ta uwoko aza a gbani n aza a ndishi n gbani, i yain kpm ili i shinga ushani adama a ureve u Asheku Yesu Kawauwi.

⁹ Shegai aza da a kpaɗai uyan ili i shinga i na yi arumba a da, ko kpm a ka wene mai wa. A asansa ta an Kashila ka zai uma u cau u le u unyushi u cingi.

¹⁰ Ama a va, adama a nala, u kana ta i doku uyan ili i'ya ya wenike an Kashila ka isa da mayun, i wenike kpm an u dangasa da i woko ama a ne. I yan baci nala ya taɗatsa wa, ya rukpa tani wa.

¹¹ Kashila kpm ka wusha da ta mai a asuvu a tsugono tsu Yesu Kirisiti Asheku n Kawauwi ka tsunu.

Zuwai atsuvu a asu u akani a Kashila

¹² I reve de ili i na yi, kpm i'ari kushani a ukuna u mayun n ucira. Gba n nala ma ciga ta n rongo da ucibusuka ili i na yi.

¹³ Wa lobono ta n rongo da ucibusuka ili i na yi hal she kain ka n kuwai.

¹⁴ Kpm Asheku Yesu Kawauwi u wenike mu de a ka barakpa wa ma kuwa ta.

¹⁵ Adama a nala, ma matsa ta n wene n wenishike da ili i na yi mai. Ma ciga ta i ciɓa ko u barakpa baci an n lazai.

¹⁶ An tsu tonuko da tyoku da Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a ka gono n ucira, itete i ugboji i'ya uza roku u yain i'ya tsa dansa wa. Tsu wene ta tsupige tsu ne mayun n a'eshi a tsunu.

¹⁷ Kashila Tata u naka yi ta tsupige tsa a raɗagba yi kpm an u isa yi n kalagatsu a asu u Ucira n Tsupige, u da, "Maku ma va ma na vi, uza da ma ciga cika, kpm ma pana ta kayanyan n eyi." [†]

¹⁸ Tsa ta pini a zuba u masasa ma uwulukpi ma nala mi kaɓolo n Yesu a'ayin yi, kpm tsu pana ta kalagatsu ki ka dansai a zuba.

¹⁹ Gba ikuna i na yi i zuwa tsu ta tsu doki tsu wushuki ili i'ya nsumate n danai vi mayun da. Adama a nala she i gonuko ugboji a asu u kadyanshi ka le ki i woko yavu macikalu ma ma wantukpa a karimbi. Lyayi kelime n i yanyi ili i na yi hal kain ka Kawauwi ka wenikei kaci ka ne kpm katyashi ka ne ka wantukpai a atakasuvu a de.*

²⁰ Ili i'ya i lakai gba, u kana ta i reve a'ayin a da baci nsumate n yain kadyanshi a Tagarada u Kashila, ara le da ka wuta wa.[†]

²¹ Nsumate mi a tsu yan kadyanshi adama a da an ele a ka ciga a dansa wa. Nala wari wa. Kulu Keri ka ku tsu zuwa le a dansa akani a Kashila.

2

Awenishiki a kaban

¹ A'ayin a da a wurai, a yan ta nsumate n kaban aza da a yain kadyanshi a asuvu a Isara'ila, nala kpm a asuvu a de ya tsara awenishiki a kaban. A ka yan ta manyan n ugboji a tuko kaban ka ka tuko kunangasu a kaci ka Kashila. A ka 'yangasaka ta Ashekapige, uza da u wauwa le. Ele n kaci ka le dem a ka barakpa n uwusha u ukpa wa.

² Ama ushani a ka tono ta uwenishike u cingi u le, aku a toni ukuna u gbani u uwono u le. Adama a le ama a ka dansa ta kadyanshi ka gbani a kaci ka Kawauwi n uwenishike u mayun u ne.

³ Awenishiki a na yi a'a ta n kurura, kpm a tsu yanka ta ugboji n kaban manyan a ryafa da. Shegai Kashila ka bidya ta u wacinsa le tun caupa kpm ukpa u le wa ta a ure.

[†] **1:17** Mat. 17:5; Mak. 9:7; Luk. 9:35. * **1:19** Idani i na n Tsiheline i'ya, "She a'ayin a da kain ka wansai kpm katala ka kpasani ka 'yangai a katakasuvu ka vunu." [†] **1:20** A ka fuda ta a ka reve idani i Tsiheline pini na n kalen ka na dem, "U kana ta vu reve an uza wa la wa reve akani a nsumate n kaci ka ne wa."

⁴ Kashilā ka jebige atsumate a zuba mavura a'ayin a ḏa a yain unyushi u cingi wa. U tsu varangu le ṭa a asu upana u ikyamba kpam a asuvu a a'ele a lyungu-lyungu a karimbi, nte a ka rongo pini hal a'ayin a afada.

⁵ Kashilā ka jebige ama mavura a likimba a'ayin a cau a Nuhu wa. U wauwa ṭa Nuhu n ama a shindere aza a kuwa a ne. Nuhu rono ṭa ama atsuvu a kaci ka afada a maci a Kashilā, pini nala, Kashilā ka cimbusai gba likimba n ama a cingi yi n mini ma pige.

⁶ U doki u yain ilyuci i Sodom n Gomora mavura u ḏabai i'ya u gonukoi i'ya kakomo. U zuwai a wokoi iryoci a ili i'ya ya gita n aza ḏa a kpaḏai upana ka Kashilā.

⁷ Shegai gba n nala, Kashilā ka wauwa ṭa Lutu. Lutuṭ vuma ḏa rongoi n Kashilā mai ḏa, kpam u pana kayanyan ka ukuna u gbani n u cingi u ḏa a ka yansa a asu u ḏa wari vi wa.

⁸ An u wokoi vuma ḏa uza ḏa wa pana Kashilā karinga, u dambula ṭa a asuvu a ne cika an u wenei tsicingi kpam wa panaṣa ukuna gbani kain dem.

⁹ Ili i na i wenike ṭa an Kashilā ka fuda ka wauwa ama ḏa a ka tono yi mai a asuvu a upana u ikyamba u ḏa a ka panaṣa. Ili yi ya wenike ṭa dem an Kashilā ka kana ama ḏa a 'yuwan yi unaka karinga, kpam wa lya ṭa kelime n uyan le mavura hal ubana kain ka afada.

¹⁰ Kashilā ka doku ṭa upana u ikyamba u ama ḏa a ka tono uciga u ili i ikyamba i le kpam a 'yuwan yi unaka karinga. Icu n i ama a na yi a'a ṭa n araḏi kpam a bidya kaci ka le evu wa. Hal gbam a tonusukoi tsupige tsu aza a zuba kadyanshi ka gbani, kpam a tsu wece kain ka a ka yan nala wa.

¹¹ Shegai atsumate a zuba a la ṭa ama a na yi ucira cika, kpam gba n nala atsumate a zuba yi a tsu tonusuko tsupige tsu aza a zuba a nala yi kadyanshi ka gbani a kapala ka Kashilā wa.

¹² Ama a na a a'a ṭa tyoku u nnama n mete n ḏa bawu n tsu yan majiyan. N ḏa a matsai tsara a kana a wuna. A tsu tonuko ṭa ili i'ya bawu a revei kadyanshi ka gbani. Ahali a cingi a le a ḏa a ka wuna le.

¹³ A ka wusha ṭa ukpa u woko katsupi ka malen ma manyan ma le adama a ukuna u cingi u ḏa a ka yansa ka ama. A tsu yan ṭa mazanga a'ayin a ḏa a ka yan ukuna u cingi ko n kaara ka baci. A tsu tuko ṭa uwono a kaḑolo ka ḏe, a gonuko ḏa aza a ashinda. A tsu lya ṭa kelime n a yanyi ukuna u kaḑan u na vi ko a ka lya baci ilikulya kaḑolo n aḏa a asu u abiki.

¹⁴ A tsu yan ṭa tsishankala n a'eshi a le, kpam a tsu cuwa n uyan unyushi wa. A tsu kpatalasa ṭa aza ḏa bawu a shamgbai a asu u te a yain unyushi. A tsu wishike ṭa kaci ka le kurura, ele aza ḏa a yankai unā a ḏa.

¹⁵ A asaḑa ḏe ure u maci a tonoi ure u matsumate Bala'amṭ maku ma Beyu. Bala'am vuma ḏa uza ḏa u lai uciga ikebe a asu uyan ili i'ya bawu i gain. ◊

¹⁶ Shegai makparyagi ma farana ṭa Bala'am. Manama ma bawu ma tsu dansa, ma dana ṭa ukuna yavu vuma ma bishinkai matsumate mi uyan ijan i ne.

¹⁷ Ama a na a'a ṭa yavu a'eshi a mini a ḏa a ekpei. Tyoku u alishi a ḏa a tsu kyawunsa a zuba a uwule ḏa a'ari. A tsu yan ṭa kazuwamgbani cika shegai ko i te a tsu shadangu wa. Kashilā ka zuwa ṭa icu n i ama a na yi a asu u ḏa u lakai karimbi.

¹⁸ Ama a na yi a tsu yan ṭa araḏi n kadyanshi ka gbani. Vuma wa yan baci evu n u'asaḑa ure u cingi, ama na yi a ka yanka ṭa kurura ku cingi ku le manyan a gonuko yi a ure u cingi.

¹⁹ A yanka ṭa ya dem kazuwamgbani ka utsara u kaci, shegai ele dem agbashi a uyansa ukuna u cingi a ḏa, kpaci ama agbashi a ili i'ya ya tono n ele a ḏa.

²⁰ Ama a ka tsarā tā iwauwi a ili i likimba i'ya ya nangasa le, a tuwā baci a asu u Asheku a tsunu Yesu Kirisiti Kawauwi. Shegai ili i nala yi i doku baci i kanai ama a nala yi pini, hal i lyai kaci ka ama ki, upana u ikyamba u le wa la tā upana u ikyamba u cau.

²¹ Wari wa laka tā ama a nala tsulobo a'ari a kpaḍa baci ureve ili i'ya ya zuwa Kashilā upana u kayanyan. U lobono wa, kō kenu, uza u reve ili i'ya i gain u yain, aku u 'yuwan kadyanshi ka uwulukpi ka shinga ka Kashilā ka naḳa le a yain.

²² Ili i'ya i'ari i mayun a asuvu a tsizagadi tsu na tsi, i mayun i'ya dem a asu u ama a na yi, “Mashe ma tsu gono tā tsarā ma lyai tsishami tsu ne.” Tsizagadi tsu roku kpm tsu dana tā, “A sumba baci maburusunu, ma gono tā a asu u icadi.”

3

Yesu wa doku tā wa gono

¹ Aza ḍa ma ciga, gogo-na n koronku ḍa ḍe ikanikorongi i re, kpm a asuvu a ikanikorongi yi n matsa tā tsarā n zuwa ḍa i yawunsa mai kpm i ciḍa dere.

² Ma ciga tā i ciḍa i reve kpm n akani a ntsumate ma uwulukpi n caupa, ma ciga tā kpm i ciḍa i reve kpm ili i'ya Asheku n Kawauwi ka tsunu ka zuwai asuki a tonuko ḍa i yain.

³ Wā tā n kalen cika i reve a a'ayin a makorishi a ka yan tā aza a majari, aza ḍa a ka dosuso ukuna u maci, a yain gbā ili i cingi i'ya a ka ciga a yain.

⁴ A ka dana tā, “Utuwā u ḍa u zuwamgbana i wa tuwā vi u ḍa te? Azapige a kagita a kuwā ḍe gbā, kpm ko ndya wa i'a tā tyoku ḍa i'ari tun a kagita ka uyan likimba.”

⁵ Shegai ama a na yi a zuwa tā kaci ka le a asansai an tun caupa Kashilā ka yain zuba, u wutukpai uyamba a asuvu a mini u zuwai kpm mini ma kyawain uyamba vi n kadyanshi ka ne.

⁶ An a tsarai a yain a'ayin, Kashilā ka zuwai mini ma nala mi ma wacinsai likimba.

⁷ Shegai Kashilā ka tonuko tā zuba n likimba u gogo-na a yain pini hal ubana kain ka afada. Pini nala, aku akina a tuwā le, kpm a wacinsa aza ḍa bawu a wushuki n Kashilā.

⁸ Aza ḍa ma ciga, kotsu i asansa an Kashilā ka tsu wene kain ka te yavu ayen kazu ka te wa, u wene kpm ayen kazu yavu kain ka te.

⁹ Aza roku a bidya tā Magono ma Zuba ma barakpa tā kahu u shadangu kazuwamgbani ka ne, shegai nala wari wa, wa barakpa tyoku ḍa a ka yawunsa wa. Wā tā n ahankuri ara ḍe. Wa ciga ko uza u kuwā wa, shegai wa ciga tā ya dem u kpatala ugono ara ne.

¹⁰ Kain ka Asheku ka tā a utuwā ka danda ama tyoku ḍa kaboki ka tsu tuwā. Zuba kpm wa kotso tā n mawurā ma pige, aku akina a runukpa ko ndya wa. Wa wenike tā ya dem tyoku ḍa a ka todugbo likimba n gbā ili i'ya i'ari pini kpm a kidaga u ḍa ugana.*

¹¹ An u woko a ka wacinsa ko ndya wa, icun i ama a eni a ḍa ya woko? Adama a nala she i gbashika kpm i naḳa Kashilā tsupige n uma u ḍe.

¹² I zuwa a'eshi a ḍe a kain ka nala ki i banga ka ka tuwā gogo. A'ayin a nala yi a ka wacinsa tā zuba n akina, kpm gbā i'ya i'ari pini a akina yi i darakpa.

¹³ Shegai tsa vana tā zuba u savu n likimba u savu u ḍa Kashilā ka zuwamgbana i wa yan, likimba ḍa gbā aza ḍa a'ari pini a ka yan ili i'ya Kashilā ka dana i'ari dere.

* **3:10** Akorongi a cau a roku aza ḍa a purai a tagarada u 2 Bituru a korongu tā “kpm ili i likimba ya darakpa tā n usuḍgbi u shen cika.”

Idyani i makorishi

¹⁴ Aza da ma ciga, adama a nala, she i rongo na ndishi n shinga n Kashila kpam i yain gba i'ya ya yan i rongo mai bawu unyushi u cingi a asuvu a a'ayin a da ya vana ukuna u na u gita vi.

¹⁵ Kotsu i cifa, Magono ma Zuba uvana u da wari tsara ama a tsara kabala ka a ka tsara iwauwi. Tyoku da utoku u tsunu Bulus uza da tsa ciga, u koronku da n ureve u da Kashila ka naka yi.

¹⁶ Bulus yan ta kadyanshi ka ili i na ki asuvu a gba ikanikorongi i'ya u korongusi, shegai ili i roku i'ya u korongi vi i wuyana ta ureve. Aza roku aza da bawu a revei ili n aza da bawu a shamkpai kaci ka le a asu u te a vura ta ikanikorongi i ne yi tsara i naka kalen ka roku kau. Nala dem a tsu yan n apashi a roku a Tagarada u Kashila. Pini na kaci ka le ka a ka ronuko uwacinsa.

¹⁷ Aza da ma ciga, a rono da ta atsuvu kaku kahu kain ki, i kirana kotsu unyushi u ama a cingi u na u pura da ugboji wa. Shamgbai a asuvu a uwushuku u de, kotsu i rukpa wa.

¹⁸ I lyai kelime n ugbama a asuvu a ukuna u shinga n ureve u Yesu Kirisiti Asheku n Kawauwi ka tsunu. Asaka tsupige n karinga u woko ara ne n gogo-na hal ubana. Ami.

Ukanikorongi u Kagita u Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya korongu ta ikanikorongi i kenu i kenu i tatsu ubana a asu ama kau-kau. U na vi; wata, u kagita, u isa ta aza a uyan kaneshi vi mmuku n ne. Cinda Yahaya kasuki ka kpm makoshi ma Atoni a a'ayin a nala yi, nala wenike ta an ukanikorongi vi u Atoni u da gba.

A ukanikorongi u na vi, Yahaya yan ta kadyanshi ka tyoku da uza wa rongo evu n Kashila. U yan ta ka tyoku da uza wa rongo evu n Kashila ki icun ku re. Ure u kagita u da uza u rongo a katyashi ka Kashila. Ure u ire kpm u da uza u rongo a uciga u Kashila.

Tagarada u na u yan ta kadyanshi ka urongo a katyashi ka Kashila u da uza u rongo tyoku da Kashila ka ciga. Adama a nala ili i'a kpm la i'ya ya rongo usokongi a asu u ama n Kashila kpm wa. Tagarada vi u yan ta kpm kadyanshi ka uza u rongo a uciga u Kashila u da uza u cigi atoku pini na a likimba. A makorishi, u cibuga tsu ta an tsari n utsara u kaci u pige tsa baci kabolo n Kawauwi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Udani u da wa naka uma (1:1-4)

Kashila ka katyashi, Yesu kpm aya iryoci i tsunu (1:5-2:6)

Kazuwambani ka savu (2:7-17)

Atokulalu a Kawauwi na mmuku n Kashila (2:18-3:10)

Uciga u Kashila n uciga u tsunu (3:11-4:21)

Utsara u kaci n likimba (5:1-21)

Akani a uma

¹ Uza da tun caupa wari pini a kagita ki, aya uza da tsu panakai kpm tsu wenei. Tsu wene yi ta n a'eshi a tsunu, tsu sawa yi kpm n akere a tsunu. Aya Yesu Kirisiti Kawauwi Udani u uma.

² Uza da u tsu naka uma, u tuwa ta ara tsunu! Tsu wene yi ta, kpm tsa tonuko da ili i'ya tsu wenei vi. Gogo-na ukuna u uma u da bawu wa kotso u na u da wari n Tata vi kpm u tuwa tsu vi, u da tsa tonuko da.

³ I'ya tsu wenei kpm tsu panai i'ya tsa tonuko da, tsara eda dem i tsara urongo u kabolo n atsu u nala vi. Kabolo ka tsari n u da n Tata n Maku ma ne Yesu Kawauwi.

⁴ Koronku da tsa koronku da ili i na yi tsara i shadangu n mazanga kabolo n atsu.

Kashila katyashi ka

⁵ Udani u da tsu panai ara Yesu Kawauwi u da na, kpm u da tsa tonusuko da: Kashila ka katyashi, kpm wari n karimbi wa, ko kenu.

⁶ Tsu da baci tsa n uma kabolo n eyi, kpm tsu lyai kelime n urongo n uma u tsunu a asuvu a karimbi, aza a kaban a da tsari, tsa tono ukuna u mayun wa.

⁷ Shegai tsa rongo baci a asuvu a katyashi tyoku da Kashila ka rongo a katyashi, tsa rongo ta la vi kabolo n atoku. Kpm mpsa n Maku ma ne Yesu n wulukpe ta unyushi u cingi u tsunu.

⁸ Tsu da baci tsa n unyushi u cingi wa, kaci ka tsunu ka tsa yinsa, kpm ukuna u mayun wari a asuvu a tsunu wa.

⁹ Shegai tsu dana baci unyushi u cingi u tsunu, wa cimbusuka tsu ta. Kpaci Kashila ka tsu shadangu ta kazuwamgbani ka ne, wa yan ta ili i'ya i'ari mai. Wa wulukpe tsu ta a asuvu a ukuna u cingi u da tsu yain.

¹⁰ Tsu da baci tsu yan unyushi u cingi wa, Kashila ka tsa isa uza u kaBan. Kpam tsa wenike kadyanshi ka ne a asuvu a atakasuvu a tsunu wa.

2

Yesu da kabangi ka tsunu

¹ Mmuku n va aza da ma ciga, koronku da ma koronku da ili i na yi tsara i yain unyushi u cingi wa. Shegai i nusa baci, kain dem Yesu Kawauwi uza da wari uza u maci, wa folo ta Tata a una u tsunu.

² Aya udarakpa u unyushi u cingi u tsunu. Unyushi u tsunu u da gbam u bidyai koshi wa, shegai hal n unyushi u ama a likimba gba.

³ Nala tsa reve an gogo-na tsu revei Kashila, tsa tono baci udani u ne mai.

⁴ Uza da baci dem u danai, "N reve ta Kashila," shegai bawu wa tono ili i'ya u danai, vuma nala uza u kaBan da. Kpam wa n ukuna u mayun a asuvu a ne wa.

⁵ Shegai tsa yan baci ili i'ya Kashila ka danai, kpam uciga u ne wari ara tsunu tyoku da u gain u woko, tsa reve ta an tsari ama a ne mayun.

⁶ Tsu da baci atsu ama a ne a da, tsu rongo tyoku da Yesu rongoi.

Kashila ka da tsu cigi atoku a tsunu

⁷ Aje a va aza da ma ciga, koronku da ma koronku da adama a da ma naka da mele ma savu wa. Ma gai a naka da caupa vi ma, kpam i reve ta n udani vi.

⁸ Shegai u savu u da dem. Kawauwi ka wenike ta an mele mi mayun da, eda kpam dem i wenike ta an mayun da. Kpaci karimbi ki ka ta a ucimba, katyashi ki kpam kari a uwakana.

⁹ Uza u dana baci, "A katyashi ka ma rongo," shegai wa kovo utoku u ne, vuma nala vi a karimbi ka wa rongo.

¹⁰ Uza da baci wa ciga atoku a ne, a katyashi ka wa rongo kpam wa tuko utadatsasa wa.

¹¹ Tsa kovo baci atoku a tsunu, a karimbi ka tsa rongo kpam tsa wala pini. Tsu reve kpam a asu u da tsa bana wa, kpaci tsa wene ure n karimbi wa.

¹² Koronku da ma koronku da, mmuku n va, kpaci Kashila ka cimbusuka da de unyushi u cingi u de adama a ili i'ya Yesu yain.

¹³ Koronku da ma koronku da, isheku, kpaci i reve ta uza da wari pini tun a kagita.

Koronku da ma koronku da, alobo na nkere,

kpaci i lya ta kaci ka uza u cingi vi.

Koronku da ma koronku da, mmuku,

kpaci i reve ta Tata.

¹⁴ Koronku da ma koronku da, isheku,

kpaci i reve ta uza da wari pini tun a kagita.

Koronku da ma koronku da, alobo na nkere,

kpaci i'a ta n ucira.

Udani u Kashila wa ta ara de,

kpam i lya de kaci ka uza u cingi vi.

¹⁵ Kotsu i cigi likimba ko kpam ili i'ya i'ari pini a asuvu a ne wa. Ya ciga baci likimba, uciga u Tata wa la vi ara de wa.

¹⁶ Tsa rongo baci tyoku da likimba wa ciga, kain dem tsa rongo ta uciga tsu yain ili i'ya i'ari unyushi. Tsu cigi tsu tsara ili i'ya baci dem tsu wenei, tsu

yain dem arađi a ili i'ya baci dem tsa yan kpm tsari n i'ya. Ko an u wokoi ili i nala yi unyushi u da. Gba ili i nala yi i Tata i'ya wa, shegai i likimba i'ya.

¹⁷ Likimba n gba ili i'ya i'ari pini ya wura ta, shegai uza da baci wa yan ili i'ya Kashila ka ciga, wa yan ta n uma hal ubana.

Utokolalu u Kirisiti Kawauwi

¹⁸ Mmuku n va aza da ma ciga, a'ayin a makorishi a da. I pana ta a da utokolalu u Kawauwi wa ta a utuwa, gogo-na kpm atokolalu a Kawauwi a da pini na ushani. Nala tsu yain tsu revei an a'ayin a makorishi da na vi.

¹⁹ Ama a na yi a asaqa de kuwa ku Atoni ku tsunu, kpaci a'ari a asuvu a tsunu mayun wa. A da baci mayun da a'ari a asuvu a tsunu, a'ari a ka shamba ta n atsu. An a asaqa tsu vi, u wenike ta an a'ari a asuvu a tsunu wa.

²⁰ I'a ta n kune ka Uza u Uwulukpi u naka da, adama a nala gba de i reve ta ukuna u mayun.

²¹ U kana mu she n koronku da a kaci ka ukuna u mayun vi wa, kpaci i reve ta n u da. I reve ta kpm an aza a kaban a'ari a asuvu a aza a mayun wa.

²² Ya uza u kaban? Uza da baci dem u nanai Yesu Kawauwi, uza u kaban da. Uza da baci dem u danai nala, utokolalu u Kawauwi da, kpm u 'yuwan ta Tata n Maku mi dem.

²³ Uza da baci dem u 'yuwain Maku mi, vuma u nala vi u 'yuwan ta dem Tata vi. Shegai tsu da baci tsu wushuku n Maku mi, tsa ta dem n Tata vi.

²⁴ Kotsu i matsa i wene i toni uwenishike u da i tsara i kagita. I lya baci kelime n utono u ili i'ya i panai a kagita, ya rongo ta kabolo n Maku mi kpm n Tata vi.

²⁵ Ili i'ya kpm Kawauwi ka zuwamgbana i wa naka tsu i'ya na: uma u da bawu wa kotso.

²⁶ Koronku da ma koronku da tsara n rono da atsuva a kaci ka ama a nala yi, aza da a ka ciga a yinsa da vi.

²⁷ Shegai eda, Kawauwi ka tsunku da de Kulu Keri ku ne. Kulu ku ne ka baci ara de, she kpm uza u wenishike da wa. Kpaci Kulu ku ne ka wenishike da ta ko ndya wa, kpm ko ndya baci ku wenishikei mayun da, kaban ka wa. Tono i uwenishike u Kulu vi, i rongo kpm a asuvu a Kawauwi.

²⁸ Mayun mmuku n va, lyayi kelime n uwoko ili i te n Kawauwi, tsara u gono baci tsa pana uwono wa, kpm tsa pana uwono a kapala ka ne wa.

²⁹ I reve ta an Kawauwi kari uza u maci, kotsu kpm i reve uza da baci dem wa yansa ili i'ya i'ari i maci, maku ma Kashila ma.

3

Atsu mmuku n Kashila n da

¹ Tata wa ciga tsu wa wa, adama a nala a da a ka isa tsu mmuku n Kashila. Kpm mayun da tsari mmuku n Kashila mi. Aza a likimba a reve Tata vi wa, da gai dem i zuwai bawu likimba vi u reve tsu vi.

² Aje a va aza da ma ciga, gogo-na atsu mmuku n Kashila n da, kpm kotsu u wenike tsu ve ili i'ya tsa woko wa, Kawauwi ka gono baci. Shegai tsu reve ta Kawauwi ka gono baci, tsa woko ta tyoku u ne, kpaci tsa wene yi ta tyoku da wari mayun.

³ Gba aza da a wushuki n ukuna u na vi, a ka zuwa ta kaci ka le a rongo uwulukpi tyoku da Kawauwi kari uwulukpi.

⁴ Uza da baci u yain unyushi u cingi, mele ma Kashila ma u pasai, kpaci uyan u unyushi u cingi dere da wari n kushulu n Kashila n mele ma ne.

⁵ I reve ta an Kawauwi ka tuwai u takpa unyushi u cingi, kpaci wa n unyushi u cingi wa.

⁶ Adama a nala, uza da baci wa rongo kaɓolo n eyi, wa lya kelime n uyansa unyushi u cingi wa. Shegai uza da baci u lyai kelime n uyansa u unyushi u cingi, kotsu u wene yi wa kpam u reve yi wa.

⁷ Mmuku n va, kotsu i asaka uza u yinsa da a kaci ka ukuna u na vi wa: ama a ka wenike baci uma u shinga, aza a uma u shinga a da tyoku da Kawauwi kari.

⁸ Gba uza da baci wa yansa unyushi u cingi, uza u Kalapansi da, kpaci Kalapansi ka gita ta uyansa u unyushi u cingi tun a kagita. Adama a nala a da Maku ma Kashila ma tuwai tsara u cimbusa manyan ma Kalapansi.

⁹ Aza da baci a'ari mmuku n Kashila a ka fuda a ka lya kelime n uyansa u unyushi u cingi wa, kpaci u naka le ta uma u savu. An u wokoi Kashila ka Tata u le, a ka lya kelime n uyansa u unyushi u cingi wa.

¹⁰ Adama a nala, tsa wene ta ko ya maku ma Kashila, n ko ya kpam maku ma Kalapansi. Uza da baci dem bawu wa rongo n uma u shinga, maku ma Kashila ma wa, nala dem uza da bawu wa ciga utoku u ne.

Cigai atoku a de

¹¹ Udani u na u te u da n u da i'ari i gitai i panai vi: tsu cigi atoku a tsunu.

¹² Kotsu i woko tyoku u Kayinu wa, uza u uza u cingi vi u da, aku u wunai vangu u ne. Nda i zuwai u wuna yi? Kpaci ili i'ya Kayinu yain i gan wa, ili i'ya kpam vangu u ne u yain i'ya i lobono ta.

¹³ Aje a va, kotsu i yain majiyan an ama a likimba a ka kovo da wa.

¹⁴ Uciga u atoku a tsunu, wa wenike ta an tsu pasamgbanaik ukpa ubana a uma. Uza da baci bawu wa wenike uciga nala, u buwa ta a asuvu a ukpa.

¹⁵ Uza da baci dem wa kovo utoku u ne, kawuni ka uma u vuma gbani ka. Kpam i reve ta aza da a ka wunusa uma u ama gbani, a'a n uma u da bawu wa kotso a asuvu a le wa.

¹⁶ Tyoku da tsa reve uciga vi wari u da na: Kawauwi ka neke ta uma u ne adama a tsunu. Adama a nala atsu dem u kana ta tsu neke uma u tsunu adama a atoku a tsunu.

¹⁷ A dana uza roku wa n utsari, aku u wenei uza roku uza da bawu wari n ili kpam u banga yi wa. Vuma nala uciga u Kashila wa a asuvu a ne wa.

¹⁸ Mmuku, tsu tsu wenike ta atoku uciga mayun a asu u ubanga le, shegai tsu yain kadyanshi ka ubanga u le koshi wa.

¹⁹ Tsa ciga baci atoku, tsu reve ta an tsari a asuvu a ukuna u mayun, kpam asuvu a tsunu a ka dusuku ta a asu u Kashila.

²⁰ Kpam ko asuvu a tsunu a dusuku baci wa adama a uwono, Kashila ka la ta atakasuvu a tsunu kpam u reve ta ko ndya wa.

²¹ Aje a va, asuvu a tsunu a dusuku baci, tsa fuda ta tsa shamgba a kapala ka Kashila bawu uwonvo.

²² Wa naka tsu ta i'ya baci dem tsu wecikei, kpaci tsa tono yi ta kpam tsa yansa ili i'ya ya zuwa yi u pana kayanyan.

²³ Ili i'ya Kashila ka danai i'ya na: Tsu wushuku n Maku ma ne Yesu Kawauwi, kpam tsu cigi atoku a tsunu. Nala dem Yesu wenishike tsu tsu yain.

²⁴ Aza da a ka pana kadyanshi ka Kashila, a asuvu a ne a da a ka rongo, eyi kpam a asuvu a le. Tsu reve ta Kashila kari a asuvu a tsunu adama a Kulu Keri ku ne ka u naka tsu.

¹ Aje a va aza da ma ciga, gba uza da danai wa ta n Kulu Keri ku Kashila da ya wushuku n eyi wa. Kondo le i wene ko a asu u Kashila da ku wutai. Ntsumate n kaƙan n uwa de a likimba ushani.

² Tyoku da ya reve Kulu Keri ku Kashila u da na: uza da baci dem u danai Kawauwi ka tuwa ta a likimba n ikyamba i vuma, vuma u nala vi a asu u Kashila da u wutai.

³ Uza da baci dem bawu u wushuki n ukuna u na vi, wari n Kulu ku Kashila wa. Kulu ku nala ku utokulalu u Kawauwi ka, uza da i panai wa tuwa a likimba vi kpm gogo-na u tuwa de.

⁴ Mmuku n va, eda aza a Kashila a da, kpm i lya ta kaci ka atokulalu a ne. Kulu Keri ku Kashila ka ta a asuvu a de, kpm u la ta uza da wari a likimba ucira.

⁵ Atokulalu a nala yi a tsu yan ta kadyanshi ka ili i likimba, aza a likimba kpm a tsu panaka le ta, kpaci ele aza a likimba a da.

⁶ Shegai atsu aza a Kashila a da, da gai i zuwai aza da a revei Kashila a tsu panaka tsu vi. Ama a Kashila a da baci a'ari wa, a ka panaka tsu wa. Nala tsu tsu reve ko uza wari n kulu ku mayun ko ku kaƙan.

Uciga u Kashila ara tsunu

⁷ Aje a va, asaka tsu cigamgbantai, kpaci uciga a asu u Kashila u da u wutai. Uza da baci dem wa ciga atoku, maku ma Kashila ma, kpm u reve ta Kashila.

⁸ Uza da kpm bawu wa ciga atoku, u reve Kashila wa, kpaci Kashila uciga u da.

⁹ Kashila ka wenike tsu ta uciga u ne an u suki Maku ma te ma ne koshi a likimba tsara tsu tsara uma.

¹⁰ Uciga u ukuna u mayun u da la vi. Atsa tsa ciga Kashila wa, shegai aya wa ciga tsu hal u suki Maku ma te ma ne ma woko uƙaraka u da wa cimbusa unyushi u cingi u tsunu.

¹¹ Aje a va, an u wokoi Kashila ka ciga tsu nala, atsu dem u kana ta tsu cigi atoku a tsunu.

¹² Uza wa la kotsu u wenei Kashila wa, shegai tsa ciga baci atoku a tsunu, Kashila ka ta kaƙolo n atsu ubana. Uciga u ne kpm u shadangu a asuvu a tsunu tyoku da u gain u woko.

¹³ Kashila ka naka tsu ta Kulu Keri ku ne. Da gai i zuwai tsu revei an tsari kaƙolo kpm ili i te n eyi vi, tyoku da eyi wari kaƙolo kpm ili i te n atsu.

¹⁴ Tata suku ta Maku ma ne ma woko uza da wa wauwa likimba, tsu wene yi ta kpm gogo-na atsa na tsa tonusuko ama ukuna u ne.

¹⁵ Uza roku u dana baci Yesu Maku ma Kashila ma, wa ta kaƙolo kpm ili i te n Kashila, Kashila kpm ka ta kaƙolo kpm ili i te n eyi.

¹⁶ Tsu reve ta tyoku da Kashila ka ciga tsu cika, kpm tsu pityanangu ta n eyi.

Kashila uciga u da. Tsu lya baci kelime n uciga atoku a tsunu, tsa woko ta kaƙolo kpm ili i te n Kashila, eyi kpm wa woko ta kaƙolo kpm ili i te n atsu.

¹⁷ Tsa ciga baci atoku mayun hal tsa rongo tyoku da Kawauwi ka rongoi a likimba u na, tsa pana uwonvo kain ka afada wa.

¹⁸ Uwonvo wa pini a uciga wa, uciga u mayun u tsu takpa ta gba uwonvo. Uza wa pana baci uwonvo, an u wokoi wa yawunsa yavu a ka yan yi mavura da. Uza pana baci uwonvo, uciga u Kashila u shadangu asuvu a ne tyoku da u gain wa.

¹⁹ Kashila ka ka gitai ka ciga tsu, da gai i zuwai tsa wenike dem uciga vi.

²⁰ Ama a ka dansa baci, "Ma ciga ta Kashila," shegai aku a ka kovo atoku a le, a woko ta aza a kaƙan. Aza da bawu a ka ciga ama a le aza da a ka fuda a ka wene, a ka fuda dem a ka ciga Kashila wa, uza da gban bawu a ka wene.

²¹ Kashilā ka tonuko tsu t̄a kadyanshi ka na ki: aza d̄a a ka ciga Kashilā, u kaṅa t̄a a cigi atoku a le.

5

Ulya u kaci u tsunu n likimba

¹ Gb̄a uza d̄a baci wushuki Yesu Kirisiti Kawauwi ka, vuma u nala vi maku ma Kashilā ma. Kpam uza d̄a baci wa ciga Tata, wa ciga t̄a la vi mmuku n ne.

² Tyoku d̄a tsa reve an tsa ciga mmuku n Kashilā u d̄a na: tsu cigi Kashilā kpam tsu pana udani u ne.

³ Uciga u Kashilā u d̄a tsu pana udani u ne, kpam udani vi u wuyana utono wa.

⁴ Maku ma Kashilā dem ma lya t̄a kaci ka likimba, kpam upityanangu u tsunu u d̄a u tsu naḱa tsu ulya u kaci u nala vi.

⁵ Ya wa lya kaci ka likimba? She uza d̄a u wushuki Yesu Maku ma Kashilā ma.

Kadyanshi a kaci ka Yesu Kawauwi

⁶ Yesu Kawauwi aya u tuw̄ai n mini ma ne na mpasa ma ukpa n ne. N mini ma u tuw̄ai koshi wa, shegai gb̄a n mini mi kaḅolo na mpasa. Kulu ku dana t̄a dem ukuna u na vi mayun d̄a, kpaci Kulu ki mayun d̄a.

⁷ Ili i tatsu i na yi i wenike tsu t̄a ukuna u mayun a kaci ka Yesu,

⁸ i'ya: Kulu, n mini, na mpasa, kpam kadyanshi ka te ka a yain.

⁹ Tsu tsu wushuku t̄a n ama a'ayin a d̄a baci a danai ukuna wa t̄a mayun, shegai ili i'ya Kashilā ka danai i tsu la t̄a ucira, kpam u yanka tsu t̄a kadyanshi ka mayun a kaci ka Maku ma ne.

¹⁰ Uza d̄a baci u wushuki n Maku ma Kashilā, u reve t̄a la vi ili i'ya Kashilā ka danai a kaci ka Maku ma ne mayun d̄a. Shegai uza d̄a baci bawu u wushuki n ili i'ya Kashilā ka danai mayun d̄a, u woko de dere n u'is̄a Kashilā uza u kaḅan.

¹¹ Ili i'ya Kashilā ka tonuko tsu i'ya na: Kashilā ka naḱa tsu t̄a uma u d̄a bawu wari n utyoku, Maku ma ne ma kpam ma zuwai uma vi u yain.

¹² Uza d̄a baci wari n Maku mi, wa t̄a n uma. Uza d̄a baci bawu wari n Maku ma Kashilā, wa n uma wa.

Uma u d̄a bawu wari n utyoku

¹³ Ed̄a aza d̄a i wushuki n Maku ma Kashilā ed̄a ma koronku, tsar̄a i reve an i'ari n uma u d̄a bawu wari n utyoku.

¹⁴ Tsa fud̄a t̄a tsa tuw̄a a asu u Kashilā bawu uwonvo, an tsu revei tsu folo yi baci ili i'ya u wushuki n i'ya, wa pan̄aka tsu t̄a.

¹⁵ U tsu pan̄aka tsu t̄a a'ayin a d̄a baci dem tsu folo yi, tsu reve t̄a kpam u tsu naḱa tsu t̄a ili i'ya baci dem tsu folo yi.

¹⁶ Vu wene baci katoni ka ka yan unyushi u cingi u d̄a bawu wa zuwa ukpa, vu yanka yi kavas̄u tsar̄a Kashilā ka naḱa yi uma. Aza d̄a bawu unyushi u cingi u le wa zuwa ukpa, alya ma dans̄aka pini na vi. Unyushi u cingi u d̄a pini u d̄a wa zuwa ukpa, shegai ma zuwa d̄a i yain kavas̄u ubana a asu u Kashilā a kaci ka ama d̄a a ka yansa unyushi u nala vi wa.*

¹⁷ A'ayin a d̄a baci dem i yain ukuna u cingi, unyushi u d̄a. Shegai gb̄a unyushi u cingi u d̄a u tsu zuwa ukpa wa.

* **5:16** Unyushi u d̄a u tsu zuwa ukpa wa woko t̄a ukpaḱa u uwushuku an Yesu Kawauwi ka, kpam n ukpaḱa u uciga atoku. She uza u unyushi vi u kpatala, aku u tsar̄a ucimbusuk̄a u unyushi vi.

¹⁸ Tsu reve t̄a aza ɗa a'ari mmuku n Kashil̄a a tsu lya kelime n uyansa u unyushi u cingi wa. Maku ma Kashil̄a ma tsu kirana t̄a n ele, adama a nala uza u cingi vi u tsu sawa le wa.

¹⁹ Tsu reve t̄a an tsari ama a Kashil̄a, shegai uza u cingi vi aya wa lya tsugono tsu likimba gb̄a.

²⁰ Tsu reve t̄a an Yesu Kawauwi Maku ma Kashil̄a u tuwai kpam u wenike tsu Kashil̄a ka mayun. Ts̄a t̄a kaɓolo n Kashil̄a mayun an tsari kaɓolo n Maku ma ne Yesu Kawauwi. Aya Kashil̄a ka mayun uza ɗa u tsu naka uma bawu utyoku.

²¹ Mmuku n va, banai dan n ameli.

Ukanikorongi u ire u Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya korongu ta ikanikorongi i kenu i kenu i tatsu ubana a asu u ama kau-kau. U na vi; wata, ire, u da uka u da na mmuku n ne aza da Kashila ka dangasai da wa koronku. A'ayin a nala yi, atoni a so ta mavura cika, pini nala, da Yahaya yankai idani i na yi manyan a una u kuwa ku Atoni n ama a da a'ari pini.

Yahaya da uciga wa ta n kalen cika a asu u Kashila, nala kpm dem uciga wa ta n kalen a asu u Atoni. A'ayin a nala yi, aza roku a ka dansa ta Kawauwi ka vuma u maci wa, shegai kulu ku ama a ka wundya n a'eshi a ne koshi. Yahaya dana ta ukuna u nala ka ban ka. Ukuna u mayun vi u da, Yesu Kawauwi da vuma u maci. U tonuko ta Atoni a 'yuwan awenishiki a ka ban.

Nala dem gogo-na, awenishiki a da pini a da bawu a ka wenishike ukuna u mayun. Atoni a gan ta a 'yuwan icun i awenishiki a nala yi. U gan ta Atoni a cigi ukuna u mayun, kpm a cigamgbana.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu (1-3)

Ukuna u mayun n uciga (4-11)

Idyani i makorishi (12-13)

Idyani

¹ Mpa Yahaya makoshi, ma korongu ukanikorongi u na ubana a asu u uka u da Kashila ka dangasai na mmuku n ne.* Ma ciga da ta n ukuna u mayun. Mpa ma ciga da utyoku u va wa. Gba aza da a revei ukuna u mayun a ka ciga da ta dem.

² Tsa ciga da ta adama a ukuna u mayun u da wari a asuvu a tsunu, kpm wa rongo ta a asuvu a tsunu bawu utyoku.

³ Kvasu ka va ka, Kashila Tata n Maku ma ne Yesu Kirisiti Kawauwi a ka woko tsu ta ukuna u shinga kpm a pana tsu asuvayali! Asaka a naka tsu ndishi n shinga, n ukuna u mayun, n uciga.

Ukuna u mayun n uciga

⁴ N pana ta kayanyan cika an n panai a da mmuku n vunu n roku ma tono ta ukuna u mayun, tyoku da Tata u danai tsu yain.

⁵ Uka, n koronku vu tsara n tonuko vu ili i savu i roku wa. Tonuko da ma tonuko vu i cigi atoku a de. Ili i kagita i'ya a tonuko tsu tsu yain i'ya gai la vi.

⁶ Uciga u da na: tsu pana udani u Kashila. Kpm tun a kagita u tonuko tsu ta tsu cigi atoku.

⁷ Awenishiki a ka ban a da pini ushani a ka kyawunsa a likimba. Alapansi a na yi a ka dansa ta mayun da Yesu Kawauwi wari n ikyamba i vuma wa. Aza a ka ban a da, kpm atokulalu a Kawauwi.

⁸ Kotsu vu kirana. Vu kirana baci wa, va namba ta gba i'ya vu yain manyan a kaci ka ne ki. Shegai vu kirana baci, va wusha ta katsupi ka malen ma manyan ma vunu gba.

* 1:1 Makuna ma 'Uka na mmuku n ne' pini na, kalen ka ne ka, 'Kuwa ku Atoni n ama a da a'ari pini'.

⁹ Uza ɗa baci dem u kpaɗai ushamgba a asuvu a uwenishike u Yesu, aku u doki ko u wutai pini, wari n Kashila wa. Shegai uza ɗa baci shamgbai pini a uwenishike vi, wa ta n Tata vi n Maku mi.

¹⁰ Uza roku tuwa ɗa baci wa wenishike ukuna u ɗa bawu wari u Kawauwi, kotsu i banka yi a kuwa ku ɗe ko i danasa yi wa, ko kenu.

¹¹ I yan baci nala, u woko ɗe yavu i ɓolomgbono ɗe kaci n eyi a asuvu a manyan ma cingi ma ne.

Udani u makorishi

¹² Ma ta n ili ushani i'ya ma ciga n tonuko vu, shegai ma ciga n korongu i'ya a tagarada wa. N zuwa ta uma tsa ɓarakpa wa tsa gawunsa ta. Pini nala, aku tsu dansa a'eshi a'eshi tsara tsu yain mazanga.

¹³ Mmuku ma umaku[†] u vunu aza ɗa Kashila ka dangasai ma sukunku vu idyani.

[†] **1:13** Umaku pini na kalen ka ne ka, kuwa ku Atoni ka Yahaya wari a'ayin a ɗa u korongi ukanikorongi u na vi. Mmuku kparam alya aza ɗa a'ari pini a kuwa ku Atoni ki.

Ukanikorongi u tatsu u Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya korongi ta ikanikorongi i kenu i kenu i tatsu ubana a asu ama kau-kau. U na vi; wata, u tatsu, u da Gayu da wa koronku, kaje ka ne ka maci. Gayu katonu ka Yesu ka ka shinga uza da u banga awenishiki a Atoni a a'ayin a nala yi.

Yahaya koronku ta Gayu n icikpali tyoku da u banga awenishiki a mayun. U yan ta kadyanshi ka Diyotirifa, uza da u 'yuwain ubanga aza da a ka wenishike ukuna u da wari u mayun.

Yahaya yanka tsu ta kadyanshi ka ama a re a na yi, u naka tsu iryoci i ahali a shinga n ahali a cingi. Wa laka tsu ta tsulobo tsu toni ahali a shinga.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani ubana ara Gayu (1-4)

Kalen ka uyan manyan ka6olo (5-12)

Idyani i makorishi (13-15)

Idyani

¹ Mpa Yahaya makoshi, ma koronku vu Gayu, kaje ka va. Ma ciga vu ta kpaci tsa tonu ta ukuna u mayun.

² Kaje ka va, kavasu ka va ka ko ndya wa i vunu ya wala ta mai, kpam ikyamba i vunu i'a ta n alafiya tyoku da uma u vunu wari n alafiya.

³ N pana ta kayanyan cika an Atoni a roku a tuwai a tonuko mu tyoku da vu shamkpai ukuna u mayun a uma u vunu, n tyoku da va tonu ukuna u mayun vi.

⁴ N tsu yan ta mazanga n pana baci a da mmuku n va ma tonu ukuna u mayun. Ili i'a la i'ya i lai la upana kayanyan wa.

⁵ Kaje ka va, va yansa ta ili i shinga an va banga awenishiki a maci a'ayin a da a'ari a asuvu a nwalu, ko an u wokoi amoci a da a'ari ara vunu.

⁶ A tonuko ta Atoni ukuna u uciga u vunu. Ma folo vu vu banga le a ure u da wa zuwa Kashila ka pana kayanyan a lya baci kapala na nwalu.

⁷ A laza ta na nwalu n le adama a ugbashika Kirisiti Kawauwi. A tsu wusha ili i roku a asu u aza da bawu a'ari Atoni wa, ko kenu.

⁸ Adama a nala, she tsu banga le n kaci ka tsunu, tsara tsu yain manyan ma ukuna u mayun ka6olo.

⁹ N koronku ta Atoni maku ma ukanikorongi kenu, shegai Diyotarifa, uza da u tsu ciga u woko uzapige u le u 'yuwan tsu ta upanaka.

¹⁰ N tuwa baci ma tonuko da ta ili i roku i'ya wa yan, n ukuna u cingi u da wa dansa a kaci ka tsunu. Bamu n nala gbam, u 'yuwan ta uwusha awenishiki a mayun a da a tuwai vi. Hal gbam u kangi aza da a ka ciga a wushi le, u loko le a wuta a kuwa ku Atoni.

¹¹ Kaje ka va, kotsu vu toni ili i'ya i'ari i cingi wa, tonu ili i'ya i'ari i shinga. Uza da wa tonu ili i shinga uza u Kashila da. Shegai uza da wa yansa ili i cingi u reve Kashila wa.

¹² Ya dem wa dansa ta ili i shinga a kaci ka Dimitiriyu, kpam uma u shinga u mayun u ne u zuwa ta ama a reve an wari uza u shinga. Atsu dem tsu tsu dansaka yi ta mai. Kpam vu reve ta ili i'ya tsu danai mayun da.

Udani u makorishi

¹³ Mā tā n ili ushani i'ya ma ciga n tonuko vu, shegai ma ciga n korongu i'ya a tagarāda wa.

¹⁴ N zuwa tā uma tsa ɓarākpa wa tsa gawunsa tā, pini nala, aku tsu dansa a'eshi a'eshi.

¹⁵ Kavasū ka vā ka Kashilā ka zuwuka vu unā u shinga nā ndishi n shinga. Aje a vunū a ɗa a'ari pini na a ka sukunku vu idyani. Ma folo vu vu danasa ko ya wa.

Ukanikorongi u Yahuza

Ukukpa u kadyanshi

Yahuza da korongi ukanikorongi u na vi. Vangu u Yesu da. Ili i'ya tani i zuwai a revei n ukuna u nala vi, an u danai eyi utoku u Yakubu u da, kpmam Yakubu vi vangu u Yesu u da.

Korongu da Yahuza korongi tsara u roni atsuvu a atoni a Yesu a kaci ka awenishiki a kaaban. Yahuza rono ta atsuvu a Atoni tsara kotsu a toni uwenishike u kaaban u ama a nala yi wa. U rono le ta dem atsuvu tsara kotsu a toni dem ahali a cingi a ama a nala yi wa.

Gogo-na dem tsa ta n awenishiki a kaaban. A kagita, uza wa wene ta yavu u gan ta a toni ukuna u le. Pini nala, she vu tuwa vu wene ukuna u da bawu u gain u gita vu ucinasa. Tagarada u Yahuza wa zuwa ta uza u takpanasa awenishiki a mayun n awenishiki a kaaban.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1-2)

Ukangu u upityanangu a kaci ka awenishiki a kaaban (3-23)

Kavasu ka makorishi (24-25)

¹ Mpa Yahuza, uza da wa korongu ukanikorongi u na vi. Mpa kagbashi ka Yesu Kirisiti Kawauwi ka mari kpmam utoku u Yakubu.

Aza da Kashila Tata u isai a rongo a asuvu a uciga u ne, aku Yesu Kawauwi wa kirana n ele, alya ma koronku.

² Asuvayali na ndishi n shinga n uciga u Kashila u rongo n ada.

Ili i'ya ya gita n aza a unyushi

³ Aje a va aza da ma ciga, mari ma ciga ta n koronku da a kaci ka ukuna u iwauwi i'ya tsari n i'ya gba tsunu. Shegai gogo-na u kana ta n koronku da ili i roku kau. U kana ta n korongu n gbamatangu da asuvu, i siraka ukuna u mayun u Kadyanshi ka Shinga kabetsu. Kuten ka hal ubana Kashila ka nakai ama a ne a da u dangasai ukuna u mayun u da bawu wa savada.

⁴ Kpaci ama da a goroi Kashila a bolomgbono de kaci n ada ukpawunsi. A tsu wenishike ta a dana, "Kashila ka lobono ta, u tsu cimbusuka ta ama unyushi." Nala mayun da, shegai a lyai kapala n uwenishike a danai, "Adama a nala, tsu yansai unyushi u cingi ushani." Kashila ka yawunsa ta tun caupa ili i'ya wa yanka ama a na yi, an u wokoi a 'yuwain uza da wari aya koshi Yesu Kawauwi Ashekapige a tsunu.

⁵ Ma ciga ta dem n cibuga da ukuna u na vi, ko an u wokoi i reve ta n u da. Magono ma Zuba ma wauwa ta ama a ne a uyamba u Masar, shegai an nala u wurai, aku u wunai aza da bawu a wushuki vi.

⁶ N cibuga da kpmam ukuna u atsumate a zuba a da a kpa dai u shamgba n ucira u da Kashila ka naka le. A asakai asu u da wari u le, aku Kashila ka sira le n ikani u zuwa le a kuwa ku a'ali a karimbi. Gogo-na kain ka afada ka a ka vana.

⁷ Kotsu i asansa n ilyuci i Sodom n Gomora n ilyuci i'ya i'ari evu evu n ele wa. Gba ilyuci i nala i shadangu ta n tsishankala n tsishankala tsu cingi tsu kabarikete. Akina a da a lyai ilyuci i nala yi gba, kpmam a woko tsu kubari a kaci ka akina a da bawu a ka cimba a da a ka yan aza a cingi mavura.

⁸ Gba n nala, awenishiki a kaaban a nala a bidayi ele a'a ta n ucira a asuvu a alavutanshi a le. A nangasai ikyamba i le n tsishinda tsu tsishankala. A goroi tsupige, a yankai ucira u tsupige tsa aza a zuba kadyanshi ka majari.

⁹ Ko katsumate ka zuba ka pige ka a ka isa Mika'ilu u kawan u naka Kalapansi unyushi wa. A'ayin a da wa nanamgbana n Kalapansi a kaci ka ikyamba i Musa, tonuko da u tonukoi Kalapansi, "Magono ma Zuba ma barana vu."

¹⁰ Shegai ama a na yi a tsu yanka ta ukuna u da bawu a revei una u cingi, a tonuko u da kpm kadyanshi ka gbani. Tyoku u nnama n da a'ari. Shegai a yain ili i'ya uyawunsa u le u tonuko le kabarikete. Nala tani, aku u ronuko le ukpa.

¹¹ Ter le, kpaci a ka tonu ta tyoku da Kayinu yain, uza da u wunai vangu u ne. Tyoku u Bala'am, ko ndya a ka yan a tsara ikebe i'ya a ka yan. N tyoku u Korat* kpm, a ka kuwa ta adama a u'yangasaka u le.

¹² A'ayin a da baci icun i ama a na a tuwa da, tsara a lyai kabolo n ada a asuvu a uciga u Magono ma Zuba. A tsu woko ta tyoku u ili i icadi i'ya ya tuko da kunangasu a ilikulya yi. N kaci ka le ka koshi a tsu kirana, kpm u tsu tuko le ta uwono. Tyoku u ulima u da u tsu lapana uwule bawu mini da a'ari. A'a ta kpm tyoku u ndanga n da bawu n tsu naka ilimaci a'ayin a uta. Ukpa u de u da a kuwai wa, hal gbam kure ka a kuwai kpaci a mudusa le ta a asuvu a alu a le.

¹³ A'a ta tyoku u abali a kushiva a da a tsu vura ashinda a kapufu, a da a tsu wenike ukuna u uwono u le. A'a ta tyoku u atala a da a ka tamba, nala a'ari a u'uwa a karimbi ka pige ka bawu ka kotso.

¹⁴ Anuhu rongo ta hal uyan kushindere cina Adamu kuwa de, pini nala, Anuhu yain kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa a kaci ka ama a na yi, "Wenei, Asheku a da pini a ka tuwa n atsumate a zuba a ne ushani a da bawu a ka fuda a ka kece.

¹⁵ Kpm wa yanka ta ama a likimba afada.

Pini nala, da wa wenike aza da a goroi Kashila, unyushi u le an a yain ukuna u cingi a asu u da a 'yangasaka yi.

Wa wenike le ta kpm alya aza a unyushi u cingi aza da bawu a'ari n Kashila kpm a nusa ta an u wokoi a yankai Kashila kadyanshi ka gbani."

¹⁶ Ama a na yi alya aza a tsali kpm kain dem she kakpadikukuna. Ukuna u cingi u da baci u luwa le uyan u da a tsu yan. A'a ta n aradi cika, kpm a reve ta uyinsa ama n kadyanshi tsara a tsara ili.

Ulya kapala n manyan

¹⁷ Atoku a va, u gan ta i ciba n ili i'ya asuki a Asheku a tsunu Yesu Kirisiti Kawauwi a tonuko da.

¹⁸ A dana ta, "Ubana a'ayin a makorishi, a ka tsara ta aza da a ka rongo uyangasaka Kashila magori, aku a cigi a toni ukuna u kaci u le u da bawu Kashila ka ciga."

¹⁹ Kpm gogo-na alya pini, alya kpm a ka pecishe da. A tsu la ta uciga a toni ili i'ya ikyamba i le ya ciga, kpaci a'ari n Kulu Keri ku Kashila a atakasuvu a le wa.

²⁰ Shegai aza a va, lyayi kapala n i gbonguri a asuvu a upityanangu u uwulukpi cika. I lyai kapala n i yanyi kvasu tyoku da Kulu Keri ka tono n ada.

* **1:11** A alabari a Bala'am asuvu a alabari a da a dangasai a Kazuwamgbani ka Cau a Makeci 22:1-23:12, tsu wene ta asu u da Bala'am tonukoi Balaku Magono ili i'ya Kashila ka tonuko yi u dana. Alabari a Bala'am a kotso pini na wa. A'ayin a roku a da pini Bala'am wushai ikebe a asu Balaku asu da u zuwai aza a Isara'ila a lyakai ameli kayala, (Makeci 31:16). Alabari a na yi a'a pini asuvu a alabari a da a dangasai a Kazuwamgbani ka Cau wa.

²¹ Rongoi uma u ɗa wa wenike an Kashila ka ciga ɗa, hal n i vani uma u ɗa bawu wari n utyoku u ɗa Asheku a tsunu Yesu Kawauwi adama a asuvayali a ne wa naka ɗa.

²² Panai asuvayali a aza ɗa a ka yan malala a kaci ka ili i'ya a pityanangi.

²³ I wusa aza roku a asuvu a akina a mavura i wauwa le. Aza roku a ɗa kpam pini aza ɗa ya pana asuvayali, shegai i yain n i kirani. Hal aminya a le dem a ɗa unyushi u cingi u le u nangasai kotsu i cigi wa.

Kvasu ka ucikpa

²⁴ Gogo-na i naka Kashila tsupige kpaci aya wa fuda wa kirana n ada bawu ya tadasa. U peci ɗa n unyushi u cingi, u naka ɗa mazanga cika. Kpam u tuko ɗa a asu u tsupige tsu ne.

²⁵ Tun caupa hal utuwa gogo-na n ubana a makorishi, Kashila Kawauwi ka tsunu ka, adama a Yesu Kawauwi uza ɗa wari Asheku a tsunu. Gba tsupige tsa ta ara ne, gba tsugono tsa ta ara ne, gba ucira wa ta ara ne hal n ucira u afada gba wa ta ara ne. Kpam nala wari ili i'ya i bidyai gogo-na hal ubana. Ami.

Kuwene ku Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya kasuki da u korongi tagarada u na vi. U dana ta ili i'ya u wenei a kuwene a kaci ka afofi a Kashila n ili i'ya ya tuwa ya gita a makorishi ma likimba.

Akani yi a'a ta n afon a tatsu. A dana ta ucira u ityoni i cingi u da pini a uyan manyan a likimba, kpm u kana ta Atoni a pana ikyamba hal a kuwa. A dansa ta kpm ukuna u Maku ma Kondom ma Kashila, aya Yesu. Wa lya ta kaci ka ama a cingi n ucira le gba. A makorishi, Kashila ka ta n katsupi ka shinga ka wa naka aza da a lyai kelime n uwushuku n Kawauwi. Akani a da a'ari a makupfi dem a da, Kashila ka ta uwulukpi kpm uza u ulya kaci u da wari.

Tagarada u na vi kuwene ka vuma bawu wa wene ka. Yahaya yanka ta idani i vuma manyan tsara u ratsanaka ili i'ya i'ari a zuba. Ire i'ya pini ushani i ureve ili i'ya i'ari a tagarada u na vi, shegai akani a pige yi a'ari upuwin wa kpm a ka savada a da wa. Akani yi a da na: Yesu Kawauwi u lya ta kaci ka ityoni i cingi gba a asu kau-kau. Kain ka ta a utuwa ka a ka vutala Kanangasi n ityoni i cingi a kushiva ku akina, kpm zuba u savu n likimba u savu a ka tuwa ta a asu u aza da a tonoi Yesu a rongo kabolo n eyi na ndishi n shinga n maci.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa ka Yahaya (1:1-8)

Kuwene ku Asheku a uma (1:9-20)

Ikanikorongi ubana a A'uwa a Atoni a shindere (2:1-3:22)

Kuwene ku ulya kayala a zuba (4:1-11)

Maku ma tagarada n cirakpa tsu shindere (5:1-6:17)

Ulya kayala a kapala ka karatsu ka tsugono tsu Kashila (7:1-17)

Avana a shindere (8:1-11:19)

Ubungu n adin a re (12:1-13:18)

Kuwene a kaci ka afada a Kashila n ukirana u ne (14:1-15:8)

Abelu a shindere a upan u Kashila (16:1-21)

A lya ta kaci ka atokulalu a Kashila (17:1-20:10)

Afada a makorishi (20:11-15)

Zuba u savu n likimba u savu (21:1-8)

Urishelima u savu (21:9-22:5)

Ugono u Kawauwi (22:6-21)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Ili i'ya Kashila ka wenikei Yesu Kirisiti Kawauwi i'ya na, tsara Yesu tonuko agbashi a ne ili i'ya Kashila ka zuwa i gita gogo. Aku Yesu suki katsumate ka zuba ka ne ka wenike kagbashi ka ne Yahaya.

² Yahaya vi kpm u dansai gba ili i'ya u wenei a ukuna u kadyanshi ka Kashila, n ili i'ya kpm Yesu Kawauwi u danai n i'ya u yain.

³ Kashila ka zuwuka ta uza da baci dem u yankai aza roku kaneshi u idani i akani a na yi una u shinga; wata, akani a ili i'ya ya gitasa gogo-na n i'ya ya tuwa ya gita a kapala. Wa zuwuka ta dem uza da u panai a da kpm u nakai a da karinga. Kpaci a'ayin a yan de evu a da gba ili i na yi ya gita.

Idyani ubana a a'uwa a Atoni a shindere

4 Ukanikorongi u da Yahaya korongi ubana a asu u a'uwa a Atoni a shindere a da a'ari a Asiya.*

N yan ta kavasu tsara Kashila ka wenike da ukuna u shinga u ne na ndishi n shinga. Kashila uza da wari pini caupa, aya dem wari gogo-na, kpm aya wa tuwa. Kpm dem a'ulu a shindere a Kashila a da a'ari a kapala ka karatsu ka tsugono tsu ne a ka yanka da ta dem nala.

5 Nala dem Yesu Kawauwi, uza da u tsu dansa ukuna u mayun a ukuna u maci u Kashila. Aya uza u kagita a asuvu a aza da a 'yangai a ukpa. Aya uza da wa lya tsugono tsu ngono n likimba.

Aya uza da wa ciga tsu, uza da u zuwa tsu tsu lai a ucira u unyushi u cingi u tsunu an u wotsongi mpasa kpm u kuwai adama a tsunu.

6 Adama a nala, tsu woko de kagali ka ne; wata, adarakpi aza da a ka gbashika Kashila Tata u ne. Asaka Yesu Kawauwi u tsara tsupige n ucira hal ubana bawu utyoku! Ami.

7 Wefelei, aya la wa tuwa a asuvu a alishi! Ya dem wa wene yi ta, hal n aza da dem a zuwai a sapa yi n kasovu. Aletsu a likimba gba a ka sa ta cika n unambukatsuma adama a ne. Eye, nala wa gita! Ami.

8 Magona ma Zuba Kashila u dana ta, "Mpa Alfa† mpa dem Omega.†† Wata, mpa Kagita mpa dem Makorishi. Mpa mari gogo-na, mpa uza da wari pini caupa, mpa kpm ma tuwa. Mpa Uza u Ucira Gba."

Kuwene ku Yahaya a kaci ka Kawauwi

9 Mpa Yahaya, mpa dem Katoni ka a asuvu a Kawauwi tyoku u de, a yan mu ta dem mavura tyoku da a yanka da. Mpa dem uza u te u da a asuvu a tsugono tsu Kashila tyoku u de, kpm u kana ta n kawunku upana u ikyamba u va tyoku da dem i kawunki. A banka mu ta a Patumo uyamba u mere u mini, a asaka mu de adama a da n yain ku'ari ku kadyanshi ka tsugono tsu Kashila, n ukuna u mayun u da Yesu Kawauwi wenikei.

10 Kain ka Asheku, Kulu Keri ku Kashila ku tonoi na mpa, aku n panai kalagatsu ka ucira a kucina ku va yavu mawura ma kavana.

11 Kalagatsu ki ka danai, "Korongu ili i'ya va wene vi a asuvu a tagarada aku vu suku u da a a'uwa a Atoni a da a'ari a ilyuci i shindere i na yi: Afisu, n Simirana, n Birigama, n Tayatira, n Saridisa, n Filadalifiya, n Lawudukiya."

12 An n kpatalai tsara n wene uza da wa dansa na mpa, aku n wenei ashampatsu a ncikal u shindere a da a yain n zinariya. 13 A mere ma ashampatsu a ncikal u mi, uza roku u da pini uza da u rotsoi Maku ma Vuma u'uki n matogo ma bululu ma ma rawai a makoto ma kune. Wa ta dem n kunya ku uwambana ku kagbodo ka a cai n zinariya uwambani a makamba ma ne.

14 Kenji ka ne kpm pun yavu tsugbere, a'eshi a ne yavu kapeli ka akina.

15 Adeshikpetsu a ne kpm a ka lada yavu urim u shili u da a gboroi sarara. Mawura ma kalagatsu ma ne yavu mawura ma mini ma pige ma ma rukpasa.

16 U ganai atala a shindere a kukere ku ulyaki ku ne, n burundu u kulya u da wari n una u kulya u re wari uwuta a una u ne. Upetiwa'eshi u ne kpm wa lada yavu kaara a kaci.

17 An n wene yi, aku n rukpai a kapala ka ne yavu kuwa da n kuwai. U tadanku mu kukere ku ulyaki ku ne, u danai, "Kotsu vu pana uwonvo wa. Mpa Kagita mpa dem Makorishi.

* 1:4 Asiya uyamba u da a Roma u da gogo-na a ka isa Turukiya. † 1:8 Alfa n Omega alyani idyani i kagita n i makorishi a asuvu a idyani i Tsiheline. Dana da u danai wa ta pini kahu a yain ko ndya wa, kpm wa yan ta pini hal ubana bawu utyoku.

18 Mpa uza da u tsu naka uma. Mari n kuwa ta, shegai gogo-na ma ta n uma hal ubana bawu utyoku. Ma ta na nkukpunku n da n naka mu ucira u ukukpa ko kpm n gbagirya asu u da akushe a'ari, aku n gonuko le n uma.

19 "Korongu gba ili i'ya vari a uwenishe gogo-na vi a tagarada, n ili i'ya kpm ya tuwa ya gitā ubana a kapala.

20 Kalen ka kari pini usokongi ka atala a shindere a da vu wenei a kukere ku ulyaki ku va, n ka ashampatsu a ncikalu a zinariya a shindere yi ka na: Ashampatsu a ncikalu yi a da a'uwa a Atoni a shindere. Atala a shindere kpm a da atsumate a zuba a da a ka wundya a'uwa a Atoni a shindere yi.

2

Akani ubana a Afisu

1 Aku u tonuko mu, "Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Afisu. Mpa uza da ma banā atala a shindere a kukere ku ulyaki ku va ma wala a asu u da ashampatsu a ncikalu a shindere a zinariya a'ari vi, mpa ma suku akani a na yi ubana ara vunu:

2 N reve ta gba ili i'ya va yan. N wene ta manyan ma vunu n akawunki n ahankuri a vunu. N revei vu 'yuwan ta ama a cingi. Vu kondoi kpm aza da a danai ele asuki a da, kpm a da tani wa, vu cinai aza a kaban a da.

3 Vu kawunku ta upana u ikyamba adama a va, kpm katakasuvu ka vunu ka ta pini n ucira tyoku da vari mu utono.

4 "Shegai u kana ta n barana vu a ukuna u roku. Vu buwa kpm n uciga tyoku da vari va yan a'ayin a da vu gitai vu wushuki na mpa wa.

5 Kotsu vu asansa n tyoku da vu rukpai a asuvu a unyushi u cingi wa! U kana ta vu asaka uyansa unyushi u cingi, vu rongo uma tyoku da vari vu yain a'ayin a da vu gitai vu wushuki na mpa. Vu lya baci kapala n uyansa unyushi u cingi, ma tuwa ta n yan vu mavura a asu u da ma takpa kashampatsu ka macikalu ki a asu u da kari vi.

6 Shegai ili i shinga i'ya va yan i'ya na: Vu kovo ta ili i'ya atoni a aza a Nikala* a ka yansa, tyoku da dem mpa n kovoi ili i'ya a ka yansa.

7 "Uza da baci wari n atsuva a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni! Ma asaka ta aza da a lyai kaci a lyai madanga ma ma naka uma ma mari a asu u uwunvugusa a zuba."†

Akani ubana a Simirana

8 Aku u tonuko mu, "Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Simirana. Uza da wari a Kagita n Makorishi, kpm wari u kuwai shegai gogo-na u 'yanga de, aya wa suku akani a na yi:

9 N reve ta upana u ikyamba n unambi u vunu, shegai va ta n utsari! N reve ta kadyanshi ka cingi ka ama a dansai a kaci ka vunu. A da ele ama a Kashiā a da, shegai nala a'ari wa. Ele aza a Kanangasi† a da a'ari.

10 Kotsu vu pana uwonvo wa, vu ciā baci n icun i upana u ikyamba u da va tuwa va so. N tonuko vu, Kalapansi ka zuwa ta a zuwa a aza roku a de a kuwa ku a'ali tsara a kondo da, kpm ya pana ta ikyamba hal a'ayin kupa. Lya kapala n utono karara, ko u kana baci a wuna vu, ma naka vu ta funi u uma u da bawu wari n utyoku u woko vu katsupi ka ulya kaci.

11 "Uza da baci wari n atsuva a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni! Aza da baci a lyai kaci ka ucira u cingi, a ka doku a kuwa kpm ire wa."

* 2:6 Atoni a Nikala awenishiki a kaban a da, aza da a ka ciga ama a rongo a ulyasaka ameli kayala kpm a yansa tsishankala. † 2:9 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

Akani ubana a Birigama

12 Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Birigama.‡ Uza da wari n burundu u kulya u da wari n unā u kulya u re, aya wa suku akani a na yi:

13 N reve ta va ta ndishi a ilyuci i'ya Kanangasi ka lya tsugono. Avu Katoni ka va ka ka maci, kpm vu asaka mu utono wa. Vu wushuku ta tun a'ayin a da a zuwai Antiba kuwai pini a ilyuci i de, asu u da Kanangasi ka lya tsugono. U wenishike ta ama maco a asu u kadyanshi ka ne n manyan ma ne, an eyi Katoni ka va ka.

14 “Shegai u kana ta n barana vu a ukuna u na. Ama roku a asuvu a kaḅolo ka vunu a ka tono ta uwenishike u Bala'am, uza da u wenikei Balaku tyoku da wa zuwa aza a Isara'ila a yain unyushi. Balaku zuwa le ta a takumai inyama i'ya a yankai ameli a le udarakpa. U zuwa le ta dem a yain unyushi u tsishankala. ◊

15 Aza roku a de a ka tono ta uwenishike u aza a Nikala, adama a nala a yan ta unyushi u cingi tyoku da aza a Isara'ila a yain.

16 Gogo-na kpatala a unyushi u vunu! Vu yan baci nala wa, ma tuwa ta ara vunu gogo n shilakana n ama a nala yi n burundu u da wa wuta a unā u va vi.

17 “Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni! Aza da a lyai kaci, ma naka le ta a asuvu a mana da a'ari a sokongi. Ma naka ta ya dem katali ka pun ka a korongi pini kala ka savu. Uza da u wushai katali ka nala aya koshi wa reve kala ka nala ki.”§

Akani ubana a Tayatira

18 Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Tayatira. Maku ma Kashila,† uza da a'eshi a ne a'ari yavu kapeli ka akina, kpm adeshikpetsu a ne a'ari yavu urim u shili u da a gboroi, aya wa suku akani a na yi ubana ara vunu:

19 N reve ta gba ili i'ya va yansa. N reve ta ya cigamgbana ta, kpm eda Atoni a va da mayun. N reve ta kpm tyoku da i tsu banga atoku, n reve ta kpm vu kawunki n ahankuri. N reve ta gogo-na ya yan ta ili i'ya i lai a'ayin a da i gitai i wokoi Atoni a va.

20 Shegai u kana ta n barana vu a ukuna u roku. Avu vu kangu Jezebe uka u nala vi wa, uza da u yain kaḅan an u danai eyi matsumate ma Kashila ma. An wa wenishike, u puwunsa ta agbashi a va tsara a yain unyushi u tsishankala a lyai kpm ilikulya i'ya a darankpai ameli.

21 N naka yi ta kabala tsara u kpatala u asaka unyushi u cingi u ne, shegai u 'yuwan ta u asaka tsishankala tsu ne.

22 Adama a nala ma zuwa yi ta u yain maḅala. Ma zuwa ta aza da a yain tsugbani n eyi dem a pana ikyamba cika. Ma yan ta nala gogo-na a 'yuwan baci u'asaka tsicingi tsu le tsa a ka yansa.

23 Ma wuna ta aza da a wokoi mmuku n ne. Aku a'uwa a Atoni gba a reve an n revei uyawunsa u le kpm n ili i'ya a ka ciga. Ma yan ta ya dem mavura tyoku da unyushi u ne wari.

‡ 2:12 A ilyuci i Birigama, a'uwa a ameli a da pini a asu u da ama a tsu lyasaka magono ma Roma kayala yavu Kashila ka. Asudarakpa u da pini evu u da a tsu lyaka kameli ka Zeyu kayala. Birigama da kami ka asu u da tsugono tsu Kanangasi tsari a likimba. ◊ 2:14 Mkc. 25:1. § 2:17 Aza a Yahuda a wushuku ta Irimiya matsumate u sokongi magbodo ma mana a Akpati i Kazuwamgbani. A'ayin a makorishi, a ka wene ta ma aku a lyatangu ama n u da.

²⁴ Aza roku a asuvu a de aza a Tayatira a tono uwenishike u ne wa. I rotsongusu ili i'ya aza da a wokoi mmuku n ne mi a isai "ili i usokongi i pige i Kanangasi"* wa. Ma tonuko da i yain ili i roku kpm wa,

²⁵ shegai i lyai kapala n i toni mu mayun mayun hal n tuwa.

²⁶⁻²⁸ "Ma asaka ta aza da a lyai kaci ki a tsara ucira ucun u te u ulya tsugono tsa Tata u va u naka mu. Ma yan ta nala a asu u aza da a ka lya kapala n uyansa ili i'ya n tonuko le a yansa, hal ubana makorishi ma likimba. Ma asaka le ta a tsara ucira u ulya tsugono tsa aletsu gba. A ka lya baci tsugono tsu nala tsi, a ka shamgba ta n ucira, kpm a ka gbashangu le ta tyoku da ama a tsu tashasa mgbodo n cin. Ma naka le ta dem katala ka ka tsu wantukpa n kpasani ku de ka woko iryoci i ulya u kaci u le.†

²⁹ Uza da baci wari n atsuva u upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!"

3

Akani ubana a Saridisa

¹ Aku u tonuko mu, "Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Saridisa. Uza da wa lya tsugono tsu a'ulu a shindere a Kashila, kpm wa banā atala a shindere, aya uza da wa suku akani a na yi: N reve ta ili i'ya va yansa. Ama a dana ta va ta n uma, shegai avu kakushe ka.

² Yanga! Kenu da ucira u vunu u wokoi, kpm u yan de evu n ukotso. Adama a nala, gbamatangu ili i'ya i buwa vu vi. N wene ta ili i'ya wari uyan i cina i'ya Kashila ka va ka ciga vu vu yain wa.

³ Kotsu u asansa n ili i'ya vu wushai n i'ya vu panai wa. Tono i'ya, kpm vu kpatala va asaka unyushi u cingi u vunu. Vu yanga baci wa, ma tuwa vu ta a'ayin a da bawu vu zuwai ma tuwa, tyoku da kaboki ka tsu tuwa.

⁴ Aza roku a de a asuvu a Saridisa a nangasa aminya a le n ashinda a unyushi u cingi wa. Ama a nala a ka uka ta aminya a pun aku a wala kabolo na mpa, adama a da a ratsa ta a yain nala.

⁵ Uza da baci u fudai u lyai kaci ka ucira u tsicingi, wa uka ta aminya a pun tyoku u ama a nala yi. Ma cimbusa kala ka ne a asuvu a Tagarada u Aza a Uma wa. A'ayin a da baci wari kushani a kapala ka Tata u va n atsumate a zuba a da a ka gbashika yi, ma dana ta bawu malala n reve ta vuma u na vi.

⁶ "Uza da baci wari n atsuva u upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!"

Akani ubana a Filadalifya

⁷ Aku u tonuko mu, "Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Filadalifya. Uza da wari uwululupi n mayun wa ta ukani n makukpunku ma Dawuda.* U giduwa baci utsutsu, uza wa la wa fuda wa gbagiryu u da wa. Kpm u gbagiryu baci utsutsu, uza wa la wa fuda wa giduwa u da wa. Aya uza da wa suku akani a na yi:

⁸ N reve ta ili i'ya va yansa. N reve ta ama a bidya vu vu woko uzapige wa. Vu tono ta uwenishike u va, kpm kain ka la ka vu danai, "N kpada ureve Yesu wa." N giduwa ta utsutsu a kapala ka vunu u da bawu uza wa fuda wa gbagiryu.

* **2:24** Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi. † **2:26-28** Katala: An u wokoi a'ayin a nala yi ama a wushuki an atala a ka yanka le ili i roku a uma u le, a naka uza ucira a kaci ka katala ka ka lakai ucira gba u woko ta yavu ucira u kuyante u Kawauwi, u da a ka pece n eyi. * **3:7** Makukpunku ma Dawuda ma wenike ta an wari n ucira u da wa lya tsugono.

⁹ Gogo-na va wene ta ili i'ya ma yan n ama da a'ari aza a Kanangasi.[†] A dana ta ele ama a Kashila a da, shegai ele aza a kaƙan a da. Ma zuwa le ta a tuwa a kuƙangu a kapala ka vunu. Nala wa wenike le ta an ma ciga vu cika.

¹⁰ Vu kawunku ta tyoku da n tonuko vu vu yain. Adama a nala, ma kangu vu ta a'ayin a da baci ma tuko ama a likimba ukondo u pige.

¹¹ Ma ta utuwa gogo. Lya kelime n ugbama a asuvu a upityanangu u vunu, kotsu uza roku u wusa vu funi u da va wusha an vu lyai kaci wa.

¹² Ma zuwa ta vuma da u lyai kaci ka ucira u cingi u nala vi, u woko kadawatsu ka roku ka ka ɓanga Kuwa ku Kashila ku Kashila ka va. Vuma u nala vi wa rongo ta pini maco. Ma korongu ta kpm a'ala a re a ikyamba i ne: kala ka Kashila ka va, n kala ka Urishelima u Savu, u da wari ilyuci i savu i Kashila ka va, u da wa cipā a asu u Kashila a zuba. Ma koronku yi ta kpm kala ka savu ka va.

¹³ "Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!"

Akani ubana a Lawudukiya

¹⁴ Aku u tonuko mu, "Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Lawudukiya. Aya Nala Wari, eyi dem uza da u wenei ukuna vi da, kpm uza u maci uza da u tsu dansa ukuna u mayun kain dem. Ara ne da Kashila ka yain ili gbā. Aya uza da wa suku akani a na yi:

¹⁵ N reve ta ili i'ya va yansa. Kpm va yuwu ko shen[‡] wa. Wari wa la ta tsulobo vari baci ili i te a asuvu a le.

¹⁶ An u wokoi avu mere-mere ma wari, avu uza u yuwu u da ko uza u shen wa, ma 'yuwan vu ta.

¹⁷ Vu dana ta, 'Mpa uza u utsari u da, kpm n cirangusuku ta kaci ka va udukuyan. Ma ciga kpm ili i roku wa, ko kenu.' Shegai vu reve tyoku da wari mayun wa: Avu ili i uwono i'ya kpm ili i iyali, uza da u tsu ciga ili dem. Avu karumba ka kpm katafa ka vari.

¹⁸ Adama a nala, ma naka vu ta adooki vu tsila zinariya u da ma denge. Zinariya da a darakpai kpm a wulukpei u da na. Tsila u da kotsu vu yain utsari. Vu tsila kpm aminya a pun a da ma denge vu ukunka kaci ka vunu, tsara vu asaka upana uwono an wari katafa. U gan ta dem vu tsila aguma a a'eshi a da ma denge tsara vu gbara a a'eshi a vunu, kotsu vu fuda vu wene.

¹⁹ "Aza da ma ciga alya ma bara kpm ma yan mavura. Matsa vu asaka unyushi u cingi u vunu.

²⁰ Panai! Ma ta kushani a utsutsu wari u'isa, "Azakuwa!" Uza da baci u panaka mu, aku u tonuko mu n uwa, ma uwa ta, aku n lyai ilikulya kafole n eyi.

²¹ "Aza da a lyai kaci, a ka dusuku ta na mpa a karatsu ka tsugono tsu va, tyoku da mpa dem n lyai kaci n dusuki n Tata u va a karatsu ka tsugono tsu ne.

²² "Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!"

4

Yahaya wenei zuba

¹ An n kotsi uwenishe u ili i nala yi gbā, aku n lyai kapala n uwene kuwene. N wenei utsutsu ukukpi ubana a zuba. Aku uza da wari n kalagatsu

[†] 3:9 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi. [‡] 3:15 Pini na, "Shen" kalen ka ne ka unaka kaci a asu u manyan ma Kashila, "Yuwu" kpm ukpada u unaka kaci a asu u manyan ma Kashila.

tyoku u kavana vi u yain kadyanshi na mpa u danai, “Yuwa utuwa pini na ma wenike vu ta ili i'ya ya gita bamu n i nala yi.”

² Kute-kute Kulu Keri ku Kashila ku tonoi na mpa, aku pini a zuba vi n wenei karatsu ka tsugono n uza roku pini ndishi.

³ Uza da u dusuki pini vi, wa wakanasa san n mini ma avuku tyoku u atali a tsulobo. Kasomini ka pini ka lafa cika ukyawin n karatsu ka tsugono tsi.

⁴ Aratsu a tsugono kamanga n a nishi a kyawain karatsu ka tsugono tsi. Nkoshi kamanga n ama a nishi a da a'ari pini a zuba u le. A ukusa ta aminya a pun n ifuni i zinariya a a'aci a le.

⁵ Ili i na yi i'ya i'ari uwutusa a karatsu ka pige ki: ulafa, n mawura ma pige, n makpankashila. Avasu a shindere yi a da a'ulu a shindere a Kashila a nala yi a'ari a utasa a kapala ka karatsu ki.

⁶ Nala kpm dem a asu u da a kirai a kapala ka karatsu ka tsugono tsi u rotso ta kushiva ka kari pun cika ka lafa yavu madubu ma ma wundyamgbanaka.

Ili i uma i nishi i'ya i kyawain karatsu ki, ka fon dem i te. Ili i nala yi i'a ta n a'eshi kapala n kucina.

⁷ I kagita i'a ta n kaci tyoku u gabako. I ire kpm kaci ka ne tyoku u kagono ka kanaka. I tatsu i'a ta n upetiwa'eshi tyoku u vuma. I nishi yi kpm i rotso ta kajambu ka ka impusa.

⁸ Ili i uma i nishi yi, ya dem wa ta n ashan a teli, ikyamba i le kpm i'a ta upali n a'eshi, hal n kere ka ashan ki dem. Kaara n kayin a tsu asaka ushipa wa:

“Magono ma Zuba uza u uwulukpi u da. Uza u uwulukpi u da. Uza u uwulukpi u da.

Aya Kashila Uza u Ucira Gba.

Aya uza da wari caupa, aya dem wari gogo-na, kpm aya wa tuwa.”

⁹ Ili i uma i nala yi i lyai kapala n i cikpali uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono ki. I naka yi kpm tsupige n ucikpa. Aya uza da wari n uma hal ubana bawu utyoku.

¹⁰ Nkoshi kamanga n ama a nishi n nala mi dem n kudangi a kapala ka uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono ki. Tyoku da a'ari pini ulyaka uza da wari n uma hal ubana bawu utyoku kayala, aku a zuwusai ifuni i le a kapala ka karatsu ka tsugono ki a danai,

¹¹ “Magono ma Zuba n Kashila ka tsunu,

u lobono ta vu wushi icikpali, tsupige, n ucira kpaci ada vu gain i'ya.

Ada vu yain ili gba,

vu yain i'ya tyoku da i'ari

adama a da nala va ciga i'ya.”

5

Maku ma Kondom ma kukpa tagarada

¹ Ili i roku i'ya kpm n wenei a kuvene ku va i'ya, vuma da wari ndishi a karatsu ka tsugono ka nala ki wa bana tagarada u da wari waraka u bululu n ikorongi* a apashi a re gba. Kashila ka kataala ta u da kpm u padarai u da mai n cirakpa† tsu shindere n ili i uzuwa iryoci.†

* **5:1** Tagarada u da wari waraka u bululu: A'ayin a nala a tsu yan ta itagarada i le a waraka u te u bululu, aku a kataala u da a mmuku ma alangu. † **5:1** A'ayin a nala yi, a tsu kimba ta ukanikorongi n cirakpa aku a zuwa iryoci a kucina i'ya ya wenike uza u ili. A kukpa baci u da she cirakpa tsi tsu fukpa kpm ko uza wa fuda kpm wa kimba u da tyoku da wari caupa wa. Uza da uza u ili u dangasai aya koshi wari n ucira u da wa fukpa iryoci yi.

2 Aku n wenei kpam katsumate ka zuba ka ucira, k̄ari kadyanshi n kalagatsu ka ucira, ka danai: “Ya r̄atsai u fukpa ciraḱpa tsi aku u b̄araḱpa tagarada vi?”

3 Shegai uza wa la a zuba ko a likimba ko kpam a kere ka iyamba uza da u ratsai u kukpa tagarada vi u yain u da kaneshi wa.

4 Aku n rongoi a kushen cika, kpaci ko uza wa la u rawai u kukpa u da u yain kaneshi wa.

5 Aku uza u te a asuvu a nkoshi mi u tonuko mu, “Paḁa kushen ki! Wene na, uza roku u da pini uza da u lyai kaci. Aya a tsu isa Gabako, magono ma, uza da u wutaḱa a asuvu a kaletsu ka Yahuza. Aya matsukaya ma pige ma Dawuda Magono. Aya uza da wa fuda wa fukpa ciraḱpa tsu shindere tsu nala tsi, aku u b̄araḱpa tagarada vi.

6 Aku n wenei Maku ma Kondom kushani a mere ma asu u karatsu ka tsugono ki. Ili i uma i nishi i nala yi na nkoshi mi n kyawan yi. Ikyamba i ne i'a ta yavu ama a'ari a wuna yi a yankai uḁaraḱpa. Wa ta n avana a shindere n a'eshi a shindere, a da a'ulu a shindere a Kashila a nala yi a da Kashila ka suki ubana a aḁon a likimba gba.

7 Maku ma Kondom mi ma banai ma bidyai tagarada u da uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono wa bana a kukere ku ulyaki ku ne ki.

8 An wari pini uyan nala, aku ili i uma i nishi na nkoshi kamanga n ama a nishi yi a kudangi a kapala ka ne. Ya dem wa bana molo n kabelu ka zinariya. Kabelu ki ka ta ushadangi n ili i magulani i'ya i'ari kushani ka kvasu ka ama aza da a ka gbashika Kashila.

9 Aku a shipai ushipa u savu u na:

“Vu ratsa ta vu bidya tagarada vi
vu fukpa ciraḱpa tsi vu b̄araḱpa u da.
Ili i'ya i zuwai i'ya, ama a'ari a wuna vu ta,
kpam mpasa n vunu n wokoi katsupi
an vu wutukpai ama a agali kau-kau, n aletsu, n ama, n iyamba,
kpam gogo-na ama a Kashila a da a'ari.

10 Vu zuwa le a woko kagali ka ne; wata,
aḁaraḱpi aza da a ka gbashika Kashila.
Kpam a ka lya ta tsugono tsu likimba.”

11 Aku n doki n weḁelei, n panai atsumate a zuba a ka shipa. Kakuma ka le ka kari ukece wa.‡ A kyawain karatsu ka tsugono ki n ili i uma i nishi na nkoshi mi.

12 Aku a shipai n alaḁatsu a ucira:

“Tsa cikpala ta Maku ma Kondom
ma a'ari a wunai vi,
adama a ucira u pige,
n utsari, n kakiri n ucira u ne.
Wa wusha ta karinga n tsupige,
n icikpali cika!”

13 Aku n panai gba ili i uma ya shipa; wata, gba i'ya i'ari a zuba, n likimba, n i'ya i'ari a kere ka likimba, n asuvu a kushiva. Ushipa u le vi u da na:
“Uza da wari a karatsu ka tsugono
kaḁolo n Maku ma Kondom mi
wa ta n karinga ka pige
n icikpali, n tsupige, n ucira
hal ubana bawu utyoku.”

‡ 5:11 Kakuma ka atsumate a zuba yi ka rawa ta azu azu hal ubana a asu azu azu kupa bawu utyoku.

14 Aku ili i uma i nishi yi a wushuki, “Nala wari!” Nkoshi mi kpm n kudangi n lyaka yi kayala.

6

Maku ma Kondom ma fukpai cirakpa

1 Aku n wenei Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu kagita a asuvu a tsu shindere, pini nala, n panai ili i uma i te a asuvu a i nishi yi i yain kadyanshi n kalagatsu ka makpankashila, u danai, “Tuwa!”

2 An n webele, aku n wenei kadoki ka eri. Uza da kpm u yuwa ka vi wa ban utaun, aku u wushai funi. Wa wala ili i ne yavu uza da u lyai kaci ka kuvon ushani, kpm wa doku wa lya.

3 Aku Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu ire, pini nala, n panai ili i uma i ire i danai, “Tuwa!”

4 Aku kadoki ka roku ka shili yavu akina ka wutai. Uza da u yuwa ka vi u wusha ta ucira u da wa zuwa ama a likimba a shilakan utyoku u le, tsara a wunambana a asu u kuvon. Uza da wa walaka ka vi u wusha ta burundu u pige.

5 Aku Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu tatsu. N panai ili i uma i tatsu yi i danai, “Tuwa!” An n webele, aku n wenei kadoki ka lima. Uza da kpm u yuwa ka vi wa ban ili i ukondugo araji a kukere ku ne. 6 Aku n panai ili i roku i'ya kalagatsu ka ne ka wutusa a mere ma ili i uma i nishi i nala yi. Ka danai, “Ikebe i'ya vuma wa tsara a manyan ma uliva,* i'ya a tsu tsupa ikebe i kakundatsu ka te ka ityabi.† Ikebe yi kpm una u te u da n i'ya a tsu tsilaka akundatsu a tatsu a ilya. Kpm kotsu vu nangasa manivi ko mini ma cinwi mi wa!”

7 Aku Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu nishi, pini nala, n panai ili i uma i nishi yi i danai, “Tuwa!”

8 An n webele, aku n wenei kadoki ka kari dusu. Uza da u yuwa ka vi kala ka ne ka Ukp, uza da a ka isa Asu u Akushe wari utono uza u kagita vi evu evu. Kashila ka pecei ama a likimba a baci a nishi. Ukp n Asu u Akushe a wushai ucira u da a ka wuna kabaci ka te a asu u kuvon, n kambulu n usara kau-kau, na nnama n kakamba.

9 Aku Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu tawun. N wenei a'ulu a aza a maci a cuku tsu asudarakpa. Ama a na yi alya aza da atokulalu a wunusai adama a kadyanshi ka Kashila ka maci ka a dansai.

10 A'ulu yi a 'yangasai alagatsu n ucira a danai, “Ashepakige, avu uza u uwulukpi u da, kpm uza u mayun! Tsa folo vu, kotsu vu barakpa wa vu yanka aza a likimba a da a wunusa tsu afada kpm vu yan le mavura.”

11 Aku Kashila ka nakai ili i uma yi ya dem matogo ma pun ma bululu, u tonuko le a wunvuga kenu hal she atokulalu a le a wuna atoku a tsugbashi a le; wata, atoku a le hal she a shadangu kakuma ka ama ka Kashila ka zuwuka le.

12 Aku n wenei Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu teli. Likimba gbada i ucira. Kaara ka naka kpm katyashi wa, aku karimbi ka kimbai asu gb. Uwoto u wokoi san yavu mpa.

13 Atala a rukpusa i zuba utuwa a likimba tyoku da apopi a gburu a tsu rukpusa uwule u ucira u sakata le baci.

14 Zuba katalai yavu kajiba ka a katalai aku a takpai ka. Nsasa n iyamba i mere ma mini a 'yangasai a asakai asu u da a'ari caupa vi adama a ugbada vi.

* 6:6 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Ufanga.

¹⁵ Pini nala, ama hal na ngono a matsai tsara a kpawunsa a a'aburu ko kparam mere ma atali a ugadi a nsasa. Azapige a gomunati, n atigi dem a boloi tsara a kpawan. N wenei dem aza a utsari, n aza a ucira a ka kpawunsa. Hal n agbashi n aza da bawu a'ari agbashi dem a ka kpawunsa.

¹⁶ A'ari u'isasa nsasa n atali, a ka dansa, "Tsa folo da, tuwai i rukpa tsara i sokongu tsu kotsu uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono ka nala ki u wene tsu wa, kparam Maku ma Kondom mi ma fuda ma yan tsu mavura wa.

¹⁷ Mayun da Kain ka upan u Kashila n Maku ma Kondom mi ka a ka yanka ya dem mavura ka rawa de, kparam uza wa la wa la a upana u ikyamba u nala vi wa."

7

Ili i uzuwa iryoci i aza a Isara'ila

¹ An nala wurai, aku n wenei atsumate a zuba a nishi kushani a abon a nishi a likimba, a kana uwule u nishi tsara uwule u lapana a likimba ko a kushiva kparam ko a madanga wa.

² Aku n wenei kparam katsumate ka roku ka wutai a kasana, wa gana ili i uzuwa iryoci i Kashila Uza u Uma. U yankai atsumate a nishi a da a naka ucira a foro iyamba n kushiva kadyanshi n kalagatsu ka ucira.

³ U danai, "Kotsu i asaka uwule u nangasa iyamba, n kushiva ko kparam ndanga wa, she a'ayin a da tsu zuwusukai agbashi a Kashila ka tsunu iryoci n ili i uzuwa iryoci i ne a acen a le.

⁴ Aku n panai kalagatsu ka isai kakuma ka lamba u ama da atsumate yi a yankai iryoci n ili i uzuwa iryoci i Kashila a acen a le yi. Kakuma ka ama ki ka azu amangatawun n azu amangare n azu a nishi (144,000). Ama a na yi alya mmuku n tsikaya m aletsu kupa n a re a aza a Isara'ila. Aza da atsumate yi a zuwusukai iryoci yi alya:

⁵⁻⁸ A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re (12,000) a kagali ka Yahuza, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Roben iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Gadu, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Ashiru iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Nafutali, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Manase iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Saminu, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Levi iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Isaka, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Zebulun iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Isuhu, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Bayami iryoci.

Kakuma ka ama ka iyakai Kashila kayala

⁹ An nala wurai, aku n webelele pini nala, n wenei kakuma ka ama ushani ka ka wurai ukece. A wuta ta a asuvu a iyamba, kagali, ama n aletsu a likimba gba, aku a shamgbai a kapala ka karatsu ka tsugono ki n Maku ma Kondom mi. A ukusai aminya a pun cika kparam ya dem wa gana avuku a mashuwan a kukere ku ne.

¹⁰ A ka salasa n kalagatsu ka pige, n a dansi, "Kashila ka tsunu ka n Maku ma Kondom uza da u wauwa tsu, Kashila ka tsunu uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono."

¹¹ Gba atsumate a zuba a shamgbai a kyawain karatsu ka tsugono ki ka bolon n koshi n ili i uma i nishi yi. Aku a kudangusi a varai a'aci a le a iyamba a iyakai Kashila kayala.

¹² A ka dansa,

“Mayun da,
 Kashilā ka tsunu
 uzapige da, uza u ucira,
 n tsupige, n kakiri.
 Asakā tsu cikpala yi
 tsu cikpa yi
 tsu naka yi karinga
 hal ubana bawu utyoku.
 Ami!”

¹³ Uza u te a asuvu a nkoshi mi u wece mu, “Ama da a ukusai aminya a pun yi an yayi? Nte a wutusai?”

¹⁴ Aku n wushunku yi, “Uzapige, mpa n reve wa, shegai avu reve ta.”

Aku u tonoko mu, “Alya aza da a soi upana u ikyamba u pige u nala vi bawu a kuwusai. A zasai aminya a le na mpasa n Maku ma Kondom, aku aminya a le a wokoi pun cika.

¹⁵ “Adama a nala a da a'ari kushani a kapala ka karatsu ka tsugono tsu Kashilā. A tsu lyaka yi ta kayala kaara n kayin, a kuwa ku ne ka a tsu gbashika yi. Uza da kpm wari ndishi a karatsu ki wa rongo ta n ele kpm u kirana n ele.

¹⁶ “Ama a nala a ka doku a ka pana kambulu wa, a ka pana kpm kakuli wa. Kaara ka doku ka damgbarasa le wa, usu dugbi kpm wa runukpa le wa,

¹⁷ adama a da Maku ma Kondom ma mari a mere ma asu u karatsu ka tsugono ki aya kaliniki ka le. Wa tono ta n ele ubana a asu u da mini ma ma tsu naka uma ma wutusa. Kashilā kpm ka yansasa ta gba meshi ma le.”

8

Cirakpa tsu makorishi

¹ An Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu shindere tsu makorishi tsu waraka u bululu vi, mawura ma la a zuba wa, hal ubana kagbidi ka ulapa u uwule.

² Aku n wenei atsumate a zuba a pige a shindere a da a shamgbai a kapala ka Kashilā ki, a wushai avana.

³ Katsumate ka zuba ka roku kpm kau ka tuwai ka shamgbai a asudarakpa. Wa gana kabelu ka zinariya ka arunukpusa ili i magulani. U wusha ta ili i magulani ushani i'ya u darakpai kabolo n kvasu ka ama a Kashilā. Katsumate ki ka zuwai kune ku na ki a asudarakpa u da a yain n zinariya u da wari pini a kapala ka karatsu ka tsugono ki.

⁴ Aku kanga ka ili i magulani ka katsumate ka gana a kabelu ki n kvasu ka ama a Kashilā ka 'yangai a zuba ubana a asu u da Kashilā kari.

⁵ Aku katsumate ki ka kenei tsikina pini a asudarakpa vi u shadangi kabelu ki. U vutalai ka a likimba, a rongoi uyansa mawura icun kau-kau, na mkpankashilā, n ulafa, aku likimba gbada'i cika.

Atsumate a zuba a fulqi avana

⁶ Aku atsumate a zuba a shindere a da a ka gana avana a shindere a fofo soi tsara a fula.

⁷ An katsumate ka zuba ka kagita ka fulai kavana ka ne, aku atsumate a zuba a vutalasi mini ma atala n akina a da a'ari kasatari na mpasa a likimba. Akina yi a kulatangi kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a likimba, a nangasai gba ndanga n iceshi i'ya i'ari a kabaci ka nala ki.

⁸ Aku katsumate ka zuba ka ire ka fulai kavana ka ne. A vutalai ili i roku yavu masasa ma pige ma ma tasa n akina a asuvu a kushiva. Kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a kushiva yi ka wokoi mpasa.

⁹ Gba ili i'ya i'ari pini a kabaci ka nala ki i kuwa, a'atsu a da kpam a'ari pini a namgbusai.

¹⁰ Katsumate ka zuba ka tatsu ka fulai kavana ka ne, katala ka pige ka ka tasa yavu kavasu ka wutai a zuba ka rukpai. A asuvu a agata a tatsu dem, ka rukpa ta a asuvu a agata a te. A asuvu a a'eshi a mini a tatsu dem, ka rukpa ta a keshi ka mini ka te.

¹¹ Kala ka katala ki ka Aguma a Akoni, aku kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a mini yi ka konikpoi. Ama ushani a kuwa ta adama a akoni a mini yi.

¹² Aku katsumate ka nishi ka fulai kavana ka ne. Ili i roku i gbashai kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a kaara u nangasai ka n uwoto n atala.* Aku kabaci ka te asuvu a abaci a tatsu ka katyashi ka kain ka wokoi karimbi. Nala dem kabaci ka te asuvu a abaci a tatsu ka uwoto n ka te asuvu a abaci a tatsu ka atala a naka katyashi n kayin wa.

¹³ An n webelei aku n wenei kajambu ka imkpusa a zuba, n panai ka salasa cika, "Upana u ikyamba! Upana u ikyamba! Upana u ikyamba wa tuwa ta a asu u ama a likimba, atsumate a zuba a tatsu a da a buwai vi a fula baci avana a le."

9

¹ Aku katsumate ka tawun ka fulai kavana ka ne. N wenei ili i roku yavu katala ka ka rukpai a likimba vi. Katala ki ka wusha ta makukupunki ma ukukupunka kadaka ka bawu kari n utyoku.

² An ka kukpai, aku kanga ka wutai yavu kanga ka kari a asuvu a kunu ka kari n akina walu-walu. Kanga ki ka kimba ta zuba kpam ka kangi dem kaara, aku asu vi u wokoi n karimbi.

³ Pini nala, abaruma a wutai ushani a asuvu a kanga ki a cipai a likimba. A wuta ta n ucira u da a ka tadaa ama tyoku da ada'u a tsu yan.

⁴ A tonuko le, "Aza da bawu a'ari n iryoci i ili i uzuwa iryoci i Kashi'a a acen a le, alya koshi ya tadaa. Shegai kotsu i tadaa ndanga ko iceshi wa."

⁵ Kashi'a ka wushunku le ta a yanka ama a nala yi mavura cika hal uwoto u tawun, shegai u wushunku le a wuna le wa. Mbal'a mi tyoku u mbala n kuda'u n da mari ku tada baci uza.

⁶ A a'ayin a nala yi, ama a ka bolo ta ukpa, shegai a ka tsara u da wa. A ka ciga ta a kuwa, shegai a ka fuda wa.

⁷ Abaruma yi a rotso ta adoki a da a fobusoi adama a kuvon. A'a ta n ifuni i zinariya a a'aci a le, kpam upetiwa'eshi u le u rotso ta u ama.

⁸ Kenji ka le ka ta n akumgbi yavu ka aka, a'anga a le kpam tyoku u a'anga a gabako da a'ari.

⁹ A ukai ntogo ma urim a akamba a le. Mawura ma ashan a le a ka wura, ma ta yavu mawura ma adoki na nringongo n le a ka wura a ka daraka ubana a asu u kuvon.

¹⁰ Na ntadatsu n da mari a iwunja i le n da n tsu naka le ucira u da a tsu zuwa ama a pana ikyamba hal uwoto u tawun vi.

¹¹ Magono ma le aya katsumate ka zuba ka ka lya tsugono a kadaka ka bawu kari n utyoku vi. Kala ka ne ka Kawuni (n Tsiyahuda aya Abadon, n Tsiheline† kpam aya Apoliyo).

¹² Upana u ikyamba u kagita u kotso de. Shegai upana u ikyamba i re i roku i'a ta a utuwa.

* **8:12** Kaara ka tsu naka ta katyashi hal ulapa u uwule kupa n u re, shegai a'ayin a da a korongi makpanda ma na mi, ulapa u uwule kulla u da koshi ka tsu naka katyashi. Nala dem uwoto n atala; ulapa u uwule kulla u da koshi a tsu naka katyashi. A'ayin a da baci bawu katyashi ka le kari pini karimbi ka ka tsu kimba asu.

¹³ Aku katsumate ka zuba ka teli ka fulai kavana ka ne. N panai kalagatsu ka yain kadyanshi a asuvu a avana a da a'ari n ngan n asudarakpa u da a yain n zinariya u da wari kushani a kapala ka Kashila.

¹⁴ Kalagatsu ki ka tonukoi katsumate ka zuba ka teli ka ka bana kavana ki, "Surukpa atsumate a zuba a nishi a da Kashila ka zuwai a sira le a Agata a Yufiriti a pige yi!"

¹⁵ Aku katsumate ka zuba ka teli ki ka ba ka surukpai atsumate a zuba a nishi yi a wutai tsara a ba a wuna kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a ama a likimba. Kashila ka fofuso le ta tsara a yain nala dere u ulapa u uwule u nala yi n a'ayin a nala yi hal n uwoto n kayen ka nala ki dem.

¹⁶ Atsumate yi a tono ta n asoje a da a ka walaka adoki. N pana ta a da alya pini hal azururu amangatawanre (200,000,000).*

¹⁷ A asuvu a kuwene ku va, n wene ta adoki n ayuwi a le. Ayuwi yi a ukusa ta ntogo ma irim n da mari san yavu akina, ulima u le kpmam yavu mbucu ma ivashi i akaryabi kpmam n ulada u mini ma tsulon. A'aci a adoki yi a'a ta yavu a'aci a igabako, akina n kanga n akina a eri a ka wutusa a anana a le.

¹⁸ Usara u tatsu u nala vi, (wata, akina, n kanga, n akina a eri a da a ka wutusa a anana a adoki yi,) n u da a wunai kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a ama a likimba.

¹⁹ Anana a adoki yi a da gbam koshi wa, hal dem n iwunja i le i'ya i'ari n ucira u da a ka ne ama usan. Iwunja i le tyoku u a'ali a da, a'a ta n a'aci a da a ka kapa ama.

²⁰ Shegai ama da bawu a kuwai n usara u na vi a 'yuwan ta ukpatala a asaka tsicingi tsu le. A lyai kelime n uyasaka ityoni i cingi kayala, a lyasakai kpmam ameli kayala a da a rumai n zinariya, n azurufa, n irim i shili, n a da a sadarai a atali, n a da a shei na ndanga. Ameli a nala yi a tsu wene ko ili, ko kpmam a pana kadyanshi, ko a wala wa!

²¹ Ama a na yi a asaka uwunusa atoku a le wa, a asaka uyansa tsukunu wa, kpmam dem a asaka uyansa tsugbani, n uboki wa.

10

Katsumate ka zuba n maku ma tagarada

¹ Aku n wenei kpmam kuwene, katsumate ka zuba ka ucira kari ucipa a iyamba. U wambanai kalishi yavu kunya, n kasomini zuba n kaci ka ne. Upetiwa'eshi u ne wa lada yavu kaara, a'ene a ne kpmam yavu adawatsu a akina.

² Wa bana maku ma tagarada ma mari ubarakpi. U shamgbai n kune ku ulyaki ku ne a kushiva, ka ugula kpmam a kagida.

³ U wurangi yavu gabako. An u wurangi, aku mkpankashila n shindere n wushuki.

⁴ An mkpankashila mi n wushuki, mpa na n cigi n gita ikorongi, aku n panai kalagatsu a zuba ka danai, "Sokongu ili i'ya mkpankashila n shindere mi n danai vi, kotsu vu korongu i'ya wa."

⁵ Katsumate ka zuba ki ka radagbai kukere ku ulyaki ku ne ubana a zuba.

⁶ Aku u tsinai n kala ka Kashila, ka kari n uma hal ubana bawu utyoku, uza da u yain zuba n ili i'ya i'ari a asuvu a le, n iyamba n ili i'ya i'ari a asuvu a le, n kushiva n ili i'ya i'ari a asuvu a le gba, ukuna u maci u da wa tono. U da, "Kashila ka barakpa wa, aku u yain ili i'ya u fofusoi.

* **9:16** Kakuma ka asoje ka 200,000,000.

⁷ Shegai katsumate ka zuba ka shindere ki ka fulā baci kavana ka ne, Kashilā ka yan tā ili i'ya wari u sokongi hal utuwā gogo-na vi, tyoku da u tonukoi agbashi a ne, ntsumate.”

⁸ Kalagatsu ka doki ka isa mu: “Wala vu ba vu wushi tagarāda u da wari ubarākpi vi, u da katsumate ka zuba ka bānā vi.”

⁹ Aku n banai a asu u katsumate ka zuba ki, n tonuko yi u nākā mu maku ma tagarāda mi. Aku u tonuko mu, “Wusha tagarāda vi vu takuma u da. Wa yankpa tā a unā u vunu yavu ishigi, shegai wa vurā vu tā katsuma.”

¹⁰ N wushai tagarāda u da wa bānā vi n takumai. U yankpa tā cika yavu ishigi a unā u vā, shegai an n soḍugi u da, aku u vurā mu katsuma.

¹¹ A tonuko mu kpm, “U kṅā tā vu doku vu tonuko ama ili i'ya Kashilā ka fobusoi u yanka ama n iyamba n aletsu kau-kau, nā ngono gbā.”

11

Ama a re aza da a wenei ukuna vi

¹ Pini nala, a nākā mu kalangu ka urāsanāka, aku Kashilā ka tonuko mu, “Wala vu ba vu rāsanāka Kuwa ku Kashilā n asuḍarākpa, vu keci kpm ama da a'ari ulya kayala pini.

² Shegai kotsu vu rāsanāka ulanga u kuwa vi wa, kpaci n nākā u da de Awulawa. A ka lya tā tsugono tsu ilyuci i vā hal uwoto amangare n u re.*

³ Ma suku tā ama a vā ama a re aza da a revei n kami ka ukuna ki a yain kuḍari ku akani a mayun a vā. A ka uka tā aminya a da a tsu uka adama a unamgbukatsuma, kpm a ka dansa tā akani a vā a asuvu a a'ayin kazu ka te n amangatawanre n amangatatsu (1,260) a nala yi.

⁴ Ama a re a da a dansai akani a Kashilā yi, a shamgba tā a kapala ka Asheku uza da wa lya tsugono tsu likimba gbā. Alya ndāngā n zayitum n re n ashampkatsu a ncikalun n re n da mārī pini vi.

⁵ Uza wa ciga baci u ne le usān, akina a ka wutā tā a anānā a le a wuna atokulalu a le yi. Nala Kashilā ka wuna uza da baci dem wa ciga u ne le usān.

⁶ A a'ayin a da a'ari uyan kuḍari ku akani a Kashilā yi, u nākā le tā ucira u da a ka fudā a ka shamkpa mini ma zuba. A wusha tā dem ucira u da a ka savada mini ma woko mpasa, kpm a zuwa usara u da u nei likimba usān. A tsu yan tā nala a'ayin a da baci dem a ka ciga a yain.

⁷ An ama a re yi a kotsoi udansa akani yi, aku kadin ka ka wutā a kaḍāka ka bawu kārī n utyoku vi ka yain kuvon n ele. Ka lyai kaci ka le ka wuna le.

⁸ A ka asākā tā ikyamba i le a ure u pige u ilyuci i pige i nala yi a asu u da a wandambanai Asheku a le. U da a yankai tsizagadi a isa yi “Sodom”† n “Masar.” ⁹ Ama n agali n aletsu n iyamba a ka wundya tā ikyamba i le. A ka asākā uza u cidāngu le wa hal she a yan a'ayin a tatsu n kagbidi.

¹⁰ Ama a likimba gbā a ka yan tā mazāngā adama a ukpā u ama a re a nala yi. A ka yan tā abiki hal a sukusuku atoku a le kune, kpaci ntsumate n re n nala mi n zuwa tā ama a panai ikyamba cika.

¹¹ Shegai an a'ayin a tatsu n kagbidi a nala yi a wurai, aku Kashilā ka doki ka fulākā le kuvi ka uma. Aku a 'yangai a shamgbai, ama da a wene le vi a panai uwonvo cika.

¹² Ntsumate n re mi n panai kalagatsu ka ucira ka wutā a zuba, ka danai, “Yuwai utuwā na!” Aku a yuwai ubana a zuba a asuvu a kalishi, atokulalu a le n a wundi le.

* **11:2** Uwoto amangare n u re ili i te i'ya n a'ayin 1,260. Ili i te i'ya dem n ayen a tatsu n kagbidi a masala ma 12:14.

¹³ Kute-kute iyamba i gbađai n ucira, pini nala, kuma ku te a asuvu a kuma kupa ku ilyuci ki ku wasasai. Ama azu a shindere (7,000) a da a kuwai adama a ugbađa u iyamba vi. Aza da kpam a buwai n uma a pana ta uwonvo cika aka a naka Kashila ka kari ndishi a zuba tsupige.

¹⁴ Upana u ikyamba u ire u kotso de, shegai u tatsu wa ta a utuwa.

Kavana ka shindere

¹⁵ Aku katsumate ka zuba ka shindere ka fulai kavana ka ne, n panai alagatsu a ucira a ka dansa, "Kashila ka tsunu n uza da u dangasai u woko Kawauwi ki, wa ta n ucira u da wa lya tsugono tsu likimba gba.

Kpam Kashila ka lya ta tsugono hal ubana bawu utyoku."

¹⁶ Nkoshi kamanga n ama a nishi aza da a'ari ndishi a aratsu a tsugono a kapala ka Kashila, a kudangusi a varai a'aci a le a iyamba a lyaka yi kayala.

¹⁷ A danai,

"Magono ma Zuba Kashila Uza u Ucira Gba, uza da wari gogo-na kpam uza da wari caupa, Tsu cikpa vu ta an va wenishike ucira u vunu, kpam vu gitai de ulya tsugono tsi.

¹⁸ Ama a likimba a'ari a ka pana ta upan u vunu cika, shegai gogo-na a'ayin a upan u vunu a rawa de.

A'ayin a yan de a da va yanka akushe afada, vu naka kpam agbashi a vunu katsupi. Va naka ta ntsumate n vunu n aza a uwulukpi a vunu katsupi. Va naka ta gba aza da a panai uwonvo u kala ka vunu katsupi, ili i'ya i bidyai uza u kenu hal ubana uza u pige. Aku vu wuna aza da a tsu zuwa ukpa a likimba."

¹⁹ Pini nala, Kuwa ku Kashila ka kari a zuba ku kukpai, tsara a wene Akpati u Kazuwamgbani† u da wari pini. A rongoi ulada, n mawura ma pige, n makpankashila, n ugbađa u iyamba u pige, n mini ma atala.

12

Uka n ubungu

¹ Aku n wenei iryoci i pige i roku a zuba i'ya i zuwai ya dem u yain majiyan. Uka roku u da pini kpam kunya ka u sirai kaara ka. A'ene a ne kpam a uwoto u da a'ari utadangi. Funi da pini a kaci ka ne u da wari n atala kupa n a re.

² U yan de evu n umatsa, kpam m6ala n upana u ikyamba m ilimaci yi i zuwa yi ta isali cika.

³ Kute-kute n wenei iryoci i roku a zuba. N wenei ubungu u shili u pige u da wari n a'aci a shindere n avana kupa. Kaci dem ka ta n maku ma funi ma ne.

⁴ Uwonja u ne u ronono i kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a atala a zuba, aku u vutalai a da a likimba. U shamgbai a kapala ka uka u ilimaci vi tsara u matsa baci maku mi aku u sodugu ma.

⁵ Aku u matsai kalobo, uza da wari n ucira u da wa lya tsugono tsa ama a likimba gba n kalangu ka urim. Katsumate ka zuba ka fulai maku mi u bankai ma a asu u Kashila, tsara u ba u dusuku a karatsu ku tsugono tsu ne.

⁶ Aku uka vi u sumai u banai a mete a asu u da Kashila ka fobusuko yi. Nte a ka kirana n eyi de hal a'ayin kazu ka te n amangatawanre n amangatatsu (1,260).

⁷ Kute-kute a gitai kuvon a zuba: aku Mika'ilu katsumate ka zuba ka pige n atsumate a ne a gitai kuvon n ubungu vi, ubungu vi n atsumate a ne a kanai dem kuvon n ele.

8 Shegai ubungu vi u lya kaci ka kuvon ki wa, kpm a ka asaka yi n atsumate a ne a shamgba de a zuba kpm wa.

9 Mika'ilu n atsumate a ne a vutala ubungu vi a wutukpa yi a zuba ubana a likimba kabolo n atsumate a ne. Ubungu u na vi aya gai wari pini tun caupa vi, aya a tsu isa Kalapansi kpm dem a tsu isa yi ta Kanangasi.* Aya u tsu zuwa ama a yain unyushi u cingi.

10 Aku n panai kalagatsu a zuba ka yain kadyanshi n ucira ka danai: "Gogo-na Kashila ka tsunu ka wauwa ta ama a ne!

Gogo-na wa yan ta manyan n ucira u ne,

u lyai tsugono tyoku u magono!

Gogo-na Kawauwi ka ne ka wenike ta ucira u ne a likimba!

Adama a da Kalapansi ka buwa kpm kushani a zuba a kapala ka Kashila wa,

kpm wa doku wa tuko kadyanshi ka atoku a tsunu agbashi kaara n kayin wa.

A vutala de Kalapansi a wutukpa yi a zuba!

11 Ama a tsunu a lya ta kaci ka ne

adama a mpasa a Maku ma Kondom mi,

n kadyanshi ka Kashila ka a yain kubari.

A pana uwonvo u da a ka kuwa wa.

12 Gba eda aza da i'ari a zuba yanyi mazanga.

Shegai eda aza da i'ari a iyamba n a asuvu a mini ya pana ta ikyamba cika.

Kpaci Kalapansi ka bana ta a likimba a asu u da i'ari,

kpm upan u de u da wari,

kpaci u reve ta a'ayin a ne a buwa ushani wa."

13 An ubungu vi u wenei a vutala yi de a likimba, aku u gitai uloko uka da u matsai maku ma vali mi.

14 A nakai uka vi ashan a kajambu ka pige tsara u imkpa ubana a asu u da wari a mete. Nte a ka kirana n eyi de hal ayen a tatsu n kagbidi,† ubungu vi kpm wa fuda wa yanka yi ili wa.

15 Aku ubungu vi u cikpunkai uka vi mini n unu u ne yavu agata tsara ma pura yi.

16 Shegai iyamba i bangai uka vi: i kukpai unu u ne i soi mini ma ubungu u cikpai vi.

17 Ubungu vi u panai uka vi upan cika, aku u lazai tsara u ba u yain kuvon na mmuku n ne n da n buwai. Mmuku n ne mi alyaza da a nakai udani u Kashila karinga a tonoi kpm akani a da Yesu wenishikei.

18 Aku ubungu vi u shamgbai a ikengi i kushiva.‡

13

Kadin ka ka wutai a asuvu a kushiva

1 A kuwene ku va ki, n wene ta kadin ka 'yanga ka wuta a asuvu a kushiva. Ka ta n a'aci a shindere n avana kupa. Kavana dem ka ta n maku ma funi ma ne. Kaci dem a korongu ta pini a'ala a da a wishai Kashila.

2 Kadin ki ka rotso ta kanama, shegai adeshikpetsu a ne yavu manama ma a tsu isa biya.* Wa ta kpm n unu yavu u gabako. Ubungu vi u nakai yi ucira dere n ucira u ne, n karatsu ka tsugono n tsugono.

* 12:9 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi. † 12:14 Kondo kadyanshi ka masala ma 11:2 ‡ 12:18 Itagarada i Kashila i roku i zuwa ta idani i na yi a makpanda ma 17, i roku tani a

18. I roku kpm a masala ma 13:1 ma a zuwai i'ya. * 13:2 Adeshikpetsu a biya a gbonguro ta, kpm a'g ta n tsileme n akulukpatsu a bululu.

³ Kaci ka te ka pini a asuvu a a'aci a kadin ki ka kari n kalani ka usan u da wari u gain u wuna yi, shegai usan vi u tana de gogo-na. Ya dem a asuvu a likimba u yan ta majiyan ma kadin ki.

⁴ A lyakai ubungu u da u nakai kadin ki ucira vi kayala. A lyakai dem kadin ki kayala a danai, "Uza wa la tyoku u kadin ka na wa! Uza wa la wa shilakana n eyi u lyai kaci wa."

⁵ Kashila ka asaka ta kadin ki ka yain agoni n ucira u ne nala, kpam dem u wishai Kashila. U asaka yi ta u tsara ucira u nala vi hal uwoto amangare n u re.

⁶ U gitai uwishisa Kashila. U yankai kpam kala ka Kashila una u cingi, n a asu u da wari, n ama da kpam a'ari a zuba gba.

⁷ Kashila ka asaka yi ta u yain kuvon n ama a ne kpam u lyai kaci ka le. Kpam dem a naka yi ta ucira a kaci ka agali n ama n aletsu n iyamba gba.

⁸ Ya dem a likimba wa lyaka yi ta kayala, shegai bamu n aza da a'ala a le a'ari ukorongi a Tagarada u Aza a Uma tun kahu a yain likimba. Tagarada nala vi u Maku ma Kondom ma a'ari a wunai vi u da.

⁹ Uza da wari n atsuvu a upana, u pana.

¹⁰ Uza da baci dem Kashila ka dangasai a ka kana, a ka kana yi ta.

Uza da baci dem Kashila ka danai a ka wuna n burundu, a ka wuna yi ta.

Nala wa wenike ta u kana ta ama a Kashila a kawunku kpam a yain n upityanangu.

Kadin ka ire ka ka wutai a uyamba

¹¹ Aku n wenei kadin ka roku ka wutai a asuvu a uyamba. Wa ta n avana a re tyoku u maku ma kondom, u yain kadyanshi n kalagatsu ka ubungu.

¹² Kadin ka na ki ka shamgbai a kapala ka kadin ka kagita ki, kpam u yain manyan n ucun u ucira u da kadin ka kagita ki ka yankai manyan. N ucira u nala vi u da u zuwai gba uza da baci dem wari a likimba u lyakai kadin ka kagita ki kayala, uza da wari n kalani ka usan u da wari u rawai u wuna yi u da u tanai vi.

¹³ Aku kadin ka ire ki ka yansa ikunesavu i pige i pige. Hal gbam u zuwai akina a wutai a zuba utuwa a likimba, ama n a wundi.

¹⁴ Kashila ka zuwai kadin ka ire ki ka yain ikunesavu a kapala ka kadin ka kagita ki, hal u yinsai gba ama a likimba n ikunesavu i ne yi. U tonuko le a mai kameli ka ka rotsoi kadin ka kagita, uza da a'ari a wunai n burundu, shegai u gonoi n uma.

¹⁵ Kashila ka asakai kadin ka ire ki ka zuwai kameli ka kadin ka kagita ki ka yain uma, tsara ka dansa ka zuwa a wuna gba uza da baci bawu u lyaka yi kayala.

¹⁶ A matsai ama a yansai kugyan a akere a ulyaki a le ko kpam a acen a le, ko azapige ko aza a kenu, ko aza a utsari ko aza a unambi, agbashi ko aza da bawu a'ari agbashi.

¹⁷ Ama da a'ari n kugyan ku na alya koshi a ka tsila kpam a denge. Kugyan ku na ki kala ka kadin ki ka ko kpam lamba da wari a kushani ku kala ka ne.

¹⁸ Ya ciga ta kakiri tsara i reve lamba u kadin vi! Uza da wari n kakiri cika wa reve ta u da. Lamba u ne vi u da amangatawanteli n amangatastu n u teli (666), kpam wa ta a kushani ku vuma u roku.

14

Maku ma Kondom n ama a ne

¹ Aku n wenei Maku ma Kondom kushani a Masasa ma Sihiyona.* Ama azu amangatawun n azu amangare n azu a nishi (144,000) a'ari kushani n

* 14:1 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima.

eyi. Ama a nala yi alya aza da a'ari n kala ka Maku ma Kondom ki n ka Tata u ne a acen a le.

² N panai kalagatsu ka roku ka dansa a zuba. Kalagatsu ki ka ta yavu mawura ma mini ma pige ma ma rukpusa ko kpm yavu mawura ma makpankashila. Yavu mawura ma ama ushani aza da a ka keme molo.

³ Ama azu amangatawun n azu amangare n azu a nishi a shamgbai a kapala ka karatsu ka tsugono, kabolo n ili i uma i nishi yi, na nkoshi mi. A ka shipa ushipa u savu u da bawu uza wa fuda wa watsongusu, she ele koshi. A asuvu a ama a likimba gba, alya aza da a wutukpai koshi.

⁴ Alya aza da a kana kaci ka le uwulukpi bawu a yain tsishankala; adama a nala yi a da a'ari uwulukpi. A tono ta Maku ma Kondom mi a asu u da dem u banai. Ele ama a Kashila a da n Maku ma Kondom mi; a'a ta tyoku u ilimaci i kagita i'ya a nakai Kashila.

⁵ A tsu yan kaban wa, kpm a'a n unyushi wa.

Atsumate a zuba a tatsu

⁶ Aku kpm n wenei katsumate ka zuba ka imkpusa a zuba bilibili. Wa danasa ta akani a Kadyanshi ka Shinga a da bawu a'ari n utyoku a asu u ama da a'ari a likimba; wata, iyamba, n agali, n aletsu, n ama.

⁷ U yain kadyanshi n ucira, "U kana ta i wenike Kashila karinga, kpm i dansa tyoku da wari n tsupige. Kpaci a'ayin a yan de a da wa yanka ama a likimba afada. Wenike ni karinga, adama a da aya u yain zuba n iyamba, n kushiva, n a'eshi a mini."

⁸ Aku katsumate ka zuba ka ire ka imkpai a zuba tyoku ka kagita ki n ka dansi, "Ilyuci i Babila i pige i rukpa de! Ilyuci i na yi tsishankala tsu ne tsu zuwa ta iyamba dem i wokoi n icadi. Nala dem u zuwai ama a wokoi yavu asoi n tsishankala tsu ne."

⁹⁻¹⁰ Aku katsumate ka tatsu ka tono le, n ka salasi, "Gba ama da a lyakai kadin ki kayala n kameli ka ne a'a ta n kugyan ku kadin ki a acen a le ko kpm a akere a le. Kashila ka zuwa le ta a soi mini ma cinwi ma mavura ma ne. Mini ma cinwi ma na mi a goso ma n mini wa, Kashila n kaci ka ne aya u tsungi ma n ucira nala a mako ma upan ma ne. Ama a nala yi dem a ka zuwa le ta a pana ikyamba a asuvu a akina a eri a da a ka tasa a kapala ka atsumate a eri n a kapala ka Maku ma Kondom.

¹¹ Akina a da a ka zuwa le a pana ikyamba yi a ka runukpa le ta hal ubana bawu utyoku. Ama a nala yi a da a ka lyaka kadin ki kayala n kameli ka ne kpm a'ari n kugyan ku kala ka ne ki, upana u ikyamba u le wa kotso wa, ko kenu."

¹² Gba ili i'ya ili i na yi ya tono i'ya, u kana ta ama a Kashila a kawunku. Alya ama da a tonoi udani u Kashila kpm a tonoi Yesu mayun.

¹³ Aku n panai kalagatsu a zuba ka danai, "Korongu na: Eda aza a mazanga a da, aza da ili i'ya i bidyai n gogo-na ubana ya kuwa a asuvu a utono u Asheku!"

Aku Kulu ki ku wushuki, "Mayun da, a ka wunvuga ta a manyan ma a yain, kpm alabari a manyan ma shinga ma le ma tono le ta."

Ukana u likimba

¹⁴ Aku n wefelei n wenei kalishi ka pun. Uza roku uza da u rotsoi vuma ndishi pini a asuvu a kalishi ki. Wa ta n funi u zinariya a kaci ka ne kpm wa banga makanatsu ma kulya a kukere ku ne.

¹⁵ Aku katsumate ka roku ka wutai a asuvu a Kuwa ku Kashila ka salakai uza da wari ndishi a kalishi ki n kalagatsu ka pige, u danai, "Gita ukana n makanatsu ma vun. Ili i'ya a ka kana a likimba i gewe de, kpm a'ayin a da gai na vi a da a ka bolomgbono i'ya."

16 Aku uza da wari ndishi a kalishi ki u koronoi iceshi yi n makanatsu ma ne u kanai i'ya.

17 N wenei katsumate ka zuba ka ire ka wutai a Kuwa ku Kashila a zuba, ka ta n makanatsu ma kulya cika.

18 Katsumate ka tatsu uza da wari n ucira a kaci ka akina, u wutai a asufarakpa. Katsumate ka na ki ka isai katsumate ka ire ki u danai, "Bidya makanatsu ma vunuu vu bolomgbono ilimaci i atyaci a cinwi a likimba, kpaci ilimaci i le i gewe de."

19 Katsumate ki ka bankai makanatsu ma ne a likimba u kanai cinwi vi. U bolomgbonoi ilimaci i atyaci a likimba a asu u pige u da a ka pishisa i'ya. Tyoku da upan u Kashila wari u da gai la vi.

20 Ilimaci i atyaci yi a pisha ta i'ya a ulanga u ilyuci, kpam mpasa n wotsongi n wutai a asu u da a ka pishisa vi yavu agata a da a rawai mel amangatawanre (200) kpam kadaka ka agata ki ka rawa ta udeshe kutawun.

15

Usara u shindere u makorishi

1 Aku n wenei iryoci i pige i roku a zuba i'ya i zuwai ya dem u yain majiyan. N wenei atsumate a zuba a shindere a ka bana usara u shindere u makorishi. Kashila ka kotsu baci uyan ama mavura n usara u shindere u na vi, wa asaka ta upana upan.

2 N wenei ili i'ya i rotsoi kushiva ka ka lada yavu madubu kasatari n akina. Kpam n wene ta aza da a lyai kaci ka kadin ki n kameli ka ne; wata, kadin ka lamba wari kushani ku kala ka ne. Ama yi a shamgbai a ikengi i kushiva, ya dem wa bana molo u da Kashila ka naka yi.

3 A shipai ushipa u da Musa kagbashi ka Kashila u shipai n ushipa u da Maku ma Kondom ma shipai, a danai, "Avu Magono ma Zuba Kashila Uza u Ucira Gba, vu yan ta manyan ma pige ma pige, ma ma zuwa majiyan.

Vu lyai tsugono tsu ama gba.

Ili i'ya vu yain gba mayun da kpam i lobono ta.

4 Ama gba a ka naka vu ta tsupige, Magono ma Zuba!

Ama gba a ka dana ta, 'Vu gbonguro ta cika kpam va ta n ucira.

Vuma wa la uwulukpi wa, she avu.

Ama a likimba gba a tuwa ta a lyaka vu kayala.

Ya dem wene ta manyan ma maci ma vu yain.' "

5-6 N wenei kpam pini a zuba, atsumate a zuba a shindere aza da a ka bana usara u shindere vi a wutai asuvu Asu u Uwulukpi a Kuwa ku Kashila. Ya dem u ukai kunya ku eri ka ka lada, n kunya ku uwambana ku kagbodo ka a cai n zinariya uwambani a makamba ma ne.

7 Aku uza te a asuvu a ili i uma i nishi yi u nakasai atsumate a shindere yi abelu a zinariya a da a'ari ushadangi n mavura ma Kashila, uza da wari n uma hal ubana bawu utyoku.

8 Aku Kuwa ku Kashila ki ku shadangi n kanga ka ka wutai asu u tsupige tsu Kashila n ucira u ne. Uza wa la wa fuda wa uwa pini wa, she usara u shindere u da atsumate a shindere yi a tukoi u kotsu.

16

Abelu a upan u Kashila

1 Aku n panai kalagatsu ka pige Asu u Uwulukpi ka tonukoi atsumate a zuba a shindere yi, "Walai i ba i tsalasa abelu a shindere a upan u Kashila a

likimba.”² Katsumate ka zuba ka kagita ka ba ka tsalaj ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a likimba. Aku agalama a tadasai a ikyamba i aza da a'ari n kugyan ku kadin ki, aza da a gbashikai kameli ka ne.

³ Katsumate ka zuba ka ire ka tsalaj ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a kushiva, aku mini mi ma wokoi yavu mpasa n kakushe, aku gba ili i uma i kushiva yi i kuwai.

⁴ Katsumate ka zuba ka tatsu ka tsalaj ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a agata n a'eshi a mini, aku a gonoi mpasa.

⁵ N panai katsumate ka zuba ka ka kirana n mini ka danai, “Ada Kashila Uza u Uwulukpi.

Ada Kashila uza da vari gogo-na kpam va ta pini tun caupa!
Dere da an va yanka likimba afada naha.

⁶ Ama a cingi a zuwa ta mpasa m ama na nsumate n wunu n yeni. Adama a nala vu naka le de mpasa a soi n da n wokoi katsupi ka malen ma manyan ma le.

Ili i'ya i gain a tsasa i'ya a ka tsasa.”

⁷ Aku kpam n panai kalagatsu ka wutai a asudarakpa n ka dansi: “Eye, Magono ma Zuba Kashila Uza u Ucira Gba, mayun da kpam dere da tyoku da vu yain ama a cingi mavura.”

⁸ Katsumate ka zuba ka nishi ka tsalaj ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a kaara, aku Kashila ka asaka ka runukpa ama n akina a ne.

⁹ Usudugbi u pige u runukpai ama gba, aku a wishai kala ka Kashila uza da suki usara u na vi gba. Shegai a 'yuwain ukpatala a asaka unyushi u cingi u le a cikpala tsupige tsu ne.

¹⁰⁻¹¹ Katsumate ka zuba ka tawun ka tsalaj ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a karatsu ka tsugono tsu kadin ki, aku uyamba u da wa lya tsugono tsi u wokoi n karimbi. Ama a ka lumusa ajiri a le adama a upana u ikyamba na mballa ma agalama. Shegai a wishai Kashila ka Zuba a 'yuwain ukpatala a asaka unyushi u cingi u le.

¹² Katsumate ka zuba ka teli ka tsalaj ili i'ya i'ari a kabelu ka ne agata a pige a Yufiriti aku mini mi ma wumkpai. Nala gita ta tsara a fobusuko ngono n kasana ure u da a ka tuwa n asoje a le.

¹³ Aku n wenei pini ityoni i cingi i tatsu i'ya i rotsai apodo. A ka wuta a una u ubungu, n a una u kadin ka kagita, n a una u kadin ka ire ki uza da wari matsumate ma kadan.

¹⁴ Ityoni i cingi i na yi i'a ta n ucira u da a ka yan ikunesavu. A bana ta a asu u ngono n likimba gba a bolomgbono le a yain kuvon n Kashila Uza u Ucira Gba a kain ka pige ka wa yan ama afada.

¹⁵ Asheku a danai, “Kiranai ma tuwa ta tyoku da kaboki ka tsu tuwa bawu uza revei. Kashila ka zuwuka ta uza da bawu wari alavu kpam wari ufobusi n aminya a ne tsara u rongo ukyawunsa kataba wa una u shinga, kpam wa pana uwono u ama wa a ka wundya yi baci.

¹⁶ Ityoni yi i bolomgbonoi ngono mi asu u te a asu u da a ka isa Aramagado n Tsiyahuda.

¹⁷ Katsumate ka zuba ka shindere ka tsalaj ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a uwule, aku kalagatsu ka pige ka wutai asuvu a Kuwa ku Kashila a karatsu ka tsugono ka danai, “N kotsu de ko ndya wa.”

¹⁸ Aku a rongoi ulada, n mawura ma pige, n makpankashila, n ugbadu u iyamba u pige u da u wurai i'ya a'ari a yansai an ama a'ari a likimba.

¹⁹ Ugbadu u iyamba vi u pecei ilyuci i pige i Babila a6on a tatsu. Ilyuci i pige i pige i likimba i wasasai gba gba. Kashila ka cikai inyushi i Babila gba aku u zuwai Babila vi u soi mini ma cinwi ma mako ma ne; wata, upan u pige u ne.

20 An iyamba i gbaḍai nala, aku gba iyamba i mere ma mini na nsasa a puwain.

21 Mini ma atala ma pige* ma araji a le a rawai uratsanaka evu n aman-gatawun (100) ma rukpusai a zuba u ama. Adama a nala ama a wishai Kashila, an u wokoi aya u sukunku le usara vi.

17

Kashankala n kadin

1 Katsumate ka zuba ka te asuvu atsumate a shindere a da a'ari n abelu a shindere yi ka tuwai ara va aku ka danai, "Tuwā na n wenike vu tyoku da a ka yanka kashankala ka ya dem u revei vi mavura; wata, ilyuci i pige i'ya a mai asu u da agata a'ari ushani.

2 Ngono n likimba n vakusu ta n eyi, kpam ire i unamba u uwono u ne tyoku u mara ma ma makai ya dem a likimba da i'ari."

3 Kpam asuvu a kuwene ka Kulu ku zuwai n wenei vi, katsumate ka pura mu ubana a mete. Pini de n cinai uka ndishi a zuba u kadin ka san kpayaya. A korongi inyashi i Kashila a ikyamba i ne gba, kpam wa ta n a'aci a shindere n avana kupa.

4 Uka vi u ukai aminya a tsugono a da a'ari n ushili u galura n san kpayaya. Kpam dem u ukai ili i ikali i zinariya, n atali a ikebeɛ icun kau-kau. A kukere ku ulyaki ku ne u banai mako ma a yain n zinariya ushadangi n ili i icadi; wata, ili i icadi n ashinda a tsishankala tsu ne.

5 A korongi kala ka kari n kalen usokongi a kucen ku ne. Kala ka danai, "Mpa Babila Kacirani, anuku a ashankala, uza da u gitai ili i icadi gba a likimba."

6 Aku n wenei uka vi ugutukpi an u soi mpasa m ama a Kashila, aza da a wunai adama a da a dansai ukuna u Yesu.

An n wene yi n yain majiyan.

7 Aku katsumate ka zuba ki ka wece mu, "Ndya i zuwai vu yain majiyan? Ma tonuko vu ta ukuna u usokongi u uka u na vi n kadin ka u yuwei uza u a'aci a shindere n avana kupa vi.

8 Kadin ka vu wenei na vi wari ta n uma caupa, shegai gogo-na kakushe ka. Ciga da wa ciga u wuta asuvu a kadaka ka bawu kari n utyoku aku u bana asu u da a ka wacinsa yi. Ama da a'ari a likimba, aza da bawu Kashila ka korongi a'ala a le a Tagarada u Aza a Uma kahu uyan u likimba, a ka yan ta majiyan a webele baci kadin ki. Wari ta n uma caupa, gogo-na kakushe, shegai wa gono ta kpam.

9 "Va ciga ta katakasuvu n kakiri tsara vu reve ili i na yi. A'aci a shindere a nala yi agalala a da asu u da uka vi wari ndishi. A'aci yi ngono n shindere n da dem.

10 Ngono n tawun n rukpa de, gogo-na ma teli ma ma lya tsugono, kpam ma shindere mi kotsu ma tuwa wa. Shegai tsugono tsu ne tsa barakpa wa.

11 Kadin ka kari n uma caupa vi kpam gogo-na u kuwai vi, aya magono ma kulla. Wa ta tyoku ngono n shindere mi, kpam a asu u uwacinsa u da wa bana.

12 "Avana kupa a da vu wenei vi, ngono kupa n da bawu n gitai ulya tsugono n da, shegai a ka wusha ta ucira u da a ka lya tsugono tyoku u ngono hal ulapa u uwule u te kabolo n kadin ki.

13 Gba a ka wushuku ta a naka yi ucira n tsugono tsu le.

14 A ka yan ta kuvon n Maku ma Kondom mi, shegai Maku ma Kondom mi ma lya ta ucira u le, kpaci aya Asheku a zuba u isheku gba, kpam Magono ma

* 16:21 Arajai a mini ma atala mi a rawa ta araji a kakkapka ka siminti.

a zuba u ngono gb̄a. Ama a ne a ɗa u isaɪ kpam u ɗangasai a ka tono yi ta kain dem.”

¹⁵ Aku katsumate ka zuba ki ka tonuko mu, “Agata a ɗa vu wenishei nala vi; wata, a asu u ɗa kashankala ki kari ndishi, ama a ɗa n kakuma ka ama n iyamba n aletsu.

¹⁶ Kpam avana kupa n kadin ka vu wenei vi a ka kovo ta kashankala ki. A ka wusa yi ta gb̄a ili i'ya wari n i'ya, aku a asaka yi kataba. A ka karasa ta ikyamba i ne, aku akina a koruso a lya yi gb̄a.

¹⁷ Ngono kupa mi ma yan ta nala kpaci Kashila ka ka zuwai gb̄a afofi a ne a shadangu. Adama a nala a ka wushuku ta a naka kadin ki ucira n tsugono tsu le. A ka naka ta kadin ki karinga hal she Kashila ka zuwa afofi a ne a shadangu.

¹⁸ Uka ɗa vu wenei vi, ilyuci i pige i ucira i'ya, i'ya magono ma ne ma lya tsugono tsu ngono n likimba gb̄a.”

18

A wacinsai Babila

¹ An kuwene ku uka ɗa u kumbai kadin ki ku wurai, n wene ta katsumate ka zuba ka roku ka cipa a iyamba. Wa ta n ucira cika, aku katyashi ka ka laɗa ka ka wutusa ara ne ka wakanai likimba.

² U salai n kalagatsu ka ucira:
“Ilyuci i pige i Babila i wasa de.

Ama a'a kpam pini wa,
shegai ityoni i cingi kau-kau i ashinda i'ya i'ari pini.
Gb̄a nnu ma ashinda ma ta pini.

³ Gb̄a iyamba i so ta mara ma ne,
adama a ɗa u lai uciga tsishankala.
Ngonon likimba n yan ta tsishankala n eyi,
kpam gb̄a aza a tsilaga a tsara ta ikebe ushani
adama a ɗa u la ta uciga ili i shinga i shinga.”

⁴ Aku n panai kalagatsu ka roku a zuba ka danai:
“Wutai pini a ilyuci i nala yi, ama a va,
kotsu i yain unyushi u cingi tyoku ɗa u yain wa,
kotsu kpam i wushi mavura ma wa wusha wa.

⁵ Unyushi u ne u yan ta kazana ka ka rawai a zuba,
Kashila kpam ka asansa n ili i cingi i'ya u yansai wa.

⁶ Yankai Babila dem tyoku ɗa u yankai aza roku.
I tsupuka yi ili i cingi i'ya u yansai hal kure.
I fobusuko yi mara ma ma rawai ucira kure
tyoku ɗa u fobusukoi aza roku.

⁷ U naka ta kaci ka ne tsupige cika
u tsara kpam gb̄a ili i'ya wa ciga.
I naka yi upana u ikyamba n unambukatsuma cika.
U yanka ta kaci ka ne aradi, u danai,
'Mpa na n dusuki,
mpa uka ɗa wa lya tsugono.
Mari n vali ɗa wa kuwa mu wa,
adama a nala ma saka yi wa.'

⁸ Adama a ɗa uka vi u yain aradi nala,
wa barakpa wa,
Kashila ka yan yi ta mavura n maɓala,
n ukpa u ama a ne, n kambulu.

Akina a ka lya yi ta,
kpaci Kashila, uza da u yanka yi afada,
wa ta n ucira cika.”

⁹ “Ngono n da a yain tsishankala kpam a pecei utsari u ne, a ka wene ta kanga ka ukana u akina a da a ka lya yi, aku a sai a namgba katsuma adama a nala yi.

¹⁰ A shamgbai a mbari, kpaci a ka pana ta uwonvo u upana u ikyamba u da u tsara yi kotsu u tsara le dem wa. A danaɪ,
“ ‘Upana u ikyamba!

Upana u ikyamba u ilyuci i pige i nala yi,
ilyuci i pige i Babila,
kpaci mavura ma vunu ma tuwa ta
a asuvu a ulapa u uwule u te!’

¹¹ “Kpam aza a tsilaga a likimba a ka sa ta a namgba katsuma adama a ne, kpaci gogo-na ko uza wa la wa tsila ili i'ya a ka dengishe wa.

¹² Ili i'ya a ka dengishe vi i'ya zinariya, n azurufa, n atali a ikebe,† n ityali. A ka tsara kpam katsili ka aminya a da a lai tsugbere tsulobo, n aminya a mini ma galura n san kpayaya wa. A ka tsara uza da wa tsila ndanga n da mari n magulani ma shinga, n ili i'ya a yain n a'anga a karon, na ndanga ma ikebe wa. Nala dem n urim u shili, n urim, n katali ka ikebe cika ka kuma.

¹³ A ka tsara uza da wa tsila ili i magulani i kusan,* n ili i magulani i urunukpa, n i kusugburu wa. Nala dem n mini ma cinwi, n manivi, n kira, n ilya. Hal n anaka, na ncon, n adoki, na nringongo ma adoki ma ucanka ucanga a ka tsara katsili wa. Nala dem a ka tsara katsili ka agbashi, n ama da a kanaɪ a asu u kuvon wa.

¹⁴ “Aza a tsilaga yi a tonuko yi,
“ ‘Gba ili i'ya vari vu zuwukai a'eshi yi i kotso de,
kpam gba ili i'ya i lobonuso vu vi i puwan de,
vu buwa kpam utsara i'ya wa!’

¹⁵ “Aza a tsilaga a ne, aza da a yain utsari a asu u dengishike yi ili i nala yi, a ka shamgba ta a mbari, adama a da a ka pana ta uwonvo u upana u ikyamba u da u tsara yi kotsu u tsara le dem wa. A ka sa ta a namgba katsuma.

¹⁶ A ka dana ta,
“Upana u ikyamba!
Upana u ikyamba u ilyuci i pige i nala yi!
Wari u tsu uka ta aminya a ikebe
a da a'ari n mini ma galura n san kpayaya.
U uka ta dem ikali i icanga i zinariya,
n atali a ikebe† icun kau-kau!

¹⁷ A asuvu a ulapa u uwule u te u da a nangasai gba utsari u ne!’

“Atigi† a a'atsu a pige n ayain a manyan a le kabolo n aza a nwalu a mini yi, n aza a tsilaga tsu ili i'ya a ka cangasa pini a a'atsu yi a ka shamgba ta a mbari.

¹⁸ A ka sa ta cika an a wenei kanga ka ukana u akina ka kari yi ulya vi,
‘Kotsu a'ari a yan ilyuci tyoku u ilyuci i ucira i na yi wa!’

¹⁹ “A ka polusuko ta a'aci a le kabuta tsara a wenike unamgbukatsuma u le. Kpam a ka dana ta:

“ ‘Upana u ikyamba!
Upana u ikyamba u ilyuci i pige i nala yi!
Tsu yan ta utsari adama a udukuyan u ne.
Kpam gogo-na a asuvu a ulapa u uwule u te gba u puwan de.’

* **18:13** A asuvu a ili i magulani yi, a 6olomghono ta pini n mar, n furankinsen. Ili i te i'ya n ili i'ya arevi a tukoi Yesu kune a'ayin a da a matsa yi.

²⁰ Eda aza da a'ari a zuba yanyi ipeli,
i yain kpam mazanga,
kpaci Kashila ka wacinsa de Babila.
Ama a Kashila kabolo n asuki
n aza da a tsu dansa akani a Kashila
a ka yan ta mazanga.
Kpaci Kashila ka kidaga de Babila uguna
adama a ili i cingi i'ya u yansa ka da."

²¹ Aku katsumate ka zuba ka ucira ka bidyai katali ka pige, yavu ka a tsu wurika kira, aku u vutalaji ka a kushiva, u salai:

"Babila, avu ilyuci i ucira,
tyoku da Kashila ka wacinsa vu n ucira da na
tyoku da n vutalaji katali ka na ki!
Avu ilyuci i na yi, ama a ka doku a ka wene vu kpam wa.

²² Ama a ka doku a ka pana a kemi kpam molo wa,
ko ashipi, ko kpam ama a fulusa avula n igbali wa.
Uza wa doku wa yan kpam manyan a asuvu a vunu wa.
Uza wa doku wa pana mawura ma kira kpam wa.

²³ Uza wa doku wa wene katyashi ka ncikalu a asuvu a vunu kpam wa.
Uza wa doku wa pana kpam kalagatsu ka kalobo n makere a yain iyolo wa.
Aza a tsilaga a vunu alya a'ari a lakai ucira a asuvu a likimba naha.
Tsuboci tsu vunu tsu yinsa ta ama a likimba gba.

²⁴ Kashila ka yanka ta Babila mavura
kpaci ilyuci yi i wuna ta aza da a dansai akani a Kashila,
n aza da a'ari ama a Kashila.
Mayun da, Babila wuna ta ama a likimba ukyawan."

19

Ama da a'ari a zuba a cikpalai Kashila

¹ An katsumate ka zuba ka ucira ka nala ka kotsoi kadyanshi, aku n panai mawura ma kakuma ka ama a zuba, a ka salasa:

"Cikpalai Kashila!

Iwauwi, n tsupige, n ucira i Kashila ka tsunu i'ya!

² Mayun da kpam dere da tyoku da u tsu yan ama a cingi afada.

U yawunsa de tyoku da wa yanka kashankala ka pige ka nala ki mavura,
uza da u zuwai ama a likimba a yain tsicingi a asu u da a yain tsishankala n eyi.

Kashila ka tsupa yi ta kpaci u wuna ta agbashi a ne."

³ Aku a doki a salai:

"Cikpalai Kashila!

Kanga ka ukana u akina ka ilyuci i pige yi ka 'yanga ta a zuba hal ubana bawu utyoku!"

⁴ Nkoshi kamanga n ama a nishi mi n ili i uma i nishi yi a kudangi a lyakai Kashila kayala, uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono. A danai, "Ami! Cikpalai Kashila!"

Abiki a iyolo a Maku ma Kondom

⁵ Aku n panai uza roku wa isa pini a karatsu ka tsugono ki, u danai,
"Gba ama,

azapige n aza da bawu a'ari azapige.
Aza da ya lyaka Kashila kayala, danai,
'Tsu naka vu ta tsupige.' "

⁶ Aku n panai mawura ma kakuma ka ama a zuba a ka salasa yavu mawura ma mini ma pige ma ma rukpusa kpam yavu mawura ma makpankashila ma pige. N panaka le a ka dansa:

“Cikpalai Kashila!

Kpaci Magono ma Zuba Kashila

Uza u Ucira Gba aya Magono!

⁷ Tsu yanyi ipeli n mazanga.

Tsu cikpalai tsupige tsu ne.

Kpaci a'ayin a da a ka yan iyolo i

Maku ma Kondom mi a rawa de.

Ukasavu vi u fobuso de

kaci ka ne adama a iyolo yi.

⁸ Kashila ka naka yi ta aminya a pun,

a da a lai aminya a tsugbere,

a da a'ari sarara kpam a ka lafa.”

(Aminya yi a da ili i shinga i'ya ama a Kashila a ka yansa.)

⁹ Aku katsumate ka zuba ki ka tonuko mu, “Korongu na: Kashila ka zuwuka ta gba uza da baci dem a libanai a asu u abiki a iyolo i Maku ma Kondom mi una u shinga.” Katsumate ka zuba ki ka danai kpam, “Ili i'ya Kashila ka dansai na vi mayun da.”

¹⁰ Aku n kudangi a a'ene a katsumate ka zuba ki tsara n lyaka yi kayala, shegai u tonuko mu, “A'a! Kotsu vu lyaka mu kayala wa! Mpa dem kagbashi ka tyoku u wunu n tyoku u Atoni a da a buwai, n gba aza da a kana ukuna u mayun u da Yesu todogboi. Cikpalai Kashila!”

Ukuna u mayun u da Yesu todogboi vi u da u tsu zuwa ama a dansa akani a Kashila.

Uza da u yuwai kadoki ka eri

¹¹ Aku n wenei zuba kukpai, n wenei kadoki ka eri kari kushani pini. Uza da u yuwai ka vi kala ka yi Uza u Maci n Uza u Mayun. U tsu yan ta afada a ne dere, kuvon kpam dere.

¹² A'eshi a ne a ka lafa yavu akina, aku u ukai ifuni ushani a kaci ka ne. A korongu ta kala ka ne a ikyamba i ne, shegai aya koshi u revei ka.

¹³ U ukai matogo ma a rumbugi a asuvu a mpasa. Kala ka ne ka, “Udani u Kashila.”

¹⁴ Asoje a zuba a yuwusai adoki a eri a ka tono yi. A ukusai aminya a pun a da a lai aminya a tsugbere, a da a'ari sarara.

¹⁵ Burundu u kulya u wutai a una u ne, kpam n u da wa yan manyan u yain kuvon n uyamba. Wa lya ta tsugono tsu le n kalangu ka urim. Wa wenike ta upan u pige u Kashila Uza u Ucira Gba a asu u upisha cinwi a kadaka ka upishisa mini ma cinwi.

¹⁶ A kapashi ka matogo ma ne ma ma palai maguta ma ne a yain ikorongi i na:

MAGONO MA NGONO N ASHEKU A ISHEKU.

¹⁷ Aku n wenei katsumate ka zuba ka shamgbai a kaara. U salakai gba asakali a da a ka imkpusa a zuba n kalagatsu ka ucira, u danai: “Tuwai! Bolomgbonoi i lyai ilikulya i abiki ushani i'ya Kashila ka tuwa ka fobusuko da!”

¹⁸ Tuwai! Takumai ikyamba i ngono, n atigi, n asoje, ka6olo n ikyamba i adoki n ikyamba i ayuwi a le. Tuwai! Takumai ikyamba i ama gba: agbashi n aza da bawu a'ari agbashi, azapige n aza da bawu a'ari azapige!”

¹⁹ Aku n wenei kadin na ngono n likimba gba, kaɓolo n asoje a le, a ɓolomgbonoi tsara a yain kuvon n uza da u yuwai a zuba u kadoki ki n asoje a ne dem.

²⁰ Aku a kanai kadin ki kaɓolo n matsumate ma kaɓan uza da u yanka yi ikunesavu yi. (U yansa ta ikunesavu i nala yi tsara u yinsa aza da a'ari n kugyan ku kadin ki, aza da kpam a lyakai kameli ka ne kayala.) Kadin ki n matsumate ma kaɓan mi a vutala le ta n uma u le pini a kushiva ku akina ka kari urana n akina a eri.

²¹ Uza da u yuwai kadoki ki u wunusai asoje a le gba n burundu da wari a uwutusa a ana u ne. Aku gba asakali yi a takumai ikyamba i le a cuwusai hal ucuwi u leje le.

20

Ayen kazu (1,000)

¹ An uza da u yuwai kadoki ki u lyai kaci ka kadin ki, n matsumate ma kaɓan n asoje a le dem, aku n wenei katsumate ka zuba ka roku kari ucipa a iyamba, ubani n makukpunku ma kadaka ka bawu kari n utyoku n ikani i araji a kukere ku ne.

²⁻³ Katsumate ka zuba ki ka kanai ubungu vi; wata, kali ka nala ka kari tun caupa vi ka a tsu isa Kalapansi ko kpam Kanangasi.* U bidyai ikani yi u sira yi mai n i'ya. Aku u vutala yi a kadaka ka bawu kari n utyoku. N makukpunku ma wa bana a kukere ku ne ki ma u gbagiryai utsutsu u kadaka vi, aku u zuwai iryoci pini a utsutsu vi tsara ko uza u kukpa wa. Kalapansi ki ka rongo ta pini hal ayen kazu (1,000), adama a nala wa doku wa yinsa kpam ama a likimba wa. Ayen kazu yi a wura baci, katsumate ki ka asaka yi ta ve a'ayin kenu.

⁴ Aku n wenei aratsu a tsugono, kpam aza da a'ari ndishi pini a zuba le alya ama da Kashila ka nakai ucira u da a ka lya tsugono. Alya a'ulu a aza da atokulalu a kidasai a'aci a le adama a da a dansai akani a Yesu n kadyanshi ka Kashila. Ama a nala yi a lyaka kadin ko kameli ka ne kayala wa, kpam a wusha kugyan ku ne a acen a le ko a akere a le wa. A gonoi a yain uma aku a dusuki a aratsu a tsugono, a lyai tsugono kaɓolo n Kirisiti Kawauwi hal ayen kazu.

⁵ A'ayin a kagita a da pa vi a da Kashila ka 'yangasa akushe a ukpa. (Akushe a da a buwai a gono n uma wa, she a'ayin a da ayen kazu yi a kotsoi.)

⁶ Aza da Kashila ka 'yangasai a ukpa a'ayin a nala yi a yan ta ipeli cika; alya ama a ne. A ka wuna le a kushiva ku akina wa; wata, ukpa u ire u da la vi. Shegai a ka gbashika ta Kashila n Kawauwi ka u dangasai tyoku u adarakpi, kpam a ka lya ta tsugono kaɓolo n eyi hal ayen kazu.

Kashila ka lyai kaci ka Kanangasi

⁷⁻⁸ An ayen kazu yi a kotsoi, katsumate ka zuba ki ka asaka Kanangasi a asu u da a'ari a sira yi caupa vi, wa wuta ta u yinsa iyamba n aza da a wacuwai a asuvu a likimba gba. Iyamba i nala yi i'ya a ka isa Gogu n Magogu. Wa tuko le ta a asu u te a asu u da a ka yan kuvon. A ka yan ta ushani cika hal gbam ko uza wa fuda wa kece le wa.

⁹ A wacuwai a asuvu a likimba a kyawain a asu u da ama a Kashila a zuwai agali; wata, ilyuci i'ya wa ciga. Shegai akina a wuta a zuba a wacinsa le.

¹⁰ A'ari a vutala de kadin ki n matsumate ma kaɓan mi a kushiva ku akina ka kari urana n akina a eri, aku a vutalai kpam pini Kalapansi, uza da u yinsai ama a na yi gba. Akina yi a ka zuwa le ta a pana ikyamba kaara n kayin hal ubana bawu utyoku.

* **20:2-3** Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

Afada a makorishi

¹¹ N wenei karatsu ka tsugono ka pun ka pige, aku n wenei uza da wari ndishi pini vi. An u wenikei kaci ka ne, aku likimba n zuba a puwain kpm ko uza u doku u wene le wa.

¹² N wene ta kpm gba ama da a kuwusai a'ari kushani a kapala ka karatsu ka tsugono ki, azapige n aza a kenu. Aku a kukpai itagarada i'ya a korongusi ili i'ya ya dem yansai. A kukpai kpm tagarada roku; wata, Tagarada u Aza a Uma. A yanka ta akushe yi afada ya dem n ili i'ya u yain, tyoku da a korongi pini a itagarada yi.

¹³ Aza da a kuwai a kushiva a banai dem tsara Kashila ka yanka le afada. Ukpa n Asu u Akushe a tukusoi ama da a'ari ara le, aku Kashila ka yanka le afada ya dem n ili i'ya u yain.

¹⁴ A vutalaji Ukpa n Asu u Akushe a kushiva ku akina. (Kushiva ku akina ku nala ki ka ukpa u ire.)

¹⁵ Aku a vutalaji ama a kushiva ku akina ki; wata, uza da baci dem kala ka ne bawu kari ukorongi a asuvu a Tagarada u Aza a Uma.

21

Zuba u savu n likimba u savu

¹ An n kotsoi uwene kuvene ka Kashila ka yanka ya dem afada, aku n wenei zuba u savu n likimba u savu. Zuba u kagita n likimba u kagita a puwain, kpm kushiva ku buwa wa, ko kenu.

² N wenei kpm ilyuci i pige i'ya a wulukpei i'ya Kashila ka suki; wata, Urishelima u savu, u wutaji a zuba wa cipa a iyamba. Ilyuci i pige yi tyoku u uka da u ukai aminya a iyolo a ne da wari, kpm u fobusoi u gawunsa n vali u ne.

³ Aku n panai kalagatsu a karatsu ka tsugono, ka danai, "Gogo-na kuwa ku Kashila ka ta n ama! Wa rongo ta n ele, kpm a ka woko ta ama a ne. Kashila n kaci ka ne wa rongo ta n ele kpm wa woko ta Kashila ka le.

⁴ Wa yansasa ta meshi ma le gba. Ko uza wa kuwa kpm wa. Uza wa namgba kpm katsuma wa, ko u sai ko kpm u doku u pana ikyamba wa. Ili i cau i'ya i kotso de.

⁵ Uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono ki u danai, "Webele! Ma gonusoko ko ndya wa i savu!" Aku u tonuko mu, "Korongu na, kpaci idani i na yi mayun da kpm a ka wushuku ta n i'ya."

⁶ Kpm dem u dana ta, "N yan de gba ili i na yi! "Mpa Alfa mpa dem Omega.† Wata, mpa Kagita mpa dem Makorishi. Ma naka ta aza da a ka pana kakuli mini ma uso a keshi ka mini ka ka naka uma gbani, bawu a tsupai ko i te.

⁷ Gba aza da baci dem a lyai kaci a ka wusha ta ili i na yi gba: Ma woko ta Kashila ka le, kpm a ka woko ta mmuku n va.

⁸ Shegai gba ama a na yi; wata, aza da a kpadai ukawunku adama a uwonvo, n aza da a asakai upityanangu na mpa katsupi ka le ka kushiva ku akina ka kari urana n akina a eri. A ka tsupa ta dem aza da a nangasai kaci ka le n unyushi u cingi, n aza a mawunuka, n ashankala n akina yi. A'eli, n aza da a ka gbashika ameli, n aza a ka ban, asu u le u da kushiva ku akina ka kari urana n akina a eri. Ukpa u ire u da la vi.

Urishelima u Savu

⁹ Katsumate ka zuba ka tuwai ka tonuko mu, "Tuwa n wenike vu makere ma ma yan iyolo n Maku ma Kondom mi." (Katsumate ka zuba ka na ki uza u te da a asuvu atsumate a shindere a da a'ari n abelu a shindere a usara u shindere u da a yain a makorishi.)

¹⁰ Kulu ku Kashilā ku tonoi nā mpa, aku katsumate ka canga mu ubana a zuba masasa ma ugadi. Aku u wenike mu Urishelima ilyuci i pige i uwulukpi i'ya Kashilā ka suki, i wutāi a zuba ya cipā a iyamba.

¹¹ I shadangi n tsupige tsu Kashilā kpam ya laḍa n katyashi ka shili usatari n mini ma avuku tyoku atali a ikebe† cika a ḍa a'ari sarara yavu madubu ma ma wundyamgbanaka.

¹² Kasaga ka kari n ugami ka ugadi cika ka kyawain i'ya. Itsutsu kupa n i re i'ya pini, kpam utsutsu dem katsumate ka zuba ka pini ka wundya u ḍa. A itsutsu yi a korongu tā pini a'ala a agali a aza a Isara'ila kupa n a re, utsutsu dem kala ka te.

¹³ Kaḍon dem ka tā n itsutsu i tatsu: i tatsu a kasana, i tatsu a gadi, itsutsu i tatsu a ḍaka, i tatsu kpam a kalivi.

¹⁴ Kasaga ka ilyuci ki ka tā n atali kupa n a re a kami, katali dem a korongu tā pini kala ka kasuki ka te a asuvu a asuki kupa n a re a Maku ma Kondom mi.

¹⁵ Katsumate ka zuba ka ka dansa nā mpa vi ka ḅanai kalangu ka zinariya. Ka wa raṣsanaka ilyuci i pige, itsutsu, n kasaga ka ilyuci ki.

¹⁶ An u raṣsanakai, u wenei i'ya yavu akpati ḍa ugadi n upeti n akumgbi a ne a'ari derere. Uraṣsanaka u akpati vi mel kazu ka te n amangatawantawun (1,500) u ḍa. *

¹⁷ Aku katsumate ka zuba ki ka raṣsanakai kasaga ki, n uraṣsanaka u tsunu, upeti u ne u rawa tā udeshe amangatawanre n kupa n u teli (216).

¹⁸ N atali a ḍa a ka laḍa san n mini ma avuku a ḍa a makai kasaga ki. Gḅa ili i'ya i'ari a ilyuci yi n zinariya ḍa wari sarara cika hal wa laḍa yavu madubu ma ma wundyamgbanaka ḍa a yain i'ya.

¹⁹⁻²⁰ Asuvu a atali kupa n a re yi katali dem ka tā kau kpam ka ikebe a kami ka kuma ki. A roku a shili a ḍa, a roku tani mini ma tsulon ma le, a roku tani mini ma avuku ma le, a roku kpam mini ma limā icun i mabucu ma ivashi i akaryabi.†

²¹ Itsutsu kupa n i re yi ityali i ikebe† i'ya cika. Utsutsu dem n utyali u te u ḍa a yankai u ḍa. Ure u pige u ilyuci vi n zinariya u ḍa wari sarara katyashi ka ne ka laḍa yavu madubu ma ma wundyamgbanaka ḍa a yankai u ḍa.

²² N wene kuwa ku ulya kayala pini a ilyuci i pige yi wa, kpaci Magono ma Zuba Kashilā Uza u Ucira Gḅa n Maku ma Kondom alya kuwa ku ulya kayala ku ne.

²³ Ilyuci i pige yi ya ciga kaara ko uwoto a naka katyashi pini wa. Kpaci tsupige tsu Kashilā tsa tsa laḍa pini aku Maku ma Kondom ma wakanai asu vi yavu macikalu.

²⁴ Gḅa ama a likimba a rongo tā pini a katyashi ka ka laḍa pini a ilyuci yi. Kpam ngono ma tukuso tā utsari u le pini.

²⁵ Itsutsu i ilyuci yi ukukpi u ḍa ya rongo kain dem. A ka gidaku i'ya wa, kpaci kayin ka pini asu vi wa.

²⁶ Ama a ka tukuso tā pini gḅa ili i shinga n i karinga pini a ilyuci i pige yi.

²⁷ Ili i cingi i'a la i'ya a ka asaka i uwa pini asu vi wa. Nala dem uza ḍa baci dem u yain ili i uwono, ko kaḅan a ka asaka yi u uwa pini wa, shegai aza ḍa a korongi a'ala a le a Tagarada u Aza a Uma u ḍa Maku ma Kondom mari n u ḍa.

* **21:16** Ugadi u kasaga ka ka kyawain ilyuci yi, u rawa tā nwalu ma ukyawan uyamba u Najeriya kure n kagbidi. † **21:19-20** Atali kupa n a re yi, katali dem ka tā n kala ka ne: ka kagita ka jaspā, aku safiru, n agatu n zumurudu n onis n yakutu n kirisolati n berili n tofazu n kirisofaras n yakinta n ametis.

22

Agatā a da a tsu naḳa uma

¹ An katsumate ka zuba ki ka wenike mu ilyuci i savu yi, aku kpmam u wenike mu agatā a da a'ari n mini ma ma tsu naḳa uma. A ka laḳa cika yavu maḳubu ma ma wundyamgbanaḳa. A gitāi uyene a karatsu ka tsugono tsu Kashilā n ka Maku ma Kondom a dusuki vi.

² Ma yenei a mere ma ure u ilyuci vi. Nḳanga n ḳa n tsu matsa mmuku n ḳa n tsu naḳa uma n gbonguroi pini a apashi a re gbā a agatā yi. Kayen dem a tsu matsa tā ilimaci kupa n u re; wata, kuten a uwoto. Ama a likimba a tsu yanka tā avuku a le aguma a tanasa mḳala. ³ Ili i'ā la i'ya Kashilā ka yankai unā u cingi pini a ilyuci yi wa. Karatsu ka tsugono tsu Kashilā n ka Maku ma Kondom a dusuki vi a ilyuci yi i'ya ka rongo, kpmam agbashi a ne a ka gbashika yi tā.

⁴ A ka wene tā upetiwa'eshi u Kashilā n kala ka ne ukorongi a acen a le.

⁵ A ka doku a yain kayin kpmam wa. A ka ciga kpmam katyashi ka macikalū ko ka kaara wa, kpaci Magono ma Zuba Kashilā ka naḳa le tā katyashi. Kpmam ka lya tā tsugono hal ubana bawu utyoku.

Utuwā u Yesu

⁶ Aku katsumate ka zuba ki ka tonuko mu, "Idani i na yi mayun ḳa, a wushuku kpmam n i'ya. Magono ma Zuba Kashilā uza ḳa u naḳai Kulu Keri ku ne a asu u ntsumate, u suku tā katsumate ka zuba ka ne ka wenike agbashi a ne ili i'ya ya tuwā ya gitā gogo."

⁷ Yesu danai, "Panai na! Ma tā a utuwā gogo. Tagarāda u na u dana tā ili i'ya ya gitā gogo-na n ubana a kapala. Kashilā ka zuwuka tā aza ḳa a tonoi u ḳa unā u shinga."

⁸ Mpa Yahaya, uza ḳa n panai kpmam n wenei gbā ili i nala yi. An n kotsoi upana n uwene i'ya, aku n kuḳangi a a'ene a katsumate ka zuba ka ka wenike mu ili yi gbā tsarā n lyaka yi kayala.

⁹ Shegai u tonuko mu, "A'a! Kotsu vu lyaka mu kayala wa! Mpa dem kagbashi ka tyoku u vunu, n atoku a vunu ntsumate, kpmam n gbā ama ḳa a wenei karinga ka idani a tagarāda u na vi. Lyaka Kashilā kayala!"

¹⁰ Aku u tonuko mu kpmam, "Kotsu vu kimba ili i'ya a danai a tagarāda na vi a kaci ka ili i'ya ya gitāsa gogo-na n i'ya ya tuwā ya gitā a kapala wa. A'ayin a ḳa ili i na yi ya gitā a ka rawa de gogo."

¹¹ Asaḳa gbā aza ḳa a ka yansa tsicingi a rongo uyansa tsicingi hal kain ki ka rawa. Aza ḳa kpmam a ka yansa ili i cadi a rongo uyansa i'ya. Aza ḳa kpmam a ka yansa ili i shinga, a rongo uyansa ili i'ya i'ari i shinga, aza ḳa kpmam a'ari uwulukpi a suma uyansa tsicingi."

¹² Yesu doki u danai, "Panai na! Ma tā a utuwā gogo. Ma tā a utuwā n tsupa ko kpmam n yanka gbā ama mavura a ili i'ya a yansai."

¹³ "Mpa Alfa mpa dem Omega.† Wata, mpa Kagitā mpa dem Makorishi. Mpa Uza u Iyan mpa kpmam Uza u Utyoku."

¹⁴ "Kashilā ka zuwuka tā aza ḳa a zai ntogo n le sarara unā shinga, kpmam adama a nala, a ka fuḳa tā a ka lya ilimaci i nḳanga n ḳa n tsu naḳa uma kpmam a wura a itsutsu a uwa a asuvu a ilyuci yi."

¹⁵ Shegai a ka bishinka tā ama a na u'uwa a asuvu a ilyuci yi: aza ḳa a gonukoi kaci ka le n ashindā adama a unyushi u le, n aza a uyansa tsukunu, n aza a uyansa tsishankala. A ka bishinka tā dem aza a magalāḳa, n aza ḳa a ka lyasaḳa ameli kayala, n gbā aza ḳa a tsu dansa kaḳan.

¹⁶ "Mpa Yesu, n suku tā katsumate ka zuba ka va ka naḳa ḳa akani a na yi a a'uwa a Atoni. Mpa Kami; wata, Matsikaya ma Dawuda Magono. Mpa Katala ka Kpasani."

17 Kulu Keri n ukasavu u Maku ma Kondom mi a danai, “Tuwa!” Uza da baci u panai akani a na yi asaƙa u dana, “Tuwa!” Uza da baci wa pana kakuli u tuwa, uza da baci dem wa ciga, asaƙa u kene mini ma uma gbani.

Makorishi

18 Mpa Yahaya da ma rono atsuva a uza da baci dem wa pana akani a kaci ka ili i'ya ya gitaƙa gogo-na, kpam n i'ya ya tuwa ya gita a kapala i'ya n korongi a tagarada u na vi: Uza u doku baci ili a asuvu a akani a na yi, Kashila ka doku yi ta dem mavura ma ne. Wa yanka yi ta mavura n usara u shindere u da n yain kadyanshi ka le pini a tagarada u na vi.

19 Kpam uza u takpa baci ili a asuvu akani a na yi, Kashila ka bishinka yi ta utsara una u shinga u da a dansai a tagarada na vi. Kashila kpam ka bishinka yi ta ulya ilimaci i madanga ma unaka uma, kpam wa asaƙa vuma u nala vi u rongo a ilyuci i uwulukpi i nala yi wa.

20 Yesu, uza da u danai ili i na yi mayun da, u dana ta, “Mayun da, ma ta a utuwa gogo.”

Ami. Tuwa, Yesu Asheku!

21 Asaƙa Yesu Asheku u wenike gba de ukuna u shinga u pige u ne. Ami.